MARY DORIA RUSSELL

PASĂREA DOMNULUI

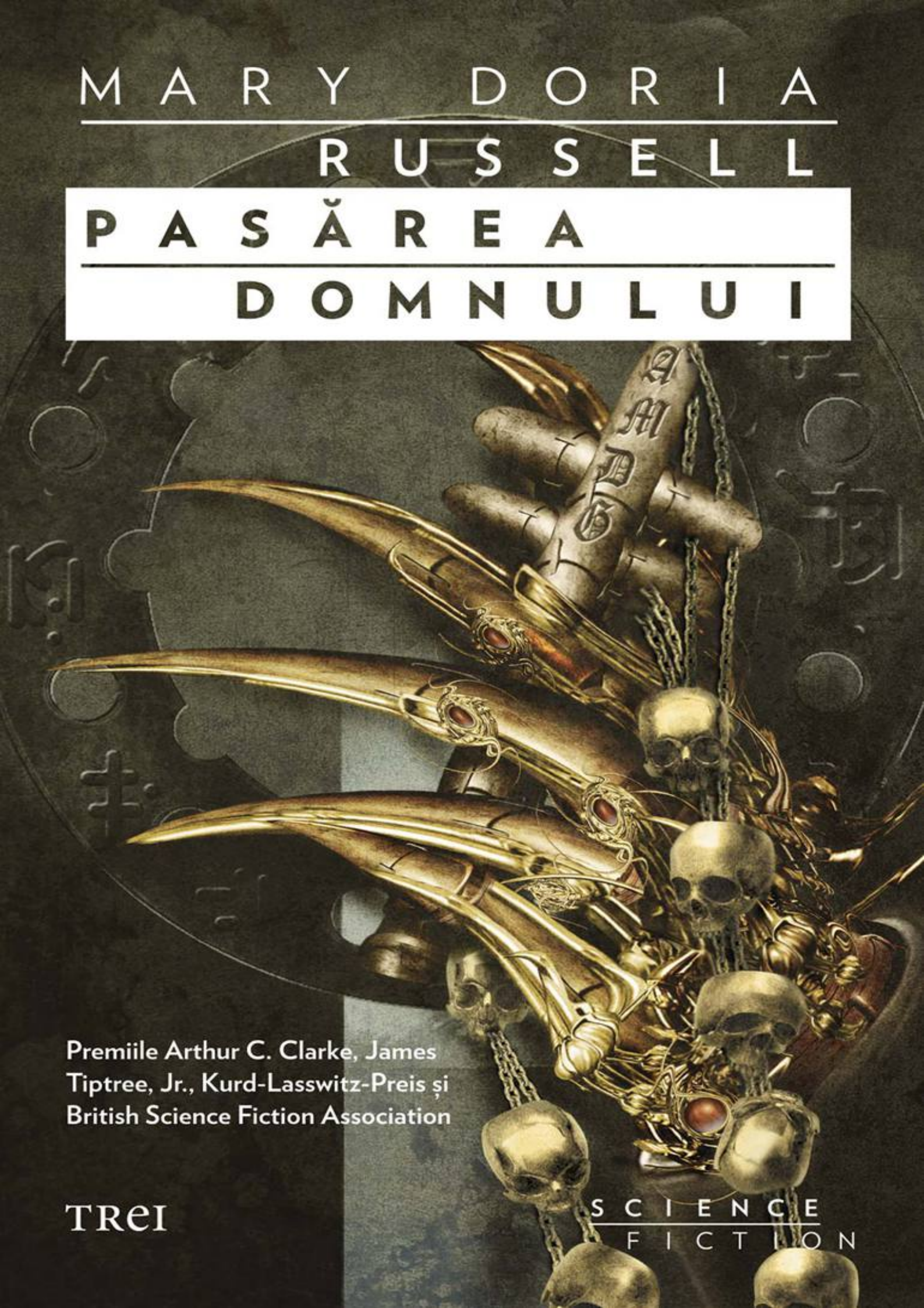

Premiile Arthur C. Clarke, James Tiptree, Jr., Kurd-Lasswitz-Preis și British Science Fiction Association

TREI

SCIENCE FICTION

Mary Doria Russell

Pasărea Domnului

Traducere din engleză şi note de
BOGDAN PERDIVARĂ

TREI
2013

TREI

© 2013 by Editura TREI

pentru prezenta ediție

Titlul original: *The Sparrow*

Autor: Mary Doria Russell

Copyright © 1996 by Mary Doria Russell

ISBN ePub: 978-973-707-780-6

ISBN PDF: 978-973-707-781-3

ISBN Print: 978-973-707-708-0

Editori: Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial: Magdalena Mărculescu

Design: Faber Studio

Ilustrație copertă: © Ionuț Bănuță

Director producţie: Cristian Claudiu Coban

Redactor: Luciana Vlad

Dtp: Eugenia Ursu

Corectură: Rodica Petcu, Eugenia Ursu

C. P. 27-0490, Bucureşti

Tel. /Fax: +4 021 300 60 90

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

PROLOG

Era, retrospectiv vorbind, previzibil. Totul, în istoria Societăţii lui Isus, dădea măsura iscusinţei şi eficienţei sale în acţiune, explorare şi cercetare. În timpul epocii pe care europenilor le plăcea s-o numească Era Descoperirilor, preoţii iezuiţi nu se aflaseră niciodată la mai puţin de un an sau doi în urma celor care stabileau contactele iniţiale cu populaţii până atunci necunoscute; iezuiţii erau, cu adevărat, în avangarda exploratorilor.

Naţiunilor Unite le-au trebuit ani întregi ca să ajungă la o decizie pe care Societatea lui Isus a luat-o în zece zile. La New York, diplomaţii au dezbătut îndelung şi minuţios, cu multe întreruperi şi amânări, dacă şi de ce ar fi trebuit consumate resurse umane în încercarea de a contacta lumea ce avea să fie cunoscută drept Rakhat, când atâtea nevoi presante se cereau satisfăcute pe Pământ. La Roma, problema nu s-a pus în termeni de pro sau contra; s-a discutat despre cât de curând putea fi încercată misiunea şi cine putea fi trimis.

Societatea nu cerea permisiunea niciunui guvern laic. Acţiona după principii proprii, cu mijloace proprii, sub autoritate papală. Misiunea pe Rakhat a fost abordată nu atât în secret, cât mai degrabă în particular — o distincţie subtilă, însă una pe care Societatea nu a simţit nevoia de a o explica sau justifica atunci când veştile au răzbătut câţiva ani mai târziu.

Oamenii de ştiinţă iezuiţi plecau să înveţe, şi nu să facă prozelitism. Se duceau ca să-i cunoască şi să-i iubească pe ceilalţi copii ai lui Dumnezeu. Porneau din motivele pentru care iezuiţii plecaseră, întotdeauna, către cele mai îndepărtate colţuri ale lumii. Plecau *ad majorem Dei gloriam*, pentru mărirea slavei lui Dumnezeu.

Nu voiau să facă nimănui vreun rău.

1. ROMA

decembrie 2059

În 7 decembrie 2059, Emilio Sandoz era externat din salonul de carantină al spitalului Salvator Mundi şi transportat, într-o maşină de pâine, la sediul iezuit numărul 5 din Borgo Santo Spìrito, la câteva minute de Vatican, dincolo de Piaţa San Pietro. În următoarea zi, ignorând întrebările ţipate şi răcnetele furioase ale jurnaliştilor, un purtător de cuvânt iezuit citea o scurtă declaraţie înaintea gloatei mânioase şi frustrate care se adunase în faţa uşii masive de la numărul 5.

„Din câte ştim, părintele Emilio Sandoz este singurul supravieţuitor al misiunii iezuite pe Rakhat. Dorim să mulţumim din nou Naţiunilor Unite, Consorţiului de Contact şi Diviziei de Exploatare Minieră a Asteroizilor de la Corporaţia Ohbayashi pentru că au făcut posibilă reîntoarcerea părintelui Sandoz. Nu avem informaţii suplimentare privind soarta membrilor echipajului Consorţiului de Contact; îi pomenim în rugăciunile noastre. Părintele Sandoz este prea bolnav pentru a răspunde la întrebări, iar recuperarea sa va dura, cel mai probabil, luni bune. Până atunci nu dorim să emitem alte comentarii referitoare la misiunea iezuită sau la declaraţiile făcute de Consorţiul de Contact în privinţa conduitei părintelui Sandoz pe Rakhat.“

Era doar o strategie pentru a câştiga timp.

Sigur, era adevărat că Sandoz nu se simţea bine. Întregul trup al bărbatului era învineţit de erupţii hemoragice spontane, în locurile în care capilarele se rupseseră şi-şi vărsaseră conţinutul sub piele. Gingiile nu-i mai sângerau, dar avea să treacă vreme lungă până să poată mânca normal. Şi trebuia, în cele din urmă, să se facă ceva cu mâinile lui.

Acum însă efectele combinate ale scorbutului, anemiei şi extenuării îl ţineau adormit douăzeci de ore pe zi. Când se trezea, zăcea nemişcat, ghemuit ca un fetus şi aproape la fel de neajutorat.

Uşa ce dădea în cămăruţa lui rămăsese, în săptămânile acelea de început, aproape întotdeauna deschisă. Într-o după-amiază, gândindu-se să-l ferească pe părintele Sandoz de deranj, fiindcă se raşcheta parchetul de pe hol, fratele Edward Behr o închisese, deşi fusese avertizat de către personalul spitalului Salvator Mundi să n-o facă. Întâmplător, Sandoz se trezise şi se văzuse închis. Fratele Edward nu repetase greşeala.

Vincenzo Giuliani, Părintele General al Societăţii lui Isus, venea în fiecare dimineaţă să-l vadă pe bolnav. Nu ştia dacă Sandoz e conştient că este observat; un sentiment familiar. Pe când era foarte tânăr, când Părintele General nu era decât un Vince Giuliani oarecare, Emilio Sandoz, care se afla cu un an înaintea lui în procesul de formare preoţească ce dura un deceniu, îl fascinase. Ciudat băiat Sandoz ăsta. Un om care te nedumerea. Vincenzo Giuliani îşi construise cariera de om de stat înţelegând alţi oameni, dar pe acesta nu izbutise să-l înţeleagă.

Privindu-l ţintă pe Emilio, acum bolnav şi aproape mut, Giuliani ştia că era prea puţin probabil ca Sandoz să-şi dezvăluie secretele prea curând. Asta nu-l necăjea. Vincenzo Giuliani era un bărbat răbdător. Trebuia să fii astfel ca să-ţi meargă bine la Roma, unde timpul se măsoară nu în veacuri, ci în milenii, unde răbdarea şi strategiile de durată fuseseră dintotdeauna particularităţi ale vieţii politice. Oraşul dăduse numele puterii de a răbda — *Romanità.* Aceasta exclude emoţia, graba, îndoiala. *Romanità* zăboveşte, evaluează situaţia şi acţionează nemilos la timpul potrivit. *Romanità* se bazează pe convingerea absolută că succesul va veni în cele din urmă şi se sprijină pe un principiu major, *Cunctando regitur mundus*: Cu răbdare se cucereşte lumea.

Aşa că şi acum, după şaizeci de ani, Vincenzo Giuliani nu se simţea agasat de inabilitatea de a-l

înţelege pe Emilio Sandoz, ci nutrea doar sentimentul satisfacţiei ce avea să vină când aşteptarea urma să-şi arate roadele.

○ ○ ○

Secretarul personal al Părintelui General îl contactase pe părintele John Candotti de ziua Pruncilor Nevinovaţi, la trei săptămâni după sosirea lui Emilio la numărul 5. „Sandoz s-a înzdrăvenit îndeajuns, îl puteţi vedea acum“, îl informase Johannes Voelker pe Candotti. „Să fiţi acolo la două.“

Să fie acolo la două! cugetă cu iritare John, pornind către cetatea Vaticanului dinspre căminul unde tocmai i se repartizase o încăpere mică şi îmbâcsită a cărei fereastră dădea spre zidurile romane — piatra era la centimetri, doar, de deschizătura lipsită de rost. Candotti mai avusese de-a face cu Voelker de câteva ori de când sosise, iar austriacul îi displăcuse din start. Lui John Candotti, de fapt, nu-i era pe plac nimic din situaţia de faţă.

Nu înţelegea, de pildă, de ce-l băgaseră în povestea asta. Nici avocat de meserie şi nici savant, John Candotti era mulţumit că abordase partea cea mai puţin prestigioasă a căii iezuite — Publică sau Predică — şi era băgat până peste cap în pregătirile pentru programul de Crăciun al şcolii de gramatică atunci când fusese contactat de superiorul său, care-i spusese să ia avionul spre Roma la sfârşitul săptămânii. „Părintele General doreşte să-l asistaţi pe Emilio Sandoz.“ Atât ţinuse şedinţa de informare. John auzise de Sandoz, evident. Dar John nu avea nici cea mai vagă idee cum ar fi putut să-i fie de folos omului aceluia. Când ceruse o explicaţie, nu izbutise să stoarcă de la nimeni un răspuns direct. Îi lipsea practica pentru asemenea lucruri; subtilitatea şi ocolişurile nu se prea practicau la Chicago.

Şi iat-o, Roma însăşi. La petrecerea de plecare improvizată, toţi se bucuraseră pentru el. „Roma, Johnny!“ Atâta istorie, bisericile aşa de frumoase, arta. Se simţise şi el încântat, dobitoc ce era. De unde să ştie?

John Candotti provenea de pe un tărâm plat, cu străzi drepte şi cvartale de clădiri pătrăţoase; nimic din Chicago nu-l pregătise pentru realitatea din Roma. Cel mai rău era când reuşea totuşi să vadă clădirea la care voia să ajungă, dar descoperea că strada se tot curba îndepărtându-se, aducându-l în altă piaţetă drăguţă cu altă fântână frumuşică, lepădându-l pe altă alee ce nu ducea nicăieri. Încă o oră în plus de blocaj şi frustrare printre dealuri, drumuri şerpuite, reţele întortocheate de străduţe ce miroseau a pişat de motan şi sos de roşii. Nu suporta să se rătăcească şi se rătăcea necontenit. Îl scotea din sărite să întârzie şi întârzia mereu. Primele cinci minute ale fiecărei conversaţii constau în scuzele lui John pentru că întârziase şi în asigurările cunoştinţelor sale din Roma că nu era nicio problemă.

Dar oricum îl călca pe nervi, aşa că păşea tot mai iute şi mai iute, încercând să ajungă măcar o dată la timp în reşedinţa iezuită, strângând în juru-i o escortă de copilaşi gălăgioşi şi batjocoritori, încântaţi de arătarea osoasă, cu nasul mare, fâşâind din sutană şi mişcând viguros din braţe.

○ ○ ○

— Îmi pare rău că v-am făcut să mă aşteptaţi.

John Candotti îşi repetase scuzele în faţa tuturor celor pe care-i întâlnise pe drumul spre camera lui Sandoz şi, până la urmă, chiar în faţa lui Sandoz însuşi, după ce fratele Edward Behr îl primise înăuntru şi-l lăsase singur cu bolnavul.

— E încă o mulţime imensă afară. Mai pleacă vreodată? Mă numesc John Candotti. Părintele General mi-a cerut să vă ajut pe parcursul audierilor. Mă bucur să vă cunosc.

Întinse mâna fără să se gândească, apoi şi-o retrase cu stânjeneală când îşi aminti.

Sandoz nu se ridică din scaunul său poziţionat lângă fereastră şi, la început, lăsă impresia că nu vrea sau nu poate să se uite în direcţia lui Candotti. John văzuse imagini din arhivă cu el, desigur, dar Sandoz era mult mai mărunt decât se aştepta, mult mai

subţiratic; vârstnic, dar nu atât cât ar fi trebuit să fie. Cum era calculul? Şaptesprezece ani dus, aproape patru pe Rakhat, şaptesprezece întors, dar mai era şi efectul de relativitate, datorat călătoriei cu viteză apropiată de cea a luminii. Născut cu un an înaintea Părintelui General, care se apropia de optzeci de ani, vârsta biologică a lui Sandoz fusese estimată de medici la aproximativ patruzeci şi cinci de ani. Ani grei, după cum arăta, dar nu foarte mulţi.

Tăcerea persistă vreme îndelungată. Încercând să nu se holbeze la palmele lui Sandoz, John începu să se întrebe dacă nu cumva ar trebui, pur şi simplu, să plece. E mult prea curând, gândi el, Voelker a luat-o razna. Apoi, într-un târziu, îl auzi pe Sandoz întrebând:

— Englez?

— American, părinte. Fratele Edward e englez, eu sunt american.

— Nu, zise Sandoz după o vreme. *La lengua*. Engleză.

John descoperi, cu o tresărire, că fusese înţeles greşit.

— Da. Vorbesc şi un pic de spaniolă, dacă preferaţi.

— Era italiană, *creo*. *Antes* — înainte, vreau să zic. În spital. *Sipaj — si yo…*

Se opri, pe punctul de a izbucni în lacrimi, dar se stăpâni şi vorbi pe un ton hotărât.

— Ar ajuta… dacă aş auzi… doar o singură limbă pentru o vreme. Engleza e în regulă.

— Sigur, nicio problemă. Rămânem la engleză, zise John, zguduit. Nu-i spusese nimeni că Sandoz era atât de afectat.

— O să fie o vizită scurtă, părinte. Vreau doar să mă prezint şi să văd cum vă simţiţi. Nu-i nicio grabă cu pregătirile pentru audieri. Sunt sigur că se pot amâna până ce o să vă simţiţi destul de bine ca să…

— Ca să ce? întrebă Sandoz, privindu-l pentru prima oară direct în faţă pe Candotti. Figură brăzdată adânc, nas acvilin ce trăda strămoşi indieni, pometi

laţi, atitudine fermă. Candotti nu şi-l putea imagina râzând.

Ca să vă apăraţi, îi veni lui John să zică, dar părea o răutate.

— Ca să explicaţi ce s-a întâmplat.

Tăcerea din reşedinţă era sesizabilă, mai ales lângă fereastră, unde se putea auzi nesfârşitul carnaval de zgomote al oraşului. O femeie îşi certa copilul în greacă. Primprejur forfoteau turişti şi reporteri, aruncându-şi strigăte peste rumoarea constantă a mulţimilor şi a traficului taxiurilor. Se făceau reparaţii febrile pentru ca Oraşul Etern să nu cadă în ruine, muncitorii răcneau şi maşinăriile huruiau.

— N-am nimic a vă spune, îşi feri iarăşi privirea Sandoz. O să mă retrag din Societate.

— Părinte Sandoz… părinte, doar nu vă aşteptaţi ca Societatea să vă lase să plecaţi aşa, fără să afle ce s-a întâmplat acolo. Poate nu doriţi să aveţi de-a face cu audierile, dar ce se întâmplă aici e nimic pe lângă ce-o să aveţi de pătimit afară, din clipa când ieşiţi pe uşă, zise John. Dacă înţelegem, am putea să vă ajutăm. Să vă uşurăm situaţia, poate?

Nu primi niciun răspuns, văzu doar cum figura aşezată în profil, lângă fereastră, se înăspreşte un pic.

— Bun, uitaţi cum facem. Mă întorc în câteva zile. Când vă simţiţi mai bine, da? Pot să vă aduc ceva? Pot să contactez pe cineva pentru dumneavoastră?

— Nu, mulţumesc.

Vocea era lipsită de vlagă.

John îşi înăbuşi un oftat de exasperare şi se întoarse spre uşă. În trecere, zări o schiţă, aflată pe tăblia unui birou mic, simplu. Era realizată pe ceva ce aducea cu hârtia, desenată cu o vopsea ce semăna cu cerneala. Un grup de VaRakhati. Figuri de o covârşitoare demnitate şi de un farmec considerabil. Ochi extraordinari, tiviţi de gene care să-i apere de strălucirea puternică a soarelui. Ciudat, dar îţi puteai da seama că era vorba de indivizi neobişnuit de arătoşi, chiar şi fără să fii familiarizat cu standardele lor de frumuseţe. John Candotti luă desenul şi-l privi

mai îndeaproape. Sandoz se ridică şi făcu spre el doi paşi iuţi.

Era probabil pe jumătate cât el şi bolnav ca naiba, dar John Candotti, veteran al străzilor din Chicago, tresări şi bătu în retragere. Simţindu-se pus la zid, îşi mască stânjeneala cu un zâmbet şi aşeză desenul la loc pe birou.

— Sunt o rasă frumoasă, nu-i aşa? îşi încercă norocul, străduindu-se să abată emoţiile care-l frământau pe bărbatul din faţa lui, oricare vor fi fost. Ăă… persoanele din imagine… prieteni de-ai dumneavoastră, presupun?

Sandoz dădu înapoi şi-l privi câteva clipe pe John, ca şi cum i-ar fi evaluat reacţia. Razele soarelui, din spate, îi luminau părul, iar contrastul îi ascundea expresia. Dacă încăperea ar fi fost mai bine luminată sau dacă John Candotti l-ar fi cunoscut mai bine, ar fi recunoscut o bizară solemnitate ce preceda, la Sandoz, orice declaraţie la care acesta se aştepta să inducă hilaritate sau furie. Sandoz ezită, dar găsi apoi cuvântul pe care-l căuta.

— Colegi, zise într-un târziu.

○ ○ ○

Johannes Voelker îşi închise tableta, la capătul obişnuitei întâlniri matinale cu Părintele General, dar nu se ridică să plece. Rămase în schimb şi cercetă figura lui Vincenzo Giuliani, care părea să se concentreze asupra muncii sale, transcriindu-şi propriile notiţe despre evenimentele zilei şi deciziile despre care tocmai discutaseră.

De treizeci şi patru de ani Părinte General, Giuliani era un manager impresionant. Un bărbat masiv, cu o chelie ce-l făcea atrăgător, cu spatele drept şi teribil de puternic pentru vârsta sa. Istoric de profesie, politician prin natură, Vincenzo Giuliani călăuzise Societatea lui Isus prin vremuri tulburi, reparând unele dintre daunele produse de Sandoz. Implicase oameni în studierea hidrologiei şi a islamismului — asta recuperase o anume bunăvoinţă publică. Dacă n-ar fi fost iezuiţii din Iran şi Egipt, n-ar fi existat niciun avertisment înainte de ultimul

atac. Ce-i al lui e al lui, cugetă Voelker, aşteptând cu răbdare ca Giuliani să-i acorde atenţie.

Părintele General oftă şi ridică ochii către secretarul său, un bărbat neîmbietor, de vreo treizeci şi cinci de ani, cu tendinţe de îngrăşare şi păr nisipos, drept, ce i se lipea de ţeastă. Voelker arăta ca o imagine mută a lucrului neterminat, sprijinit de speteaza scaunului, cu braţele încrucişate în dreptul mijlocului îngroşat.

— Bun, dă-i drumul. Spune ce ai de spus, îi ordonă Giuliani pe un ton iritat.

— Sandoz.

— Ce-i cu el?

— Întocmai.

Giuliani se întoarse la notiţele lui.

— Lumea începea să uite, zise Voelker. Ar fi fost, poate, mai bine pentru toţi dacă Sandoz ar fi fost ucis cu ceilalţi.

— Ehei, părinte Voelker, zise Giuliani cu voce uscată. Ce gând nedemn.

Voelker strânse din buze şi-şi feri ochii.

Giuliani îşi lăsă privirea să rătăcească, pentru câteva clipe, pe fereastră, sprijinindu-şi coatele de lemnul lustruit al biroului. Voelker avea, desigur, dreptate. Viaţa ar fi fost neîndoielnic mai simplă dacă Emilio ar fi fost martirizat şi basta. Acum, aflată în atenţia publicului şi cu aducerea-aminte reactivată, Societatea trebuia să cerceteze motivele pentru care misiunea eşuase… Giuliani îşi frecă faţa cu palmele şi se ridică.

— Emilio şi cu mine ne ştim de mult, Voelker. E un om bun.

— E o curvă, zise Voelker cu precizie potolită. A omorât un copil. Ar trebui pus în lanţuri.

Voelker îl urmări pe Giuliani cum se învârte prin cameră, cum ridică obiecte şi le lasă la loc fără să se uite, de fapt, la nimic.

— Măcar are decenţa de a vrea să plece. Lăsaţi-l… înainte să aducă şi mai multă atingere Societăţii.

Giuliani se opri din măsurat încăperea cu pasul şi se uită la Voelker.

— N-o să-l excomunicăm. Chiar dacă şi el vrea asta, e greşit. Şi, mai la obiect, n-o să meargă. Este unul dintre ai Noştri în ochii lumii, dacă nu şi într-ai noştri.

Se apropie de fereastră şi privi lung mulţimea de reporteri şi de simpli curioşi.

— Iar dacă media se complace în speculaţii şi supoziţii fără fond, o să le spunem pe nume, zise Părintele General cu vocea sa uşor ironică, ce fusese spaima atâtor studenţi. Îşi întoarse privirea rece şi iscoditoare către secretar, care rămăsese pe scaun, mohorât.

— Nu sunt judecătorul lui Emilio, părinte Voelker. Nici presa nu e.

Şi nici iezuitul Johannes Voelker nu era.

Îşi încheiară întâlnirea cu una–două remarci politicoase, dar bărbatul mai tânăr plecă ştiind că sărise calul, atât politic, cât şi spiritual. Voelker era eficient şi inteligent însă, atipic pentru un iezuit, avea o minte polarizată: totul era alb sau negru, virtute sau păcat, Noi împotriva Lor.

Totuşi, credea Giuliani, asemenea oameni puteau fi de folos.

Părintele General se aşeză la birou şi începu să frământe între degete un *stylus*. Reporterii credeau că lumea are dreptul să ştie. Vincenzo Giuliani nu simţea nicio nevoie să dea credit acestei iluzii. Pe de altă parte, mai era şi întrebarea: ce-i de făcut în privinţa Rakhatului? Şi simţea un imbold să-l determine pe Emilio să mărturisească. Nu era prima dată când iezuiţii întâlniseră o cultură extraterestră şi nici prima misiune care se sfârşise prost, iar Sandoz nu era primul preot care adusese ruşine asupra umanităţii. Întreaga chestiune era regretabilă, dar se putea, în cele din urmă, ierta.

Poate fi recuperat, socoti cu încăpăţânare Giuliani. N-avem aşa de mulţi preoţi ca să-l măturăm ca pe un lucru inutil. Este dintre ai Noştri, la naiba. Şi cu ce drept declarăm noi că misiunea a fost un eşec? Poate că sămânţa a fost plantată. Dumnezeu ştie.

Chiar şi aşa, acuzaţiile împotriva lui Sandoz şi ale celorlalţi erau foarte grave.

Personal, Vincenzo Giuliani se simţea înclinat să creadă că misiunea începuse greşit încă de la lansare, cu decizia de a implica şi femei. O fisură în disciplină chiar de la început, cugetă el. Pe atunci erau alte vremuri.

○ ○ ○

Chibzuind asupra aceleiaşi probleme, în timp ce se întorcea în chilia sa lipsită de lumina zilei, din partea estică a Inelului Roman, John Candotti dezvoltase o teorie a sa în privinţa felului în care lucrurile ajunseseră să meargă rău. Misiunea, credea el, eşuase probabil din cauza unor decizii logice, rezonabile şi gândite atent, care păruseră fiecare, la vremea lor, idei bune. Ca în cazul celor mai multe dezastre colosale.

2. RADIOTELESCOPUL ARECIBO, PUERTO RICO

februarie 2019

— Jimmy, tocmai am auzit că ţi-au repartizat un vultur! şopti Peggy Soong, şi aşa se făcu primul pas către misiunea de pe Rakhat. O să cooperezi?

Jimmy Quinn continuă să se deplaseze pe lângă şirul de automate, selectând *arroz con pollo*, un recipient cu supă de fasole şi două sandviciuri cu ton. Era absurd de înalt, procesul de maturizare se încheiase abia la douăzeci şi şase de ani, dar părea încă neterminat şi îi era încontinuu foame. Se opri ca să culeagă două cutiuţe cu lapte şi vreo două prăjiturele, apoi verifică suma de plată.

— Dacă vei coopera, o să ne fie mai greu nouă, celorlalţi, zise Peggy. Ai văzut ce s-a întâmplat cu Jeff.

Jimmy se îndreptă spre o masă ce avea un singur scaun liber şi lăsă tava jos. Peggy Soong se postă lângă el şi-o pironi cu o privire pătrunzătoare pe femeia aşezată de cealaltă parte a mesei. Femeia consideră că terminase cu prânzul. Peggy dădu ocol mesei şi se aşeză pe locul călduţ încă. Nu făcu, o vreme, decât să-l urmărească pe Jimmy cum bagă în gură grămăjoare de orez şi pui, minunându-se de câtă mâncare îi trebuia. Factura la băcănie îi scăzuse cu 75 de procente de când îi făcuse vânt din casă.

— Jimmy, zise în cele din urmă, nu poţi să eviţi aşa ceva. Dacă nu eşti cu noi, eşti împotriva noastră.

Încă şoptea, dar în voce nu era pic de blândeţe.

— Dacă nu cooperează nimeni, nu pot să ne dea afară pe toţi.

Jimmy îi susţinu privirea cu ochii săi albaştri şi calmi; ai ei erau negri şi provocatori.

— Nu ştiu, Peggy. Cred că ar putea, probabil, să înlocuiască toată echipa în două săptămâni. Ştiu un tip din Peru care mi-ar lua slujba pentru jumătate din cât câştig eu. Jeff a primit recomandări bune când a plecat.

— Şi tot nu-i angajat! Fiindcă i-a dat vulturului tot ce-a avut.

— N-o să decid eu, Peggy, doar ştii.

— Rahat!

Câţiva oameni înălţară privirile. Se aplecă spre el, peste masă, şoptind iarăşi.

— Nu eşti o marionetă. Toată lumea ştie că l-ai ajutat pe Jeff de când l-au concediat. Dar toată chestia, aici, e să-i oprim să ne sugă sângele, nu să ne ocupăm de victime după ce s-a întâmplat deja. De câte ori trebuie să-ţi explic?

Peggy Soong se trase brusc în spate şi-şi feri privirea, încercând să înţeleagă ce-i cu oamenii care nu pricep că sistemul îi face ţăndări. Jimmy nu ştia decât să lucreze din greu şi să nu facă dificultăţi. Şi la ce avea să-l ducă asta? Avea să-l termine.

— Tu o să decizi dacă vrei să colaborezi cu vulturul, zise cu voce uscată. Îţi pot ordona, dar poţi decide dacă să urmezi ordinul.

Se ridică, îşi strânse lucrurile de pe masă şi rămase un moment nemişcată, ţintuindu-l de sus cu privirea. Apoi îi întoarse spatele şi porni spre uşă.

— Peggy!

Jimmy se ridică de pe scaun şi se apropie de ea, reuşind s-o atingă uşor pe umăr. Nu era arătos. Avea un nas prea lung, fără vreo formă anume, ochi prea apropiaţi şi înfundaţi în orbite ca la maimuţe, un zâmbet larg şi un păr roşcat, cu cârlionţi întortocheaţi precum mâzgălelile pe hârtie ale unui copil; vreme de câteva luni combinaţia asta o fermecase prosteşte.

— Peggy, dă-mi o şansă. Lasă-mă să văd dacă e vreo cale ca toată lumea să aibă de câştigat. Lucrurile nu trebuie să fie într-un fel sau altul.

— Sigur, Jimmy, zise ea.

Era un puşti simpatic. Prost ca noaptea, dar simpatic. Peggy se uită la figura lui cinstită, deschisă,

la mutra lui urâţică, şi ştiu că avea să găsească el vreo motivaţie plauzibilă, demnă de dispreţ, ca să fie băiat bun.

— Sigur, Jimmy. Aşa să faci.

○ ○ ○

Un bărbat mai sensibil ar fi fost dat pe spate de o confruntare cu teribila Peggy Soong. Însă Jimmy Quinn era învăţat cu femei mărunţele şi insistente, şi nimic nu-i afecta apetitul; maică-sa spunea, plângându-se, că a-l hrăni, în adolescenţă, fusese ca şi cum ai îndesa cărbuni într-un furnal. Aşa că se întoarse la locul lui, pe când Peggy ieşea din cantină, şi îşi văzu mai departe de restul mesei, în vreme ce mintea lui cântărea situaţia.

Jimmy nu era neghiob, dar fusese iubit de nişte părinţi buni şi bine educat de profesori buni, iar cele două cântăreau greu în felul său obedient de a fi, care o punea în încurcătură şi o înfuria pe Peggy. Iarăşi şi iarăşi, pe parcursul vieţii sale, autoritatea se dovedise corectă, iar deciziile luate de părinţi, profesori şi şefi i se păruseră, în cele din urmă, juste. Nu era deci bucuros să-şi piardă slujba de la Arecibo şi să fie înlocuit cu un program de inteligenţă artificială, dar el singur, lăsat de capul lui, n-ar fi obiectat probabil. Nu lucra la telescop decât de opt luni — nu îndeajuns ca să se simtă stăpân pe o poziţie pe care o obţinuse cu noroc chior. Că doar nu studiase astronomia aşteptându-se la o slujbă palpitantă după absolvire. Cu banii era jale, iar competiţia era sălbatică, dar asta era adevărat pentru aproape orice pe vremurile acelea. Mama lui — o femeie mărunţică, insistentă — îl îndemnase să studieze ceva mai practic. Dar Jimmy se ţinuse cu ghearele de astronomie, argumentând că, dacă tot era să nu aibă serviciu, cum era probabil să se întâmple, statistic vorbind, putea să fie şomer într-un domeniu la alegerea sa.

Vreme de opt luni, avusese parte de luxul de a se simţi răzbunat. Acum însă se părea că Eileen Quinn avusese totuşi dreptate.

Strânse rămăşiţele prânzului, le aruncă în containerele corespunzătoare şi se întoarse spre

birouaşul lui, sucindu-se şi răsucindu-se, ca un liliac, pentru a evita cadrele uşilor, lustrele joase şi conductele ce ameninţau să-l pună la pământ de o sută de ori pe zi. Masa de lucru la care stătea arăta ca o strungăreaţă, şi pentru această stare binecuvântată de fapt îi era îndatorat părintelui Emilio Sandoz, un iezuit portorican pe care i-l prezentase George Edwards. George era un inginer pensionat care lucra cu jumătate de normă şi voluntar la instalaţia din Arecibo, făcând-o pe ghidul pentru şcolari veniţi în excursie şi pentru turişti aflaţi în trecere. Soţia sa, Anne, era medic la clinica pe care o înfiinţaseră iezuiţii, împreună cu un centru comunitar, în La Perla, o mahala de lângă San Juan. Lui Jimmy îi plăceau toţi trei şi se ducea la San Juan cât de des îi dădea voie drumul plicticos, cu trafic aglomerat şi lung de şaizeci de kilometri.

Când luase cina, în acea primă seară, cu Emilio, la reşedinţa Edwards, Jimmy îi făcuse să râdă cu o lamentaţie comică despre pericolele la care era supus un tip obişnuit într-o lume construită de pitici, pentru pitici. Când se plânsese că-şi zdrobea genunchii de birou de fiecare dată când se aşeza, preotul se aplecase spre el, cu faţa sa neobişnuită şi solemnă dar cu o luminiţă în ochi, şi rostise domol, cu un accent aproape perfect de Dublin: „Scoati-ţi, mă, năucule, sertaru-ăl din mijloc, fir-ar al naibii.“ Exista o singură replică posibilă şi Jimmy o furniză, cu ochii albaştri inundaţi de admiraţie irlandeză: „Dă milioane, să n-am parte!“ Schimbul de replici îi făcuse să hohotească pe Anne şi George, şi de atunci toţi patru rămăseseră prieteni.

Amintindu-şi asta, cu gura până la urechi, Jimmy deschise o linie şi trimise un mesaj în sistemul lui Emilio, oferind „Bere la Claudio’s, 8 p.m. RSVP[1] până la 5“, fără să se mai minuneze la ideea că avea să bea ceva într-un bar, cu un preot, o noţiune care-l lăsase iniţial mut de uimire, aproape ca atunci când descoperise că şi fetele au păr pubian.

Emilio trebuie să fi fost în biroul J-Center, fiindcă răspunsul apăru aproape instantaneu. „Dă milioane.“

○ ○ ○

La ora şase, în acea după-amiază, Jimmy o porni în jos printre dealurile carstice şi pădurile ce înconjurau aria telescopului Arecibo către oraşul de coastă cu acelaşi nume, şi de acolo conduse maşina spre est, pe drumul spre San Juan. Era opt şi douăzeci când găsi un loc de parcare apropiat de El Morro, o fortăreaţă imensă de piatră construită în secolul al şaisprezecelea şi fortificată apoi cu impunătorul zid al oraşului care înconjura San Juan. Atunci, ca şi acum, zidul lăsa mahalaua din La Perla neprotejată, pe limba ei de nisip.

La Perla nu arăta prea rău când te aflai sus, pe zid. Casele, prăvălite câte şase sau şapte niveluri dinspre înălţimi spre nivelul mării, păreau solide şi suficient de largi, până ce aflai că, la interior, erau toate separate în mai multe apartamente. *Anglos,* care aveau cât de cât bun-simţ, se ţineau deoparte de La Perla, dar Jimmy era mare, competent şi cunoscut ca prieten al lui Emilio, aşa că era salutat ici şi colo în vreme ce cobora în fugă cascada de scări ce ducea spre taverna lui Claudio.

Sandoz stătea în cel mai îndepărtat ungher al barului, cu o bere înainte. Preotul era uşor de remarcat prin mulţime, chiar şi fără sutană. Barbă de conchistador, piele arămie, păr negru şi drept care făcea o cărare naturală în mijloc şi cădea peste pomeţii înalţi şi laţi, ce se îngustau coborând spre o bărbie surprinzător de delicată. Cu oase mici, dar bine făcut. Dacă lui Sandoz i s-ar fi repartizat vechea parohie a lui Jimmy din South Boston, apariţia lui exotică i-ar fi atras cu siguranţă titlul care li se acorda celibatarilor atractivi de către generaţii după generaţii de fete catolice: Părintele Ce-Mai-Pierdere.

Jimmy îi făcu semn din mână lui Emilio, apoi barmanului, care răspunse la salut şi o trimise pe Rosa cu încă o bere. Apucând scaunul de lemn masiv din cealaltă parte a mesei lui Sandoz şi învârtindu-l cu o singură mână, Jimmy se aşeză cu speteaza scaunului în faţă şi-şi sprijini de ea braţele. Îi zâmbi Rosei, care-i adusese halba, şi trase o înghiţitură

lungă, în vreme ce Sandoz îl privea cu calm de cealaltă parte a mesei.

— Arăţi ostenit, spuse Jimmy.

Sandoz ridică expresiv din umeri, devenit pe moment o bunicuţă evreică.

— Şi ce-i nou în asta?

— Nu mănânci destul, zise Jimmy.

Era un vechi schimb de replici de-al lor.

— Da, mami, recunoscu ascultător Sandoz.

— Claudio, strigă Jimmy spre barman, adu-i omului ăstuia un sandvici.

Rosa venea deja de la bucătărie, aducând platouri cu mâncare pentru amândoi.

— Aşa deci. Ai bătut atâta drum ca să mă îndopi cu pâine? întrebă Sandoz.

De fapt, Jimmy era cel care cerea mereu sandviciuri cu ton, ce se combinau bizar cu porţia dublă de *bacalaitos fritos* şi o jumătate de guavă în coajă. Rosa ştia că preotul prefera fasolea în *sofrito*, cu garnitură de orez.

— Cineva trebuie s-o facă. Auzi, am o problemă.

— Fii fără grijă, Sparky. Am auzit că te rezolvă cu o injecţie în Lubbock.

— De Niro, zise Jimmy mestecând grăbit o îmbucătură. Emilio scoase un sunet ca o alarmă de la un joc-concurs.

— Rahat. Nu-i De Niro? Stai! Nicholson! Întotdeauna îi încurc pe ăştia doi.

Emilio nu încurca niciodată pe nimeni. Cunoştea toţi actorii şi toate replicile din filme, încă de la *Horse Feathers*[2].

— OK. Fii serios zece secunde. Ai auzit vreodată de vulturi?

Sandoz se îndreptă în scaun, cu furculiţa în aer.

— Presupun că nu te referi la păsările mâncătoare de stârvuri. Da. Odată chiar am lucrat cu unul.

— Pe bune? zise Quinn, aplecat deasupra mâncării. Nu ştiam asta.

— Multe nu ştii tu, puştiule, rosti Sandoz cu o tărăgănare a vocii. Era John Wayne, cu doar o idee de

accent spaniol, abia perceptibil, care persista în aceste transformări fulgerătoare.

Jimmy, care ignora mare parte din jocurile lingvistice ale lui Sandoz, continuă să mestece.

— Ai de gând să termini aia? întrebă, după ce mâncaseră în liniște o perioadă.

Sandoz își schimbă farfuria cu cea goală a lui Jimmy și se rezemă iarăși de zid.

— Și cum a fost? întrebă Jimmy. Să lucrezi pentru un vultur, adică. Mi-au repartizat unul la telescop. Crezi că ar trebui să cooperez? Peggy o să mă spintece dacă o fac și japonezii dacă n-o fac, așa că ce mai contează? Poate ar trebui să mă îndrept spre nemurirea intelectuală și să-mi dedic viața săracilor, care m-ar include și pe mine, după ce vulturul îmi ciuguleşte creierul și-mi fac ăștia vânt de la Arecibo.

Sandoz îl lăsă să se desfășoare. Jimmy își obținea concluziile, de obicei, vorbind, iar Sandoz era obișnuit cu reflecțiile din confesional. Se întrebă, în schimb, cum reușește Jimmy să mânânce atât de repede și să și vorbească fără să i se pună vreun dumicat în gâtlej.

— Deci, ce crezi? Ar trebui s-o fac? întrebă iarăși Jimmy, terminându-și berea și curățând cu o bucată de pâine ce mai rămăsese din *sofrito*. Îi făcu semn lui Claudio pentru încă o bere. Mai vrei una? îl întrebă pe Sandoz.

Emilio clătină din cap. De data asta, când vorbi, se auzi chiar vocea lui.

— Mai rezistă o vreme. Spune-le că vrei pe cineva bun. Până te isprăvește vulturul, mai ai încă un ascendent. Ai ceva ce-și doresc, nu? Odată ce te-au pus la cutie, nu mai au nevoie de tine. Și dacă un vultur își face prost treaba cu tine, rămâi imortalizat în mediocritate.

Apoi dispăru iar, jenat că dăduse sfaturi, iar Edward James Olmos își făcu apariția în chip de bandit *pachuco*, sâsâind *Horalé… ese.*

— Pe tine cine te-a lucrat?

— Sofia Mendes.

Sprânceana lui Jimmy se înălță.

— Hispanică?

Surprinzător, Sandoz râse.

— Mai pe departe.

— A fost bună?

— Da. Chiar a fost. Am avut o experienţă interesantă.

Jimmy îl ţintui cu privirea, bănuitor deodată. Când Emilio zicea „interesant“, era adesea un cod pentru „înfiorător“. Jimmy aşteptă o explicaţie. Însă Sandoz nu făcu decât să se cuibărească în ungherul lui şi să zâmbească enigmatic. O vreme se lăsă liniştea, iar Jimmy îşi redirecţionă atenţia spre *sofrito*. Când ridică din nou ochii, Jimmy zâmbi la rândul său. Căzut la datorie. Sandoz adormea mai rapid decât orice altă persoană pe care o ştia. Anne Edwards susţinea că preotul are doar două viteze, Plictiseală Totală şi Închis.

Jimmy, un insomniac a cărui minte avea tendinţa să se agite noaptea ca un hamster pe roata lui, invidia capacitatea preotului de a aţipi pe unde apuca, dar ştia că nu doar un noroc fiziologic îi permitea lui Emilio să tragă pe dreapta după voie. Preotul muncea straşnic, de obicei câte şaisprezece ore pe zi; se prăbuşea fiindcă era rupt de oboseală. Jimmy îşi oferea ajutorul ori de câte ori putea, dorindu-şi uneori să locuiască mai aproape de La Perla şi să fie acolo mai des.

Ba chiar, cândva, Jimmy se gândise să se facă şi el iezuit. Părinţii lui, din al doilea val de imigraţie irlandeză la Boston, părăsiseră Dublinul înainte de naşterea lui. Maică-sa nu era niciodată discretă în privinţa motivului mutării. „Ţărişoara era un pământ înapoiat, condus de Biserică, plin de popi dictatoriali şi frustraţi sexual care-şi băgau nasul prin dormitoarele oamenilor normali“, declara ori de câte ori era întrebată. Cu toate acestea, Eileen admitea că este „catolică din punct de vedere cultural“, iar Kevin Quinn hotărâse ca băiatul să facă o şcoală condusă de iezuiţi doar din pricina disciplinei şi înaltelor standarde academice. Crescuseră un fiu cu suflet generos, cu un impuls de a vindeca rănile şi de

a uşura poverile altora, care nu putea sta nepăsător în vreme ce oameni precum Emilio Sandoz îşi storceau vieţile şi energia spre binele celorlalţi.

Jimmy mai zăbovi o vreme în scaun, apoi se duse în linişte la staţia de debit, introducând cam de vreo cinci ori mai mult decât era nevoie pentru a plăti mâncarea lor din acea seară.

— Prânzuri pe toată săptămâna, OK? Şi urmăreşte-l cât mănâncă, bine, Rosa? Altfel iar îşi dă mâncarea la copii.

Rosa încuviinţă din cap, întrebându-se dacă Jimmy băgase de seamă că el însuşi înfulecase jumătate din porţia preotului.

— Îţi spun eu ce problemă are, continuă netulburat Quinn. Are o sută de kile de idei despre cum să facă lucrurile şi doar şaizeci şi cinci de kile cu care să le facă. O să se îmbolnăvească.

În colţul lui, cu ochii închişi, Sandoz zâmbea.

— *Si, mamacita*, rosti amestecând sarcasmul cu afecţiunea. Apoi se ridică brusc în picioare, căscă şi se întinse. Cei doi bărbaţi ieşiră din bar şi păşiră în aerul mătăsos al mării, ce adia în La Perla primăvara devreme.

○ ○ ○

Dacă ar fi fost ceva ce i-ar fi putut întări lui Jimmy Quinn credinţa în raţiunea ultimă a autorităţii, acel ceva ar fi fost cariera timpurie a părintelui Emilio Sandoz. Nimic din ea nu prea părea să aibă sens, până ce dădeai de capătul poveştii şi vedeai că mintea colectivă a Societăţii lui Isus lucrase cu răbdare într-o direcţie pe care simplii indivizi n-o puteau percepe.

Mulţi iezuiţi erau multilingvi, dar Sandoz mai mult decât majoritatea. De fel din Puerto Rico, crescuse vorbind atât spaniola, cât şi engleza. Anii săi de formare iezuită îi dăruiseră bogăţiile riguroase ale educaţiei clasice, iar Sandoz devenise la fel de competent în greacă şi latină, pe care nu numai că le studiase, ci le şi folosise ca limbi vii: pentru comunicare zilnică, pentru cercetare, pentru pura plăcere de a citi proză minunat structurată. Dar nici

aceste lucruri nu erau totuşi neobişnuite printre învăţaţii iezuiţi.

Apoi însă, pentru un proiect legat de misiunile din secolul al şaptesprezecelea în Quebec, Sandoz decisese să înveţe franceză, pentru a citi Relatările iezuite în original. Petrecuse opt zile intense cu un profesor, absorbind gramatica franceză, apoi îşi construise de unul singur vocabularul. Când îşi terminase lucrarea, la sfârşitul semestrului, citea cu uşurinţă în franceză, deşi nu încercase defel să vorbească limba. Venise după aceea şi italiana la rând, parţial în aşteptarea unei eventuale călătorii la Roma şi parţial din curiozitate, ca să vadă cum se dezvoltase o altă limbă romanică din trunchiul latin. Apoi portugheza, doar fiindcă îi plăcea cum sună şi iubea muzica braziliană.

Iezuiţii au o tradiţie a studiilor lingvistice. Defel surprinzător, Emilio a fost încurajat să înceapă un doctorat în lingvistică îndată după hirotonire. Trei ani mai târziu, toată lumea se aştepta ca doctorului Emilio Sandoz să i se ofere un post de profesor la Universitatea Iezuită.

Însă, în loc de asta, lingvistului i se ceruse să ajute la organizarea unui program de reîmpădurire şi în acelaşi timp să predea la liceul Xavier din Chuuk, în insulele Caroline. După doar treisprezece luni din termenul care, în mod obişnuit, ar fi fost de şase ani, fusese mutat într-un orăşel inuit, dincolo de Cercul Arctic, şi-şi petrecuse un an asistând un preot polonez la constituirea unui program de alfabetizare a adulţilor, după care pornise spre o enclavă creştină din Sudanul de Sud, unde lucrase într-un centru de primire pentru refugiaţi kenieni alături de un preot din Eritreea.

Se obişnuise să se simtă lipsit de competenţă şi deloc în largul său. Ajunsese să tolereze frustrarea iniţială de a nu putea să comunice cu graţie, viteză sau umor. Învăţase să domolească vălmăşagul de limbi care se băteau pentru supremaţie în gândurile sale, să folosească pantomima şi trăsăturile sale expresive pentru a depăşi bariere. În treizeci şi şapte

de luni ajunsese să ştie limba chuuk, un dialect nordic invi-inupiak, poloneză, arabă (pe care o vorbea cu un accent sudanez destul de bun), gikuyu şi amharică. Şi, foarte important din perspectiva superiorilor săi, confruntat cu schimbări bruşte ale misiunii şi cu propriul său temperament exploziv, Emilio Sandoz începuse să înveţe răbdarea şi ascultarea.

— Ai un mesaj de la Provincială, îi spusese părintele Tahad Kesai când se întorsese odată la cort, într-o căldură sufocantă, cu trei ore întârziere de la ceea ce trecea drept prânz, la câteva săptămâni după prima aniversare a sosirii sale în Sudan.

Sandoz înţepenise şi holbase ochii, ostenit şi verzui la faţă sub pânza cortului.

— Exact la timp, zisese, lăsându-se trudit pe un scaun pliant şi deschizându-şi computerul-tabletă.

— Poate nu-i vorba de altă repartizare, sugerase Tahad.

Sandoz pufnise. Ştiau amândoi că era.

— Căcăreze de capră, izbucnise iritat Tahad, nedumerit de modul în care se purtau superiorii cu Sandoz. De ce nu te lasă să serveşti până la capăt într-o misiune?

Sandoz nu zisese nimic, aşa că Tahad se apucase să mătură nisipul din cort înapoi în deşert, ca să-i ofere celuilalt puţin spaţiu personal câtă vreme citea transmisia. Tăcerea se prelungise însă şi, când Tahad se întorsese să vadă ce-i cu Sandoz, văzuse cu tulburare că trupul bărbatului începea să se zguduie. Apoi Sandoz îşi îngropase faţa în palme.

Mişcat, Tahad se apropiase.

— Ai făcut treabă bună aici, Emilio. Pare o nebunie să te tot împingă de la deal la vale…

Vocea lui Tahad se pierduse.

Sandoz îşi ştergea deja lacrimile, scoţând sunete teribile, ca nişte chiţăieli. Fără vorbe, îl invitase pe Tahad să se apropie de ecran şi să citească mesajul. Tahad o făcuse şi rămăsese şi mai nedumerit decât înainte.

— Emilio, nu pricep…

Sandoz gemu, mai să cadă de pe scaun.

— Emilio, ce-i aşa de amuzant? întrebase Tahad, a cărui nedumerire se transforma în exasperare.

Lui Sandoz i se cerea să se prezinte la Universitatea John Carroll de lângă Cleveland, în Statele Unite, dar nu pentru a prelua un post de profesor de lingvistică, ci pentru a coopera ca expert în proiectul inteligenţei artificiale care avea să codifice şi să introducă în computer metoda lui Sandoz de învăţare pe teren a limbilor, astfel ca viitorii misionari să beneficieze de vasta sa experienţă, pentru sporirea slavei lui Dumnezeu.

— Îmi pare rău, Tahad, e prea greu de explicat, gâfâise Sandoz, care era trimis la Cleveland pentru a servi drept stârv intelectual pentru un vultur IA, *ad majorem Dei gloriam*. E poanta unui banc vechi de trei ani.

○ ○ ○

După treizeci de ani, sau poate zece, zăcând extenuat şi nemişcat, cu ochii deschişi în întuneric cu mult după apusul celor trei sori de pe Rakhat, fără să mai sângereze, eliberat de spasmele de vomă, capabil, după şoc, să gândească din nou, Emilio Sandoz avea să se întrebe dacă nu cumva ziua aceea, în Sudan, fusese doar o parte din pregătirea poantei unui banc ce durase o viaţă de om.

Era un gând ciudat, ţinând cont de circumstanţe. Înţelegea asta, o înţelesese şi atunci. Dar, stând să cugete, realizase cu înfiorătoare claritate că, pe drumul devenirii sale ca iezuit, nu fusese doar prima fiinţă umană care pusese piciorul pe Rakhat, nu doar explorase părţi din continentul său cel mai mare şi învăţase două limbi şi-i îndrăgise pe câţiva dintre locuitori. Îşi descoperise şi limitele ultime ale credinţei şi, făcând astfel, localizase frontiera exactă a deznădejdii. În momentul acela învăţase, cu adevărat, să se teamă de Dumnezeu.

1 Abreviere pentru „Confirmaţi, vă rog“.

2 Comedie americană din 1923, cu fraţii Marx.

3. ROMA

ianuarie 2060

Şaptesprezece ani sau un an mai târziu, ducându-se să-l vadă pe Emilio Sandoz, la câteva săptămâni după prima lor întâlnire, John Candotti mai că se trezi în Imperiul Roman.

Cândva în timpul nopţii, o dubiţă de aprovizionare adăugase ultima apăsare şi vibraţie ce putuse fi suportată de strada de secol nouăsprezece, făcută peste un dormitor medieval construit din zidurile unei foste cisterne romane, şi întreaga nebunie, goală pe dinăuntru, se prăbuşise. Drumarii reuşiseră să extragă dubiţa, dar nu apucaseră să pună bariere în jurul gropii. John, grăbit ca de obicei, fu cât pe ce să cadă în ea. Doar ecoul bizar al paşilor lui îl avertiză că era ceva în neregulă şi-l făcu să se oprească, cu piciorul în aer, tocmai când era pe punctul să-şi rupă gâtul în ceva interesant şi plin de istorie. Asemenea lucruri îl ţineau în alertă constantă la Roma, însă le dădea un aer comic în mesajele trimise acasă. Întreaga sa experienţă cu oraşul suna mai bine decât era în realitate.

John se hotărâse, de astă dată, să-l vadă pe Sandoz dimineaţa, sperând să-l prindă mai în formă după o noapte de odihnă şi să-i bage minţile în cap. Cineva trebuia să-i spună omului ăstuia exact unde se afla, între ce ciocan şi nicovală. Dacă Sandoz nu era dispus să vorbească despre misiune, echipajul navei care-l adusese înapoi nu suferea de asemenea reticenţe. Oamenii care afirmaseră că traseele interstelare erau practic imposibil de susţinut financiar nu se gândiseră la imensele posibilităţi comerciale date de existenţa unei poveşti ce putea fi spusă unui public de peste opt miliarde de consumatori. Consorţiul de Contact exploatase drama

cât putuse, scoţând la iveală episoade mici, storcând interes şi bani chiar şi când devenise clar că şi oamenii lor pieriseră probabil pe Rakhat.

Ajunseseră, în cele din urmă, şi la episodul din poveste în care apărea Sandoz, şi proverbialul rahat începuse să pută. Dispariţia misionarilor iezuiţi iniţiali se transformase dintr-un mister tragic într-un scandal urât: violenţă, crimă şi prostituţie, emise în doze aţâţătoare, menite să-ţi dea fiori. Admiraţia iniţială a publicului pentru cunoaşterea ştiinţifică şi hotărârea dârză care făcuse posibilă misiunea se transformaseră în opusul lor, iar ştirile deveniseră pe cât de necruţătoare, pe atât de răutăcioase. Adulmecând sânge, rechinii media îi vânaseră pe toţi supravieţuitorii care cunoscuseră membri ai echipei iezuite. Vieţile private ale lui D.W. Yarbrough, Marc Robichaux şi Sofia Mendes fuseseră scoase la lumină şi răscolite pios de comentatori al căror comportament rămânea, el însuşi, necercetat. Doar Sandoz supravieţuise spre a fi acoperit de oprobriu şi devenise astfel catalizatorul furiei generale, cu toate că era păstrat în amintire cu afecţiune şi respect de cei care-l cunoscuseră înainte de misiune.

N-ar fi contat nici dacă Sandoz ar fi fost nevinovat ca un nou-născut, gândi John. Acolo, departe, ajunsese o curvă şi un ucigaş. Nu mai era nevoie de alt scandal pentru a înfierbânta situaţia.

— Nu am nimic de spus. Mă voi retrage din Societate, insistase Sandoz, chiar şi când fusese presat. Îmi trebuie doar un pic de timp.

Poate credea că, dacă-şi ţine gura, interesul avea să se stingă; poate avea impresia că suporta să fie hărţuit şi agasat. John se îndoia; presa avea să-l înghită pe Sandoz cu fulgi cu tot. Era ştiut în toată lumea, iar mâinile acelea erau precum semnul lui Cain. Nu-i rămânea niciun adăpost pe Pământ în afara Societăţii lui Isus şi, până şi aici, bietul amărât era un paria.

John Candotti se implicase odată într-o bătaie de stradă doar fiindcă i se păruse că şansele erau prea disproporţionate. Se alesese cu nasul lui cel mare

rupt, iar tipul pe care-l ajutase nu se dovedise cine ştie ce recunoscător. Dar fusese totuşi lucrul corect de făcut.

Oricât de rău greşise Sandoz pe Rakhat, cugetă John, are nevoie de un prieten acum, aşa că ce focurile iadului? Foarte bine aş putea să fiu eu acela.

○ ○ ○

În momentul acela Emilio Sandoz nu se gândea că putea fi mâncat cu fulgi cu tot, ci chiar la mâncare. Evalua pâinea prăjită de pe tava cu micul dejun pe care tocmai i-o adusese în cameră fratele Edward. Acesta trebuie să fi crezut că se făcuse vremea să-i dea ceva să mestece. Dinţii care-i rămăseseră se simţeau, era drept, mai fermi în gingii. Şi îi era ruşine să mănânce doar hrană făcută pastă, să bea totul cu paiul sau să fie invalid…

Cuvinte pierdute i se întoarseră în minte, înălţându-se precum aerul prin apă, dându-i năvală în minte. Erau două sensuri, două pronunţii ale cuvântului invalid. Nul şi gol, cugetă el. Sunt un invalid.

Se îndârji, pregătit pentru furtună, dar nu simţi decât o stare de goliciune sufletească. Gata, s-a terminat, îşi spuse şi se întoarse iarăşi spre pâinea prăjită. Neîncrezându-se încă în el însuşi că ar fi fost în stare să vorbească fără să fi repetat în prealabil, îşi pregătise dinainte fraza.

— Frate Edward, rosti în cele din urmă, vrei să fii bun şi să-mi rupi nişte pâine în bucăţele mici şi după aceea să mă laşi singur?

— Sigur, domnule, zise Edward făcându-şi de lucru cu tava, asigurându-se că întregul conţinut era la îndemână.

— A fost în engleză totul, da?

— Da. Şi încă într-o engleză foarte bună, domnule.

— Te rog să îmi spui dacă mai amestec lucrurile.

— Cum să nu, domnule.

Ceva ce urma adesea torturii şi izolării: dezorientare, confuzia limbilor. Edward Behr avea multă experienţă cu asemenea oameni — trupuri sfărâmate, suflete sfâşiate. Adaptându-se acestei

situaţii anume şi omului care se afla în ea, fratele Edward împrumutase un soi de comportament de majordom englez, care păruse să-l amuze pe Sandoz şi care-i permitea să-şi păstreze o anume demnitate în momentele cele mai nedemne. Sandoz trebuia manipulat cu grijă. Condiţia sa fizică era atât de chinuitoare şi poziţia sa politică atât de dificilă, încât era uşor să uiţi câţi prieteni pierduse omul ăsta pe Rakhat, cât de repede se transformase misiunea din ceva promiţător într-o ruină, cât de recente erau pentru el toate acestea. Văduv el însuşi, Edward Behr recunoştea suferinţa din alţii.

— O să iasă bine până la urmă, domnule, zise Edward rupând pâinea prăjită şi aducând farfuria mai aproape de Sandoz. Încercaţi să aveţi răbdare cu dumneavoastră.

Edward se răsuci spre fereastră şi se întinse ca să tragă draperia, forţându-şi la maximum trupul bondoc. Soţia sa îi spunea cândva Teddy Behr[3], din afecţiune şi fiindcă era construit trupeşte ca un animal împăiat.

— Dacă aveţi nevoie de ceva, îi zise lui Sandoz, sunt aproape.

Apoi plecă.

Îi trebui jumătate de oră ca să termine o felie de pâine prăjită, ceva destul de urât de privit, dar nu se uita nimeni şi Sandoz izbuti. Apoi, spre continua sa surpriză, simţi cum letargia preia controlul şi adormi scăldat în razele soarelui, cufundat în fotoliul de lângă fereastră.

O bătaie în uşa întredeschisă îl trezi la doar câteva minute după aceea. Era incapabil să lege de clanţa uşii o batistă, venerabil obicei iezuit care însemna „Nu deranjaţi“. L-ar fi putut pune pe fratele Edward, dar nu-i trecuse prin cap. Nu-şi frământase mintea cu nimic în ultima vreme. Era o uşurare. Visele, desigur, erau necruţătoare… ciocănitul se auzi din nou.

— Intră, zise cu voce tare, aşteptându-se să fie Edward, revenit după farfurii. Dar în locul lui îl văzu pe ciudat de molcomul şi de rigidul secretar al Părintelui General, Johannes Voelker. Speriat, se

ridică în picioare şi se dădu înapoi, punând fotoliul între el şi celălalt bărbat.

○ ○ ○

Johannes Voelker avea o voce piţigăiată, pătrunzătoare, care răsuna între pereţii chiliei goale a lui Sandoz, iar John Candotti o auzi încă de la jumătatea holului. Uşa spre încăpere era deschisă ca întotdeauna, aşa că John fu scutit de necesitatea de a se năpusti înăuntru fără să bată.

— Sigur, doctore Sandoz, zise Voelker când John pătrunse în cameră, că Părintele General ar vrea să afle că v-aţi decis să rămâneţi printre noi…

— Părintele General e bun, şopti Sandoz.

Stătea în ungherul lui, cu spatele lipit de perete.

— Am nevoie de un pic de timp. Nu vă voi deranja mai mult decât este necesar.

— Ah. Vezi, Candotti? rosti Voelker întorcându-se spre John. S-a decis. E neplăcut, dar mai există circumstanţe când cineva pleacă pentru binele Societăţii, zise Voelker pe un ton muşcător, revenind cu faţa spre Sandoz, şi voi sprijini o asemenea decizie onorabilă. Evident, vom fi fericiţi să vă adăpostim până ce vă veţi recupera pe deplin forţele, doctore Sandoz.

Hai, gândi John Candotti, du-te învârtindu-te. Era pe punctul de a-l invita pe austriac să se care, când văzu că Sandoz începe să tremure. O puse mai întâi pe seama bolii. Sandoz fusese cât pe ce să moară. Era încă foarte slăbit.

— Stai jos, părinte, zise John cu voce domoală şi trecu lângă el ca să-l călăuzească înapoi în fotoliu.

Ajunse în spatele lui Sandoz şi-l ţintui pe Voelker cu privirea.

— Părinte Voelker, cred că părintelui Sandoz i-ar prinde bine un pic de odihnă. Acum.

— O, măi să fie! V-am obosit. Iertaţi-mă.

Volker se îndreptă spre uşă, fără alte îndemnuri.

— E un nemernic Voelker, zise cu dispreţ John Candotti după ce paşii secretarului se estompară pe hol. Nu-l lăsaţi să vă întărâte. Aveţi la dispoziţie

oricât timp vreţi. Că doar nu vrem să închiriem camera asta.

Se ghemui pe marginea patului lui Emilio, singurul loc unde se mai putea sta jos.

— Sunteţi bine? Păreţi un pic — speriat, gândi, însă zise: afectat cu stomacul.

— E… greu. Să ai atâţia oameni prin preajmă.

— Pot să-mi imaginez, zise John automat, dar îşi luă înapoi vorba. Pardon. Am spus o prostie. Nu pot să-mi imaginez, aşa e?

I se răspunse cu un zâmbet scurt, apatic.

— Sper că nu.

Adus la realitate, John renunţă la intenţia de a-i ţine omului din faţa sa o prelegere despre viaţa adevărată.

— Uitaţi, părinte, să nu vă supăraţi, dar mă gândeam la ce v-ar putea ajuta în privinţa mâinilor, zise după un timp, simţindu-se stânjenit, fără să ştie de ce, când aduse vorba despre asta.

Sandoz nu făcuse nicio încercare să le ascundă. Îţi dădea de gândit asupra tuturor lucrurilor pe care omul acesta nu le putea face singur. Să-ţi tai unghiile, să te bărbiereşti. Te apuca bâţâiala numai dacă te gândeai. John scormoni prin servietă şi scoase la iveală o pereche de mănuşi subţiri din piele, cu vârfurile degetelor îndepărtate, cu marginile bine cusute.

— Un chirurg, vreau să spun, ar reuşi probabil la un moment dat să vă reconstruiască palmele dar, vedeţi, m-am gândit că mănuşile ar putea fi bune la ceva deocamdată. Încă n-aveţi foarte multă dexteritate, presupun, dar în felul ăsta aţi putea să apucaţi lucruri.

Sandoz îl privi, cu ochii larg deschişi.

— Aţi putea, adică, să le încercaţi. Dacă nu merg, nu-i mare lucru. Sunt doar nişte mănuşi, nu?

— Vă sunt recunoscător, îngăimă Sandoz.

Mulţumit, dar şi uşurat că pe Sandoz nu-l ofensase oferta lui, John îl ajută să-şi introducă în mănuşi degetele imposibil de lungi, cu cicatrici. De ce naiba îi făcuseră asta? se întrebă John, încercând să aibă

grijă cu ţesutul nou şi sensibil al degetelor, care abia începea să acopere vechile răni. Toţi muşchii palmei fuseseră desprinşi cu meticulozitate de pe oase, dublând astfel lungimea degetelor, iar mâinile lui Sandoz îi amintiră lui John de scheleţii de Halloween din copilărie.

— Acum, dacă stau să mă gândesc, zise John, bumbacul ar fi fost mai bun. E OK. Dacă merge perechea asta, o să mai fac una. Am şi o idee despre cum aş putea să fac şi o gaică pentru lingură, ca să puteţi mânca mai uşor. Uneori cea mai simplă soluţie e şi cea mai bună, nu?

Taci din gură, John, şi nu mai trăncăni, îşi spuse. Ocupat cu pusul mănuşilor, nu-şi dădea seama, pe moment, că pe faţa trudită şi lipsită de expresie a lui Sandoz se prelingeau lacrimi. Când termină cu a doua mănuşă, John ridică ochii. Priveliştea îl înfioră, iar zâmbetul îi pieri de pe figură.

— Părinte Candotti, zise în cele din urmă Sandoz, fără să bage de seamă lacrimile ce i se uscau pe obraji, dacă o să vreau vreodată un duhovnic, o să vă cer pe dumneavoastră.

John Candotti, rămas fără grai, începea să-şi dea seama de ce fusese adus la Roma.

— Vă mulţumesc pentru că aţi venit, zise Sandoz.

Candotti înclină din cap o dată şi încă o dată, ca şi cum ar fi încuviinţat ceva, şi se grăbi să plece.

3 Joc de cuvinte: Teddy Behr — unde Behr este nume propriu — se pronunţă la fel cu „teddy bear“ — ursuleţ de pluş.

4. ARECIBO, PUERTO RICO

martie 2019

Când îi veni în minte soluţia, Jimmy Quinn se bărbierea, gheboşat ca să se vadă într-o oglindă ce fusese atârnată, inevitabil, prea jos ca să-i reflecte capul. Multe dintre ideile sale bune apăreau în felul ăsta. Uneori îi veneau la duş, unde stătea aplecat, încercând să-şi bage capul sub jetul de apă. Se întreba dacă strâmbatul gâtului îi sporea cumva fluxul sângelui către creier. Anne Edwards ar fi ştiut; trebuia s-o întrebe când se mai ducea la cină la ei.

Această idee anume nu se grăbise defel să-şi facă apariţia. Jimmy îi promisese lui Peggy Soong că avea să găsească o cale pentru a echilibra interesele angajaţilor şi proprietarilor de la Arecibo, dar nu-i ieşise nimic. Şi asta îl surprinsese, fiindcă îndeobşte reuşea să găsească modalităţi de a-şi face pe plac şi, în acelaşi timp, de a le face pe plac părinţilor, profesorilor, amicilor şi iubitelor. Nu era chiar aşa de greu, dacă te puneai în locul celeilalte persoane. Lui Jimmy îi plăcea să se înţeleagă bine cu lumea. Până acum totuşi, descoperise că singura cale de a se înţelege cu conducerea japoneză de la radiotelescopul Arecibo era să-şi ţină gura şi să facă exact cum i se spunea.

Poziţia lui era printre cele mai joase în cadrul echipei ştiinţifice. Ori de câte ori telescopul nu era folosit pentru ceva serios, Jimmy rula rutinele SETI[4] standard, monitorizând cerurile în căutarea unor transmisii extraterestre. Îţi dădeai seama cât de puţin prioritară devenise Căutarea Inteligenţei Extraterestre băgând de seamă, pur şi simplu, că slujba i se azvârlise în braţe lui Jimmy. Cea mai mare parte a timpului, totuşi, procesa cereri de recepţionare a unor semnale radio de pe nişte coordonate anume. Câte un

astronom ce făcea observaţii optice vedea ceva interesant şi le cerea celor de la Arecibo să verifice aceeaşi regiune a cerului, în aşa fel încât cele două tipuri de observaţie să poată fi comparate. Oricât de automat ar fi fost Arecibo, o persoană reală trebuia totuşi să recepţioneze solicitarea, să programeze folosirea telescopului, să se asigure că munca era făcută, să arunce un ochi pe rezultate şi să transmită datele înapoi la cine le ceruse. Nu era chiar birocraţie, dar nici material de Premiul Nobel.

Întrebarea era, aşadar, de ce să cheltui bani pe un vultur de mâna întâi, ca Sofia Mendes, când un program numai bun putea automatiza munca asta pentru mai puţin?

După masterul făcut la Cornell, Jimmy ajunsese la Arecibo fiindcă era dispus să lucreze pe bani puţini, fiindcă avusese şiretenia de a studia atât japoneza, cât şi spaniola şi fiindcă se pricepea la astronomia optică şi la cea radio. Îi plăcea munca lui şi se pricepea s-o facă. Dar vedea, totodată, că multe din câte făcea puteau fi automatizate. Înţelegea că Masao Yanoguchi era presat să reducă costurile, pentru că programul de minerit pe Lună părea că avea să fie un eşec răsunător în cele din urmă, iar singura cale de a reduce costurile era eliminarea fiinţelor umane din proces.

Yanoguchi condusese operaţiunile de la Arecibo încă de când ISAS, Institutul Japonez pentru Spaţiu şi Ştiinţe Aeronautice, cumpărase de la guvernul SUA telescopul. Arecibo era un moft în contextul mai larg al industriei spaţiale japoneze, dar Jimmy ştia că niponii încercau o mare satisfacţie fiindcă îl deţineau. De două ori se chinuiseră Statele Unite să forţeze Japonia să joace după regulile vestice, străduindu-se să-i blocheze accesul la materii prime şi pieţe. De două ori fuseseră Statele Unite lăsate cu gura căscată de reacţia explozivă: cucerirea Asiei în prima dintre ocazii, cucerirea spaţiului în a doua. Şi de data aceasta nu mai fusese făcută nicio greşeală fatală, precum cea de a nu fi bombardat şi construcţiile de pe ţărmul de la Pearl Harbor.

Jimmy făcuse nişte cursuri în cultură japoneză şi încercase să aplice ce ştia, însă chiar şi după ce lucrase la Arecibo vreme de aproape un an i se părea dificil să-i vadă pe japonezi ca pe nişte jucători înrăiţi. Şi totuşi, insistau profesorii săi, întreaga lor istorie dovedea că erau. Iarăşi şi iarăşi, Japonia riscase totul pe o uriaşă aruncare de zar. Consecinţele acelei singure greşeli de la Pearl Harbor îi făcuseră cei mai calculaţi, meticuloşi şi grijulii jucători, dar jucători totuşi. Vesticii care pricepeau asta, comentase în treacăt unul dintre profesori, puteau uneori propune un joc de doi bani şi să-l câştige.

Jimmy îşi făcu o tăietură când în sfârşit ideea veni şi râse în hohote, ba chiar şi ţopăi un pic, tamponându-şi sângele. Masao Yanoguchi n-avea să-l concedieze, cel puţin nu imediat. Cotoroanţa Peggy n-avea să-l eviscereze, ba ar fi putut chiar să-i laude ascuţimea de minte. Putea să o obţină pe Sofia Mendes ca vultur şi credea că Emilio avea să fie mulţumit. Şi, la naiba, acum că se gândea, ar fi putut face din asta şi un subiect pentru o teză de doctorat.

— Ai scos-o iarăşi la capăt, Quinn, croncăni către imaginea sa însângerată şi se grăbi să termine cu toaleta, nerăbdător să se ducă la antena parabolică a telescopului.

○ ○ ○

— Intraţi, domnule Quinn, zise Masao Yanoguchi făcându-i semn cu mâna, prin uşa deschisă a biroului, să intre. Luaţi loc, vă rog.

Fiecare dintre ei juca jocul celuilalt: Yanoguchi era bosul american prietenos; Quinn, angajatul japonez cum scria la carte, stând jos stânjenit de prezenţa superiorului, arătându-şi nervozitatea. Pălăvrăgiră câteva minute despre meciul de Cupa Mondială ce se apropia, dar în cele din urmă Jimmy trecu la subiect.

— Doctore Yanoguchi, m-am gândit la programul IA, zise Quinn. Ştiu că munca mea e destul de mecanică şi înţeleg că din punctul de vedere al afacerilor automatizarea are sens, aşa că am început să mă gândesc să mă întorc la şcoală pentru un doctorat şi mi-a trecut prin cap că dumneavoastră şi

ISAS aţi putea fi interesaţi de subiectul pe care sper să-l abordez în teza mea.

Jimmy se opri, cu sprâncenele ridicate, cerând din priviri permisiunea de a continua. Yanoguchi încuviinţă din cap, uşurat, se pare, că americanul nu se afla acolo ca să lupte. Mulţumit de sinceritatea reprezentaţiei date, Jimmy trecu la subiect:

— Ei bine, domnule, aş dori să încerc un mic proiect-pilot, o comparaţie între programul de astronomie IA şi subiectul uman pe care a fost bazat. Aş dori ca ISAS să folosească un analist de prima mână ca să dezvolte programul. După care eu o să fac o comparaţie între datele prelucrate de program şi ale mele, timp de, să spunem, doi ani.

Yanoguchi se îndreptă un milimetru în scaunul său. Jimmy îşi modifică cu iscusinţă propunerea.

— Sigur că un an sau chiar şase luni ar putea fi de ajuns, şi apoi aş putea lucra la o propunere de finanţare. Aş putea chiar să mă şi întorc aici să lucrez, pe banii din subvenţie, cândva.

— Domnule Quinn, zise în cele din urmă Yanoguchi, s-ar putea susţine că rezultatele unei asemenea comparaţii ar putea fi suspecte fiindcă subiectul ascunde informaţii vitale.

— Da, este adevărat, domnule. Dar asta în cazul în care cineva are reţinere în a fi subiect al analizei IA. Scuzaţi-mă, doctore Yanoguchi, dar toată lumea ştie că majoritatea oamenilor chiar speră ca programul să dea greş. Cred că folosirea unui analist IA foarte bun ar reduce posibilitatea ca subiectul să ţină ceva pentru el. Plus că, de vreme ce aş folosi eu însumi datele în teza mea, aş avea motive personale să mă asigur că rezultatele sunt demne de încredere.

Yanoguchi nu spuse nimic, dar nici nu se încruntă. Quinn urmă.

— Mi se pare, domnule, că ar fi în interesul ISAS să aibă un set de date comparative puternice cu care să evalueze fiecare program IA, nu-i aşa? Să se vadă dacă unui program îi scapă lucruri pe care oamenii le sesizează. Şi dacă nu e aşa, atunci institutul poate trece la eliminarea slujbelor mărunte ca a mea, ştiind

că o IA e la fel de competentă ca şi oamenii pe baza cărora a fost construită. E încă un aspect al sistemului care poate fi controlat cum trebuie, domnule.

Jimmy aşteptă o clipă, apoi rosti cu grijă:

— Evident, nu e decât un mic proiect-pilot. Dacă nu merge, n-aţi pierde decât şase luni de salariu pentru mine. Dacă dă rezultate, ar creşte prestigiul staţiei Arecibo…

Şi al lui Masao Yanoguchi. Care nu spunea nimic. Jimmy atacă mai departe.

— Dacă nu aveţi obiecţii, domnule, mă întreb dacă am putea-o aduce pe Sofia Mendes să facă analiza. Am auzit că e foarte bună şi…

— Foarte scumpă, sublinie Yanoguchi.

— Dar am un prieten care o cunoaşte şi care spune că ar putea dori să participe la proiect pentru publicitate. Dacă programul ei mă bate, brokerul ei ar putea folosi asta ca să ceară plăţi mai consistente pentru ea. Poate rezolvăm ceva cu el. Dacă învinge ea, ISAS dublează plata obişnuită?

— Şi dacă pierde, brokerul nu ia nimic? sugeră, pe gânduri, Masao Yanoguchi.

Merită să te gândeşti la asta, îl grăbi Jimmy, în mintea lui, pe Yanoguchi. Riscuri colaterale foarte reduse. Încearcă-ţi norocul, se rugă. Dar nu aştepta un răspuns şi nu forţa unul. Yanoguchi n-ar fi spus niciodată „da“ fără să obţină un consens în privinţa proiectului din partea celor de la ISAS, ba chiar şi în afara institutului. Multă lume trăia din inteligenţa artificială. Şi aici era toată frumuseţea chestiunii: cu cât le lua mai mult japonezilor ca să decidă, cu atât mai mult timp avea el de muncă. Şi dacă spuneau „da“, avea să mai stea pentru lunile de care avea nevoie vulturul ca să-i înregistreze creierii, plus încă alte şase luni, pe puţin, pentru comparare. Dacă învingea programul, era posibil să nu mai plece deloc, iar dacă era remiză, poate că ISAS avea să-şi schimbe măcar regulamentele, astfel ca după fiecare analiză IA să fie câte o perioadă de testare, lucru care ar fi trebuit s-o facă fericită pe Peggy, fiindcă mai

agonisea ceva timp pentru oameni, dintre care unii ar fi putut să-şi învingă adversarul IA într-un test cinstit. Şi dacă programul îl bătea, atunci chiar că era cazul să se întoarcă pe băncile şcolii…

Masao Yanoguchi privi îndelung figura sinceră şi inocentă, apoi, deodată, izbucni în râs.

— Domnule Quinn, murmură cu o voce mai degrabă binevoitoare, vi se vede cu ochiul liber subtilitatea.

Jimmy se înroşi la faţă, prins asupra faptului.

— Totuşi propunerea este interesantă, zise Yanoguchi ridicându-se şi conducându-l pe Jimmy până la uşă. Redactaţi, vă rog, şi o variantă în scris.

4 Iniţiale pentru *Search for Extraterestrial Intelligence* — Căutarea Inteligenţei Extraterestre.

5. CLEVELAND, OHIO

august 2014–mai 2015

Dacă revenirea din centrul de refugiaţi sudanez în Statele Unite n-ar fi fost atât de năucitoare, Emilio Sandoz ar fi putut să controleze cu mult mai bine impactul primei sale întâlniri cu Sofia Mendes. Dar o primise în plin, dezorientat de diferenţa de fus orar şi de cea culturală; trecuseră săptămâni până să-şi recapete controlul reacţiilor în prezenţa femeii.

În doar douăzeci de ore se mutase dintr-o zonă de război din Cornul Africii într-un campus suburban al Universităţii John Carroll, aşezat în liniştea placidă a unui cartier drăguţ, cu case vechi şi bine întreţinute, unde copiii nu ţipau şi nu alergau decât la joacă, robuşti şi hohotitori, nu încremeniţi, disperaţi, flămânzi ori îngroziţi. Se minuna de cât de şocanţi i se păreau copiii. Îl neliniştea şi grădinile, în mai multe feluri — solul, negru ca boabele de cafea, amestecul luxuriant de inflorescenţe şi plante ornamentale, utilizarea extravagantă a ploii şi fertilizării…

Şi-ar fi dorit, poate, câteva zile libere, dar deja se făcuseră aranjamentele. Trebuia să se întâlnească cu Sofia a doua zi, la un restaurant din campus care servea cafea turcească — un combustibil de care, avea să înveţe mai târziu, ea avea nevoie la intervale regulate. Emilio se duse la cafenea dimineaţa devreme şi se retrase în fundul localului, de unde putea să urmărească uşa, recepţionând valurile de râsete şi conversaţia plină de poante şi fără obiect din juru-i, obişnuindu-se iar cu engleza. Chiar dacă nu şi-ar fi petrecut ultimii trei ani pe teren, şi mai bine de un deceniu înainte de asta cu studiatul pentru preoţie, tot s-ar fi simţit străin printre aceşti studenţi — tineri în sacouri colorate, cu croială complicată, care

lărgeau umerii şi îngustau şoldurile, tinere cu talii de viespe şi arătând delicios în ţesături deschise şi lucitoare, de culoarea bujorului ori a şerbetului. Îl fascinau îngrijirea corporală atât de riguroasă şi atenţia pentru detalii: coafura, delicateţea pantofilor, perfecţiunea machiajului. Se gândi la gropile comune din Sudan şi-şi stăpâni mânia, ştiind că se datora, în parte, extenuării.

Sofia păşi cu încredere prin această grădină a desfătărilor artificiale, în timp ce el se lăsa copleşit de o dispoziţie mohorâtă. Zărind-o şi ştiind cumva că ea era femeia pe care o aştepta, îşi aminti cuvintele unei proprietare de salon de dans din Madrid, care descria ce căuta la o dansatoare spaniolă ideală. „Capul sus, poziţie princiară. Talia înălţată peste şolduri, braţele *suavamente articuladas.* Sânii“, zisese cu o seriozitate absurdă care-l făcuse să râdă, „să fie ca nişte coarne de taur, dar *suave, no rígido*.“ Mendes arăta o asemenea prestanţă, încât se simţi surprins să descopere, când se ridică s-o întâmpine, că n-avea nici un metru şaizeci măcar. Părul negru îi era prins la spate în manieră tradiţională şi purta o bluză roşie de mătase cu fustă neagră. Contrastul cu studenţii din jur nu putea fi evitat.

Îi întinse mâna pentru un salut scurt, apoi întoarse privirea spre mulţimea prin care tocmai trecuse.

— Drăguţi, ca o vază cu flori tăiate, rosti cu calm şi precizie.

Şi deodată vigoarea băieţilor, drăgălăşenia fetelor părură temporare. Sandoz vedea acum cine avea să îmbătrânească urât, cine avea să-şi piardă în curând formele şi câţi îşi vor lăsa deoparte extravaganţa şi visurile de glorie. Şi îl făcu să tresară precizia cu care imaginea se potrivea cu dispoziţia lui, răcorită de asprimea sa şi a ei.

Alte conversaţii care să nu aibă ca obiect munca nu mai avură loc cu lunile. Se întâlneau trei dimineţi pe săptămână, pentru ceva ce lui Sandoz i se părea un interogatoriu necruţător. Descoperise că putea rezista doar câte nouăzeci de minute o dată; după aceea, era terminat pentru restul zilei şi îi era greu să

se concentreze asupra cursului de latină elementară şi a seminarelor postuniversitare de lingvistică pe care trebuia să le susţină pe parcursul şederii la John Carroll. Sofia nu-i ura niciodată o dimineaţă bună şi nici nu intra în discuţii despre banalităţi. Se strecura în separeu, deschidea tableta pentru notiţe şi începea să-l chestioneze despre paşii pe care-i făcea în învăţarea unei limbi, despre ce trucuri folosea, despre metodele pe care le găsise aproape instinctiv, dar şi despre tehnicile mai academice şi mai formale pe care le utiliza ca să analizeze şi să înţeleagă o limbă acolo, pe teren. Când încerca să uşureze tensiunea acestor şedinţe cu glume sau să le pigmenteze cu istorioare, ea se holba la el, deloc amuzată, până ce renunţa şi răspundea la întrebări.

Politeţurile provocau ostilitate pe faţă. Odată, chiar pe la început, el se ridică în vreme ce ea se aşeză şi-i răspunse la prima solicitare de informaţii cu o plecăciune elaborată şi ironică, demnă de Cesar Romero[5].

— Bună dimineaţa, domnişoară Mendes. Cum vă simţiţi azi? Vă bucuraţi de vreme? Aţi vrea un cornuleţ la cafea?

Îl privi, cu ochii opaci şi mijiţi, în vreme ce el aştepta un semn de bunăvoinţă oarecare.

— Nobilul spaniol care-o face pe gentlemanul e de prost-gust, îi zise cu voce domoală.

Lăsă tăcerea să continue preţ de o clipă, apoi coborî privirea peste carneţel.

— Să începem, da?

Nu-i trebuise mult ca să-şi exorcizeze din minte imaginea ei jungiană de femeie spaniolă ideală. Pe la sfârşitul lunii era în stare să o vadă ca pe o persoană reală şi să desluşească treptat ce-i cu ea. Engleza nu era limba sa maternă, de asta era sigur. Gramatica era prea precisă şi sunetele dentale erau un pic înfundate, sibilantele puţin cam lungite. În ciuda numelui şi a felului în care arăta, accentul ei nu era hispanic. Nici grecesc. Nici franţuzesc sau italian şi nimic din ce putea el identifica. Îi punea preocuparea unidirecţională pe seama faptului că era plătită pe

proiect: cu cât lucra mai rapid, cu atât câştiga mai mult. Era o presupunere ce păru a se confirma când, odată, îl certă pentru că întârziase.

— Doctore Sandoz! zise.

Niciodată nu-i spunea „părinte“.

— Superiorii dumneavoastră plătesc o groază de bani ca să se facă analiza asta. Vi se pare amuzant să risipiţi resursele lor şi timpul meu?

Singura ocazie în care zisese ceva despre ea fusese pe la sfârşitul unei şedinţe care-l stânjenise într-atât, încât o şi visase o dată, iar amintirea nu-l părăsise după trezire.

— Uneori, spusese aplecându-se peste masă şi vorbind fără să-şi dea seama cum o să sune, încep cu cântece. Îmi furnizează un fel de schelet gramatical pe care să adaug carnea. Cântece de dor pentru timpul viitor, cântece de regret pentru timpul trecut, cântece de dragoste pentru prezent.

Se înroşise auzindu-se vorbind, agravând astfel situaţia, ea însă nu se supără; părea să nu fi băgat de seamă nimic interpretabil. În loc de asta, păruse izbită de o coincidenţă şi privi pe geamul cafenelei, cu gura întredeschisă.

— Nu că-i interesant? zisese de parcă nimic din câte îi spusese el nu meritase până atunci apelativul respectiv, şi continuase gânditoare: şi eu fac la fel. Aţi observat că aproape întotdeauna cântecele de leagăn folosesc o formă de imperativ?

Iar momentul trecu, motiv pentru care Emilio Sandoz îi mulţumi lui Dumnezeu.

○ ○ ○

Dacă şedinţele cu Mendes erau istovitoare şi vag deprimante, găsi echilibru într-o extraordinară studentă la latină. Bine trecută de cincizeci de ani, cu păr alb şi subţire împletit într-o cosiţă franţuzească, Anne Edwards era compactă, iute şi neînfricată intelectual, cu un râs simpatic, melodios, pe care îl folosea adesea în clasă.

La două săptămâni de la începerea cursului, Anne aşteptă până ce restul studenţilor ieşiră din sală.

Emilio, strângându-şi notiţele de pe birou, o măsură cu o privire întrebătoare.

— Aveţi voie să ieşiţi seara din chilie? întrebă ea. Sau ăştia drăguţi, ca dumneata, trebuie să stea în carantină până ce se senilizează?

El gesticulă ca şi cum ar fi scuturat scrumul unei ţigări imaginare şi mişcă din sprâncene.

— La ce vă gândiţi?

— Ei, m-am gândit eu să sugerez să renunţăm la jurăminte şi să fugim în Mexic pentru un weekend de plăcere, dar am *temă pentru acasă*, zise aproape ţipând ultimele cuvinte, fiindcă un nenorocit de prof de latină crede că ar trebui să învăţăm ablativul mult prea devreme, după umila mea părere, aşa că ce-ar fi să vii la cină vineri seară?

Sprijinindu-se de speteaza scaunului, el o privi cu admiraţie nedisimulată.

— Doamnă, cum să rezist unei asemenea invitaţii? zise; apoi, aplecându-se în faţă: o să fie şi soţul prezent?

— Da, fir-ar să fie, dar e o persoană foarte liberală şi tolerantă, îl asigură Anne, cu un zâmbet larg. Şi se duce devreme la culcare.

○ ○ ○

Casa familiei Edwards era o structură pătrăţoasă, cu aspect chibzuit, înconjurată de o grădină unde Emilio văzu, spre delectarea lui, că florile erau amestecate cu tomate şi vrejuri de dovleac, lăptuci, straturi de morcovi şi plante de piper. Trăgându-şi mănuşile de grădinărit de pe palme, George Edwards îl întâmpină în curtea din faţă şi-i făcu semn să intre pe uşă.

O faţă bună, plină de umor şi ospitalitate, gândi Emilio. De vârsta Annei, cu capul acoperit în întregime de păr argintiu, dar de o subţirime alarmantă, genul ce se asociază cu infecţia cronică cu HIV, cu hipertiroidismul toxic ori cu obiceiul de a alerga. Alergatul era explicaţia cea mai plauzibilă. Bărbatul părea foarte în formă. Nu era genul, gândi Emilio zâmbind pe sub mustaţă, care să se culce devreme.

Anne se afla în bucătăria largă, luminoasă, pregătind cina. Emilio recunoscu instantaneu mirosul, dar mai dură un moment până ce-i găsi şi numele. Când izbuti, se prăvăli pe un taburet de bucătărie şi gemu:

— *Díos Mío, bacalaitos!*

Anne râse.

— Şi *asopao*. Cu *tostones*. Iar la desert…

— Să uităm de tema pentru acasă, doamna mea. Fugi cu mine în lume, se rugă Emilio.

— *Tembleque*! anunţă ea triumfătoare, dar bucuroasă că-şi mulţumise musafirul. Un prieten portorican m-a ajutat cu meniul. E un *colmado* nemaipomenit în zona de vest. Găseşti *yautía, batatas, yuca, amarillos*… tot ce vrei.

— Probabil că nu ştii, zise Emilio cu figură sinceră şi ochi lucitori, că a existat în secolul al şaptesprezecelea un eretic portorican care susţinea că Isus a folosit mirosul de *bacalaitos* ca să-l scoale pe Lazăr din mormânt. Episcopul l-a ars pe rug, dar au aşteptat până după cină şi l-au făcut un om fericit.

George, râzând, le înmână lui Sandoz şi Annei pahare brumate, puţin adânci, cu spumă plutind peste un lichid cremos.

— Bacardi *añejo*, pufni reverenţios Sandoz.

George ridică paharul şi toastară pentru Puerto Rico.

— Deci, zise Anne pe un ton serios, cu sprâncenele delicate înălţate cu interes politicos, toată numai bună-cuviinţă, dar pe punctul să soarbă din pahar, cum e să fii celibatar?

— Afurisit rău, zise Emilio cu francheţe, iar Anne explodă.

Îi dădu un şerveţel să-şi şteargă nasul şi, fără s-o lase să-şi revină, se ridică şi-şi compuse o figură nevinovată, pretinzând că se adresează unui grup fantomă la o întâlnire a dependenţilor.

— Bună, numele meu este Emilio şi, cu toate că nu-mi amintesc, copilul din mine se poate să fi fost codependent de sex, aşa că mă bazez pe abstinenţă şi

mă las în seama unei Puteri Mai Mari. Vezi că îţi picură.

— Sunt o anatomistă de mare anvergură, declară Anne cu demnitate rigidă, ştergându-şi bluza cu şerveţelul, şi pot explica mecanismul exact prin care cineva poate sufla o băutură ca să-i iasă pe nas.

— N-o pune la încercare, îl avertiză George. Poate să o facă. Te-ai gândit vreodată la un program pentru dependenţi adresat celor care vorbesc prea mult? I s-ar putea zice Iarăşi şi Iarăşi şi Iarăşi.

— O, Doamne! gemu Anne. Ce-i bătrân e mai bun.

— Glumele sau soţul? întrebă Emilio cu inocenţă.

Şi seara continuă în acest fel.

Când apăru următoarea dată la cină, Anne îl întâmpină la uşă, îşi aşeză mâinile pe obrajii lui, se ridică pe vârfuri şi-i aplică un sărut cast pe frunte.

— Prima dată când vii aici eşti oaspete, îl informă privindu-l în ochi. După aceea, dragă, faci parte din familie. Aşa că pune mâna şi adu-ţi o afurisită de bere.

Începu, apoi, să facă plăcuta plimbare până la casa familiei Edwards cel puţin odată pe săptămână. Uneori era singurul musafir. Adesea mai erau şi alţii: studenţi, prieteni, vecini, străini interesanţi pe care-i cunoscuseră Anne şi George şi-i aduseseră acasă. Conversaţia, despre politică, religie, baseball, războaiele din Kenia şi Asia Centrală ori ce-i mai atrăgea interesul lui Anne, era animată şi amuzantă, iar pentru invitaţi serile se încheiau cu împărtăşirea ultimelor bancuri în vreme ce se depărtau în noapte. Casa deveni vizuina lui — un cămin în care iezuitul era bine-venit, relaxat şi nepreocupat de treburi, unde putea acumula energie în loc să fie stors de ea. Era primul cămin adevărat pe care-l avusese Emilio Sandoz.

Aşezat pe veranda din spate, protejată cu plase împotriva ţânţarilor, sorbind băuturi în amurg, află că George era inginer şi că slujba sa ultimă avusese de-a face cu sisteme de protecţie pentru operaţiuni miniere submarine, însă în cariera sa parcursese distanţa tehnologică de la abacele de lemn la ILIAC

IV şi FORTRAN, apoi se îndreptase către reţele neurale, teoria fotonilor şi nanomecanisme. Proaspăt pensionat, George îşi petrecuse primele săptămâni de libertate dichisindu-şi casa cea veche, făcând toate reparaţiile mărunte, mândrindu-se ca un curator cu tâmplăria din lemn de la geamuri, ce mergeau ca unse, cu zidăria, cu ordinea din atelier. Citise rafturi întregi de cărţi, consumându-le ca pe nişte floricele de porumb. Lărgise grădina, plantase un arbore, organizase garajul. Se cufundase apoi într-o mulţumire amorţită. Era plictisit de moarte.

— Alergi cumva? îl întrebase plin de speranţă pe Sandoz.

— Am concurat la cros când eram în şcoală.

— Atenţie, dragă, că încearcă să te fraierească. Hodorogul ăsta se antrenează pentru maraton, zise Anne, a cărei admiraţie, ce i se citea în ochi, îi contrazicea tonul muşcător. O să trebuiască să-i refacem genunchii dacă o ţine tot aşa cu prostia asta. Pe de altă parte, dacă o mierleşte la marginea drumului, o să ajung o văduvă bogată şi de bun-gust. Cred cu toată sinceritatea în excesul de asigurări.

Anne, află el, făcea cursul acela fiindcă folosise timp de ani latina medicală şi era curioasă în privinţa limbii-sursă. Voise încă de la început să se facă medic, dar intrase în panică, speriată de biochimie, şi-şi începuse o carieră de biolog antropolog. După ce-şi obţinuse doctoratul, îşi găsise de muncă în Cleveland, unde preda anatomie generală la Case Western Reserve. Anii de lucru cu studenţii la medicină în laborator n-o ajutaseră să-şi uite dorinţa de a face medicină, aşa că, la patruzeci de ani, se întorsese la şcoală să studieze medicina de urgenţă, o specialitate care necesita toleranţă la haos şi cunoaşterea practică a orice, de la neurochirurgie la dermatologie.

— Îmi place violenţa, îi explică ea serioasă, întinzându-i un şerveţel. Ai vrea să-ţi explic cum se întâmplă fazele astea cu nasul? Anatomia e cu adevărat interesantă. Epiglota e ca un capac la un vas mic de toaletă, care acoperă laringele…

— Anne! ţipă George.

Ea scoase limba.

— Oricum, medicina de urgenţă e o chestie tare. În interval de o oră ai uneori parte de un piept zdrobit, o rană de glonţ la cap şi un puşti cu o iritaţie de piele.

— Fără copii? îi întrebă Emilio într-o seară, surprinzându-se pe el însuşi.

— Nţ. Se pare că nu ne înmulţim bine în captivitate, zise George, defel jenat.

Anne râse.

— Doamne, Emilio. O să-ţi placă asta. Am folosit metoda contraceptivă a calendarului timp de ani întregi!

Holbă ochii a neîncredere.

— Şi am crezut că *funcţiona!*

După care izbucniră în hohote.

O iubea pe Anne şi avusese încredere în ea de la început. Odată cu trecerea săptămânilor, când emoţiile îi deveniră mai profunde, simţea tot mai mult nevoia de a fi sfătuit de ea, ca şi nevoia de a fi convins că totul avea să fie bine. Dar îi venea greu să spună ce simte; semestrul de toamnă era pe jumătate terminat când, într-o seară, după ce-l ajută pe George să strângă ruinele cinei, îşi găsi curajul de a sugera o plimbare cu Anne.

— Să vă purtaţi frumos, ordonă George. Oi fi eu bătrân, dar cu puşca ştiu să trag.

— Relaxează-te, George, strigă peste umăr Anne în vreme ce se îndreptau spre aleea pentru maşini de afară. Probabil am picat lucrarea semestrială. Mă scoate afară ca să-mi dea vestea cu binişorul.

Cât parcurseră un cvartal sau două, discutară pe un ton prietenos; palma Annei se odihnea pe braţul lui Emilio, iar capul ei argintiu era aproape la acelaşi nivel cu creştetul său brunet. Începu de două ori, dar se poticni, nefiind în stare să-şi găsească cuvintele. Amuzată, oftă şi zise:

— Bun, spune-mi despre ea.

Sandoz slobozi un hohot ca un lătrat şi-şi trecu o mână prin păr.

— E aşa de vizibil?

— Nu, îl asigură ea, de data asta cu blândeţe. Doar că te-am văzut cu o femeie superbă la cafeneaua din campus de câteva ori şi ştiu să adun doi şi cu doi. Aşa că spune-mi!

Şi îi spuse. Despre încrâncenarea tare ca piatra a lui Mendes. Accentul ei, pe care-l putea imita la perfecţie, dar nu-l putea identifica. Comentariul cu nobilul spaniol, atât de dur în raport cu încercarea lui benignă de a detensiona relaţia. Antagonismul pe care-l simţea, fără să-l înţeleagă. Şi în cele din urmă, terminând cu începutul, îi povesti despre tresărirea aproape fizică pe care o simţise când o cunoscuse. Nu doar o apreciere a frumuseţii sale ori o reacţie pur organică, ci senzaţia că… o cunoştea deja, cumva.

După ce termină, Anne spuse:

— Ei, e doar o bănuială, dar am impresia că e sefardă.

El amuţi brusc şi rămase neclintit, cu ochii închişi.

— Sigur. Evreică de origine spaniolă, zise deschizând ochii şi privind-o pe Anne. Crede că străbunii mei i-au aruncat pe ai ei afară din Spania în 1492.

— Asta ar explica multe, zise ea ridicând din umeri şi începură să se plimbe iar. Mie, personal, îmi place barba, dragă, dar te cam face să arăţi ca o imagine a Marelui Inchizitor. Posibil să-i stârneşti multe chestii.

Arhetipurile jungiene funcţionează în ambele direcţii, îşi dădu Sandoz seama.

— Balcanic, zise după un timp. Accentul ar putea să fie balcanic.

Anne încuviinţă din cap.

— Poate. Mulţi sefarzi au ajuns prin Balcani după expulzare. Ar putea fi din România sau Turcia. Ori din Bulgaria. Un loc din ăsta.

Fluieră, amintindu-şi de Bosnia.

— Să-ţi zic ceva despre Balcani. Dacă oamenii au impresia pe-acolo că-s pe punctul să uite de o ranchiună veche, scriu un poem epic şi-şi pun copiii să-l recite înainte de culcare. Te confrunţi cu cinci

sute de ani de amintiri foarte neplăcute şi bine păstrate despre Spania catolică imperială.

Tăcerea dură prea mult pentru ca următoarea lui remarcă să pară credibilă.

— Nu vreau decât s-o înţeleg mai bine.

Anne făcu o mutră care spunea: „Da, cum să nu“. Emilio nu se lăsă.

— Munca pe care o facem e destul de dificilă. Ostilitatea nu face decât s-o îngreuneze şi mai mult.

Anna se gândi la un comentariu fără perdea. Nu-l rosti, dar Emilio i-l citi pe figură şi pufni:

— Haide, maturizează-te!

O făcu să chicotească precum un copil de doi ani care a descoperit un cuvânt indecent. Anne îl luă apoi de braţ şi porniră înapoi spre casă, ascultând sunetele din vecinătatea ce se pregătea de culcare. Câinii îi lătrau, frunzele foşneau şi şopteau. O mamă striga: „Heather! La culcare! A doua oară nu-ţi mai spun!“

— Heather. N-am mai auzit numele ăsta de ani întregi. Cred că a numit-o după o bunică.

Anne se opri brusc, iar Emilio întoarse capul s-o privească.

— Rahat, Emilio, nu ştiu… poate că Dumnezeu e la fel de real pentru tine cât suntem unul pentru celălalt eu şi cu George… Abia aveam douăzeci de ani când ne-am căsătorit, atunci în era veche, când încă nu se răcise crusta Pământului. Şi crede-mă, nimeni nu stă cu altcineva patruzeci de ani fără să dea nas în nas cu nişte alternative atrăgătoare pe parcurs.

Preotul dădu să spună ceva, dar ea ridică mâna.

— Stai. Vreau să-ţi dăruiesc un sfat nesolicitat, dragul meu. Ştiu că o să ţi se pară agasant, dar nu te mai preface că nu simţi ceea ce simţi. Aşa ajung lucrurile, încet-încet, să te ducă în iad. Sentimentele sunt realităţi, zise cu o voce cam dură, pornind din nou pe drum. Priveşte-le în faţă şi descurcă-te cu ele. Dă-le de capăt, cât de onest poţi. Dacă Dumnezeu nu e cumva o puicuţă albă şi înstărită din suburbii, lucru care, admit, e cam tras de păr, ceea ce *faci* în privinţa sentimentelor e lucrul care contează.

Îl vedeau deja pe George, aşteptându-i pe mica verandă din faţă, scăldat în lumină.

— Poate Dumnezeu o să te iubească mai mult dacă te întorci la El din toată inima, mai târziu.

Emilio îi dădu Annei un pupic de noapte bună, îi făcu din mână lui George şi o porni înapoi spre John Carroll, în cap cu o mulţime de lucruri la care să mediteze. Anne i se alătură lui George pe verandă, dar înainte ca Emilio să se depărteze prea tare, strigă:

— Hei! Câte puncte am luat la lucrare?

— Optzeci şi şase. Ai greşit la ablativ.

— Rahat! răcni ea şi apoi râse, iar hohotul pluti către el prin întuneric.

Până luni dimineaţă ajunsese la aceleaşi concluzii. Nu se bărbieri, părându-i-se prea bătător la ochi, dar îşi ajustă comportamentul, căpătând o atitudine de neutralitate anglo-saxonă à la Beau Bridges. Sofia Mendes se mai relaxă, infinitezimal. Nu-şi permise nicio replică în afara contextului şi se lăsă pradă ritmului de întrebări şi răspunsuri care-i convenea ei. Lucrul merse mai uşor.

Începu să se vadă cu George Edwards la alergat şi să parcurgă o parte din traseu însoţindu-l. Emilio decise să alerge la proba de 10 000 de metri în marea cursă din primăvară. George, care se pregătea de maraton, era bucuros de companie. „Zece kilometri nu-s de colea“, îl asigură bătrânul, cu un zâmbet întins pe toată faţa.

Şi îşi găsi un post de profesor la un liceu dintr-un cartier mizerabil din Clevelandul de Est. Îi dedica lui Dumnezeu energia sa.

În cele din urmă fu răsplătit, în treacăt, cu ceva ce aducea a prietenie. Sofia Mendes, care renunţase la întâlnirile lor timp de câteva săptămâni, îl anunţă că are să-i arate ceva. Se văzură la biroul lui şi ea comandă vocal sistemul, cerând fişierul-program de pe reţea. Făcându-i semn către un scaun şi aşezându-se lângă el, spuse:

— Puteţi să începeţi. Pretindeţi că vă pregătiţi pentru o misiune în care o să folosiţi o limbă pe care

n-aţi mai studiat-o şi pentru care nu există instrucţie formală.

Făcu aşa cum i se ceruse. După câteva minute începu să se deplaseze în toate direcţiile potenţiale, să pună întrebări aleatorii, căutând instrucţiuni la diferite niveluri. Toată experienţa lui vastă, de ani întregi, era cuprinsă acolo. Chiar şi cântecele. Strădania lui, ordonată şi sistematizată, văzută prin prisma intelectului ei sclipitor. După mai multe ore se smulse de la birou şi-i întâlni privirea, care scânteia.

— Frumos, rosti el ambiguu, pur şi simplu frumos.

Şi, pentru întâia oară, o văzu zâmbind în treacăt. Expresia de demnitate neabătută reveni apoi, şi Sofia Mendes se ridică în picioare.

— Mulţumesc.

Femeia ezită, apoi continuă cu voce fermă.

— A fost un proiect bun. Mi-a făcut plăcere să lucrez cu dumneavoastră.

Se ridică la rândul său, fiindcă intenţia ei de a pleca pur şi simplu era clară.

— Ce-o să faceţi acum? Vă luaţi banii şi mergeţi pe o plajă să vă relaxaţi, poate?

Ea îl ţintui, o clipă, cu privirea.

— Chiar nu ştiţi, nu? zise. Duceţi, presupun, o viaţă foarte ferită.

Era rândul lui s-o privească lung, fără să priceapă.

— Nu ştiţi ce înseamnă asta? întrebă ea arătând spre brăţara de metal pe care o purta întotdeauna.

O observase, desigur, o piesă destul de banală, ce se armoniza cu preferinţa ei pentru îmbrăcăminte simplă.

— Primesc doar un stipendiu pentru trai. Taxa se duce la brokerul meu. Mi-a contractat serviciile când aveam cincisprezece ani. Am fost educată pe cheltuiala lui şi, până ce nu-i plătesc investiţia, este ilegal să fiu angajată direct. Nu pot scoate brăţara de identificare. Se află aici ca să-i apere interesele. Credeam că asemenea aranjamente sunt bine cunoscute.

— Nu poate fi legal, insistă el după ce-i reveni graiul. Asta-i sclavie.

— Poate că prostituţie intelectuală e un termen mai potrivit. Legal vorbind, aranjamentul e mai degrabă un contract ferm decât sclavie, domnule doctor Sandoz. Nu-s priponită pe viaţă. Când mi-am terminat de plătit datoria sunt liberă.

În timp ce vorbea îşi adună lucrurile, gata să plece.

— Unde vă duceţi după asta? întrebă el, încă şocat.

— La Colegiul Armatei din Statele Unite. Se retrage un profesor de istorie militară. La revedere, domnule doctor Sandoz.

Îi strânse mâna şi o urmări cum pleacă. Cu capul sus, ca o prinţesă.

5 Actor american (1907–1994).

6. ROMA ŞI NAPOLI

martie–aprilie 2060

În martie, un bărbat ce reuşise să treacă drept iezuit izbuti să treacă şi de paza Reşedinţei şi să pătrundă în camera lui Emilio Sandoz. Din fericire, Edward Behr tocmai se îndrepta într-acolo şi, când auzi cum reporterul îl potopeşte pe Sandoz cu întrebări, se grăbi să intre alergând, cu capul în jos. Impactul, în viteză, îl propulsă într-un perete pe intrus, unde fratele Edward îl imobiliză, ţipând după ajutor printre gâfâieli.

Din păcate, întregul incident fu transmis în direct de echipamentul personal audio-video al tipului. Chiar şi aşa, cugetă Edward după aceea, era satisfăcător să crezi că lumea ar putea, cine ştie, să capete ceva respect pentru capacităţile atletice ale persoanelor scunde, grase şi astmatice.

Intruziunea era un pas înapoi pentru Sandoz, care percepuse întregul incident ca pe un coşmar. Dar chiar şi înainte de pătrunderea neautorizată era clar că starea lui mentală nu se îmbunătăţise prea mult, în ciuda faptului că se stabilizase fizic. Cele mai grave simptome ale scorbutului erau sub control, deşi oboseala şi vânătăile persistau. Doctorii suspectau că, până la urmă, capacitatea sa de a absorbi acid ascorbic fusese afectată de expunerea prelungită la radiaţiile cosmice. Mai mereu, în spaţiu, se producea vreo afecţiune fiziologică ori genetică; minerii se descurcau binişor fiindcă erau protejaţi de rocă, însă echipajele navetelor şi personalul staţiilor se confruntau cu cancerul şi afecţiunile provocate de carenţe.

Sandoz, în orice caz, se vindeca greu. Implanturile dentare erau imposibile; i se puseseră proteze, aşa că putea mânca normal, dar îi lipsea pofta de mâncare,

aşadar, rămânea subnutrit. Iar chirurgii nici nu voiau să se apropie de mâinile lui. „Nu are sens să încerci ceva în momentul ăsta“, zisese unul. „Ţesutul conjunctiv e ca pânza de păianjen. Ţine dacă nu-l deranjezi. Poate într-un an…“

Aşa că Societatea îl adusese pe părintele Singh, un meşteşugar indian cunoscut pentru protezele şi membrele artificiale complexe pe care le executa, care a fabricat o pereche de semiproteze menite să-l ajute pe Sandoz să-şi întărească şi să-şi controleze mai bine degetele. Delicate precum vata de zahăr, protezele i se potriveau peste palme şi se întindeau în sus către coate. Sandoz se arătase curtenitor, ca întotdeauna, lăudase iscusinţa lucrării şi-i mulţumise părintelui Singh pentru ajutor. Şi exersă zilnic folosirea lor, cu o încăpăţânare dârză care mai întâi îl îngrijoră, apoi îl sperie pe fratele Edward.

Li se spuse că, în cele din urmă, Sandoz avea să înveţe să folosească doar flexorii de la încheietură pentru a activa servomotoarele ce funcţionau cu energia electrică potenţială generată de muşchii antebraţului. Dar nu reuşea, nici după o lună, să izoleze exact mişcarea necesară, iar efortul de a-şi controla mâinile îl costa un efort istovitor. Aşa că fratele Edward se strădui să nu lungească şedinţele, ţinând cont, la progresele făcute de Emilio, de preţul pe care-l plăteau amândoi în lacrimi.

○ ○ ○

La două zile după ce un alt reporter fu prins căţărându-se pe un zid exterior aflat lângă dormitorul lui Sandoz, Părintele General îi convocă pe Edward Behr şi pe John Candotti în biroul lui, îndată după obişnuita întâlnire de dimineaţă cu secretarul. Spre neplăcerea lui John, Voelker rămase şi el.

— Părintele Voelker a sugerat că Emilio ar putea avea de câştigat dintr-o retragere, domnilor, începu Vincenzo Giuliani, aruncându-i lui Candotti o privire care transmitea clar „taci şi conformează-te“. Şi a avut bunăvoinţa de a se oferi să conducă Exerciţiile Spirituale. Mă interesează părerea voastră.

Fratele Edward se foi în scaun şi se lăsă în faţă, ezitând să vorbească primul, însă cu o opinie clară în această privinţă. Înainte să poată formula o frază, vorbi Voelker:

— Suntem învăţaţi să nu luăm decizii în vremuri de deznădejde. E clar că omul ăsta are o pată întunecată pe suflet, şi nu-i de mirare. Sandoz e paralizat spiritual, incapabil să avanseze. Recomand o retragere cu un mentor care să-l ajute să se concentreze la sarcina ce-l aşteaptă.

— Poate că, dacă tipul n-ar fi înconjurat de lume care-i suflă în ceafă, s-ar descurca mai bine, zise John zâmbind cu amabilitate şi gândind: „Puritan pedant ce eşti!“

— Iertaţi-mă, Părinte General, izbucni Edward.

Animozitatea dintre Candotti şi Voelker devenea legendară.

— Cu respect, dar Exerciţiile sunt o experienţă profund emoţională. Nu cred că Emilio este gata de ele acum.

— Trebuie să fiu de acord cu asta, zise John amabil.

Iar Johannes Voelker e ultimul om de pe lume pe care l-aş alege ca mentor spiritual pentru Sandoz, gândi el. Dă-i bătaie, fiule.

— Dintr-un punct de vedere care ţine strict de securitate, totuşi, continuă Edward Behr, aş vrea să-l văd altundeva. Se simte, aici în Roma, de parcă ar fi sub asediu.

— Păi, într-un fel şi este, zise Părintele General. De acord cu părintele Voelker că Emilio trebuie să se confrunte cu situaţia, dar nu e vremea acum şi Roma nu e locul potrivit. Bun. Suntem de acord, deci, că e o idee bună să-l scoatem pe Emilio din reşedinţă, chiar dacă avem motive diferite pentru mutare, corect?

Giuliani se ridică de la birou şi se duse la fereastră, de unde se putea vedea o mulţime morocănoasă aşteptând, cu umbrele în mâini. Avuseseră noroc cu vremea rece şi umedă din acea iarnă, care-i

descurajase pe toţi, cu excepţia celor mai insistenţi reporteri.

— Azilul din nordul oraşului Napoli ar oferi mai mult spaţiu privat decât putem garanta aici.

— Problema, am impresia, e cum să-l scoţi pe Sandoz de la numărul 5 fără să fie detectat, zise Edward Behr. Maşina de pâine n-o să meargă şi a doua oară.

— Reporterii se ţin după toate vehiculele, confirmă Voelker.

Giuliani se întoarse cu spatele la fereastră.

— Tunelele, rosti.

Candotti făcu o figură nedumerită.

— Pardon?

— Suntem legaţi de Vatican printr-o reţea de tunele, îl informă Voelker. Îl putem scoate prin San Pietro.

— Încă mai avem acces la ele? întrebă Behr încruntându-se.

— Da, dacă ştim cum să cerem, zise cu seninătate Giuliani şi se deplasă către uşa biroului, dând de înţeles că întrunirea se sfârşise. Până ce planurile noastre se vor realiza, domnilor, e poate mai bine ca Emilio să nu afle nimic. Sau oricine altcineva.

○ ○ ○

După ce termină la numărul 5, John Candotti rămase la uşa din faţă, cu umbrela pregătită, iritat în mod iraţional de vremea urâtă care nu se mai sfârşea. Însorita Italie, se gândi, pufnind.

Îşi făcu loc prin grupul de reporteri care săriră asupra lui de îndată ce deschise uşa şi răspunse cu o plăcere perversă la întrebările strigate de jurnalişti, folosind citate din Scripturi fără nicio legătură cu situaţia, arătându-se cât se poate de pios. Dar de îndată ce-i lăsă în urmă pe reporteri, îşi îndreptă gândurile spre întrunirea care tocmai se terminase. Giuliani era, evident, de acord că e o nebunie să-l treci pe Sandoz prin Exerciţii în starea actuală, cugetă John în timp ce se îndrepta spre chilia lui. Atunci ce rost avusese mica reprezentaţie cu Voelker?

Lui John Candotti nu-i stătea în fire să suspecteze motivaţiile altora. Erau oameni cărora le plăcea nespus să joace şah organizaţional, să întărâte o persoană împotriva alteia, să manevreze, să comploteze şi să anticipeze mişcările celorlalţi. John însă n-avea talent pentru acest joc, aşa că era aproape de casă când pricepu, în exact acelaşi moment când izbuti să calce într-o moviliţă proaspătă de excremente de câine.

Rahat! gândi, ca observaţie şi comentariu. Rămase ţintuit în ploaie, contemplându-şi modelul de pe pantof şi propriul fel de a fi, lipsit de ascunzişuri. Întâlnirea, îşi dăduse seama, făcea parte dintr-o piesă cu „una caldă, una rece“ a cărei interpretare era încurajată de Giuliani. Măi, să fie, bine gândit, Sherlock! se apostrofă caustic.

Ascultarea era una. Dar să fii folosit, chiar şi de Părintele General, era altceva. Se simţea ofensat, dar şi stânjenit că durase atâta până să deschidă ochii. Ba chiar şi bănuitor, fiindcă Guliani se arătase cu atâta uşurinţă de acord să găsească o cale pentru ca Sandoz să iasă din oraş. Însă, curăţându-şi rahatul de pe pantof şi cugetând adânc, John descoperi că se simţea şi oarecum flatat; fusese, până la urmă, adus aici tocmai din Chicago fiindcă superiorii săi iezuiţi ştiau că era programat aproape genetic să dispreţuiască nemernici precum fratele său întru Hristos, Johannes Voelker.

John era el însuşi atât de nerăbdător să scape din Roma, încât nu voia să ştie prea multe despre motivele care-l făcuseră pe Părintele General să permită plecarea. Joacă-ţi cărţile din mână, îşi spuse, cu nădejdea că Dumnezeu e de partea lui Emilio.

○ ○ ○

Fiindcă era Paştele, Vaticanul gemea de lume: 250 000 de oameni veniţi să primească binecuvântarea Papei, să se roage, să caşte gura, să cumpere suveniruri, să fie victime ale hoţilor de buzunare. Jihadul promitea bombe, iar securitatea era strictă, însă nimeni nu observă un bărbat bolnăvicios aplecat de şale şi bine înfofolit, ce era dus într-un scaun cu

rotile, afară din piaţă, de un tip corpolent îmbrăcat cu o jachetă de turist populară, pe care scria VEZUVIU 2, POMPEI 0. Dacă i-ar fi urmărit cineva, ar fi fost surprins de rapiditatea cu care reuşiseră să oprească un taxi în plin centru.

— Şoferul? întrebă Sandoz, în vreme ce John îl ajuta să urce în spatele maşinii. Părea pe punctul să izbucnească în plâns. Mulţimea, presupuse John, şi zgomotul. Frica de a nu fi recunoscut şi linşat.

— Fratele Edward, răspunse John.

Edward Behr, în uniformă de taximetrist, ridică o mână plină de gropiţe în semn de salut, apoi îşi îndreptă atenţia asupra şoselei. Interdicţia de circulaţie pusă asupra maşinilor personale redusese densitatea traficului, însă acţiona ca o formă de selecţie darwinistă pentru şoferii cei mai combativi. Edward Behr era un şofer excepţional de grijuliu, şi pe bună dreptate.

John Candotti se aşeză lângă Sandoz şi se făcu comod, mulţumit de sine, de ziua în curs şi de lumea întreagă.

— Am scăpat cu faţa curată, zise cu voce tare, în vreme ce Edward vira pe intrarea autostrăzii aglomerate către Napoli. Se întoarse către Sandoz, sperând că se molipsise şi el de spiritul acela băieţesc, de voioşia ce apare când scapi nepedepsit cu ceva, când chiuleşti ca să mai furi o zi de libertate… Şi în loc de asta văzu un om chinuitor de extenuat, afundat pe banchetă, ce stătuse cu ochii închişi pe parcursul neplăcutei şi epuizantei traversări a oraşului, închişi ca să înfrunte durerile provocate de hemoragiile constante de la scorbut, cuprins până la oase de o oboseală pe care odihna nu o putea îndepărta.

Ochii lui John se întâlniră în tăcere cu cei ai fratelui Edward, care văzuse aceleaşi lucruri în oglinda retrovizoare. Sesiză cum zâmbetul acestuia păleşte, la fel ca al lui. Rămaseră tăcuţi apoi, lăsându-l pe fratele Edward să se concentreze mai bine la viraje şi să meargă lin, încercând, totodată, să conducă pe cât de repede îndrăznea.

○ ○ ○

Traficul, oricum îngrozitor între Roma şi Napoli, era înrăutăţit de existenţa unor puncte de control suplimentare, însă Giuliani le uşurase calea şi trecură prin ele relativ uşor, oprind doar pentru a le permite tinerilor soldaţi să se uite cu oglinda pe sub maşină şi să controleze superficial bagajele. Tocmai se însera când ajunseră la casa din Napoli, stil Tristano, de pe la începutul anilor 1560 — deloc inspirată estetic, însă rezistentă şi practică. La uşă fură întâmpinaţi de un preot ce se dovedi, din fericire, taciturn, care îi escortă fără zarvă spre camerele lor.

Fratele Edward îl însoţi pe Sandoz într-a lui şi-l urmări pe Emilio cum se întinde pe pat şi rămâne aşa, inert, cu un braţ ridicat la ochi pentru a se feri de lumina din tavan.

— Vă desfac bagajul, domnule? întrebă Edward aşezând valiza pe duşumea.

Se auzi un sunet vag de consimţământ, aşa că Edward începu să bage hainele în dulap. Când scoase protezele lui Sandoz, ezită: el, şi nu Emilio, începuse să caute scuze ca să evite şedinţele de practică.

— Renunţăm pe seara asta, domnule? sugeră el, îndreptându-se de şale şi întorcându-se către omul din pat. Să vă aduc ceva de mâncare şi după aceea puteţi dormi.

Sandoz slobozi un hohot scurt şi aspru.

— Să dorm: să visez, poate. Nu, Edward, nu de somn am eu nevoie în seara asta.

Îşi mişcă picioarele către marginea patului şi ridică un braţ.

— Haide, să-i dăm drumul.

De momentul acesta ajunsese să se înfioare Edward: momentul când trebuia să-l ajute pe Emilio să-şi pună degetele acelea groaznice în lăcaşurile de fire, apoi să-i strângă peste coate hamul, să se asigure că electrozii erau bine ţintuiţi peste muşchii atrofiaţi, ce erau obligaţi acum să facă muncă dublă.

Vânătăile nu treceau. Adesea, ca în seara de faţă, neîndemânatic în dorinţa lui de a se purta cu blândeţe, Edward se lungea prea mult şi Emilio

pufnea de durere, cu faţa încremenită de încordare, în vreme ce Edward şoptea scuze fără rost. Apoi se lăsa tăcerea până ce Sandoz deschidea ochii apoşi şi începea procesul metodic de activare a servomotoarelor care mişcau degetul gros spre celelalte degete, de la mic la mare, mâna dreaptă şi apoi stânga, iarăşi şi iarăşi, în vreme ce microechipamentul zumzăia spasmodic.

Urăsc chestia asta, se gândea necontenit fratele Edward în vreme ce veghea. O urăsc. Şi mai arunca o privire la ceas, gata să oprească totul cât mai iute cu putinţă.

Sandoz nu zicea niciodată nimic.

○ ○ ○

După ce-şi desfăcu bagajul, John Candotti descoperi sala de mese. Considerând că fratele Edward se ocupase deja de hrana lui Emilio şi de a sa, John luă o masă uşoară în bucătărie, pălăvrăgind cu bucătarul despre istoria azilului şi despre cum era când erupea vulcanul.

— În sala mare e un foc de lemne, îi spuse fratele Cosimo lui John, care termina o farfurie de paste cu stridii. Ilegal, dar puţin probabil să fie detectat aici, pe coastă.

Vântul avea să sufle departe orice dovadă.

— Un vinars, părinte? sugeră Cosimo, întinzându-i un pahar şi, de vreme ce John nu se putea gândi la vreo obiecţie de bun-simţ faţă de ideea aceasta remarcabilă, urmă indicaţiile bucătarului şi porni spre şemineu, unde intenţiona să se lăfăie fără ruşine în căldură.

Sala de zi era întunecată, cu excepţia luminii pâlpâitoare a focului. Vedea, neclare, piese de mobilier prin ungherele încăperii, dar se îndreptă direct spre un scaun tapiţat ce se afla lângă foc, cu spetează înaltă, şi se întinse în el, fără să cugete mai mult decât o pisică. Era o sală minunată — lambriuri de nuc, şemineu cu decoraţiuni, cioplit cu secole în urmă, dar şters de praf şi lustruit chiar în ziua în curs — şi descoperi că-şi putea închipui un timp când copacii erau atât de numeroşi încât lemnul putea fi

folosit liber, ca aici, pentru ornamente, pentru obţinerea căldurii.

Abia îşi întinsese bine picioarele la foc şi se întreba, alene, dacă la următoarele alegeri pontificale avea să se folosească un panou pe care să scrie „fum alb“, când, fiindcă ochii i se obişnuiau cu întunericul, îşi dădu seama că Sandoz stătea în picioare lângă ferestrele întrerupte de stâlpi de piatră, privind jos spre ţărmul ce se profila departe, cu pietrele lucitoare în lumina lunii şi valurile măturând plaja.

— Credeam că dormiţi deja, zise John cu voce blândă. Grea călătoria, nu-i aşa?

Sandoz nu răspunse. Începu să măsoare încăperea cu pasul, agitat în ciuda extenuării evidente, se aşeză un pic într-un scaun, departe de Candotti, apoi se ridică iarăşi. Aproape, gândi John. E foarte aproape.

Însă când Sandoz vorbi, nu spuse ce ar fi sperat sau aşteptat John — o mărturie purificatoare, o confesiune care ar fi putut deschide posibilitatea ca bărbatul să se poată ierta, derularea unei poveşti pledând pentru înţelegere. Un fel sau altul de descătuşare emoţională.

— Ai experienţa cunoaşterii lui Dumnezeu? îl întrebă fără preambul Sandoz.

Bizar lucru, dar întrebarea îl stânjeni. Societatea lui Isus atrăgea arareori mistici, care gravitau mai ales în medii carmelite şi trapiste ori ajungeau printre charismatici. Iezuiţii erau mai degrabă bărbaţi ce-l găseau pe Dumnezeu în munca lor, indiferent dacă munca respectivă era intelectuală sau vreun serviciu social mai practic. Oricare le-ar fi fost chemarea, i se dedicau şi o făceau în numele Domnului.

— Nu direct. Nu l-am perceput ca pe un prieten sau ca pe o personalitate, presupun.

John stătu să se gândească.

— Nu l-am întâlnit, cred, nici măcar o şoaptă n-am auzit de la el.

Se uită o vreme în flăcări.

— Ar trebui să spun că îl găsesc pe Dumnezeu slujindu-i pe copiii săi. „Căci flămând am fost şi mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi mi-aţi dat să

beau; străin am fost şi m-aţi primit, gol am fost şi m-aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m-aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la mine.“[6]

Cuvintele stăruiră în aer, iar focul trosni şi şuieră încetişor. Sandoz se oprise din mers şi stătea nemişcat într-un ungher, cu faţa umbrită, iar focul arunca luciri pe exoscheletele metalice de pe mâinile lui.

— Nu spera la mai mult de atât, John. Dumnezeu o să-ţi frângă inima.

Apoi plecă.

○ ○ ○

Şi se duse singur în camera ce-i fusese dată, dar se opri brusc, observând că uşa fusese închisă. Simţi, zbătându-se să-şi folosească mâinile, cum în el creşte o furie vulcanică, dar se forţă să-şi domolească mânia, să se concentreze asupra sarcinii simple de a deschide uşa şi de a o lăsa apoi crăpată; groaza de a fi prins în capcană era acum ceva mai puternică decât impulsul de a o închide cu o lovitură de picior. Voia din tot sufletul să izbească ceva, să arunce cu ceva şi încercă să-şi controleze impulsurile aşezându-se în scaunul de lemn, ghemuindu-se şi începând să se legene cu braţele încrucişate pe piept. Lumina din tavan rămăsese aprinsă, sporindu-i durerea de cap. Îi era frică să se ridice şi să păşească până la întrerupător.

Greaţa trecu, iar când deschise ochii observă un vechi periodic-tabletă ROM, însoţit de un mesaj subliniat pe ecran, ce se afla pe noptiera de lângă patul îngust. Se ridică şi citi. „Doctore Sandoz“, zicea mesajul, „a existat o reconsiderare a Mariei Magdalena în perioada absenţei dumneavoastră. Poate vă interesează noile idei. V.“

Spasmele de vomă continuară mult timp după ce în stomacul lui nu mai era nimic. Când se mai potoliră se ridică în picioare, transpirat şi tremurând. Apoi comandă mâinilor să apuce şi să izbească de perete tableta ROM, îşi şterse gura cu mâneca şi se întoarse spre uşă.

6 Evanghelia după Matei, 25: 35, 36.

7. CLEVELAND ŞI SAN JUAN

2015–2019

După ce terminară cu el la John Carroll şi îl întrebară ce preferă, Emilio Sandoz ceru să fie trimis înapoi în La Perla, în Puerto Rico. Cererea ar fi trebuit să fie procesată administrativ de Biroul Provinciei Antile, însă pe Emilio nu-l surprinse când fu chemat de Dalton Wesley Yarbrough, Provincialul de New Orleans.

— Milito, eşti sigur? Avem un profesorat pentru tine în Le Moyne, am terminat să te tot sucim. Ray i-o pacoste, toacă la cap pe toată lumea ca să-ţi obţină poziţia aia în lingvistică, zise D.W.

Nazalizarea texană era aproape imposibil de înţeles, asta dacă nu-l cunoşteai bine. D.W. putea vorbi engleză standard dacă avea chef, însă, cum îi spusese odată lui Emilio: „Fiule, cu jurămintele pe care le facem, şansele pentru excentricităţi sunt limitate. Mă amuz şi eu cum pot“.

— Ştiu, zise Emilio, iar catedra de la Le Moyne e grozavă, dar…

— Nu-i aşa nasoală vremea-n Syracuse, minţi D.W. cu voioşie. Şi La Perla nu uită nicio ţârâ, flăcău. N-o să ai parte de pertecere de bun-venit.

— Ştiu, D.W., zise cu seriozitate Emilio. Exact de-aia ar trebui să mă întorc. Am de încheiat socotelile cu nişte fantome.

Yarbrough stătu să cugete. Oare din afecţiune se simţea înclinat să fie de acord, ori din vinovăţie? D.W. se simţise mereu pe jumătate responsabil de felul în care se nimeriseră lucrurile, bune şi rele. Era o aroganţă; Emilio luase singur decizia. Însă D.W. văzuse potenţialul din băiat şi nu ezitase o clipă când avusese ocazia să-l scoată din La Perla. Emilio îi depăşise aşteptările; dar fusese şi un preţ de plătit.

— Ei, bine atunci, zise D.W. într-un târziu. Să văd ce pot face.

Intrând în birou la două săptămâni după aceea, Emilio băgă de seamă luminiţa ce indica primirea unui mesaj. Mâinile îi tremurau un pic când deschise fişierul şi se simţi tentat să dea vina pe cafeaua turcească, pentru care făcuse o pasiune deloc sfântă, însă ştia că sunt nervii. Odată ce admise asta, izbuti să-şi recapete starea de calm. *Non mea voluntas sed Tua fiat*, gândi el.

Cererea sa fusese acceptată fără niciun comentariu de autoritatea provincială.

○ ○ ○

În decembrie îi sună pe Anne şi George Edwards din San Juan, plătind suplimentar pentru un ecran, fiindcă voia să le vadă feţele şi ei s-o vadă pe a lui.

— Haideţi să lucraţi cu mine, le zise.

Clinica pierduse un doctor, angajat de stat, şi nu binevoia nimeni să-l înlocuiască. Oare Anne ar fi vrut? George, cu supracompetenţa tipică unui inginer şi proprietar de casă, putea renova clădiri, putea învăţa copiii o mie şi una de ocupaţii practice şi să reactiveze reţeaua care ar fi legat-o pe Anne de spitale mai mari şi pe copii de profesori din afară.

Înainte ca ei să aibă vreo reacţie, el le povesti despre La Perla, cu informaţii statistice seci. Nu avea nicio iluzie şi refuza să-i stârnească pe cei doi Edwards să-şi facă vreuna. Nu puteau spera decât să salveze câteva vieţi dintre miile de suflete ce se înghesuiau în mahala.

— Păi, nu ştiu, zise Anne cu îndoială în glas, însă îi văzu ochii şi ştiu. Îmi promiţi că o să fie o groază de lupte cu cuţitele?

El jură, cu mâna înălţată.

— La fiecare sfârşit de săptămână. Şi plăgi împuşcate. Şi accidente de maşină.

Ştiau cu toţii că e haz de necaz. Aveau să fie bebeluşi născuţi de fete de treisprezece ani, care apăreau la clinică cu „dureri de burtă“. Spinări şi umeri distruşi, încheieturi fisurate, genunchi suciţi la fabrica de kapok. Mâini cu tăieturi infectate, pulsând,

atacate de bacterii şi toxine din rămăşiţele de la procesarea industrială a peştelui. Septicemie, diabet, melanoame, avorturi făcute prost, astm, tuberculoză, malnutriţie, boli venerice. Băutura, drogurile, lipsa de speranţă şi furia care zvâcnea înăuntru. „Pe săraci îi veţi avea întotdeauna cu voi“, spusese Isus. O avertizare, se întreba Emilio, sau o învinuire?

O văzu pe Anne uitându-se la George, care se aşezase să cugete un pic.

— Ăştia născuţi după război ies toţi la pensie acum. Şaizeci şi nouă de hodorogi băşinoşi care joacă golf şi se plâng de hemoroizi, pufni George. E doar o chestie de timp până când deschide cineva un lanţ de saloane funerare.

— Nu văd ca vreunul din noi să se apuce de jucat golf, zise Anne. Mai bine ne ducem acolo, nu crezi?

— Ba da. OK, am luat-o din loc, declară George.

Şi astfel, în mai 2016, Anne şi George Edwards se mutară într-o casă închiriată din San Juan, pe deal, în susul treptelor faţă de clinica pe care o preluă Anne. Emilio îşi luă ceva timp liber ca să-i ajute cu mutatul. Îndată ce făcură rost de un pat, prima lor grijă deveni găsirea unei mese mari de lemn şi a unui număr corespunzător de scaune.

○ ○ ○

Emilio îşi începu simplu munca: făcea curat în perimetrul clădirii misiunii, organiza şi supraveghea activităţile, obişnuindu-se treptat, din nou, cu împrejurimile. La început îşi făcu de lucru cu programele existente — campionatul de baseball, treburile din centrul de zi.

Era însă mereu atent la posibilitatea ca un copil sau altul să scape din mocirlă, dacă îi păsa cuiva de el. Cumpără o groază de bilete la loteria *bolita* şi le dărui în dreapta şi în stânga, dar fără să-i piardă din ochi pe copiii cu talent pentru numere, pe care îi momea la George; acesta îi lăsa să se joace cu conexiunile din reţea şi porni să facă meditaţii cu doi puşti ce se dovedeau promiţători la matematică. Găsi un copil, o fetiţă, care plângea după un câine ce fusese lovit de o maşină, şi îi aduse Annei prima ei

asistentă, Maria Lopez, de unsprezece ani, bună la suflet şi dornică să înveţe.

Şi mai era un mic coşmar, pe nume Felipe Reyes, care vindea mărfuri furate chiar lângă clinică, un băiat cu cea mai spurcată gură din câte întâlnise, cu vasta ei experienţă, Anne Edwards. Emilio îl ascultă pe băiat, care folosea două limbi pentru a batjocori trecătorii ce nu se opreau să cumpere de la el, şi zise:

— Eşti cel mai prost vânzător pe care l-am văzut vreodată, dar, frăţioare, bine le mai zici!

Îl învăţă pe Felipe să înjure în latină şi reuşi să-l facă, în cele din urmă, asistent la liturghie şi ajutor în Centrul Iezuit.

Anne petrecu primele luni în clinică citind arhivele şi înfiorându-se de medicina care se practica acolo. Făcu faţă inventarurilor şi inspecţiilor, moderniză echipamentul, refăcu proviziile de consumabile şi, totodată, se ocupă de cazuri: un deget retezat, infecţii, sarcini cu risc ridicat şi naşteri premature, giardioze, răni de glonţ. Şi învăţă treptat care dintre colegii de breaslă de pe insulă erau dispuşi să-i urmeze modelul.

George se instală la rându-i şi se apucă de liste nesfârşite cu lucruri de făcut, schimbă toate încuietorile din clinică, încărcă pe programul ce conecta Centrul Iezuit reţele şi biblioteci şi instală echipamentul, la mâna a doua, dar în stare bună, pe care îl comandase Anne. Reuşi, spre bucuria lui, să se angajeze ca ghid la telescopul Arecibo, satisfăcându-şi interesul pentru astronomie, latent în el de multă vreme.

Acolo îl întâlni pe Jimmy Quinn, care avea să-i ducă pe toţi către Rakhat.

○ ○ ○

— George, întrebă Anne într-o dimineaţă, la micul dejun, la puţin timp după ce se mutaseră în Puerto Rico, ţi-a spus vreodată Emilio ceva despre familia lui?

— Nu, nu cred, acum că ai adus vorba.

— Consider că ar fi trebuit să-i cunoaştem deja. Nu ştiu. Sunt nişte mişcări prin cartier pe care nu le

pricep, admise Anne. Copiii îl adoră pe Emilio, dar vârstnicii sunt destul de distanţi.

Mai mult decât distanţi, de fapt. Ostili, îşi zise ea.

— Păi, sunt o puzderie de biserici evanghelice micuţe prin La Perla. O fi vreo rivalitate religioasă. Greu de spus.

— Dacă am da o petrecere? La clinică, vreau să spun. Poate se sparge gheaţa.

— Sigur, ridică din umeri George. Mâncarea pe gratis dă întotdeauna bine.

Aşa că Anne pregăti de-ale gurii, ajutată de câteva femei din vecini cu care se împrietenise. Spre surprinderea ei, George, care, de felul lui, nu era deloc paternal, se implică în pregătiri şi în petrecere cu mare entuziasm, oferind dulciuri şi jucărioare, aprinzând artificii artizanale, spărgând baloane şi prostindu-se cu copiii. Iar Emilio o uimi la rândul său cu numere de iluzionism executate profesionist, care provocară ţipete şi hohote de râs, atrăgând deopotrivă mame şi bunici, mătuşi şi fraţi mai mari.

— Unde naiba ai învăţat să faci trucurile astea? îi şopti după aceea, în vreme ce hoarde de copii se preumblau pe lângă şi printre picioarele adulţilor, aşteptându-şi porţiile de îngheţată.

Emilio îşi dădu ochii peste cap.

— Ai idee cât de lungi sunt nopţile lângă Cercul Polar? Am găsit o carte. Şi am avut o *groază* de timp ca să exersez.

După ce petrecerea se termină, Anne se întoarse în birou şi se trezi în mijlocul unei dispute între cei doi bărbaţi preferaţi.

— Te-a crezut, ţipa Emilio, strângând hârtia creponată şi confetti.

— Ei, ba nu! Ştia că glumesc, zicea George îndesând gunoi într-un sac.

— Ce? Cine a crezut ce? întrebă Anne apucându-se să cureţe dezastrul rămas de pe urma îngheţatei. E un vas sub biroul ăla, dragă. Poţi să mi-l dai?

Emilio extrase bolul şi-l puse peste celelalte.

— Unul dintre copii l-a întrebat pe George câţi ani are…

— Şi i-am spus că am o sută şaisprezece. Ştia că-i o glumă.

— George, are doar cinci ani! Te-a crezut.

— O, nemaipomenit. Frumos fel să faci cunoştinţă cu vecinii, George. Să le minţi copiii! zise Anne, dar o buşi râsul, în vreme ce bărbaţii se lansau într-o discuţie paşnică despre distincţia morală dintre a minţi copiii şi un program de comediant. Tipii ăştia ar trebui să fie tătici amândoi, cugetă Anne urmărindu-i, luminaţi de bucuria simplă de a le face copiilor pe plac. Se întristă un pic, dar îi trecu repede.

Prima fiesta se dovedise un asemenea succes, încât fu urmată de altele, mai mari şi mai pline de haz. Şi era mereu şi câte o chestiune de sănătate la pachet cu distracţia. Anne împărţise prezervative şi pliante despre contracepţie, vaccinase copiii sub şase ani şi se apucase să-i caute de păduchi şi să le ia tensiunea. Săptămâna de după o petrecere aducea întotdeauna mai mulţi pacienţi decât de obicei, oameni cu „mici întrebări“, care se dovedeau adesea probleme medicale grave pe care le înduraseră cu anii. George petrecea mai mult timp la Centru şi câţiva copii nou-veniţi începură să se vadă cu el acolo. Nu era cine ştie ce, dar era destul ca să-i facă să simtă un anume progres. Oamenii păreau bucuroşi că veniseră.

Pe măsură ce trecea timpul, Anne auzi părţi din povestea lui Emilio, care părea să implice o familie disfuncţională şi un fel de neguţătorie urâtă. Nu era foarte surprinzător. Făcând parte dintr-o generaţie care-şi spăla rufele în public cu o atitudine triumfătoare, de parcă ar fi câştigat Jocurile Olimpice, Anne avea sentimente contradictorii în privinţa tăcerii lui Emilio. Răutăţile trecute cu vederea puteau să facă puroi şi să otrăvească vieţi; îi admira, pe de altă parte, capacitatea de a strânge din dinţi şi de a continua. Emilio avea, desigur, dreptul de a ţine pentru el detaliile sordide ale copilăriei sale, chiar şi în faţa prietenilor. Ori poate tocmai înaintea prietenilor, a căror părere bună despre el, putea crede, n-ar fi rezistat unor asemenea dezvăluiri. Aşa

că, deşi curioasă, Anne simţea că interesul său era intruziv şi nu-l întrebase niciodată despre familie.

Asta, normal, n-o împiedica să se uite după oamenii din zonă care semănau cu el. Pentru ochiul ei de antropolog, faţa lui Emilio avea o deosebită capacitate de schimbare. Acum putea arăta ca un spaniol din filme de Hollywood — barbă neagră şi ochi trufaşi, faţă ce exprimă inteligenţă; apoi, îndată nu mai vedea decât enigmatica structură tare de sub piele, rezistenţa Taino încrustată în oasele sale. Văzu aceleaşi calităţi într-o femeie cu aspect demn de la Piaţa de flori, care i-ar fi putut fi soră mai mare. Dar Emilio nu adusese niciodată vorba despre fraţi sau surori, iar Anne ştia că, dacă cineva e atât de reticent cu lucruri atât de obişnuite, de regulă are un motiv întemeiat. Nu era, aşadar, complet nepregătită când află că Emilio avea, într-adevăr, un frate. O surprinse însă felul în care reacţionă ea însăşi.

În noaptea aceea, era singură în casă şi căuta prin studiile de specialitate o soluţie pentru un pacient cu piciorul malformat. Atunci sună Emilio şi-o rugă să se vadă cu el la clinică. Vorbea poticnit, iar ei nu-i veni să creadă că era beat.

— Emilio, ce s-a întâmplat? Care-i problema? întrebă cu un tresărit înfricoşat.

— Ţ-esplic când ajungi. Greu să vorbesc.

George era la telescopul Arecibo pentru o investigaţie nocturnă care-l interesa. Anne îl sună ca să-l anunţe ce se întâmplă, puţinul pe care-l ştia, şi-l rugă să se întoarcă acasă imediat. Apoi coborî cele optzeci de trepte până la clinică. Biroul părea gol când ajunse, făcând-o să se întrebe dacă nu cumva înţelesese greşit ce-i spusese Emilio. Descoperi însă, spre uşurarea ei, că uşa era descuiată şi că Emilio o aştepta înăuntru, pe întuneric.

Anne atinse întrerupătorul, îi scăpă un icnet văzându-l, apoi trecu pe detaşare clinică, deliberat, şi-şi puse mănuşile şi halatul.

— Ei bine, părinte, comentă sec, luându-i bărbia în palmă şi cercetându-i faţa dintr-o parte într-alta, dar cu o blândeţe care-i răzbătea prin asprime, văd că ai

întors şi celălalt obraz. De mai multe ori. Nu râde, că iarăşi îţi despici buza.

Văzuse destule asemenea păţanii, aşa că se aplecă şi-i cercetă genunchii, căutând zgârieturi şi oase rupte. Pe mâini nu avea nicio urmă. Se încruntă la el, încă ţinându-i mâinile, dar Emilio îşi feri privirea. Anne se ridică oftând şi descuie camera cu provizii medicale, şi deschise un dulap din care scoase ce-i trebuia. Pupilele lui reacţionaseră bine; vorbitul greoi nu avea motive neurologice; nu exista nicio contuzie, însă faţa era un dezastru. În vreme ce-şi pregătea cele trebuincioase, îl auzi vorbind domol din încăperea alăturată.

— Cred că am o coastă ruptă. Am auzit ceva plesnind.

Anne ezită o clipă, apoi se întoarse lângă el şi încărcă o doză de stimulent pentru sistemul imunitar în aparatul de injectat.

— E din cauza tăieturilor, zise ridicând aparatul ca să-l vadă el. Poţi să te deschei la cămaşă sau ai nevoie de ajutor?

Reuşi să se descurce cu nasturii, nu însă şi să-şi tragă din jeanşi cămaşa însângerată. Poate că cine-l bătuse nu ştiuse că era preot, gândi ea, întrebându-se dacă asta ar fi schimbat în vreun fel situaţia. Îl ajută să scoată cămaşa, trăgându-i-o în jos de pe braţe, atentă să nu-l atingă fără să fie nevoie. Avea culoarea siropului de arţar, decise ea, dar nu spuse decât:

— Da, ai dreptate în privinţa coastei.

Îi vedea pe spate vânătaia de la lovitura ce-i deplasase osul. Îl loviseră cu picioarele când era jos. Ţintiseră rinichiul, dar nimeriseră ceva mai sus. Plămânii păreau în regulă, însă îl ajută să se deplaseze până la ecograful portabil şi-i făcu o scanare a trunchiului, verificând organele interne. În aşteptarea imaginii îi făcu injecţia şi-i aplică un spray anestezic pe tăietura de sub ochi.

— Aici or să trebuiască nişte copci, dar la restul mă descurc cu bioadeziv.

Rezultatul scanării părea în regulă. Fractură închisă la a şasea coastă pe dreapta, fisură la a şaptea.

El stătu liniştit şi o lăsă să-i spele faţa şi să-i lipească pielea despicată.

— OK, acum urmează partea grea. Ridică braţele ca să-ţi pot bandaja coastele. Da, ştiu, zise cu voce blândă când preotul icni de durere. O să fie naşpa rău cam vreo săptămână. Şi nu recomand vreun strănut în perioada următoare.

O mira cu adevărat cât de dificil i se părea, cu toate că erau atât de apropiaţi. Ar fi putut jura, până în momentul acela, că se împăcase pe deplin cu ideea că îmbătrânea şi că nu avea să mai aibă copii. Bărbatul ăsta atât de frumos o făcea să-şi pună la îndoială ambele certitudini. Perspectiva se tot schimba: fiu, iubit. Nu se cădea să gândească astfel. Însă lui Anne Edwards nu-i plăcea să se mintă singură şi ştia ce simte.

Îl bandajă şi-l lăsă să-şi mai tragă sufletul, în timp ce potrivea o nouă doză în aparatul de injectat. Fără să-i ceară permisiunea, îi lipi vârful, pentru a doua oară, de braţul lui şi-i spuse:

— O să faci ofrandă mâine cu suferinţa ta. În seara asta, te duci la culcare. Avem cam douăzeci de minute ca să te bagi în pat.

Sandoz nu protestă; era, în orice caz, prea târziu. Ea aşeză seringa deoparte şi-l ajută să-şi pună cămaşa, lăsându-l să se încheie singur la nasturi, în vreme ce ea îşi strângea ustensilele medicale.

— Ai chef să-mi povesteşti? întrebă în cele din urmă, aşezându-se pe un colţ al biroului.

O privi printre şuviţele de păr ce-i căzeau pe frunte, negre, contrastând cu bandajul alb. Vânătaia de pe obraz o să arate spectaculos, gândi Anne.

— Nu, nu prea cred.

— Păi, zise cu voce domoală, sprijinindu-l când se ridică în picioare, presupun că nu te-ai bătut pentru vreo fată într-un bar, dar o să născocesc explicaţii mult mai dezgustătoare dacă nu-mi satisfaci vulgara curiozitate.

— Am fost să-l văd pe fratele meu, zise el privind-o scurt în ochi.

Deci are un frate, gândi ea.

— Şi ce, ţi-a zis „bun venit, Emilio“ şi după aia s-a apucat să te bată măr?

— Ceva de genul ăsta.

Urmă un moment de tăcere

— Am încercat. Am încercat cu toată sinceritatea.

— Sunt sigură că aşa ai făctut, dragă. Haide, să mergem acasă.

Părăsiră clinica şi porniră în sus pe scări; prea sedat ca să-i mai pese de scări şi de întrebări încuietoare. George îi întâmpină cam pe la jumătatea drumului. Oricât de uşor ar fi fost Emilio, fu nevoie de amândoi ca să-l urce ultimul şir de trepte şi să-l ducă în casă. Rămase aşa, clătinându-se, în vreme ce Anne pregătea camera de oaspeţi, iar George îl dezbrăca de haine.

— Cearşafuri? întrebă preotul nedesluşit, părând îngrijorat că ar putea păta cu sânge aşternuturile.

— Nimănui nu-i pasă de cearşafuri, îi zice George. Bagă-te odată în pat.

Adormi înainte să fie învelit cu pătura.

○ ○ ○

Anne închise uşa camerei de oaspeţi şi, pe holul întunecat, căută braţele familiare ale lui George. Niciunul nu se arătă surprins când o podidi plânsul. O ţinu la piept vreme îndelungată, apoi se duseră în bucătărie. În vreme ce punea mâncarea la încălzit, Anne îi povesti câte ceva, iar restul îl ghici el, mai mult decât ar fi crezut ea.

Intrară în sufragerie şi dădură într-o parte ce talmeş-balmeş mai era pe masă, apoi un timp se ocupară, tăcuţi, cu mâncatul.

— Ştii cum am ajuns să mă îndrăgostesc de tine? întrebă deodată George.

Anne scutură din cap, neînţelegând de ce o întreba asta tocmai acum.

— Te-am auzit râzând, pe hol, chiar înainte să intru la cursul de spaniolă, în prima zi. Nu te vedeam. Doar am auzit râsul ăsta nemaipomenit, o octavă întreagă, de sus până jos. Şi asta m-a făcut să vreau să-l aud iarăşi.

Ea lăsă jos furculiţa, uşor, şi dădu ocol mesei apropiindu-se de el. Mâinile lui o cuprinseră de şolduri şi ea îi trase capul spre ea şi i-l lipi de stomac.

— Moşule, hai să trăim veşnic, zise, şi-şi trecu palma peste părul lui argintiu, i-l dădu deoparte de pe faţă şi se aplecă să-l sărute. George îi răspunse cu un rânjet.

— OK, îşi arătă el acordul, dar numai ca să-l călcăm pe nervi pe tipul de la care ai cumpărat asigurarea de viaţă.

Iar ea râse, o octavă întreagă de sus în jos, ca un şir de clopoţei.

○ ○ ○

În dimineaţa următoare, trezindu-se după o noapte în care nu dormise prea bine, Anne îşi puse un halat alb, flauşat, şi se duse să vadă ce-i cu Emilio. Încă dormea adânc, aproape în aceeaşi poziţie în care-l lăsase. Îl auzea pe George în bucătărie, pregătind cafeaua, dar nu era încă gata să dea ochii cu el. Preferă să intre în baie şi să închidă uşa. Lăsând halatul să-i cadă de pe umeri, Anne se răsuci către o oglindă cât peretele.

Inspectă, acolo, rezultatele unei vieţi întregi petrecute ţinând dietă şi ale deceniilor cu ore riguroase de balet clasic. Corpul nu-i fusese nicicând îngroşat de graviditate. La menopauză începuse un tratament cu hormoni înlocuitori, în principal fiindcă avea un risc de probleme cardiace şi osteoporoză — fusese o blondă micuţă, cu ochi albaştri, care fumase vreme de douăzeci de ani înainte să se apuce de medicină. În realitate, fără copii fiind, se agăţase de iluzia unei relative tinereţi, cu o prelungire artificială a vârstei de mijloc. Era în regulă să fii bătrân atâta vreme cât n-o arătai. Una peste alta, o mulţumea ce vedea în oglindă.

Aşa că se strădui să-şi închipuie că ar fi privit-o Emilio, să-şi imagineze orice fel de scenariu în care el ar fi ajuns să o vadă cum era acum. Făcu un efort de voinţă şi nu-şi luă ochii de la oglindă.

Îşi lăsă apoi imaginea în pace, terminând cu exerciţiul acela, şi intră la duş. Un ginere. Un ginere

cu care o femeie în vârstă putea flirta şi glumi deocheat de la distanţa clară dintre generaţii. Era mai aproape de nevoia pe care o simţea. Antropologia îi venea în ajutor după toţi aceşti ani.

Apoi rămase nemişcată, întrebându-se ce voia Emilio. Fiu, atunci. Ca un fiu.

Închise robinetul şi ieşi pe covoraş, se şterse şi se îmbrăcă în blugi şi tricou. Ocupată cu ritualurile dimineţii, mai că uită de neliniştile de peste noapte. Dar înainte să iasă din baie, Anne aruncă în oglindă o ultimă privire. Nu-i rău pentru o hoaşcă bătrână, gândi ea cu vioiciune, şi-l făcu pe George să tresară apucându-l de fund când trecu pe lângă el, pe hol.

○ ○ ○

Când Emilio se trezi, în casă nu mai era nimeni. Rămase întins mult timp, încercând să-şi revină, să-şi aducă aminte cum nimerise în acel pat. În cele din urmă, zvâcnetul surd din ţeastă îl convinse că ar face mai bine să se ridice. Cu braţele şi muşchii stomacului, încercând să-şi menţină nemişcat pieptul, se ridică în fund. Apoi în picioare, sprijinit de căpătâiul patului.

Găsi un halat pe un scaun de alături, din buzunarul căruia se iţea o periuţă de dinţi nouă, aşezată la vedere. Hainele îi fuseseră curăţate, împăturite şi aşezate pe un birou. Pe noptieră se vedea o sticluţă cu pilule, alături de un bilet de la Anne. „Două când te trezeşti. Două înainte de culcare. N-o să te simţi pleoştit de la ele. Găseşti cafea în bucătărie.“ Se întrebă, în treacăt, ce anume însemna *pleoştit*. Stare de greaţă, ghici din context, dar îşi făcu o însemnare mentală să verifice.

În picioare, în mijlocul băii, decise să nu facă duş, neştiind cum să manipuleze bandajul care-i ţinea coasta. Se spălă cât de bine putu şi rămase să se uite absent la propria-i imagine, observând culorile intense ale vânătăilor şi umflăturilor. Îl cuprinse, brusc, un val de panică şi porni să se întrebe în ce zi era, temându-se să nu fie cumva duminică şi mica sa congregaţie să nu fi fost lăsată de izbelişte. Nu, îşi aminti, sâmbătă trebuia să fie. La capelă nu era acum

decât tânărul Felipe Reyes. Râse, anticipând ce săpuneală fantastică avea să primească în latineşte de la Felipe, dar pieptul îl săgetă şi-l făcu să-şi dea seama că avea să fie o problemă cu sfinţitul azimii pentru împărtăşanie în următoarea zi. Îşi aminti vocea Annei din seara de dinainte. „O să faci o ofrandă mâine cu suferinţa ta.“ Era sarcastică, dar înţelegea.

Reuşi, cu dificultate, să se îmbrace. În bucătărie găsi pâine proaspătă şi portocale, lăsate pentru el de Anne şi George. Încă îl mai lua un pic de greaţă de la stomac, aşa că bău o ceaşcă de cafea neîndulcită, care-i luă din durerea de cap.

Pe la două după-amiază era gata de plecare. Emilio îşi permise o înjurătură din toată inima şi îşi adună forţele pentru o plimbare publică până la micul său apartament, aflat jos lângă plajă.

Fiecărei persoane care-l opri îi furniză altă poveste, iar explicaţiile deveniră tot mai amuzante şi extravagante pe măsură ce se apropia de casă. Oameni care nu vorbiseră niciodată cu el râdeau acum auzindu-i răspunsurile şi se ofereau, timid, să-l ajute. Copiii se apucară să facă diverse comisioane pentru el şi-i aduseră mâncare trimisă de mamele lor. Pe Felipe îl cuprinse gelozia.

Reuşi să folosească doar un braţ pentru a ridica pâinea şi vinul sfinţite, dar liturghia din următoarea zi fu cea mai frecventată de când se întorsese în Puerto Rico. Venise până şi Anne.

8. ARECIBO

mai 2019

În primăvara aceea, propunerea scrisă făcută de Jimmy Quinn doctorului Yanoguchi fusese transmisă prin canalele ISAS, discutată şi aprobată. Sofia Mendes fusese angajată printr-o înţelegere cu agentul ei, care încuviinţase aspectul competitiv al propunerii. Mendes însăşi formulase criterii clare precum cristalul despre modul de judecată al succesului sau eşecului. După o perioadă de negocieri ISAS, acceptase condiţiile ei. Dacă avea să câştige, agentul ei urma să primească de trei ori plata normală. Dacă pierdea, ISAS putea accepta programul, cu limitările lui, dar fără să plătească. Agentul îi putea extinde atunci contractul pentru un interval de trei ori mai mare decât îi trebuia ca să se ocupe de proiectul ISAS. Jimmy era încântat.

Sofia Mendes, care-şi termina proiectul din Singapore pe la sfârşitul lui aprilie şi se pregătea pentru munca la ISAS, nu era la fel de încântată. Păstra o neutralitate rece, concentrată pe ce era, blocându-şi în minte gândurile despre ce putea fi. Supravieţuise fiindcă, prin tradiţie şi experienţă, ştia să vadă realitatea neafectată de emoţie. Era un talent care-i fusese de mare folos familiei sale vreme de secole.

Înainte de expulzarea evreilor din Spania în 1492, vechea familie Mendes era formată din bancheri, finanţişti ai familiei regale. Alungaţi din Iberia, fuseseră bine primiţi de Imperiul Otoman, care accepta bucuros negustori şi astronomi sefarzi, doctori şi poeţi, arhivari, matematicieni, interpreţi şi diplomaţi, filosofi şi bancheri precum cei din familia Mendes, din cei pe care majestăţile lor catolice Ferdinand şi Isabela îi voiseră afară din Spania.

Sefarzii aveau să devină iute cel mai energic şi productiv popor din imperiu, cu o societate în al cărei vârf se aflau notabilităţi ce fuseseră în serviciul unor sultani, la fel cum strămoşii lor serviseră la curţile spaniole. Cultura care dăduse lumii *Talmudul* şi pe impozantul medic-filosof Maimonides devenea iarăşi influentă şi respectată.

Dar lucrurile se schimbă. Imperiul Otoman se transformă în Turcia. Familia Mendes era reprezentată, în secolul 20, de oameni realizaţi, care nu făceau valuri, care nu vorbeau străinilor despre gloria lor istorică, însă nu-şi lăsau copiii să uite de acele zile. Nu-şi pierdeau vremea jelind trecutul; făceau tot ce puteau în situaţia în care se găseau, şi „tot ce puteau“ avea rezultate remarcabile. Sofia moştenise asta. Banii şi influenţa pieriseră; mândria, luciditatea şi inteligenţa rămăseseră.

Când Istanbulul începuse să se facă ţăndări în nebunia celui de-al doilea război kurd, Sofia Mendes avea treisprezece ani. Mama ei, muziciană, murise înainte ca fata să împlinească paisprezece: un proiectil de mortieră rătăcit, într-o după-amiază oarecare. După câteva săptămâni şi tatăl ei, economist de meserie, dispăruse, mort şi el probabil; plecase să caute de mâncare şi nu se mai întorsese la ce mai rămăsese din casa lor. Copilăria ei, care însemnase muzică, dragoste şi învăţătură, se sfârşea. Nu era cale de ieşire din oraş, blocat de trupele ONU şi lăsat să se autodevoreze în izolare. Era singură şi fără nimic într-o lume de măceluri fără sens. Conform unei tradiţii sefarde vechi de opt sute de ani, era încă de la vârsta de doisprezece ani şi jumătate *bogeret l’reshut nafsha* — adult cu drept de decizie asupra propriului suflet. În Tora se spunea „Alege viaţa“. Şi astfel, decât să moară din cauza mândriei, Sofia vându ce avea de vândut şi supravieţui.

Clienţii săi erau mai ales băieţandri înnebuniţi de violenţă şi bărbaţi care altădată ar fi fost soţi decenţi şi taţi buni, dar care acum erau paramilitari dintr-o sută de facţiuni care de care mai rele, tot ce mai

rămăsese dintr-o strălucitoare societate cosmopolită ce se fălise cândva cu diversitatea sa, ca şi San Francisco, Sarajevo ori Beirut. Învăţase să ia mai întâi banii şi mâncarea şi să se ducă în altă parte cu mintea atunci când trupul îi era folosit. Învăţase că frica mortală se transformă în furie mortală, că bărbaţii care-i suspinau în braţe puteau oricând să încerce s-o omoare şi mai învăţase să mânuiască cuţitul. Învăţase ce învaţă cu toţii în război. Să supravieţuieşti şi să trăieşti e tot ce contează.

Francezul o culesese din şirul de fete ce făceau trotuarul fiindcă, chiar şi după un an şi jumătate petrecut pe stradă, încă era frumoasă. Jean-Claude Jaubert era mereu atras de contraste: în cazul de faţă, pielea albă şi părul negru, sprâncenele bine conturate; postura aristocratică şi uniforma murdară de şcolăriţă; tinereţea şi experienţa. Bani avea, iar în Istanbul mai existau lucruri care meritau, dacă puteai plăti pentru ele. Insistase să o îmbrace cumsecade, îi găsise o cameră de hotel cu apă curentă, unde să se poate îmbăia, şi îi oferise o masă, iar ea nu se repezise să înfulece, cu toate că era hămesită. Sofia acceptase toate acestea şi cele ce urmaseră fără recunoştinţă ori ruşine. O căutase a doua oară, o scosese la cină şi vorbiseră despre război, despre lumea exterioară şi despre afacerea lui Jaubert.

— Sunt un viitor agent, îi spuse acesta lăsându-se pe spate şi îndreptându-şi burta peste curea. Reprezint un grup de investitori care sponsorizează tineri promiţători aflaţi în circumstanţe dificile.

Îşi făcuse averea în Americi, unde răscolise maghernițele şi orfelinatele căutând copii deştepţi şi hotărâţi, ai căror părinţi erau morţi ori incapabili să le ofere un mediu propice şi o educaţie adecvată pentru dezvoltare.

— Brazilia, evident, a fost prima ţară care şi-a privatizat orfelinatele, îi spuse el.

Împovărată cu sute de mii de copii abandonaţi sau făcuţi orfani de HIV, TBC, holeră, ori fugiţi de acasă, guvernul renunţase să mai pretindă că ar face ceva

pentru aceşti micuţi. Finanţatorii lui Jaubert ştiau o altă cale.

— Toată lumea are de câştigat, se lansă Jean-Claude Jaubert în explicaţii. Povara fiscală e redusă, copiii sunt crescuţi cum trebuie, hrăniţi şi educaţi. Investitorii primesc în schimb un procent din câştigurile pe viaţă ale copiilor.

Se dezvoltase o piaţă din umbră prosperă, o bursă unde cineva putea investi într-un puşti de opt ani care dovedise abilităţi extraordinare în matematică, unde se puteau tranzacţiona drepturile pentru câştigurile unui student la medicină sau pentru cele ale unui tânăr bioinginer talentat. Liberalii erau oripilaţi, dar oameni precum Jaubert ştiau că această practică le oferea copiilor o valoare monetară, scăzând riscul de a fi împuşcaţi în raziile din mahalale.

— Şi totuşi, continuă Jaubert, cred că cei mai promiţători şi motivaţi dintre tineri sunt deprimaţi de ideea unui contract pe viaţă, care-i ţine legaţi. Se consumă, refuză să lucreze. Îţi dai, poate, seama ce pierdere înseamnă asta.

Jaubert propusese un contract mai echitabil, cu o durată de aproximativ douăzeci de ani, incluzând anii de pregătire plătiţi de investitori.

— Agenţi ca mine le găsesc de muncă; tinerii primesc un stipendiu decent. Când vă veţi elibera de contract, *mademoiselle*, veţi avea deja o reputaţie, experienţă şi contacte — o fundaţie solidă pe care să construiţi.

Era nevoie ca Sofia să facă teste pentru diverse maladii şi dizabilităţi care, desigur, i-ar fi afectat munca.

— Dacă mai târziu se descoperă ceva, îi spuse Jaubert, vei primi îngrijiri dacă este posibil şi având consimţământul tău, fireşte, *ma cherie*. Costurile medicale se adaugă la datoria contractuală.

Sofia însăşi negociase clauza ce-i permitea să se răscumpere de la Jaubert dacă reuşea să câştige suma investită, plus patru procente profit socotit anual pentru durata contractului standard, cu tot cu inflaţie,

în mai puţin de douăzeci de ani. Jaubert se arătă încântat.

— *Mademoiselle*, vă aplaud simţul pentru afaceri. E o plăcere să lucrez cu o persoană care e pe cât de frumoasă, pe atât de practică!

Clauza îi oferea un motiv să obţină sume foarte mari cât mai rapid cu putinţă; aveau de câştigat amândoi.

Din acel moment, relaţia lor fusese cordială. După ce pecetluiseră înţelegerea cu o strângere de mână, nu se mai atinsese de ea: Jaubert avea şi el codul său de conduită. Educatorii şi profesorii descoperiră în ea o maşinărie de învăţat. Poliglotă din copilărie, vorbea ladino, ebraică clasică, franceză literară, engleză comercială, dar şi turcă, precum vecinii şi colegii ei de şcoală. La acestea, deciseră investitorii, trebuia să adauge japoneză şi poloneză, pentru a-şi mări aria de utilitate. Avea o înclinaţie naturală către analiza IA, pe care investitorii nu întârziară să o dezvolte. Conform venerabilei tradiţii sefarde, programele ei se distingeau prin stricta claritate logică şi prin tranziţia graţioasă şi simplă de la un subiect la altul.

Jaubert îşi primi felicitările şi prosperă, la fel ca şi susţinătorii săi. Şi el simţise că dăduse peste ceva cu totul special când o găsise pe Sofia Mendes. Jaubert văzuse hotărâre şi inteligenţă pe sub murdărie şi foame, iar acuitatea sa fusese răsplătită din plin.

Ce vedea acum Sofia Mendes, cu o percepţie lipsită de emoţii, era sfârşitul unui timp petrecut în lanţuri. N-avea decât să înveţe meseria de astronom şi s-o facă mai repede, mai ieftin şi mai precis decât astronomul în carne şi oase. Nu se lăsă cuprinsă nici de speranţă şi nici de teamă. Amândouă erau slăbiciuni.

○ ○ ○

Doctorul Yanoguchi i-o prezentă lui George Edwards încă din prima zi când ajunse la telescop.

— Domnul Edwards e voluntarul nostru cel mai informat, îi spuse Yanoguchi în timp ce dădea mâna cu bărbatul suplu, cu păr argintiu, de vârsta pe care ar fi avut-o şi tatăl ei dacă ar fi trăit. Vin pe aici destui

turişti şi elevi în excursie. O să vă facă turul standard, dar nu vă sfiiţi să puneţi întrebări. George ştie totul! Şi după ce terminaţi cu asta, puteţi să începeţi cu Jimmy Quinn.

O sperie mărimea antenei parabolice de la telescop — trei sute de metri în diametru, un bol gigantic de aluminiu aşezat într-o depresiune naturală din munţi. Deasupra bolului erau sute de antene manevrabile, prinse cu cabluri de stâlpii de susţinere ancoraţi în dealurile înconjurătoare.

— Funcţionează întocmai ca o antenă de satelit pentru TV de pe vremuri, zise George întrebându-se dacă nu cumva era prea tânără ca să mai ţină minte televiziunea. Era greu de zis; fata putea să aibă douăzeci şi patru sau douăzeci şi cinci de ani. Un radiotelescop concentrează undele radio care îl lovesc înspre un punct central de colectare. Semnalul este preluat de un sistem de amplificatori şi de convertori de frecvenţă suspendaţi deasupra antenei parabolice.

Arăta cu mâna pe măsură ce înaintau spre marginea farfuriei antenei.

— Semnalul se deplasează de aici către clădirea unde se află echipamentul de procesare.

Vântul puternic făcea cuvintele greu de desluşit, iar George trebuia să strige în gura mare.

— Astronomii folosesc ce este esenţial la un spectrometru foarte complicat, cu care analizează polarizarea, intensitatea şi durata undelor radio. Jimmy Quinn poate să vă explice cum funcţionează sau, dacă vreţi, mă puteţi întreba pe mine.

George se întoarse spre ea înainte să intre în clădire.

— Aţi mai făcut vreodată ceva asemănător sistemului ăstuia?

— Nu, admise ea, tremurând.

Ar fi trebuit să-şi dea seama că la altitudine avea să fie răcoare. Şi avea cumva impresia că e copleşită acum, la început de proiect. O lua mereu de la zero şi exista întotdeauna şansa ca de data aceea să nu fie în stare să înţeleagă un lucru, pur şi simplu, dincolo de

înţelegerea ei. Sofia îşi îndreptă spatele. Sunt Mendes, gândi. Nimic nu e dincolo de înţelegerea mea.

— Mă descurc, spuse cu voce tare.

George o privi dintr-o parte, vreme de o clipă, apoi trecu pe lângă ea şi deschise uşa clădirii principale.

— Sunt sigur că aşa o să fie. Ştiţi ce, dacă nu aveţi planuri pentru următorul sfârşit de săptămână, ce-ar fi să veniţi prin San Juan la o cină…

Şi intrară.

○ ○ ○

Înainte să-l întâlnească pentru prima dată pe domnul Quinn, Sofia Mendes observă în sinea ei că ziua asta era, cât se poate de clar, una în care o speria mărimea lucrurilor. Era obişnuită să fie cel mai mic de statură adult cam în orice adunare, dar nu stătuse niciodată alături de cineva atât de înalt ca Jimmy Quinn. Mai că trebuise să se ridice pe vârfuri ca să dea mâna cu el, simţindu-se ca la zece ani, când făcea cunoştinţă cu câte un prieten al tatălui ei.

Îl urmă în spaţiul de muncă; Quinn îşi ferea capul de praguri şi conducte în vreme ce treceau printre şiruri de îngrădituri construite din panouri mobile, de modă veche. Îi arătă în treacăt unde se aflau toaleta şi aparatul de cafea, părând să nu-şi dea seama că ea nu putea să vadă peste pereţii pe jumătate ridicaţi, care lui abia dacă-i ajungeau la piept. Când ajunseră la birouaşul său, Sofia observă că scosese sertarul din mijloc al mesei, probabil, decise ea, ca să-şi ferească genunchii de jalurituri.

În ce-l privea, Jimmy era pe jumătate îndrăgostit de Sofia chiar înainte să se aşeze la discuţie cu ea. Mai întâi că era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată în viaţa reală. Şi-i lăsase deja o impresie bună nespunând nimic despre înălţimea lui. Dacă izbutea să mai reziste un minut fără să pună întrebări stupide despre baschet ori odiosul „Cum e vremea acolo sus?“, se jură să se însoare cu ea. Dar până să apuce să o ceară, Sofia deschise tableta şi-i ceru o prezentare generală a muncii sale.

Emilio îl avertizase că nu-i plăcea prea tare să pălăvărăgească, aşa că Jimmy îi explică, pentru început, procesul de colectare a datelor dintr-o regiune luminoasă pe nume 12-75.

— Este o configuraţie stabilă lângă sursa centrală de energie a sistemului, cu două jeturi foarte puternice, care eliberează materie cu jumătate din viteza luminii.

Îi făcea în acelaşi timp şi o schiţă pe ecran, ca ea să-şi poată nota în timp ce explica.

— Elizabeth Kingery e un astronom optic care crede că a descoperit o nouă cale pentru a afla dacă acolo sunt două galaxii ce înconjoară două găuri negre, ale căror orbite sunt conectate una la alta, în felul ăsta, vedeţi? Şi vrea să compare datele cu cele despre quasari, despre care se crede că ar fi fost cândva galaxii gemene precum 12-75. Mă urmăriţi?

Mendes ridică ochii de pe notiţe şi-l ţintui cu privirea. Foarte isteaţă, aşa îi spusese Emilio. Nu o subestima. Jimmy îşi drese vocea.

— Ideea este, deci, de a cartografia regiunea asta din cer prin folosirea atât a astronomiei radio, cât şi a celei optice în observaţii sincronizate. Astronomul de la care a pornit investigaţia stabileşte, pentru observatoare, cel puţin două sau trei perioade când o putem face. Avem de furcă cu condiţiile cosmice şi cu vremea de pe Pământ.

— De ce nu folosiţi observaţia orbitală?

— Liz n-are destule fonduri sau influenţă pentru acces la aşa ceva. Dar se pot face multe cu informaţii colectate la sol. Mda. Oricum, obţii un consens în privinţa programării şi speri că nu plouă, fiindcă asta dă peste cap lucrurile. Uneori, dacă timpul de observaţie e foarte limitat, trecem rapid la treabă chiar dacă avem condiţii improprii. Vreţi să vă spun despre asta acum?

— Mai târziu, vă rog. Deocamdată, doar o privire de ansamblu.

— Sigur. Să vedem. Odată ce decidem să pornim, trebuie să verific pragul de zgomot.

Ea ridică privirea.

— Asta înseamnă să văd dacă regiunea-ţintă emite un semnal suficient de puternic pentru a fi detectat pe deasupra zgomotului de fond. Toate echipamentele electrice generează zgomot electric — electroni care se izbesc în metalul echipamentului. Răcim receptoarele cu heliu lichid ca să le ţinem foarte reci, deoarece răceala încetineşte mişcările electronilor şi reduce zgo…

Din nou uitătura pătrunzătoare.

— Bun. Ştiţi asta. OK. Dacă semnalul-ţintă e foarte slab, ne apucăm să închidem o parte din echipamente. Computere pe care nu le folosim pe moment. Lumini, aer condiţionat, de toate. Apoi aleg un semnal de calibrare — o sursă radio cunoscută. O recepţionez ca să reglez sistemul cu ea.

— Cum alegeţi ţinta pentru calibrare? Pe scurt, vă rog.

— Avem un catalog imens în reţea şi alegem una apropiată de semnalul ţintă. De obicei evaluez semnalul folosind un osciloscop virtual. Ştim cum ar trebui să se prezinte un semnal dintr-o sursă de calibrare.

— Şi dacă semnalul diferă de ceea ce se aşteaptă?

Exclusiv profesional, zise Emilio. Ei, trebuie să câştige şi ea o pâine…

— Domnule Quinn. Dacă semnalul diferă de ceea ce se aşteaptă? repetă ea ridicând din sprâncenele negre, cu stylusul pregătit.

— Aici intră în scenă arta. Fiecare dintre antenele parabolice e, în esenţă, făcută manual. Au toate şpilul lor — probleme de cablare, de împământare. Sunt afectate de vreme, de ora din zi, de zgomotul ambiental. Asemenea piese de echipament trebuie să ajungi să le cunoşti. Apoi, după ce ai eliminat totul, trebuie să-ţi foloseşti intuiţia ca să ghiceşti cauza distorsiunii, interferenţei sau semnalelor disparate. Odată, zise el lăsându-se iarăşi purtat de discuţie, am crezut că avem un semnal ET, extraterestru. L-am receptat vreo câteva luni, dar nu-l mai confirma nimeni altcineva. S-a dovedit a fi demarajul de la un vechi autobuz şcolar, pe care-l auzeam de fiecare

dată când veneau în excursie copiii de la şcoala aceea.

Uitătura. Deja căpătase majusculă în mintea lui.

— Uitaţi, zise cu gravitate, nu vreau să vă fac să pierdeţi vremea cu istorioarele mele amuzante. Trebuie să ştiţi despre lucrurile astea, altfel programul dumneavoastră o să susţină că a găsit viaţă pe Marte. Şi toată lumea ştie că pe-acolo nu-s decât australieni, nu-i aşa?

Ea nu-şi putu reţine un zâmbet.

— Aha, făcu răutăcios Jimmy, văd că aţi lucrat cu australienii.

Ea se strădui, vreme de o clipă, să rămână serioasă, dar în cele din urmă râse.

— Nu-i pă lumie bere pria caldă ca s-o biei, rosti cu un accent australian foarte bun. Jimmy râse şi el, dar, cu isteţime, nu-şi forţă norocul.

○ ○ ○

— Cum merge treaba? o întrebă George Edwards cam la o lună de când începuse.

Se întâlneau des să ia prânzul, iar Sofia îşi pregătea întrebări pentru el şi i le punea în zilele în care venea pe la telescop.

— Greu. Domnul Quinn e foarte cooperant, recunoscu Sofia ridicând ochii spre George de la cana de cafea pe care o cuprindea cu mâinile ei mici, dar este şi uşor de distras.

— De dumneata, îndrăzni George, vrând să vadă cum reacţionează, ştiind că Jimmy era obsedat şi chinuit de femeia asta, al cărei unic interes era să-i deconstruiască necruţător creierul, celulă cu celulă. N-a roşit, îşi notă George în minte, n-a dat semne de înţelegere. Nu-i o romantică, asta e sigur.

— Îngreunează lucrurile. E mai uşor de lucrat cu animozitatea, zise Sofia aruncând o privire către cealaltă parte a cantinei, în direcţia lui Peggy Soong.

George rânji: Peggy putea fi o pacoste.

— Pe de altă parte, e mai bine să-i placă de mine decât să fie condescendent. Apreciez faptul că mă trataţi ca pe o profesionistă competentă, domnule

Edwards. E plăcut să lucrezi fără să fii luată de sus. Sau tratată prea familiar.

— Ei bine, sper că asta nu se numără la tratamente familiare, dar invitaţia la cină e încă valabilă. Ce spui?

Ea decisese, după ce chibzuise, să accepte invitaţia dacă era repetată. Oamenii îi tratau adesea cu ostilitate munca şi, prin extensie, pe ea însăşi; nu mai fusese invitată la cineva acasă din copilărie.

— Mi-ar face plăcere să vin, domnule Edwards.

— Bun. Anne vrea să te cunoască. Duminică după-amiază? Pe la două?

— E bine aşa. Mulţumesc. Am nişte întrebări despre efectele vremii asupra recepţiei radio, dacă nu vă supăraţi, zise ea dându-şi deoparte farfuria şi scoţând la iveală tableta. Şi trecură la treabă.

○ ○ ○

Conduse, duminică, până la San Juan, rezervându-şi timp pentru traficul înfiorător. Găsi cu greutate loc de parcare, în schimb descoperi imediat o florărie şi cumpără un buchet pentru doctoriţa Edwards. Îi plăcea de fapt Puerto Rico şi era plăcut surprinsă de asemănările dintre spaniolă şi ladino. Existau diferenţe de scriere, divergenţe în vocabular, dar cuvintele de bază şi gramatica erau adesea identice. Întrebă la florărie de adresa familiei Edwards şi urcă treptele către casa cu stucatură rozalie către care fusese îndrumată. Uşile ce dădeau către un balcon din fier forjat, care oferea o privelişte asupra străzii, erau deschise, şi auzi clar o voce de femeie strigând:

— George? Ai reparat pompa aia de la clinică?

— Nu, am uitat de ea.

Recunoscu vocea domnului Edwards.

— La naiba! Ajung eu şi la ea. E pe listă.

Răsună un hohot scurt de râs.

— Aşa-i şi pacea lumii. Am nevoie de pompa aia mâine.

Sofia bătu. Anne Edwards, cu părul alb adunat într-un coc cam neglijent şi mânjită de făină până la coate, îi deschise.

— O, nu! făcu ea pe un ton ascuţit. Nu doar că-i deşteaptă de pică, dar are şi osatură bună. Chiar sper să ai o personalitate oribilă, dragă, declară Anne Edwards. Altfel o să-mi pierd credinţa în dreptatea lui Dumnezeu.

Sofia nu prea ştia cum să răspundă, dar George strigă din bucătărie:

— Nu te lăsa păcălită. Nu mai crede în dreptatea lui Dumnezeu de când Cleveland a dat-o în bară la campionatul de anul trecut. Nu se roagă decât la sfârşitul ultimei reprize.

— Şi în noaptea de dinaintea alegerilor prezidenţiale. Dumnezeu e un republican din Texas, făcu Anne trăgând-o pe Sofia în camera de zi. Haide în bucătărie să stai cu noi. Cina e aproape gata. Florile sunt încântătoare, dragă, şi la fel eşti şi tu.

Trecură prin camera de zi, un talmeş-balmeş atrăgător de cărţi, acuarele şi gravuri, cu mobilă desperecheată dar confortabilă şi un covor turcesc pe cinste. Anne băgă de seamă că Sofia e atentă la tot şi-şi agită mâinile pline de făină încercând să-i abată atenţia.

— Suntem aici numai de un an. Tot mă gândesc să fac ceva cu locul ăsta, dar niciodată nu-i timp destul. Dar cândva, cine ştie…

— Mie îmi place aşa cum e acum, zise Sofia cu onestitate. Arată a genul de loc unde ai putea să aţipeşti pe sofa.

— Eşti nemaipomenită! ţipă Anne, încântată, fiindcă Emilio, adesea, făcea exact asta. O, Sofia, e mult mai drăguţ decât să te gândeşti că e o harababură în toată regula!

I se alăturară lui George în bucătărie. O călăuzi pe Sofia spre ceea ce Anne numea Taburetul Chibiţului şi-i puse în mână un pahar de vin, din care Sofia sorbi în vreme ce George termina de tăiat legumele pentru salată, iar Anne continua să facă lucrul acela care avea legătură cu făina.

— George e specialist în toate chestiile ce au de-a face cu tăiatul, explică Anne. Eu nu-mi permit să mă tai. Prea mare risc de infecţie. Mă îmbrac ca un

astronaut când sunt la salonul de urgenţe sau la clinică, dar e mai bine să-mi ţin mâinile departe de primejdie. Ţi se par familiare prăjiturelele astea?

— Păi… da. Mama obişnuia să le facă, zise Sofia, puţin surprinsă că-şi amintea de dulciurile cu glazură meringue.

— Ah… ce-am ghicit, murmură Anne.

Meniul fusese simplu şi Annei îi făcuse plăcere să-l gătească. Bucătăria sefardă era, propriu-zis, mediteraneeană — uşoară, sofisticată, cu accent pe legume şi mirodenii. Găsise o reţetă de *pandericas*, „pâinea bogătaşei“, servită de sefarzi de Rosh Hashanah şi cu alte ocazii festive. Îngheţată de vanilie cu sirop de piersici, împreună cu prăjiturele, la desert.

— Să-mi spui dacă e bună la ceva reţeta. Am găsit-o într-o carte.

○ ○ ○

După cină băură cafea turcească în camera de zi, iar conversaţia se îndreptă către domeniul muzicii. George o văzu pe Sofia aruncând priviri către bătrânul pian lipit de perete.

— Nu prea e folosit, îi spuse. A rămas de la ultimul chiriaş. Ne gândeam să scăpăm de el, dar apoi am descoperit că Jimmy Quinn ştie să cânte şi l-am acordat săptămâna trecută.

— Tu cânţi, Sofia? întrebă Anne.

Era o întrebare simplă, şi ezitarea fetei se dovedi surprinzătoare.

— Mama era profesoară de muzică, aşa că da, sigur, am luat nişte lecţii când eram mică, zise în cele din urmă Sofia. Nici nu mai ţin minte când m-am aşezat ultima oară la un pian.

Dar ţinea minte. Ţinea minte ora din zi şi felul în care razele soarelui se prefirau în camera de muzică, felul în care dădea mama ei din cap, comenta şi se pregătea să arate o frazare diferită; cum sărea pe clape pisica şi cum era gonită fără ceremonie pe covor, orele de exerciţiu punctate de câte o împuşcătură sau de bufnetul unui obuz de mortieră ce

ateriza prin apropiere. La o adică, îşi putea aminti totul.

— Mi-am pierdut complet îndemânarea.

— Haide, fă o încercare, zise George.

— Oricine îşi poate crea propria muzică e mult peste mine. Eu nu pot decât să dau drumul la radio.

— Stai jos, Sofia, o îndemnă Anne, bucuroasă că o activitate oarecare acoperea poticnelile de la început de conversaţie.

Sofia era un musafir care ştia să aprecieze ce-i era oferit, dar nu făcea caz, iar cina fusese mai liniştită decât era Anne obişnuită.

— S-a descurcat acordorul sau am contribuit doar la proliferarea corupţiei portoricane?

— Nu, serios, nu-mi mai amintesc nicio piesă.

Şovăielile ei fură combătute ferm dar cu bunăvoinţă şi, cu toate că nu mai cântase de mult, îşi aminti câteva piese. Se pierdu în interpretare preţ de câteva minute, împrietenindu-se iar cu instrumentul, dar numai preţ de câteva minute. Se ridică de la pian, dornică să se scuze şi să plece, dar George îi aminti de îngheţata cu piersici şi decise să mai stea încă puţin.

În vreme ce mâncau desertul, Anne o îndemnă să revină oricând doreşte, ca să cânte la pian, însă, cunoscând atitudinea Sofiei, adăugă:

— Trebuie totuşi să te avertizez că Jimmy Quinn mai vine la cină când şi când, aşa că s-ar putea să dai nas în nas cu el.

Apoi, ca şi cum nu asta i-ar fi stat în minte întreaga după-amiază, zise:

— Mai avem o cunoştinţă comună, apropo. Îl ţii minte pe Emilio Sandoz?

— Lingvistul. Da, sigur.

— Acum ar fi trebuit să exclami „ce mică e lumea!“ De fapt el e motivul pentru care am venit noi aici, zise George şi-i relată în câteva vorbe povestea sosirii lor în Puerto Rico.

— Atunci sunteţi misionari, spuse Sofia încercând să nu pară pe cât de îngrozită era.

— Doamne, nu! Doar nişte inimi înmuiate, nişte liberali puşi pe fapte bune, acolo, zise Anne. Am fost crescută catolică, dar nu mai am de-a face cu Biserica de mulţi ani.

— Anne tot mai poate scoate nişte catolicism din ea dacă bea câteva beri, dar eu unul sunt ateu convins. Totuşi, admise George, iezuiţii fac treabă bună…

Mai vorbiră câtva timp despre clinică şi centrul iezuit. Dar când conversaţia se mută către munca Sofiei la telescop, Anne căzu într-o tăcere neobişnuită pentru ea, în vreme ce George îi explica tinerei femei o serie de proceduri tehnice. Fata arăta o isteţime scăpărătoare când lucra, un contrast interesant cu felul stângaci, dar atractiv, de a se purta în societate.

Da, îşi zise Anne urmărindu-i, iat-o. Văd şi atracţia.

○ ○ ○

Mai târziu, în pat, Anne se cuibări lângă George, care descoperi că i se cam tăia respiraţia. La naiba, gândi, trebuie să mă apuc iarăşi de alergat.

— O, dulce mister al vieţii, te-am aflat în sfârşit, cântă Anne, iar George râse.

— Drăguţă fată, remarcă Anne, al cărei gând zbură deodată spre Sofia, una dintre puţinele femei întâlnite de Anne care merita apelativul de delicioasă: era micuţă şi perfectă. Dar atât de rezervată. Atât de în gardă. Se aşteptase la mai multă căldură de la o fată care-i cucerise şi pe Emilio, şi pe Jimmy. Şi probabil că şi pe George, dacă ar fi fost să se ia după cele observate.

— Foarte isteaţă. Văd de ce i s-au aprins călcâiele lui Emilio. Şi lui Jimmy, completă apoi.

— Mmm…

George aproape adormise.

— Puteam şi eu să fiu o mamă evreică, dacă îmi puneam mintea. Adevărata problemă cu Isus, decise Anne, e că nu şi-a găsit niciodată o fată evreică drăguţă cu care să se însoare şi să aibă copii, bietul de el. E probabil blasfemie ce spun, nu?

George se înălţă într-un cot şi o privi pe întuneric.

— Nu te băga în poveşti din astea, Anne.

— OK, OK, glumeam şi eu. Hai, la culcare.

Însă niciunul nu reuşi să adoarmă pentru un timp, ci stătură să chibzuiască în întuneric.

9. NAPOLI

aprilie 2060

Când auzi bătaia în uşă, la crăpat de ziuă, John Candotti era treaz şi tocmai se îmbrăca.

— Părinte Candotti?

Era fratele Edward, care îl chema cu voce scăzută, dar alertă, din hol.

— Părinte, l-aţi văzut pe Emilio Sandoz?

— De aseară, nu. De ce?

Behr, cu hainele mototolite şi corpolent, părea aproape furios.

— Din camera lui vin. N-a dormit în pat, era vomă pe jos şi nu reuşesc să dau de el.

Trăgându-şi pe el puloverul, John ţâşni pe lângă fratele Edward şi o apucă spre camera lui Sandoz, nevenindu-i să creadă că acesta nu era acolo.

— Am curăţat după el. A dat afară tot ce-a mâncat ieri, strigă Edward din spatele lui, gâfâind şi grăbind pasul pe coridor. Şi nici n-a fost prea mult. La baie am verificat deja. Nu e acolo, vă zic.

John îşi băgă totuşi capul pe uşă şi simţi mirosul stăruitor de vomă şi săpun.

— La naiba, şopti înfuriat. La naiba, la naiba, la naiba! Trebuia să mă aştept la aşa ceva! Trebuia să fiu prin preajmă. L-aş fi auzit.

— Eu ar fi trebuit să fiu aici, părinte. Nici nu ştiu de ce n-am insistat să cer camera de alături. Dar de obicei nu mai are nevoie de mine peste noapte, zise Edward, încercând să-şi explice lui însuşi scăparea la fel de mult cât şi lui Candotti. L-aş fi supravegheat astă-noapte, dar n-am vrut să interferez dacă… mi-a spus că voia să stea de vorbă cu dumneavoastră. M-am gândit că ar putea…

— Aşa m-am gândit şi eu. Bun, ştii ce? Nu poate fi foarte departe. Ai verificat în refectoriu?

Încercând să nu intre în panică, cercetară clădirea; John se aştepta să dea, după fiecare colţ, de corpul lui Sandoz. Începuse să se întrebe dacă n-ar fi trebuit să-l contacteze pe Părintele General sau să cheme poliţia, apoi îşi dădu seama că Sandoz era de fel de pe o insulă şi că ar fi putut să se ducă la malul apei.

— Să ne uităm şi afară, sugeră, şi ieşiră din clădirea principală prin partea vestică.

Soarele abia începuse să urce pe cer şi balconul de piatră era încă umbrit, la fel ca şi ţărmul aflat jos, ceva mai departe. Copaci piperniciţi, strâmbaţi de vânturile iuţi ale Mediteranei, erau acoperiţi cu o pâclă aurie şi verde, iar fermierii ieşiseră deja să lucreze pământul, însă primăvara fusese cenuşie şi rece — de la Vezuviu, aşa zicea toată lumea. Neliniştea şi aerul rece, combinate, îl făcură pe John să tremure când se aplecă peste zid, trecând cu privirea peste coastă.

Apoi, cu o descărcare de uşurare, îl zări pe Sandoz şi strigă împotriva vântului:

— Frate Edward? Frate Edward?

Edward, gheboşat de frig şi cu braţele încrucişate strâns peste pieptul umflat, se dusese la garaj să numere bicicletele. Auzi vocea lui Candotti, neclară, şi se întoarse.

— Îl văd, ţipă John arătând cu mâna undeva înainte. E pe plajă.

— Să mă duc şi să-l aduc înapoi? ridică Edward vocea, în timp ce revenea în balcon.

— Nu, strigă John. Mă duc eu. Fă rost de o haină pentru el, OK? Probabil că a îngheţat acolo.

Fratele Edwards porni iute să aducă trei haine. După câteva minute se întoarse şi-l ajută pe John să se îmbrace cu cea mai mare, îi dădu alta pentru Sandoz şi se îmbrăcă el însuşi cu a treia, în vreme ce John o pornea spre şirul lung de stele ce se întindea în zigzag peste Mediterana. Înainte să ajungă prea departe, fratele Edwards îl opri cu un chiot.

— Părinte? Aveţi grijă.

Ce straniu să spui un asemenea lucru, cugetă John, întrebându-se pentru un moment dacă fratele Edward

îşi făcea griji că ar fi putut aluneca pe treptele umede de piatră. Apoi John îşi aminti cum se năpustise Sandoz asupra lui, în acea primă zi în Roma.

— O să am, o să fie în regulă.

Fratele Edward părea să se îndoiască.

— Serios. Dacă nu şi-a făcut nimic lui, nu cred că ar face rău altcuiva.

Dar nu era atât de convins pe cât suna.

○ ○ ○

Vântul împiedica sunetul paşilor săi să ajungă la urechile lui Sandoz. Fiindcă nu voia să îl sperie, John îşi drese vocea şi făcu zgomot cât de mult putu, tropăind pe nisipul pietros. Sandoz nu întoarse capul, dar nu se mai mişcă şi aşteptă lângă un şir de muchii stâncoase, din aceeaşi formaţiune geologică ce-şi împrumutase substanţa vechilor clădiri cocoţate pe dealul din spatele lor.

John se opri lângă el şi-şi aruncă privirile înspre apă, urmărind păsările marine cum înoată, cum se scufundă şi plutesc pe apa cenuşie.

— Am suferit de lipsa orizontului, declară Sandoz pe ton de conversaţie. E bine să-ţi poţi fixa privirea pe ceva care se vede în depărtare.

Pe John îl înţepau faţa şi mâinile de la frig. Tremura şi nu înţelegea cum poate Sandoz să stea aşa, neclintit.

— Ne-ai tras o sperietură pe cinste, omule. Data viitoare anunţă dacă ai de gând să ieşi, OK?

Făcu un pas către Sandoz, cu jacheta în mâna întinsă.

— Nu ţi-e frig? Ţi-am adus ceva de îmbrăcat.

— Dacă te apropii, zise Sandoz, se lasă cu sânge.

John îşi lăsă braţele să cadă, iar haina atinse, nebăgată în seamă, nisipul amestecat cu pietriş. Ajuns mai aproape acum, văzu că ceea ce luase drept nemişcare era de fapt o încordare a trupului, o tensiune ce nu se vedea de la distanţă. Sandoz se îndepărtă şi întinse braţul spre un şir de pietre cât pumnul de mari, aşezate pe marginea unei lespezi dăltuite de natură în piatră, iar proteza îi licări când razele soarelui coborâră, în cele din urmă, peste

întinderea ţărmului. Încordându-se şi el, John privi ţintă muşchii de pe spatele lui Sandoz, puşi în evidenţă de hainele înmuiate în sudoare, cum se încordează convulsiv; încerca să strângă degetele în jurul unei pietre.

Sandoz se întoarse spre Mediterana, care licărea acum în lumina dimineţii, şi, cu graţia unui baschetbalist veteran, ţinti şi aruncă. Degetele nu se desprinseră la timp şi piatra căzu cu zgomot pe nisip. Metodic, se întoarse şi mai apucă o piatră, se răsuci, ţinti şi azvârli. Când provizia de pietre i se termină, se duse să adune altele, aplecat de mijloc, apucându-le cu mâna stângă, gâfâind uneori de efort şi aşezându-le cu grijă, în şir, pe lespedea stâncoasă.

Lucru sfâşietor, cele mai multe dintre pietre erau la doar câţiva paşi de locul unde se oprise să le arunce.

○ ○ ○

După ce soarele urcase pe cer, Candotti îşi lepădase propria haină şi stătea acum pe plajă, urmărindu-l în tăcere pe Sandoz. Fratele Edward i se alăturase şi privea la rându-i, iar lacrimile care i se prelingeau pe obrajii rotofei erau uscate la iuţeală de briza mării.

Pe la ora zece, când vânătăile se transformaseră în plăgi sângerânde, Edward încercă să vorbească cu Sandoz.

— Emilio, te rog, opreşte-te. Gata.

Bărbatul se răsuci şi privi prin el, ca şi cum n-ar fi existat. Ochii negri aveau o privire de nepătruns. John îşi dădu seama că nu era nimic de făcut în afară de a fi prezent acolo, şi-l opri cu blândeţe pe Ed.

Preţ de alte două ore, el şi fratele Edward urmăriră durerosul progres făcut de Sandoz, felul în care degetele apucau mai ferm acum pietrele care nimereau în apă din ce în ce mai des, în vreme ce altele noi le luau locul în şir. În cele din urmă reuşi să azvârle, una după alta, o duzină, şi toate se scufundară la o distanţă bună de ţărm. Nesigur pe picioare şi cenuşiu la faţă, Sandoz se mai uită o clipă în largul mării şi se apropie apoi de cei doi bărbaţi

care-şi petrecuseră dimineaţa cu el. Nu se opri, nu le aruncă o privire măcar, dar vorbi în treacăt.

— Nu Magdalena, zise. Lazăr.

○ ○ ○

Dacă Vincenzo Giuliani fusese mişcat de ce văzuse în dimineaţa aceea din balcon, pe faţa lui nu se citea nimic în vreme ce-i urmărea pe cei trei bărbaţi cum îşi croiesc drum pe şirul de trepte de piatră, întorcându-se de pe plajă. Emilio se împiedică rău, de două ori. Pâlpâirea de furie incandescentă din zori se consumase, devenind un resentiment periculos şi amar, iar Giuliani îl văzu, atunci când căzu, cum respinge ajutorul oferit de John Candotti şi fratele Edward.

Cei de jos n-aveau nicio idee că Părintele General nu se afla în Roma. Ajunsese, de fapt, înaintea lor la casa din Napoli şi ocupase camera de lângă cea a lui Sandoz, unde aşteptă cu răbdare să se producă schimbarea pe care o plănuise. În secolul al treisprezecelea, dominicanii afirmaseră că scopul scuză mijloacele, cugetă Giuliani. Iezuiţii îşi însuşiseră acea filosofie, dar îi sporiseră semnificaţiile, făcând tot ce era necesar în slujba lui Dumnezeu, pentru binele sufletelor. Înşelăciunea, considera el, era justificabilă într-un asemenea caz şi preferabilă unei abordări directe. Aşa că Vincenzo Giuliani semnase biletul cu „V“, ştiind că doar Voelker i se adresa lui Sandoz cu „Doctore.“ Reacţia lui Emilio tindea să confirme presupunerile Consorţiului de Contact în privinţa celor întâmplate pe Rakhat. Şi, după cum pariase Giuliani, ideea însăşi că Voelker ştia fusese îndeajuns pentru a-l face pe Emilio să-şi iasă din fire.

Dură aproape jumătate de oră până ce micul grup urcă până în susul pantei. Când se apropiară, Părintele General intră iarăşi în umbră şi nu vorbi decât când cei trei ajunseră îndeajuns de aproape pentru a tresări la auzul cuvintelor domoale, neaşteptate.

— Serios, Emilio, zise Vincenzo Giuliani cu o voce seacă, plictisită, ce-ar fi să te împiedici din nou,

în caz că cineva nu a prins simbolistica? Sunt sigur că fratele Edwards a meditat la Golgota pe tot timpul drumului, dar părintele Candotti e un tip practic şi se poate să fi fost deranjat de faptul că a întârziat prea mult să ia micul dejun.

Văzu, cu nepotrivită satisfacţie, că provocase un nou val de furie şi continuă pe acelaşi ton detaşat, ironic.

— Ne vedem în biroul meu în cincisprezece minute. Şi spală-te. Covoarele de acolo sunt preţioase. Ar fi păcat să sângerezi pe ele.

○ ○ ○

Bărbatul adus în biroul lui Giuliani, douăzeci de minute mai târziu, fusese curăţat, observă el, dar nu mai mâncase nimic de când vomitase totul, cu o seară în urmă, şi nici nu dormise deloc, asta după o călătorie extenuantă. Sandoz părea ca de ceară, iar pielea de sub ochi îi era vânătă. Şi se supusese la nişte cazne de iad în dimineaţa asta, cugetă Giuliani.

Nu-l invită pe Sandoz să ia loc, ci-l lăsă să stea în picioare în mijlocul camerei. Giuliani stătea nemişcat în spatele biroului impunător, înconjurat de lumina ce venea de pe fereastra din spate, cu expresia feţei de necitit. În afara ticăitului unui ceas vechi, nu se auzea niciun sunet. Când Părintele General vorbi în cele din urmă, vocea i se auzi moale, înfundată.

— Nu există formă de moarte sau de violenţă cu care să nu fi avut de-a face misionarii iezuiţi. Au fost spânzuraţi şi sfârtecaţi de cai în Londra, zise cu voce calmă. Spintecaţi în Etiopia. Arşi de vii de irochezi. Otrăviţi în Germania, decapitaţi în Japonia, înecaţi în Madagascar, împuşcaţi în El Salvador.

Se ridică în picioare şi începu să se învârtă alene prin încăpere, un obicei din vremea când era profesor de istorie, dar se opri lângă rafturile bibliotecii şi scoase un tom vechi, pe care începu să-l frământe încetişor în mâini în timp ce vorbea, păşind iarăşi, fără să pună vreun accent deosebit pe vreuna dintre vorbele sale.

— Am fost terorizaţi şi intimidaţi. Am fost numiţi sursa răului, am suportat acuzaţii false, am fost

încarceraţi pe viaţă. Am fost bătuţi. Schilodiţi. Sodomizaţi. Torturaţi. Şi înfrânţi.

Se opri în faţa lui Sandoz, destul de aproape ca să vadă licărirea privirii sale. Expresia lui Emilio nu se schimbase, dar agitaţia era vizibilă.

— Şi noi, care am făcut legământ de castitate şi ascultare, zise abia şoptit, susţinând privirea lui Emilio, am luat decizii singuri, de capul nostru, care au dus la scandaluri şi s-au sfârşit cu tragedii. Am făcut greşeli înfiorătoare, de unii singuri, care nu s-ar fi petrecut nicicând în comunitate.

Se aştepta la un şoc al recunoaşterii, la acea privire ce se iveşte când adevărul este rostit. Giuliani se întrebă, o clipă, dacă nu evaluase greşit situaţia. Dar întrezărise ruşine, era sigur de asta, şi deznădejde.

— Credeai că ai fost singurul? Se poate să fii atât de arogant? întrebă ca şi cum ar fi fost uimit.

Sandoz clipea din ochi, rapid.

— Credeai că ai fost singurul care s-a întrebat dacă ceea ce facem merită preţul pe care-l plătim? Chiar credeai cu adevărat că tu, dintre toţi cei care s-au dus, ai fost singurul care l-a pierdut pe Dumnezeu? Crezi că am fi avut un nume pentru păcatul deznădejdii dacă tu ai fi fost singurul care a simţit-o?

Omul avea curaj. Nu-şi feri privirea. Giuliani schimbă tactica. Se aşeză la birou şi luă o tabletă.

— Ultimul raport pe care l-am primit despre sănătatea ta spune că nu eşti atât de bolnav pe cât pari. Cum a zis doctorul? „O retractilitate psihosomatică.“ Eu aş spune-o mai de-a dreptul. Cred că te bălăceşti în autocompătimire.

Capul lui Emilio se înălţă brusc, cu figura ca cioplită în piatră udă. Păru, un moment, ca un copil nedumerit, plesnit fiindcă plânge. Momentul fu atât de rapid, atât de neaşteptat, că aproape trecu neobservat. Luni mai târziu, şi pentru tot restul vieţii sale, Vincent Giuliani avea să-şi amintească acea clipă.

— Pe mine, unul, aşa ceva mă oboseşte, continuă pe acelaşi ton egal Părintele General, lăsându-se pe

spate în scaun şi contemplându-l pe Sandoz ca un superior pe novicii săi. Cât de straniu era să fii cu un an mai tânăr şi, totodată, cu decenii mai vârstnic decât omul ăsta! Dădu deoparte tableta şi se îndreptă de spate, cu braţele încrucişate pe biroul de dinaintea-i, ca un judecător pe cale să emită sentinţa.

— Dacă te-ai purta cu oricine altcineva în felul în care te-ai purtat cu tine însuţi în ultimele şase ore, ai fi vinovat de agresiune, îi spuse lui Sandoz cu voce searbădă. Toate astea vor înceta. Din momentul de faţă o să arăţi trupului tău respectul pe care-l merită, în calitate de creaţie a Domnului. Îţi vei lăsa braţele să se vindece şi te vei apuca de un tratament fizioterapeutic moderat şi de bun-simţ. Te vei odihni cum trebuie. Vei avea grijă de corpul tău cum ai avea grijă de un prieten faţă de care ai o datorie. După două luni vei veni în faţa mea şi vom examina detaliat istoria misiunii în care ai fost trimis de către superiorii tăi, zise Giuliani înăsprindu-şi deodată vocea şi pronunţând răspicat fiecare cuvânt.

Şi apoi, milos, Vincenzo Giuliani, Părintele General al Societăţii lui Isus, îşi reluă teribila povară ce-i aparţinea de drept lui şi predecesorilor săi.

— În timpul acestor luni, şi pentru totdeauna, îi spuse lui Sandoz, vei înceta să-ţi asumi responsabilităţi care nu-ţi aparţin. E clar?

Urmă un moment de încordare, dar Emilio înclină aproape imperceptibil din cap.

— Bun.

Giuliani se ridică iute şi se duse la uşa biroului. O deschise şi nu fu surprins să îl vadă pe fratele Edward cât se poate de neliniştit. Candotti stătea ceva mai încolo pe hol, aplecat în faţă, cu mâinile între genunchi, tensionat şi ostenit.

— Frate Edward, zise Părintele General pe un ton vioi, părintele Sandoz o să ia micul dejun acum. Poate aţi vrea, tu şi părintele Candotti, să-l însoţiţi în sala de mese.

10. SAN JUAN, PUERTO RICO

2–3 august 2019

Privind retrospectiv la cele ce se întâmplaseră în noaptea aceea de august, Anne Edwards descoperi că îşi dorise întotdeauna să fi făcut horoscoapele celor veniţi la cină atunci. Ar fi fost, gândise ea, un test excelent pentru astrologie. Undeva, sub semnul zodiacal al cuiva, ar fi trebuit să se afle o avertizare: „Fii gata! Totul se schimbă în noaptea asta. Totul".

Emilio, când îl invitase la cina de duminică, sugerase ca din întâmplare ca George să-i invite pe Jimmy Quinn şi pe Sofia Mendes. Iar Anne fusese de acord. Cu cât mai mulţi, cu atât mai vesel.

Emilio n-o mai văzuse din Cleveland pe Sofia şi începuse să dea impresia că o evita intenţionat, lucru ce nu era, probabil, departe de adevăr. Dar Anne ştia cât de greu era să converteşti atracţia în prietenie de calitate şi-l credea pe Emilio capabil de asta; era dispusă să pună la dispoziţie terenul de probă. Şi Sofia? O anorexică emoţional, o diagnosticase Anne în mintea ei. Poate că asta, împreună cu frumuseţea ei, îi atrăgea pe bărbaţi. Jimmy îşi mărturisise de mult slăbiciunea în privinţa ei, neştiind că Sofia avusese un efect similar şi asupra lui Emilio. Ba, de fapt, şi asupra lui George. „Iar eu nu-s în măsură să mă plâng", îşi spusese ea. Doamne, atâta tensiune sexuală nefolosită! Casa o să fie inundată cu feromoni diseară.

Aşadar, decisese în timp ce încuia clinica, sâmbătă după-amiază, treaba mea e să am grijă ca întâlnirea să aibă un aer de reuniune de familie, poate să-i fac, cine ştie, pe copii să se simtă ca verii. Mai presus de orice, înţelesese că era absolut necesar să evite să-i trateze pe Emilio şi Sofia, ori până şi pe Jimmy şi

Sofia, ca pe un cuplu. Ţine-te pe linia distractivă, îşi spusese cu hotărâre, şi făcuse întocmai.

○ ○ ○

În vinerea din săptămâna aceea, Jimmy Quinn începuse să-i explice Sofiei atribuţiile sale în privinţa Căutării Vieţii Extraterestre.

— Munca la SETI e similară cu restul observaţiilor, dar e mai pe fundal, îi spuse.

Cu vizoare virtuale la ochi şi mănuşi, se simţeau ca şi cum ar fi stat în faţa unui osciloscop din cele de altădată, şi asta mulţumită spiritului glumeţ al vreunui inginer specialist în realitate virtuală.

— Când nu folosim antena pentru altceva, SETI face o scanare sistematică a semnalelor radio de pe alte plante. Programul marchează orice aduce a posibil mesaj ET — orice are o frecvenţă constantă ce nu ţine de o sursă cunoscută precum transmisiile de programe radio ori cele militare, lucruri din astea.

— Înţeleg că există deja programe foarte sofisticate de recunoaştere a modelelor de frecvenţă, zise Sofia.

— Mda. Programele SETI sunt vechi, dar bune, iar ISAS a modernizat echipamentul de procesare a semnalului când a preluat Arecibo. Aşa că sistemul ştie deja cum să elimine semnale parazite din surse precum vibraţia atomilor de hidrogen sau zgomotul făcut de stele.

Îi arătă un exemplu.

— Vedeţi cât de aiurit arată? Ăsta e semnalul radio al unei stele. E absolut neregulat şi, dacă-l converteşti audio, sună cam aşa, zise şi scoase printre dinţi un sunet ca un fâşâit.

Îi arătă o nouă imagine.

— Bun. Semnalele radio folosite pentru comunicaţii folosesc o frecvenţă standard, cu un fel de modulaţii de amplitudine. Sesizaţi diferenţa?

Sofia încuviinţă din cap.

— SETI scanează mai bine de paisprezece milioane de canale separate, miliarde de semnale, căutând modele regulate într-o mare de sunete. Când sistemul captează ceva interesant, notează ora, data,

localizarea sursei, frecvenţa şi durata semnalului. Problema este că se adună pe stoc o groază de transmisii la care trebuie să se uite tehnicienii SETI.

— Deci munca dumneavoastră e să infirmaţi ipoteza că o transmisiune anume reprezintă comunicare inteligentă.

— Exact.

— Deci…

Cu stylusul ridicat şi ridicându-şi vizorul de pe un ochi, ea se pregăti să primească următorul flux de informaţii. Jimmy îşi scoase casca şi o privi lung, până ce ea îşi drese vocea.

— Pot să vă întreb ceva mai întâi? O să fiu scurt, o asigură când o auzi cum oftează. De ce luaţi notiţe în scris? N-ar fi mai uşor se înregistraţi întâlnirile? Sau să tastaţi direct într-un fişier?

Era pentru prima oară când îi punea o întrebare despre metodele ei de lucru.

— Nu doar transcriu ce îmi spuneţi. Îmi organizez informaţia pe măsură ce ascult. Dacă aş înregistra, mi-ar trebui apoi la fel de mult timp ca să ascult înregistrarea după aceea. Şi, de-a lungul anilor, mi-am pus la punct un fel personal de a stenografia. Scriu mai repede decât pot să tastez.

— O! făcu el.

N-o mai auzise să vorbească atât de mult. Nu era tocmai o întâlnire amoroasă, dar măcar era un fel de conversaţie.

— O să veniţi la George şi la Anne mâine seară?

— Da. Domnule Quinn, am putea să continuăm, dacă sunteţi bun?

Jimmy îşi puse iarăşi casca cu vizor şi se trase mai aproape de ecran.

— Bun, încep prin a mă uita la semnalele marcate. Multe dintre ele, în ziua de azi, se dovedesc transmisii codate ale unor fabrici de medicamente aflate la vreo cinci sute de kilometri în spaţiu. Îşi schimbă continuu locul şi modifică mereu frecvenţele. De obicei programul le elimină, fiincă sunt atât de aproape de Pământ, dar uneori transmisia face un ocoliş bizar pe lângă vreun asteroid sau

altceva, şi semnalul arată de parcă ar veni de foarte departe.

Jimmy începu să lucreze cu setul de date, tot mai absorbit de proces şi vorbind mai mult singur decât cu Sofia. Urmărindu-l cu coada ochiului, ea se întrebă dacă era conştient de faptul că bărbaţii sunt mai atrăgători atunci când îşi văd de munca lor decât atunci când se ţin după o femeie. Salivatul nu era tocmai atractiv. Însă, o recunoştea cu surprindere, începuse să-l placă foarte mult pe Jimmy Quinn. Îşi alungă din minte gândul. Nu-şi avea locul în viaţa ei şi nu voia să-i încurajeze elanurile amoroase. Sofia Mendes nu promitea niciodată ceva ce nu-i stătea în puteri.

— E ceva interesant aici, zise Jimmy.

Sofia se concentră asupra vizorului şi văzu un semnal în formă de masă.

— Vedeţi? E un semnal care se distinge de zgomotul de fundal şi durează… staţi să văd durata. Aici. A durat cam patru minute, apoi s-a oprit.

Jimmy râse.

— Ei, păi, trebuie să fi fost ceva făcut intenţionat. Vedeţi aici, în partea asta? spuse arătând spre partea de sus a semnalului.

— O frecvenţă de emisie constantă, cu modulare de amplitudine, completă ea.

— Bingo, râse el. Tre’ să fie locală. Cred că prindem vreun program religios din Terra del Fuego, care se reflectă din hotelul ăla nou pe care-l construieşte Shimatzu. Îl ştiţi, cel cu stadionul cu microgravitaţie?

Ea dădu din cap că da.

— Ei bine, oricum, asta îmi dă ocazia să vă arăt ce-aş face cu un posibil ET. Vedeţi, semnalul arată ca un puls când e reprezentat aşa, zise împungând cu un deget electronic forma aducând a masă a semnalului. Aşa. Pot să mă concentrez pe secţiunea din susul pulsului, aşa, şi să schimb scala de amplitudine.

O făcu. Linia, care fusese înainte orizontală şi dreaptă, arăta acum ca un zigzag.

— Vedeţi? Amplitudinea variază… destul de mult, ca să fiu sincer.

Vocea i se stinse. Imaginea părea cumva familiară.

— Trebuie să fie local, mormăi ca pentru el.

Sofia aşteptă câteva minute, timp în care Jimmy îşi făcu de lucru cu semnalul. Timp triplu, gândi.

— Domnule Quinn?

El îşi ridică un vizor şi o privi.

— Domnule Quinn, aş vrea să încep cu detaliile programului existent de recunoaştere a modelelor, dacă sunteţi bun. Poate că e vreo documentaţie cu care aş putea să lucrez.

— Sigur, făcu Jimmy, apoi opri ecranul, îşi trase de pe cap echipamentul RV şi se ridică. Încă n-am transferat toate vechiturile alea. Programele sunt aici, dar nimeni nu face nimic cu documentaţia, aşa că-i încă arhivată pe Cray. Haideţi, o să vă arăt cum s-o accesaţi.

○ ○ ○

Când Sofia Mendes ajunse la familia Edwards, sâmbătă seară, exact la timp, având în mână o sticlă de cabernet de pe Înălţimile Golan, dădu peste Jimmy Quinn, care venise deja şi era gălăgios şi plin de antren, îmbrăcat în pantaloni largi, la modă, şi scăldat în culorile vii ale cămăşii, care i-ar fi venit numai bine Sofiei ca halat de baie. Zâmbi fără să vrea, observând plăcerea pe care i-o făcea venirea ei, îi mulţumi pentru complimentele la adresa rochiei purtate şi a coafurii şi, fără să-i dea vreme să continue, îi înmână vinul domnului Edwards şi se refugie în bucătărie.

— Emilio s-ar putea să întârzie un pic, îi spuse doctorul Edwards, sărutând-o pe obraz. E la un meci de baseball. Să nu te alarmezi dacă apare în costum complet de joc. Echipa lui e pe locul doi şi, când e aşa de aproape să câştige, părintele Sandoz îşi dă sufletul pe minge.

Însă după nici zece minute Sofia îi auzi vocea anunţând scorul, în mod evident mulţumit de rezultat. Salutându-i în fugă pe George şi pe Jimmy, Sandoz se duse glonţ la bucătărie, cu părul încă umed

de la duş şi poalele cămăşii fluturând, cu flori pentru Anne, pe care o şi pupă în treacăt. Simţindu-se în mod vădit ca acasă, întinse mâna pe lângă Anne după o vază aflată pe-un raft, o umplu cu apă şi băgă înăuntru florile, le aranjă un pic şi se întoarse, gata să le ducă la masă. Apoi o văzu pe Sofia, care stătea pe un taburet într-un colţ, iar privirea i se încălzi, în vreme ce figura îi rămânea gravă şi demnă.

Scoase o floare din buchet, îi alungă umezeala de pe tulpină cu un deget şi înclină capul într-o plecăciune scurtă, formală. *Señorita. Mucho gusto. A su servicio*[7], zise cu o curtoazie exagerată, o parodie a aristocratului spaniol care o supărase altădată. Ştiindu-i acum povestea tristă a copilăriei, ea înţelese gluma de data asta şi, râzând, acceptă floarea. El zâmbi şi privirea i se mută alene către Jimmy, care tocmai intrase în bucătărie, blocând-o efectiv de la atâta populaţie. Anne ţipă la ei să plece, ca să se poată mişca, iar Emilio îl împinse pe Jimmy înapoi în cameră, intrând într-o dispută cu el, una pe care Sofia nu reuşi s-o urmărească; era vorba despre o ceartă a lor mai veche şi care nu părea să aibă vreun scop. Anne îi întinse un platou cu *banderillas* şi se apucară amândouă să care feluri de mâncare la masă. Conversaţia, vioaie, îi cuprinse îndată pe toţi. Mâncarea era bună şi vinul avea gust de cireşe. Toate acestea contribuiră la ce avea să se întâmple.

După cină se mutară în living. Sofia Mendes se simţea relaxată, într-un fel în care nu mai fusese niciodată în viaţa sa de adult. Era un soi de siguranţă aici, care i se părea la fel de exotică precum o tufă de orhidee — şi la fel de frumoasă. Se simţea pe deplin bine-venită, simţea că oamenii din casa asta erau pregătiţi să o placă, indiferent cine era şi ce făcuse. Simţea că-i poate povesti Annei, ori poate şi lui George, despre zilele de dinaintea lui Jaubert, şi ştia că George ar fi iertat-o, iar Anne ar fi zis că Sofia fusese curajoasă şi chibzuită făcând ce făcuse.

În vreme ce amurgul se transforma în noapte, conversaţia începu să lâncezească şi Anne sugeră ca Jimmy să cânte ceva, o idee ce întâmpină aprobarea

tuturor. Arăta ca un copil aplecat peste un pian de jucărie, cu genunchii desfăcuţi, aproape la aceeaşi înălţime cu clapele, şi picioarele chircite pe pedale, gândi Sofia. Dar cânta cu fluiditate şi graţie, mâinile mari i se mişcau cu iuţeală şi precizie pe clape, iar ea încercă să nu se simtă stânjenită când interpretă un cântec de dragoste destul de bătător la ochi.

— Jimmy, ştiu că mă adori, dar încearcă să fii discret, zise Anne şoptind ca un sufleur şi aruncând o privire către Sofia, cu speranţa că putea schimba atmosfera înainte ca băiatul să se cufunde cu totul în ea. George e de faţă! Şi, oricum, chestia asta e prea a naibii de sentimentală.

— Haide, golane, pleacă de-acolo, ordonă George şi hohoti, făcându-i semn cu mâna lui Jimmy să părăsească pianul. Sofia, e rândul tău.

— Cântaţi? făcu Jimmy răsturnând băncuţa pianului în graba de a-i face loc.

— Un pic, zise ea, şi adăugă cu sinceritate: nu la fel de bine ca dumneata.

Începu cu o mică lucrare de Strauss, nu prea grea, dar simpatică. Apoi, câştigând încredere, trecu la Mozart, dar se pierdu într-un pasaj mai complicat şi renunţă, în ciuda încurajărilor pigmentate cu glumiţe inofensive.

— Cred sunt foarte agitată, de cânt aşa, zise ea zâmbind trist şi întorcându-se spre ceilalţi.

Voia să se scuze pentru incapacitate, după ce Jimmy cântase atât de bine, şi să-i predea din nou instrumentul, însă ochii îi căzură pe Sandoz, care stătea aşezat într-un ungher, ceva mai departe de restul, retras voluntar, pentru că aşa îi era felul ori datorită întâmplării. Neştiind nici ea ce face, încălzită de vin şi de compania celorlalţi, începu să cânte ceva ce crezu că avea să-i fie familiar, o foarte veche melodie spaniolă. Spre surpriza tuturor, probabil chiar şi a lui, Emilio se ridică din colţul lui, veni lângă pian şi începu să cânte cu voce cristalină de tenor.

Sofia, evaluându-i vocea, schimbă gama şi apoi ritmul. Ochii lui se mijiră un pic, dar începu al doilea

vers în gama minoră pe care o folosea ea, urmând-o. Mulţumită că îi înţelesese intenţia, cu ochii în ochii lui, Sofia începu să cânte vocea a doua, în contrapunct.

Avea glas de contralto şi se potriveau nemaipomenit la cântat, în ciuda, ori tocmai din cauza bizareriei unei voci masculine care cânta notele mai înalte; un timp, în încăpere nu se mai auzi nimic altceva în afara cântecului interpretat de Emilio Sandoz şi Sofia Mendes.

Jimmy părea să fie bolnav de invidie. Anne veni în spatele lui şi se aplecă. Îi înconjură cu braţele subţiri şi puternice umerii mari şi-şi lăsă capul alături de al lui. Când simţi că rigiditatea cedează, îşi spori strânsoarea vreme de câteva clipe şi apoi îi dădu drumul, îndreptându-se de spate şi asistând în tăcere la cântec. Ladino, gândi ea, recunoscând elemente de spaniolă şi ebraică. Cântecul Sofiei era, probabil, o variantă sefardă a melodiei spaniole.

Anne se uită către George şi-şi dădu seama că ajunsese la o concluzie proprie, dar nu datorită muzicii şi dintr-un sentiment al inevitabilului în privinţa celor doi. Apoi lăsă deoparte analiza şi ascultă, încercând să nu tremure, cum cele două cântece se separau şi se întrepătrundeau, până ce, la sfârşit, armonia şi contrapunctul se contopiră: versuri, melodii şi voci ajunse, peste secole, un singur cuvânt şi o singură notă.

Smulgându-şi privirea de la figura lui Emilio, Anne conduse corul de laude, refăcând un echilibru fragil. Jimmy se strădui cât putu, dar peste alte zece minute se scuză, susţinând că avea de lucru, şi, după ce spuse la revedere tuturor, o porni spre uşă. Fu ca un semnal pentru un exod general, de parcă ar fi simţit cu toţii nevoia să pună distanţă între ei sesizând un fel de intimitate pe care n-o plănuise şi n-o anticipase nimeni. Anne ezita, simţind că, în calitate de gazdă, ar fi trebuit să aştepte să plece şi Emilio, şi Sofia. Dar le lua câteva minute să se pregătească, aşa că invocă o scuză plauzibilă şi ieşi după Jimmy.

Străbătuse jumătate din drumul spre piaţă, pe întuneric, când Anne îl prinse din urmă. În cartier era linişte, cu toate că zvonuri de muzică se mai auzeau uneori, venind cu briza mării dinspre La Perla, unde petrecerea ţinea până târziu. El se întoarse auzindu-i paşii, iar Anne se opri la două trepte de el, ca să-l poată privi în ochi. Nu era frig, însă Jimmy tremura, păpuşă gigantică cu părul încurcat ca o claie de fân şi gura schiţând un micuţ zâmbet prostesc.

— Crezi că sinuciderea e o opţiune valabilă? se chinui el să glumească.

Anne nu-l învrednici cu un răspuns, însă în privire i se citea compasiunea.

— De ce nu m-ai oprit mai devreme, când cântam? Nu ştiu dacă mai pot să stau în acelaşi fus orar cu ea după seara asta, gemu el. Doamne, probabil că mă crede un idiot sadea. Dar, Anne, continuă el să se vaiete, e preot! OK, e un preot foarte arătos, nu un popă urât cu rahat în loc de creier…

Anne îl opri cu un deget lipit de buzele lui. Îi veneau în minte zeci de lucruri pe care le-ar fi putut spune: că nimeni nu poate sili pe altcineva să-l iubească, că jumătate din nefericirea lumii era să vrei pe cineva care nu te voia, că nedisponibilitatea era un afrodiziac puternic, că Jimmy era un bărbat dulce, inteligent şi drag… dar nimic n-ar fi ajutat. Veni lângă el, îşi lăsă capul pe pieptul lui şi-l îmbrăţişă, minunându-se iarăşi de dimensiunile lui.

— Doamne, Anne, şopti el de sus. E preot. Nu e cinstit.

— Nu, dragul meu, niciodată nu e, îl asigură ea. Niciodată, ba din contră.

○ ○ ○

În perioada aceea din noapte, drumul până la Arecibo dura mai puţin de o oră cu maşina. Când trase în parcare, Jimmy terminase cu bocitul şi aproape-i trecuse dorinţa de a se îmbăta, pe care o respinsese socotind-o o reacţie prea dramatică la situaţie. Sofia nu-l încurajase niciodată. Întreaga poveste fusese o fantezie şi atâta tot. Şi, până la urmă, ce ştia el despre Emilio? Preoţii erau şi ei nişte

bărbaţi, cum îi amintea Eileen Quinn întotdeauna când venea de la şcoală plin de admiraţie şi veneraţie. Preoţia nu te face sfânt. Şi, oricum, în alte religii preoţii se însurau şi făceau copii.

Rahat, gândi el. N-a fost decât un cântec, iar eu i-am şi căsătorit, cu copii cu tot! Nu-i treaba mea.

Dar nu-şi putea scoate din cap felul în care cântaseră. Era ca şi cum ar fi urmărit… Nici nu se punea problema să doarmă. Încercă să citească câteva pagini dintr-o carte, dar o azvârli din mână, incapabil să se concentreze. Scormoni prin dulapuri, dorindu-şi să fi acceptat oferta lui Anne, care îl îmbiase să ia acasă ce mai rămăsese din mâncarea de la cină. În cele din urmă hotărî să se ţină cu adevărat de scuza invocată ca să plece şi se conectă la sistemul antenei parabolice. Deschise arhiva SETI şi o luă de unde o lăsase vineri cu Sofia, decis să-şi curme gândul la jenanta perspectivă de a se mai întâlni vreodată cu ea ocupându-se de subiectul pe care avea să-l parcurgă luni cu ea.

○ ○ ○

La 3:57 dimineaţa, duminică, în data de 3 august 2019, James Connor Quinn îşi trase casca de pe cap şi se lăsă pe spate în scaun, asudat şi gâfâind, sigur acum, dar neputând să creadă încă lucrul pe care nu-l ştia decât el în întreaga lume.

— Isuse Hristoase! pufni Jimmy, întâmpinând viitorul cu o referinţă la vremuri de altădată. Sfântă Născătoare de Dumnezeu!

Îşi frecă ochii cu pumnii şi-şi trecu degetele prin părul încâlcit; rămase aşa, privind în gol, pentru alte câteva clipe. Apoi o sună pe Anne.

7 „Domnişoară, îmi face multă plăcere. Vă stau la dispoziţie“ — în spaniolă.

11. ARECIBO, PUERTO RICO

3 august 2019

— Glumeşti, şopti Anne. Drăguţule, dacă m-ai sunat la patru dimineaţa şi nu-i pe bune…

— Vorbesc serios.

— Ai mai spus cuiva?

— Nu, doar ţie. Maică-mea m-ar omorî, dar ţie am vrut să-ţi spun.

Anne, goală pe întuneric, zâmbi şi-i trimise scuze mentale doamnei Quinn. Auzi iarăşi vocea agitată a lui Jimmy.

— Trezeşte-l pe George şi pune-l să intre pe reţeaua virtuală. Îi sun şi pe Emilio şi Sofia.

Anne nu scoase un cuvânt, însă Jimmy îi pricepu tăcerea.

— A fost de la cântecul ăla. Nu mă puteam opri să nu mă gândesc la el şi, când m-am uitat la semnal, mi-a amintit de muzică. M-am gândit că, dacă muzică era, o puteam recunoaşte şi puteam să-mi dau seama de unde provenea. Aşa că am trecut-o printr-un program de sunet digital. Anne, nu seamănă cu nimic din ce-am auzit vreodată.

— Jimmy, eşti sigur că nu-i vreun gen de muzică neobişnuit pentru tine… din Osetia de Sud, Norvegia sau aşa ceva? Lumea, vreau să zic, e mare…

— Anne, tocmai am petrecut trei ore verificând, măsurând şi încercând să demonstrez contrariul, dar, serios, nu-i de pe aici. Nu-i nimic reflectat, staţie pirat nu e, nici navele unde se fac medicamente, nici ceva de-al armatei. Este ET şi am primit o confirmare de la fişierele Goldstone, dar nimeni de acolo încă n-a stat să se uite. E muzică, Anne, şi e extraterestră. Şi mai ştii ceva?

— Jimmy, haide, nu mă ţine în tensiune! Ce?

— Sunt vecini cu noi. Recepţionăm o petrecere foarte gălăgioasă din Alfa Centauri. Sunt la numai patru ani-lumină de aici. E, practic, vizavi.

— Măi, al dracului. Uau! Jimmy, n-ar trebui să anunţi oficial?

— Încă nu. În momentul ăsta e încă a mea povestea. Vreau ca prietenii mei să afle primii. Aşa că trezeşte-l naibii pe George şi intraţi pe reţea.

— Nu, ascultă. Dacă e real, atunci realitatea virtuală nu-i de ajuns. Vreau realitate pe bune. Zi-i lui Emilio să vină aici. Trecem să o luăm şi pe Sofia şi după aceea venim la telescop. Pornim în aproximativ, să zicem, douăzeci şi cinci de minute. Am ajunge pe la…

Descoperi că nu reuşea să socotească. Mintea i se golise. Muzică. La patru ani-lumină.

— Pe la şase, o completă Jimmy. OK, o să fiu acolo. Şi… Anne?

— Da, ştiu, aduc şi de mâncare. Trecem pe la Señor Donuts în drum.

— Nu. Adică da, şi asta. Dar… mersi. Asta voiam să zic. Pentru aseară.

— Ehei, dacă veşti din astea sunt mulţumirea că te-am îmbrăţişat un pic, atunci cu mare plăcere, dragul meu băiat. Ne vedem în două ore. Şi, Jimmy? Felicitări. E fantastic!

○ ○ ○

Se făcuse o dimineaţă răcoroasă şi senină, dar lumina încă era slabă când cei doi Edwards şi pasagerii lor ajunseră la destinaţie. Micul Ford al lui Jimmy era singura maşină din parcare, în afară de cea a paznicului.

— Tur privat, domnu' Edwards? întrebă acesta când îi trecu pe lista de vizitatori.

— Nu, Jimmy Quinn voia să ne arate ceva şi ne-am gândit să trecem când nu e prea aglomerat pe aici, zise George.

Anne, zâmbind nevinovată, îi lăsă în treacăt două gogoşi.

Fiindcă stătuse treaz toată noaptea, Jimmy avea ochii împăienjeniţi, dar era prea încordat ca să simtă

oboseala. În vreme ce se înghesuiau în mica lui îngrăditură de lucru apucă gogoaşa pe care i-o întindea Anne şi o înfulecă din două muşcături, pornind înregistrarea în timp ce mesteca.

Era, în cea mai mare parte, o interpretare vocală. Exista un acompaniament de percuţie şi posibil instrumente de suflat, dar era greu de spus — încă era mult bruiaj, deşi Jimmy filtrase o parte. Şi era, incontestabil, de pe altă planetă. Timbrele vocilor, armoniile erau pur şi simplu diferite, într-un mod pe care Jimmy nu-l putea descrie în cuvinte.

— Vă pot arăta semnături sonore care să pună grafic în evidenţă diferenţele dintre vocile lor şi ale noastre, le spuse, cam în felul în care se poate vedea că o vioară sună altfel decât o trompetă. Nu ştiu cum să zic altfel.

— Ştiu că nu e ştiinţific, dar poţi, pur şi simplu, să-ţi dai seama, îşi arătă acordul Anne, ridicând din umeri. E ca şi cum ai diferenţia vocea Arethei Franklin de oricare alta, dintr-o singură notă. E pur şi simplu *diferit*.

Ascultară fragmentul muzical de la început, în repetate rânduri, nemulţumiţi de fiecare dată când semnalul se transforma în fâşâieli exact când arhitectura muzicală devenea minunată. Apoi, după a treia audiţie, Anne zise:

— OK. Ce putem spune despre ei? Cântă în grupuri şi au un solist. Deci au organizare socială. Putem presupune că respiră aer fiindcă muzica lor se aude aşa?

— Putem presupune că au un fel de atmosferă care propagă undele sonore, zise George, dar nu neapărat una pe care s-o putem respira noi.

— Au deci chestii precum plămâni şi guri, pot controla aerul expirat, sau ce respiră, continuă Anne cu lista.

— Şi pot să audă, altfel cântatul nu ar avea sens, corect? zise Jimmy.

— Limba nu-mi sună tonal, zise Emilio, dar e greu de spus atunci când se cântă. Există o structură a

frazării. Există consoane şi vocale, plus ceva în gâtlej, ca stopările glotale.

Nu-i trecu prin cap să se întrebe dacă aveau gâtlej.

— Jimmy, pot să-l mai ascult o dată?

Jimmy dădu iarăşi drumul înregistrării. Stând la marginea grupului, aproape pe holul din spatele despărţiturii biroului lui Jimmy, Sofia îl urmări pe Sandoz, observând pe viu procesul pe care-l abstractizase când lucrase pentru iezuiţi în Cleveland. Deja începea să îngâne, să reia fraze cântate de cor, să încerce foneme. Fără o vorbă, îi întinse tableta şi stylusul ei.

— Aş putea s-o învăţ, aşa cred, spuse fără să se adreseze nimănui în special, distras, deja pe jumătate convins.

Începu să-şi ia notiţe.

— Jimmy, îmi dai voie?

Jimmy se învârti cu scaunul, făcându-i loc şi lăsându-l pe Emilio la consolă.

— Jimmy, ai schimbat mult frecvenţa? întrebă George. Chiar aşa sună sau în realitate aduce mai mult cu sunetele insectelor şi cântecul balenelor?

— Nu, din câte-mi dau eu seama chiar aşa sună. Sigur, ar depinde şi de densitatea atmosferei lor, zise Jimmy, apoi stătu să se gândească un pic. Ei bine, au radio. Asta implică cel puţin tuburi cu vid, nu?

— Nu, îl contrazise George. Tuburile cu vid au fost, de fapt, un soi de întâmplare norocoasă. Ai putea să treci direct şi la starea solidă. Dar ar trebui să înţeleagă principiile electricităţii.

Se lăsă o scurtă tăcere, în care fiecare îşi rumegă ideile, având pe fundal doar muzica, dată cu încetinitorul pe diferite secţiuni de Emilio, care îşi corecta notiţele.

— Şi, cu siguranţă, chimie, continuă George. Ar trebui să ştie câte ceva despre metale şi nemetale, conductori. Microfoanele au nevoie de carbon sau de vreun fel de rezistor variabil. Bateriile se fac cu zinc şi plumb.

— O teorie a propagării undei, zise Jimmy. Radioul implică o mulţime.

— Comunicaţii în masă, sugeră Anne. Şi o parte a populaţiei cu suficient timp liber cât să stea şi să se gândească la teoriile undei. Aşadar, probabil o societate stratificată, cu diviziune economică.

— Metalurgie, spuse Jimmy. Doar nu începi cu radioul din prima, nu? Lucrezi în metal, pentru început, alte chestii. Bijuterii, arme, unelte de metal.

— Totul e posibil, zise George.

Râse şi clătină din cap, şocat încă.

— Bun, să trecem pe listă că se verifică şi Principiul Mediocrităţii, băieţi şi fete.

Sofia ridică întrebătoare din sprâncene, aşa că George explică.

— E ideea că Pământul nu are nimic special, că ADN-ul e o moleculă destul de simplu de creat şi că viaţa e suficient de abundentă în univers.

— Dumnezeule, făcu Anne, ce decădere. Ne credeam centrul universului şi acum uite! Suntem şi noi nişte fiinţe raţionale acolo. Hmm.

Expresia feţei i se schimbă şi se aplecă să-l îmbrăţişeze pe Emilio cu o voioşie suspectă.

— Pe cine crezi că iubeşte mai mult Dumnezeu, părinte? Oo, ce idee năstruşnică. Rivalitate între fiinţe raţionale! Gândeşte-te la teologie, Emilio!

Emilio, care pusese din nou şi din nou înregistrarea, prinzând mai multe de fiecare dată, găsind un model sau două, rămase deodată nemişcat. Dar până să zică ceva, vorbi din nou Anne.

— Jim, ziceai că e Alfa Centauri. Cum arată sistemul solar?

— Destul de complicat. Trei sori. Unul galben, care arată destul de mult ca Soarele nostru, şi încă doi, unul roşu şi unul portocaliu. Lumea se gândeşte de ani întregi că ar fi un candidat bun pentru existenţa plantelor. Dar nu-i uşor să desluşeşti lucrurile când ai de-a face cu trei stele deodată, aşa că, am impresia, nu a crezut nimeni că ar merita efortul.

Discuţia mai continuă un timp, cu George, Anne şi Jimmy extrapolând, deducând şi contrazicându-se.

Emilio, grijuliu, se întoarse la muzică, mai puse o dată înregistrarea, încet, apoi închise fişierul.

Doar Sofia nu comentase nimic despre muzica însăşi şi nici nu speculase despre interpreţi, dar, când în cele din urmă discuţia se opri, întrebă:

— Domnule Quinn, cum de aţi decis să treceţi semnalul printr-un terminal audio?

Cu toată zarva, Jimmy uitase de stânjeneala de seara trecută, iar acum se simţea prea bine ca să-i mai pese.

— Păi, a fost muzica de astă-noapte, zise fără să-i tremure vocea. Şi când eram la şcoală am avut odată o slujbă, trebuia să selectez înregistrări vechi dintr-o arhivă sovietică pentru digitalizare. Semnalul mi s-a părut că aduce a muzică şi am decis să fac o încercare.

— Ar fi corect să spuneţi că v-aţi folosit intuiţia.

— Cred că da. A fost la nimereală.

— Ar fi ştiut vreun alt astronom cum arată un semnal muzical şi ar fi ajuns la aceeaşi concluzie?

— Greu de zis. Probabil. Sigur — cineva s-ar fi gândit şi la asta în cele din urmă.

— V-ar fi trecut vreodată prin minte, credeţi, să-mi sugeraţi ca sistemul IA să treacă toate semnalele printr-un terminal audio ca să caute transmisiuni de acest fel?

— Doar ca să le excludă din categoria ET, admise Jimmy. Vedeţi, noi am aşteptat întotdeauna un şir de numere prime, vreo secvenţă matematică. Cred că aş fi susţinut că orice care aduce a muzică n-ar putea fi, cu siguranţă, ET. Mai ţineţi minte? Ieri?

Căscă, mai să-şi rupă fălcile, şi se ridică să se îndrepte de spate, lucru care necesită ca Anne să se facă mică şi să se ferească din calea lui, iar George să se mute într-un ungher.

— S-a făcut alaltăieri de acum. Mi-am dat cumva seama atunci că semnalul era muzică, aşa că am presupus că era de aici. Dacă eram sigur că e ET, nici nu m-aş fi gândit la muzică. Nu ştiu de ce, dar mereu m-am gândit că ar fi ori muzică ori ET, dar nu amândouă deodată.

— Da. Foarte bizar. Aşa aş fi considerat şi eu, zise ea fără emoţie, dar sucindu-şi pe mână brăţara de metal.

Timp triplu. O să aibă treizeci şi şapte sau treizeci şi opt de ani. Nu pentru totdeauna. Ce aroganţă să facă pariul.

— Domnule Quinn, slujba nu vă e ameninţată. Sistemul meu nu ar fi prins asta. Voi recomanda ca proiectul să fie reconfigurat. Pot automatiza nişte segmente de solicitare–răspuns. Şi coordonarea programărilor. Aş putea finaliza asta într-o lună sau două.

— Ne-am putea duce, nu?… dacă am vrea, zise Emilio în tăcerea care urmă după remarcile ei. Adică, dacă există vreo cale să ajungem acolo, dacă decidem să încercăm.

Ceilalţi îl priviră opac, gândindu-se încă la poziţia deloc de invidiat a Sofiei. N-ar fi mai rău decât bărcuţele de lemn cu care se trecea Atlanticul pe la 1500.

La început, doar Sofia pricepu unde ţintea el.

— Da, zise bucurându-se, acum, că fusese abătută de la gândurile ei. Asteroizii nu-s aşa răi. Barăcile pentru mineri pot fi destul de confortabile…

— Da, cum să nu, zise George. Deja ai motoarele gravitaţionale şi sistemul de întreţinere a vieţii. Ia un asteroid suficient de mare şi poţi alimenta la infinit motoarele. Acum o facem la scară mai mică, ca să aducem bolovani din centura de asteroizi pe orbita Pământului. De ani întregi mă gândesc că te-ai putea duce cât de departe ai vrea, asta dacă ai un pietroi suficient de mare. Doar că nu era niciun motiv să ieşim din sistemul solar.

— Până acum, zise Emilio.

— Până acum, aprobă George.

— Am pierdut ceva? zise Anne. Asteroizi?

George începuse însă să hohotească de râs, iar Emilio arăta ca beatificat.

— Sofia, zise George, spune-i Annei ce contract aveai…

— … cu Ohbayashi, încheie propoziţia Sofia.

Se uită la Anne şi la ceilalţi şi slobozi un hohot scurt şi nedumerit de râs înainte de a continua.

— Era înainte să lucrez cu doctorul Sandoz în Cleveland. Am făcut un sistem-expert pentru divizia de minerit spaţial a lui Ohbayashi. Ceruseră o IA care să poată lua în considerare costul prospectării de la distanţă, cel al capturării unui asteroid, mineritul şi rafinarea mineralelor în spaţiu, comparate cu valoarea de piaţă estimată la ajungerea pe Pământ. Foarte puţină intuiţie implicată, în afară de evaluarea viitoarelor preţuri ale metalelor, zise ea cu o strâmbătură. Aveţi dreptate, doctore Sandoz. Un asteroid exploatat parţial ar putea fi folosit ca vehicul.

Emilio, care se aplecase în faţă şi o urmărea cu atenţie, bătu o dată din palme şi se lăsă în scaun, cu un zâmbet larg pe chip.

— Dar ar dura patru ani, nu? obiectă Anne.

— Patru ani nu-i aşa de rău, zise Emilio.

— Ei, staţi un pic, făcu Jimmy uitându-se la Sofia şi la Sandoz. OK, mai întâi că sunt patru virgulă trei şi sunt ani-*lumină*, nu ani solari normali. Chiar şi o treime dintr-un an lumină nu-i o distanţă neglijabilă. Şi, oricum, ăsta e timpul necesar pentru ca lumina şi undele radio să parcurgă distanţa, nu o navă. Unei nave i-ar lua un pic mai mult… dar chiar şi aşa…, zise şi începu să se gândească la asta.

George ceru, cu un semn, stylusul şi tableta Sofiei. Emilio îşi salvă fişierul şi i-l dădu.

— Bun, deci avem problema asta, zise George curăţând ecranul ca să-şi poată schiţa ideea pe tabletă. La zece metri pe secundă pe secundă avem o unitate de gravitaţie, un G. Să zicem că am accelera în prima jumătate a călătoriei, apoi am roti bolovanul la o sută optzeci de grade şi am decelera în a doua jumătate…

Nu se mai auzi nimic, un timp, în afară de numere bolborosite şi ţăcănit de taste; Jimmy începu calculele online, iar George le continuă de mână. George termină primul, spre iritarea lui Jimmy.

— Ar trebui cam şaptesprezece ani ca să ajungi acolo, nu patru.

Emilio părea descurajat şi surprins de o asemenea diferenţă.

— La dracu, i se adresă George, Anne a stat prin facultăţi mai mult de-atât!

Anne pufni, însă George continuă:

— Dar dacă ai urma un program de somn şi de stare de veghe normal şi ai ambala motoarele la doi G cât echipajul e în pat? Ar reduce din timp şi te-ar apropia de viteza luminii, aşa că relativitatea ţi-ar sări în ajutor. Călătoria ar părea mai rapidă celor de la bord.

Jimmy lucra mai departe la calculele proprii.

— Nu, staţi. Echipajului s-ar putea să i se pară că au trecut şase sau şapte luni.

— Şase sau şapte luni! exclamă Emilio.

— Măi, să fie, zise Jimmy holbându-se la cifre. Ai putea să te apropii foarte mult de viteza luminii într-un an sau doi, chiar şi la un G, cu acceleraţie constantă. Cam nouăzeci şi trei de procente? Se ia cineva de Einstein? Mă întreb ce se întâmplă dacă se termină bolovanul… Cât de mare ar trebui să fie asteroidul? se întrebă şi se întoarse la calcule.

— Stai un pic. Nu înţeleg chestia asta cu oamenii care dorm, spuse Anne. N-ar trebui să mai fie şi cineva treaz tot timpul, să conducă?

— Nu, navigaţia ar fi mai mult automată, cel puţin până te apropii de destinaţie, îi spuse Geroge. Doar te lansezi în direcţia potrivită…

— Şi te rogi, zise Emilio hlizindu-se.

Se lăsară copleşiţi de tăcere pentru un timp.

— Şi acum ce facem? întrebă Jimmy.

Se făcuse aproape ora opt şi începea să se gândească în ce belea nimerise fiindcă nu-l sunase mai întâi pe Masao Yanoguchi.

Îi răspunse Emilio Sandoz, cu expresie solemnă şi ochi scăpărători.

— Începem să planificăm misiunea, rosti.

Din nou tăcere, apoi Anne râse nesigură.

— Emilio, uneori nu-mi dau seama când glumeşti. Te referi la o misiune… sau la o misiune? Vorbim de ştiinţă sau de religie?

— Da, zise el simplu, cu un soi de gravitate amuzantă care-i nedumerea pe ceilalţi. Sofia, George, Jimmy, doar speculam… dar e o posibilitatea serioasă, nu? Să pregăteşti un asteroid pentru o asemenea călătorie?

— Da, confirmă Sofia. Cum zicea şi domnul Edwards, ideea există de ceva timp.

— O să coste o avere, sublinie George.

— Nu, nu cred, spuse Sofia. Cunosc prospectori care ar fi bucuroşi să scape de matahalele care nu s-au dovedit productive, cu tot cu motoare. Ieftin n-ar fi, dar nici imposibil de achiziţionat, pentru vreo corporaţie…

Vocea i se stinse şi se uită spre Sandoz, la fel ca ceilalţi. Acestuia, nu se ştie de ce, i se părea că spusele fetei erau foarte amuzante.

Niciunul dintre ceilalţi n-ar fi putut înţelege ce gândea, cât de mult îi aminteau toate acestea de seara aceea din Sudan când citise ordinul Provincialului care-l trimitea la John Carroll. Care îi adusese, acum, pe toţi aici. Îşi trecu degetele prin părul negru şi drept, care-i căzuse în ochi, şi-i văzu pe toţi aţintindu-l cu privirile. Se gândesc că mi-am pierdut minţile, îşi zise el.

— N-am ascultat destul de atent prima oară, rosti, recăpătându-şi controlul. Mai spune-mi o dată cum se poate face asta.

În următoarea oră, George, Jimmy şi Sofia îi conturară ideea: prospectorii minieri selectau şi obţineau asteroizi potriviţi, îi dotau cu sistem de întreţinere a vieţii, motoarele mărunţeau silicaţi pentru combustibil şi deplasau asteroizii către rafinăriile de pe orbita Pământului, apoi încărcături de douăzeci de tone de metal erau lansate, precum vechile capsule Gemini, către arii de recuperare din ocean, pe lângă coastele japoneze. Cum se putea calibra sistemul pentru călătorii lungi. Lingvist şi preot ca pregătire, Emilio înţelegea cu greu fizica

relativistă care susţinea că timpul resimţit pe Pământ avea să fie de aproximativ şaptesprezece ani, în vreme ce efectele vitezei apropiate de cea a luminii aveau să contracte durata până la şase luni pentru echipajul aflat în asteroid.

— Nimeni nu înţelege toate astea prima dată când aude de ele, îl asigură George. Şi majoritatea care stau să se gândească acceptă pur şi simplu că aşa iese din calcule. Dar să zicem că te-ai duce pe Alfa Centauri şi te-ai întoarce imediat înapoi. Când te întorci, oamenii de acasă or să fie cu treizeci şi patru de ani mai în vârstă, în timp ce tu ai îmbătrânit vreun an doar, fiindcă timpul încetineşte când te apropii de viteza luminii.

Jimmy îi explică cum se putea stabili cursul de navigaţie, lucru ce i se păru lui Emilio şi mai dificil de priceput. Şi mai era şi problema aterizării. Erau multe puncte neclare, iar George, Jimmy şi Sofia recunoşteau asta. Dar chiar şi aşa, se gândeau ei, lucrul se putea face.

Anna ascultase totul la fel de atentă ca şi Emilio, dar scepticismul o împingea să nu ia în serios întreaga poveste, pe care o considera cam prostească.

— OK, recunosc, zise în cele din urmă, eu una am dificultăţi în a înţelege cum pluteşte un tren pe pernă magnetică. Dar nu vedeţi? Pot fi un milion de lucruri care să nu meargă cum trebuie. O să consumaţi tot asteroidul înainte să ajungeţi… combustibilul o să se termine. Sau se poate face ţăndări dacă săpaţi în el cum nu trebuie. Puteţi da peste vreo bucată de rahat interstelar şi să vă faceţi zob. Puteţi cădea într-o stea. Vă puteţi zdrobi la aterizare. N-o să aveţi ce mânca. O să vă mănânce cântăreţii pe voi! Emilio, las-o baltă, vorbesc serios.

— Ştiu, râse el, şi eu la fel.

Anne îşi roti privirea prin cameră, căutând aliaţi, dar nu găsi niciunul.

— Numai mie mi se pare nebunească toată istoria asta?

— Dumnezeu nu ne cere să reuşim. Ne cere doar să încercăm, cită Emilio cu voce joasă.

Stătea aproape nemişcat, în cel mai depărtat ungher al despărţiturii, cu coatele pe genunchi şi mâinile uşor împreunate, privind-o plin de voioşie.

— O, sigur. Nu face acum pe Maica Tereza, zise Anne, tot mai enervată. E o prostie. Aţi înnebunit, oameni buni.

— Nu, insistă George. Se poate realiza, în teorie cel puţin.

— Anne, avem în încăperea asta o mare parte din specializările necesare ca să punem asta în practică, sau cel puţin să încercăm, zise Emilio. Jimmy, ai putea să stabileşti traiectoria unui asemenea asteroid, cu aceleaşi abilităţi pe care le foloseşti ca să localizezi ţinte astronomice?

— În dimineaţa asta nu, dar aş putea începe să lucrez şi, până sunt puse toate la punct, aş fi gata. Avem nişte programe astronomice foarte bune, le putem folosi. Nu ţinteşti, pur şi simplu, locul în care e Alfa Centauri acum. Trebuie să atingi locul în care o să fie sistemul în atâţia ani câţi îţi trebuie ca să ajungi acolo. Dar asta-i mecanică celestă şi gata. Trebuie să decizi că vrei să rezolvi problema. Şi să găseşti planeta odată ce ai ajuns în sistemul solar. Asta, serios, s-ar putea să fie mai greu.

Emilio se întoarse spre Sofia.

— Dacă ai avea libertatea de a alege, ţi s-ar părea ceva în neregulă să lucrezi pentru Societatea lui Isus? Poate în calitate de contractor general, să obţii şi să organizezi elementele materiale necesare pentru a pune cap la cap o asemenea misiune? Ai contacte în industria minieră, nu?

— Da. Proiectul ar fi altceva decât analizele IA pe care le fac de obicei, dar nu mai solicitant. Aş putea obţine şi organiza materialele, dacă aş avea autorizaţia s-o fac.

— Chiar şi dacă misiunea ar fi, în esenţa ei, una religioasă?

— Agentul meu n-ar avea nimic de obiectat. Jaubert, evident, a mai făcut afaceri cu iezuiţii.

— Pentru superiorii mei nu pot să vorbesc, îi zise Emilio, ai cărui ochi negri se opacizaseră acum, dar

aş propune ca ei să-ţi cumpere contractul, să-l aducă la final şi să lucreze cu tine direct, în calitate de agent independent. Să alegi tu, nu agentul.

— Alegerea mea.

De mulţi ani nu mai putuse alege.

— Nu există nicio obiecţie. Adică nu am niciuna.

— Bun. George, cât e de diferit sistemul de menţinere a vieţii folosit pe asteroizii exploataţi de sistemul subacvatic pe care-l ştii tu?

George nu răspunse îndată. Atâta tehnologie învăţase să stăpânească, cugeta el. Atâţia kilometri alergase. Totul, întreaga sa existenţă, fusese o ucenicie pentru asta. Îl privi pe Sandoz şi rosti, cu voce fermă:

— Aceleaşi chestii. Doar că, în loc să se extragă oxigenul din apă, se extrage din stâncă. Oxigenul e un produs secundar al mineritului şi producerii de combustibil pentru motoare. Şi, vorba lui Jimmy, până când o să fim gata de plecare, o scot la capăt.

— Hai, opriţi-vă odată, zise Anne cu voce seacă şi-l privi ţintă pe Emilio. A mers destul de departe. Vorbeşti serios când propui ca George să se implice în asta?

— Propun cât se poate de serios ca toţi oamenii din încăperea asta să fie implicaţi. Inclusiv tu. Ai calificare antropologică, care ar fi de nepreţuit când luăm contact cu…

— Ei, hai acuma! ţipă Anne.

— … şi mai eşti şi medic, plus că ştii să găteşti, râse el ignorându-i ţipătul, adică o combinaţie perfectă, fiindcă nu ne permitem să avem cu noi un doctor care doar ar sta să aştepte să-şi rupă careva un picior.

— Peter Pan. Voi v-aţi pus în cap să mergeţi în Ţara de Nicăieri şi eu pot să fiu Wendy. Fantastic! Îmi vine în minte un gest obscen, izbucni Anne. Emilio, tu eşti cel mai de bun-simţ şi raţional preot pe care l-am cunoscut. Şi acum îmi spui că tu crezi că Dumnezeu vrea să ne ducem pe planeta aia. Chiar noi, în persoană. Oamenii din încăperea asta. Am înţeles eu bine?

— Da. Chiar cred asta, zise el cu o tresărire. Îmi pare rău.

Ea îl privi, neştiind ce să mai facă de exasperare.

— Eşti dement.

— Uite, Anne, poate că ai dreptate. Toată ideea e nebunească.

Se deplasă din ungherul lui şi se apropie de ea, care stătea sprjinită de o masă lângă terminalul lui Jimmy, îi luă mâinile într-ale lui şi se lăsă într-un genunchi, dar nu ca în rugăciune, ci cu un fel de voioşie bizară.

— Numai că, Anne, ăsta e un moment extraordinar, nu? Reţine, pentru acest moment extraordinar, ideea că ne aflăm cu toţii în încăperea asta, în clipa asta, dintr-un anume motiv. Nu, lasă-mă să termin! George greşeşte. Viaţa pe Pământ e puţin probabilă, insistă el. Însăşi existenţa noastră, ca specie şi ca indivizi, este improbabilă. Faptul că ne cunoaştem unii pe alţii pare a fi rodul întâmplării. Şi totuşi, iată-ne aici. Iar acum avem dovezi că o altă specie cugetătoare există prin apropiere şi că ei cântă. Cântă, Anne.

Anne simţi strânsoarea mâinilor lui.

— Trebuie să aflăm ce-i cu ei. Pur şi simplu, nu există alternativă. Trebuie să-i cunoaştem. Tu singură ai zis, Anne! Gândeşte-te la teologie.

Nu-i putea răspunde. Reuşi doar să-l privească, apoi îi privi şi pe ceilalţi, unul câte unul. Sofia, care ştia atâtea şi era atât de inteligentă, părea să creadă că nu ar exista nicio dificultate tehnică sau economică insurmontabilă în lansarea unei misiuni. Jimmy, care deja se ocupa de problemele astronomice. George, pe care îl iubea şi în care avea încredere, şi care credea că ar trebui să ia amândoi parte la asta. Emilio. Care vorbea despre Dumnezeu.

— Şi nici măcar să nu încercăm, Anne? pledă Emilio.

I se păru că are şaptesprezece ani, că e ca un adolescent care încearcă să-şi convingă mama că o să se descurce de minune conducând o motocicletă de-a

latul ţării. Era preot, se apropia de vârsta mijlocie şi îl anima un lucru pe care abia putea să-l priceapă.

— O să le propun ideea superiorilor mei, zise cu o voce mai puţin pătimaşă, ridicându-se, dar păstrându-i mâinile într-ale sale. Sunt o sută, o mie de căi prin care ideea asta se poate dovedi imposibilă. Sunt dispus să-l las pe Dumnezeu să decidă. I-am putea spune soartă, dacă asta te face să te simţi mai raţională.

Ea nu răspunse nici acum, dar ochii îşi schimbaseră căutătura. Nu capitulase, dar începea să arate un soi de acceptare îngrijorată, şovăielnică. Ori, poate, dorinţa de a-şi suspenda judecata.

— O să se ducă cineva, cândva, o asigură el. Prea sunt aproape ca să n-o facă. Muzica e prea frumoasă.

O parte din Anne Edwards era încântată de descoperire, se mândrea cu faptul că se afla în plin proces de construire a istoriei. Şi în adâncul ei, într-un loc în care ajungea arareori, era o parte care voia să creadă ce credea şi Emilio, că Dumnezeu se afla în univers şi dădea rost lucrurilor.

Odată, de mult, se gândise cu seriozitate la ce ar face fiinţele umane confruntate direct cu un semn al prezenţei lui Dumnezeu în vieţile lor. Biblia, acest depozit de înţelepciune occidentală, era instructivă şi ca mitologie, şi ca istorie, trase ea concluzia. Dumnezeu era în Sinai şi, în câteva săptămâni, poporul dansa înaintea unui viţel de aur. Dumnezeu pusese piciorul în Ierusalim şi, nu peste mult timp, nişte indivizi îl ţintuiseră pe cruce şi se întorseseră apoi la treburile lor. Confruntaţi cu Divinul, oamenii îşi căutau refugiul în banal, de parcă ar fi răspuns la o întrebare cosmică, cu variante multiple: dacă aţi vedea un tufiş arzând, aţi: (a) suna la numărul de urgenţă; (b) scoate cârnaţii pentru grătar; (c) recunoaşte prezenţa lui Dumnezeu? Un număr tot mai mic de oameni l-ar recunoaşte pe Dumnezeu, hotărâse Anne cu ani în urmă, şi mulţi aveau nevoie de o doză de Thorazine.

Îşi trase mâinile reci din cele calde ale lui Emilio şi-şi încrucişă braţele pe piept.

— Vreau nişte cafea, mormăi şi părăsi biroul.

12. PĂMÂNT

3–4 august 2019

La 9:13 dimineaţa, duminică, 3 august 2019, paznicul de la telescopul Arecibo notă ieşirea vizitatorilor lui Jimmy Quinn. Ridicându-se câteva minute de la pupitrul său, ca să se mai îndrepte niţel de spate, paznicul păşi iute spre uşa din faţă şi le făcu semn din mână lui George şi pasagerilor săi. Masao Yanoguchi ajunse la Arecibo jumătate de oră mai târziu. Când se înregistră la intrare, paznicul remarcă: „Probabil că aţi trecut pe lângă George venind încoace“. Yanoguchi înclină zâmbitor din cap, dar se duse glonţ la birouaşul lui Jimmy.

La ora zece, în vreme ce George Edwards tocmai ieşea din parcarea blocului Sofiei Mendes din Puerto Rico, dr. Hideo Kikuchi era convocat de la jocul său de golf matinal, undeva pe lângă Barstow, California, pentru o convorbire telefonică cu Masao Yanoguchi. În nici patruzeci şi cinci de minute personalul de la Staţia Goldstone era adunat, iar descoperirea de la Arecibo confirmată. Câteva persoane de la Goldstone se gândiră să-şi facă seppuku. Şeful de tură, care ar fi trebuit să facă descoperirea înaintea lui Jimmy, demisionă imediat şi, cu toate că nu se sinucise, mai că-l răpuse mahmureala de a doua zi.

La 10:20, în duminica aceea, Sofia Mendes îşi pregăti o ceaşcă de cafea turcească, trase draperiile ieftine şi urâte de la geamurile garsonierei sale, pentru a preîntâmpina indiscreţiile, şi se apucă să codeze sistemul IA care avea să analizeze automat datele de la radiotelescopul Arecibo. Îşi scoase din minte speculaţiile doctorului Sandoz. *Arbeit macht frei*, cugetă ea întunecat. Munca avea, mai devreme sau mai târziu, să-i răscumpere libertatea. Aşa că lucră, încercând să grăbească momentul.

Emilio Sandoz, întors în La Perla la 11:03, îl sună pe D.W. Yarbrough în New Orleans şi vorbi cu el destul de mult timp. Apoi dădu fuga la capela-centru comunitar, unde se schimbă în hainele preoţeşti simple pe care le folosea şi celebră liturghia pentru mica-i congregaţie, la 11:35. Predică despre natura credinţei. Anne Edwards lipsea de la slujbă.

La 5:53, ora Romei, o transmisiune video din partea lui D.W. Yarbrough, Provincialul de New Orleans, întrerupse somnul de după-amiază al lui Tomás da Silva, al treizeci şi unulea General al Societăţii lui Isus. Părintele General nu se mai întoarse în camera lui şi nici nu apăru la masa de seară. Fratele Salvator Rivera strânse farfuriile neatinse la ora nouă, bolborosind nemulţumit despre risipa mâncării.

Ambasadorul japonez în Statele Unite plecă din Washington cu un avion special, la 11:45 dimineaţa, şi sosi în San Juan trei ore şi jumătate mai târziu. Cât timp zbură, veştile despre descoperire circulară din sistem în sistem prin toată comunitatea astronomică. Mai toţi astronomii lăsară baltă ce făceau şi îşi aţintiră telescoapele spre Alfa Centauri, deşi mai erau şi unii care lucrau la descoperirea originilor universului şi nu erau foarte interesaţi de planete, locuite sau nu.

Aşteptând ca presa din întreaga lume să se adune la Arecibo, un arhivar de la ISAS fotografie echipa de aici împreună cu diverşi demnitari, care se adunau şi ei la antena telescopului pentru a gratula istoria cu prezenţele lor. Jimmy Quinn, cam copleşit de ceea ce se întâmpla, reuşi să aprecieze umorul din situaţia de a se găsi, iarăşi, exact pe mijlocul ultimului rând. După ce se făcură pozele, Jimmy ceru permisiunea să-şi apeleze mama. Mai bine mai târziu decât niciodată.

Conferinţa de presă se transmise în întreaga lume, cu începere de la ora 21:30 GMT. În Boston, Massachusetts, doamna Eileen Quinn, recent divorţată, o urmări de una singură. Plânse, râse, se îmbrăţişă singură, dorindu-şi ca Jimmy să fi fost

sfătuit să se tundă sau măcar să-şi pieptene părul. Şi cămaşa aia! îşi spuse, dezamăgită ca întotdeauna de preferinţele vestimentare ale lui Jimmy. Când conferinţa se sfârşi, îşi sună toţi cunoscuţii, cu excepţia nemernicului de Kevin Quinn.

La 5:56 după-amiaza, înainte să se fi sfârşit conferinţa de la Arecibo, doi băieţi de cincisprezece ani cu iniţiativă îi spărgeau sistemul de acasă lui Jimmy Quinn, intrând pe adresa sa publică online, şi piratau codul necesar pentru a reproduce electronic muzica. Sistemul de la Arecibo era sigur, dar lui Jimmy, om cinstit, nu-i trecuse prin cap să şi-l păzească bine pe cel personal. Aveau să treacă săptămâni până să-şi dea seama că incapacitatea sa de a-şi închipui un furt dusese la îmbogăţirea peste măsură a unei companii ilegale offshore, care cumpărase codul de la puştii aceia.

Era 8:30 dimineaţa în Tokio atunci când conferinţa de presă se termină. Solicitări legale pentru reproducerea şi distribuirea pe piaţă a muzicii extraterestre începură să curgă către ISAS aproape instantaneu. Directorul institutului le îndrumă spre Secretariatul General al Naţiunilor Unite, arătând că exista deja, de mult timp, o înţelegere care stipula că orice transmisie recepţionată de SETI intra în posesia întregii umanităţi.

Anne Edwards, auzind asta la radio în vreme ce pregătea masa cu George, se simţi dezgustată.

— Noi am plătit pentru afurisitul de program. Ne-am băgat banii în el, bani adevăraţi. Întreaga idee a SETI a fost americană. Dacă e să facă cineva bani din asta, Statele Unite ar trebui, nu ONU, şi cu siguranţă nu Japonia!

George pufni.

— Mda, bine, avem la fel de multe şanse să luăm banii ăştia pe câte are şi Carl Sagan, iar el a murit de ceva anişori. Sigur, zise pe un ton ce devenea persuasiv, de asta ar fi aşa de grozav dacă am…

— Nu te pune cu mine, George.

— N-am tupeu.

Anne se răsuci încet lăsându-şi treaba de la chiuvetă şi-l privi cu ochi mijiţi pe iubitul său soţ, cu care era măritată de mai bine de patruzeci de ani. Îşi şterse mâinile cu un prosop, îl împături frumos şi-l puse pe blatul mesei.

— Mănâncă căcat, îl îndemnă cu un zâmbet drăgălaş, şi mori.

George râse, lucru care o irită şi mai mult.

— Of, George, fii serios! Ar însemna să-i laşi în urmă pe toţi cunoscuţii, pe toţi oamenii dragi…

— Corect. Şi chiar dacă te întorci în viaţă, toţi cei pe care-i ştiai ar fi morţi! admise el cu arţag. Şi ce dacă? Oricum ar muri. Vrei să stai prin zonă şi să te uiţi?

Anne clipi.

— Uite. Când străbunicii tăi au urcat pe corabia aia dinspre Europa, ar fi putut la fel de bine să plece şi pe altă planetă. Şi ei au lăsat totul în urmă! Păi, noi, Anne, pe cine-am lăsa în urmă? Părinţii noştri au murit. Copii nu avem. Nici măcar o *pisică* n-avem, fir-ar să fie.

— Ne avem unul pe altul… zise Anne pe un ton ceva mai defensiv.

— Exact, şi de aia ar fi aşa de fantastic dacă…

— Of, Doamne, opreşte-te! Bine? Opreşte-te odată.

Se întoarse din nou spre chiuvetă.

— N-or să dea ei slujba, oricum, unor hodorogi ca noi.

— Pe pariu? întrebă George, în a cărui voce se simţea un zâmbet de autosatisfacţie. Nici preoţii n-or să fie tocmai copii. Şi oricum, la şaizeci de ani nu mai este cum era altădată.

— La naiba, George! Mi-a ajuns cu toate astea! zise Anne învârtindu-se furioasă prin bucătărie. Ai cuvântul meu că dacă îmi spui cumva că-s frumoasă când mă înfurii, te eviscerez, se răţoi ea agitând o furculiţă pentru desert.

El râse şi Anne se linişti.

— Bun, bucură-te de fantezie atunci. Distrează-te. Dar, George, zise ea cu o uitătură serioasă, dacă într-

adevăr fac oferta? Răspunsul e nu, în ce mă priveşte. Şi cu asta basta.

În acea seară cina se desfăşură într-o tăcere neobişnuită pentru căminul familiei Edwards.

○ ○ ○

La capătul acelei duminici lungi, Jimmy fu chemat în biroul lui Masao Yanoguchi, care observă pe dată hainele ridicol de ponosite şi ochii înroşiţi, estimând că băiatul nu mai dormise de vreo treizeci şi şase de ore. Îi făcu semn lui Quinn să se aşeze şi-i urmări silueta comic de alungită cum se pliază în poziţia aşezat. Pe biroul lui Yanoguchi stătea deschisă agenda pazniculuí.

— Domnule Quinn, recunosc numele domnişoarei Mendes şi al domnului Edwards. Presupun că doctor Edwards este soţia domnului Edwards. Cine este E.J. Sandoz, vă rog?

— Un prieten, domnule. Preot. Sunt toţi prieteni de-ai mei. Îmi pare rău, ar fi trebuit să vă caut pe dumneavoastră mai întâi, dar era ora patru dimineaţa şi nu eram chiar sigur, nu sută la sută.

Yanoguchi lăsă tăcerea să umple camera. Jimmy începu să-şi sucească ceasul de la mână, imitând-o fără să-şi dea seama pe Sofia, cu mai multe ore în urmă. Se holbă şi în podea, apoi îi aruncă o privire lui Yanoguchi, dar şi-o abătu aproape instantaneu.

— Mă temeam să nu greşesc şi voiam să mai audă şi altcineva…

Jimmy se opri şi, de data asta, când ridică privirea, nu şi-o mai feri.

— Nu-i adevărat. Ştiam. Voiam doar să împart asta, mai întâi, cu prietenii. Sunt ca o familie pentru mine, doctore Yanoguchi. Dar nu e o scuză pentru o decizie proastă. O să demisionez, domnule. Îmi pare rău.

— Vă accept scuzele, domnule Quinn.

Yanoguchi închise agenda pazniculuí şi luă de pe birou o bucată de hârtie.

— Domnişoara Mendes a lăsat un memo pentru mine. Recomandă ca proiectul IA să fie restricţionat la solicitare şi primire de date. Cred că sunt de acord.

Va duce la economii considerabile pentru ISAS, mulţumită sugestiei dumneavoastră ca proiectul să fie făcut ca un pariu.

Yanoguchi lăsă deoparte foaia de hârtie.

— Aş dori să continuaţi colaborarea cu ea, deşi nu vom mai avea nevoie de dumneavoastră pe postul precedent.

Îl urmări pe Quinn stăpânindu-şi reacţia şi, mulţumit de autodisciplina tânărului, continuă:

— Cu începere de mâine dimineaţă, veţi iniţia o acţiune completă şi continuă de monitorizare a sursei transmisiei. Veţi dirija o echipă de cinci persoane. Acoperire non-stop, doi oameni pe tură. Aş dori să vă coordonaţi eforturile cu echipele similare de la Barstow şi de la alte telescoape.

Se ridică în picioare şi la fel făcu şi Jimmy.

— Felicitări, domnule Quinn, pentru descoperirea dumneavoastră istorică.

Masao Yanoguchi, cu braţele lipite de corp, făcu o plecăciune scurtă; mai târziu, Jimmy avea să-şi dea seama că gestul acela îl surprinsese mai mult decât toate cele întâmplate în ziua aceea.

— Daţi-mi voie să vă conduc acasă, sugeră Yanoguchi. Nu cred că ar trebui să şofaţi. O să-mi pun şoferul să vă şi ia, mâine dimineaţă. Puteţi să vă lăsaţi aici maşina peste noapte.

Jimmy era prea buimăcit ca să mai spună ceva. Masao Yanoguchi râse şi-l conduse pe tânăr spre parcare.

○ ○ ○

În seara aceea, pentru a doua noapte la rând, Emilio Sandoz nu izbutea să adoarmă.

Folosea gratuit apartamentul, fiindcă locuinţa era prea aproape de ocean, al cărui nivel creştea; nimeni nu mai îndrăznea să locuiască în el, iar proprietarul renunţase să-şi mai caute chiriaşi. În seara aceea, singur ca întotdeauna în dormitorul micuţ, Emilio se uită la tavanul crăpat şi cârpit, ce arăta frumos în lumina lunii reflectate de ape, şi ascultă sunetul hipnotic al valurilor. Ştia că somnul n-avea să vină uşor şi nu închise ochii ca să-l momească.

Se pregătise, într-o oarecare măsură, pentru nopţi asemenea celei de dinainte. „Multă lume-i pă bătrânu' glob“, îl avertizase cândva D.W. Yarbrough. „Cândva, undeva, unu' sau doi din ei o să-ţi facă să ţi se-aprindă călcâiele. Ţine seama de asta, fiule.“ Aşadar, chiar înainte s-o întâlnească pe Sofia Mendes, înţelesese că trebuia să aibă de-a face cu cineva ca ea. Nu mai nega tumultul pe care îl stârnea în el Sofia; accepta pur şi simplu că avea să mai dureze o vreme până ce reacţiile lui naturale să se pună în acord cu legămintele călugăreşti.

Legămintele nu le pusese niciodată la îndoială. Le acceptase ca esenţiale pentru Apostolat — pentru că astfel se punea în slujba binelui pentru întreaga suflare omenească — şi, la vremea cuvenită, le făcuse din toată inima. Dar la cincisprezece ani, când începuse totul? Ar fi râs ca de un caraghioslâc la ideea de a se face preot. Da, sigur, D.W. făcuse ca acuzaţiile să fie retrase şi-l scosese de pe insulă înainte să-l împuşte cineva, şi era recunoscător în sinea sa, însă la început nu avusese de gând decât să stea la un loc ferit până împlinea optsprezece ani şi putea face tot ce poftea. Să se ducă la New York. Să intre într-o ligă de amatori. La box, poate. Categoria muscă. Semimijlocie, dacă mai lua în greutate. Să se vândă iarăşi, dacă nu avea încotro.

Primele câteva luni în şcoala iezuită fuseseră năucitoare. Era la fel de în urmă faţă de ceilalţi elevi într-ale învăţăturii pe cât era de avansat faţă de ei în privinţa experienţei de viaţă. Puţini dintre colegii lui îi vorbeau, cu excepţia cuvintelor de batjocură, iar el le răspundea cu aceeaşi monedă. D.W. îl făcuse să promită ceva: că nu avea să lovească pe nimeni.

— Ţine-ţi mâinile acasă, *'mano*. Gata cu bătăile. Vino-ţi în fire, fiule.

Nimeni din familie nu-i scrisese şi nici nu sunase, darmite să-l viziteze. Fratele său intrase la bulău, îi spusese D.W. către sfârşitul primului semestru, dar tot pe Emilio dădea vina pentru ce se întâmplase. Dă-l în mă-sa, cui îi pasă de rahatul ăla? gândise cu sălbăticie, jurându-se să nu mai plângă niciodată. În

noaptea aceea sărise gardul instituţiei. Găsise o curvă, se făcuse praf. Se întorsese sfidător. Dacă observase cineva lipsa lui, nimeni nu spusese nimic.

Dar foaia avea să se întoarcă printr-a opta lună a celui de-al doilea an. Ordinea şi cursul domol al vieţii de internat începeau să-l seducă. Fără crize, spaime bruşte, fără împuşcături şi ţipete noapte de noapte. Fără bătăi. Fiecare zi planificată, fără surprize. Aproape fără s-o vrea, se descurca bine la latină. Ba chiar câştigă o distincţie. „Pentru excelenţă.“ Îi plăcea cum sună. Îi dădu peste cap viziunea asupra lumii.

În următorul an se descurcă şi mai bine, deşi majoritatea timpului şi-o petrecuse certându-se cu preoţii. Multe din câte ştia despre religie i se păreau porcării fără sens; îl dezarmă felul în care preoţii acceptară că unele poveşti erau doar ficţiune pioasă. Dar, evaluându-i caracterul, îl provocară să treacă dincolo de ceea ce el numea „mizerie“, să afle miezul adevărului, păstrat cu grijă şi oferit de-a lungul secolelor celor dornici.

Odată cu trecerea lunilor începuse să se simtă ca şi cum ceva din coşul pieptului s-ar fi înmuiat, de parcă ceva, ca o gheară pe inimă, ar fi început să se retragă. Şi apoi, într-o noapte, imaginea unui trandafir în floare, desfăcându-şi bobocul petală după petală, i se înfăţişă într-un vis scurt şi fără cuvinte, din care se trezi zguduit, cu faţa udă de lacrimi.

Nu povesti nimănui visul, ba chiar se strădui să-l uite. Dar, când făcu şaptesprezece ani, intră în noviciat.

Mulţi se arătară surprinşi; însă, cum arătase D.W. Yarbrough, Emilio avea multişor în comun cu soldatul basc ce fondase Societatea lui Isus în secolul al şaisprezecelea. Ca şi Ignatius de Loyola, Emilio Sandoz cunoscuse brutalitatea, moartea şi duhoarea fricii şi, pe măsură ce zilele de tăcere din perioada Lungii Retrageri treceau, simţise că are un trecut la care să cugete şi pe care să-l dea deoparte.

Lucruri care pe alţi tineri îi îndepărtau de calea preoţiei erau pentru el ca un balsam: *ordo regularis*,

cadenţele liturgice, liniştea, eficienţa. Chiar şi celibatul. Fiindcă, privind înapoi către tinereţea-i haotică, Emilio nu avea experienţe legate de sex care să nu aibă de-a face cu puterea, mândria sau pofta trupească nediluată de afecţiune. Era uşor să crezi că traiul în celibat era un soi de charismă — un anume fel de binecuvântare. Şi astfel începuse: după noviciat urmară studii clasice şi umaniste, apoi filosofie. Urmă activitatea de suplinitor, când fu trimis să predea într-unul dintre liceele Societăţii. Urmară anii de teologie, la capătul cărora avu loc învestirea, apoi o perioadă de devoţiune sporită şi legămintele finale. Poate trei din zece persoane care urmau parcursul de formare iezuită îl şi duceau până la capăt. Emilio Sandoz, spre uimirea multora care-l ştiau de copil, se numărase printre aceştia.

Şi totuşi, în anii aceia de pregătire, rugăciunea care-i răsunase cu cea mai mare tărie în cuget era strigătul „Doamne, cred, ajută necredinţei mele.“

Viaţa lui Isus i se părea profund exemplară; miracolele, pe de altă parte, păreau o barieră pentru credinţă şi avea tendinţa să şi le explice în termeni raţionali. Era *ca şi cum* ar fi fost doar şapte pâini şi şapte peşti. Poate că minunea era că oamenii împărţiseră cu străinii ce aveau, cugeta în întunericul chiliei.

Era conştient de agnosticismul său şi avea răbdare cu el. Decât să nege existenţa a ceva ce nu putea percepe, îşi recunoscu autenticitatea nesiguranţei şi continuă de aici, rugându-se în ciuda îndoielilor sale. Ignatius de Loyola, până la urmă, un soldat care ucisese, curvise şi-şi făcuse sufletul harcea-parcea, zicea că poţi judeca dacă o rugăciune are rost doar în măsura în care, după ce o făceai, ajungeai să te porţi mai decent şi să gândeşti mai clar. Cum îi spusese şi D.W. cândva: „Fiule, uneori e de ajuns doar să nu fii aşa de infect“. Şi, după standardul acesta permisiv, cu toate că lipsit de eleganţă, Emilio Sandoz se putea crede un om al lui Dumnezeu.

Aşa că, în vreme ce spera că într-o bună zi avea să-şi găsească în suflet locul ce-i era închis acum, se

bucura să fie ce este. Nu-i ceruse niciodată lui Dumnezeu să-şi dovedească existenţa înaintea micului Emilio Sandoz doar fiindcă ajunsese să se poarte mai puţin infect. Şi, de fapt, nu ceruse nimic. I se dăduseră destule pentru a fi mai mult decât recunoscător, indiferent dacă Dumnezeu era acolo sus să primească mulţumiri ori să-i pese de ele.

Lungit în pat, în noaptea aceea caldă de august, nu percepu nicio Prezenţă. Nu auzi nicio Voce. Se simţea, ca întotdeauna, singur în cosmos. Dar îi venea tot mai greu să nu considere că, dacă se întâmplase ca vreun om să fi cerut vreodată un semn de la Dumnezeu, Emilio Sandoz fusese plesnit cu semnul peste faţă în acea dimineaţă, la Arecibo.

Apoi adormi. Şi, înainte de zorii dimineţii, visă. Era aşezat într-un ungher întunecat. Era singur, era multă linişte, se auzea respirând şi sângele îi zvâcnea în urechi. Apoi se deschisese o uşă, despre care nu bănuise că e acolo: şi o geană de lumină se profilase în spatele ei.

Visul avea să-i dea mai întâi tărie, apoi să-l bântuie mulţi ani după aceea.

13. PĂMÂNT

august–septembrie 2019

Anne Edwards tocmai îşi încheiase consultaţiile de dimineaţă, când îl văzu pe Emilio în cadrul uşii deschise a clinicii. Se opri din ce făcea şi ieşi din biroul ei, păşind spre micuţa zonă de recepţie de la intrare.

— Eşti supărată pe mine? întrebă cu voce scăzută, fără să intre.

— Sunt eu supărată pe cineva, recunoscu ea înţepată, uscându-şi mâinile şi apropiindu-se de uşă. Doar că nu ştiu pe cine.

— Pe Dumnezeu, poate?

— Îmi plăcea mai mult de tine când nu-l băgai pe Dumnezeu în orice rahat de conversaţie, bolborosi Anne. Vrei să mănânci de prânz? Mă duc acasă o oră şi jumătate. Au mai rămas nişte paste.

El ridică din umeri, aprobă din cap că vrea şi i se dădu din cale, lăsând-o să încuie uşa. Urcară cele optzeci de trepte până la casă, timp în care Anne deschise gura doar ca să răspundă la saluturile celor cu care se întâlneau pe drum. Ajunşi, intrară în bucătărie şi Emilio se cocoţă pe taburetul din mijloc, fără s-o scape din priviri pe Anne, care pregăti iute un prânz uşor pentru amândoi.

— E deseori greu să-ţi dai seama, din felul în care se poartă oamenii, dacă cred sau nu în Dumnezeu, remarcă el ca din întâmplare. Tu crezi, Anne?

Femeia porni străvechiul cuptor cu microunde, apoi se întoarse spre el, se aplecă peste bancul de gătit din bucătărie şi-l privi în ochi pentru prima oară de când îl se întâlniseră la clinică.

— Cred în Dumnezeu cum cred în quarcuri, zise cu răceală. Oamenii care se pricep la fizică cuantică ori la religie îmi spun că au motive întemeiate să

creadă că Dumnezeu şi quarcurile ar exista. Şi îmi mai spun că, dacă mi-aş dedica viaţa învăţării lucrurilor pe care le-au învăţat ei, l-aş descoperi pe Dumnezeu, dar şi quarcurile, exact ca ei.

— Crezi că ei chiar spun adevărul?

— E cam încâlcit pentru mine.

Ridică din umeri şi se apucă să scoată farfuriile din cuptor şi să le pună pe masă. El săltă uşor de pe taburet şi o urmă în sufragerie. Se aşezară la masă şi începură să mănânce, în vreme ce briza purta până la ei, prin ferestrele deschise, sunetele din vecinătate.

— Şi totuşi, spuse Emilio, te porţi ca o persoană bună şi morală.

Se aştepta la o explozie şi o obţinu. Anne îşi aruncă furculiţa pe farfurie, făcând-o să zăngăne, şi se lăsă pe speteaza scaunului.

— Ştii ce? Chiar am probleme mari cu ideea că cineva ar fi bun sau moral doar fiindcă e religios. Eu fac ce fac, zise Anne apăsând pe fiecare cuvânt, fără speranţa unei răsplăţi sau de frica pedepsei. Nu-mi trebuie rai sau iad, să mă mituiască sau să mă sperie ca să mă port decent, mersi frumos.

O lăsă să se liniştească, destul cât să-şi reia furculiţa şi să se apuce iar de mâncat.

— O femeie de onoare, observă, înclinând capul cu respect.

— A naibii să fiu dacă nu, mormăi ea cu gura plină, cu ochii în farfurie şi înţepând o bucată de rigatoni cu dinţii furculiţei.

— Avem mai multe în comun decât ai putea crede, zise Emilio cu voce domoală, dar nu se grăbi să explice când capul ei se înălţă.

În vreme ce Anne se străduia să înghită, îşi dădu farfuria deoparte şi trecu la afaceri.

— S-a depus mult efort în ultimele câteva săptămâni. Fizicienii noştri au confirmat că varianta folosirii unui asteroid pentru transport e practică şi că s-ar putea ajunge în Alfa Centauri în mai puţin de optsprezece ani. Am înţeles că dacă Jupiter şi Saturn ar fi fost destul de mari ca să producă fuziune continuă, sistemul nostru solar ar fi arătat precum cei

trei sori din Centauri. Planul este deci să se coboare deasupra sistemului şi să se caute planete solide, cu aceeaşi orbită relativă ca Pământul sau Marte, între soare şi gigantele gazoase.

— Sună rezonabil, mârâi ea.

Atent la reacţiile ei, Sandoz continuă:

— George a propus o tehnologie imagistică ce ne-ar ajuta să identificăm mişcarea planetară, pe care o poate coordona cu monitorizarea radio odată ce intrăm în sistem.

Aştepta surprindere şi mânie. Văzu resemnare. Îl lovi brusc gândul că George ar putea s-o lase acasă pe Anne, iar ea ar putea să-l lase să plece. Posibilitatea asta îl îngheţă. În afara specializărilor extinse şi folositoare, Anne şi George Edwards erau posesorii unui capital de înţelepciune şi ai unui total de mai bine de 120 de ani de experienţe alerte în lume, combinate cu rezistenţă fizică şi stabilitate emoţională. Nu-i trecuse prin minte că este posibil ca unul dintre ei să nu vină.

De când propusese ideea misiunii, Emilio fusese întârziat de ritmul în care se mişcau lucrurile. Ce începuse în râs, aproape ca o glumă, devenea tot mai măreţ, schimba destine. Se cheltuiau deja bani şi timp, în cantităţi care-l lăsau cu gura căscată. Şi dacă viteza de desfăşurare a evenimentelor îl speria, precizia cu care piesele îşi găseau locul în puzzle îl neliniştea şi mai mult. Îşi pierduse somnul, nefiind în stare să hotărască ce anume îl supăra mai tare: ideea că el începuse toate acestea sau posibilitatea s-o fi făcut Dumnezeu. Singura alinare pe care şi-o găsea pe parcursul acestor dezbateri nocturne era încrederea că minţi mai deştepte decât a lui luau deciziile. Dacă nu-şi putea pune credinţa direct în Dumnezeu, care rămânea neştiut, o putea investi în structura Societăţii şi în superiorii săi — în părintele D.W. Yarbrough şi în Părintele General da Silva.

Însă acum îndoiala îl încolţea iarăşi. Dacă toată povestea era o greşeală şi costa mariajul familiei Edwards? Şi de îndată ce-i trecu prin minte asta, simţi ceva din seninătatea care îl cuprindea în ultima

vreme. Anne şi George cu siguranţă că erau meniţi să facă parte din misiune, asta dacă misiunea era menită să se întâmple. Când vorbi din nou, Anne auzi o voce calmă, raţională.

— Societatea nu ar permite o misiune sinucigaşă, Anne. Dacă drumul nu s-ar putea străbate fără o şansă rezonabilă de succes, am aştepta pur şi simplu până ar fi chibzuit să facem încercarea. Planurile implică deja provizii suficiente pentru zece ani, în caz că perioada subiectivă a călătoriei nu se contractă cât de mult prezic fizicienii. Solicitările implică un asteroid mai mult decât suficient de mare pentru a furniza combustibil la întoarcere, plus un procent de siguranţă suplimentară de sută la sută. Cine ştie? Poate atmosfera e irespirabilă, ori nu se poate ateriza. În asemenea cazuri am aduna cât de multă informaţie putem şi ne-am întoarce.

— De ce tot spui „noi“? Mergi şi tu?

— Încă nu s-a decis echipajul. Dar Părintele General este, de fapt, un om religios, zise cu ironie Emilio, şi pare să creadă că Dumnezeu are de-a face cu descoperirea asta.

Văzu că ea se aprinde iarăşi şi râse.

— În orice caz, ar fi logic să repartizezi în misiune pe cineva cum sunt eu. Dacă este posibil contactul cu Cântăreţii, un lingvist ar fi, se pare, util.

Voia să îi spună ce mult însemna pentru el s-o vadă că participă la asta, dar bănuia că dusese subiectul până la limită. Îşi trase scaunul şi se ridică, luă farfuriile şi porni spre bucătărie.

O strigă pe drum:

— Anne, pot să-ţi cer o favoare?

— Ce? întrebă ea bănuitoare.

— Am un prieten vechi, care vine în vizită. Pot să-i ofer ospitalitatea ta?

— Ei drăcie, Emilio! Dar nu-s destule restaurante în Puerto Rico? Pe lângă tine şi George am ajuns să hrănesc toate mâţele vagaboande de pe insula asta.

Emilio ieşi din bucătărie şi se sprijini de tocul uşii, cu mâinile încrucişate la piept, rânjind, fără să se lase păcălit.

— Bine, cine vine? întrebă ea răstit, refuzând să se lase fermecată.

— Dalton Wesley Yarbrough, Provincialul de New Orleans al Societăţii lui Isus, din Waco, Texas, Vaticanul baptiştilor sudici, anunţă ceremonios, stând drepţi ca un majordom ce anunţă intrarea în sala de bal a următorului invitat.

Anne îşi luă capul în mâini, învinsă.

— Grătar, prăjitură de porumb coaptă, broccoli, fasole roşie şi pepene. Cu Carta Blanca. Se pare că nu mă pot abţine, zise cu uimire în voce. Am impulsul ăsta să gătesc pentru străini.

— Păi, domniţă, zise Emilio Sandoz cu accent texan tărăgănat, nu-s mai ai dracu' străini pă lume decât D.W. Yarbrough.

Ea râse, întinse mâna la spate, apucă un roman cu coperte cartonate şi-l aruncă în el. Emilio îl prinse în aer cu o mână şi-l azvârli înapoi. Nu mai vorbiră despre misiune, dar ajunseseră la un armistiţiu.

○ ○ ○

— Doctore Quinn, Elaine Stefansky susţine că transmisia ET e o farsă. Aveţi ceva de comentat?

Jimmy nu se mai speria când dădea peste reporteri ce-l aşteptau în faţa apartamentului la opt dimineaţa şi nici nu-l mai amuza că îl promovaseră la rangul de doctor. Trecu prin mulţime şi-şi croi drum până la Fordul său. Murmurând „nu comentez", Jimmy urcă în maşină, pe care gloata porni să o înconjoare asaltându-l cu întrebări şi îndreptând spre el aparate de înregistrare.

— Haideţi, nu vreau să trec cu maşina peste piciorul nimănui. Aţi putea să vă daţi înapoi un pic? Trebuie să ajung la lucru.

— De ce n-au existat şi alte transmisii? strigă cineva.

— Nu transmit ei sau nu ascultăm noi? întrebă o altă voce.

— O, dar ascultăm, îi asigură Jimmy.

Cu întreaga comunitate ştiinţifică şi un segment însemnat din populaţia mondială uitându-i-se peste umăr, Jimmy Quinn coordona un efort concentrat al

astronomilor radio de a căuta transmisii adiţionale. Nu existau.

— Chiar transmitem la rândul nostru, dar va dura nouă ani, minim, până aflăm dacă au observat că ţipăm şi agităm braţele, zise începând să ridice geamul. Gata, trebuie să plec. Pe bune.

— Doctore Quinn, aţi auzit de cântăreţii Humi mongoli? Stefansky spune că muzica lor ar fi putut fi procesată şi introdusă în fişierul SETI. E adevărat? Dar despre sufiţi ce spuneţi, doctore Quinn?

Scepticii începuseră să inunde reţelele cu explicaţii alternative pentru muzică, experimentând pe elemente ale unor tradiţii populare obscure, punând înregistrarea de la coadă la cap sau jucându-se cu frecvenţele, în încercarea de a arăta cum putea suna muzica extraterestră făcută de oameni, mai ales modificată electronic.

— Păi, da, sigur, chestiile alea sună bizar.

Lui Jimmy îi venea încă greu să fie îndeajuns de grosolan încât să demareze în trombă, dar învăţa pe zi ce trecea.

— Dar nimic nu seamănă cu sunetele pe care le-am recepţionat noi. Şi nu sunt doctor, bine?

Se scuză şi porni prin grupul de oameni cu maşina îndreptându-se spre antena Arecibo, unde aştepta altă gloată.

○ ○ ○

În cele din urmă, presa îşi mută atenţia spre alte chestiuni. Telescoapele radio din întreaga lume reveniră unul câte unul asupra proiectelor de care se ocupaseră înainte de 3 august. Însă la Roma transmisiile codate continuau să circule prin eficientul sistem ierarhic iezuit, de la Părinte General la Provincial, apoi la Rector şi către preoţii care primeau însărcinări. Erau decizii practice de luat, multe echipe ştiinţifice de organizat.

Tomás da Silva, al treizeci şi unulea General al Societăţii lui Isus, rămânea convins de autenticitatea semnalului. Raţiunea teologică a misiunii fusese stabilită cu decenii înainte de a apărea probe că ar exista şi alte specii gânditoare în univers: simpla

contemplare a dimensiunilor cosmice sugera că fiinţele umane nu fuseseră unicul scop al Creaţiei. Iar acum apăruseră dovezi. Dumnezeu avea şi alţi copii. Şi când veni vremea ca Tomás da Silva să ia o decizie de acţiune, el cită cuvintele îndrăzneţe şi oneste ale lui Emilio Sandoz, cu care discutase în seara descoperirii.

— Nu există alternativă şi gata. Trebuie să-i cunoaştem.

Secretarul său personal, Peter Lynam, puse la îndoială asta pe 30 august 2019, însă Părintele General da Silva zâmbi, nedorind să discute fragilitatea acelor planuri atât de atent întocmite şi de complexe de a-i contacta pe Cântăreţi.

— Ai observat, Peter, că în general muzica ce aduce mai mult cu cea extraterestră are o natură sacră? întrebă Părintele General.

Era un om foarte spiritual şi lipsit aproape complet de simţul afacerilor.

— Sufistă, tantrică, humi. Mi se pare extrem de interesant.

Peter Lynam nu răspunse, dar era clară impresia sa că Părintele General umblă după cai verzi pe pereţi. Pe Lynam îl băgau în boale, de fapt, costurile mari ale întregii afaceri.

Observând dezacordul abia ascuns al secretarului său, Tomás da Silva râse şi, ridicând didactic un deget, declară:

— *Nos stulti proptur Christum*.

Ehei, îşi zise Lynam în sinea lui, poate că umilinţa perfectă cerea ca să fie cineva „nebun întru Hristos“, dar asta nu excludea posibilitatea să fie un nebun ca toţi nebunii.

Patru ore mai târziu, spre uimirea şi supărarea lui Peter Lynam şi spre deosebita bucurie a lui Tomás da Silva, era detectată o nouă transmisie.

În ciuda recentei scăderi a interesului, semnalul fusese recepţionat de mai multe radiotelescoape. Cuvântul „farsă“ fu retras pentru totdeauna din discuţiile despre cântece. Şi, prin lume, cei ce ştiau cât de departe avansaseră planurile unei misiuni

iezuite către sursa muzicii simţiseră o uriaşă uşurare şi fuseseră cuprinşi de o încântare nespusă.

○ ○ ○

Nici George şi nici Emilio n-o convinseră până la urmă pe Anne Edwards să se alăture planului. Se lăsă convinsă de un accident de autobuz.

Un camionagiu ce mergea spre est, pe drumul de coastă, încercă să evite un bolovan aflat în mijlocul străzii, dar manevra, prea bruscă, făcu vehiculul să dea cu botul de asfalt şi să derapeze. Camionul trecu pe banda opusă şi se izbi în latura unui autobuz care se deplasa spre vest şi tocmai trecuse de curbă. Şoferul camionului muri. Printre pasagerii din autobuz se numărară doisprezece decedaţi, alţi cincizeci şi trei cu răni mai mult sau mai puţin grave şi câţiva cu crize de nervi. Până când ajunse Anne la spital, holul se umpluse cu rubedenii agitate şi cu avocaţi.

Ajută mai întâi la triere, apoi trecu la urgenţe, încercând, alături de alţi chirurgi, să salveze o femeie trecută de şaizeci de ani, cu leziuni grave la cap. Anne vorbise cu bărbatul ei pe hol. Erau turişti din Michigan.

— I-am lăsat locul de la geam, ca să vadă. Stăteam lângă ea.

Îşi tot ducea mâna la obraz, în locul în care-i fusese lovită soţia.

— Excursia asta a fost ideea mea. Ea voia să se ducă la Phoenix, la nepoţi. Nu, am zis, hai să facem altceva. Mereu ne ducem la Phoenix.

Încolţită, Anne murmurase ceva despre cum o să-şi dea toată silinţa, apoi trecuse la treabă.

Criza se sfârşi în zori, iar pacienţii care trecuseră pe la urgenţe fură distribuiţi rudelor ce-i aşteptau, prin saloane, pe la terapie intensivă şi la morgă. Întâmplător, Anne aruncă o privire prin cadrul unei uşi deschise şi-l văzu pe tipul din Michigan aşezat la căpătâiul patului nevestei, cu faţa brăzdată şi punctată de licăritul indicatoarelor luminoase ale aparatelor ce-i înconjurau. Anne se gândi să-i spună ceva de încurajare, dar era atât de extenuată de orele

petrecute în picioare, încât nu-i veni în minte decât „data viitoare duceţi-vă în Phoenix“, replică evident nepotrivită. Apoi, în mod ciudat, îi veni în minte scena finală din *Boema* şi, inspirată de libretistul lui Puccini, lăsă o mână pe umărul bărbatului şi-i şopti „curaj“.

Când ajunse acasă, îl găsi pe George treaz şi îmbrăcat; îi oferi cafea, însă ea decise să se spele şi să prindă câteva ore de somn. Stând sub duş, săpunindu-se, îşi coborî privirea asupra propriei goliciuni şi i se înfăţişă înainte imaginea femeii cu traumatism cranian. Femeia fusese în formă; trupul ar fi putut să-i mai dureze decenii, însă acum n-avea să-şi mai vadă nepoţii crescând. Se afla în Statul Puerto Rico şi, cât ai clipi, nimerise la Statul în Pat pentru Totdeauna. Doamne-Dumnezeule, îşi spuse Anne scuturată de fiori.

Se clăti de spumă şi ieşi. Cu părul înfăşurat în prosop şi un halat flauşat aruncat pe corpul rezistent de dansatoare, lipăi până în bucătărie şi se aşeză la masă, în faţa lui George.

— Bine, zise, mă bag.

Bărbatului îi trebuiră câteva clipe ca să priceapă.

— Ce dracu’, zise Anne văzând că înţelesese. Trebuie să fie mai bine decât să mori şi nu prea, în concediu, într-un autobuz făcut zob.

○ ○ ○

Pe 13 septembrie, Jean-Claude Jaubert primi un mesaj ce solicita o video-întâlnire unde urma să se discute răscumpărarea a ce mai rămânea din contractul Sofiei Mendes. Cel ce făcuse solicitarea nu-şi spuse numele şi, văzând că nu se identifica, Jaubert respinse accesul video însă se arătă de acord cu o întrunire virtuală, pe care urma s-o codeze şi s-o treacă prin mai multe reţele. Jaubert nu era infractor, însă afacerea lui era adesea ţinta geloziilor, ranchiunelor şi a disputelor interminabile; nu puteai niciodată să fii destul de precaut.

Restabilind contactul după propriile sale reguli, sublinie că avusese de pierdut, nu demult, în afacerea cu domnişoara Mendes. Contractul cu Jaubert fusese

extins, în compensaţie. Era negociatorul în poziţia de a cumpăra drepturile asupra muncii ei pentru o perioadă de şapte ani şi jumătate? Era. Jaubert spuse un preţ şi o rată, presupunând că omul voia să amortizeze costul cu o înţelegere financiară pe zece ani. Răspunsul sosi, oferind o sumă mai mică, dar în bani gheaţă. Se ajunse la un acord în privinţa sumei; Jaubert menţionă că prefera, desigur, dolari singaporezi. Răspunsul veni după o scurtă ezitare. Se ofereau zloţi. De data asta era rândul lui Jaubert să ezite. Polonia era volatilă, însă exista posibilitatea unui profit rapid prin specularea conversiei valutare.

Îşi dădu acordul. Şi, urmărind şirul de cifre ce se perindau pe ecran, Jean-Claude Jaubert observă că devine ceva mai bogat. *Bonne chance, ma cherie,* îşi spuse.

○ ○ ○

Pe 14 septembrie se recepţionă o a treia transmisie din Alfa Centauri, la cincisprezece zile după a doua. În mijlocul bucuriei generale, echipa de la Arecibo îşi lăsă deoparte reacţiile iniţiale la adresa femeii micuţe şi glaciale a cărei profesie le ameninţa slujbele şi-i organiză Sofiei Mendes o mică petrecere de rămas-bun, încorporată în exuberanţa generală. George comandă mâncare şi aranjă să fie trimisă la cantină; veniră destui să mănânce o felie de pizza sau o prăjitură şi să-i ureze noroc în continuare. În altă parte. Departe de Arecibo, sperau ei, hohotind binevoitori, dar totodată serioşi. Sofia primi aceste salutări de plecare cu o graţie rece, dar părând, în aceşai timp, nerăbdătoare să plece. Relaţia contractuală cu doctorul Yanoguchi fusese suspendată; îi spuse la revedere lui Jimmy Quinn şi-i mulţumi lui George Edwards, trimiţându-i salutări cordiale soţiei sale şi doctorului Sandoz. George, zâmbind misterios, sugeră că într-o bună zi s-ar putea să se întâlnească iarăşi cu toţii, într-un fel sau altul.

Ajungând la apartamentul său, în după-amiaza aceea, extenuată de munca fără preget din săptămânile din urmă, Sofia se aruncă pe pat, luptându-se cu lacrimile. Prostii, îşi spuse, revino-ţi

odată. Dar îşi îngădui o zi de odihnă înainte de a-i spune lui Jaubert că era gata pentru următoarea sarcină. O contactase în august pentru proiectul cu asteroidul al iezuiţilor. Avea să fie o muncă interesantă. Existau şi părţi bune în situaţia asta a ei, îşi aminti Sofia.

Spre crunta dezamăgire a lui Sandoz, iezuiţii se arătaseră dornici să o angajeze doar prin Jaubert. O surprinsese adânca lui tulburare. Afacerile sunt afaceri, îi spusese, reamintindu-i cum afirmase, chiar el, că nu avea autoritatea de a decide. Ea una nu-şi făcuse speranţe, îl asigură, aşa că nici nu avea motive de dezamăgire. Nu-i ajutase cu nimic, ba chiar îi înrăutăţise starea. Ciudat om, îşi spuse ea. Inteligent, dar naiv. Şi, i se părea, reacţiona greu când se schimbau circumstanţele. Dar aşa făceau mai toţi oamenii.

Eliberându-şi părul din elasticul cu care-l prindea de obicei, dădu drumul la apă în cadă, pregătită să se bălăcească până se răcea apa. În vreme ce aştepta să se umple cada îşi verifică mesageria, să vadă dacă era ceva care să îi solicite atenţia.

Citi de două ori transcriptul negocierii, fără să-i vină totuşi să creadă. Simţi că se sufocă: gluma proastă a lui Peggy Soong o umplea de furie. Cu mâinile tremurânde, fremătând de mânie, Sofia închise apa, îşi legă la loc părul şi porni să spargă criptarea fişierului, sperând să-l urmărească până la Soong, încercând să-şi închipuie ce i-ar face unei femei într-atât de groaznice încât s-o atragă într-o asemenea farsă lipsită de rost şi lipsită de inimă…

Dar îi luă numai un minut până să-şi dea seama că Peggy n-avea nimic de-a face cu asta. Era, de fapt, codul lui Jaubert. Sofia îl scrisese ea însăşi, cu ani în urmă. Fusese modificat între timp, însă stilul ei era de neconfundat.

Lucră pe transcript şi primi confirmarea că tranzacţia avusese loc. Accesă schimbul valutar internaţional şi văzu că Jaubert câştigase peste noapte un plus de 2,3 procente păstrându-şi zloţii. Singapore era la pământ; norocul lui Jaubert se păstra

intact. Însă nu reuşi să desluşească în reţea originea banilor. Cine oare ar fi făcut una ca asta? se întrebă, acum aproape speriată. Jaubert fusese un asociat de muncă rezonabil şi nu-i ceruse niciodată să facă ceva ilegal sau dezgustător. Dar posibilitatea existase întotdeauna.

Trebuia să existe o transmitere a drepturilor legale în privinţa sa. Scotoci prin înregistrările civile referitoare la contractul ei, întocmit în Monaco, întrebându-se necontenit: „A cui sunt acum? Ce vampir însetat de sânge mă deţine acum?“ Găsi fişa corectă, citi ultima intrare de date şi se lăsă pe spate, cu mâna la gură şi gâtlejul atât de contractat, încât îi trecu prin minte că ar putea să se sufoce.

Contract finalizat. Agent liber: contactaţi direct.

Auzi, ca de la distanţă, un vaiet. Păşi amorţită spre fereastră şi trase draperia, căutând cu privirea copilul care plângea pe undeva pe-afară. Nu văzu pe nimeni, nimeni nu scotea niciun sunet. După un timp se duse la baie să-şi sufle nasul, să-şi spele faţa şi să chibzuiască la ce avea de făcut în continuare.

○ ○ ○

Când se auzi soneria, la două nopţi după aceea, Anne Edwards se duse să deschidă şi dădu de Emilio, ce arăta iarăşi ca un băietan, în spatele unui preot înalt şi subţire, trecut de cincizeci de ani. Mai târziu, după ce se retraseră în dormitor, Anne, cu ochi bulbucaţi, i se confesă lui George, cu voce slabă, sugrumată:

— E tipul cu cea mai nasoală moacă pe care am văzut-o vreodată. Nu ştiu la ce mă aşteptam, dar… mamă!

— Păi, ce naiba, iezuit texan! Mi l-am imaginat pe călăreţul Marlboro îmbrăcat ca părintele Guido Sarducci, recunoscu în şoaptă George. Isuse. La care din ochii ăia ar trebui să te uiţi?

— La ăla care se uită înapoi la tine, zise Anne cu hotărâre.

— Îmi place de D.W., chiar îmi place, dar pe tot parcursul cinei m-am întrebat dacă s-ar simţi ofensat să-i pun un sac în cap, zise George nemaistăpânindu-

şi hohotele. Asta o declanşă şi pe Anne, şi nu peste mult se treziră agăţaţi unul de altul, oripilaţi şi ruşinaţi, râzând fără să se poată opri, dar încercând să păstreze pe cât posibil liniştea, de vreme ce subiectul veseliei lor se afla în camera de oaspeţi, un pic mai încolo pe hol.

— Doamne, cât de răi suntem! gâfâi Anne străduindu-se să-şi revină, fără să izbutească. E groaznic, dar ce naiba! Ochiul ăla singuratic, să hălăduiască aşa, solitar!

— Bietul amărât, spuse George cu voce domoală, reuşind să se controleze pe moment şi încercând să arate compasiune.

Se lăsă o tăcere scurtă, în care amândoi şi-l închipuiră pe D.W., cu nasul lung, strâmb, aproape tot atât de anapoda ca şi ochiul şui, şi cu buza căzută dezvăluind nişte dinţi la fel de strâmbi.

— Nu-s o femeie crudă, şopti Anne cerând înţelegere. Dar îmi vine, nu ştiu cum, să-l aranjez cumva, să-l îndrept, pricepi?

— Dar poate dacă am purta noi sacii? făcu George.

Anne, chiţăind de râs şi ţinându-se de burtă, se aruncă pe pat şi-şi îngropă faţa în pernă. George, râzând mai departe, o urmă.

Fusese de fapt o seară plină de râsete şi niciun hohot pe seama lui D.W. până ce nu ajunseseră în dormitor, după miezul nopţii.

— Doamna doctor Anne Edwards şi domnul George Edwards, rostise Emilio prezentându-şi apoi formal, de la uşă, musafirul: Aş dori să-l cunoaşteţi pe Dalton Wesley Yarbrough, Provincial de New Orleans al Societăţii lui Isus.

— Din Waco, Texas, domniţă, începuse D.W. Yarbrough.

— Da, ştiu, Vaticanul baptiştilor sudici, zisese Anne.

Nu dăduse niciun semn că s-ar fi speriat de el. Strânsese mâna pe care o întinsese preotul, ştiind ce avea să urmeze, dar pregătită.

— Îmi face o deosebită plăcere, domniţă. Milio mi-a zis multe despre matale, zisese D.W zâmbind, cu luciri răutăcioase în ochii ce priveau împrăştiat. Şi-aş vrea să vă transmit toată simpatia întregului Texas pentru bătaia umilitoare pe care i-a tras-o Dallas Clevelandului în Liga Mondială de anu' trecut.

— Eh, avem cu toţii câte-o cruce de dus, părinte, făcuse Anne oftând curajoasă. Nu poate fi uşor pentru un texan să zică liturghia în timp ce întreaga congregaţie se roagă „Isuse, mai dă-ne o bulă a petrolului — de data asta promitem că nu-l aruncăm pe apa sâmbetei."

D.W. izbucnise în hohote zgomotoase şi petrecerea începuse. Emilio, peste poate de dornic ca oamenii aceştia ce însemnau atât de mult pentru el să se placă, slobozise un zâmbet ca un răsărit de soare, se dusese la fotoliul său din colţ şi se cuibărise acolo ca să urmărească spectacolul. Conversaţia de la cină, la fel de picantă şi de colorată ca şi sosul pentru carnea la grătar, îşi găsise în curând un centru de gravitaţie în jurul politicii, fiindcă în State se desfăşura o campanie electorală încinsă, în care, ca de obicei, apărea şi o figură texană cu greutate.

— Ţara a mai încercat Texasul, protestase George.

— Şi laşii dă voi ni i-aţi pus la loc în braţe numai dup-un singur mandat! bombănise D.W.

— Lyndon Johnson, George Bush, continuase George.

— Nu, nu, nu. Nu poţi să-l pui pe Bush pe seama Texasului, insistase D.W. Texanii adevăraţi nu folosesc cuvântul „vară" ca verb.

Pe tăcute, Emilio îi întinsese un şerveţel Annei cu care să se şteargă la nas.

— Gibson Whitmore, o ţinuse mai departe George.

— Bon, bon. Recunosc c-a fost o greşeală cu el. Nu-şi găsea nici urechile fără instrucţiuni de folosire. Da' Sally e fată bună, de-a noastră. O s-o iubiţi, vă garantez eu.

— Şi dacă credeţi în aşa ceva, zisese Emilio cu titlu informativ, D.W. are şi o bucată foarte faină din

Crucea Răstignirii, poate vreţi să investiţi.

Abia după trei ore de când se aşezaseră să mănânce Yarbrough îşi trăsese cu şovăială scaunul mai departe de masă, declarând că se îndopase în prostie, şi mai spuse trei istorii care-i lăsară sleiţi şi cu răsuflarea tăiată pe comeseni, cu dureri de burtă şi obrajii usturând. Şi mai trecuse o oră până să se ridice cu toţii şi să înceapă să ducă vesela la bucătărie. Acolo, în cele din urmă, în lumina intensă a încăperii, ieşise la iveală adevăratul motiv al vizitei lui D.W. Yarbrough.

— Ei, oameni buni, dă unde vin eu, pe mijlocu' drumului găseşti doar şomoioage de paie şi armadillo morţi, anunţă D.W. încleştându-şi mâinile de tăblia mesei şi întinzându-se ca o gorilă. Vă zic deci de-acu', plănuiesc să-i recomand Părintelui General, binecuvântat să-i fie fundu' dă portughez slăbănog, ca Emilio să fie băgat şi el în povestea cu asteroidul şi ca voi doi să mergeţi cu el, dacă vă e voia. Am vorbit cu băiatul, Quinn, de dimineaţă, şi e în regulă şi el.

George se oprise, cu farfuriile în mână.

— Aşa, pur şi simplu? Fără teste, fără interviuri? Vorbiţi serios?

— Serios ca o muşcătură de şarpe, domnul meu. V-au cercetat pe toţi, vă asigur. Înregistrări publice şi aşa mai departe.

Fuseseră, de fapt, sute de ore de analiză a specializărilor lor şi o aprinsă dezbatere internă despre oportunitatea primirii în misiune a unor noniezuiţi. Echipele mixte aveau o istorie veche şi o logică solidă, fiindcă în ele erau selectate persoane cu experienţă vastă, însă, în cele din urmă, Părintele General decisese, pur şi simplu, în favoarea a ceea ce i se părea a fi voinţa lui Dumnezeu.

— Şi-n seara asta a fost interviul de angajare, comentase Anne cu voce răutăcioasă.

— Da, domniţă, puteţi spune şi aşa.

Accentuările pline de culoare din rostirea lui D.W. părură să se mai estompeze când acesta vorbi mai departe:

— Emilio a zis-o bine de la început. Abilităţile sunt acolo. Relaţiile există deja. Putem să ne mai fandosim, să mai pigulim şi să mai evaluăm posibilităţile, da' cred că o să meargă ca uns. Asta, dacă suportaţi să vă uitaţi la mine cu lunile.

Anne se răsucise brusc, descoperind că sticlăria din chiuvetă îi solicita întreaga atenţie. Încercase să-şi mascheze zgâlţâitul umerilor.

— Veniţi şi dumneavoastră? întrebase George, cu o reţinere admirabilă.

— Da, domnul meu. E şi asta o chestie care-l face pe Părintele General să creadă că totu-i în planul divin, ca să zic aşa. Păi, cineva tre' să coboare şi să urce cu echipajul, de două–trei ori. Ştiţi doar că e problema asta cu aterizatu' pe planetă. Dac-om găsi-o.

— Putem să-l rugăm pe Scotty[8] să ne teleporteze, sugerase Anne voioasă, reuşind în sfârşit să-şi privească musafirul în faţă, în vreme ce Emilio, care intrase cu un morman de vase, ocolea pe după braţul lui D.W.

— Eu mă gândeam că ar putea fi un avion spaţial standard, spusese George. Sigur că, dacă e radio la Cântăreţi, asta nu înseamnă că au şi aeroporturi…

— Aşa că sarcina-i să găsim o zonă de câmpie sau de deşert unde să aterizăm, fiindcă nu există garanţia unei piste. Şi trenu' de aterizare ar putea ceda pe pământ moale şi ar bloca înăuntru echipajul, rostise într-o suflare D.W., apoi se oprise o clipă înainte de a continua. Deci am face bine să folosim ceva cu aterizare verticală, nu credeţi?

— D.W. a fost în infanteria marină, lămurise Emilio, apucând o cârpă de vase ca să şteargă bolul cu picior pe care-l spăla Ane.

Vechiul truc, să-şi păstreze figura imobilă, nu-i prea ieşea zilele astea. Faţa i se armoniza tot mai mult cu privirea.

— Cred că am uitat să menţionez.

Anne îl privise pieziş pe D.W.

— Am senzaţia teribilă că n-o să ne spuneţi că aţi fost capelan.

— Nu, domniţă, n-am fost. Era prin anii ’80, aproape ’90, ’nainte să semnez că intru pe viaţă-n costumu’ lui Loyola. Zburam pe aparate Harrier. Închipuiţi-vă una ca asta.

Anne, care nu pricepea de ce i se dă informaţia respectivă, încercă totuşi să-şi imagineze cum se descurca D.W. la vederea în adâncime cu strabismul lui. Apoi îşi aminti de LeRoy Johnson, jucător de liga întâi, tot cu strabism la un ochi, care făcea de obicei peste 290 de puncte la bătaie, şi presupuse că problema era compensată cumva de creier.

— Avion de marfă n-ar putea să fie, zisese George. Ar trebui comandat unul special, cu fuselaj bifazic ca la avioanele spaţiale, să preia căldura când intră în atmosferă.

— Da, avem oameni care lucrează la asta, spusese D.W. Oricum, se pare că aterizatu’ unui avion cu reacţie aduce cumva cu pilotatu’ unei navete pe asteroid, fiindcă nici pe ăştia nu prea sunt piste. Aşa că mă aştept ca un fost pilot de Harrier să fie numa’ bun pentru trebuşoara asta.

De astă dată până şi Anne devenise conştientă de implicaţii.

— Te cam bagă-n sperieţi, nu? Al naibii de multe coincidenţe. Cum zicem pe la noi, cân’ vezi o ţestoasă cocoţată pe gard poţi să fii afurisit de sigur că n-a ajuns acolo dă capu’ ei.

D.W. îi urmărise pe Anne şi George cum se uită unul la altul, apoi continuase.

— Tomás da Silva, Generalul însuşi, e de părere că Dumnezeu umblă şi pune ţestoase pe gard. De asta nu ştiu, da’ tre’ să admit că am stat şi eu ceva nopţi pe gânduri.

D.W. se îndreptase iarăşi de şale şi le oferi un zâmbet strâmb.

— Încă sunt în rezervă şi m-am ţinut de orele de zbor. O să stau un timp să mă calific pe un transportor. Musai că-i interesant. Cum se ajunge la camera de oaspeţi pe care mi-aţi oferit-o cu atâta amabilitate, doamnă doctor Edwards?

○ ○ ○

— Ei, să-mi crape ochii! exclamă Ian Sekizawa, vicepreşedintele Diviziei de Minerit Spaţial a corporaţiei Ohbayashi, cu sediul în Sydney. E Sofia! Ce mă bucur să te văd iarăşi, fato! Cât a trecut? Trei ani?

— Patru, zise Sofia retrăgându-se un pic din faţa ecranului ei, nesimţindu-se la adăpost de îmbrăţişarea de urs a lui Ian, cu toată depărtarea electronică dintre ei. Mă bucur şi eu să te văd. Sistemul e mulţumitor? Corespunde necesităţilor tale?

— Se potriveşte ca un deget într-un funduleţ de bebeluş, zise Ian şi rânji, făcând ochii mari.

Părinţii săi erau din Okinawa, el însă era australian pur, ca şi limbajul.

— Gagiii, chiar şi morţi de plictiseală să fie, şi tot ne fac suma. Profitul a crescut cu aproape douăsprezece procente de când ai făcut pentru noi trebuşoara aia.

— Mă bucur, zise ea, cu adevărat satisfăcută. Am să-ţi cer o favoare, Ian.

— Ce vrei tu, frumoaso.

— E confidenţial, Ian. Vreau să-ţi propun un proiect, să te gândeşti la el.

— Face Jaubert vreo măgărie cumva?

— Nu, acum sunt independentă, îi spuse ea, cu un zâmbet.

— Să mori tu! Sofia! Asta-i fain de tot! Şi proiecţelul ăsta i-al tău personal?

— Reprezint clienţi care doresc să rămână anonimi. Şi, dacă eşti interesat, sper să faci pasul ăsta pe răspunderea ta proprie.

— Trimite propunerea şi-arunc un ochi, îi spuse el. Dacă-i rahat, îi fac vânt şi-am terminat povestea, da, drăguţă?

— Mulţumesc, Ian, zise Sofia.

Puse capăt videoconferinţei şi trimise codul.

○ ○ ○

Analizându-i propunerea, Ian Sekizawa căzu pe gânduri. Voia un pietroi pe cinste, cu gheaţă pe el şi mulţi silicaţi, mai mult sau mai puţin cilindric pe axa

mai lungă; spaţiu pentru un echipaj de opt persoane, inclusiv motoare şi roboţi de foraj, la mâna a doua dacă se putea, gata instalaţi dacă era nevoie. Încercă să-şi dea seama cine ar vrea aşa ceva şi pentru ce. O fabrică de medicamente? Dar de ce să mai ceri echipamentul minier? Gheaţă, da, dar de ce aşa de mult silicat? Îşi suci problema în minte vreme îndelungată, dar nimic din toate acestea nu i se părea practic.

Pe el, unul, nu-l deranja cu nimic. Înainte de vrăjitoria cu IA a Sofiei, prospectorii australieni parcurgeau pietroi cu pietroi, sperând să dea o lovitură pe cinste care să acopere costurile echipamentelor pe care le datorau celor de la Ohbayashi şi care-i ţineau legaţi pe viaţă. Nouăzeci şi nouă dintr-o sută de prospectori ajungeau la sapă de lemn sau o luau razna, ori amândouă, şi-şi abandonau ultimul asteroid cu tot cu echipamente. Drepturile reveneau apoi celor de la Ohbayashi, care recuperau echipamentele atunci când era profitabil s-o facă. Avea o duzină, ba şi mai mult, de pietroaie care ar fi fost bune pentru clientul Sofiei.

— Să-mi bag, să-mi trag, să-mi dau în cap, strigă frumoasa prinţesă fluturându-şi în aer piciorul de lemn, recită el cu voce calmă, singur în birou.

Sofia oferea un preţ decent. Putea îngropa tranzacţia la „vânzări de echipament uzat“. După cum mergeau lucrurile, pietroaiele alea nu făceau nici cât praful de pe tobă. De ce n-ar fi vândut unul? Şi cui dracu’ îi păsa la ce era folosit?

○ ○ ○

Aşteptând răspunsul lui Ian Sekizawa în micuţa ei cameră închiriată, Sofia Mendes îşi aruncă o privire pe geam, spre cetatea veche a Ierusalimului, întrebându-se ce căuta acolo.

În primele ore de libertate hotărâse, pur şi simplu, să continue ca înainte. Îi informase pe iezuiţii de la Roma despre noul ei statut, îi asigurase că era dornică să lucreze în calitate de contractor general în termenii negociaţi înainte şi aranjase ca înţelegerea să fie refăcută pe numele ei. Era trecut şi un avans de

treizeci de procente; îşi dăduse seama că se putea ţine de muncă din orice colţ al lumii şi folosise banii ca să ajungă în Israel. Dar de ce?

Fără mama ei, care să aprindă lumânările de Sabat, fără tatăl care să îngâne străvechile binecuvântări aplecat peste pâine şi vin, pierduse contactul cu religia copilăriei sale terminate înainte de vreme. Dar, după ani de peregrinări, simţise un fel de nevoie de a se întoarce acasă, voise să vadă dacă era în stare să aparţină de vreun loc anume. În Istanbul nu mai rămăsese nimic pentru ea — era pacificat acum, extenuat după ce-şi obţinuse propria distrugere. Iar legăturile cu Spania erau prea slabe, prea vagi şi prea istorice. Aşadar, Israel. În principiu acasă, gândi ea.

În prima ei zi în Ierusalim, timidă, fiindcă n-o mai făcuse niciodată, căutase un *mikveh,* un spaţiu de curăţare rituală. Alesese unul la întâmplare, neştiind că acesta se ocupa de mirese israeliene ce se pregăteau de nuntă. Doamna de la *mikveh* se ocupase de ea crezând, la început, că era pe cale să se mărite; o dezamăgise să afle că Sofia n-avea nici măcar un iubit. „Ce fată frumoasă! Un corp aşa de drăguţ! Ce pierdere!“ exclamase femeia, râzând de roşeaţa din obrajii Sofiei. „Deci o să rămâi aici! Să faci *aliyah*, să găseşti un băiat evreu de treabă şi să ai o mulţime de copilaşi frumoşi, normal!“

N-avea rost să se pună contra sfatului dat cu bunăvoinţă; Sofia porni să se întrebe ce voia ea de fapt, în vreme ce se lăsa îngrijită şi curăţată — păr, unghii, totul clătit, netezit şi făcut să lucească, cu trupul eliberat de cosmetice, de praf, de trecut. De ce n-aş sta? se întrebă pe ea însăşi.

Înfăşurată într-un cearşaf alb, fu escortată la *mikveh* şi lăsată să coboare treptele cu mozaic complicat şi să se cufunde în apa caldă, pură. Doamna de la *mikveh*, postată discret în spatele unei uşi pe jumătate deschise, o ajută să-şi amintească rugăciunile ebraice şi o îndemnă: „De trei ori. Te scufunzi complet, să fii acoperită cu totul. Nu-i nicio grabă, drăguţă. Hai că te las acum.“

După ce străpunse pentru a treia oară suprafaţa apei, după ce-şi dădu pe spate părul căzut pe frunte şi-şi trecu palmele peste ochi, Sofia se simţi uşoară ca un fulg şi suspendată în timp; cuvintele vechilor rugăciuni îi rătăceau prin minte. Exista o rugăciune pe care-o spuneai înainte să guşti primele roade după o iarnă de lipsuri, ce se rostea acum pentru noi începuturi, îşi aminti ea, atunci când se producea o schimbare capitală în viaţă. Binecuvântat eşti Tu, Doamne, Stăpânul Universului, pentru că ne-ai dat viaţă, pentru că ne-ai dat sprijin, pentru că ne-ai lăsat să ajungem în anotimpul acesta…

Poate că vorbele doamnei de la *mikveh* despre căsătorie şi copii i-l aduseseră în minte pe Emilio Sandoz. Sofia Mendes se ţinuse departe de bărbaţi de la acea ultimă noapte cu Jaubert — prea mult, prea devreme. Dar chiar şi aşa ideea de celibat preoţesc i se părea o barbarie. Catolicismul, din câte ştia despre el, i se părea respingător, cu persecuţiile lui, cu accentul pe moarte, pe martiriu, cu simbolul său central, instrumentul justiţiei penale romane, de o dezgustătoare violenţă. Fusese, la început, un act de autocontrol eroic să lucreze cu Sandoz: hispanic, îmbrăcat în haine de doliu, urmaş al Inchiziţiei şi al celor care-i expulzaseră pe-ai ei, reprezentantul unei religii-pirat care luase pâinea şi vinul Sabatului şi le transformase în ritul canibal al cărnii şi sângelui.

Îl provocase să-şi explice punctul de vedere într-o noapte, la Anne şi George, după ce-şi înfrânsese inhibiţiile cu ceva rom:

— Explicaţi-mi şi mie Liturghia!

— Gândiţi-vă la steaua lui David, spusese el cu voce domoală. Două triunghiuri, unul cu vârful în sus, altul cu vârful în jos. Mi se pare o imagine sugestivă — Divinul care coboară, umanitatea care se înalţă. Şi în centru e o intersecţie unde se întâlnesc umanul şi Divinul. Liturghia se desfăşoară în acel spaţiu.

Ochii lui îi întâlniseră pe ai ei: o privire în care se citea o candoare lucidă.

— O înţeleg ca pe un loc unde Divinul şi umanul sunt una. Şi, poate, ca pe o promisiune. Aceea că Dumnezeu se va apropia de noi dacă încercăm să ne apropiem şi noi de el, aceea că noi şi acţiunile noastre umane cele mai banale — ca mâncatul pâinii şi băutul vinului — pot fi transformate în ceva sacru.

Zâmbise, iar figura întunecată i se luminase ca un răsărit.

— Şi asta, señorita Mendes, e tot ce pot face după trei pahărele de rom, la capătul unei zile lungi.

Era posibil, recunoscu în sinea ei, să fi judecat greşit. Din ignoranţă. Sau prejudecată. Sandoz nu schiţase nicio mişcare pentru a o converti. Era impresionant de inteligent şi împăcat cu sine şi împlinit. Nu ştia ce să înţeleagă din credinţa lui că Dumnezeu le cerea să-i contacteze pe Cântăreţi. Existau evrei care credeau că Dumnezeu e în lume, activ, plin de sens. După Holocaust devenise mai greu să susţii o asemenea idee. Şi viaţa ei o învăţase că rugăciunile pentru salvare rămân neauzite, asta dacă nu voia să creadă că Jean-Claude Jaubert fusese mesagerul lui Dumnezeu.

Israelul totuşi se ridicase din cenuşa a şase milioane de victime. Jaubert o scosese din Istanbul. Era vie. Era, acum, liberă.

Sofia părăsi *mikveh*-ul, în ziua aceea, simţindu-se straniu de motivată, şi când reveni la ea în cameră îl contactă pe Sandoz în San Juan şi-i vorbi de-a dreptul, fără falsă modestie ori bravadă.

— Mi-ar plăcea să fac parte din proiectul dumneavoastră. Aş vrea nu doar să mă ocup de organizarea călătoriei, ci şi să fiu membru al echipajului, îi spuse. Fostul meu agent, care se află într-o poziţie de unde poate face comparaţii valide, poate oferi referinţe ce vor stabili dacă mă potrivesc unui asemenea proiect. Răspund rapid la situaţii noi şi am o experienţă neobişnuit de vastă, tehnică şi culturală. Şi aş aduce o perspectivă diferită asupra problemelor pe care le-ar putea întâmpina echipajul, lucru ce s-ar putea dovedi util.

El nu păru defel surprins. Corect şi respectuos, îi spuse că va înainta oferta ei de voluntariat către superiorii săi.

Apoi veni întâlnirea cu bizarul Yarbrough. Preotul relată istorioare şi puse întrebări iscusite, ba chiar izbutise s-o facă de două ori să râdă şi, la sfârşit, zise cu accentul lui de neînţeles:

— Ei, dulceaţă, Compania te-a mai angajat şi acu' ceva vreme, fiindcă erai deşteaptă ca naiba şi iute ca săgeata, şi ştim deja că lucrezi mai ceva ca un cal dă povară şi că te-nţelegi bine cu ăilalţi flăcăi cu care mergem; mai cred că poţi să-nveţi orice lucru dacă-ţi pui mintea, şi asta ar' să conteze o groază dac-o fi să ne-ntâlnim cândva cu Cântăreţii. Da' ce zic *io,* care-s mai urât decât un porc tăvălit în noroi, e că dacă te-am avea cu noi cât o să trăim într-un bolovan, şase sau opt luni, probabil că ai face ca restul echipajului să nu-şi scoată ochii cu unghiile. O să văd ce zice şefu', dar în ce mă priveşte eşti în barcă, dacă te ţii dă treabă.

Ea îl privi cu ochi mari.

— Asta înseamnă da?

El rânji.

— Da.

Acum, de la fereastră, vedea Kotel, Zidul de Vest: prea departe ca să audă murmurul rugăciunilor, urmărea mareea de turişti şi pelerini ce dădeau din mâini, invocând, jelindu-se, băgând între pietrele străvechi bileţele cu cerinţe şi rugăciuni de mulţumire. Şi înţelese de ce se afla aici. Venise în Israel ca să-şi ia rămas-bun de la trecutul ei.

Auzi semnalul de mesaj al sistemului ei şi deschise fişierul, citi răspunsul de un singur cuvânt al lui Ian Sekizawa şi zâmbi.

Pe ecran scria „rezolvat".

○ ○ ○

În anul acela, opere de artă superbe din vremea Renaşterii fură vândute fără multă vâlvă unor investitori privaţi. La o licitaţie din Londra se găsise un preţ pentru o colecţie de porţelanuri orientale din secolul al şaptesprezecelea, considerată până atunci

nepreţuită. Proprietăţi vechi şi portofolii de acţiuni intrară pe piaţă la intervale calculate şi în locuri alese cu grijă, obţinându-se profituri considerabile.

Era o chestiune de profit, de lichidare a unor bunuri, de redistribuire a capitalului. Suma necesară, după cum prevăzuse Sofia Mendes, nu era deloc neglijabilă, dar nu sărăci Societatea şi nici măcar nu afectă celelalte misiuni iezuite şi proiecte filantropice de pe Pământ, care erau finanţate din venituri de la instituţii educaţionale şi de cercetare, din chirii şi licenţe. Suma strânsă în acest fel fu depozitată într-o bancă vieneză discretă şi de încredere. Iezuiţi din întreaga lume primiră însărcinarea de a monitoriza presa şi reţelele private de date în căutarea oricăror menţiuni legate de activităţi financiare ale iezuiţilor şi de a transmite informaţia către biroul Părintelui General de la numărul 5. Nu fu detectat, în anul acela, niciun model de acţiune.

8 Personaj din seria *Star Trek*.

14. NAPOLI

mai 2060

Nici măcar Vezuviul nu putea întârzia pentru totdeauna venirea primăverii. Pe măsură ce vremea se îmblânzea, Emilio Sandoz descoperi că-i venea mai uşor să doarmă în locuri deschise, toropit de vuietul valurilor şi ciripitul păsărilor, cu spinarea lipită de stâncile încălzite de soare. Se gândea că poate lumina soarelui pe pleoape alunga întunecimea chiar şi în somn. Uneori visele erau doar de neînţeles, şi nu înfricoşătoare. Sau dezgustătoare.

Se afla pe plajă, cu o copilă din La Perla. Îşi cerea iertare fiindcă, deşi în vis mâinile îi erau nevătămate, nu reuşea să mai facă numerele de magie. Copila îl privea cu ochii cu iris dublu, de o bizară frumuseţe, ai unui VaRakhati. „Ei bine“, îi spunea fetiţa cu pragmatismul sigur pe el al micuţilor, „învaţă altele noi“.

— *Padre, c'è qualcuno che vuol vedervi.*[9]

Se ridică în fund, respirând greu, dezorientat. Încă auzea vorbele copilului din vis şi părea important să nu le uite înainte să aibă vreme să se gândească la ele. Se frecă la ochi cu dosul palmei, rezistând impulsului de a ţipa la băiat fiindcă-l trezise.

— *… un uomo che vuol vedervi*.

Un bărbat vrea să vă vadă, zicea băiatul. Cum îl chema? Giancarlo. Avea zece ani. Maică-sa era o fermieră de prin zonă care-şi vindea produsele restaurantelor din Napoli. Uneori proviziile azilului scădeau, când apăreau vizitatori în plus, şi Giancarlo aducea legume la bucătărie. Se învârtea adesea pe-acolo, sperând să aibă vreun comision de făcut, să-i transmită un mesaj preotului cel bolnav, poate, ori să-l ajute câteodată să urce scările.

— *Grazie*, zise Emilio sperând că însemna *mulţumesc* în italiană, nesigur însă.

Îi venea să-i zică băiatului că acum se putea descurca să urce singur scările, dar nu-şi găsea cuvintele. Trecuse atât de mult timp, cu atât de multe limbi în urmă.

Se puse grijuliu pe picioare şi coborî alene de pe stânca uriaşă, roasă de intemperii, care-i era sanctuarul, dar tresări când Giancarlo slobozi un şuvoi de italiană piţigăiată. Vorbea prea repede, prea complicat, iar Emilio se simţi împărţit între furie, pentru că i se cerea să priceapă ceva dincolo de puterile sale, şi disperarea că atât de multe nu-i stăteau în puteri.

Linişteşte-te, îşi spuse. Nu-i vina ta. E un puşti de treabă, probabil că e curios de ce omul ăsta poartă mănuşi, dar nu şi pantofi…

— Nu înţeleg, îmi pare rău, zise într-un târziu şi se mişcă iarăşi, sperând că senzaţia avea să-l părăsească.

Băiatul dădu din cap, ridică din umeri şi-i oferi un braţ pe care Emilio nu îndrăzni să-l accepte, ca să-l ajute să facă ultimul salt până jos. Se întrebă dacă băiatul ştia ce-i cu mâinile lui, dacă l-ar fi speriat să le vadă. Avea să mai treacă o săptămână până să încerce iarăşi protezele. Purta, între timp, mănuşile fără degete de la Candotti, care se dovediseră, cum presupusese John, o soluţie bună şi simplă pentru unele probleme: mascarea, de pildă.

Emilio stătu un timp sprijinit cu spatele de stâncă, apoi zâmbi şi săltă capul către plajă, înspre şirul lung de trepte de piatră. Giancarlo îi zâmbi la rându-i şi porniră, păşind împreună în tăcere. Băiatul se ţinu aproape câtă vreme urcară povârnişul, trecându-şi timpul cu ţopăieli, cheltuindu-şi energia cu nepăsarea exuberantă a celor tineri şi sănătoşi, ce nu se simt în largul lor în preajma slăbiciunii. Drumul era lent, dar ajunseră în vârf fără să se fi oprit mai mult de câteva clipe ici şi colo.

— *Ecco fatto, padre! Molto bene!*[10] zise Giancarlo pe tonul încurajator, deşi un pic condescendent,

folosit de adulţii bine intenţionaţi când se adresează copiilor mici care au reuşit să execute ceva foarte simplu.

Recunoscând atât cuvintele, cât şi atitudinea, Emilio îşi dădu seama că băiatul avea să-l bată pe spate; aşteptându-se la atingere, reuşi să o tolereze şi-i mulţumi din nou cu gravitate copilului, acum fiind convins că *grazie* era în italieneşte. Şi o porni iarăşi cătinel, nesigur, simţindu-se încălzit de inima bună al copilului, dar jelind, în sinea lui, un alt copil. Cu un gest şi un zâmbet care-l costă un efort imens, îi dădu copilului voie să plece. Apoi se odihni pe o băncuţă de piatră din capătul scărilor, dându-şi timp să-şi revină înainte de a intra.

Obiceiul ascultării nu dispăruse cu totul din el; chemat fiind, apăru, chiar dacă inima îi bubuia de frică. Îi luă, ca să-şi ţină emoţiile în frâu, mai mult decât îi luase ca să urce scările de pe plajă. Program normal, mâncare normală, mişcare fizică normală, potrivit directivelor Părintelui General. Fiindcă i se dădea ocazia, corpul său se vindeca, se repara. Vigoare hibridă, ar fi spus, pe jumătate serioasă, Anne. Puterea a două continente.

Se gândea uneori la strania senzaţie de pace pe care o simţise pe la sfârşitul călătoriei de întoarcere urmărindu-şi mâinile cum picură sânge şi gândindu-se: „O să mor de la asta, şi n-o să mai trebuiască să încerc să înţeleg“.

Acum se întrebă dacă Isus se aşteptase la recunoştinţă din partea lui Lazăr, când acesta ieşise, împuţit, din mormânt. Poate că şi Lazăr dezamăgise pe toată lumea.

○ ○ ○

Bărbatul scund şi îndesat care-l aştepta se îndrepta spre bătrâneţe; purta o kippa albă şi un costum închis la culoare. Un rabin, gândi Emilio simţind că i se opreşte inima. O rudă de-a Sofiei, vreun văr de-al doilea venit să ceară o explicaţie.

Bărbatul întoarse capul auzind paşii lui Emilio. Zâmbind cu tristeţe prin barba lungă, cârlionţată, zise:

— *No me conoces*.[11]

Un rabin sefard ar fi putut folosi spaniola, însă nu s-ar fi adresat cu atâta familiaritate unui străin. Emilio simţi că alunecă într-o frustrare fără speranţă şi-şi feri privirea. Însă bărbatul îi observă nedumerirea şi păru să simtă starea sa mentală fragilă.

— Îmi pare rău, părinte. Singur că n-ai avea cum să mă recunoşti. Eram doar un puşti când ai plecat, nici nu mă bărbieream pe atunci. Şi, cum vezi, nici acum nu mă bărbieresc.

Jenat, Emilio începu să-şi ceară scuze şi să dea înapoi, când străinul slobozi, dintr-odată, un torent de înjurături şi insulte în latină, cu gramatică impecabilă şi conţinut îngrozitor.

— Felipe Reyes! tresări Emilio, cu gura căscată de uimire.

Făcu un pas înapoi, teribil de surprins.

— Nu pot să cred. Felipe, eşti om bătrân!

— Se mai întâmplă, dacă aştepţi destul, zise Felipe cu un zâmbet larg. Şi am doar cincizeci şi unu. Nu-s chiar bătrân. Matur, aşa ne place să spunem.

Rămaseră aşa în picioare câteva momente, privindu-se uimiţi, băgând de seamă schimbările, văzute şi presupuse. Apoi Felipe rupse vraja. În aşteptarea lui Emilio, adusese două scaune de-o parte şi de alta a unei măsuţe, într-o încăpere spaţioasă, deschisă; râzând iarăşi, îi făcu semn lui Emilio să se aşeze şi trase un scaun pentru el.

— Stai jos, stai jos! Eşti prea slab, părinte! Îmi vine să-ţi comand un sandvici sau ceva. Nu te hrănesc ăştia pe-aici?

Felipe fu cât pe ce să zică ceva despre Jimmy Quinn, dar se abţinu la timp. Căzu în schimb în tăcere, dându-i timp lui Sandoz să depăşească şocul.

În cele din urmă, Emilio izbucni:

— Am crezut că eşti un rabin!

— Mersi, zise Felipe fără să clipească. De fapt, tu ai făcut din mine preot. Sunt iezuit, bătrâne prieten, dar predau la Seminarul Teologic Iudaic din Los Angeles. Eu! Profesor de religie comparată!

Şi râse iar, încântat de uimirea lui Emilio.

În ora ce urmă, în limbajul copilăriei, depănară amintiri despre La Perla. Pentru Emilio nu trecuseră decât cinci sau şase ani, şi acesta descoperi, spre surprinderea lui, că-şi amintea mai multe nume decât Felipe, însă Reyes ştia ce se alesese de toţi şi mai ştia o sumedenie de poveşti, unele amuzante, altele triste. Evident, trecuseră aproape patruzeci de ani de la plecarea lui Emilio; n-ar fi trebuit să-l mire că atâtea dintre poveşti se terminau cu evocări ale morţii, şi totuşi…

Părinţii erau de mult duşi de pe lume, dar voia să afle despre fratele lui.

— Antonio Luis a murit la doi ani după ce ai plecat, părinte, îi spuse Felipe.

— Cum? reuşi să întrebe Emilio.

— Cum te-ai fi aşteptat, strânse Felipe din umeri, clătinând din cap. Se droga, omule. Mereu le vine de hac până la urmă. Nu mai judeca bine. A vrut să bage în buzunar nişte bani şi haitienii l-au terminat.

Mâna stângă îl durea ca naiba şi migrena îi îngreuna concentrarea. Atâţia morţi, cugetă. Atâţia morţi…

— … aşa că restaurantul i l-a vândut Claudio Rosei, dar ea s-a măritat cu un *pendejo*[12] care a dus localul la ruină. L-au şi pierdut în câţiva ani. A divorţat de el. Nu s-a mai pus niciodată pe picioare de-atunci. Dar o mai ţii minte pe Maria Lopez? Care lucra pentru doamna doctor Edwards? Părinte? O mai ţii minte pe Maria Lopez?

— Da. Sigur.

Mijindu-şi ochii în lumină, Emilio întrebă:

— A ajuns până la urmă Maria să facă medicina?

— Nici vorbă.

Felipe se opri să-i mulţumească zâmbind unui frate care le adusese amândurora ceşti de ceai, fără să le fi cerut. Nu bău niciunul. Cu mâinile în poală, Felipe continuă:

— Dar a scăpat de acolo. Doamna Edwards i-a lăsat o căruţă de bani, ştiai? Maria s-a dus la Universitatea de Afaceri din Cracovia şi-a ajuns să

facă o căruţă şi mai mare de bani. S-a măritat cu un polonez. N-au avut copii. Dar Maria a înfiinţat o bursă pentru copiii din La Perla. Munca ta încă îşi arată roadele, părinte.

— Nu e meritul meu, Felipe, ci al Annei.

Îi veni în minte că Anne şi George cumpăraseră de fapt contractul Sofiei. Îşi amintea cum se amuza Anne, cum se distra la gândul că aveau să dea banii păstraţi pentru pensionare. Şi-o amintea pe Anne râzând. Acum voia ca Felipe să plece.

Felipe îl văzu tulburat, dar continuă să vorbească, cu voce potolită, insistând pe binele pe care-l făcuse Sandoz. Copacii plantaţi pe insula Chuuk crescuseră mari; un bărbat care învăţase, adolescent fiind, să scrie şi să citească în programul de alfabetizare iezuit ajunsese un poet respectat, cu o operă iluminată de frumuseţile arctice şi de sufletele celor de-acolo.

— Şi-l mai ţii minte pe Julio Mondragón? Puştiul pe care l-ai convins să nu mai mâzgălească clădirile şi să picteze capela? Acum e mare rău! Chestiile lui sunt cotate la preţuri de necrezut şi-s frumoase, unori până şi eu cred că fac toţi banii aceia. Oamenii vin în vizită la capelă să-i vadă lucrările timpurii, îţi imaginezi aşa ceva?

Emilio stătea cu ochii închişi, incapabil să-l privească pe bărbatul pe care-l inspirase să ia asupră-şi povara preoţiei. Din toate lucrurile pentru care nu dorea să se simtă responsabil. Îi veniră în minte cuvintele lui Ieremia: „Nu voi mai aduce aminte de Dumnezeu şi nici nu voi mai vorbi în numele său“. Apoi îl văzu pe Felipe cum se lasă în genunchi înaintea lui şi prin vuietul din minte îl auzi pe acesta cum zice:

— Părinte, lasă-mă să văd ce ţi-au făcut.

Lasă-mă să văd: lasă-mă să înţeleg. Emilio îşi întinse palmele amândouă, fiindcă, aşa hidoase cum i se păreau, erau mult mai uşor de înfăţişat decât ce se afla înăuntrul său. Cu blândeţe, Felipe îi trase mănuşile şi, pe măsură ce membrele mutilate se dezvăluiră, auzi zumzetul familiar al servomotoarelor şi micromecanismelor, susurul metalic al

articulaţiilor mecanice, însă diminuate, straniu, de acoperământul de piele artificială ce arăta extrem de vie.

Felipe luă degetele lui Emilio în mâinile lui mecanice, reci.

— E nemaipomenit fratele Singh, nu-i aşa? Acum e greu de crezut, dar cândva a trebuit să mă descurc cu nişte cârlige! Chiar şi după ce a făcut protezele am fost destul de deprimat, admise Felipe. N-am aflat niciodată cine a trimis bomba din pachet sau de ce. Dar ciudat e că, după un timp, am fost chiar recunoscător pentru cele întâmplate. Vezi, sunt fericit unde mă aflu acum, deci mulţumesc pentru toţi paşii care m-au adus aici.

Se lăsă tăcerea. Şoldurile lui Felipe Reyes începeau să fie afectate de artrită şi se simţi deodată bătrânul ce avea să devină când se ridică în picioare, văzând cum amărăciunea transformă expresia de pe faţa lui Emilio.

— Ticălosul ăla! Voelker te-a trimis?

Se ridicase acum şi se depărta de Felipe, păşind încoace şi-ncolo, sporind distanţa dintre ei.

— Mă întreb de ce nu mi-a lăsat la căpătâiul patului o biografie a lui Isaac Jogues. Avea ceva mai bun, nu? Un vechi prieten de-al meu care a păţit-o şi mai rău. Ce nenorocit! rosti Sandoz nevenindu-i să creadă, dezlănţuit în furia sa.

Se opri brusc şi se întoarse spre Felipe:

— Ai venit până aici ca să-mi spui să-mi număr binecuvântările, Felipe? Ar trebui să mă simt inspirat?

Felipe se ridică, la întreaga şi modesta sa înălţime, şi-l privi cu onestitate pe Emilio, pe care de tânăr îl idolatrizase şi pe care, în ciuda tuturor celor întâmplate, încă voia să-l iubească.

— Nu Voelker a fost, părinte. Părintele General m-a rugat să vin.

Sandoz rămase nemişcat. Când vorbi, vocea sa avea răsunetul aproape calm al unei furii teribile, dar controlate.

— Ah, atunci sarcina ta e să mă faci de ruşine fiindcă fac atâta caz. Pentru că mă bălăcesc în autocompătimire.

Simţind că nu are ce spune, Felipe, neajutorat, se mulţumi să stăruie în tăcere, în vreme ce Sandoz îl urmărea ca un şarpe. Deodată, ochii bărbatului licăriră primejdios şi abia atunci Felipe pricepu.

— Şi la audieri? întrebă Sandoz cu voce acum mângâietoare, cu sprâncenele înălţate şi gura deschisă uşor, aşteptând confirmarea.

Felipe încuviinţă din cap. Sandoz adăugă la amărăciune şi batjocura amuzată.

— Şi la audieri. Sigur că da! Doamne! exclamă el, adresându-se direct chiar Divinităţii. E perfect. Exact genul de amănunt creativ la care am ajuns să mă aştept. Iar tu, Felipe, eşti cumva avocatul diavolului?

— Nu e un proces al Inchiziţiei, părinte, doar ştii. Am venit numai să ajut la…

— Da, spuse Emilio cu glas înmuiat şi cu un zâmbet care nu-i cuprindea şi ochii. Ca să ajuţi la aflarea adevărului. Ca să mă faci să vorbesc.

Felipe Reyes îndură privirea scrutătoare a lui Emilio câtă vreme putu. În cele din urmă îşi feri privirea, dar vocea de o blândeţe sălbatică nu tăcu.

— Nici nu-ţi imaginzi adevărul. Eu l-am trăit, Felipe, şi trebuie să trăiesc acum cu el. Spune-le asta: palmele astea sunt nimic. Spune-le: autocompătimirea ar fi o îmbunătăţire. Nu contează ce spun. Nu contează ce-ţi zic ţie. Niciunul dintre voi n-o să ştie vreodată cum a fost. Şi credeţi-mă, nici nu vreţi să ştiţi.

Când Felipe ridică privirea, Sandoz nu mai era.

○ ○ ○

Vincenzo Giuliani fu informat în scurt timp, la biroul său din Roma, despre eşec.

Părintele General nu-l adusese pe Felipe Reyes, la drept vorbind, ca să-l folosească drept acuzator al lui Emilio Sandoz. N-avea să fie nici un proces, nici vreun avocat al diavolului, nici măcar în sensul colocvial pe care-l utilizase Emilio. Ţinta anchetei ce avea să vină era să ajute Societatea să plănuiască

noile obiective legate de Rakhat. Reyes era un specialist respectat în religie comparată, de la care Giuliani aştepta ajutor atunci când Sandoz avea să dezvăluie detaliile misiunii de pe Rakhat. Dar n-avea niciun sens să nege că sperase ca Felipe Reyes, care-l cunoscuse în vremuri mai bune pe Sandoz şi care fusese schilodit el însuşi când studiase în Pakistan, să-i ofere, poate, lui Emilio o perspectivă mai rezonabilă în ce privea unicitatea experienţei sale. Aşa că Giuliani se pleoşti când află cât de greşit îl evaluase pe Sandoz în această privinţă.

Oftând, se ridică de la birou şi păşi spre fereastră, privind Vaticanul udat de rafale de ploaie. Ce povară duceau cu ei în misiuni oameni ca Sandoz! Peste patru sute dintre ai noştri au stabilit standardul, gândi el amintindu-şi anii de noviciat în care studiase vieţile sfinţite, binecuvântate ale veneraţilor iezuiţi. Cum era citatul acela minunat? „Bărbaţi pregătiţi cu iscusinţă într-ale cărţii şi într-ale tăriei.“ Să înduri greutăţile, singurătatea, extenuarea şi boala cu mult curaj şi inventivitate. Să înfrunţi torturile şi moartea cu o bucurie ce sfidează o înţelegere uşoară, chiar şi din partea celor ce le împărtăşesc religia, dacă nu şi credinţa. Atâtea istorii homerice. Atâţia martiri precum Isaac Jogues. O mie trei sute de kilometri în interiorul Lumii Noi — un tărâm la fel de extraterestru pentru un european de la 1637 pe cât este astăzi Rakhat pentru noi, îşi dădu Giuliani seama. Temut ca vrăjitor, ridiculizat, umilit pentru blândeţea sa de indienii pe care sperase să-i câştige întru Cristos. Bătut necontenit, cu degetele tăiate bucată cu bucată cu cochilii ascuţite de scoici — nu-i de mirare că Jogues îi venise în minte lui Emilio. Salvat, după ani de abuzuri şi de suferinţe, de comercianţi danezi care îi aranjaseră întoarcerea în Franţa, revenise în patrie şi se înzdrăvenise, lucru la care nu se mai aştepta nimeni.

De-a dreptul uimitor: Jogues se întorsese în America. Trebuie să fi ştiut ce avea să i se întâmple, dar se întorsese şi-şi reluase munca printre indienii

Mohawk îndată ce fusese în stare. Şi, în cele din urmă, îl omorâseră. Într-un mod oribil.

Cum să înţelegem oameni ca aceştia? se întrebase cândva Giuliani. Cum să se întoarcă la o aşa viaţă un om întreg la minte, ştiind ce soartă îl pândeşte? Era oare psihotic, condus de vocile din cap? Un masochist care căuta degradarea şi durerea? Întrebările nu puteau fi evitate de un istoric modern, fie el şi iezuit. Jogues fusese doar unul între mulţi alţii. Erau nebuni asemenea oameni?

Nu, decisese în cele din urmă Giuliani. Nu nebunia îi îmboldea, ci matematica eternităţii. Ca să salveze suflete de la chinul perpetuu şi de la înstrăinarea de Dumnezeu, ca să aducă sufletele către bucuria veşnică şi la apropierea de Dumnezeu nu exista povară prea grea, nici un preţ prea mare de plătit. Jogues însuşi îi scrisese mamei lui: „Truda grea a unui milion de oameni n-ar merita cu prisosinţă, dacă astfel s-ar salva fie şi un suflet întru Isus Hristos?“

Da, îşi zise, iezuiţii sunt bine pregătiţi pentru martiraj. Supravieţuirea, pe de altă parte, putea fi o problemă insolubilă. Uneori, gândea Giuliani, e mai uşor să mori decât să trăieşti.

○ ○ ○

— Chiar încep să urăsc scările alea, exclamă John Candotti, păşind în lungul plajei. Sandoz stătea pe pietrele sale ca de obicei, cu spatele lipit de stâncă, mâinile expuse, lăsate să se bălăngăne între genunchii strânşi la piept.

— Nu crezi că ai putea să zaci în grădină, de pildă? E un loc fantastic pentru zăcut chiar lângă casă.

— Lasă-mă în pace, John.

Ochii lui Emilio erau închişi şi avea întipărită pe figură expresia pe care John ajunsese să o recunoască drept cea a unui om chinuit de o cruntă durere de cap.

— Nu văceam degât să rezpect ordinele. Părintele Reyes m-a trimis.

Aştepta o replică, însă Sandoz îşi recăpătase controlul, sau nu-i mai păsa. John se opri pe plajă, la

un metru de Sandoz, şi pentru un timp îşi aţinti privirea către valurile mării. În depărtare se vedeau pânze, lucind în razele piezişe ale soarelui, şi obişnuitele bărci de pescuit.

— În asemenea momente, zise John filosoficeşte, îmi amintesc ce-mi zicea adesea bătrânul meu.

Capul lui Emilio se ridică; îl măsură pe John cu o uitătură trudită, resemnat să mai suporte un asalt.

— Ce naiba faci în baie zi şi noapte? ţipă John deodată. De ce nu te cari de-acolo şi nu dai şi altcuiva o şansă?

Emilio îşi lăsă capul înapoi pe stâncă şi râse cu poftă.

— Ăsta-i un sunet bun, rânji John, încântat de efectul pe care-l avusese. Ştii ce? Cred că nu te-am mai auzit râzând până acum, de fapt.

— *Tânărul Frankenstein!* E din *Tânărul Frankenstein*! se înecă Emilio. Fratele meu şi cu mine ştiam filmul ăsta pe de rost, cred că l-am văzut de o sută de ori când eram puşti. Îmi plăcea Mel Brooks.

— Una dintre capodopere, aprobă John. *Odiseea, Hamlet, Tânărul Frankenstein*. Unele lucruri sunt nemuritoare.

Emilio râse iarăşi, se şterse la ochi cu mâneca şi încercă să-şi recapete răsuflarea.

— Credeam că o să-mi spui că lucrurile or să se prezinte mai bine dimineaţa, sau cam aşa ceva. Eram pregătit să te asasinez.

John aruncă o privire neliniştită, dar realiză că era doar o figură de stil.

— O, cerurilor! Atunci presupun că prezenţa mea e o ocazie pentru păcat, fiule, zise cu afectare, imitându-l pe Johannes Voelker. Pot să mă alătur dumneavoastră pe stâncă, domnule?

— Fă-te comod.

Emilio îi făcu loc, încercând să-şi alunge emoţia stăruitoare de a-l fi văzut iarăşi pe Felipe.

Precedat de nasul său ascuţit ca o pră de corabie, John se căţără, tot numai coate, genunchi şi tălpi mari, invidiind armonia compactă a corpului lui

Emilio, graţia atletică ce se vedea până şi acum. John se cuibări destul de confortabil pe suprafaţa dură a rocii şi cei doi admirară o vreme apusul. Urmau să urce scările pe întuneric, dar cunoşteau amândoi, prea bine, fiecare treaptă.

— Din câte văd eu, zise John rupând tăcerea, în vreme ce lumina se făcea tot mai albăstruie, ai trei posibilităţi. Unu: poţi să pleci, cum ai zis la început că vrei. Să laşi Societatea şi preoţia.

— Şi să mă duc unde? Să fac ce? întrebă Sandoz, a cărui faţă se profila la fel de dură ca şi platforma stâncoasă pe care stăteau.

Nu mai vorbise de plecare din ziua în care îi dăduse buzna în cameră reporterul acela, când realitatea vieţii de afară îi ţipase în faţă.

— Sunt prins. Şi tu o ştii.

— Ai putea ajunge un om bogat. Societăţii i s-a oferit o sumă imensă numai ca să permită să fii intervievat.

Emilio se întoarse spre el şi, în crepuscul, John aproape că putu să guste fierea ce urca pe gâtlejul celuilalt. Aşteptă, dându-i lui Sandoz o şansă de a spune ceva, însă Emilio se întorsese iar cu faţa spre soare.

— Doi: poţi trece prin anchetă. Explică ce s-a întâmplat. Ajută-ne să decidem ce să facem după aceea. O să te sprijinim, Emilio.

Cu coatele pe genunchii strânşi, Emilio duse mâinile la cap şi-şi trecu prin păr degetele lungi, osoase, arătând albicioase, ca de schelet, în contrast cu părul negru.

— Dacă încep să vorbesc, n-o să vă placă ce-o să auziţi.

Crede că adevărul e prea urât pentru noi, gândise John coborând treptele după o conferinţă grăbită cu fratele Edward şi părintele Reyes. Ed considera că Sandoz nu avea idee, poate, cât din povestea sa fusese făcută publică.

— Emilio, ştim despre copil, rosti John cu glas potolit. Şi ştim şi despre bordel.

— Nimeni nu ştie, zise cu voce pierită Sandoz.

— Toată lumea ştie, Emilio. Nu doar Ed Behr şi oamenii de la spital. Consorţiul de Contact a făcut publică toată povestea…

Brusc, Sandoz se ridică şi coborî de pe stâncă. O apucă pe plaja întunecoasă, către sud, cu braţele încrucişate la piept şi palmele înfipte la subsuori. John sări după el şi-l urmă în fugă. Îl ajunse, îl apucă de umeri şi-l întoarse spre el, răcnind:

— Cât crezi că poţi să mai ţii totul în tine? Cât o să mai înduri totul?

— Cât de mult o să pot, John, zise mohorât Sandoz smulgându-se din strânsoarea lui Candotti şi depărtându-se de el. Cât de mult o să pot.

— Şi după aceea? ţipă John, în vreme ce Emilio se îndepărta.

Sandoz se roti cu faţa spre el.

— După aceea o să abordez a treia opţiune. Asta ai vrut să auzi, John?

Rămase aşa, scuturat de un fior uşor, cu ochii mijiţi şi pielea întinsă pe oasele feţei.

John, a cărui furie se spulberase cu aceeaşi iuţeală cu care se stârnise, deschise gura ca să vorbească, însă Sandoz i-o luă înainte.

— Aş fi făcut-o cu luni în urmă, dar mă tem că am încă destulă mândrie ca să nu-i cedez lui Dumnezeu finalul la gluma asta bolnavă care mi se face acum, zise cu voce obişnuită, însă cu o privire înfiorătoare. Asta mă ţine în viaţă, John. Un dram de mândrie, atâta mi-a mai rămas.

Mândrie, sigur. Dar şi frică: *Căci în coşmarul morţii ce vise or să vină?*

9 „Părinte, e cineva care vrea să vă vadă“ — în italiană în orig.

10 „Aşa, părinte! Foarte bine!“ — în italiană în orig.

11 „Nu mă cunoaşteţi“ — în spaniolă în orig.

12 „Fraier“ în argou, în spaniolă în orig.

15. SISTEMUL SOLAR: 2021

Stella Maris: 2021–2022, timp relativ terestru

— Annie, e aşa de mişto! Stai numai să vezi. Pietroiul arată ca un cartof uriaş. Când l-am văzut, nu m-am putut gândi decât la *Păpuşile Muppets*. Barabule spa-ţi-a-le!

Anne râse, amuzată de imagine şi uşurată că George se întorsese acasă, chiar dacă lipsise doar câteva zile, ca să adune împreună cu D.W. restul de echipamente. Ultimele câteva săptămâni fuseseră un timp al neliniştii pentru ea, o femeie a cărei încredere în tehnologie ţinea mai mult de practică decât de o convingere informată, însă George se întorsese efervescent şi încrezător, iar acum, în vreme ce-l aducea acasă de la aeroportul din San Juan, îi îngropa îndoielile sub o avalanşă de entuziasm.

— Motoarele sunt la un capăt, iar camerele de luat vederi şi aşa mai departe sunt în celălalt capăt, dar băgate înăuntru şi puse cumva cruciş, aşa că nu sunt îndreptate direct spre traiectorie…

— De ce?

— Ca să nu fi acroşate de „rahat interstelar“, după cum ai zis atât de delicat, dragă. Camerele se concentrează pe un set de oglinzi — astea sunt expuse, dar putem cumva să jupuim straturile pe măsură ce imaginile se degradează, cam cum ai şterge vizorul prăfuit al unei motociclete într-o cursă pe teren accidentat. Doamne, arăţi fantastic!

Anne nu-şi luă ochii de la drum, dar reţeaua delicată de riduri de sub ochii ei se încreţi de plăcere. Avea părul prins într-o manieră pe care George o putu numi, în mintea lui, doar „în sus“, şi purta perle şi mătase crem.

— Ei, oricum, zise el, dacă te gândeşti la cartof, noi aterizăm pe partea cea lungă, unde pui, cum ar

veni, untul…

— Ori substanţa untoasă pe bază de soia, fără grăsime, cu gust de margarină adevărată, îngână Anne, cu ochii la trafic.

— E un tub în care zbori şi după aceea o cameră de presurizare, dar trebuie să-ţi pui costumul ca să mergi de la navetă până la camera de presurizare. Apoi o apuci pe un coridor de stâncă cu suprafeţele bine izolate, şi mai e o cameră de presurizare, în caz că…

— În caz că ce? voi Anne să ştie, însă el aproape că n-o auzi.

— Apoi ajungi în spaţiul de locuit, exact în centru, unde e cea mai bună protecţie şi, Anne, e foarte frumos înăuntru. Arată aşa, japonez. Cei mai mulţi pereţi sunt luminoşi, deci n-o s-o luăm razna de la întuneric. Sunt ca nişte paravane shoji.

Ea dădu din cap a aprobare.

— Aşa. Sunt patru cilindri concentrici înăuntru, da? Dormitoarele şi toaletele înconjoară cilindrul exterior. Camerele au formă de plăcintă…

— Ai rezervat una pentru exerciţii fizice şi echipament medical?

— Da, doamnă doctor. Am băgat chestiile acolo, dar o să fie nevoie să le reglezi cum îţi trebuie după ce ajungi.

George închise ochii şi-şi înfăţişă în minte restul, apoi îşi aţinti privirea drept înainte, fără să vadă traficul sau San Juanul, ci unicul şi extraordinarul vehicul spaţial ce avea curând să le fie casă, care i se părea comod şi manevrabil, unde totul era la locul lui, ordonat, organizat şi surprinzător de confortabil.

— Următorul cilindru interior are o cantină mare, cu scaune şi mese, şi o bucătărie, e ca lumea, o să-ţi placă. Ştiai că Marc Robichaux ştie să gătească? Chestii franţuzeşti. Cu multe sosuri, zice el…

— Ştiu. Marc e un drăguţ. Vorbim o groază în reţea.

— … dar o să mâncăm din tuburi până ce obţinem gravitaţie. O, şi am pus roboţii să mai sape o încăpere, cu o cadă de piatră, ca o baie japoneză,

unde te poţi săpuni şi clăti cu un pic de apă, după care poţi să te bagi la înmuiat acolo.

— Ooo, sună de-a dreptul bine, toarse Anne. Cât de mare e?

El se aplecă şi-i depuse un sărut pe gât.

— Suficient de mare. Bun. În centru mai sunt doi cilindri concentrici, pentru tubul Wolverton, da? O coloană de plante băgate prin toate găurile cilindrului exterior. Frunzele ajung până în spaţiul de locuit, rădăcinile se duc toate către centru, da? Tot aerul şi mai toate deşeurile se filtrează prin cilindrul de plante. Am mai văzut aşa ceva, dar *Doamne*, ăsta e aşa de frumos! Marc a lucrat la combinaţia de plante cu lunile…

Mai urmă ceva despre plante, apoi George îi povesti despre punte şi despre roboţii săpători care alimentau motoarele gravitaţionale. Şi Anne află că Sofia şi Jimmy aveau să lucreze la programele IA care urmau să facă asteroidul autonavigabil la întoarcerea pe Pământ, reglându-l pe transmisiile de pe Terra şi pe frecvenţele radio ale Soarelui, ca sistemul să poată opera genul de calcule pe care le făcea Jimmy în călătoria dus, în caz că era omorât. Mai era şi un simulator de realitate virtuală pentru naveta de aterizare, cu care aveau să se antreneze toţi, în caz că D.W. era…

Anne băgă maşina într-un loc de parcare şi opri motorul. Se lăsă o tăcere lungă, fiindcă deveniseră amândoi conştienţi că era foarte probabil să existe victime. Erau cu toţii antrenaţi încrucişat, pentru a li se multiplica abilităţile în echipa finală de opt oameni.

— Nava o să zboare singură înapoi, la întoarcere, zise în cele din urmă George.

— Asta-i partea care-mi place, zise cu hotărâre Anne. Partea cu „înapoi, la întoarcere“.

○ ○ ○

Anne încă juca rolul Scepticului de Serviciu, însă ultimele optsprezece luni o marcaseră pe interior cu pecetea unei schimbări surprinzătoare. De mai multe ori misiunea se aflase pe punctul de a fi abandonată

şi de tot atâtea ori Anne se minunase cum iscusinţa şi rugăciunile iezuite fuseseră folosite pentru rezolvarea problemelor.

Primul asteroid avea o fisură ce ar fi putut ceda la o acceleraţie gravitaţională de peste un G. Al doilea păruse perfect, până ce o analiză metalurgică descoperise că are prea mult fier în compoziţie, lucru ce ar fi deteriorat, pe termen lung, motoarele. Câteva nopţi mai târziu, rugăciunile de seară ale unui fizician iezuit fuseseră întrerupte de subita conştientizare a faptului că socotelile făcute despre capacitatea de încărcare se bazaseră exclusiv pe o rocă de formă cilindrică. Îşi termină rugăciunile, refăcu rapid calculele şi-şi trezi din somn colegii iezuiţi din mai multe fusuri orare. Douăsprezece ore mai târziu, Sofia Mendes primise autorizarea de a-l contacta pe Ian Sekizawa şi de a-i cere să lărgească spectrul căutării prin includerea unor asteroizi de aproape orice formă, atâta vreme cât erau simetrici, în mare, pe axa cea mai lungă. Răspunsul lui Ian veni în câteva zile: localizase un pietroi mai mult sau mai puţin ovoidal, era în regulă? Avea să fie numai bun.

Mai fusese o criză similară când cu fuselajul bifazic al navetei lui D.W. Materialul folosit pentru protecţia avioanelor spaţiale trebuia să funcţioneze în frigul de neimaginat al spaţiului, dar şi în căldura de furnal a intrărilor şi ieşirilor dintr-o atmosferă. Comenzile militare, fiind contractele cele mai avantajoase, aveau întâietate în faţa celor civile. Rugăciuni intense, împreună cu talente tehnice şi diplomatice deosebite, fură dedicate chestiunii. Pe neaşteptate, guvernul militar din Indonezia căzu şi comanda unui avion spaţial construit de forţele aeriene ale acestei ţări fu anulată, eliberând materiale pentru comanda privată ce fusese făcută cu luni în urmă de Sofia, în numele unui grup anonim de investitori.

După o vreme devenise greu de ignorat felul în care zarurile continuau să se rostogolească în favoarea misiunii. Membrii echipajului îşi văzură de antrenamente, fără a fi afectaţi de fluctuaţii de

încredere, însă toţi avură parte de grade diverse de uimire. Până şi iezuiţii erau divizaţi. Marc Robichaux şi Emilio Sandoz zâmbeau, zicând „Vedeţi? *Deus vult*“, în vreme de D.W. Yarbrough şi Andrej Jelačić clătinau din cap minunându-se. George Edwards, Jimmy Quinn şi Sofia Mendes rămâneau agnostici în privinţa întrebării dacă evenimentele acestea erau miracole minore ori coincidenţe majore.

Anne nu spunea nimic, dar odată cu trecerea lunilor îi venea tot mai greu să reziste frumuseţii actului de a crede.

○ ○ ○

Şi aşa se făcu, mulţumită norocului, sorţii sau lui Dumnezeu, că la nouăsprezece luni şi douăsprezece zile după ce Anne se apucase să-şi facă lista, începând cu „1. Ia-ţi unghieră“, reuşi în cele din urmă să bifeze şi ultimul punct, nu tocmai simpatic: „Vomit la gravitaţie zero“. Incapabilă încă de copil să se dea măcar în leagăn fără să-i vină rău, se resemnase cu ideea că atunci când conţinutul stomacului o să înceapă să-i plutească înăuntru, asta avea să-i declanşeze cu siguranţă răul spaţial de care sufereau cam 15 la sută dintre călători, în ciuda progreselor din medicină. Nu întru totul pesimistă în privinţa şanselor sale de a evita situaţia, purtase banda transdermică antigreaţă de a cărei eficienţă D.W. se jurase, şi o înjurase cu poftă când reuşise să respire din nou.

Per ansamblu totuşi, merita să se felicite singură. Cu toţii se aşteptaseră să fie speriată, aşa că, evident, decisese să le contrazică aşteptările şi să alunece pe tobogan. Şi o făcuse. Coborârea fusese incredibil de zgomotoasă, dar nu simţise prea mult mişcarea. Apoi apăruse încântarea de a suporta 4 G, şi de a fi lipită de scaun în vreme ce accelerau vuind până la viteza sunetului; bubuitul se auzise brusc în spatele lor. Cerul se înnegrise tot mai mult şi mai mult, apoi D.W. trăsese de manşă şi fusese aruncată înainte în centura de siguranţă, atât de brutal, încât crezuse că i se oprise inima. Apoi zărise, pe fundalul întunecimii de nepătruns, luna şi inelul turcoaz al Pământului,

chiar în faţa ei, pe geamul carlingii. În vreme ce Asia se desfăşura sub ei într-un apus de o imensă şi memorabilă frumuseţe, Anne simţi cum se înalţă din scaun şi începe să plutească.

În clipa aceea avusese parte de un moment brusc şi fără precedent de claritate, o clipă de certitudine, cu totul neaşteptată, că Dumnezeu era real. Senzaţia se destrămă aproape la fel de iute cum apăruse, însă o lăsă cu convingerea că Emilio avea dreptate, că erau meniţi să fie acolo şi să facă lucrul acesta imposibil. Îl privi cu uimire, zguduită, şi se simţi iraţional de furioasă când văzu că doarme.

Se înălţaseră de aproximativ două ore şi jumătate, când apăru Sofia, plutind, ca să facă o evaluare navigaţională. Probabil că de acolo i se trăsese, de când întorsese capul să-i urmărească mişcările. Urechea internă a Annei, şi nu măruntaiele, o trădase. Fără avertisment, corpul ei se revoltă împotriva situaţiei acesteia bizare şi-şi petrecu următoarele ore icnind şi suflându-şi nasul. Când se termină, îşi dădu seama că era înfometată şi, desfăcându-şi centurile, se avântă înainte prin carlingă, simţindu-se ca Mary Martin pe sârmă, până ce se izbi atât de tare într-un perete, că făcu „Au!“, apoi „La dracu’“, fără să se gândească. Îi aruncă o privire lui Emilio, sperând că nu-l deranjase, dar el deschise ochii şi rânji chinuit, făcând-o să realizeze că fusese treaz în tot acest timp şi că se luptase şi el cu impulsul de a-şi vărsa micul dejun.

D.W. alese chiar acel moment ca să le strige:

— Hei, i-e foame cuiva?

Efectul întrebării fu imediat şi impresionant.

Respectându-i solicitarea fermă, deşi bolborosită, Anne îl lăsă pe Emilio să se descurce cu experienţa revoltătoare pe care o avusese şi ea, fără să asiste plină de solicitudine. Li se alătură lui D.W. şi Sofiei pentru masa de prânz, ce consta într-o excelentă supă-cremă de legume ambalată în tuburi precum cele de pastă de dinţi. După ce-şi linişti stomacul cu masa surprinzător de decentă, Anne se mai înviora şi începu să se simtă acceptabil. Suficient cât să

constate, posomorâtă, că şi cu feţele umflate şi cu picioarele tremurând, sindrom care-i afecta pe toţi la gravitaţie zero, Sofia arăta la treizeci şi doi de ani mai bine decât Anne în ziua nunţii sale, proaspătă la faţă, la douăzeci de ani. Nici măcar o redistribuire radicală a plasmei din sânge şi a limfei nu reuşea să întunece cu totul frumuseţea Sofiei; fluidul îi netezea faţa într-un oval ca de fildeş, cu sprâncene negre arcuite, pleoape calme, ovoidale şi buze strânse într-o manifestare de autocontrol potolit: un portret bizantin lipsit de emoţie.

D.W., pe de altă parte, era şi mai urât decât de obicei.

Frumoasa şi Bestia, cugetă Anne văzându-i cum lucrează, cu creştetele apropiate, la reglajele de navigaţie. Prietenia lor i se părea bizară, pură şi mişcătoare, într-un fel pe care nu-l înţelegea. Cu Sofia, D.W. lăsa deoparte purtarea teatrală de Bătrânel Cumsecade şi părea să absoarbă mai puţin oxigen dintr-o încăpere; Sofia, în ce-o privea, părea mai puţin preocupată în compania lui D.W., mai confortabilă în pielea ei. Remarcabil, cugetă Anne. Cine să se fi gândit?

○ ○ ○

Existaseră reticenţe pe parcursul implicării tot mai mari a Sofiei în misiune, nu din partea celorlalţi membri ai echipajului, ci de la biroul Părintelui General, care dorise să o angajeze ca antreprenor, însă îi blocase includerea în echipaj. Fusese nevoie ca D.W. să intervină personal ca s-o aducă, iar texanul nu-şi mai încăpea în piele de mulţumire fiindcă o făcuse.

Sofia, în primul rând, arătase un talent natural pentru pilotaj; cu calm şi precizie, cu o abordare logică a sistemelor complexe, învăţase de la instructori cu acea competenţă rece care îi adusese cândva profit lui Jean-Claude Jaubert şi-l încânta acum pe D.W. Yarbrough.

— Învaţă aşa cum decolează un avion — se duce drept în sus, îi declară D.W. Părintelui General, continuând apoi, voios: Po’ să pic mort oricând, de-

acuma, şi ea o să-i poată aduce-n sus şi-n jos, nicio grijă. Mi s-a luat o piatră dă pă inimă, pă cuvânt.

Dar mai era şi altceva. D.W. nu cerea sfinţenie, ci doar un talent anume ca să primească oameni printre ai lor — capacitatea de a-l găsi în ei pe Dumnezeu. Un specialist în deghizări el însuşi, Yarbrough ştia când se uită la o faţadă. Dacă nu izbutea nimic cu misiunea asta nebunească, îşi spuse mai întâi lui şi apoi Părintelui General, avea de gând să încerce măcar să ajute un suflet să se lecuiască şi să se reîntregească. Cu mult timp în urmă, John F. Kennedy propusese ca America să ajungă pe Lună, nu fiindcă ar fi fost uşor, ci tocmai pentru că era greu, şi acesta era darul pe care D.W. Yarbrough îl oferea Sofiei Mendes: ocazia de a face ceva atât de dificil încât s-o forţeze până la ultimele limite, s-o facă să-şi simtă potenţialul şi să găsească ceva în ea care să vibreze.

Şi dacă îl surprinsese faptul că Sofia îl citise la fel de bine cât o citise şi el pe ea, socotea că lucrul acesta era spre bine. Oricât ar fi făcut-o pe cowboyul pitoresc, Yarbrough era, la cincizeci şi nouă de ani, un lider competent, al cărui stil personal neglijent masca o continuă şi necruţătoare atenţie la detalii. Fusese cândva comandant de escadron aerian şi ştia că sunt multe lucruri ce nu se puteau controla odată ce intrai în luptă; faptul că ştia asta dicta o insistenţă neabătută ca lucrurile ce se puteau controla să fie aduse la perfecţiune. Şi în asta Sofia îi era egală.

Fiind cei doi multispecialişti din echipă, D.W. Yarbrough şi Sofia Mendes luaseră pe seama lor coordonarea şi supervizarea celei mai mari călătorii în necunoscut de când plecase Magellan din Spania, în 1519. Trecuseră împreună peste toate detaliile misiunii, colectând şi absorbind rezultatele câtorva sute de lucrători independenţi, reconciliind diferenţele, luând decizii de comandă, insistând pe gândire alternativă, pe soluţii îmbunătăţite, pe planuri chibzuite mai bine. Trebuiau să-şi închipuie orice posibilitate imaginabilă: arşiţa deşertului, ploaia tropicală, frigul arctic, câmpia, munţii, râurile, şi să

optimizeze echipamentul pe cât posibil, evitând să se lase copleşiţi de volumul acestuia. Studiaseră sisteme de depozitare a alimentelor, se gândiseră la posibile mijloace de deplasare la sol, avuseseră dispute crâncene pe subiecte precum necesitatea de a lua cafea cu ei sau de a se descurca fără, discutaseră impactul ecologic al aducerii unor seminţe, cu scopul de a face grădini, împărtăşindu-şi ideile despre mărfuri bune pentru comerţ, ţipaseră, îşi întorseseră spatele, se împăcaseră, râseseră o grămadă şi, cu toate că şansele erau mici pentru aşa ceva, ajunseseră să ţină unul la celălalt.

Şi veni, în cele din urmă, şi ziua în care erau gata să înceapă încărcatul asteroidului pentru călătorie. D.W. îi aduse mai întâi pe George Edwards şi pe Marc Robichaux pe pietroi, ca să inspecteze şi să regleze minuţios sistemul de întreţinere a vieţii de pe asteroid şi ca să depoziteze primul transport de provizii.

Iezuitul Marc Robichaux era un naturalist şi acuarelist din Montreal. La patruzeci şi trei de ani, părul blond îi încărunţea, însă rămăsese unul dintre acei oameni ce arată mereu tineri, cu voce blajină şi ochi blânzi. „Chintesenţa Tipului Timid, Drăgălaş“, îl etichetase Anne, genul de băiat adorat de fete în liceu şi totodată îndrăgit de profesori, adorabil, dar cu o tendinţă agasantă de a-şi preda devreme lucrările şi de a lua 10 pe ele. Marc se ocupa de tubul de plante Wolverton şi de bazinul cu peşti tilapia, care aveau să producă mâncare proaspătă, în completarea hranei conservate pe care o luau cu ei. George Edwards era responsabil de controlul informatic al tubului Wolverton, ca şi de programarea şi aspectele mecanice ale sistemelor de obţinere a aerului şi apei. Cei doi îşi petrecuseră ultimul an învăţându-şi unul altuia calificările, iar tăcerea grijulie a lui Marc echilibra cu brio exuberanţa inovativă a lui George.

La bord veni apoi James Connor Quinn, douăzeci şi opt de ani, specialist în navigaţie şi comunicaţii, şi muzicologul iezuit Alan Pace. În vârstă de treizeci şi nouă de ani, părintele Pace era un englez subţiratic,

care lăsa impresia cuiva ce le văzuse pe toate şi care, tot ce se poate, chiar le şi ştia pe toate. Trăsătura asta îl îngrijora pe D.W.; Pace îl înlocuise în ultimul moment pe Andrej Jelačić, care suferise un atac de cord la testele de stres. Andrej, regretat încă, era greu de înlocuit. Însă Alan era bine calificat — un muzician remarcabil, chiar dacă o pacoste. Ca mulţi alţi muzicieni, avea o minte precisă şi ordonată şi obţinuse, de fapt, şi o specializare secundară în matematică. Se antrena încrucişat cu Jimmy Quinn, pianist amator, şi-şi petrecuseră lunile de pregătire studiind colecţia tot mai mare de fragmente de cântece extraterestre, ca şi abilităţile tehnice necesare pentru a conduce pietroiul către Alfa Centauri.

Mai rămâneau Emilio Sandoz, de patruzeci de ani, şi Anne Edwards, care avea şaizeci şi patru de ani, ca şi soţul ei; ei ajunseră ultimii. În vreme ce ceilalţi se împrăştiaseră pentru pregătire, ei rămăseseră în Puerto Rico. Un alt preot fusese însărcinat cu atribuţiile lui Emilio din La Perla, iar el îşi concentrase eforturile asupra clinicii, unde Anne îl supraveghea pentru obţinerea unei specializări de asistent medical, cu accent pe anumite urgenţe medicale ce se puteau întâmpla departe de Pământ, unde nu se beneficia de spitale, farmacii sau echipamente prea sofisticate. În ceea ce-l privea, Emilio devenise iarăşi profesor de limbă pentru Anne, de data asta folosind programul IA al Sofiei ca să-o pregătească pe Anne să înveţe limba Cântăreţilor. Împreună, seară de seară, transcriseseră şi studiaseră transmisiile interceptate. Îi împiedica orice lipsă a referentului, dar izolaseră fraze repetitive şi se obişnuiseră cu ritmul limbii.

Avuseseră destul material ca să lucreze, ca şi Alan Pace. Odată iniţiată, matricea de recepţie devenise stabilă. Prin iunie 2021, majoritatea radio-astronomilor se apucaseră de alte proiecte, şi operatorii telescoapelor se întorceau, pur şi simplu, spre Alfa Centauri la cicluri alternative de 15 şi 27 de zile, recepţionând ceea ce păreau a fi concerte desfăşurate după program. Muzica nu dura niciodată

prea mult; semnalele se transformau în zgomot după câteva minute. Cântecele erau întotdeauna diferite, deşi o dată se repetase o temă. Uneori erau după modelul de întrebare–răspuns al primului cântec. Alteori, cineva cânta solo. Alteori, muzica era corală.

Mai fascinant era, într-un fel, că unii Cântăreţi individuali ajunseseră, după o vreme, să fie recunoscuţi. Cel mai emoţionant dintre ei avea o voce de o forţă şi dulceaţă care-ţi tăiau respiraţia, cu un ambitus de operă, dar folosită fără fasoane într-o melopee hipnotică ce-l făcea pe ascultător să nu-i mai bage de seamă timbrul superb decât pentru a se gândi la frumuseţe şi adevăr.

Era vocea lui Hlavin Kitheri, Reshtar de Galatna, care, într-o bună zi, avea să-l distrugă pe Emilio.

○ ○ ○

Cu toate că plasturii antigreaţă nu eliminau cu totul răul de spaţiu, păreau totuşi să-i limiteze durata. Şi Anne, şi Emilio îşi reveniseră când D.W. exclamă, la vreo douăsprezece ore de la decolare: „Ia uite frumoasa!“ Plutind grijulii către hublourile din carlingă, zăriră pentru prima dată asteroidul.

Emilio, care avusese şi el parte de o descriere entuziastă din partea lui George, făcu o mutră dezamăgită.

— Ce? Şi smântâna? Fără praz?

Anne chicoti şi se împinse în perete ca să revină la locul ei din spaţiul de depozitare.

— Şi fără gravitaţie, zise peste umăr, zâmbind cu gura până la urechi.

— Asta e semnificativ? întrebă Emilio cu voce joasă, venind şi el în spatele navetei.

— Centura, voi doi, ordonă D.W. Încă avem masă şi vă puteţi rupe gâtul dacă buşesc aterizarea.

— Rahat! Ce vrea să zică, cum adică să buşească aterizarea? N-a zis nimic despre asta până acum, mormăi Anne, aşezându-se în poziţia corectă şi prinzându-şi chingile.

Emilio îşi puse şi el centura, dar nu uită să-i cerceteze faţa lui Anne.

— Zi, ce era chestia aia cu „fără gravitaţie“? insistă el. Haide. Ce? Ce!

— Cum să-ţi zic? roşi ea, dar continuă pe un ton cât se poate de stăpânit. George şi cu mine suntem căsătoriţi de aproape patruzeci şi cinci de ani şi-am făcut-o cam în toate felurile în care se poate, mai puţin la gravitaţie zero.

El îşi apăsă gura cu palma.

— Sigur. Nu mi-ar fi trecut prin cap, dar evident că…

— Nici n-ar trebui să-ţi treacă, zise Anne cu severitate. Eu, pe de altă parte, aproape numai la asta mă gândesc de când am terminat cu vomitatul.

○ ○ ○

Procedura de îmbarcare se desfăşură fără incidente. D.W. şi Sofia se duseră aproape direct spre cabinele lor, fiindcă trudiseră continuu pe timpul zborului. Până şi Anne şi Emilio obosiseră doar pasageri fiind şi, în ciuda încântării de a vedea pentru prima oară spaţiile de locuit pe viu, niciunul nu protestă când fură trimişi „la culcare“ — în saci de dormit suspendaţi în aer.

În vreme ce proaspăt-veniţii dormeau, George, Marc, Alan şi Jimmy mutară ultimele sute de obiecte din navetă. Geometria ariilor de depozitare fusese atent chibzuită; era greu de anticipat cum avea să se deplaseze încărcătura, supusă acceleraţiei. Toţi parametrii spaţiilor de locuit fuseseră planificaţi mai întâi pentru a funcţiona fără gravitaţie, apoi cu un unghi de gravitaţie către în jos, spre motoare, odată ce aveau să fie pornite. Aşa că totul trebuia pus bine înainte de cele două accelerări de probă pe care D.W. le plănuia pentru următoarea zi.

Munca dură mai multe ore şi acesta era, parţial, motivul pentru care Jimmy Quinn se trezi atât de târziu în dimineaţa următoare. Eileen Quinn observase cândva că trezitul lui Jimmy pentru şcoală era mai mult ca o ridicare din morţi, decât ca un sculat din pat; nevrând niciodată să se scoale devreme, Jimmy Quinn ura dimineţile, fie ele şi în spaţiu. Aşa că atunci când intră plutind în sala de

mese, după ce se trudise cu complexităţile făcutului toaletei fără gravitaţie, era pregătit să se scuze că întârziase probele. Spre surprinderea sa, Anne şi George încă nu apăruseră la masă, aşa că nu era, de fapt, ultimul. Îşi văzu de-ale lui, tăcut ca de obicei în momentul acela al zilei, sugând dintr-un tub de cafea şi din nişte cremă de homar pe care o descoperise în recipientele cu mâncare. Abia după ce cafeina începu să-şi facă efectul îşi dădu seama că toată lumea aştepta, cumva, să se întâmple ceva.

Tocmai se pregătea să-l întrebe pe D.W. când era programată accelerarea, când râsetele din camera lui George şi a Annei deveniră sesizabile. Se întoarse să zică:

— Ce credeţi că or face acolo?

Întrebarea fusese inocentă, însă Emilio pufni, iar D.W. îşi acoperi faţa cu palmele. Alan Pace încerca din răsputeri să nu observe nimic, însă Marc râdea, iar umerii Sofiei se zguduiau, deşi Jimmy nu-i vedea faţa fiindcă se ascunsese într-un ungher al chicinetei.

— Dar ce…? începu să întrebe, însă Anne sughiţa acum de-a binelea de râs, apoi vocea lui George răsună dinspre cabina lor.

— Ei bine, iubitori ai sportului, avem parte de o dezamăgire majoră aici, în Tărâmul Fanteziei.

D.W., auzind acestea, nu mai putu rezista şi izbucni în hohote, însă Alan rămase sobru, remarcând:

— Ah, presupun că e o dificultate ce se poate atribui întru câtva celei de-a treia legi a lui Newton.

Jimmy, încă adormit, stătu să se gândească o clipă, apoi bolborosi:

— Pentru fiecare acţiune există o forţă de reacţiune egală şi opusă…

Şi atunci începu să priceapă.

— Bătrânu’ George are greutăţi să-şi lucreze lotu’, comentă D.W. făcându-l pe Alan Pace să râdă. Însă Marc Robichaux îşi făcu vânt către un dulăpior şi pluti înapoi câteva clipe după aceea, cu un zâmbet serafic, ca un arhanghel de vârstă mijlocie, în mână cu o rolă de bandă adezivă lată de cinci centimetri. O

împinse prin uşa crăpată către cabina familiei Edwards, cu o mână băgată înăuntru, cam cum ai întinde un sul de hârtie igienică unui musafir aflat la strâmtoare. Între timp, vocea sonoră de televiziune a lui Karl Malden, cu o urmă de accent spaniol, strigă înspre cei doi:

— Bandă adezivă! Nu plecaţi de-acasă fără ea.

Anne chiţăi de râs, însă George ţipă:

— Presupun că nu putem avea şi noi parte de un pic de gravitaţie, nu?

La care D.W. îi răspunse, răcnind la rându-i:

— Nu. Pe-acilea n-avem decât levitaţie.

Şi aşa începu prima zi a misiunii iezuite pe Rakhat.

○ ○ ○

— Aşadar, doamnelor şi domnilor, *Stella Maris* e pe cale să iasă din sistemul solar, exclamă Jimmy de pe punte, după un timp remarcabil de scurt de la plecare.

Îi răspunse un şir de ovaţii sălbatice. Cu mâinile noduroase înconjurând o ceaşcă de cafea, D.W. se aplecă peste masă şi zise cu maliţie trucată:

— Domniţă Mendes, 'mi-nchipui că asta te califică pe primu' loc ca Evreu Rătăcitor, în toată istoria.

Sofia zâmbi.

— Aşteaptă de luni întregi să zică replica aia, pufni George urmărind ceasurile şi notând apariţia primelor discrepanţe.

— Încă n-am ajuns? întrebă voioasă Anne.

I se răspunse cu huiduieli şi mârâituri.

— Mie mi s-a părut amuzant, Anne, îi zise pe un ton sincer Emilio, aşezând masa, dar standardele mele sunt foarte joase.

Din momentul în care motoarele fuseseră pornite, avuseseră gravitaţie deplină, şi nu peste mult timp părea absolut normal să se afle cu toţii înăuntrul unui asteroid ce călătorea spre Alfa Centauri, indiferent cât de nebunească ar fi fost, obiectiv, ideea. Singura indicaţie că făceau ceva extraordinar venea de la cele două ecrane ale ceasurilor-calendar montate în sala

de mese, pe care George le privea cu gura căscată de fascinaţie. Ceasul navei, cu inscripţia NOI, părea normal. Ceasul pus după ora relativă de pe Pământ şi etichetat cu EI era calibrat să funcţioneze ţinând seama de viteza lor calculată.

— Uitaţi, zise George, deja se vede.

Pe ceasul de pe Pământ secundele treceau vizibil mai repede.

— Încă mă nedumereşte asta, zise Emilio aruncând o privire înspre ceasuri şi aranjând pe masă şerveţele, aceleaşi despre care Anne şi D.W. avuseseră o dispută aprinsă cu câteva luni în urmă. Argumentul Annei era: „Refuz să-mi petrec jumătate de an văzându-vă pe voi cum vă ştergeţi la gură cu mâneca. Nu-i nevoie să transformăm călătoria asta într-un test nasol de rezistenţă macho“. Vom avea timp berechet să ne confruntăm cu greutăţile când vom ajunge acolo. „Şerveţelele sunt o risipă prostească de spaţiu de depozitare“, ripostase D.W. În cele din urmă, Sofia arătase că şerveţelele aveau să cântărească în jur de opt sute de grame şi că nu era nevoie să se ia la harţă pentru atâta lucru. „Pentru cafea“, zisese Sofia, „merită să ne luăm la harţă.“ Şi, slavă Domnului, gândi Emilio, femeile câştigaseră şi disputa aceea.

— Cu cât mergem mai repede, cu atât mai aproape vom fi de viteza luminii, explică din nou George, răbdător, iar timpul mai rapid o să treacă pe ceasul pus pe timpul Pământului. La viteză maximă, pe la jumătatea expediţiei, o să avem impresia că, la trei zile de-ale noastre, pe Pământ trece un an. Sigur că pe Pământ, dacă ar şti cineva ce punem la cale, ar părea că timpul de pe navă a încetinit şi că fiecare zi durează patru luni. Asta-i relativitatea. Depinde de punctul de vedere.

— OK, asta am priceput. Dar de ce? De ce se întâmplă aşa? insistă Emilio.

— *Deus vult, mes amis*, exclamă voios, din chicinetă, Marc Robichaux. Lui Dumnezeu îi place aşa.

— Presupun că e un răspuns la fel de bun ca oricare, zise George.

— Rugăciune! Să spunem o rugăciune lungă! anunţă Anne, care, împreună cu Marc, aducea la masă primul fel pe care îl gătiseră normal în spaţiu: spaghetti cu sos roşu, o salată făcută cu legume Wolverton şi Chianti din concentrat. O, ce mă bucur că am scăpat de lipsa greutăţii!

— Serios? Mie chiar mi-a plăcut la gravitaţie zero, zise Sofia, trăgându-şi un scaun la masă.

George se aplecă spre Anne şi-i zise ceva la ureche. Toţi zâmbiră când îl plesni.

— Doar fiindcă nu ţi-a fost greaţă! o articulă Emilio ignorându-i pe cei doi Edwards, însă Anne îl auzi şi încuviinţă.

— Da, ar fi şi asta, admise Sofia, dar îmi place foarte mult să fiu la ce înălţime am chef.

Coborât de pe punte chiar atunci, Jimmy Quinn veni şi se cufundă într-un fotoliu, cu o repezeală comică. Îi domina cu înălţimea pe ceilalţi chiar şi aşezat.

— Sofia şi cu mine avem un târg, le spuse Jimmy. Nu suflă un cuvânt despre baschet şi eu n-aduc vorba despre minigolf.

— Ei, domniţă Mendes, s-ar putea să mai avem o groază de gravitaţie zero mai pe-ncolo, zise D.W. O să mai ai o şansă să te-nalţi iară când ajungem, când ne-om opri să ne uităm în jur.

— Şi când inversăm tracţiunea motoarelor, la jumătatea drumului, completă George. Când ajungem, o să fim în cădere liberă.

— O să-ncercaţi iarăşi, tu şi cu Anne? întrebă Jimmy.

Anne îl plesni după ceafă trecând să ia piperul din chicinetă.

— Să ştii, George, că dacă n-ai de gând să împarţi, pentru noi ceilalţi nu e drept.

Alan Pace părea îndurerat, însă ceilalţi, care se aşezau la masă, huiduiră răsunător. Se opriră ca să spună rugăciunea, apoi îşi trecură platourile unii altora, râzând şi întărâtându-se în glumă. Era uşor să

li se pară că erau din nou acasă la Anne şi George, la cină. Mulţumit de felul în care se solidifica grupul, D.W. ascultă şi lăsă conversaţia să alunece o vreme, apoi ridică o mână.

— OK, urechile la mine, doamnelor şi domnilor soldaţi. Uitaţi care-i *ordo regularis*, cu-ncepere de mâine.

Zilele erau împărţite oră cu oră. Cei patru civili, cum le spunea D.W., urmau să aibă timp liber în vreme ce iezuiţii se adunau la liturghie, deşi oricine era bine-venit să li se alăture. Trei ore pe zi erau dedicate cursurilor, cu excepţia duminicilor, pentru a le ascuţi antrenamentul şi a menţine disciplina mentală; ca şi pentru siguranţa că fiecare membru al echipajului căpăta măcar noţiuni mulţumitoare din calificările celorlalţi. Aveau, în plus, şi o oră pe zi destinată activităţilor fizice.

— Tre' să fim gata dă orice, zise bătrânul comandant de escadron. Nu se moaie nimenea.

Mai existau operaţiile de întreţinere obişnuite şi orele de cart. Şi în spaţiu erau haine şi vase de spălat, filtre de schimbat, plante şi peşti de îngrijit, resturi de păr, firimituri şi alte rămăşiţe de aruncat, chiar şi dacă mergeau cu o viteză tot mai apropiată de cea a luminii către Dumnezeu ştia unde. Dar aveau să aibă şi vreme pentru proiecte personale. Computerul navei conţinea, mai mult sau mai puţin, întreaga cunoaştere occidentală şi mare parte din cea nonoccidentală, aşa că aveau din plin cu ce să lucreze. Şi în fiecare zi după prânz, propuse D.W., aveau să lucreze la un proiect comun.

— M-am consultat cu domniţa Mendes, aici de faţă, în chestiunea respectivă, zise ţintuind-o cu privirea unui ochi. Părintele Pace o să ne înveţe să cântăm integral *Mesia* al lui Handel.

— O muzică destul de plăcută, zise Sofia ridicând din umeri la surpriza tăcută a celor din jurul mesei. N-am nicio problemă să-l învăţ în anticiparea apariţiei lui Mesia. Spun doar că Handel a compus-o cumva prematur.

Alte huiduieli şi fluierături izbucniră, punctate de strigătele lui George „Pe ei, Sofia!“ şi de ţipătul bucuros al Annei „Avem încă un duelgiu la masă!“, iar D.W. Yarbrough rânji, jubilând, de parcă Sofia ar fi fost triumful lui propriu. Ceea ce şi era, în anumite privinţe, gândi Anne.

— Serios, muzica totuşi e motivul pentru care ne aflăm aici. Singurul lucru pe care-l ştim cu siguranţă despre Cântăreţi e că aceştia cântă, sublinie Alan Pace cu un iz pedant, încercând să introducă un subiect serios în conversaţie. Muzica s-ar putea să fie, foarte bine, singura noastră cale de comunicare cu ei.

În liniştea ce se lăsă, zăngănitul furculiţelor şi vaselor deveni audibil, iar Anne era cât pe ce să zică ceva deşucheat, însă vorbi Sofia.

— A, n-aş crede. Doctorul Sandoz a reuşit să stăpânească treisprezece limbi, din care şase în mai puţin de trei ani, zise cu răceală, trecându-i bolul cu salată lui Jimmy, căruia îi căzuse falca la comentariul lui Pace. Cine ar vrea să ţină un pariu? Dacă avem succes la contact, sunt dispusă să pun rămăşag că o să desluşească toată gramatica de bază în mai puţin de două luni.

Îi zâmbi lui Pace cu drăgălăşenie şi nu-l slăbi din priviri, cu sprâncenele înălţate a aşteptare, în timp ce mai lua o înghiţitură de spaghetti.

— Io unu’ m-aş băga, Alan, zise tihnit D.W., privind pe undeva pe lângă Alan, cel mai probabil înspre Sofia ori Emilio. Dacă pierzi, putem să-ţi spunem Al timp de-o lună.

— Ah, miza e prea mare pentru mine, zise Pace începând să dea înapoi. Retrag ce-am spus, Sandoz.

— Las-o baltă, zise un pic înţepat Emilio şi se ridică de la masă luând cu el în chicinetă farfuria pe jumătate plină, semn că isprăvise cu masa.

○ ○ ○

Se bucură să audă că Anne luase asupra ei întreţinerea conversaţiei după plecarea lui şi se apucă de curăţat oalele. Decis să-şi suprime reacţiile, tresări

totuşi când auzi vocea Sofiei Mendes în spate, lucru care-l înfurie şi mai tare.

— Ce-i mai rău, îl întrebă ea cu un glas fără intonaţie, trecând pe lângă el ca să pună vasele pe blatul mesei, să fii insultat ori apărat?

Emilio se opri din frecat, neobişnuit să i se citească gândurile, şi-şi sprijini pe chiuvetă mâinile, însă după un moment se apucă din nou, cu hotărâre, de treabă.

— Las-o baltă, zise iarăşi, fără s-o privească.

— Se spune că sefarzii i-au învăţat pe spanioli mândria, comentă ea. Îmi cer scuze. Am spus ceva prea de tot. N-o să se mai întâmple.

Când se întoarse, ea plecase. Înjură violent, în şoaptă, întrebându-se, nu pentru întâia oară, ce-l făcuse vreodată să creadă că ar fi avut temperament de preot. Îşi îndreptă în cele din urmă umerii, îşi trecu mâinile ude prin păr şi reveni în sala de mese.

— Nu sunt un nemernic în toată regula, îi anunţă formal pe cei de la masă, şi, convins că le captase atenţia, îi asigură: dar aş putea fi dacă mă străduiesc.

În râsetele surprinse ale celorlalţi îşi ceru scuze de la părintele Pace, în vreme ce Alan îşi reafirmă, la rândul său, regretul.

Emilio îşi reluă locul la masă şi aşteptă ca membrii echipajului să se lase antrenaţi de discuţiile de după masă, apoi se aplecă uşor către Sofia, aflată la stânga lui.

— *Derech agav*, zise cu voce scăzută, *yeish arba-esrei achshav*.

— Retrag cele spuse, rosti ea, ca un ecou la vorbele lui Alan Pace.

Ochii îi străluceau, cu toate că nu se uita de-a dreptul la el.

— Prelungeşti cam mult r-ul, dar altfel accentul e chiar bun.

El zisese, pe ton de conversaţie, într-o ebraică sefardă care aproape că ar fi putut trece drept a unui vorbitor nativ, că stăpânea, acum, paisprezece limbi.

Şi dacă Jimmy Quinn, Anne Edwards şi D.W. Yarbrough observară chipul Sofiei, fiind toţi atenţi,

din motive diferite, la asemenea lucruri, mai târziu aveau să bage de seamă şi că avea să fie ultima oară când Emilio Sandoz se aşeza lângă tânăra femeie, pentru aproape un an.

16. STELLA MARIS

2031, timp relativ terestru

Trecuseră cinci luni de călătorie când Emilio auzi, după cină, un ciocănit în uşă.

— Da? răspunse cu voce domoală.

Jimmy Quinn îşi băgă capul în încăpere.

— Ai un minut?

— Stai să mă uit în agendă.

Emilio se aşează cu picioarele încrucişate pe pat şi consultă o agendă cu întâlniri făcută din aer.

— Marţi? La unsprezece şi un sfert?

Cu un zâmbet larg, Jimmy intră şi închise uşa după el. Aruncă o privire în cabina micuţă, în care nu mai intrase până atunci.

— La fel ca a mea, comentă.

Un pat îngust, masă şi scaun, un terminal conectat la sistemul de asistenţă computerizată al navei. O diferenţă: crucifixul de pe perete.

— Măi, dar e luminos la tine! Şi cald. Parcă aş fi la plajă.

Preotul miji ochii apreciativ şi ridică din umeri.

— Ce să spun? Hispanicilor le place să fie însorit şi cald.

Închise însă panoul de iluminat, ca să-l facă pe Jimmy să se simtă mai confortabil, şi închise cu un gest ecranul tabletei pe care o citea.

— Ia loc.

Jimmy trase scaunul departe de masă şi se aşează, uitându-se împrejur pentru un timp.

— Emilio, zise, pot să te întreb ceva? O întrebare personală?

— Sigur că da, zise un pic preocupat Sandoz. Nu promit să răspund.

— Cum rezişti? izbucni Jimmy într-o şoaptă strangulată. Eu unul o iau razna! Uite, sper că nu te

stânjeneşte, fiindcă eu sunt al naibii de stânjenit, dar până şi D.W. a început să mi se pară că arată bine! Sofia mi-a transmis clar că nu e interesată şi…

Emilio ridică o mână, nevrând să mai afle şi alte detalii.

— Jim, ştiai ce presupune prezenţa în echipaj când te-ai oferit voluntar. Şi sunt sigur că n-ai crezut că domnişoara Mendes a fost inclusă ca să fie la dispoziţia ta…

— Sigur că nu! zise Jimmy pe un ton indignat, tocmai fiindcă *îşi întreţinuse* o oarecare aşteptare în acea privinţă. Doar că n-am ştiut cât de greu o să fie.

— Ca să spunem aşa, murmură Sandoz cu privirea piezişă şi un zâmbet fluturându-i pe buze.

— Ca să spunem aşa. Doamne, e îngrozitor! râse Jimmy şi-şi acoperi capul cu braţele lungi, arcuindu-şi trupul ca într-o mortificare. Apoi lăsă braţele jos, se uită către preot şi-l întrebă cu francheţe:

— Acuma serios, ce mă fac? Ce-ar trebui, adică, să fac?

Se aştepta să audă ceva de genul stăpânirii Zen, ori de mătănii şi închinăciuni, aşa că aproape nu înţelese când Emilio îl privi în ochi, zicându-i:

— Ai grijă de tine, Jim.

Mai întâi, din cauza intonaţiei, ca şi cum i s-ar fi spus la revedere, Jimmy crezu că era invitat să plece. Dar după un moment pricepu.

— Oh, păi… da. O fac, dar…

— Atunci ai grijă de tine mai des. Până ce nu-ţi mai stă atâta pe cap.

— Tu asta faci? Eu mă gândeam că după un timp nici nu mai simţi nevoia, sau cum?

Faţa lui Emilio se întunecă.

— Până şi preoţii au o viaţă privată, Jim.

Pentru prima dată de când îl cunoştea, Jimmy simţi că întrecuse măsura şi dădu înapoi cât de repede putu.

— Îmi pare rău. Pe bune. Ai dreptate. N-ar fi trebuit să te întreb aşa ceva. Isuse!

Sandoz oftă, evident jenat.

— Presupun, ţinând seama de circumstanţe… ei, bine. Ca să răspund la prima ta întrebare, pot să-ţi spun că într-un studiu făcut pe cinci sute de celibatari, patru sute nouăzeci şi opt au afirmat că se masturbează.

— Şi ceilalţi doi?

— Elementar, dragă Watson. Din răspunsul lor putem deduce că cei doi nu aveau braţe.

Înainte ca Jimmy să-şi revină, Emilio continuă pe un ton sec:

— Cât despre a doua ta întrebare, îţi pot spune că, după douăzeci şi cinci de ani, nevoia persistă.

— Doamne! Douăzeci şi cinci de *ani*.

— Prima parte a exclamaţiei tale o explică pe a doua.

Emilio îşi trecu degetele prin păr, un obicei nervos pe care nu reuşise niciodată să şi-l înfrângă. Îşi lăsă braţele să cadă pe genunchi.

— Tu eşti, de fapt, într-o situaţie mai grea decât un preot sau o călugăriţă. Celibatul nu-i totuna cu lipsa. E o alegere activă, nu doar absenţa ocaziei.

Jimmy tăcea, aşa că Emilio continuă, cu voce liniştită şi o expresie serioasă pe figură.

— Uite, o să fiu cinstit cu tine. Preoţii sunt diferiţi în abilitatea de a se ţine de jurăminte. Asta se ştie, nu? Dacă un preot se duce la o femeie, în secret, o dată pe lună, s-ar putea să îşi forţeze la maximum autocontrolul şi s-ar putea să facă sex mai des decât unii oameni căsătoriţi. Dar, cu toate astea, idealul celibatului încă există pentru el. Pe măsură ce trece timpul, un asemenea preot ar putea să se apropie tot mai mult de consolidarea celibatului său. Problema nu e că nu simţim dorinţă. Dar sperăm să atingem un punct, spiritual vorbind, care să dea rost luptei acesteia interioare.

Jimmy rămase tăcut. Privi la expresia severă, cu care nu era obişnuit, a bărbatului care stătea de cealaltă parte a mesei, şi când vorbi, în cele din urmă, păru cumva mai bătrân.

— Şi ai ajuns la punctul ăla?

Pe neaşteptate, faţa lui Emilio se lumină; părea gata să zică ceva, apoi îşi trecu din nou degetele prin părul negru şi îşi abătu privirea.

— Până şi preoţii au o viaţă privată.

○ ○ ○

În noaptea aceea, la el în cabină, Jimmy îşi aminti o conversaţie dusă cu Anne într-o seară, când încă erau în Puerto Rico. Venise la cină şi George, care părea să ştie întotdeauna când cineva avea nevoie să discute între patru ochi cu Anne, se dusese devreme la culcare. Era la trei săptămâni după primul semnal ET şi Jimmy era deprimat fiindcă toată lumea îi zicea că o dăduse în bară sau că Elaine Stefansky avea dreptate şi fusese victima unei farse ori, şi mai rău, că era el însuşi răspunzător de asta. Încă se întâlnea destul de des cu Sofia la serviciu şi se simţea stânjenit în prezenţa lui Emilio, întrebându-se dacă cei doi erau iubiţi. Se simţea gelos şi pornit pe ei. Şi amestecul acela de emoţii îl tulbura.

Bătuse câmpii o bucată de vreme, însă Anne ştia ce-l frământa.

— Nu, nu cred că e ceva între ei, îi spusese de-a dreptul. Nu că aş dezaproba cumva asta, înţelegi. Cred că i-ar face bine să o iubească şi cred că şi ei i-ar face bine să fie iubită, dacă mă-ntrebi pe mine.

— Dar e preot! protestase Jimmy, de parcă asta ar fi lămurit lucrurile. A făcut un jurământ!

— Haide, Jimmy, ce Dumnezeu! De ce eşti aşa de afurisit cu preoţii când îşi găsesc pe cineva să-i iubească? Care e crima aici? Ce-i aşa de groaznic să iubeşti o femeie? Sau pur şi simplu să ţi-o mai tragi din când în când, ce naiba.

Îl lăsase cu gura căscată. Uneori, francheţea Annei îl şoca. Ea întinsese mâna după paharul de vin, dar nu făcuse decât să-i răsucească între degete piciorul, să-l învârtă alene urmărind licărirea vinului burgund în lumina slabă.

— Facem jurăminte cu toţii, Jimmy. Şi e ceva foarte frumos, mişcător şi nobil în a vrea ca impulsurile bune să fie permanente şi adevărate pentru totdeauna, zisese ea. Cei mai mulţi jură să

iubească, să onoreze şi să preţuiască pe cineva. Şi în momentul acela chiar o vrem cu adevărat. Dar după doi, zece sau douăzeci de ani pe calea asta ne trezim că avocaţii negociază înţelegeri de împărţire a bunurilor.

— Tu şi cu George nu v-aţi încălcat promisiunile.

Ea râse.

— Să-ţi zic ceva, drăgălaşule. Am fost măritată cel puţin de patru ori, cu patru bărbaţi diferiţi.

Îl aşteptă să înghită asta şi continuă.

— Pe toţi i-a chemat George Edwards, dar, crede-mă, bărbatul care mă aşteaptă la capătul holului e cu totul altă mâncare de peşte decât băiatul cu care m-am măritat. A, există şi elemente de continuitate. A fost mereu amuzant şi niciodată nu şi-a putut gestiona bine timpul şi… ei, restul nu te priveşte.

— Dar oamenii se schimbă, protestase el cu voce moale.

— Întocmai. Oamenii se schimbă. Culturile se schimbă. Imperiile se ridică şi se prăbuşesc. Geologia se schimbă! Cam la zece ani o dată, George şi cu mine ne-am confruntat cu fenomenul schimbării şi a trebuit să decidem dacă să realizăm un nou mariaj între oamenii ăştia noi.

Se trântise iarăşi în scaun.

— De aceea e aşa complicată chestia cu jurămintele, fiindcă nimic nu rămâne pentru totdeauna la fel. OK. OK, tocmai îmi dau seama de o chestie.

Îşi îndreptase spatele, cu privirea aţintită asupra a ceva ce nu era în cameră, şi Jimmy îşi dăduse seama că nici măcar Anne nu avea toate răspunsurile; era cel mai liniştitor lucru pe care-l aflase de mult timp, dar putea fi şi cel mai descurajator.

— Poate fiindcă atât de puţini dintre noi ar fi în stare să renunţe la ceva atât de fundamental pentru ceva atât de abstract, ne protejăm de nobleţea legământului preoţesc tratându-l cu dispreţ când nu se poate ridica la înălţimea promisiunii, pentru totdeauna şi de-a pururi. Astea nu-s vorbe omeneşti,

Jim. Nici pietrele nu-s pentru totdeauna şi de-a pururi.

Vehemenţa ei îl descumpănise. Crezuse că, de vreme ce ea şi George erau căsătoriţi de atâta vreme, cultiva standarde ridicate pentru toată lumea. O promisiune e o promisiune, îi venea să-i zică, aşa că putea să se înfurie pe Emilio, să-şi urască tatăl fiindcă o părăsise pe maică-sa şi să creadă că pentru el putea să fie altfel; îi venea să-i spună că el n-ar minţi, nu s-ar feri de soţie şi n-ar înşela-o. Voia să creadă că iubirea, când urma să se pogoare asupra lui, *va fi* pentru totdeauna şi de-a pururi.

— Până ce afli cum să-ţi cântăreşti sufletul, Jim, nu te grăbi să condamni un preot sau pe oricine altcineva. Nu te cert, dragă, îi zise ea la repezeală. Doar că, dacă nu ţi s-a întâmplat ţie, n-ai de unde şti cum e să te ţii de promisiuni pe care le-ai făcut de bună credinţă altcândva, de mult. Rămâi pe poziţie sau te repoziţionezi?

Apoi Anne îşi luase o mină un pic aiurită şi admisese:

— Ştii, eram foc şi pară pe chestii din astea. Nu ne retragem, nu ne predăm! Dar acum? Jimmy, sinceră să fiu, nu-s convinsă că lumea ar fi mai bună ori mai rea dacă ne-am ţine de jurămintele tinereţilor noastre.

Încercă să se gândească la asta, acum, lungit în pat. Divorţul fusese oribil, apoi însă mama lui îl cunoscuse pe Nick, care o iubea ceva de speriat, şi era înconjurată acum de copiii lui Nick, pentru care ea era centrul lumii. Lucrurile ieşiseră bine.

Şi se gândi la Emilio şi Sofia. Despre Sofia ştia foarte puţine, doar că-şi pierduse familia în Istanbul în timpul carantinei Naţiunilor Unite şi că ieşise de sub contractul cu un agent. Mai ştia, desigur, că era evreică, lucru care-l surprinsese de-a binelea când aflase. Pe ea nu părea să o supere că era singura necatolică din echipaj şi era respectuoasă cu ritualurile preoţilor, chiar dacă împrumutase de la Anne o doză serioasă de ireverenţă. Sofia, pricepea acum, îi fusese aproape o ucenică Annei în aceste luni interminabile, studiindu-i nuanţele de afecţiune:

îmbrăţişările scurte, felul de a-şi lua în palmă bărbia sau de a-şi da pe spate părul în timp ce făcea câte un comentariu necruţător şi amuzant, cu ochii mijiţi. Şi dacă Sofia era încă destul de formală, se vedea clar că încerca să recupereze ceva ce ar fi putut fi al ei, de drept, dacă viaţa i-ar fi fost altfel. Emana o căldură promiţătoare pe care Jimmy o interpretase, greşit, ca pe o invitaţie. Şi acum înţelegea că era vorba despre o simplă ofertă de prietenie.

Ei bine, o dăduse în bară cu asta fiindcă aşteptase mai mult decât era ea dispusă să ofere. Aşa că îşi ajustase perspectiva. Dacă Sofia avea să se mai simtă vreodată suficient de în siguranţă ca să-i ofere prietenia, decise el, atunci prietenia avea să fie de ajuns. Se putea întâmpla. Când locuieşti luni de-a rândul în cămăruţe apropiate, e inevitabil un anumit nivel de familiaritate. Se întreba însă cât de greu îi venea lui Emilio.

După prima cină adevărată la bordul *Stellei Maris,* Emilio începuse să le spună tuturor, în afară de Anne şi D.W., pe numele de familie. „Mendes“, striga, „te-ai ocupat de filtrul ăsta? Credeam că săptămâna asta e treaba mea.“ Sofia continuase să domnească şi să îngrijească pe toată lumea, dar la puţin timp după ce Emilio făcuse schimbarea, o preluase şi spunea: „Trebuie să cureţi nişte fişiere, Sandoz. Am rămas fără memorie operativă“. Le oferea o modalitate de a vorbi unul cu altul şi unul despre altul fără prenume, dar şi fără formalităţi nefireşti. Probabil era, pentru Emilio, o cale de a mai diminua intensitatea sentimentală, de a face relaţia mai tovărăşească.

Chiar şi aşa, Jimmy era convins că tensiunea sexuală nu dispăruse. Unde doi oameni care lucrează împreună s-ar fi putut să-şi atingă mâinile preţ de o clipă sau două, Emilio se străduia să prevină orice contact: un şold încordat, o uşoară mişcare de evitare. Mulţumită doar întâmplării, ar fi putut uneori să nimerească unul lângă altul, aşa că era bătător la ochi că asta nu se întâmpla niciodată. Cât despre toată muzica aceea care avea loc în *Stella Maris*, nu

existaseră niciun cântec şi nicio repetare a serii aceleia incredibile de august.

Emilio putea să fie atât de şarmant şi de firesc în purtări, încât uitai uneori că e preot, şi era surprinzător să-i vezi expresia în timpul Liturghiei sau să-l vezi făcând neobişnuit de bine ceva banal, în acel fel iezuit de a transforma în rugăciune truda zilnică. Jimmy vedea bine că Emilio şi Sofia s-ar fi potrivit unul cu celălalt şi că ar fi avut copii frumoşi, deştepţi şi îndrăgiţi. Şi, călcând pe urmele a sute de ani de compasiune catolică, Jimmy se întreba acum de ce tipi ca Emilio trebuiau să aleagă între iubirea de Dumnezeu şi iubirea pentru o femeie ca Sofia Mendes.

Se mai întrebă şi cum s-ar simţi dacă ar fi aflat cândva că Emilio îşi ţinuse jurământul, pentru totdeauna şi de-a pururi. Gândul, spre surprinderea lui, îl întristă. Şi îşi dădu seama că Anne, care se făcuse cândva foc şi pară în privinţa unor asemenea chestii, ar fi fost de acord cu felul în care se simţea.

○ ○ ○

Pe Emilio Sandoz n-ar fi trebuit să-l mire că viaţa sa sexuală era discutată cu atâta candoare şi grijă afectuoasă de prietenii săi. Lucrul cel mai nebunesc în a fi preot, descoperise, era că celibatul constituia, totodată, şi cel mai public, dar şi cel mai privat aspect al vieţii sale.

Unul dintre profesorii săi de lingvistică, pe nume Samuel Goldstein, îl ajutase să înţeleagă consecinţele acestui simplu fapt. Sam era de origine coreeană, aşa că dacă-i ştiai numele pricepeai pe loc că fusese adoptat.

— Ce mă frapa, de copil, era că lumea ştia despre mine şi familia mea ceva fundamental doar uitându-se la noi. Parcă aveam un neon mare şi aprins pe cap, pe care pâlpâia cuvântul ADOPTAT, îi spusese Sam. Şi nu mă ruşinam că eram adoptat. Voiam doar să am opţiunea de a o dezvălui eu însumi. Şi pentru voi, băieţi, o să fie aşa.

Şi Emilio înţelesese că Sam avea dreptate. Când purta veşmintele preoţeşti se simţea într-adevăr ca şi

cum ar fi avut un bec pe cap, luminând mesajul FĂRĂ VIAŢĂ SEXUALĂ LEGITIMĂ. Laicii presupuneau că ştiu despre el un lucru fundamental. Aveau opinii despre viaţa lui. Fără să priceapă ce însemna celibatul, alegerea lui li se părea demnă de râs sau nefirească.

Bizar lucru, dar bărbaţii care părăsiseră preoţia ca să se însoare discutau cel mai aprins despre celibat. Era ca şi cum, cedând ei înşişi, puteau recunoaşte mai bine valoarea acestuia. Şi în cuvintele unui asemenea preot găsise Emilio descrierea cea mai clară a Perlei de Mare Preţ[13]: o umanitate dincolo de sexualitate, dragoste dincolo de singurătate, identitate sexuală îngropată de credinţă, curaj, generozitate. Şi, în cele din urmă, o cunoaştere transcendentală a creaţiei şi a Creatorului.

Erau tot atât de multe căi de a-ţi pierde echilibrul şi scopul pe cât erau şi oameni ce duceau lupta. El însuşi trecuse printr-o perioadă în care evitarea sexului devenise atât de chinuitoare, încât nu se mai putea gândi la altceva, precum un înfometat ce visează la mâncare. În cele din urmă, acceptase masturbarea ca soluţie, fiindcă deja cunoştea, pe atunci, bărbaţi ce făcuseră compromisuri care nu aduceau decât suferinţă femeilor care-i iubiseră, ori îşi scăldau suferinţa în alcool sau, şi mai rău, negau că simt dorinţa şi îşi scindau vieţile: stâlpi ai moralei ziua, prădători la venirea întunericului.

Ca să poată fi dârz, ca să găsească o cale prin şi dincolo de rigiditate, de cădere şi de confuzie, Emilio trebuise să-şi dăltuiască, cu chinuitoare grijă, o cunoaştere de sine şi o onestitate neclintite. Găsise o cale de a trăi cu solitudinea, de a spune „da“ atunci când se întreba dacă Perla avea să merite preţul plătit zi după zi. Noapte de noapte. An după an.

Cine putea vorbi despre asemenea lucruri? Cu siguranţă că nu Emilio Sandoz care, cu toată uşurinţa de a vorbi în atâtea limbi, îşi simţea glasul împiedicat şi gângav când era în discuţie miezul sufletului său.

Fiindcă nu izbutea să-l simtă pe Dumnezeu sau să se apropie de Dumnezeu ca un prieten, să vorbească

cu Dumnezeu cu familiaritatea practicantului asiduu sau să-l slăvească în stihuri. Însă, cu toate acestea, acum, că se maturizase, calea pe care o apucase aproape ignorant începea să se lămurească. Era din ce în ce mai evident că era cu adevărat chemat să străbată această cărare bizară şi dificilă, acest drum nenatural şi de neînchipuit, care necesita nu poezie sau devoţiune, ci simplă rezistenţă şi răbdare.

Nimeni n-avea cum să ştie ce însemna asta pentru el.

13 Metaforă biblică pentru Paradis.

17. NAPOLI

iunie 2060

Văzându-l pe Sandoz că intră în biroul Părintelui General în prima zi a anchetei privind misiunea de pe Rakhat, Johannes Voelker tresări, recunoscător că totul se petrecea în izolare, departe de Roma, departe de curiozitatea bolnăvicioasă a presei, care se hrănea şi cu frumuseţe, şi cu viciu. Oare pe câţi dintre ceilalţi îi corupsese omul acesta ticălos înainte ca ei să moară? Îi omorâse şi pe ei, cum îl omorâse pe copilul acela?

Candotti şi Behr intraseră odată cu Sandoz; Behr deschisese uşa, Candotti îi adusese un scaun. Cu siguranţă partizani, aflaţi sub vrajă. Chiar şi Giuliani se arăta îngăduitor, îl răsfăţa pe Sandoz, care făcuse pagube incalculabile reputaţiei şi poziţiei materiale a Societăţii lui Isus — Voelker ridică privirea şi văzu că Giuliani îl priveşte ţintă.

— Bună ziua, domnilor, zise Vincenzo Giuliani pe un ton amabil, avertizându-l fără cuvinte pe Voelker să-şi pondereze atitudinea, în momentul în care cei trei nou-veniţi intrară în încăpere. Emilio, mă bucur să văd că arăţi atât de bine.

— Mulţumesc, domnule, murmură Sandoz.

Subţire şi elegant în hainele negre, cu părul negru crescut acum şi încadrat de şuviţe argintii, Emilio părea mai puţin fragil decât fusese în urmă cu două luni. Se ţinea pe picioare mai bine şi culoarea îi revenise în obraji. Cât despre starea sa mentală, Giuliani n-avea idee. Sandoz abia dacă vorbise de la sosirea lui Felipe Reyes, în afară de saluturi politicoase şi un pic de conversaţie superficială la masă; nici măcar John Candotti nu fusese în stare să-l scoată dintr-ale lui. Ar fi fost de ajutor să ştie ce-i umbla omului prin minte.

Părintele General ieşi de după birou şi-şi luă locul în capul mesei superbe de secol XVIII pe care o foloseau la audieri. Ferestrele înalte ale încăperii erau deschise către aerul de iunie, iar draperiile transparente se mişcau uşurel în suflarea brizei. După o primăvară umedă şi cenuşie, vara promitea să fie mai răcoroasă decât de obicei, cu mai multe ploi, dar plăcută totuşi, cugetă Giuliani în timp ce-i urmărea pe ceilalţi cum îşi ocupă locurile. Felipe Reyes îşi lăsă scaunul dintr-un ungher şi luă loc la masă, cu o ezitare, gândindu-se parcă unde ar fi mai bine să se aşeze în raport cu Sandoz. Voelker se ridică şi trase scaunul de lângă al lui, făcâdu-l pe Reyes să ajungă exact faţă în faţă cu Candotti, care stătea lângă Emilio. Edward Behr se poziţionă lângă geamuri, de unde putea observa fără a fi băgat în seamă şi de unde îl putea vedea Emilio.

— Domnilor, începu Giuliani, aş vrea să clarific de la bun început că nu avem de-a face aici nici cu un proces, şi nici cu o anchetă. Scopul nostru este de a stabili o imagine clară a evenimentelor care au avut loc în timpul misiunii pe Rakhat. Părintele Sandoz are o perspectivă unică şi un grad de cunoaştere din interior al acestor evenimente care, sperăm, ne va completa informaţiile parţiale. În ce ne priveşte, avem informaţii de împărtăşit, care, cred, ar putea fi noi pentru părintele Sandoz.

Nefiind în stare să vorbească de jos, Giuliani se ridică şi începu să se învârtă prin birou.

— Unii dintre noi sunt destul de în vârstă ca să ţină minte că, la aproximativ un an după ce *Stella Maris* a ieşit din sistemul solar, domnul Ian Sekizawa, de la corporaţia Ohbayashi, şi-a făcut publice bănuielile că Societatea ar fi trimis o navă pe Rakhat. A fost gălăgie mare, Emilio, lucru de aşteptat de altfel. Sekizawa s-a dus mai întâi la oamenii lui, care au abordat Naţiunile Unite cu un plan detaliat de a urmări *Stella Maris* în spaţiu, folosind în mare parte aceeaşi tehnologie. ONU, pusă înaintea unui fapt împlinit, a autorizat un consorţiu comercial să ia contact direct cu Cântăreţii. Un element diplomatic a

fost adăugat Consorţiului de Contact, pentru a reprezenta întreaga umanitate.

Giuliani îşi opri circuitul lent prin sală şi îl privi pe Sandoz.

— Poate îi mai ţii minte pe Wu Xing-Ren şi pe Trevor Isley, Emilio.

— Da.

Dacă aştepta o reacţie, Giuliani fu dezamăgit.

— Nava Consorţiului de Contact, *Magellan*, a pornit spre Rakhat după trei ani de la plecarea *Stellei Maris*. Şi, în punctul ăsta, mă tem că lucrurile se cam încurcă. În vreme ce oamenii au nevoie de şaptesprezece ani tereştri ca să străbată distanţa dintre Pământ şi Rakhat, semnalele radio necesită doar trei ani şi trei luni, deci e un salt care produce confuzie şi e greu să pui în ordine evenimentele. Ţin să îţi amintesc că am pierdut legătura cu echipa ta la aproximativ trei ani după aterizarea pe Rakhat, Emilio.

Nimic. Nicio reacţie.

— Când a ajuns *Magellan*, echipajul lui nu ştia că eraţi toţi consideraţi, ipotetic, morţi. Au încercat să vă contacteze radio. Fiindcă nu au primit răspuns, au urcat la bordul *Stellei Maris* şi au intrat în fişierele cu înregistrări, care le-au dat motiv să creadă că încercarea de contact cu specia raţională fusese încununată de succes…

Sandoz se uita mai departe, pierdut, pe fereastră. Iritat, Giuliani se trezi reacţionând ca şi cum ar fi mustrat un student pierdut în visare.

— Scuze, părinte Sandoz, dacă nu reuşim să vă menţinem atenţia…

Sandoz ridică din sprâncene şi întoarse capul spre Părintele General.

— Ascult, domnule, zise.

Vocea îi era clară şi hotărâtă, fără vreo urmă de insolenţă, însă ochii lui reveniră la dealurile ce se profilau în depărtare.

— Bine, fiindcă e important. Din câte ştim, *Magellan* a aterizat în apropiere de ultimele coordonate raportate de echipa voastră înainte ca

transmisiile să ia sfârşit. Te-au localizat cam după douăsprezece săptămâni şi s-au străduit considerabil ca să te scoată din incinta unde erai ţinut şi să îţi îngrijească rănile.

Din nou, nicio reacţie.

— Ai fost dus pe *Stella Maris*, care era programată să revină pe orbita solară, şi trimis acasă singur.

Giuliani se opri şi tonul i se schimbă.

— Sunt sigur că drumul a fost foarte dificil.

Pentru prima dată, Sandoz replică:

— A fost, zise mai mult pentru el, privind mai departe pe fereastră, inimaginabil.

Cuvintele plutiră prin încăpere, depărtate şi subţiri ca un ciripit de pasăre.

— Da, chiar aşa, zise Părintele General, momentan deturnat. Oricum, transmisiile radio de pe *Magellan* au continuat pentru alte trei luni şi jumătate, apoi orice contact a fost pierdut. Nu ştim ce s-a întâmplat cu ei şi nici de ce transmisiunile de la echipajul nostru s-au oprit după doar trei ani. Şi credem că ne-ai putea explica o parte din misterul acesta, Emilio.

Părintele General îi făcu un semn din cap lui Voelker, care aşeză în faţa lui Sandoz o tabletă cu ecranul înnegrit. O să fie, gândi Voelker, extrem de interesant de urmărit.

— Însă interesul nostru de căpătâi e să obţinem răspunsuri la afirmaţiile extrem de deranjante făcute de Wu şi Isley.

Emilio ridică privirea, iar Giuliani fu forţat să se oprească şi să se uite la el. Uimirea părea autentică.

— Am aşteptat, evident, până ce te-ai înzdrăvenit destul ca să te poţi apăra. Rakhat e mult prea departe de orice jurisdicţie. Nu ţi s-a adus nicio învinuire penală, dar acuzaţiile sunt deranjante şi au avut consecinţe serioase, chiar în absenţa unui proces şi a dovezilor.

Voelker se aplecă peste masă şi deschise ecranul. Giuliani vorbi iarăşi.

— Afirmaţiile acestea au fost transmise prin radio, aşa că au ajuns şi au fost făcute publice acum mai

bine de doisprezece ani. Te rog să le citeşti cu atenţie. Am fi bucuroşi să te auzim respingându-le.

○ ○ ○

Lui Emilio îi trebuiră cam zece minute ca să parcurgă documentul. Spre sfârşit îi veni greu să citească cu claritate şi trebui să revină asupra unor pasaje, ca să se asigure că le-a înţeles, lucru supărător.

Povestea Consorţiului de Contact nu-l lua complet prin surprindere. „Ştim despre copil“, zisese John, „şi ştim despre bordel.“ Dar era atât de absurd, de nedrept, că nu interiorizase cu adevărat implicaţiile. Mintea, presupuse el, te protejează în felul ăsta. Până în acest moment nu ştiuse ce ştia toată lumea aici de faţă, ce ştia lumea întreagă din afară, şi nici nu şi-ar fi putut imagina cât de acuzator şi teribil putea să sune.

Dar se explicau astfel unele lucruri, şi pentru asta Emilio era recunoscător. Începuse să se întrebe dacă durerile sale de cap nu se trăgeau de la o tumoare cerebrală, fiindcă atâtea lucruri nu păreau să aibă sens pentru el. Documentul, măcar, făcea explicabile animozitatea şi dezgustul: felul în care îl priviseră Wu şi Isley, ce gândiseră… Însă alte părţi ale raportului i se păreau mincinoase şi insultătoare. Încercă iarăşi să pună ordine în toate şi se întrebă dacă spusese ceva greşit sau fusese rău înţeles. E vreun indiciu pe aici, cugetă Emilio sperând să-şi amintească asta mai târziu, când presiunea avea să mai scadă. Apoi migrena se înăspri şi totul începu să i se rotească alandala prin minte.

În ultimele câteva luni se aflase suspendat între isteria cu ţipete şi umorul negru. Ţipetele, decoperise pe drumul de întoarcere, făceau doar ca migrenele să devină şi mai distrugătoare.

— Putea fi mai rău, zise Emilio într-un târziu. Putea să plouă.

Umorul negru, pe de altă parte, enerva pe toată lumea. Giuliani şi Reyes nu erau amuzaţi. Voelker era indignat. John pricepu gluma, dar şi lui i se păru spusă într-un moment nepotrivit. Emilio, cu privirea

înceţoşată, se uită după Edward Behr, dar văzu doar că bărbatul nu se mai afla lângă fereastră.

— E vremea să-ţi explice cineva, Sandoz, că aici nu e vorba doar despre dizgraţia ta, izbucni Voelker, a cărui voce bubui în urechile lui Emilio. Când acuzaţiile acelea au fost făcute publice, reputaţia Societăţii a fost aproape distrusă. Suntem activi acum în doar paisprezece institute pentru novici, în întreaga lume! Şi abia dacă are cine să ocupe şi locurile acelea…

— Ei, haide, Voelker! E cea mai rea tentativă de a face pe cineva ţap ispăşitor! se auzi John strigând. Nu-l poţi învinui pe Emilio pentru toate problemele noastre din…

Apoi la rumoare se adăugă vocea lui Felipe, iar Emilio începu să simtă că ţeasta avea să i se facă zob, că oasele capului aveau să i se rupă în bucăţi. Încercă să scape de ţipete, să se retragă înăuntrul său, dar nu găsi niciun ascunziş. Se pregătise vreme de săptămâni, construindu-şi cărămidă cu cărămidă ziduri, decizând la ce întrebări să răspundă, pe care să le respingă şi cum. Fusese sigur că putea face faţă audierilor, că luase deja o anume distanţă de tot şi de toate, însă pledoaria construită cu grijă se prăbuşea acum; se simţea fragil, vulnerabil şi expus, ca şi cum totul s-ar fi întâmplat iarăşi.

— Destul, opri Giuliani cearta, iar tăcerea se lăsă brusc în încăpere.

Când vorbi din nou, o făcu cu blândeţe.

— Emilio, este ceva adevărat în acuzaţiile respective?

— E totul adevărat, presupun, zise Emilio, însă vuietul din cap îl făcea să-şi audă cu greu până şi propria-i voce. Dar e cu totul greşit.

Simţi cum Edward Behr îl ridică în picioare. Alte cuvinte, vocea lui Edward lângă urechea lui, dar nu mai înţelegea ce zic ceilalţi. Se gândi că John Candotti trebuie să-l fi scos din birou şi încercă să protesteze, zicând că nu e nimic în neregulă cu picioarele lui. Reuşiră să-l tragă în holul pavat cu lespezi înainte de a-şi pierde controlul; se simţea

bucuros că nu făcuse mizerie pe covoare. După ce se termină rămase cu usturimea de la înţepătura injecţiei şi cu senzaţia scurtă că se prăbuşea fără oprire chiar când era urcat pe scări.

„E totul adevărat“, gândi în vreme ce sedativul punea stăpânire pe el. „Dar e cu totul greşit.“

○ ○ ○

Naveta de aterizare de pe *Magellan* poposise lângă satul Kashan, unde misiunea iezuită locuise mai bine de doi ani. Oamenii fuseseră întâmpinaţi nu de preoţi, ci de o gloată înspăimântătoare de indivizi pe care mai târziu învăţară să-i numească Runa. Runa erau foarte masivi şi foarte agitaţi, iar Wu se aşteptase să fie ucişi pe loc. Echipajul era cât pe ce să se retragă în navetă, când o persoană mai scundă, ce părea destul de tânără, şi-a făcut loc prin mulţime şi s-a dus glonţ la Trevor Isley, căruia, uimitor lucru, i se adresă în engleză.

Se prezentă drept Askama şi-l întrebă pe Trevor dacă „venise după Meelo“. Askama părea convinsă că Isley se înrudea cu părintele Emilio Sandoz — căruia îi spunea Meelo — că era un membru al familiei acestuia, venit să-l ia acasă pe preot. Când întrebară şi de alţii ca Sandoz, Askama le spuse că ceilalţi străini nu mai erau, dar le repetă iarăşi şi iarăşi că „Meelo nu e mort“, ci că se afla acum în oraşul Gayjur. Treptat, echipajul de pe *Magellan* înţelese că Askama voia să-i ducă acolo. Părea înţelept să meargă cu ea. Sperau că Sandoz avea să fie capabil să le explice situaţia odată ce ajungeau la Gayjur.

Porniseră cu barja pe râu. Pe drum, sătenii Runa strigaseră la ei de pe ţărmuri şi unii aruncaseră cu pietre. Trevor Isley, care întâmplător era îmbrăcat în negru, era în mod evident ţinta atacului; părea clar că misionarii otrăviseră cumva atmosfera, exact lucrul la care se aşteptaseră şi se temuseră cei de pe *Magellan*.

Populaţia oraşului nu se arătase ostilă pe faţă, dar oamenii fuseseră urmăriţi în tăcere cum se deplasează pe străzi. Askama îi aduse la Supaari

VaGayjur, care părea să fie un soi de savant. Supaari, aflară, studiase vreme îndelungată cu Sandoz, iar engleza lui era surprinzător de bună, deşi cu accente mai apăsate decât a Askamei. Era totodată şi membru al clasei conducătoare Jana'ata, o persoană ce părea înstărită şi o gazdă elegantă, deşi Askama fusese concediată cam fără mănuşi. Nu i se permise să stea cu ei, dar i se dădu voie să rămână pe undeva prin dependinţele casei, iar oamenii se întâlniră des cu ea. Supaari le confirmă povestea Askamei, care spunea că Emilio Sandoz fusese cândva membru al casei sale, dar îi informase pe cei de pe *Magellan* că acesta nu mai locuia cu el. De ce? întrebaseră. Supaari dădu un răspuns ocolitor. Alte aranjamente de locuit fuseseră făcute pentru Străinul Sandoz, unele mai „potrivite naturii sale", le spuse Supaari, şi schimbă subiectul.

Pe parcursul următoarelor săptămâni, echipajul navei *Magellan* fusese distrat din plin; Supaari voia să-şi arate cunoştinţele de limbă, aşa că se strădui să le răspundă la întrebări. La cererea lor, îi prezentă altor Jana'ata influenţi. Păreau cu toţii reci şi distraţi, defel interesaţi să facă schimburi economice sau culturale. Ceva urât se cocea, era clar. Până şi civilizatul Supaari se supărase într-o după-amiază, spunându-le că Runa atacaseră şi uciseseră câţiva Jana'ata pe ţărmul unui râu de lângă oraş. Nu se mai întâmplase aşa ceva niciodată. Supaari îi asigurase că relaţiile dintre Runa şi Jana'ata fuseseră întotdeauna bune până atunci; avea impresia că străinii, cum le spuneau iezuiţilor, erau de vină pentru asta. Echilibrul se pierduse. Tradiţia fusese ruptă.

Cei de pe *Magellan* aduseseră de multe ori în discuţie numele lui Sandoz, sperând să li se explice mai bine situaţia lui, dar Supaari părea să nu se grăbească să-l aducă în faţa lor. Nu Supaari VaGayjur îl localizase în cele din urmă pe Sandoz, ci copilul Askama, care-i duse acolo pe Wu şi pe Isley.

Părintele Emilio Sandoz fusese găsit într-o stare de degradare şocantă, în ceea ce era evident o casă de toleranţă, unde activa ca prostituat. Ca reacţie, a ucis-

o pe Askama, copilul care-i fusese, evident, devotat. Luat la întrebări, preotul devenise isteric, apoi refuzase să vorbească. Jana'ata, preocupaţi de afaceri de anvergură, nu-l acuzară de nimic şi-l eliberară pe Sandoz în custodia Consorţiului. Wu şi Isley, nefiind în poziţia de a desfăşura o anchetă, deciseseră să-l trimită pe Sandoz înapoi pe Pământ şi să lase autorităţile de acolo să se ocupe de el. Preotul fu transportat pe *Stella Maris,* împreună cu o încărcătură de cadouri remarcabile din partea lui Supaari VaGayjur, iar echipajul de pe *Magellan* îşi îndreptase atenţia spre îmbunătăţirea relaţiilor cu VaRakhati.

În săptămânile următoare apăruseră şi alte relatări despre atacuri Runa asupra unor civili Jana'ata de pe lângă oraş. Temându-se să nu fie prinşi într-un război civil ce părea iminent, Wu şi Isley îi mulţumiră pentru ospitalitate şi ajutor lui Supaari, cu gândul de a se întoarce pe *Magellan*, unde puteau ori să aştepte ca tulburările să înceteze, ori să încerce într-o altă regiune a planetei. Ultima transmisiune a lui Wu anunţase planul grupului său de a se întoarce la navetă, cu o escortă oferită de Supaari VaGayjur. Nu se mai auzise nimic despre membrii echipajului de pe *Magellan*.

Şi aşa, singurul care se întorsese în viaţă de pe Rakhat era Emilio Sandoz, preotul, curva şi ucigaşul, care-şi dorise din tot sufletul să moară.

○ ○ ○

Răsuflarea i se domolea, aşa că Edward Behr îşi dădu seama că medicamentele îşi făcuseră în cele din urmă efectul. Erau mult mai eficiente dacă erau luate la începutul migrenelor. Edward încercase să fie atent, dar Emilio ştia să se ascundă. De data asta durerile veniseră cu o surprinzătoare iuţeală, şi nu era de mirare: era crunt să stai şi să citeşti un asemenea act de acuzare, observat cu atenţie, cu cea mai vagă reacţie supusă analizei, în căutarea oricărui indiciu ce-ar fi fost dezvăluit.

Edward Behr mai văzuse aşa ceva — trupul pedepsit pentru ceea ce sufletul nu putea cuprinde.

Uneori era o durere de cap, ca la Emilio, alteori, dureri chinuitoare de spate sau probleme stomacale cronice. Vedeai des la alcoolici asta, cum beau ca să-şi amorţească sensibilitatea, să facă durerea să tacă. Mulţi îşi îngropau durerile sufleteşti în trup, gândi Edward. Până şi preoţii, de la care te-ai fi aşteptat să ştie mai bine cum stau lucrurile.

Fratele Edward petrecuse multe ore stând astfel, urmărind somnul lui Emilio, rugându-se pentru el. Ştiuse, desigur, poveştile despre Sandoz încă dinainte ca acesta să-i fie dat în grijă. Şi oblojise trupul omului aceluia, îi cunoştea bine rănile, care nu se limitau la cele de la mâini şi care spuneau, tăcute, o poveste sordidă. Informaţiile apăruseră oficial în vremea în care Edward Behr era însurat, înainte ca măcar să se fi gândit la viaţa de acum sau să-şi fi imaginat că avea să-l cunoască pe unul dintre protagonişti, însă, desigur, fusese interesat. Era, până la urmă, ştirea secolului. Îşi amintea insinuările maliţioase, revelaţiile dramatice, reacţiile scandalizate ce copleşiseră importanţa ştiinţifică şi filosofică a misiunii pe Rakhat. Apoi transmisiunile se opriseră iar, pentru mult timp, începuse lunga aşteptare a lui Sandoz, care aducea singura speranţă pentru vreo explicaţie.

Supravieţuirea însăşi a lui Emilio fusese improbabilă, dacă nu chiar miraculoasă. Singur cu lunile, într-un vehicul rudimentar, condus de computere cam la fel de rudimentare, fusese găsit în sectorul Ohbayashi al centurii de asteroizi de o navă ce investigase semnalul automat de alarmă. Era atât de subnutrit, încât cicatricile vindecate ale mâinilor i se redeschiseseră, iar ţesutul conjunctiv se făcuse bucăţi. Ar fi sângerat până la moarte dacă cei de la Ohbayashi nu l-ar fi găsit atunci.

Fratele Edward îşi dăduse seama că era singurul, poate, care credea din toată inima că era bine că Emilio fusese găsit încă viu. Până şi John Candotti era ambivalent, fie şi pentru că moartea părea o soluţie mai blândă, iar Domnul era milostiv.

Edward nu ştia ce să creadă despre uciderea Askamei sau despre violenţele ce se spunea că ar fi fost declanşate de misionarii iezuiţi. Dar dacă Emilio Sandoz, schilodit, deznădăjduit, aflat într-o cruntă singurătate, se apucase de prostituţie, cine l-ar fi putut condamna? Nu Edward Behr, care văzuse tăria acelui om şi înţelesese câte trebuise să îndure ca să fie adus în starea în care fusese găsit pe Rakhat. Johannes Voelker, dimpotrivă, era convins că Sandoz nu e decât un răufăcător periculos, care se dedase unor excese înfiorătoare în lipsa controlului extern. Suntem lucrurile de care ne temem la ceilalţi, cugetă Edward, întrebându-se ce făcea Voelker acum.

Un ciocănit uşor se auzi în uşă. Edward se ridică în tăcere şi ieşi în hol, trăgând uşa după el, dar fără s-o închidă de tot.

— A adormit? întrebă Părintele General.

— Da. O să dureze ore, zise fratele Edward cu voce scăzută. Odată ce încep vărsăturile trebuie să-i injectez Prograine, şi asta-l doboară.

— O să-i facă bine odihna.

Vincenzo îşi frecă faţa cu amândouă palmele, slobozind un suspin lung, tremurat. Se uită la fratele Edward şi clătină din cap.

— Admite că e totul adevărat. Dar aş fi jurat că era mut de uimire.

— Domnule, pot să vorbesc fără ascunzişuri?

— Sigur, te rog.

— Despre crimă nu pot spune nimic. Am văzut furie reală. Am văzut, sincer să fiu, şi o înclinaţie spre violenţă, deşi mereu îndreptată spre el însuşi. Dar, părinte, aţi citit doar rapoartele medicale. Eu am văzut…

Fratele Edward se opri. Nu vorbise nimănui despre asta, nici chiar lui Emilio, care tăcuse tot timpul în primele zile, prea bolnav ca să se poată mişca din pat. Poate rapoartele fuseseră prea clinice. Poate Părintele General nu înţelesese ce ravagii făcuse sodomia, cât de disperat trebuie să fi fost Sandoz…

— A fost nemilos, zise fratele Edward fără intonaţie, fixându-l cu privirea pe Părintele General

până ce Giuliani clipi. Nu-i place durerea. Dacă a lucrat ca prostituat, asta nu i-a făcut plăcere.

— Nu cred că munca asta aduce cine ştie ce plăcere în general, Ed, dar am reţinut ce ai de spus. Emilio Sandoz nu este un libertin depravat.

Giuliani înaintă spre cadrul uşii şi, după o ezitare, făcu un pas în cameră. Majoritatea bărbaţilor erau simpli. Căutau securitate, putere, sentimentul că sunt de folos, certitudinea sau competenţa. O cauză pentru care să lupte, o problemă pe care s-o rezolve, un loc în care să se potrivească. Erau multe posibilităţi, dar, odată ce pricepeai ce caută un bărbat, începeai să-l înţelegi. Pierdut, studie figura exotică, ascunsă de părul negru şi de aşternuturi, şoptind:

— Dar el ce e atunci, pentru numele lui Isus?

Era o întrebare pe care şi-o punea, într-un fel sau altul, de şaizeci de ani. Nu se aştepta la un răspuns, însă îl primi.

— Un suflet, rosti Edward Behr, care îl caută pe Dumnezeu.

Vincenzo Giuliani se holbă la bondocul ce stătea în hol şi apoi la Sandoz, care rezista, prin somnul indus, asaltului propriului său corp, şi se întrebă: „Dacă despre asta a fost de fapt vorba, încă de la început?“

○ ○ ○

Emilio începu să se mişte abia târziu, în mijlocul nopţii. Îşi dădu seama că lămpiţa de citit de lângă scaun era aprinsă şi rosti iute, cu vocea înfundată de somn:

— O să fiu bine, Ed. Nu trebuie să stai aici. Du-te la culcare.

Neauzind niciun răspuns, se răsuci şi se ridică într-un cot, dar nu-l văzu pe Edward Behr, ci pe Vincenzo Giuliani.

Înainte ca Sandoz să apuce să slobozească vorbele ce i se conturau în minte, Giuliani vorbi.

— Emilio, îmi pare rău, zise, iar convingerea calmă ce răzbătea din vocea lui ascunse riscul pe care şi-l asuma. Ai fost condamnat în absenţă de oameni care n-aveau dreptul să te judece. Nu mă pot

gândi la niciun fel adecvat de a-mi cere iertare. Nu mă aştept să ne ierţi, pe mine sau pe ceilalţi. Îmi pare rău.

Expresia lui Sandoz se întunecă, iar pe faţă i se citi mândria, în luptă cu o extenuare ce n-avea nimic de-a face cu somnul.

— Ieşi afară, zise în cele din urmă Emilio Sandoz. Şi trage uşa.

Făcu întocmai şi era pe punctul să se îndrepte spre camera lui, când auzi ceva care-l făcu să înlemnească pe loc. Fusese, pur şi simplu, un pariu: o încercare de a ghici cum s-ar fi putut simţi Sandoz. Dar, auzind zgomotele, Vincenzo Giuliani îşi impuse să rămână pe culoar. Cu capul lipit de lemnul uşii şi degetele încleştate de cadrul ei, ascultă până ce vaietele se liniştiră şi învăţă astfel cum sună deznădejdea.

18. STELLA MARIS

septembrie 2039, timp relativ terestru

— Eu nu vreau, mersi, spuse Emilio.

Sofia oftă.

— Trei.

— Am o mână dă zici că-i picior, făcu D.W. ţintuindu-şi cu o privire dispreţuitoare cărţile.

— Sunt chirurg cu experienţă, zise Anne. Te pot ajuta într-o problemă ca asta.

Emilio râse.

— N-are ce să mai ajute la mizeria asta. Servit.

— Eu vreau una, îi zise Anne lui Alan.

— Dealerul ia trei. Ştii, Sandoz, în stilul ăsta de poker se trag cărţi, nu trebuie mereu să rămâi servit, explică răbdător Alan Pace, numărându-şi cele trei cărţi. Poţi să le schimbi.

— Robichaux e artistul, zise cu seninătate Emilio. El schimbă. Eu rămân servit.

— Nu mă băgaţi pe mine în asta, ţipă Marc din mica sală de gimnastică aflată chiar lângă sala de mese.

— Frumos, băieţi, că n-aveţi altceva de făcut decât să jucaţi cărţi, exclamă Jimmy de pe punte, unde el şi cu George procesau imagini secvenţiale ale vastei regiuni dintre soarele central şi cei doi mărginaşi, sperând să detecteze vreo diferenţă relevantă — o linie ştearsă ori vreun punct alandala — care ar fi indicat mişcarea pe orbită a unei planete. Se învârteau de săptămâni, la 0,25 G, deasupra sistemului din Alfa Centauri, şi erau cu toţii plictisiţi de moarte.

— Unii de pe-aici mai şi lucrează.

— Anne şi cu mine putem să-ţi scoatem apendicele dacă vrei, se oferi Emilio ridicând un pic vocea, apoi îşi privi iarăşi cărţile.

— Doi ai tăi şi alţi doi.

Sofia şi Anne aruncară cărţile. Alan mai adăugă la miză două alune din tubul Wolverton. George, luând o pauză, intră debordant în sală şi se uită peste umărul Annei la cărţile pe care le lăsase pe masă.

— N-ai tupeu, zise. Eu aş fi jucat cu alea.

Ea îi aruncă o privire înţepată, însă George îi lipi un pupic zgomotos pe ceafă. Jocurile la comun erau distractive.

Emilio mai plusă cu patru alune, apoi cu încă patru şi se lăsă pe spătarul scaunului, mijindu-şi ochii printr-un fum de ţigară imaginar.

— Te costă opt legume să vezi ce am, Pace.

Alan ignoră imitaţia de Bogart şi acceptă miza. Sandoz avea să obţină totul sau nimic.

— Cinci? Ai stat la servită cu o pereche de cinci? exclamă Alan la vederea cărţilor. Sandoz, n-o să te înţeleg în veci! De ce n-ai cerut trei?

Emilio zâmbi încântat şi ridică din umeri.

— Cinciul e destul de bun ca să bată un patru, da? Eu fac cărţile. Puneţi deschiderea, doamnelor şi domnilor, puneţi deschiderea.

Cărţile circulară din nou, iar voioşia contagioasă a lui Emilio se extinse şi asupra celorlalţi în vreme ce-şi priveau cărţile primite.

— Faţa de pokerist perfectă, zise D.W. clătinând din cap. Orice-ar căpăta, râde. Mâinile bune-s distractive, la fel şi alea proaste.

— Adevărat, se grăbi să recunoască Emilio. Alan, doar pentru tine. Alege o carte la întâmplare dintr-ale mele, apoi o să trag şi eu una.

Alan trase o carte din mijlocul cărţilor lui, iar Emilio îşi mai repartiză una din pachet. Cum era şi de aşteptat, cartea i se păru demnă de amuzament şi era imposibil de spus dacă făcuse careu ori doar chintă spartă. Când îi veni vremea să parieze, împinse în mijlocul mesei întreaga sa grămăjoară de alune.

— Câştigătorul ia tot. Haide, Pace, îl îndemnă Emilio.

Îşi arătară cărţile, iar Alan mugi de indignare.

— Nu pot să cred! Chintă la culoare.

Emilio, practic, hohotea.

— Şi cel mai rău e că mi-ai oferit-o tu. N-aveam nimic!

Împinse alunele spre Alan şi ridică o mână, devenind chiar în faţa ochilor lor Buddha, întruchiparea dezinteresării.

— Şmecheria e să nu-ţi pese. Mi-e absolut indiferent dacă am să câştig sau nu.

Se auziră strigăte de „mincinosule!“ şi bolboroseli din partea Annei, Sofiei şi a lui D.W., care-l mai văzuseră pe Emilio făcând asemenea feţe maniacale, iar Alan căscă ochii mari, mirat de această explozie.

— Numai rahaturi are în cap, Alan, îi zise George. Nu-i pasă de poker, fiindcă nu-i plac alunele. Dar te-ar spinteca într-o clipă, dacă ar crede că vrei să-i tragi clapa.

— Şi asta e adevărat, recunoscu paşnic Emilio, strângând cărţile, în vreme ce ceilalţi îl boscorodeau. Şi dacă am fi jucat pe stafide ar fi fost altceva. Stafidele îmi plac.

— Stafidele fac cărţile vraişte, arătă Sofia.

— Nu te saturi niciodată să fii practică? întrebă Emilio.

— Bingo! îl auziră pe Jim rostind.

— Nu, poker, îl corectă Emilio. Bingo e cu cartoanele acelea pătrate şi pui mălaiul pe numere…

Tăcu atunci când Jimmy intră în sala de mese. Unul câte unul, se întoarseră cu toţii spre el şi rămaseră aşa, aşteptând.

— O planetă, zise Jimmy, năucit de emoţie. Am găsit-o. Am găsit o planetă. Poate nu e planeta Cântăreţilor, dar am găsit o planetă.

○ ○ ○

De când rotiseră asteroidul cu o sută optzeci de grade ca să inverseze acţiunea motoarelor şi să înceapă decelerarea, executaseră la fiecare două săptămâni analize spectroscopice, cu motoarele oprite, şi ascultaseră semnalele radio, care deveniseră ceva mai puternice, dar rămâneau bizar de intermitente. Când *Stella Maris* intră în zona

sistemului din Alfa Centauri, ridicându-se „deasupra“ pentru a-şi reprezenta sistemul din perspectiva potrivită, începură să-şi facă griji în privinţa a ceva şi mai bizar încă: pierduseră cu totul semnalul. Un lucru care-i agasă pe toţi, deşi reacţiile pendulară de la încrederea lui Marc că totul avea să iasă bine în cele din urmă, până la frustrarea palpabilă a lui George, care nu reuşea să înţeleagă cine e de vină pentru asta. Emilio însă păruse straniu de uşurat, aproape frivol, şi sugerase cu voioşie să se întoarcă acasă cu toţii, idee care provocase urlete de indignare.

Se înghesuiau acum în jurul ecranului de pe punte, în vreme ce Jimmy derula imaginile înainte şi înapoi pentru ca ei să vadă un punct luminos, cu strălucire variabilă de la o imagine la alta, deplasându-se încetişor.

— Uitaţi, zise, puteţi să vedeţi şi diferenţele de reflexie a razelor solare. Parcă ar fi în al treilea pătrar.

Marc Robichaux, care ieşise din micuţa sală de gimnastică la auzul exclamaţiilor, se aplecă şi arătă cu degetul ceva şters, plasat un pic mai aproape de soarele central.

— Şi aici. Încă una.

— Buni ochi ai, omule, zise Jimmy. Aşa e, mai avem una.

— Poţi să măreşti regiunile astea, Jimmy? întrebă Marc, cu prosopul pe după gât şi încă respirând precipitat, dar de data asta nu de la trasul de fiare.

— N-are rost. Oameni buni, observaţie în timp real. Le putem vedea direct cu un telescop.

În câteva minute aveau să vadă prima planetă, ce arăta acum ca o minge pufoasă, cenuşie şi plină de umflături. Apoi pe a doua, cea ochită de Marc, mult mai mare şi cu alte două corpuri cereşti pe post de companioni.

— Sateliţi, zise George cu voce domoală, petrecându-şi un braţ pe după talia Annei şi trăgând-o mai aproape. Sateliţi!

— Pe prima lăsaţi-o baltă. Cealaltă-i planeta noastră, zise Marc cu siguranţă deplină. O lună de dimensiuni potrivite menţine rotaţia planetei suficient de regulată ca să permită dezvoltarea unor structuri climatice stabile. Dacă există apă la suprafaţă, lunile provoacă maree, iar mareea produce viaţă.

Anne îl privi, cu sprâncenele ridicate întrebător. Naturalistul zâmbi.

— Fiindcă aşa e voia lui Dumnezeu, doamnă.

Apoi toată lumea porni să vorbească de-a valma, felicitându-l pe Jimmy, George şi Marc, discutând cât de mult avea să le ia până să ajungă la planeta cu sateliţi; surescitarea înlocuia dispoziţia tensionată din ultimele săptămâni, lipsite de rezultate. Zumzetul conversaţiei se opri când D.W. se uită după Emilio şi exclamă aspru:

— Fiule, stai jos, că altfel pici.

Zicând acestea îşi făcu loc prin mica adunare postată în faţa ecranului, către băncile şi mesele din cantină. Nu reuşi să-l prindă la timp pe Emilio, care se prăbuşi la podea.

La început izbucniră în râs, fiindcă Emilio arăta aşa de comic căzând, ca o marionetă cu sforile tăiate, însă cu încetinitorul din cauza gravitaţiei scăzute. Alan Pace crezu pe dată că o făcuse în glumă şi-l irită ca de obicei frivolitatea lui Sandoz.

Anne ajunse şi ea lângă Yarbrough.

— E-n regulă, spuse liniştită, în vreme ce hohotele de râs se stingeau, transformându-se în consternare. Doar a leşinat.

Ar fi putut să-l ridice singură pe Emilio; la 0,25 G, acesta nu cântărea mai mult de cincisprezece kilograme. Însă, în afară de egalitatea intelectuală, Anne păstra o anume deferenţă pentru sensibilităţile masculine, aşa că ridică privirea spre D.W., cu intenţia de a-l ruga să-l ducă pe Emilio în cabină. Văzu, cu nespusă uimire, că Yarbrough tremura. Apoi avu un declic şi totul îi apăru mai clar în minte.

— Jimmy, ai vrea te rog să-l duci la el în cameră ca să-l pot consulta, te rog? Ceru ea cu o voce uşor

plictisită, pentru a minimiza drama. D.W. deschise uşa camerei lui Emilio şi se dădu la o parte din faţa lui Jimmy, un gigant ducând parcă o păpuşă de cârpe ce se bălăngănea în braţele sale uriaşe. Anne se gândi la situaţie preţ de trei secunde, îi oferi lui D.W. o îmbrăţişare fermă şi încurajatoare, scurtă dar directă, apoi se înghesui după Jimmy în cabina micuţă. Jimmy plecă, iar ea închise uşa după el.

Emilio începea deja să-şi revină. Anne îl auzea pe D.W., în spatele uşii, tot numai dialect texan, cum îi face pe toţi să râdă şi îndreaptă din nou conversaţia către planetă. Intensitatea vocilor scăzu, iar Anne îşi întoarse privirea spre Emilio, care stătea acum în fund, cu picioarele peste marginea patului, cu ochi mari şi clipind din gene.

— Ce s-a întâmplat?

— Ai leşinat. Probabil de la surpriza cu planeta. Sistemul nervos autonom poate să-ţi facă aşa ceva. Simţi că ţi se răcesc mâinile şi picioarele şi totul se face alb.

El încuviinţă.

— N-am mai păţit aşa ceva. Ce senzaţie stranie!

Scutură din cap să şi-l limpezească şi făcu iarăşi ochii mari.

— Ei, stai un pic. Mai zăboveşte aici o vreme. Durează ceva până ţi se reglează presiunea sangvină.

Stătea aplecată peste căpătâiul patului, cu braţele încrucişate pe piept, şi-l privea cu ochi clinic, gândindu-se însă la ceea ce tocmai văzuse.

— Sunt mirată, rosti Anne cu prudenţă, că ai fost aşa de surprins.

— În privinţa planetei?

— Da. Păi, toată chestia a fost ideea ta. Credeam că ai vreo linie directă cu Dumnezeu în privinţa asta.

Nu era atât de sarcastică pe cât ar fi putut să fie. O zise, de fapt, cu o figură inexpresivă, ba chiar cu oarecare lipsă de sinceritate, pentru siguranţă.

El rămase tăcut ceva timp, începu de două ori să spună ceva şi se opri. Zise, într-un târziu:

— Anne, pot să-ţi spun ceva? Confidenţial?

Ea se lăsă să alunece în josul peretelui, la fel de controlată pe cât fusese Emilio de moale, şi se aşeză picior peste picior, cu privirea ridicată spre el.

— N-am mai spus asta nimănui, Anne, dar…

Se opri iarăşi, cu un râs nervos.

— Probabil o fi vreun record. Un om care nu e în stare să fie deloc articulat în paisprezece limbi.

— Nu trebuie să-mi spui dacă nu vrei.

— Nu, trebuie să vorbesc despre asta cu cineva. Nu cu cineva, cu tine. Simt nevoia să vorbesc cu tine despre asta, Anne. Tocmai ajung într-un loc în care toată lumea crede că sunt deja de mult.

Din nou tăcere, iar el încercă în răstimpul acesta să se hotărască de unde să înceapă, cât de mult să îi spună. Anne aşteptă, privindu-l şi bucurându-se să vadă cum îi reveneau culorile în obraji, apoi se simţi mişcată dându-şi seama că Emilio roşise. Dezvăluirile personale sunt aproape ca sexul, gândi ea. Nu-i uşor să-ţi dezgoleşti sufletul.

— Trebuie să pricepi, Anne, că nu-s unul dintre tipii ăia care se decid să se facă popi când au şapte ani. Am început… hmm, ai văzut cum e în La Perla, da? Dar nu poţi să-ţi imaginezi cum e să creşti acolo.

Tăcu din nou, copleşit de amintirile ce se adunau.

— Oricum, iezuiţii, mai ales D.W., mi-au arătat un alt fel de viaţă. Nu spun că m-am făcut preot din recunoştinţă. OK, recunosc, a avut şi asta un rol. Dar voiam să fiu ca ei. Ca D.W.

— O ambiţie deloc măruntă, zise ea ţintuindu-l cu privirea.

El răsuflă adânc.

— Nu. A fost o ambiţie bună. Şi n-a ţinut totul numai de admiraţie, de venerarea eroilor. Voiam viaţa asta şi n-am niciun regret. Dar… Anne, tu mai ţii minte când ziceam că e greu să-ţi dai seama, din felul în care se poartă oamenii, dacă cred sau nu în Dumnezeu?

Emilio o privi atent, căutând surprindere sau dezamăgire în expresia ei, dar nu părea oripilată, nici măcar surprinsă.

— Ai fi bună de preoţie, ştii?

— În afară de rahatul cu abstinenţa, râse ea. Şi popii o tot ţin că am prea mulţi cromozomi X. Nu schimba subiectul.

— Corect. Corect.

Emilio ezită iarăşi, însă în cele din urmă vorbele începură să iasă.

— Eram ca fizicienii de care spuneai. Eram ca un fizician care crede în quarcuri intelectualmente, dar nu simte quarcurile. Puteam să dezvolt argumentele tomiste despre Dumnezeu, să-l discut pe Spinoza şi să zic toate lucrurile corecte. Dar nu-l simţeam pe Dumnezeu. Puteam să apăr ideea de Dumnezeu, dar era ceva provenit din dovezi indirecte, cum ar spune un avocat. Conceptul nu avea, pentru mine, niciun adevăr emoţional. Nu cum se întâmplă cu tipi asemenea lui Marc.

Se cuprinse cu mâinile şi se aplecă în faţă.

— Era, cum să spun, un loc în mine care-l voia pe Dumnezeu acolo, însă locul era gol. Şi, sincer să fiu, cam strâmbam din nas la genul ăsta de lucruri. Îi ştii pe oamenii ăia care îţi spun că Isus e un prieten apropiat de-al lor?

Vocea îi era scăzută, iar pe faţă i se citea un: „Pe cine cred ei că păcălesc?“

— Mereu îmi ziceam că da, cum să nu, probabil l-ai văzut şi pe Elvis la alimentara din colţ.

— Ei, dar ce-i în neregulă cu asta? exclamă ofensată Anne. Eu personal l-am văzut pe Keith Richards la o băcănie din Cleveland Heights.

Emilio râse şi se aşeză iarăşi pe pat, ca să se poată sprijini de perete.

— Bun. Deci, într-o zi, mă trezeşte un telefon, la patru dimineaţa. Ne pomenim apoi cu toţii în biroul lui Jimmy, ascultăm muzica aia incredibilă şi eu zic: mă întreb dacă am putea ajunge acolo. Iar George şi Jimmy şi Sofia zic, da, nicio problemă, trebuie doar să facem calculele. Şi tu, care credeai că am înnebunit. Păi, aşa am crezut şi eu, Anne. La început era aşa, ca un joc! Mă distram cu ideea că asta e voia lui Dumnezeu.

Anne îşi aminti glumele de atunci. Păruseră, într-adevăr, cam bizare.

— Mă aşteptam ca jocul să se termine din clipă în clipă şi toată lumea să râdă pe săturate pe seama mea, după care să mă întorc la ale mele şi să-l conving pe Ortega să-mi dea casa aia pentru preşcolari, ori să mă iau la harţă cu Richie Gonzales şi cu consiliul pe tema canalizării din marginea estică, şi tot aşa, nu? Doar că povestea a continuat. Părintele General, asteroidul, avionul şi oamenii ăştia lucrând la ideea mea nebunească. Şi tot aşteptam să zică cineva: Sandoz, idiotule, cât zgomot pentru nimic! Dar lucrurile continuau să se întâmple.

— Cum zicea D.W., o groază de ţestoase au apărut pe o groază de garduri.

— Da! Şi-am ajuns să mă întind în pat, noapte de noapte, şi să nu pot să adorm… şi doar mă ştii, cândva adormeam în mijlocul propoziţiei. Şi să mă gândesc toată noaptea: ce se întâmplă? Iar o parte din mine spune: Dumnezeu încearcă să-ţi transmită ceva, prostovane. Şi altă parte zice: Dumnezeu nu vorbeşte cu golanii din Puerto Rico, aşa-i?

— De ce spui asta? Întreb aşa, ca de la un semiagnostic la altul.

— Bun, las deoparte asta cu Puerto Rico, dar nu e corect ca Dumnezeu să aibă favoriţi. De ce aş fi eu special în ochii lui Dumnezeu, de ce s-ar deranja să-mi spună ceva, nu-i aşa?

Îşi pierdu suflul, iar Anne îl lăsă să se uite fix şi să-şi adune gândurile. Apoi o privi, zâmbi şi se dădu jos din pat ca să i se alăture pe podea; rămaseră aşa, cu umerii atingându-li-se şi genunchii ridicaţi. Diferenţa de vârstă dintre ei părea mai puţin importantă decât faptul că erau cam de aceeaşi statură. Pe Anne o străbătu amintirea unei ocazii când stătuse exact la fel, cu cea mai bună prietenă, la treisprezece ani, discutând câte-n lună şi-n stele şi mărturisindu-şi una alteia secretele.

— Aşa. Şi lucrurile se tot întâmplau, ca şi cum Dumnezeu chiar era acolo, făcându-le să se întâmple. Şi m-am auzit zicând *Deus vult*, ca Marc, dar tot mi

se părea o imensă glumă. Şi, într-o noapte, am ajuns să evaluez posibilitatea ca aşa să şi stea lucrurile. Da, se întâmpla ceva extraordinar. Dumnezeu avea un plan cu mine. În afară de planurile pentru canalizare, vreau să zic… Şi de-atunci, ba chiar şi acum, cred de cele mai multe ori că am luat-o razna şi că toată istoria asta e nebunească. Dar uneori… Anne, câteodată îmi dau voie să cred, şi când o fac — rosti el cu glasul redus la o şoaptă şi mâinile lăsate pe genunchi, cu palmele desfăcute ca şi cum ar fi încercat să cuprindă ceva — e nemaipomenit. Înăuntrul meu totul capătă sens, tot ce-am făcut, tot ce mi s-a întâmplat vreodată… e ca şi cum totul ar duce spre asta, spre unde mă aflu acum. Numai că e *înfricoşător*, Anne, şi nu ştiu de ce…

Ea aşteptă să termine de spus tot ce avea pe suflet şi, după ce preotul tăcu, decise să sondeze terenul.

— Ştii care-i cel mai groaznic lucru când admiţi că eşti îndrăgostit? îl întrebă. Că eşti aşa de *dezgolit*. Te pui în primejdie şi renunţi la orice apărare. Fără haine, fără arme. N-ai unde să te ascunzi. Eşti complet vulnerabil. Singurul lucru care face situaţia suportabilă e să crezi că şi celălalt te iubeşte şi că poţi avea încredere că n-o să-ţi facă rău.

El o privi cu uimire.

— Da. Exact, aşa simt când îmi dau voie să cred. Ca şi cum m-aş îndrăgosti şi aş fi gol înaintea lui Dumnezeu. E, cum spui tu, groaznic. Dar am început să simt că sunt grosolan şi nerecunoscător, pricepi? Fiindcă mă tot îndoiesc că Dumnezeu mă iubeşte. Pe mine personal.

Pufni, uimit şi parcă nevenindu-i să creadă, îşi acoperi gura cu palmele vreme de o clipă, apoi le retrase.

— Sună arogant? Sau e nebunie curată să cred că Dumnezeu mă iubeşte?

— Mi se pare că sună absolut rezonabil, zise Anne strângând din umeri şi zâmbind. Eşti foarte uşor de iubit.

O zise şi se bucură de naturaleţea şi uşurinţa cu care rostise vorbele.

El se întoarse pe-o parte, îi căută ochii şi privirea i se muie; îndoielile parcă i se risipiseră.

— *Madre de mi corazón,* zise abia auzit.

— *Hijo de mi alma*, răspunse ea, la fel de încet şi pe un ton la fel de sigur.

Momentul trecu şi se găsiră iarăşi împreună, holbându-se la genunchii lor, din nou tovarăşi ca întotdeauna. Vraja se rupse, iar el izbcni în râs.

— Dacă mai zăbovim aici, or să apară bârfe.

— Crezi? întrebă ea, făcând ochii mari. Cât de măgulitor!

Emilio se ridică în picioare şi-i întinse o mână Annei. Ea se ridică uşor în gravitaţia scăzută, dar rămase agăţată de braţul lui o secundă mai mult decât ar fi fost necesar, apoi se îmbrăţişară şi începură să râdă iar, fiindcă era atât de greu să decidă cine să-şi petreacă braţele pe după umerii celuilalt. Apoi Anne deschise uşa şi strigă cu voce istovită:

— OK, cineva să-i aducă un sandvici omului ăstuia.

— Sandoz, ticălosule, ţipă Jimmy, când ai mâncat ultima oară? Trebuie să mă gândesc eu la toate?

Iar Sofia zise:

— Poate că data viitoare ar trebui să jucăm pe stafide, însă deja, împreună cu Jimmy, îi pregătise ceva de mâncare.

Şi lucrurile se întoarseră iar la normal, pe cât era cu putinţă într-un asteroid, în Alfa Centauri, în căutarea unor semne de la Dumnezeu.

○ ○ ○

— Tăticu' meu a avut odată un Buick, şi-l conducea cam în felu' ăsta, mormăi la un moment dat D.W. Yarbrough. Îl rostogolea, afurisitul, cum se rostogoleşte porcu-n glod.

Nu râse nimeni. În ultimele două săptămâni, D.W Yarbrough şi Sofia Mendes lucraseră fără preget, apropiind tot mai mult *Stella Maris* de planetă. Procesul era periculos şi frustrant, iar D.W. devenise, cumva, mai aspru cu ceilalţi.

Se simţeau cu toţii iritaţi şi, după ce într-un târziu D.W. reuşi să cârmească nava pe o orbită acceptabilă,

intrară în cădere liberă şi lucrurile se înrăutăţiră şi mai mult încă. Munciseră ca nişte catâri, în ultimii trei ani, ca să ajungă aici, în apropierea planetei pe care veniseră s-o cerceteze. Puşi într-un spaţiu mic vreme de mai bine de opt luni, se înţeleseseră unii cu alţii remarcabil de bine, însă se acumulaseră tensiuni şi anxietăţi, plus o nelinişte ce-i măcina, care nu ieşea la iveală foarte des în disputele mai animate, dar era evidentă în tăcerile bruşte, în efortul cu care reproşurile reciproce erau suprimate.

D.W., dintre toţi, era cel mai predispus să se răţoiască şi să-i facă cu ou şi cu oţet pe ceilalţi pentru greşeli mărunte, neatenţie la detalii ori remarci nepotrivite. Emilio, nici mai bun, nici mai rău decât ceilalţi, avea mai des parte decât ei de tunete şi fulgere. Când Yarbrough reinstituise conduita monastică a ordinului, lui Emilio îi scăpase o glumiţă despre *disordo irregularis*. D.W. îl ţintuise cu privirea până ce acesta plecase ochii, apoi îi zisese:

— Dacă nu poţi fi serios, mai bine taci.

Asta îl făcuse pe Emilio să stea tăcut cu zilele. Altă dată, după ce Părintele Superior călcase pe nervi pe toată lumea cu o serie de comenzi răstite emise la micul dejun, terminate cu un ordin aspru adresat lui Sandoz, Emilio încercase să mai detensioneze atmosfera întrebând: „Vreţi şi nişte cartofi prăjiţi la comanda aceea?“ Yarbrough aproape că-l doborâse cu un tir de vorbe rostite foarte rapid, foarte colocvial şi cu un accent foarte pronunţat în spaniolă, pe care nimeni altcineva nu reuşi să-l priceapă, dar al cărui sens putea fi ghicit după efect.

Se mai întâmplase şi ca Anne să-l abordeze pe D.W. în încercarea de a-i oferi puţină perspectivă pe subiectul supracompensării în general, dar se trezise, într-o oră, ea însăşi la capătul unei prelegeri îndelungi pentru că uitase să pună capacul pe o solniţă, al cărei conţinut se scursese din recipient. D.W. deschisese dulăpiorul şi se trezise cu un vârtej de zăpadă în miniatură. Urmase un schimb neplăcut de replici în care se implicase şi George, şi doar

intervenţia lui Jimmy şi a Sofiei reuşise să-i liniştească.

În cele din urmă, se terminase şi cu perioada de adaptare la gravitaţie zero, greaţa fusese înfrântă de toată lumea, *ordo* îşi reintrase în drepturi şi toţi munceau din nou cu eficienţă rezonabilă. Începură o cercetare completă, lansând câteva sonde care să înconjoare planeta şi să colecteze date atmosferice şi geografice. De la distanţa aceea, contururile oceanului şi ale suprafeţelor de uscat se desluşeau cu claritate. Impresia generală era de zone verzi şi albastru-vineţii întrerupte de zone roşii, cafenii şi galbene, deasupra cărora se înălţau albul norilor şi mici calote de gheaţă. Nu era Pământul, însă era frumos şi le stârnea emoţii puternice.

Marea surpriză era reapariţia semnalelor radio. Ori de câte ori se deplasa între sateliţi şi planetă, nava recepţiona valuri incredibil de puternice de unde radio.

— Ţinta lor sunt lunile, îşi dădu seama Jimmy după ce făcu o schemă a sistemului şi înţelese ce se întâmpla fizic.

Nu era niciun semn care să indice existenţa vieţii sau a unor colonii indigene pe cele două luni.

— Dar de ce transmit în direcţia lor?

— Nu există ionosferă, anunţă triumfător George într-o după amiază, plutind dinspre cabina lui spre sala de mese, după ce-şi făcuse de lucru cu informaţiile atmosferice.

Îi venise deodată, când nici nu se gândea la problema undelor radio.

— Folosesc lunile ca să amplifice semnalul.

— Asta-i! ţipă Jimmy de pe punte, apoi se năpusti în sala comună, strânse palma în jurul unui pilon de susţinere, precum un urangutan, şi coborî în spirală până ce se opri.

— De-aia primim acasă semnale la câte cincisprezece şi douăzeci şi şapte de zile!

— Pe mine m-aţi pierdut cu chestia asta, făcu Anne din chicinetă, unde pregătea prânzul împreună cu Sofia.

— Fără o ionosferă care să conţină unde radio, se pot folosi doar semnale pe unde scurte, cum sunt releele de microunde de-acasă, explică George. Dacă vrei să acoperi cu transmisia o zonă mai largă, poţi emite înspre sateliţii naturali un semnal puternic, care o să se reflecte sub formă de con şi o să acopere o parte mare din suprafaţa planetei.

— Deci noi prindeam acasă doar transmisiile de pe luni, când intrau în linie dreaptă cu Pământul, zise Jimmy plesnind de bucurie pentru că rezolvaseră acest mic mister.

— Ce-i aia ionosferă? întrebă Anne, făcându-l pe Jimmy să se holbeze la ea cu gura căscată. Pardon, am auzit cuvântul, dar nu ştiu exact ce înseamnă. Sunt doctor, nu astronom!

Pe George îl buşi râsul, însă Jimmy, prea tânăr ca să recunoască replici din prima serie *Star Trek*, nu se prinse.

— OK: radiaţia solară desprinde electroni din moleculele atmosferice din partea de sus a atmosferei, da? Şi îi transformă în ioni, începu el.

— Ascultaţi aici, interveni D.W., care tocmai pătrunsese în încăpere, venind de pe punte. Fiţi gata, până mâine la nouă, cu un sumar al tuturor chestiilor pe care le-aţi aflat. Am de luat nişte decizii.

Apoi ieşi şi dispăru în cabina proprie, lăsându-i pe ceilalţi să clatine din cap şi să bombăne. Anne îl privi cum pleacă, apoi se învârti către Sofia.

— Ce părere ai? O fi înainte de menstruaţie?

— E o formă de afecţiune, zâmbi Sofia. Comandantul de escadron a revenit în acţiune. Nu vrea să-şi vadă oamenii omorâţi de entuziasm şi de agitaţie excesivă, dar nimeni nu vrea să ajungă aşa de departe şi să se întoarcă fără să viziteze suprafaţa, mai ales D.W. E foarte multă presiune asupra lui.

— Înţeleg ce zici, zise Anne impresionată de analiză, pe care o considera greşită totuşi, şi se întrebă dacă Sofia nu-şi dădea seama ori era, pur şi simplu, discretă.

Discretă, decise Anne. Sofia nu prea greşea, şi-l ştia prea bine pe D.W.

— Spre ce înclină? Ştii cumva?

— Nu e prea comunicativ. Din câte am aflat, se pare că am putea supravieţui la suprafaţă. Poate D.W. o să se ducă singur, ori cu încă unul sau doi, iar pe restul o să-i lase pe navă.

Anne închise ochii şi lăsă capul în piept, pe cât putea cineva lipsit de greutate.

— O, Sofia, cred că mai degrabă aş muri, la modul propriu, decât să mai stau aici chiar şi un minuţel mai mult decât e nevoie.

Sofia văzu, surprinsă, că femeia din faţa ei îşi arăta de această dată vârsta deplină şi se gândi, timp de o secundă îngrozitoare, că Anne are să izbucnească în plâns. Sofia o trase spre ea în genul acela de îmbrăţişare scurtă pe care o primise la rândul ei, de sute de ori, de la femeia mai în vârstă. Nu era un act impulsiv, fiindcă mai nimic din ce făcea Sofia Mendes nu era astfel. Acum însă, în sfârşit, adunase în ea suficientă afecţiune cât să şi ofere la rându-i.

— Of, Sofia, vă iubesc pe toţi, făcu Anne râzând şi ştergându-şi în treacăt ochii cu mâneca. Şi-s plictisită de moarte de voi toţi. Hai, să le punem ceva pe masă oamenilor ăstora.

○ ○ ○

Următoarea dimineaţă se dovedi încordată şi solicitantă, asemenea celor mai solicitante situaţii prin care trecuse Anne. Ori, în orice caz, prin care plutise. Intenţionase să urmărească totul cu atenţie, dar se trezise neatentă şi teribil de neastâmpărată pe parcursul unei dezbateri lungi despre combustibilul navetei de aterizare şi capacitatea acestuia de a se aprinde corect în atmosfera planetei. Aerul era respirabil, climatul duhnea de fierbinţeală, dar de omorât n-avea să-i omoare. Erau şi o mulţime de furtuni şi cicloane care se declanşau mai tot timpul, ce se puteau datora anotimpului ori cantităţii de energie ce pătrundea în sistem de la cei trei sori.

Prezentarea lui Marc era riguroasă, însă frustrantă. Putea delimita regiuni ecologice, dar cine putea şti ce era chestia aceea predominantă, de nuanţa lavandei? Putea fi o pădure de foioase pe timp de vară, o prerie

imensă, ceva ca o pădure de conifere sau chiar un covor enorm de alge.

— Orice ar fi, sublinie Marc ridicând din umeri, e o grămadă acolo.

Îi venea mai uşor să interpreteze relieful. Întinderile de apă erau uneori vizibile, dar Marc îi avertiză că puteau fi confundate cu zonele mlăştinoase. Zonele de manifestare a mareelor erau remarcabil de extinse, deloc surprinzător din cauza sateliţilor multipli. Erau multe lacuri pe meandrele unor cursuri de apă şi multe bazine fluviale. Credea că există şi zone cultivate acolo, dar le spuse:

— E destul de uşor să confunzi culturile agricole cu pădurile mixte.

Să mergem odată, îşi spuse Anne în vreme ce Marc, cu voce monotonă, continua. La naiba cu mizeria asta. S-o facem şi gata. Ne punem în taşcă nişte sandviciuri, ne băgăm în afurisita de navetă, coborâm, deschidem uşile şi murim sau trăim.

Speriată de propria-i nerăbdare, îşi aruncă privirea în jur şi văzu acelaşi lucru şi la ceilalţi, însă după aceea Marc continuă:

— Şi iată sursa transmisiei radio.

În rumoarea şi exclamaţiile celorlalţi, Marc sublinie o zonă de lângă coastă.

— Pare să fie un oraş, într-o vale, înconjurat de câţiva munţi. Nu există o răscruce de drumuri cum mă aşteptam, dar liniile astea ar putea fi canale ce leagă cele două râuri care se văd aici şi aici. Se poate să fie un port. Presupun că zona asta semicirculară ar fi numai bună pentru adăpostit ambarcaţiuni.

Şi în alte regiuni continentale apăreau indicii ce sugerau existenţa unor oraşe, însă ei veniseră datorită muzicii, aşa că nu se puse în discuţie locul aterizării. În ciuda acestei unanimităţi, se porni o dispută în privinţa distanţei faţă de oraşul transmiţător la care ar trebui să aterizeze.

Alan Pace fu uimit că se aducea asta în discuţie. Voia să intre în contact cu locuitorii metropolei chiar de la început, şi direct.

— Cu tot respectul pentru Sandoz, comunicarea muzicală ar putea fi folosită încă de la bun început, exact cum am folosit muzica pentru a intra în contact cu populaţia Guarnari în secolul al optsprezecelea. Şi mai sunt precedentele lui Xavier şi Ricci, care au decis să intre cât mai rapid cu putinţă în oraşele japoeze şi chineze şi să lucreze mai întâi cu clasele educate.

— Nu crezi că o să-i speriem de mama focului dacă ne-arătăm aşa, în toată slava noastră de indivizi dă pă altă planetă? îl întrebă D.W. pe Alan.

— Să le zicem că suntem din Franţa, sugeră Emilio pe un ton plin de grijă, care-l făcu până şi pe Alan să izbucnească în hohote.

— Poate n-o să fim aşa o mare surpriză pentru ei. Oamenii au speculat în privinţa extratereştrilor timp de sute de ani, zise Jimmy Quinn ignorându-l pe Emilio, însă cu un zâmbet lăţit pe faţă. Cu atâtea luni şi atâţia sori, tipii ăştia trebuie să fie interesaţi de astronomie.

— Crezi tu, Jim? făcu Anne intrând pentru prima oară în conversaţie. Cu trei sori, foarte puţin din planetă e vreodată în întuneric, ori, dacă este, e pentru foarte puţin timp. Poate nici nu bagă de seamă cerul nopţii.

— Trimit unde radio spre sateliţi, rostiră simultan Sofia şi Jimmy, făcându-i pe toţi să râdă; până şi Anne ridică din umeri şi încuviinţă, recunoscându-se înfrântă.

— În orice caz, mie mi se pare că ar trebui să ne ducem acolo unde e tehnologia de performanţă. Pot să pun pariu că aici — şi arătă spre un lac dintr-o zonă muntoasă apropiată de oraş — e un baraj hidroelectric. Vedeţi, acolo ar putea fi sistemul de scurgere. Dacă pot construi aşa ceva şi ştiu cum să reflecte undele radio cu ajutorul sateliţilor, ar trebui să fie cel puţin la fel de avansaţi ca Pământul în secolul al nouăsprezecelea sau douăzeci. Sunt deci rezonabil de sofisticaţi. Eu zic să mergem acolo. Să aterizăm în centrul oraşului.

Marc, foarte deranjat de o asemenea argumentaţie, apelă direct la D.W.:

— Părinte, eu am impresia că ar trebui să învăţăm ceva despre planetă înainte să avem de-a face cu o specie inteligentă, măcar şi ca să putem trimite datele ecologice de bază următorului echipaj, dacă se întâmplă ceva cu noi. Trebuie să ştim, mai întâi, cu ce avem de-a face.

D.W. se întoarse spre Anne.

— Cam cât presupui că ne-ar lua să ne obişnuim iarăşi cu gravitaţia?

— George spune că planeta e un pic mai mică decât Pământul, deci ne aşteptăm la o gravitaţie ceva mai mică decât suntem obişnuiţi. E un plus. Dar am pierdut cu toţii musculatură şi densitate osoasă, iar picioarele ne sunt prea moi ca să putem merge prea departe. Şi, sinceră să fiu, toată lumea e extenuată, zise ea. Alan, ştiu că abia aştepţi să vezi instrumentele şi să cânţi cu Cântăreţii, dar contactul are să fie foarte riscant. Chiar crezi că te-ai putea descurca, în momentul ăsta, cu o criză de orice fel?

Pace făcu o grimasă.

— Presupun că nu.

— Nici eu. Cred că ar trebui să ne rezervăm două sau trei săptămâni ca să ne obişnuim cu condiţiile de la suprafaţă, să ne înzdrăvenim şi să ne adaptăm iarăşi la lumina solară.

— Asta ne-ar da şi timp să studiem flora şi fauna, măcar într-o zonă limitată, zise Marc. Şi am putea afla dacă putem mânca ori bea ceva fără să avem probleme…

Discuţia continuă mai multe ore, dar în cele din urmă D.W. decise că aveau să aterizeze într-o zonă aparent nelocuită, cu provizii pentru o lună, pentru a delimita condiţiile şi a-şi plănui următoarea mişcare. Mai târziu aveau să înţeleagă că în cadrul deciziei cântăriseră greu cuvintele lui Emilio Sandoz.

— Sunt de acord cu Marc şi Anne în ceea ce priveşte o abordare precaută, dar sunt argumente logice de amândouă părţile şi nicio cale empirică de a alege între ele, zisese. Deci presupun că la un

moment dat trebuie, pur şi simplu, să ne bazăm pe credinţă.

Apoi, spre propria lui uimire, adăugase:

— Dacă Dumnezeu ne-a adus până aici, nu cred că o să ne abandoneze acum.

Şi, cu toate că afirmaţia nu era cu totul necondiţională, asta observă doar Anne.

19. ATERIZARE, RAKHAT

13 octombrie 2039, timp relativ terestru

Următoarele zile aveau să aducă cele mai grele încercări de până atunci, atât fizice, cât şi mentale. Din sumedenia de materiale aflate în depozite trebuiau să aleagă echipamentul, hainele şi hrana cu şansele cele mai mari de a fi utile şi să le înghesuie în navetă. Sistemele de comandă ale asteroidului urmau să fie închise pe parcursul absenţei lor. Transcriptoarele radio trebuiau setate pentru a primi, cripta şi transmite pe Pământ rapoartele lor, iar computerele de la bord, lăsate în aşa fel încât să poată fi accesate de la distanţă.

D.W. verifică de două ori totul, sesizând erori, corectând greşeli. După ce adunase un anume resentiment din cauza manierei sale autoritare, Anne începu să se domolească. D.W. avea dreptate să strângă hăţurile. Chiar şi temporizată de el, activitatea deveni, spre sfârşit, frenetică. Se temeau cu toţii, în taină, că au uitat ceva sau că au făcut o greşeală ce avea să ducă la o catastrofă ori să omoare pe cineva. Aşa că atunci când D.W. spuse stop şi-i adună laolaltă, fu ca şi cum ar fi fost salvaţi din pragul isteriei.

— Terminaţi ce aveţi de făcut până după-amiază la cinci, le spuse. După aceea relaxaţi-vă. Nu vă mai gândiţi la ce-ar putea să meargă prost. Acuma-i mult mai important să ne calmăm. Sunteţi prea încordaţi ca să vă fie bine. Mergeţi la culcare devreme. Facem liturghia la nouă ş-apoi coborâm.

D.W. le zâmbi pe rând tuturor membrilor epuizaţi ai echipei sale.

— O să vă descurcaţi de minune. Am încredere-n toţi, separat ori împreună, cu viaţa şi sufletu' meu. Şi când v-oţi pune în pat diseară, vreau să vă gândiţi la

ce-a spus Emilio: Dumnezeu nu ne-a adus pân-aci ca să ne abandoneze.

○ ○ ○

În acea noapte, Anne îl lăsă pe George în cabină şi îşi făcu vânt prin sala de mese, ajungând la uşa lui D.W. Bătu uşurel, nevrând să îl trezească dacă era cumva adormit, dar dornică să-i vorbească între patru ochi dacă nu era.

— Cine-i? zise el cu voce înceată.

— Anne.

După puţin timp uşa se deschise.

— Seară bună. Hai ’năuntru. Ţi-aş oferi un scaun, da’…

Ea zâmbi şi încercă să găsească un loc bine situat în care să stea suspendată în aer. Lucrare de licenţă, se gândi. *Păstrarea distanţelor culturale la gravitaţie zero*.

— Nu durează mult, D.W. Ai şi tu nevoie de odihnă. Voiam numai să te întreb dacă n-ai vrea să te gândeşti să-l laşi pe Emilio să fie primul care iese din navetă mâine.

În tăcerea care se lăsă, Anne îl văzu cum cugetă. Nu era implicat aici vreun loc în istorie, nici vreun plan de înregistrare a evenimentului. Nu existau reporteri, fotografii sau transmisii AV în reţele. Într-o cultură înnebunită de febra documentării, de publicitate, transmisii speciale şi personalizate, unde fiecare act din viaţa publică şi privată părea făcut pentru o audienţă, călătoria cu *Stella Maris* începuse în privat, iar misiunea avea să se desfăşoare în obscuritate. Fiindcă iezuiţii erau cum erau, nu avea să apară vreo menţiune despre cine a pus mai întâi piciorul pe planetă, nici măcar în raportul intern trimis Părintelui General, oricine ar fi fost acela când ajungeau înapoi veştile. Chiar şi aşa, în calitate de conducător natural şi în ierarhia ordinului, era riscul lui D.W. şi privilegiul său firesc. Chiar dacă Emilio Sandoz sugerase primul misiunea aceasta, ea devenise totuşi a lui D.W. Yarbrough. Nimeni nu lucrase mai din greu şi mai îndelung, nimeni nu se gândise mai mult la asta şi nici nu parcursese

detaliile cu mai multă acurateţe. Anne ştia asta şi îi acorda respectul meritat.

Preotul ridică privirea spre ea după ceva vreme, aproape reuşind să-şi alinieze amândoi ochii cu intensitatea privirii. Îl urmări cum decide în privinţa celor discutate cu ea şi îşi păstră cu stricteţe o atitudine neutră, ca să nu-l influenţeze. Când vorbi, vocea îi era la fel de lipsită de accent pe cât îi era figura de neajutorată.

— Şi crezi că aşa ar fi potrivit? N-ar exista vreo suspiciune…, zise el şi ezită înainte să sfârşească, … de favoritism?

— D.W., nu ţi-aş fi cerut-o dacă m-aş fi gândit că ar exista măcar o posibilitate în sensul ăsta.

E în regulă, îi veni ei să zică, el e uşor de iubit. Înţeleg.

— Cred că ceilalţi ar fi de acord, şi pentru el ar fi ceva cu totul special. Spiritual vorbind.

Îşi drese vocea apoi, stânjenită că trebuise să rostească acel cuvânt.

— Sper că nu te superi că m-am băgat pe domeniul tău…

D.W. îi alungă temerile cu o fluturare din mână.

— Ei, drăcie, nu, sigur că nu. Am încredere în judecata ta. Eşti mai apropiată de el decât am fost eu vreodată, Anne.

O privi, încercând să-şi dea seama dacă acceptă asta, apoi îşi frecă ochii ce se iţeau înroşiţi pe faţa sa suptă, palidă.

— OK. Eu unul sunt de acord. Coboară el primul. Asta dacă pare sigură coborârea! Am putea ajunge acolo şi să decidem că e prea al naibii de periculos ca să rişte cineva asta.

— Of, D.W., dragul de tine! exclamă Anne. Dacă te gândeşti cumva să nu ne iei şi pe noi pe navetă, o să-mi fac drum *cu dinţii* ca să intru în avionul ăla. N-ai decât să încerci să mă opreşti.

D.W. râse, iar ea se hotărî să nu-l îmbrăţişeze, ci să-i întindă mâna. El i-o luă şi, spre uimirea ei, i-o duse la buze şi i-o sărută, privind-o cruciş în tot acest timp.

— Noapte bună, domniţă Edwards, zise cu un accent cât se putea de sudist şi de galant pentru un om acoperit de sudoare şi plutind prin aer. Să dormi bine, m-auzi?

○ ○ ○

Cu toţii se pregătiră, în noaptea aceea, atât pentru moarte, cât şi pentru un fel de reînviere. Unii se mărturisiră, alţii făcură dragoste, unii adormiră epuizaţi şi visară la prieteni din copilărie sau la clipe de mult uitate petrecute cu bunicii. Cu toţii, fiecare în felul său, încercară să lase deoparte frica, să se reconcilieze cu vieţile lor de dinaintea acestei nopţi şi cu cele ce aveau să vină în zori.

Pentru unii era un punct de cotitură ce părea acum justificat, oricât de dureroasă ar fi fost decizia luată. Pentru Sofia Mendes era o cale de a face pace cu ceea ce pentru ea, chiar şi acum, nu era decât „perioada de dinainte de Jaubert“. Pentru Jimmy Quinn era sfârşitul îngrijorării că făcuse rău părăsindu-şi mama şi recunoaşterea că făcuse bine luându-şi viaţa în mâini.

Pentru Marc Robichaux şi Alan Pace era senzaţia că îşi trăiseră vieţile aşa cum se cade, încrederea că Dumnezeu le recunoştea abilităţile şi munca drept rugăciune, aşa cum îşi doriseră mereu, şi speranţa că El avea să-i lase să-l slujească.

Pentru Anne şi George Edwards, pentru D.W. Yarbrough şi Emilio Sandoz, călătoria dăduse sens unor acte aleatorii, tuturor momentelor când făcuseră una şi nu alta, tuturor deciziilor, fie ele atent chibzuite ori pripite.

Aş face-o din nou, se gândeau cu toţii.

Şi, când veni timpul, fiecare dintre ei încercă o stare de ratificare calmă a acelor reconcilieri, chiar şi când vuietul, căldura şi zguduiturile creşteau într-o violenţă înspăimântătoare, chiar şi când părea din ce în ce mai puţin probabil că avionul spaţial avea să reziste şi tot mai probabilă varianta de a arde de vii în atmosfera unei planete al cărei nume nici nu-l ştiau. Mă aflu unde vreau să fiu, asta gândeau cu toţii. Fiecare în felul lui, se predară cu toţii voinţei

divinităţii, încrezători că orice s-ar fi întâmplat era menit să se întâmple. Simţeau cu toţii, în momentul acela, iubire pentru Dumnezeu.

Însă cel mai mult o simţi Emilio Sandoz, care-şi abandonă aproape fizic frica şi îndoielile, cu palmele deschise atunci când ceilalţi se agăţau de manete, de curele, de braţele scaunelor ori de mâinile celorlalţi. Şi când scrâşnetul înnebunitor al motoarelor scăzu, transformându-se într-o tăcere aproape la fel de asurzitoare, păru natural ca el să intre în camera presurizată, să deschidă trapa şi să păşească singur afară, în lumina unor stele niciodată văzute de pe Pământ, să-şi umple plămânii cu exhalările unor plante necunoscute, căzând apoi în genunchi şi plângând de bucurie fiindcă, după îndelungi tatonări, vedea că hăul se umple şi simţea, cu toată inima, că povestea de dragoste cu Dumnezeu devenise realitate.

Cei care-i observară faţa când se ridică în picioare, râzând şi plângând, întorcându-se către ei incandescent, agitând braţele înălţate, îşi dădură seama că erau martorii unei transcendenţe sufleteşti; aveau să-şi amintească momentul acela pentru tot restul vieţilor lor. Fiecare simţi, ieşind din navetă, aceeaşi jubilaţie ameţitoare; se scurseră din pântecele lor tehnologic, clătinându-se şi clipind, şi se simţiră renăscuţi într-o nouă lume.

Chiar şi Anne, Anne cea raţională, îşi dădu voie să se bucure de senzaţie şi n-o strică speculând cu voce tare că nu era, de fapt, vorba decât despre uşurarea de a fi păcălit moartea, combinată cu o scădere bruscă a presiunii sangvine în creier, un fel de opus al efectului lipsei de gravitaţie. Niciunul, nici măcar George, căruia nu-i stătea defel mintea la credinţă, nu reuşi să se sustragă cu totul transcendenţei.

○ ○ ○

Urmară zile de extaz şi de hilaritate. Ca nişte copii veniţi în excursie în Paradis, dădeau nume la tot ce vedeau. Le ziceau mănâncă-mă şi păsări elefant, ţopăitori şi plimbăreţi, iezuiţi negri şi franciscani maro, scârboşei şi târâtori, nas-de-furtun şi cozi-de-

veveriţă. Verzişori, albăstrei, feţe-de-floare şi Richarzi Nixon, care umblau cocoşaţi căutând de mâncare. Apoi dominicani în alb şi negru, ca să completeze denumirile de ordine monahale. Copaci-ţestoasă, ale căror nuci aduceau cu nişte carapace; tufişuri-arahide, cu muguri cafenii şi lobi dubli; picioare-de-bebeluş, cu frunze moi precum petalele de trandafir, şi plante-porc, cu frunziş ce aducea cu urechile de porc.

Tot ce putea găzdui viaţă se găsea acolo. Exista aer pentru zburat, apă pentru înotat, pământ pentru scurmat, vegetaţie pentru exploatat şi pentru ascunziş. Principiile erau aceleaşi: forma urmează funcţiei, înalţă-te spre soare, expune-ţi podoabele ca să atragi parteneri, avertizează prădătorii că eşti veninos prin culori vii ori pierde-te pe fundal ca să nu fii observat. Însă frumuseţea şi ingeniozitatea acestei capacităţi de adaptare a animalelor le tăiau respiraţia, iar plantele, superbe, îi lăsau muţi.

Anne şi Marc, cunoscători ai evoluţionismului şi selecţiei darwiniste, plesneau de încântare la orice vedeau. Tonul vocilor le era diferit, însă amândoi exclamau necontenit: „Doamne, e aşa de grozav!“ Şi, la multă vreme după ce ceilalţi, extenuaţi, voiau să se lungească la sol, vocile lui Anne şi Marc se auzeau încă, exclamând încetişor dar imperativ: „Trebuie să vedeţi asta! Haideţi repede, până nu se mişcă!“ până ce se saturară cu frumuseţe, uimire şi noutate.

D.W. coborâse peste ocean şi zburase la joasă înălţime, precum un traficant de droguri, peste ceea ce se putea numi coronament. Văzuse un luminiş şi decisese să aterizeze acolo şi nu mai departe, pe câmpia aleasă de Marc. Înconjuraţi de vegetaţia înaltă, cu frunziş bogat ce ţinea loc de copaci, se simţeau în siguranţă şi neştiuţi. Dacă vremea se arăta blândă, dormeau la loc deschis, neînarmaţi, prea ignoranţi ori încrezători ca să se îngrijoreze în privinţa unor carnivore sau a unor chestii agresive şi veninoase. Aveau corturi şi se adăposteau în ele pe parcursul rafalelor bruşte de ploaie, însă corturile li se inundau des. Nu le păsa. Nopţile erau atât de

scurte, iar zilele atât de calde, încât se uscau deîndată şi moţăiau în lumina strecurată printre frunze, aţipeau în căldură, mulţumiţi şi leneşi precum câinii tolăniţi lângă foc.

Dar chiar şi când aţipeau împrejurimile erau copleşitoare. Aroma adusă de vânt a mii de plante felurite, ce semănau la miros cu iasomia, pinul, lămâia, iarba, dar fără a fi întocmai ca ele; izul greu de vegetaţie făcută să putrezească de bacteriile altei lumi; notele de stejar şi de mosc ale ierburilor pe care se întindeau; nu izbuteau să cuprindă şi să catalogheze asemenea lucruri. Se scurseră trei răsărituri şi trei apusuri, sunetele zilelor lungi se schimbară, cor după cor de ţârâieli, ciripituri şi şuierături. Uneori îşi dădeau seama ce animal scotea un sunet anume: fluieratul venea de la o creatură asemănătoare cu o şopârlă, căreia îi spuneau verzişor, iar un sunet uimitor, ca un huruit, era emis de un mic animal biped, solzos, care-şi marca astfel teritoriul aflat în învălmăşeala de vegetaţie joasă din pădure. Cel mai adesea, sunetele erau misterioase, la fel ca şi Dumnezeul pe care-l adorau unii dintre ei.

○ ○ ○

Explorările dincolo de luminiş erau limitate, făcute doi câte doi, întotdeauna cu naveta şi tabăra în raza vizuală. Dar, după atâta timp petrecut împreună, li se mai întâmpla să încalce regula lui D.W. când şi când şi să caute singurătate, ca să mediteze asupra experienţelor noi, să cugete, să absoarbă şi să înainteze şi mai mult, apoi, în lumea aceea minunată. Aşa că Sofia nu fu surprinsă când îl găsi pe Emilio singur, aşezat, cu spatele lipit de un bolovan alcătuit din straturi de sedimente, precum gresia. Ochii îi erau închişi. Poate că dormea.

Sunt momente, avea să cugete ea mai târziu, când realitatea pare să se schimbe dintr-odată, ca cioburile colorate dintr-un caleidoscop. Privindu-l pe Sandoz odihnindu-se fără griji, ea îşi dădu seama, simplu, că nu mai era tânăr. Şi o uimi valul de sentimente ce o cuprinseră.

Emilio muncea întotdeauna, râdea sau studia, iar intensitatea şi umorul său îl făceau să pară fără vârstă. Ştia câte ceva despre viaţa lui, fiindcă lucraseră împreună, şi-l recunoştea ca pe unul dintre ai săi: cineva care o lua de la capăt neîncetat, iarăşi şi iarăşi, în circumstanţe noi, cu limbi noi, oameni noi, misiuni noi. Aveau în comun asta: confruntarea continuă cu schimbarea, senzaţia că se află într-o seră ce-i obliga să înflorească prea iute, senzaţia extatică şi istovitoare de a face lucruri nerezonabile nu doar într-un mod acceptabil, ci bine şi cu graţie.

Flexibil, adaptabil, însă nu autoritar. Se simţea pe el însuşi, cine ştie, drept un meseriaş priceput ce lucra la comandă. Sofia se întrebă dacă el însuşi dăduse vreo comandă directă vreodată în viaţa lui, gândindu-se că, dacă ar fi depins de Emilio Sandoz ca să înveţe o limbă, ar fi putut să nu bănuiască măcar că există şi un mod imperativ. Toate acestea, poate, contribuiau la impresia ei că Emilio arăta un anume fel de imaturitate, accentuată de o acceptare a autorităţii bizară pentru un bărbat cu inteligenţa şi energia lui, dar parte şi fundament a formării iezuite. Nu era ceva copilăresc, ci copilăros. Acum însă îi vedea încreţiturile din coada ochilor, gura mărginită de şanţuri mai adânci decât observase prima dată când îl văzuse. Jumătate din viaţă, cugetă ea, şi-o dăduse acestui Dumnezeu gelos al lui.

Iar eu mi-am dat cam o treime din a mea lui Jaubert, îşi spuse ea, iar înainte de asta… Cine sunt eu ca să judec cum îşi trăieşte viaţa altcineva?

Veni mai aproape, cu muşchiul şi ierburile mascându-i zgomotul paşilor, şi se lăsă lângă el în linişte, cât pe ce să ajungă în genunchi. Îşi întinse mâna către un fir de păr ce-i venea pe faţă, argintiu pe fundalul negru; o întinse şovăielnic, ca şi cum ar fi atins un fluture. Simţind, el deschise ochii, iar ea se adăposti după lecţiile de ingenuitate primite de la Anne.

— Sandoz! exclamă apucându-l de fir şi trăgându-i-l jucăuşă către ochi, ia uite! Încărunţeşti, bătrâne.

El râse. Ea îi răspunse cu un zâmbet, se înălţă în picioare din nou şi se uită în jur, ca şi cum pe lume ar fi existat ceva, orice, mai interesant decât omul de lângă care tocmai se ridicase.

— Şi ia zi, eşti mulţumită de alegerea ta?

Pentru că nu răspundea, Emilio repetă.

— Îţi pare bine că ai venit aici?

— Da, îmi pare bine de alegerea făcută, răspunse Sofia privind lung înspre pădure, arătând către cele înconjurătoare cu gesturi largi ale mâinilor şi întorcându-se, apoi, iarăşi spre el. Astea fac ca totul să merite din plin, nu?

Era conştientă, mereu, că el ştia ce fusese ea odată, şi se întrebă, cu reînnoit interes, cum îi afecta asta felul în care o privea.

— Am visat aseară, îi spuse Emilio, că pluteam. Şi mă întrebam, în vis, de ce n-am mai încercat oare asta până acum? E aşa de uşor.

— Formare de sinapsă mediată de somnul paradoxal, îi spuse ea. Creierul tău încearcă să răspundă lipsei prelungite de greutate, urmată de noile impulsuri senzoriale.

Emilio o privi mijind ochii.

— Ai stat mult prea mult timp cu Anne. Ce-i cu femeile din misiunea asta? întrebă deodată. Dacă iau dicţionarul şi caut cuvântul *prozaic*, probabil că aş găsi „imun la poezie. Vezi şi *Mendes,* virgulă, *Sofia*“. Eu, întâmplător, cred că visul a fost o revelaţie religioasă.

Se ruga, îşi dădu Sofia seama, nu dormea. Vocea îi era detaşată şi ironică, dar îi văzuse expresia de dinainte şi ştia că vorbeşte serios. Se strădui să identifice sentimentul, să numească ce-o răscolea, şi realiză că era vorba despre tandreţe. E imposibil, îşi spuse. Nu pot lăsa una ca asta să se întâmple.

— În afară de faptul că mă exasperezi, continuă el, ai vreun motiv ca să…?

Ea clipi.

— Ăă, de fapt… e vremea de muncă. Anne m-a trimis după tine.

— Nu e nimeni rănit?

— Nu, dar Robichaux e gata să-şi înceapă experimentele cu hrana locală. Anne vrea să o ajuţi la monitorizarea reacţiilor.

Reveniră în tabără, ciondănindu-se prieteneşte. Însă ea avu grijă să păstreze distanţa, crezând că izbuteşte să nu arate că îşi luase o povară pe care, mult timp, o cărase pentru amândoi Emilio, fără ştirea ei. Sofia Mendes, până la urmă, supravieţuise zăgăzuind emoţii, ale sale şi ale altora. O abilitate de demult, folosită în alte vremuri ca să se apere, exercitată acum pentru binele altcuiva. Sunt Mendes, gândi ea. Nu e nimic care să nu-mi stea în puteri.

○ ○ ○

Când Emilio şi Sofia se alăturară celorlalţi, Anne ridică privirea de pe tableta ei. S-a întâmplat, gândi, dar reveni îndată la treaba ce se cerea făcută.

— Începem cu o masă nu foarte consistentă, rosti către grupul aşezat în cerc în faţa cortului-laborator. Marc vrea să fie primul, dar a stat o groază să vomite la gravitaţie zero, aşa că nu vreau să-l supun la alt stres. Jimmy e mare, sănătos şi în stare să mănânce orice îi vine lângă gură. Mă aştept să supravieţuiască în cazul în care chestiile de aici se dovedesc otrăvitoare.

Jimmy râse, dar părea cam neliniştit. Anne nu glumea.

— Emilio, tu şi cu mine o să-l supraveghem cu rândul pentru următoarele douăzeci şi patru de ore, continuă ea. Încep eu cu primele trei ore, după aceea e rândul tău.

— La ce să ne aşteptăm? întrebă Emilio aşezându-se pe jos între Alan şi George.

— Vomă în prima oră. Apoi dureri abdominale. Crampe intestinale, apoi diaree, de la enervantă la excreţie cu sânge; urmărim dacă pune viaţa în pericol. După aceea, zise serioasă, nedezlipindu-şi privirea de la Jimmy, există posibilitatea unor leziuni cerebrale, tot soiul de afecţiuni ale intestinelor, ficatului şi rinichilor, care ar putea fi temporare sau permanente

— N-ai obţine în veci permisiune de la Institutul Naţional de Sănătate să faci experimentul ăsta, zise Jimmy.

— Nici dacă ar semna cobaii permisiunea cu lăbuţele lor, se arătă de acord Anne. Dar nu aplicăm pentru o bursă de cercetare. Jimmy, cunoşti riscurile. Marc şi cu mine am făcut o sută de teste, dar în orice lucru atât de complicat ca o plantă sau animal există compuşi chimici interminabili. Alan s-a oferit să încerce el primul, dacă te răzgândeşti.

Nu se răzgândi şi începură cu o cantitate mică de verzişor prăjit, fiindcă animalele erau din abundenţă şi uşor de prins. Toţi îl urmăriră pe Jimmy cum se pregăteşte să ia prima îmbucătură.

— Ţine-o în gură timp de treizeci de secunde, apoi scuip-o, te rog, îl instrui Marc. Simţi furnicături sau amorţeală pe la buze ori în gură?

— Nu. Nu-i aşa de rău, le spuse Jim. Ar merge nişte sare. Are gust ca de pui.

Ceilalţi scoaseră sunete nerăbdătoare, cum se şi aşteptase, iar el le răspunse cu o privire voioasă.

— Aşa. Mai ia o gură, şi de data asta înghite, îi zise Marc. Jimmy trase tot restul de carne de pe picioruşe. Şi se trezi că Marc ţipă la el, spre surprinderea tuturor; nu ştiuseră că Marc e în stare să ţipe.

— Nu mai face aşa, pricepi? Există un protocol şi o să-l respecţi!

Buimăcit, Jimmy se scuză; dar în ciuda riscurilor nu suferi niciun efect neplăcut, nici imediat şi nici în următoarea zi. Ca şi apa de ploaie pe care o beau, verzişorul părea nevătămător.

Continuară apoi, cu Jimmy gustând din fiecare mostră adunată. Dacă Jimmy nu se simţea rău, Alan şi D.W. încercau şi ei, apoi George şi Marc şi în cele din urmă Sofia, în vreme ce Anne şi Emilio supravegheau, înregistrând alimentele pe care le încercaseră şi evaluând reacţiile, gata să facă tot ce puteau dacă cineva reacţiona prost. Protocolul lui Marc fu respectat întocmai după momentul de pripeală al lui Jimmy. Dacă cineva simţea furnicături

sau amorţeală indicând o eventuală substanţă toxică, mostra era descrisă cu grijă, trecută în fişier şi nu mai era testată iarăşi. Dacă nu se instala amorţeala şi respectivul aliment era cât de cât suportabil ca gust, atunci mai luau o bucăţică şi o înghiţeau. Aşteptau cincisprezece minute şi mai încercau o porţie. Apoi, o oră mai târziu, terminau de mâncat o mostră măricică şi sperau să fie la fel de norocoşi pe cât fusese Jimmy.

Respinseră multe lucruri pe motiv de gust. Frunzele, în cea mai mare parte, erau prea amare, iar fructele erau prea acre, deşi unele, cu gust minunat, îl pricopsiră până şi pe Jimmy cu pântecăraie. Alan se umplu de eczeme la un moment dat, iar Marc vomită după ce îngurgitase o plantă nouă. Însă, încet-încet, puseră cap la cap o listă cu lucrurile care nu le făceau rău, chiar dacă era încă neclar că vor reuşi să extragă nutrienţi din mâncare. Asta ar fi necesitat timp şi o schimbare treptată a dietei, formată mai ales din hrană adusă de pe Pământ, cu una care să includă elemente locale.

○ ○ ○

Planeta părea atât de primitoare, iar mulţumirea lor atât de deplină, încât trecură săptămâni fără să se întoarcă pe *Stella Maris*. După ce-i admiraseră frumuseţea extravagantă, se încălziseră la sorii ei şi se adăpostiseră în pădurile sale, lăsându-se chiar, în principiu, hrăniţi de aceasta, începeau să se simtă ca acasă pe planeta asta, al cărui nume nu-l cunoşteau, şi să se încreadă în bunăvoinţa ei.

Primul şi singurul semn că lucrurile nu erau atât de roz se arătă simplu: într-o dimineaţă, Alan nu se trezi la timp. În disciplina relaxată a acelor zile, D.W. îl lăsă să mai doarmă, dar în cele din urmă decise să-l trezească pentru micul dejun. Mai întâi amuzat, apoi îngrijorat, îl împunse pe Alan cu un deget, apoi îl zgâlţâi de umăr. Fiindcă acesta nu reacţiona, o chemă pe Anne, care ştiu după inflexiunile de tenor ale vocii preotului că e cazul să-şi aducă trusa medicală.

Strigând numele lui Alan, vorbindu-i necontenit, îi cercetă starea de sănătate. Căi respiratorii libere.

Respiraţie şi ritm cardiac neregulate.

— Alan, dragule, revino-ţi, hai înapoi! Haide, scumpule, ştim că eşti acolo, zise cu o voce pe care o spera maternă, în vreme ce D.W. începea ungerea rituală.

Pupile dilatate, fixe.

— Părinte Pace! ţipă ea. O să întârzii la slujbă!

Orice care să-l antreneze, orice cale spre locul unde se afla acum, orice lucru care să-l aducă înapoi. Puls abia simţit. La spital, la urgenţe, ar fi avut o echipă care l-ar fi intubat, care ar fi încărcat stimulatoarele cardiace. Moartea, din câte ştia ea, nu era nicicând o experienţă paşnică. Era pregătită să reziste până ce linia devenea orizontală, şi dincolo. După cincisprezece minute cineva o apucă de umeri şi o trase deoparte, sfârşind astfel manevrele de resuscitare. Înţelegând, ea îl lăsă pe Pace, dar îi ţinu mâna inertă într-a ei până ce D.W. i-o luă şi o puse pe pieptul neclintit şi rece al lui Alan.

— E cazul să facem autopsie, zise.

D.W. încuviinţă, pierdut.

— Trebuie s-o fac chiar acum. Fără conservanţi, pe căldura asta…

— Înţeleg. Dă-i drumul.

George, care ştia mai multe decât ar fi vrut despre munca Annei, întinse o masă pliantă pentru ea şi îngrădi un spaţiu în jurul ei, folosind prelatele de la navetă. Apoi umplu nişte bidoane cu apă de la un pârâu din apropiere, ca să se poată curăţa în timpul lucrului, şi mai aduse tuburile pentru duş, negre, din plastic dur, punându-le în soare ca să încălzească apa, ştiind că avea să vrea să facă o baie după ce termina. Sofia îşi reveni în cele din urmă din nemişcarea şocului şi se duse să-l ajute pe George, care desfăcea cortul lui şi al lui Anne, pregătit să-l instaleze în alt loc, ceva mai departe de tabără. El îi mulţumi şi-i explică cu voce scăzută, în timp ce lucrau:

— E dificilă când îi moare câte un pacient aşa. Nu te poţi obişnui cu asta. Ar fi bine să ne ţinem un pic deoparte după.

Emilio, între timp, o ajută pe Anne să ridice corpul lui Alan pe masa de autopsie improvizată şi rămase după ce D.W., Jimmy şi Marc ieşiră din spaţiul îngrădit.

— Vrei să te asist? o întrebă, gata să o facă, dar deja palid la faţă.

— Nu, îi răspunse ea aspru.

Apoi îşi înmuie vocea:

— N-ai vrea să rămâi cu asta în minte. Să nu stai pe aproape nici măcar cât să auzi. Eu m-am ocupat de o mie de cadavre, scumpule. Sunt obişnuită.

Dar nu cu asemenea cadavre. Nu erau proaspete, şi nici ale unor prieteni. Experienţa se dovedi, de fapt, unul dintre cele mai rele şi mai tulburătoare lucruri pe care le făcuse vreodată, într-o viaţă de experienţe macabre. Şi era şi printre cele mai inutile. După câteva ore, timp în care făcu corpul prezentabil, îi chemă pe preoţi, care îl îmbrăcară în veşmintele ordinului şi îl înfăşurară în altă prelată, de un galben strident, la fel de nepotrivită şi de inacceptabilă ca şi moartea pe care o ascundea.

Se făcuse, între timp, seară. Stând în jurul unui mic foc de tabără, ceilalţi ascultară sunetul apei ce cădea în apropiere, în vreme ce Anne se curăţă de sângele, creierul, excrementele şi conţinutul stomacal, alungă mirosul cu săpun şi încercă, fără a izbuti, să-şi scoată din minte imaginile şi sunetele. Când ieşi de la spălat, cu părul ud, însă îmbrăcată şi părând a-şi ţine firea, D.W. nu văzu, din cauza întunericului, cât de ostenită şi necăjită era. Se gândea, poate, că nu fusese un lucru atât de dificil pentru ea, că era o profesionistă, tare, neclintită, de neînfrânt. Aşa că o chemă lângă foc şi-o întrebă despre rezultat.

— Las-o în pace, zise George cuprinzând-o cu braţul şi conducând-o către cortul lor. Mâine e suficient de devreme.

— Nu, e OK, zise Anne, chiar dacă nu era aşa. Nu durează mult. N-am sesizat nicio cauză evidentă a morţii.

— A avut o eczemă, doctore. Poate o reacţie alergică la fructele pe care le-a mâncat? se grăbi Marc să sugereze.

— Asta a fost cu zile în urmă, zise Anne răbdătoare. Şi eczema era probabil o dermatită de contact. Nu am văzut indicii că ar fi avut un nivel ridicat de histamină în sânge, dar ar trebui să scoatem de pe listă tot ce a mâncat ieri.

Dădu iar să se întoarcă spre cort, să se întindă lângă George şi să-şi aducă aminte, în braţele lui, că era vie şi că se bucura de asta.

— Dar un anevrism? întrebă Emilio. Poate vreun vas de sânge gata să se rupă, şi acum a găsit ocazia.

Se refugiau în concret. Anne îşi dădu seama. Puşi în faţa morţii, oamenii căutau motivaţii ca să se protejeze de arbitrariul şi stupiditatea acesteia. Stătuse trează timp de douăzeci de ore. Şi ceilalţi la fel, dar ei aşteptaseră doar. Anne îşi puse mâinile în şolduri şi-şi propti privirea în pământ, încercând să-şi controleze furia.

— Emilio, zise cu voce scăzută dar precisă, tocmai am terminat o autopsie pe cât de temeinică e posibil în condiţiile date. Ce detalii mai vrei? Nu am găsit nicio dovadă de hemoragie internă. Nici vreun cheag în inimă sau plămâni. Intestinele şi stomacul nu erau inflamate. În plămâni nu era fluid. Ficatul era într-o stare remarcabil de bună. Rinichii şi vezica nu erau infectate. Nu a fost vorba despre un infarct. Creierul, zise străduindu-se din răsputeri să-şi facă vocea să nu tremure, fiindcă cel mai greu de ajuns şi de cercetat fusese creierul, era în regulă. Nu există niciun semn fizic care să-mi permită să declar o cauză a morţii cunoscută. A murit şi gata. Nu ştiu de ce. Oamenii sunt muritori, OK?

Se întoarse iarăşi să plece, să caute un loc unde să se aşeze şi să plângă în solitudine, şi aproape ţipă când îl auzi pe D.W. cum întreabă:

— Dar muşcătura de pe picior? Nu părea mare lucru şi am fost muşcaţi cu toţii oricum, dar poate… Anne, trebuie să fie vreun motiv…

— Vrei un motiv? se întoarse ea către el, oprindu-l din vorbit, scos din reverie. Vrei un motiv? *Deus vult, pater*. Dumnezeu l-a vrut mort, bine?

O spusese ca să-l şocheze pe D.W., ca să-i şocheze pe toţi, şi simţi o bucurie amară văzând că reuşise. Îl văzu pe D.W. oprindu-se în mijlocul frazei, nemişcat, cu gura întredeschisă; îl văzu pe Emilio făcând ochii mari, pe Marc clipind de la violenţa celor spuse, loviţi de felul în care le întorsese împotrivă obişnuita profesiune de credinţă.

— Ce-i aşa de greu de acceptat, domnilor? întrebă Anne, privind drept înaintea ei. De ce Dumnezeu primeşte toate laudele pentru chestiile bune, dar e vina doctorului când se întâmplă chestii nasoale? Când pacientul îşi revine e mereu „mulţumesc, Doamne“, iar când moare numai doctorul e vinovat. Ar fi drăguţ, o dată măcar în viaţă, numai de dragul afurisitei de *noutăţi*, să dea cineva vina pe Dumnezeu când moare pacientul, şi nu pe mine.

— Anne, D.W. nu te învinuia…

Era vocea lui Jimmy. Simţi cum George o trage de mână, dar ea se scutură.

— Ei, pe dracu’! Vrei un motiv? Ţi-l zic pe singurul la care mă pot gândi şi nu-mi pasă că nu-ţi place. Nu ştiu de ce a murit. Nu l-am omorât eu. La naiba, uneori, pur şi simplu, se moare!

Vocea i se îneca, iar asta o făcea să se simtă şi mai furioasă şi deznădăjduită.

— Până şi când ai toată tehnologia medicală de pe lume, şi chiar când îţi dai sufletul să-l aduci înapoi, şi chiar dacă e vorba de un muzician nemaipomenit care era sănătos ieri, şi chiar dacă e prea al naibii de tânăr ca să moară. Uneori, pur şi simplu, se moare. Întrebaţi-l pe Dumnezeu de ce, nu pe mine.

George o trase la pieptul lui. Îi spuse, printre suspinele ei de durere şi furie:

— Nu dădea vina pe tine, Anne. Nimeni nu face asta.

O ştia şi ea, dar pe moment chiar simţise că vina îi aparţine.

— Rahat, George, şopti şi-şi şterse nasul cu mâneca, încercând, fără a reuşi, să se oprească din plâns. Căcat. Nici măcar nu-mi plăcea aşa de mult de el.

Se întoarse neajutorată spre Jimmy şi Sofia, care veniseră alături, însă privirea ei era aţintită către preoţi.

— A bătut atâta drum pentru muzică şi n-a apucat s-o asculte nici măcar o dată. E drept aşa? Nici n-a apucat să vadă instrumentele. Ce rost a avut să-l aducem pe toată distanţa asta, numai ca să-l omorâm? Ce mizerie împuţită de glumă proastă mai face şi Dumnezeu?

○ ○ ○

În lunile lungi petrecute la bordul *Stellei Maris* se spuseseră multe poveşti. Unele secrete rămăseseră ascunse, dar nişte amintiri din copilărie fuseseră împărtăşite, iar unul dintre cei care vorbiseră despre asta fusese şi Marc Robichaux.

Marc nu se număra printre aceia care ştiau că vor să se facă preoţi încă de la şapte ani, dar era foarte aproape de asta. Diagnosticat cu leucemie limfoblastică acută la cinci ani, avusese şansa de a fi canadian şi de a beneficia de îngrijirea medicală universală.

— Leucemia nu-i aşa de rea, le zisese. Cel mai adesea eşti doar foarte, foarte obosit şi simţi că vrei să mori, cam în felul în care un copil ostenit vrea la culcare. Tratamentul, pe de altă parte, a fost îngrozitor.

Maică-sa se străduise cât putuse, dar mai avea şi alţi copii în grijă. Aşa că sarcina de a-i sta la căpătâi îi revenise bunicii sale dinspre tată, ca o compensaţie, poate, pentru felul în care fiul ei dezertase din familie invocând stresul produs de boala lui Marc; îl desfătase cu poveşti despre vechiul Quebec, se rugase altături de el şi-l încredinţase, cu multă hotărâre, că un nou tip de operaţie, un autotransplant de măduvă osoasă, avea să îl vindece.

— Să fi fost cu câţiva ani mai devreme, tipul de leucemie pe care-l aveam m-ar fi omorât cu

siguranţă. Şi transplantul în sine aproape că m-a omorât, admisese el. Dar după câteva săptămâni… a fost ca un miracol. Bunica era convinsă că a fost vorba, literalmente, de o minune, de planul lui Dumnezeu pentru mine.

— Şi tu, Marc? întrebase Sofia. Ai crezut şi tu că a fost un miracol? Atunci ai hotărât să te faci preot?

— Aa, nu, voiam să mă fac jucător de hochei, le spusese, stârnind râsete surprinse.

Pentru că nu-l credeau, insistase:

— Eram un portar foarte bun la şcoală!

Discuţia se deplasase apoi către sporturi şi nu mai revenise spre copilăria lui Marc. Dar Sofia nu greşise cu mult, deşi aveau să mai treacă zece ani până ce Marc Robichaux să facă ceva concret cu sentimentul că viaţa sa era darul lui Dumnezeu, care i-o putea da sau lua.

Adusese cu el pe Rakhat rozariul bunicii sale, ca şi convingerea că viaţa e fragilă şi evanescentă, că doar prezenţa divină stăruie. Dar ştia, cu toate acestea, că un asemenea răspuns ar fi fost, pentru Anne, inadecvat şi nesatisfăcător. De ce? ar fi întrebat. De ce trebuie să fie aşa?

În orele scurte de dinainte de primul răsărit de pe Rakhat, în vreme ce priveghea trupul lui Alan, Marc îl văzu pe Jimmy Quinn deplasându-se în tăcere de la un cort la altul, ascultând, exprimându-şi acordul, găsind termeni de înţelegere comună şi transmiţând mesaje. Fuseseră ocazii, Marc o ştia, când fiecare dintre membrii misiunii gândiseră în sinea lor că Alan Pace ar fi putut provoca necazuri, dar nimeni nu anticipase că lucrurile se vor desfăşura aşa sau că Anne, dintre toţi, avea să reacţioneze atât de brutal.

În cele din urmă, când sunetele nopţii se domoliră şi porniră corurile soarelui portocaliu, Jimmy străbătu luminişul în direcţia lui Marc.

— Binecuvântaţi să fie făcătorii de pace, spuse Marc cu voce scăzută. A mers bine cu diplomaţia?

Jimmy privi lung către punctul pe care-l numeau est, fiindcă de acolo începea să se crape de ziuă, şi socoti pe degete.

— George crede că D.W. e de vină că a împins-o pe Anne dincolo de limite. Anne se simte ruşinată pentru izbucnirea ei şi spune că e rezultatul a douăzeci de ani de frustrare. D.W. înţelege asta şi crede că ar fi trebuit să aştepte ca Anne să se odihnească mai întâi. Emilio înţelege şi el cum stă treaba cu Anne, dar se teme că sentimentele tale au fost lezate. Sofia zice că nici măcar Iov n-ar avea un răspuns la întrebările Annei, iar Iov a stat de vorbă cu Dumnezeu faţă în faţă.

Pe neaşteptate, Marc zâmbi. Lumina oranj a soarelui, filtrată de marginea estică a pădurii îi reda, atingându-i părul încărunţit, licărul auriu al tinereţii. Fusese un copil de o frumuseţe uimitoare şi, chiar şi la maturitate, când i se înmuiau trăsăturile, putea fi o privelişte minunată.

— Spune-i părintelui Yarbrough că aş vrea să slujesc eu, te rog. Şi asigură-te că doamna doctor Edwards vine la slujbă, *oui?*

Jimmy aşteptă să vadă dacă Marc mai are ceva de spus, dar Robichaux se îndepărta. Mărgelele unui rozariu străvechi începură iarăşi să i se prefire printre degete, în ritmul blând pe care doar Marc, şi poate Dumnezeu, îl putea auzi.

○ ○ ○

Se discută pe scurt, dar cu încordare, înainte de slujba de înmormântare, dacă Alan ar fi trebuit îngropat, dacă trupul ar fi trebuit ars ori dus înapoi pe *Stella Maris*. Chestiunea era dacă bacteriile din corpul lui ar fi putut să contamineze ecosistemul. Spre imensa uşurare a lui Anne, ea şi cu Marc se găsiră de aceeaşi parte.

— În momentul în care am ieşit din navetă am şi afectat ecosistemul, zise Anne, cu vocea asprită de plâns. Am respirat, am vomitat, am excretat, am pierdut păr şi celule ale pielii. Planeta asta a fost deja inoculată cu bacteriile pe care le ducem cu noi.

— Nu vă faceţi iluzii, completă Marc Robichaux. Prezenţa noastră este acum o parte a istoriei planetare.

Aşa că fu săpat un mormânt şi rămăşiţele, învelite într-o prelată galbenă, fură aduse pe marginea gropii. Începu Liturghia Reînvierii şi, la vremea potrivită, Marc vorbi despre Alan Pace, despre frumuseţea muzicii sale şi despre încântarea pe care o simţise ascultând cântecele până la capăt, cu doar câteva săptămâni în urmă.

— Călătoria l-a răsplătit pe Alan, zise Marc. Dar am rămas cu întrebarea lui Anne. De ce l-a purtat Dumnezeu cale atât de lungă, doar ca să moară acum?

Se opri şi o privi pe Sofia înainte să continue.

— Înţelepţii evrei ne spun că întreaga Tora, corpul complet al celor cinci cărţi ale Bibliei, este numele lui Dumnezeu. Dacă are un asemenea nume, se întreabă ei, atunci cât de mare este Dumnezeu? Părinţii Bisericii ne spun că Dumnezeu este mister şi necunoscut. Dumnezeu însuşi, în Scripturi, ne spune: „Căile mele nu sunt ale voastre şi gândurile mele nu sunt ale voastre.“

Vuietul pădurii se domolea de-acum. Siesta era o regulă în toiul zilei, când lumina celor trei sori laolaltă făcea multe animale să se retragă la adăpost. Erau cu toţii, laici şi clerici, înfierbântaţi şi osteniţi, şi aşteptau ca Marc să termine. Însă Marc zăbovi până ce Anne ridică ochii spre el.

— Ţine de condiţia umană să se pună întrebări precum cea a lui Anne de astă-noapte, fără să primească răspunsuri clare. Asta, poate, fiindcă nu putem înţelege răspunsurile, fiindcă suntem incapabili să cunoaştem căile lui Dumnezeu şi cugetul lui Dumnezeu. Suntem, până la urmă, doar nişte primate foarte isteţe şi fără cozi, care fac ce pot, dar cu limite. Poate că ţine de agnosticismul nostru, de neputinţa noastră de a şti ce nu se poate şti.

Emilio îşi înălţă capul şi îl privi pe Marc; faţa îi era neclintită. Marc observă şi zâmbi, dar continuă.

— Înţelepţii evrei ne mai spun şi că Dumnezeu dansează când copiii săi îl înfrâng într-o dispută, când stau pe picioarele lor şi-şi folosesc mintea. Întrebări precum cea a Annei merită, aşadar, puse.

Asemenea întrebări sunt un fel foarte anume, nobil, de comportament uman. Dacă insistăm să-i cerem lui Dumnezeu să ne ofere răspunsuri, poate că într-o bună zi le vom şi înţelege. Şi vom fi atunci ceva mai mult decât nişte maimuţe isteţe şi vom dansa cu Domnul.

20. NAPOLI

iunie 2060

— Reyes, calmează-te! Suntem mult mai puţin primejduiţi aici!

— Mult mai puţin nu e acelaşi lucru cu deloc, îi răspunse posomorât Felipe Reyes Părintelui General.

Se depărtau de uscat acum, iar şansele să dea peste stânci erau destul de mici; stâncile erau primejdia adevărată dacă navigai prin golf, şi Giuliani o ştia, însă Reyes nu se lăsa convins.

— Eram mult mai fericit când vedeam ţărmul.

Giuliani făcu o grimasă în soare; o porniseră înainte, în larg. Îl pusese la cârmă pe Reyes, gândindu-se că o putea controla cu partea de sus a braţului şi cu cotul. De obicei îi lăsa să se ocupe de vele pe cei proaspeţi într-ale marinăriei, şi-i învăţa cum să ţină pânza în vânt luând el însuşi cârma, dar Reyes nu avea putere destulă în mâini ca să tragă cum trebuie o parâmă.

— E prima zi, inclusiv duminicile, de aproape zece ani, în care n-am avut cel puţin patru şedinţe, zise Părintele General.

Era dezgolit până la brâu, bronzat şi cu umeri laţi, cu o condiţie fizică remarcabilă pentru cineva de vârsta lui. Felipe Reyes, îndesat şi deloc atletic, rămăsese cu cămaşa pe el.

— Am ajuns să fac penitenţă sinceră înainte de fiecare întrunire. E o şansă mare, statistic vorbind, să mor în timpul vreunei şedinţe din astea. Fii gata de voltă.

Reyes se lăsă în jos cu mult mai mult decât ar fi fost nevoie, iar verga îi trecu pe deasupra spatelui. Avu o viziune, mai puternică decât oricare dintre viziunile Sfintei Teresa de Avila, cu el aruncat peste bord şi scufundându-se ca un pietroi.

— Îmi pare rău că a trebuit să fie pe seama lui Emilio, continuă Giuliani, dar mă încântă ocazia asta de a ieşi cu barca.

— Vă place mult, aşa-i? zise Reyes fără să-l scape din ochi.

— Da. Da, îmi place. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, o să-mi iau un an liber după ce împlinesc optzeci, şi o să navighez în jurul lumii.

Vântul începea să bată de la babord.

— Navigaţia e antidotul perfect împotriva vârstei, Reyes. Tot ce faci pe un vas, faci lent şi cu grijă. De obicei, un bătrâior e absolut capabil să facă tot ce-i de făcut. Şi dacă marea e hotărâtă să-ţi dea o lecţie, ei, păi atunci o spinare tânără nu-i cu nimic mai rezistentă decât una bătrână, aşa că experienţa contează mai mult decât oricând.

Navigară în tăcere un timp, trecând pe lângă o ambarcaţiune de pescari şi salutându-i. Reyes, cu toate manevrele şi virajele, nu mai ştia în ce direcţie se îndreptau, dar avea senzaţia că se învârt în cerc prin golf. Erau mulţi pescari, lucru de mirare pentru o după-amiază atât de târzie.

— Am încercat să-l conving pe Sandoz să iasă cu mine ieri. Mă gândeam c-o să-i placă. S-a uitat la mine de parcă sugerasem un pact sinucigaş.

— Probabil se teme de ambarcaţiuni, zise Felipe, sperând să nu se vadă că, de fapt, el însuşi era destul de speriat.

— Dar voi sunteţi de pe o insulă! Cum să vă temeţi de mare?

Voi, notă Felipe. La plural. Se văzuse, deci.

— Foarte uşor. Uragane şi poluare. Valuri toxice şi rechini. Când locuieşti pe o insulă, nimic nu te convinge mai bine că locul potrivit pe care să te afli e uscatul.

Felipe aruncă o privire spre orizont, încercând să nu bage de seamă norii de furtună.

— Eu, personal, n-am învăţat niciodată să înot. Mă îndoiesc că Emilio a făcut-o. Acum, în orice caz, e prea târziu, zise ridicâdu-şi protezele în sus.

— N-o să fie nevoie să înoţi, Reyes, îl asigură Părintele General.

Rămase tăcut un timp, apoi zise ca din întâmplare:

— Povesteşte-mi despre Emilio. Eu nu l-am cunoscut de copil — era printre *secundi* pe parcursul uceniciei mele. Cel preaiubit de Dumnezeu, aşa îi spuneam noi, *primi*. Doar o chestiune de timp până ce avea să conducă revolta îngerilor… Trebuia să fie cel mai bun la toate, de la baseball până la limba latină.

Sandoz întorsese gluma împotriva lor şi-şi lăsase o barbă ce-l făcea să arate ca Satan într-o pictură religioasă de calitate proastă; un răspuns eficient şi tăcut la tachinări, îşi spuse Giuliani, care nu se mai gândise la asta.

— Şi mai târziu l-am cunoscut după reputaţie, drept cercetător. Extrem de bun în domeniul lui, din câte înţeleg. Dar cum era în calitate de preot de parohie?

Reyes oftă adânc şi rămase nemişcat. Exact cum bănuise. Deci ăsta era rostul invitaţiei.

— Era un preot bun. Un tip foarte plăcut. Tânăr. Simţ dezvoltat al umorului. Atletic.

Greu de crezut că vorbea despre acelaşi om. Toată căldura şi amuzamentul dispăruseră, deloc surprinzător în circumstanţele actuale. Audierile nu mergeau prea bine. Emilio răspundea monosilabic sau se pierdea încercând să redea discuţii tehnice la care susţinea că asistase neatent. Reyes se simţea jenat pentru el. Părea uneori incoerent şi confuz, iar dacă era presat intra în defensivă şi se înfuria.

Mai făcură o voltă şi înaintară către altă barcă de pescari. De data asta pescarul îl strigă pe Părintele General. Felipe înţelese, cu bruma de italiană pe care o ştia, că Giuliani confirmase prezenţa la o nuntă în iulie. Părintele General părea să cunoască o mulţime de pescari.

— Aţi auzit vreodată de Brigada Basura? întrebă pe neaşteptate Felipe.

— Nu. Ce-i cu ea? *Basura* înseamnă gunoi, parcă, nu?

— Aşa-i. A fost ceva tipic pentru Sandoz, dacă stau să mă gândesc. Era pe la început, când s-a întors înapoi în La Perla. Cartierul… era, cum să spun, o magherniţă. Multe clădiri ocupate ilegal şi un soi de aglomerare de cocioabe în capătul de est. Nu a intrat niciodată în zona urbană, deci nu strângea nimeni gunoiul. Emilio a început să adune rămăşiţele de pe străzi. Sac după sac. Şi ducea sacii în vechiul San Juan şi-i lăsa în faţa casei familiei Edwards, ca să fie ridicaţi de municipalitate. A dat de necaz cu consiliul orăşenesc, dar alde Edwards au susţinut că era gunoiul lor. Aşa că au ţinut-o în felul ăsta o vreme.

— Voltă.

Felipe se ghemui iarăşi sub vergă, lăsând-o să treacă la câţiva centimetri de creştet, furat de poveste.

— La început, copiii se ţineau după Emilio, era grozav cu copiii. Da, se ţineau după el, iar el le dădea câte un sac, şi nu peste multă vreme defila o paradă întreagă de copilaşi cu saci de gunoi, târându-i pe scări alături de Emilio şi lăsând mormane incredibile în faţa casei celor doi Edwards. Şi era o zonă turistică foarte pretenţioasă, aşa că plângerile erau puhoi.

— Lasă-mă să ghicesc. Primăria a decis până la urmă că mai bine strânge gunoiul din cartier decât să se ia la harţă cu un preot foarte telegenic.

— Păi, sigur. El, vreau să zic, putea să fie încântător, dar ştiai, pur şi simplu, că o să tot aducă gunoiul acolo până ce-ngheţa iadul. Şi a subliniat că puştii făceau un lucru constructiv, ba i-a informat şi pe cei din consiliu că aceiaşi puşti ar fi putut să fure din buzunare în San Juan, aşa că…

Giuliani îi făcu semn cu mâna încă unui pescar.

— Ştii, n-am reuşit niciodată să fac să se împace istoriile pe care le-am auzit despre Emilio cu omul pe care l-am cunoscut eu. Ultimul cuvânt pe care l-aş folosi ca să-l descriu ar fi încântător. Pe timpul uceniciei era cel mai posomorât om cu putinţă. Nu zâmbea niciodată. Muncea ca un catâr. Şi era feroce la baseball.

— Păi, ştiţi că băieţii latino aspiră la F-uri. Vor să fie *feo, fuerte y formal*.

Încercă să-şi dea seama dacă Părintele General pricepe îndeajuns de multă spaniolă.

— Urât, puternic şi serios. Idealul macho. Presupun că Emilio a avut parte de multe abuzuri, copil fiind, numai pentru că era micuţ şi arătos, aşa că a compensat fiind foarte serios şi corect.

— Aş spune mai degrabă posac şi ostil decât serios şi corect. Nici măcar nu sunt sigur că l-am văzut vreodată să zâmbească sau să rostească mai mult de trei vorbe în şir. Când aud că lumea îl descrie drept încântător sau amuzant, mă gândesc: „Dar vorbim despre aceeaşi persoană?“ Voltă.

Giuliani arătă către altă ambarcaţiune, iar Felipe dădu din cap şi schimbă poziţia cârmei.

— Şi apoi aud că imită personaje, face numere de magie, că e minunat cu copiii…

Tăcu, dar Felipe nu mai continuă povestirea, aşa că reluă:

— Mie mi s-a părut mereu ţeapăn şi îmbufnat, dar se pare că are o abilitate neobişnuită de a-şi face prieteni! Candotti şi Behr ar merge pe cărbuni încinşi pentru el.

— Pot să stau de cealaltă parte a chestiei ăsteia? întrebă Felipe. Mi-a obosit braţul.

— Sigur. Vrei s-o preiau eu? Nu mă dau în lături să navighez singur când am ocazia.

Felipe îşi dădu seama, surprins, că nu era dispus să cedeze cârma.

— Nu, de fapt, dacă pot să schimb partea, o să mă descurc, zise şi începu să se mişte cătinel.

Căzu în fund, destul de tare, fiindcă plesnetul valurilor îl dezechilibra, dar reuşi să se aşeze din nou la cârmă.

— Încep să înţeleg de ce e aşa de atrăgătoare povestea asta cu navigatul, admise. E prima dată când pun piciorul într-o barcă, să ştiţi. Când aţi început să navigaţi?

— Când eram copil. Familia mea avea un cutter de zece metri. Tata m-a învăţat să rezolv probleme de

orientare pe mare încă de la opt ani.

— Părinte General, pot să fiu sincer?

Tăcere, apoi Giuliani vorbi într-un târziu, privind către orizont cu ochii mijiţi:

— Ştii, Reyes, în slujba asta a mea nu suport un lucru: că toată lumea îmi cere permisiunea de a vorbi pe faţă. Spune ce vrei să spui. Şi zi-mi Vince, OK?

Luat pe nepregătite, lui Felipe îi scăpă un hohot scurt de râs, fiindcă se ştia cu totul incapabil de a-i spune Vince omului ăstuia, dar întrebă mai departe:

— Când aţi avut prima pereche de pantofi?

Era rândul lui Giuliani să fie luat prin surprindere.

— Habar nu am. Cred că de când am mers pe picioarele mele.

— Eu am avut prima pereche la zece ani. Mi i-a adus părintele Sandoz. Când aţi mai crescut, s-a pus vreodată problema dacă să mergeţi sau nu la şcoală? Nu mă refer la facultate. Şi-a imaginat cineva, vreau să zic, că n-o să vă duceţi la liceu?

— Văd unde baţi, zise cu voce scăzută Giuliani. Nu, nu s-a pus în discuţie. Era de la sine înţeles că aveam să fiu educat.

— Sigur, zise Felipe ridicând binevoitor din umeri, acceptând naturaleţea unei asemenea atitudini într-o familie precum Giuliani. Nici nu trebuia să mai spună: „Aţi avut o mamă care ştia cine vă este tată, aţi avut părinţi educaţi, bani ca să vă cumpăraţi iaht, casă, maşini“.

— Adică, dacă n-aţi fi intrat în preoţie, aţi fi ajuns bancher, administrator de spital sau aşa ceva, nu?

— Da. Posibil. Comerţul sau finanţele ar fi fost destul de la îndemână.

— Şi v-aţi fi simţit perfect îndreptăţit să fiţi orice aţi fi vrut, aşa e? Sunteţi deştept, educat, munciţi din greu. Meritaţi să fiţi cine sunteţi, ce sunteţi, unde sunteţi.

Părintele General nu răspunse, dar nici nu respinse adevărul observaţiilor.

— Ştiţi ce aş fi eu, dacă n-aş fi preot? Hoţ. Sau mai rău. Furam deja când a început să se ocupe Emilio de mine. Ştia el câte ceva, dar nu că sparg

deja maşini. La nouă ani. Aş fi ajuns să le fur în stil mare încă înainte de treisprezece.

— Şi dacă D.W. Yarbrough nu s-ar fi ocupat de Emilio Sandoz? întrebă Giuliani cu voce slabă. Ce s-ar fi ales de Emilio?

— Comis voiajor, zise Felipe şi aşteptă să vadă dacă Giuliani cunoştea codul. Heroină din Mexic, venită prin Haiti. Tradiţie de familie. Au executat cu toţii sentinţe. A avut un bunic asasinat în închisoare. Moartea tatălui său a stârnit un mic război între bande. Fratele lui a fost ucis pentru că furase din profit.

Felipe se opri, întrebându-se dacă are vreun drept să-i spună toate acestea lui Giuliani. Unele existau în arhivele publice; dosarul lui Emilio conţinea probabil aceste informaţii, poate şi multe altele.

— Uitaţi, zise Felipe, care se gândea acum la contrastul izbitor dintre viaţa sa, cea a lui Emilio şi vieţile unor oameni ca Vincenzo Giuliani, născuţi cu bani, poziţie socială şi trăitori în siguranţă, sunt unele ocazii în care hoţul cu care mi-am început existenţa mi se pare mai autentic decât preotul care am fost decenii întregi. Dacă eşti scos din mahala şi educat, asta te transformă pentru totdeauna într-un marginal…

Se opri din vorbit, profund stânjenit. Giuliani n-ar fi putut pricepe ce preţ plătesc băieţii bursieri pentru educaţie: inevitabila alienare de familia care nu te înţelege, tăierea rădăcinilor, ruperea de persoana ta dintâi, de acel „eu“ originar care ai fost odată. Furios, Felipe decise să nu mai scoată o vorbă despre Emilio Sandoz. Giuliani n-are decât să-l întrebe direct.

Însă Părintele General spuse:

— Ai memorat deci regulile şi ai încercat să nu te expui umilinţelor.

— Da.

— Şi te simţi ţeapăn şi formal în proporţie directă cu cât de mult simţi că ai fost scos din elementul tău.

— Da.

— Mulţumesc, asta explică multe. Ar fi trebuit să-mi dau seama…

Îi întrerupse o altă conversaţie în italiană, cu strigăte, fiindcă se întorceau acum către Napoli şi tocmai treceau pe lângă o barcă. Reyes prinse ceva despre nişte copilaşi. Iritat, făcu:

— Dar oamenii ăştia pescuiesc de fapt?

— Nu, nu cred, zise Giuliani binedispus. Se pricep la bărci, asta da, dar nu pescuiesc.

Nedumerit, Felipe îl privi.

— Îi ştiţi pe toţi, aşa e?

— Da. Sunt mai ales veri de-al doilea, rânji Giuliani, iar Felipe, în cele din urmă, pricepu.

— Nu pot să cred. Mafia! Sunt mafioţi, nu? zise bulbucând ochii.

— Of, fir-ar, n-aş spune asta. Aşa ceva nu se spune. Ei bine, nu ştiu sigur ce sursă de venit au, admise Giuliani cu un glas uscat şi molatic precum făina, dar aş putea să-mi dau cu presupusul.

Îi aruncă o privire lui Felipe, aproape venindu-i să râdă.

— Şi, în orcie caz, Mafia e siciliană. În Napoli e Camorra. Cam acelaşi lucru, presupun, zise pe un ton meditativ. Ce ciudat, bunicul meu şi cel al lui Emilio Sandoz au activat în aceeaşi branşă. Sandoz îmi aminteşte un pic de bunicul, dacă stau să mă gândesc. Şi el era un om foarte plăcut când era în elementul lui, dar foarte înţepat şi precaut cu oameni în care n-avea încredere ori cu care nu se simţea în largul lui. Şi mă simţeam privilegiat că mă număr printre apropiaţii lui. Aş fi mers pe cărbuni încinşi pentru bunicul. Voltă.

Felipe era prea uimit ca să se mişte, aşa că Giuliani trebui să ţipe la el ca să se dea din calea vergii. Îl lăsă pe Reyes să absoarbă ce-i spusese, apoi vorbi iar, depănând amintiri:

— Tata era relativ curat, dar banii familiei erau cât se poate de murdari. Am aflat pe la şaptesprezece ani. Foarte idealistă vârstă, şaptesprezece ani, zise Părintele General aruncându-i o privire lui Reyes. Mă minunez şi acum de cât de multe motive au oamenii ca să îmbrăţişeze preoţia. Cred că la început,

pentru mine, legământul de sărăcie a fost o cale pentru a compensa.

Se pregăti să coboare pânza şi luă cârma, conducând vasul către docuri.

— Primul cutter cu care am navigat a fost un cadou de la bunicul, cumpărat cu bani murdari. Cred că tot din banii ăştia a fost cumpărat şi vasul de faţă, dacă stau să mă gândesc. Şi îi cumpără lui Emilio Sandoz, chiar în momentul în care vorbim, intimitatea şi protecţia de care are nevoie. De aceea suntem în Napoli, Reyes. Fiindcă familia mea deţine oraşul ăsta.

○ ○ ○

— Unde ai învăţat să faci mănuşi ca astea? îl întrebă Emilio pe John.

Stăteau la o masă de lemn, afară, de o parte şi de alta, în umbra verde a unui pâlc de portocali. Cu motoraşele huruind spasmodic, Emilio nu mai contenea să culeagă pietricele de pe tăblia mesei, una câte una, şi să le lase să cadă într-o ceaşcă, răsfirându-le apoi din nou pe masă şi începând exerciţiul cu mâna cealaltă, în vreme ce John Candotti cosea la ultima sa pereche de mănuşi.

John aproape că se bucurase să vadă că modelul mai timpuriu avea o problemă de realizare, cu o linie a cusăturii prea aproape de ţesutul cicatrizat dintre două degete; provocase nişte rosături până la sânge. Era o deschidere, o cale de a găsi un fel de pace între ei doi. Sandoz abia dacă-i vorbise de când cu acea primă zi de audieri îngrozitoare, cu excepţia momentelor când îl acuzase pe John că-l ţinuse în ceaţă.

— Credeam că ar trebui să mă ajuţi să mă pregătesc pentru căcatul ăsta, mârâise când John apăruse, a doua zi. M-ai lăsat să merg *orbeşte*, ticălosule. Puteai să mă avertizezi, John. Puteai să-mi dai o idee despre ce-au zis.

John se simţise în dificultate.

— Am încercat! Fir-ar să fie, m-am străduit! Şi, de fapt, ştii ce s-a întâmplat…

Crezuse, în clipa aceea, că Sandoz avea să-l lovească, oricât de ridicol ar fi părut atacul unui bărbat micuţ, bolnav şi furios, cu mâinile vraişte. Dar în loc s-o facă, Sandoz îi întorsese spatele şi plecase, refuzând până şi să se uite la John pentru mai bine de o săptămână.

În cele din urmă furia se consumase şi, astăzi, Sandoz părea doar obosit şi deprimat. Dimineaţa fusese dificilă. Trecuseră peste moartea lui Alan Pace. Edward Behr speculase că îi cedase inima. Nu descoperiseră asta la autopsie. Emilio păruse indiferent. Cine putea să ştie? Când John se oferise să-i croiască o nouă pereche de mănuşi în după-amiaza aceea, Sandoz ridicase letargic din umeri, dar se arătase măcar dornic să stea la aceeaşi masă cu Candotti, în vreme ce acesta realiza noul model.

— Cândva trăiam din făcut mănuşi şi pantofi, îi zise John.

Emilio ridică ochii.

— Când am plecat, totul se făcea în serie.

— Da, şi acum cam tot aşa e, dar într-o perioadă au fost printre noi unii care aveau de gând să restaureze demnitatea muncii umane, zise John cu cinism, stânjenit s-o admită. Toată lumea urma să aibă o meserie, toţi cumpăram doar produse făcute manual, ca să facem o piaţă pentru ele. Nu eram tocmai ludiţi[14] sau hipioţi, dar era genul acela de acţiune. Fă un pantof, salvează lumea, corect?

Sandoz ridică mâinile, cu protezele opace în umbra pomilor.

— E o mişcare în care nu cred că aş putea să intru. Doar dacă nu există vreo piaţă pentru băgat pietricele în ceşti.

— Ei, oricum e dusă de mult. Ne descurcăm mai bine cu alea, zise John arătând cu degetarul către proteze.

Cu doar câteva săptămâni înainte, Sandoz se dădea de ceasul morţii doar ca să strângă în pumn pietricele.

— Urăsc chestiile astea, zise Emilio cu voce uscată.

— Da? De ce?

— În sfârşit o întrebare simplă, cu răspuns uşor de dat. Fiindcă mă dor. Şi m-am săturat de durere.

Emilio îşi abătu privirea şi începu să urmărească zborul albinelor printre crini şi trandafiri, în lumina puternică de dincolo de umbra copacilor.

— Mă dor palmele, capul îmi bubuie, iar protezele îmi fac vânătăi. Mă simt ca naiba tot timpul. M-am săturat până peste cap, John.

Era prima dată când John Candotti îl auzea să se plângă.

— Uite ce, nu vrei să ţi le scot? zise ridicându-se şi întinzând mâna peste masă, gata să desfacă legăturile. Ai făcut destule pentru azi. Haide.

Emilio ezită. Ura şi faptul că nu putea nici să-şi pună şi nici să-şi scoată singur protezele, fiind dependent, pentru asta, de fratele Edward. În cazul lui Edward era obişnuit cu asta, şi cu lucruri mai neplăcute chiar, dar arareori dăduse voie altcuiva să-l atingă, de când ieşise din spital. În el se dădea o luptă. În cele din urmă întinse braţele, unul după celălalt.

Era întotdeauna mai dureros când presiunea era uşurată, când sângele începea să circule iarăşi prin muşchii încleştaţi, extenuaţi. Închise ochii şi aşteptă, cu expresie imobilă, ca senzaţia să se domolească, şi tresări când Candotti îi luă un braţ şi începu să-l maseze. Şi-l trase, temându-se ca nu cumva cineva să-i vadă şi să scoată pe gură vreo remarcă nesuferită. Şi lui Candotti îi veni acelaşi gând, poate, fiindcă nu protestă.

— Pot să te întreb ceva, Emilio?

— John, te rog. Am răspuns deja la o mie de întrebări astăzi.

— E doar… de ce ţi-au făcut una ca asta? A fost o tortură? Arată, vreau să spun, ca o operaţie făcută cu grijă.

Sandoz slobozi un pufnet exploziv.

— Nu sunt sigur nici eu că înţeleg. Procedura e numită *hasta'akala.*

Aşezându-şi palmele pe lemnul nelăcuit al mesei, ca un negustor ce desface un sul de pânză înaintea unui muşteriu, rămase să le privească îndelung, fără vreo emoţie evidentă.

— N-ar fi trebuit să fie tortură. Mi s-a zis că Jana'ata le fac asta, uneori, şi prietenilor lor. Supaari a fost surprins când a văzut cât de rău a fost pentru noi. Nu cred că mâinile Jana'ata au atâtea terminaţii nervoase ca ale noastre. Nu prea fac munci de fineţe. Le fac Runa pe toate.

John nu zise nimic, temător, însă încetă să mai coasă şi ascultă.

— Se poate să fi fost un exerciţiu estetic. Poate degetele lungi sunt mai frumoase. Ori o cale de a ne controla. Nu trebuia să muncim, dar nici n-am fi putut. Aveam servitori care se ocupau de noi. După aceea. Deja, pe atunci, nu mai eram decât eu şi cu Marc. Ar fi trebuit să fie o situaţie onorabilă, cred.

Glasul i se schimbă, se aspri, iar amărăciunea se întoarse.

— Nu sunt sigur cui îi revenea onoarea. Lui Supaari, cred. Era un fel de a arăta că putea avea dependenţi nefolositori pe proprietatea lui, aşa cred.

— Ca înfăşuratul picioarelor femeilor chineze aristocrate.

— Poate. Da, posibil să fi fost aşa ceva. Asta l-a ucis pe Marc. Nu s-a mai oprit din sângerat. El… am încercat să le explic cum să oprească hemoragia presând leziunile. Dar sângele nu s-a oprit.

Se mai uită un timp la palmele sale, apoi îşi mută privirea, clipind iute.

— Şi tu ai fost rănit, Emilio.

— Da, am fost. L-am văzut murind.

Undeva, în depărtare, un câine începu să latre, şi nu peste mult timp i se alătură un altul. Auziră cum o femeie ţipă la animale, apoi cum un bărbat ţipă la femeie. Sandoz se răsuci într-o parte şi-şi puse picioarele pe bancă, sprijinindu-şi fruntea pe genunchii ridicaţi. O, nu, îşi zise John, nu încă una.

— Emilio, te simţi bine?

— Mda, zise Sandoz ridicând capul. Doar o migrenă banală. Cred că dacă aş avea parte de ceva somn neîntrerupt…

— Iarăşi ai coşmaruri?

— *Infernul* lui Dante, fără partea amuzantă.

Era o încercare de glumă, dar nu zâmbi niciunul. Rămaseră aşa un timp, cufundaţi în gânduri.

— Emilio, spuse după ceva vreme John, ne-ai zis că Marc a început să mănânce alimente autohtone încă de la început, în timp ce tu şi cu Anne Edwards eraţi grupul de control, corect?

— Rahat, John. Mai slăbeşte-mă, zise Sandoz, ridicându-se să plece. Mă duc jos pe plajă, bine?

— Nu, stai! Iartă-mă, dar ar putea fi important. A existat ceva ce ai mâncat tu, iar Marc nu?

Sandoz îl privi cu figură impenetrabilă.

— Dar dacă Marc făcuse scorbut? Poate de aceea a murit. Fiindcă mâncase din mâncarea lor de mai mult timp decât tine, ori poate tu obţineai vitamina C din ceva ce nu mânca el.Din cauza asta nu s-o fi oprit sângerarea.

— E posibil, zise în cele din urmă Sandoz.

Se întoarse iarăşi cu spatele şi făcu câţiva paşi în lumină, însă se opri tremurând, scoţând un ţipăt involuntar, şi rămase nemişcat ca un stâlp.

John se ridică pe dată, ocoli masa şi, orbit de soare, se luă după Sandoz.

— Ce-i? Ce-ai păţit?

Sandoz se ghemuise şi respira greu. Atac de cord, se sperie John. Sau vreo fractură spontană, despre care fuseseră avertizaţi. O coastă sau vertebră care putea să pocnească fără vreun semn prevestitor.

— Vorbeşte-mi, Emilio. Te doare? Ce se întâmplă?

Când Sandoz vorbi, o făcu cu precizia şi claritatea unui profesor de lingvistică ce-i explică unui student.

— Cuvântul *hasta'akala* e un substantiv compus K'San, bazat probabil pe rădăcina *sta'aka*. Sufixul *ala* indică o similaritate sau paralelă. Ori o aproximare. Prefixul *ha* face radicalul să capete un aspect activ, ca un verb. *Sta'aka* era un soi de iederă, zise Emilio cu voce liniştită şi calmă, cu ochii mari şi

cătând fără să vadă. Era foarte drăguţă. Se suia pe plante mai mari şi mai puternice, ca iedera noastră, dar avea ramurile lăsate în jos, ca sălciile noastre plângătoare.

Întinse palma, ale cărei degete se întindeau graţioase dinspre încheietură, precum ramurile unei sălcii ori ale unei iedere *sta'aka*.

— Avea un fel de valoare simbolică, înţelegeam asta din context. Supaari a încercat să-mi explice, cred, dar era prea abstract. Aveam încredere în el, aşa că mi-am dat consimţământul. Doamne-Dumnezeule!

John îl privi cum trudeşte să-şi scoată la lumină noua înţelegere. Era o naştere grea.

— I-am dat permisiunea şi pentru Marc. Şi el a murit. L-am învinuit pe Supaari, dar era vina mea.

Alb la faţă şi tremurând, căută privirea lui John, ca o confirmare la ceea ce i se părea o concluzie de neevitat. John refuză să accepte logica lui Emilio, nevrând să adauge şi mai mult la povara sa de vinovăţie. Însă Sandoz era neînduplecat:

— Îţi dai seama, nu? *Hasta'akala*, să fii făcut precum *sta'aka*. Să fii făcut dependent, vizibil şi fizic, de cineva mai puternic. El ne-a oferit *hasta'akala*. M-a dus în grădină, mi-a arătat iedera, iar eu n-am făcut nicio legătură. M-am gândit că ne oferea, mie şi lui Marc, protecţia şi ospitalitatea lui. M-am gândit că puteam să am încredere în el. Mi-a cerut consimţământul şi i l-am dat. Ba i-am şi *mulţumit*.

— A fost o neînţelegere, Emilio, nu puteai şti…

— Ba puteam! Ştiam şi atunci tot ce ţi-am spus acum ţie. Dar, pur şi simplu, n-am gândit!

John porni să protesteze, însă Sandoz nu-l asculta.

— Şi Marc a murit. Hristoase, John. Of, Isuse!

— Emilio, n-a fost vina ta. Chiar şi dacă ai fi înţeles cum e cu iedera, n-aveai cum să ştii ce-o să-ţi facă la mâini, zise John cuprinzându-l pe după umeri, ajutându-l să-şi controleze căderea, lăsându-se în genunchi atunci când Sandoz se prăbuşi. Probabil că

Robichaux era deja bolnav. Nu tu i-ai tăiat palmele, Emilio. Nu tu l-ai făcut să sângereze până la moarte.

— Sunt responsabil.

— E o diferenţă între a fi responsabil şi a fi culpabil, insistă John.

Era o distincţie fină şi nu foarte liniştitoare, dar pe moment, cu un om ghemuit la pământ înaintea lui, cu faţa boţită de lipsă de somn şi brăzdată acum de o durere nouă, atâta izbuti să facă John Candotti.

○ ○ ○

După ora unu dimineaţa, câteva nopţi mai târziu, Vincenzo auzi primele semne ale coşmarului. Moţăia cu ochii pe ceva de citit, în încăperea de lângă camera lui Sandoz, după ce-i dăduse liber lui Edward Behr. „Bătrânilor nu le trebuie mult somn“, îi zisese. „Nu-i faci niciun bine dacă eşti la fel de trudit ca şi el.“

Lângă patul lui Emilio se afla un monitor discret, care transmitea sunetele nopţii în camera Părintelui General. Ca un proaspăt părinte alertat de cea mai uşoară tulburare a somnului sugarului, Giuliani se trezi pe deplin la auzul respiraţiei precipitate, întretăiate. „Să nu-l treziţi“, îl sfătuise Behr, care avea şi el ochii învineţiţi de somnul cu întreruperi şi de costul emoţional al coşmarurilor, care se înmulţiseră acum la trei sau patru pe săptămână. „Nu e acelaşi vis întotdeauna, şi uneori iese singur din el. Doar să fiţi gata cu un lighean.“

În noaptea aceea, Giuliani, după ce-şi puse halatul, ieşi pe culoar şi, înainte să păşească în camera lui Emilio, zăbovi ceva timp să asculte. Era lună plină şi ochii i se obişnuiau uşor cu lumina. Emilio se liniştise, iar Giuliani, uşurat, era pe punctul să se întoarcă la el în odaie, când deodată Sandoz sări, tresărind, şi se ridică în fund. Se strădui să se dea jos din pat, cu degetele lipsite de nervi încleştate pe cearşafuri, părând să nu-şi dea seama că în cameră mai era şi altcineva. Giuliani veni la căpătâiul patului, îl ajută să dea cearşaful deoparte şi ţinu ligheanul până ce greaţa trecu.

Fratele Edward nu exagerase violenţa vomitatului. Vincenzo Guliani, navigând, avusese parte de o mulţime de rău de mare, dar nu văzuse nimic asemănător cu reacţia asta revoltată a măruntaielor la un vis. Când se termină, luă ligheanul, îl deşertă şi-l aduse înapoi, împreună cu un pahar de plastic cu apă. Sandoz acceptă paharul, ţinându-l neîndemânatic între încheieturi, şi-l duse la gură. Scuipă de câteva ori în lighean, apoi îl lăsă pe Giuliani să-i ia paharul.

Giuliani ieşi iarăşi din cameră şi se întoarse cu o cârpă udă, cu care şterse sudoarea de pe faţa lui Emilio.

— A, zise Sandoz ironic, Veronica[15].

Când Giuliani reveni pentru a treia oară, se duse şi se aşeză în jilţul de lemn din colţul încăperii, aşteptând ce mai avea să urmeze. Sandoz îl privi, un timp, prin perdeaua de păr des şi negru, umezit de atâta zbatere, mut şi tremurând, ghemuit pe o margine a patului.

— Aşa deci, zise Sandoz într-un târziu, presupun că ai venit ca turist? Să vezi cum doarme curva. După cum vezi, curva doarme prost.

— Emilio, nu vorbi aşa…

— Te deranjează cuvintele? Şi pe mine m-au deranjat la început, dar mi-am schimbat părerea. Ce-i o curvă, dacă nu cineva care-şi betegeşte trupul pentru plăcerea altora? Sunt curva lui Dumnezeu, şi beteag.

Nu mai tremura. Efectele fizice se estompau.

— Cum îmi spuneaţi voi, ticăloşilor?

— Preaiubitul de Dumnezeu, zise Giuliani aproape în şoaptă, ruşinat cu şaizeci de ani prea târziu.

— Da, mă întrebam dacă o să-ţi aminteşti. Favoritul lui Dumnezeu! Nu aşa era numită altădată amanta regelui? Sau amantul? Favorit?

Sandoz râse batjocoritor.

— Viaţa mea are un fel de simetrie amuzantă, dacă e văzută cu suficientă detaşare.

Giuliani clipi. Sandoz îi văzu reacţia şi zâmbi, distrat. Apoi îşi întoarse faţa de la el şi se folosi de pumni pentru a înălţa o pernă la căpătâiul patului, pe

care să-şi odihnească spinarea. Vocea sa scăzută, cu accent abia perceptibil, se auzi rece şi muzical când vorbi iarăşi.

— Luna a apus, şi Pleiadele; e miezul nopţii. Nu te îngrijorează să fii în dormitorul cuiva atât de rău-famat? întrebă Sandoz cu insolenţă teatrală.

Îşi întinse neglijent braţele învineţite, potrivindu-le pe tăblia patului, şi se ridică într-un genunchi.

Poza ar fi fost lascivă dacă n-ar fi fost cearşafurile, gândi Giuliani, şi în acelaşi timp putea să fie o imitaţie intenţionat provocatoare a figurii de pe crucifixul ce se afla deasupra capului bărbatului. Vincenzo Giuliani fusese stârnit odată de această batjocură cu dublu înţeles, dar acum refuză să înghită momeala. Sandoz, pricepu el acum, prefera să-şi arate dispreţul prin burlesc.

— Nu te îngrijorează, îl presă Sandoz, cu multă sinceritate, că singur şi nesusţinut vei lua o decizie scandaloasă?

Era devastator de direct. Giuliani îşi auzi propria voce, îşi văzu siguranţa pioasă reflectată şi-i veni greu să nu-şi ferească privirea.

— Ce pot face ca să te-ajut, Emilio?

— Oare se visează în comă? M-am întrebat adesea dacă un glonţ bine plasat în creier ar fi de ajutor.

Giuliani înţepeni, furios, cu toate că-şi propusese să nu fie. Omul ăsta nu-i uşura defel situaţia.

— Dacă nu, continuă Sandoz, ai putea să-mi faci rost de suficientă băutură cât să mă îmbăt noapte de noapte până la inconştienţă. O mahmureală nici nu s-ar mai băga de seamă.

Giuliani se ridică şi porni spre uşă.

— Nu pleca, zise Emilio.

Era poate o provocare. Ori o rugăminte.

Giuliani se opri, apoi reveni pe jilţul de lemn din colţ. Era o noapte dificilă, dar bătrânilor nu le trebuie prea mult somn.

14 Muncitori din industria textilă engleză a începutului de secol XIX, care au organizat campanii de distrugere a mijlocelor mecanizate de producţie, pe care le considerau o ameninţare pentru slujbele lor. În

sens general, cuvântul desemnează orice opozant al dezvoltării industriale şi al inovaţiei tehnologice.

15 Referire la Sfânta Veronica; potrivit legendei, ea i-ar fi oferit vălul său lui Isus, care purta pe umeri crucea, ca să-şi şteargă faţa, iar chipul acestuia ar fi rămas impregnat pe pânză.

21. RAKHAT

luna a doua, contact

Rămaşi şapte acum, treziţi la realitate de moartea lui Alan Pace, misiunea iezuită strânse rândurile şi începu pregătirile pentru părăsirea Edenului pe care îl ocupaseră vreme de aproape o lună.

Pregătind deplasarea, în după-amiaza înmormântării, cu ultimele note ale imnului iezuit „Ia şi primeşte“ încă răsunându-i în minte, D.W. Yarbrough cântărise cu grijă argumentele pro şi contra pentru încă o întoarcere la *Stella Maris* înainte de a se apuca să găsească nişte Cântăreţi. Combustibilul pentru navetă era limitat. Calculând după cât consumase la prima aterizare, estimă că rezervorul navetei putea duce între 103 şi 105 la sută din combustibilul necesar pentru un drum până la navă şi înapoi, lucru ce-i păru al naibii de norocos când se gândi la asta, aruncând o privire spre cer. Pe navă era destul combustibil pentru cinci drumuri dus-întors, poate şase, dar ar fi însemnat să forţeze prea mult limita. Să zicem, atunci, cinci. Repartizând combustibilul, el făcu planul a patru drumuri, pe parcursul a patru ani, pentru transportarea proviziilor şi mărfurilor pentru comerţ, cu o rezervă mică pentru urgenţe.

Nu ştiau încă ce anume le-ar fi fost de folos pentru negoţ, dar aveau idee despre cât de iute li se consumau alimentele. Suplimentate cu produse native şi apă, rezervele de hrană rezistaseră mai mult decât estimaseră iniţial. Doar Anne şi Emilio se ţineau încă de dieta de control cu alimente terestre şi niciunul dintre ei nu era mare mâncău. Şi acum aveau o gură mai puţin de hrănit. Proviziile le-ar fi ajuns fără probleme pentru încă o săptămână, dar D.W. hotărî că s-ar simţi mai bine dacă ar înfiinţa un

depozit în toată legea, cu provizii pentru cel puţin douăsprezece luni. Aşa că îi pusese pe toţi la lucru şi întocmise liste cu lucruri care nu fuseseră incluse în transportul iniţial.

Lista personală a lui D.W. includea o carabină, pe care intenţiona să o aducă jos fără vorbă, deoarece n-avea chef de discuţii aprinse despre asta. Plus mai multă frânghie. Şi, ar fi murit înainte să recunoască, dar voia să ia şi mai multă cafea. Climatul se dovedise relativ benign, deşi furtunile puteau literalmente să-ţi ridice părul măciucă şi se făcea prea cald când cei trei sori se aflau pe cer simultan. Le-ar fi prins bine haine mai subţiri şi loţiune parasolară.

Dar voia, mai mult decât orice, aparatul Ultra-Light. Acesta era, ca şi celelalte echipamente aduse acolo, alimentat cu energie solară — un aeroplan micuţ, cu două locuri, cu aripile înfăşurate într-o peliculă de polimeri fotovoltaici capabilă să pornească un motor electric de cincisprezece cai-putere. Drăgălaş ca o buburuză şi foarte plăcut de pilotat. În primul transport n-avuseseră loc, din cauza ocupării depline. Acum însă le-ar fi prins bine ca să cerceteze teritoriul. Hărţile lui Marc erau bune, dar D.W. voia să zboare în avangardă şi să vadă cu ochii lui cu ce aveau să se confrunte înainte ca echipa să pătrundă pe continent.

Îşi luă tableta sub braţ şi porni de-a curmezişul poienii către Anne Edwards, care-i observă venirea. Tocmai îşi trecea în revistă arhiva cu înregistrări proprii, lipită cu spinarea de un „copac“ şi pe genunchi cu agenda, legată la baza de date de pe *Stella Maris*.

— Poate a fost endocardită, rosti abia auzit când preotul se apropie îndeajuns ca s-o audă. Infecţie bacteriană sau probleme cu valvele. Am auzit de descoperirea unui nou sindrom, chiar înainte să plecăm. Poate să omoare destul de rapid o persoană sănătoasă şi e al naibii de greu de detectat la autopsie, chiar şi acasă dacă am fi.

El mormăi şi se lăsă lângă ea.

— De unde să fi luat bacteria?

— Nu ştiu nici picată cu ceară, D.W., zise Anne dând din mână ca să alunge un soi de insecte cărora le spuneau musculiţe. Poate că a purtat infecţia cu el până ce i-a slăbit sistemul imunitar, până la punctul în care organismul i-a fost copleşit de infecţie. Radiaţiile ultraviolete pot inhiba sistemul imunitar, iar noi am luat o doză pe cinste acolo.

— Dar nu ştii sigur că-i aia, chestia? Aia mortală dă tot.

Luă un băţ şi începu să se joace cu el, îndoindu-l încet-încet în formă circulară.

— Nu, e doar cea mai bună ipoteză pe care o am până acum, zise ea şi închise agenda. Nici acum, după o zi, nu-mi vine să cred că a murit. Îmi pare rău pentru seara trecută.

— Şi mie, făcu D.W., măsurând-o cu un ochi şi apoi mutându-şi privirea către pădure. N-a fost bună chibzuiala, să iau la refec o domniţă care-a avut şi ea o zi proastă, zise azvârlind băţul.

Ea întinse mâna.

— Pace?

— Pace, întări el, luându-i preţ de câteva clipe mâna într-a lui.

Apoi o lăsă şi se ridică, gemând din cauza genunchilor înţepeniţi.

— S-ar putea să nu mai vrei să fim prieteni, după ce-ţ’ spun ce-am decis să facem mai departe.

Anne îl privi cu ochii mijiţi.

— Mă întorc pe *Stella Maris* şi-l vreau copilot pe George.

— O, măi, să fie! rosti ea.

Un eddie-rapid verzuliu ţopăi pe lângă piciorul ei şi o zbughi în grămada de frunziş de alături; dominicanii se auzeau urlând în pădure.

— A fost cel mai bun la simulator, Anne, şi-l vreau antrenat pe chestia adevărată. Şi poa’să verifice sistemele de menţinere a vieţii câtă vreme încarc io proviziile. Cu rău’ de spaţiu aproape că n-a avut probleme, aşa că şansele-s mari să nu i se facă rău

nici de data asta. Ştiu c-o să te necăjeşti, da' aşa iese cel mai bine la socoteală.

— Şi lui probabil o să-i placă la nebunie, zise cu ranchiună Anne. Of, tare nu-mi convine ideea asta.

— Eu nu cer permisiunea matale, domniţă Edwards, zise D.W., însă vocea îi era blândă.

Zâmbi cu gura lui strâmbă.

— M-am gândit să-ţ' spun numai ca să mă poţi face cu ou şi cu oţet în particular.

— Consideră-te făcut deja, zise, dar o podidi râsul. Bine, bine. N-ar fi prima dată când aş sta să-l aştept pe George să sară în aer. Sau să-i fie smulse membrele. Ori să fie făcut una cu pământul. Sau stâlcit ca un gândac. Câte rahaturi nu face omul ăla ca să se distreze!

Clătină din cap, amintindu-şi expediţiile cu pluta pe râu, căţărările alpine şi bicicletele de teren.

— Ai auzit gluma aia veche despre tipul care sare de pe Empire State Building? o întrebă D.W.

— Mda. Ăla care la fiecare etaj zice: „Pân-aici e totul bine". Parcă e un rezumat din două vorbe al vieţii lui George.

— O să se descurce, Anne. Avionu' e bun, iar el e talentat. O să-l mai bag la simulator înainte s-o luăm din loc.

D.W. îşi scărpină obrazul şi-i zâmbi.

— Nu m-omor io să mă prăbuşesc şi să ard de unu' singur. N-o să mă pun la socoteală ca martir dacă nu fac decât s-o dau în bară cu aterizatu' şi să mă fac piftie de pământ. O să avem grijă.

— Vorbeşte pentru tine, D.W. Nu-l ştii pe George Edwards cum îl ştiu eu.

○ ○ ○

Zborul se desfăşură aproape fără nicio şovăire şi George izbuti o aterizare frumoasă, pe care Anne, ascunsă după Emilio şi Jimmy, fu prea speriată ca s-o privească. Când îşi înălţă în cele din urmă capul pe după cei doi şi se uită printre degete, văzu că George coborâse deja din navetă, ţipând şi exclamând de bucurie, şi alerga către ea; o ridică şi începu s-o

învârtă. Nu contenea să vorbească despre cât de grozav fusese.

Sofia, zâmbindu-i în treacăt lui George, porni să-l ajute pe D.W. cu inspecţia de după zbor.

— Eşti un pic palid, remarcă în şoaptă, dând ocol unei aripi.

— S-a descurcat dă minune, rosti printre dinţi D.W., pentru-n ticălos cu mai mult tupeu decât judecată.

— Un zbor mai incitant decât te aşteptai, rosti cu voce seacă Sofia, zâmbind doar cu ochii la vederea lui D.W. care, mormăind şi băgat sub fuselaj, îşi făcea de lucru cu sistemele mecanice de sub botul vehiculului, aşteptând să i se domolească bătăile inimii.

Anne, încă tremurând, ieşi la iveală şi o felicită pe Sofia pentru succesul evident al simulatorului de zbor.

— Îmi vine să spun „slavă Domnului!“ zise cu voce înfundată, îmbrăţişând-o pe cealaltă femeie. Dar zic slavă ţie, Sofia.

Pe Sofia o bucură această recunoaştere.

— Recunosc că şi eu sunt uşurată că s-au întors întregi.

— E o bucurie şi că avem iarăşi naveta cu noi, *mes amis*, zise Marc, lipsit de sentimentalism, în vreme ce, împreună cu Jimmy, sălta o ladă din cală. Iar toţi ceilalţi, care aşteptaseră la sol, aprobară fără cuvinte. Era o singură cale de plecare de pe planetă şi o ştia toată lumea.

○ ○ ○

George, îmbătat de zbor, voia acum să încerce să piloteze şi aparatul Ultra-Light, dar trebui să se mulţumească cu asamblarea, în următoarea zi, a miniavionului. D.W. hotărâse deja că, pentru zborul de încercare, cel care avea să urce cu el la bord era Marc; naturalistul putea, astfel, să înţeleagă mai bine cum corespundeau imaginile din spaţiu cu terenul şi vegetaţia propriu-zise.

Cât timp George şi D.W. lipsiseră, echipajul de la sol pregătise o pistă pentru Ultra-Light, ce avea

nevoie de un rulaj de patruzeci de metri. Mai aveau încă două trunchiuri de scos din pământ şi trebuiau să aştepte cantitatea de apă de ploaie potrivită, care să dea mai multă consistenţă solului moale fără să-l transforme în mlaştină. Trecu deci aproape o săptămână până ce D.W. şi Marc reuşiră să decoleze, pe valea unui râu ce trecea printr-un şir mărunt de munţi, la nord-est de poziţia lor din luminiş.

Nu se vedea încă niciun semn că prezenţa lor ar fi fost observată, cu toate că făcuseră două călătorii gălăgioase până la poiană şi înapoi; era spre bine. Traseele de zbor fuseseră alese în aşa fel încât să micşoreze şansa de trecere pe deasupra unor regiuni locuite şi, evident, nativii nu aveau niciun fel de transport aerian. Cât încă mai erau pe *Stella Maris*, George îşi făcuse de lucru cu frecvenţele radio utilizate de Cântăreţi şi recomandase ca misiunea iezuită să folosească UHF şi codări într-o lăţime de bandă virtual nedetectabilă pentru comunicaţiile radio cu sistemele de la bord şi unii cu ceilalţi, pentru a evita să atragă asupra lor o atenţie prematură. Dar chiar şi aşa, D.W. şi Marc fură forţaţi să păstreze tăcere radio pe parcursul ultimei părţi a primului zbor de recunoaştere. Nu aveau acoperire suficientă de la sateliţii pe care-i foloseau ca să retransmită semnalele, iar o perioadă de absenţă a acestor semnale coincidea cu perioada când pista se putea folosi.

După cincisprezece ore, din care ultimele cinci fuseseră petrecute în tăcere, Jimmy rupse liniştea cu un chiot. Apoi auziră cu toţii motorul aeroplanului şi se ridicară să cerceteze văzduhul cu privirea.

— Uite-l! exclamă Sofia, şi-l urmăriră apoi pe D.W. cum dă ocol şi apoi se lasă în jos, pregătit de o aterizare cu năbădăi.

Când se ridică de pe locul lui, văzură că Marc zâmbea cu toată faţa.

— Am găsit un sat! La şase sau şapte zile de mers de aici, dacă ne deplasăm pe valea râului, le spuse. La marginea unor stânci mai abrupte, la treizeci de metri de râu. Am fost cât pe ce să-l trecem cu

vederea. Arhitectură foarte interesantă. Aproape ca adăposturile din stâncă Anasazi, doar că deloc geometrice.

— Of, Marc, gemu Anne, cine dă doi bani pe arhitectură?

— Aţi găsit ceva Cântăreţi? Cum arată? întrebă George.

— N-am văzut pe nimeni, le spuse D.W. coborând din aparat şi întinzându-şi încheieturile amorţite. Afurisit lucru. Locu' nu părea să fie abandonat. N-aducea a oraş fantomă. Da' n-am văzut picior de fiinţă pe-acolo.

— A fost cu adevărat bizar, admise Marc. Am aterizat peste râu şi am supravegheat mult timp locul, dar nu se zărea nimeni.

— Deci ce facem acum? întrebă Jimmy. Căutăm alt sat, cu lume în el?

— Nu, zise Emilio. Ar trebui să mergem în satul pe care l-au găsit azi D.W. şi Marc.

Se întoarseră şi-l priviră opac, iar Emilio îşi dădu seama că nimeni nu se aşteptase ca el să aibă o opinie despre asta. Nu se putea opri să nu-şi treacă mâinile prin păr, dar îşi îndreptă ţinuta şi vorbi iarăşi, cu mai multă siguranţă în voce decât de obicei.

— Suntem aici de ceva timp, izolaţi. Asta ca să ne obişnuim cu planeta, cum am sperat, da? Şi acum avem posibilitatea să cercetăm satul, tot discret. Mi se pare că lucrurile se desfăşoară pas cu pas. Şi apoi, poate, o să ne întâlnim cu cine suntem hărăziţi să ne întâlnim.

— Ai spune, întrebă Marc Robichaux rupând tăcerea şi întorcându-se cu ochi strălucitori către D.W., că satul ăsta e ca o ţestoasă pe gard?

D.W. pufni, hohoti scurt, îşi frecă ceafa şi se holbă un timp în pământ, plin de regrete că adusese cândva vorba despre ţestoase. Apoi aruncă o ocheadă către civili. George şi Jimmy erau gata să-şi înşface pe loc rucsacurile şi să pornească. Clătină din cap şi apelă din priviri la Anne şi Sofia, sperând ca una dintre ele să adauge ceva logic sau practic. Dar Anne se

mulţumi să ridice din umeri, cu palmele în sus, în vreme ce Sofia se mulţumi să întrebe:

— De ce să mergem pe jos dacă putem zbura? Cred că ar trebui să folosim Ultra-Light pentru transport. Nu sunt probleme cu combustibilul. Putem face câteva drumuri cu echipajul şi cu echipamentul.

Auzind acestea, D.W. îşi aruncă braţele spre cer cu resemnare şi începu să se învârtă cu mâna în şold, mârâind că toată povestea asta afurisită scoate untul din el. Dar se linişti apoi şi-l privi pe Emilio Sandoz, pe care-l cunoştea de copil, de aproape treizeci de ani. Ale cărui spovedanii uimitoare, umile şi şoptite le asculta acum încercând să-şi stăpânească lacrimile. Preţ de o clipă, D.W. se simţi copleşit de senzaţia că văzuse acest suflet prinzând rădăcini, înmugurind şi înflorind într-un fel pe care nu l-ar fi putut ghici, nesperat şi greu de priceput. „Un mistic!“ cugetă plin de uimire. „Am lângă mine un mistic portorican.“

Ceilalţi îi aşteptau decizia.

— Sigur, zise în cele din urmă D.W. Bun. E-n regulă, din partea mea. De ce nu? E o zonă plană unde pot s-aterizez, nu se vede, la câţiva kilometri sud de sat, pe aceeaşi parte a râului. O să transportăm cel mai greu echipament cu Mendes, fiindcă ea nu atârnă mai nimic. Quinn n-are decât să-şi care periuţele de dinţi.

Urmară ovaţii, se bătu palma, într-un sentiment general de acţiune şi alertă, şi începură să vorbească toţi deodată. Emilio rămase calm în mijlocul agitaţiei, ca şi cum ar fi ascultat, dar nu auzea de fapt nimic din discuţiile despre planuri şi proceduri ce se purtau în juru-i. Când se întoarse din locul în care stătuse, o văzu pe Sofia Mendes, ceva mai la distanţă, la fel de separată de ceilalţi ca şi el, urmărindu-l cu ochi scăpărători, inteligenţi. Îi întâlni privirea fără stânjneală. Apoi momentul trecu.

○ ○ ○

Unul câte unul, fură duşi peste pădure, de-a lungul râului şi peste o zonă montană mai uscată, către zona de aterizare identificată de D.W. Luară cu ei echipamentele de comunicaţie, cele de campare şi

provizii pe două luni, lăsând grosul încărcăturii în navetă, pe care D.W. o încuie şi o camuflă. Ultimul lucru pe care-l priviră în vreme ce se înălţau de pe pistă fu mormântul lui Alan Pace. Nu comentă nimeni. Şi nimeni nu recunoscu că lăsase acolo flori.

La est de munţi peisajul părea un pic mai mărunt şi mai puţin plin de culoare ca în pădure. Albastrul, verdele şi vineţiul ieşeau mai puţin în evidenţă şi păreau mai prăfoase, speciile de animale mai dependente de ascunzişuri şi de camuflaj. Erau plante ca nişte copaci, lăţite pe spaţii mari, dar cu tulpini multiple şi crengi încurcate în loc de coronamentul graţios al pădurii. În seara aceea, între al doilea şi al treilea apus, George descoperi un loc între stânci unde putea ascunde şi dezasambla aparatul Ultra-Light, în vreme ce ceilalţi construiau un depozit de alimente. Se tot speriară de nişte animale mici, cenuşiu-albăstrui, aproape invizibile până ce nu te apropiai bine de ele, pe care Anne le numi coronare din cauza obiceiului, ce făcea să le sară inima din piept, de a ţâşni în sus ca nişte prepeliţe, ridicându-se cu fâlfâiri scurte de la pământ. Vocile le răsunau chiar şi când vorbeau încet. Fără să stea la discuţie, îşi montară corturile, în seara aceea, foarte aproape unii de alţii. Era pentru prima dată, de când sosiseră, când se simţeau străini şi nelalocul lor; se băgară uşor temători în sacii de dormit şi încercară să se odihnească.

În dimineaţa următoare, Marc îi conduse cu grijă pe valea râului în jos, spre un loc adăpostit de unde puteau să vadă satul, deşi la început nimeni nu reuşi să desluşească spre ce arăta el. Era uimitor, poate chiar miraculos, că îl observase totuşi din zborul cu Ultra-Light. Menite să se piardă în cele înconjurătoare, construcţiile şi terasele se potriveau fără cusur în roca sedimentară a povârnişului. Acoperişurile făceau unghiuri bruşte, iar înălţimea şi materialele de construcţie imitau asperităţile şi scobiturile stâncii. Deschizăturile nu erau pătrate sau uniforme, ci variau în armonie cu balcoanele

umbroase de piatră sub care roca se fărâmiţase şi căzuse spre râu.

Chiar şi de la distanţa aceea văzură multe încăperi ce se deschideau direct spre terasele care dădeau către râu. Erau şi împletituri mari de ierburi de apă, aproape invizibile în viţele şi frunzişul dimprejur, ce ofereau adăpost împotriva căldurii de peste zi. Aceste structuri relativ fragile confirmau impresia lui D.W. că satul fusese locuit nu de mult; n-ar fi rezistat multor furtuni dacă n-ar fi fost întreţinute.

— Vreo epidemie? o întrebă Jimmy pe Anne, cu glas scăzut.

Nu se vedea nici urmă de săteni încă şi era nespus de bizar să le priveşti adăposturile goale.

— Nu, n-aş crede, zise ea cu jumătate de voce. Ar fi cadavre, bocitori sau ceva. Poate e război şi au fost evacuaţi?

Se uitară un timp, speculând şi studiind satul, încercând să-i estimeze populaţia şi trăgând concluzii funeste, în şoaptă, despre locuitorii absenţi.

— Bine, bine, să ne uităm mai de aproape, zise în cele din urmă D.W.

D.W. îi puse de gardă pe George şi Jimmy, înarmaţi cu staţii radio, la înălţime deasupra satului, de unde se vedeau râul şi câmpia ce se întindea la est de piscurile muntoase. Apoi îl lăsă pe Marc să-i conducă pe ceilalţi pe povârniş, de unde începură un tur furişat al locuinţelor în care puteau intra de pe terase fără să deranjeze nimic.

— Mă simt ca-n povestea cu fata şi căsuţa urşilor, şopti Anne în vreme ce se uitau în încăperi, înaintând pe culoare şi pe cărările stâncoase din exterior.

— Speram să găsesc vreun obiect de artă care să ne arate înfăţişarea lor, recunoscu Marc.

Pereţii erau goi, iar piatra nu era cioplită şi nici pictată. Nu existau sculpturi. Niciun fel de artă figurativă. În odăi se aflau, în general, puţine piese de mobilier, dar dovezi ale îndemânării manuale se găseau peste tot. Perne mari, cu feţe minunat împletite şi viu colorate, umpleau unele spaţii; alte camere aveau platforme joase, dintr-un material

granulat, precum lemnul, ce puteau fi mese. Sau poate bănci. Îmbinările erau superbe.

Plecarea locuitorilor nu părea să fi fost grăbită. Existau încăperi, sau serii de încăperi, ce păreau a fi folosite pentru prepararea hranei, dar nu rămăsese nimic de mâncare. Găsiră recipiente închise care conţineau de-ale gurii probabil, dar nu deschiseră nimic, fiindcă nu voiau să forţeze încuietorile. Oale, castroane, platouri, vase de ceramică de tot felul erau aşezate pe rafturile de piatră, iar ustensilele erau atârnate de grinzi, la înălţime.

— Ei bine, au mâini, zise Anne privind mânerele cuţitelor. Nu ştiu cum aş ţine o chestie din aia, dar trebuie să fie implicate nişte degete, ceva.

— Ar fi cam de înălţimea lui Jimmy, îi zise Sofia lui Anne.

Aproape toate spaţiile de depozitare erau prea sus pentru ea. Asta se întâmpla şi acasă, era drept, însă aici era şi mai şi. I se păru bizar că totul era ori foarte jos, ori foarte înalt.

Camerele nu aveau un model de construcţie evident. Spaţiile variau în formă şi dimensiuni, urmând adesea scobituri naturale în stâncă, dar cu volumele uşor mărite. Într-o sală foarte mare găsiră o colecţie însemnată de coşuri uriaşe. Într-una mai mică descoperiră vase frumoase, din sticlă şlefuită, pline cu lichide. Mai merseră o vreme, în liniştea mormântală, aşteptându-se ca din clipă în clipă să dea nas în nas cu vreo fiinţă necunoscută. Erau pe picior de plecare, când vocea lui George, bâzâind în receptorul minuscul, răsună în tăcerea din jur.

— D.W.?

Lui Anne mai că-i sări inima din piept auzind vocea soţului ei, şi tuturor le scăpă un hohot de râs nervos, pe care D.W. îl stăvili cu o uitătură posomorâtă de jur împrejur.

— Aci sunt.

— Ghici cine vine la cină.

— Cât de aproape sunt? Şi câţi?

— Îi văd pe primii abia, sunt pe după un deal, cam la opt kilometri sud-est de noi.

Se lăsă o tăcere scurtă.

— Uau, sunt o gaşcă întreagă. Merg pe jos. Mari şi mici. Arată ca nişte familii. Şi cară chestii, coşuri, cred.

Un alt moment de tăcere.

— Ce vrei să facem?

D.W. evaluă rapid opţiunile şi era gata să spună ceva, când Emilio o apucă spre cea mai apropiată terasă, oprindu-se când şi când, fără explicaţie, ca să culeagă mici inflorescenţe din păienjenişul de viţe pe lângă care trecea, şi se îndreptă spre punctul de observaţie al lui George. D.W. îl urmări cu gura căscată cum pleacă, apoi se uită la Anne, Marc şi Sofia. După care vorbi în emiţătorul radio.

— Venim imediat. Haideţi şi voi!

Îl zăriră pe Emilio la ieşirea dinspre sat, către câmpia de deasupra canionului, unde li se alăturară Jimmy şi George. Din punctul în care se aflau, la înălţime, văzură o cărare nepavată ce ducea către un grup de câteva sute de indivizi ce se îndreptau în direcţia lor. Luându-se după vreun simţ intern al orientării, Emilio o pornise deja pe cărare cu pas măsurat şi înainta fără grabă ori ezitare.

— Nu cre' că mai dau io ordinele, zise cu glas potolit D.W., fără să se adreseze cuiva anume.

Iar Marc îi răspunse:

— Ah, *mon ami*, cred că ne aflăm acum pe gard, şi n-am ajuns acolo prin puterile noastre. *Deus qui incepit, ipse perficiet*.

Dumnezeu a început asta şi tot el o va desăvârşi, cugetă Anne, care, cu toată căldura, tremura.

Cei şase o luară pe urmele lui Emilio şi-l văzură cum se tot apleacă şi culege pietricele, frunze, orice-i venea la mână. De parcă şi-ar fi dat seama că acţiunile sale păreau nebuneşti, se întoarse spre ei o dată şi le zâmbi scurt, cu ochi luminoşi. Dar, până să zică ei ceva, se întoarse la loc şi continuă să meargă pe cărare, până ce distanţa dintre el şi săteni se înjumătăţi. Acolo se opri, respirând cam precipitat, în parte din cauza mersului şi în parte datorită însemnătăţii momentului. Ceilalţi se apropiară, dar îi

cedară întâietatea; Emilio rămase cu câţiva paşi în faţă, cu părul grizonant fluturându-i în bătaia brizei.

Le auzeau acum şi vocile, înalte şi melodioase, fragmente de discuţii aduse înspre ei de vântul ghiduş. Păreau să nu aibă vreo ordine de deplasare, dar D.W. îşi dădu seama că indivizii mai mărunţi erau adunaţi către centrul grupului şi că pe flancuri se aflau cei masivi, ce păreau puternici, neînarmaţi din câte îşi dădea seama, dar alerţi şi cu privirile fixate pe echipa iezuită.

— Fără surprize, fără mişcări bruşte, îi sfătui la iuţeală D.W., înălţându-şi vocea în aşa fel încât să-i fie auzită de toţi ai lui, inclusiv Emilio, care rămăsese nemişcat, siluetă subţire, cu spatele lat, îmbrăcată în negru.

— Şi împrăştiaţi-vă un pic, ca să vă vadă bine. Ţineţi mâinile la vedere.

Niciunul dintre grupuri nu intră în panică. Sătenii se opriră la câteva sute de paşi de Emilio şi-şi luară din spinare coşurile lor mari şi bine întocmite, pline cu ceva ce nu părea greu, dacă judecai după uşurinţa cu care recipientele erau manevrate, chiar şi de indivizii mai mărunţi. Nu purtau haine, însă în jurul membrelor şi gâtului aveau multe funde lucitoare, care fâlfâiau şi se legănau în vânt. Briza îşi schimbă deodată direcţia şi, pe loc, D.W. simţi un parfum încântător, floral, venind dinspre mulţime. Îşi aţinti privirea asupra coşurilor deschise şi îşi dădu seama că acestea erau pline cu flori albe.

Pentru puţin timp, cele două grupuri rămaseră pe loc şi se măsurară din priviri; vocile mai răsunătoare ale celor tineri potolite de adulţi, murmurele şi comentariile devenind tăcere. Când mulţimea se linişti, D.W. băgă de seamă cine vorbea şi cine rămânea tăcut în discuţia care urmă. Cei din flancuri şi din avangardă rămâneau de pază, fără să intervină în deliberări.

Pe când D.W. încerca să priceapă structura de comandă a grupului de săteni, Anne Edwards le analiza anatomia. Cele două specii nu-şi păreau groteşti una alteia. Împărtăşeau o structură corporală

asemănătoare: bipezi, cu membre anterioare specializate pentru apucat şi deplasat obiecte. Şi feţele le erau oarecum similare, iar diferenţele nu i se părură lui Anne şocante sau hidoase; considera că sunt frumoşi, la fel ca multe alte specii de aici şi de acasă. Urechi mari, mobile, ciulite şi înălţate pe laturi. Ochi superbi, mari şi cu gene dese, calmi precum ai cămilelor. Nasul le era convex, mai lat în vârf şi uşor curbat către zona gurii, care ieşea ceva mai mult în evidenţă decât la oameni. Gurile le erau mari şi lipsite de buze.

Erau, desigur, şi multe diferenţe. Cea mai evidentă era că oamenilor le lipseau cozile, o anomalie şi pe planeta lor de origine; covârşitoarea majoritate a vertebratelor de pe Pământ aveau cozi; Anne nu pricepuse niciodată de ce primatele şi porcii de guineea le pierduseră. Oamenii mai aveau şi o altă ciudăţenie evidentă: le cam lipsea pilozitatea corporală. Sătenii erau acoperiţi cu blană deasă şi netedă, bine întinsă pe trupurile musculoase. Erau pufoşi precum pisicile siameze, de culoare maro-deschis, cu pete mai închise în jurul ochilor, ca un machiaj egiptean; pe spinare aveau o nuanţă încă şi mai închisă.

— Sunt aşa de frumoşi, oftă Anne, întrebându-se, neliniştită, dacă asemenea popor uniform în frumuseţea sa n-avea să-i găsească pe oameni dezgustători, cu feţe late şi urâte, cu peticele acelea ridicole de păr alb, roşu, castaniu şi negru, înalţi, potriviţi şi scunzi, bărboşi şi bărbieriţi şi pe deasupra cu dismorfism sexual. Suntem de pe altă lume, îşi spuse ea, în sensul cel mai deplin al cuvântului…

Din centrul grupului se desprinse un individ de înălţime medie şi sex nedefinit. Anne urmări, abia respirând, cum persoana se separă de grup şi se apropie de ei. Îşi dădu seama că Marc făcuse aceeaşi evaluare biologică, fiindcă, atunci când păşi mai aproape, exclamă uşor:

— Ochii, Anne!

Fiecare orbită conţinea un iris dublu, dispus orizontal, în formă de opt, în jurul a două pupile a

căror mărime varia, precum ochii bizari ai unei sepii. Asta, cel puţin, mai văzuseră. Culoarea o făcu să se minuneze: un albastru închis, aproape violet, la fel de luminos precum vitraliile de la Chartres.

Emilio continua să stea nemişcat, lăsând persoana de dinaintea lui să decidă ce-i de făcut. În cele din urmă individul vorbi.

Limba era ritmată şi accentuată, plină de vocale şi de consoane moi, vibrante, fluidă şi şerpuitoare, fără stopările glotale sacadate şi secţionările ritmice din limba cântecelor. Era mai frumoasă, decise Anne, dar inima i se strânse. Semăna la fel de puţin cu limba Cântăreţilor cât semăna italiana cu chineza. Atâta muncă, gândi ea, pentru nimic. George, care fusese pregătit, ca ei toţi, să recunoască limba Cântăreţilor, gândea probabil la fel. Se aplecă spre Anne şi şopti:

— Rahat. În *Star Trek* toată lumea vorbea engleză!

Ea îl înghionti, dar nu se putu abţine să nu zâmbească, şi-i luă mâna, ascultând ce se vorbea şi intensificând strânsoarea când persoana se opri din vorbit şi aşteptă răspunsul lui Emilio.

— Nu înţeleg, zise Emilio Sandoz cu voce blândă şi clară, dar pot să învăţ dacă-mi arăţi.

Ce se întâmplă mai departe se dovedi uimitor pentru toţi cei din echipa iezuită, în afară de Sandoz. Purtătorul de cuvânt chemă o serie de alţi indivizi din mulţime, printre care şi câţiva copii, unul câte unul. Fiecare îi vorbi scurt lui Emilio, care le întâmpină privirea cu calm şi repetă fiecăruia „Nu înţeleg“. Era aproape sigur că fiecare dintre ei îi vorbise într-o limbă sau dialect diferit şi că una dintre limbi era cea a Cântăreţilor, şi îşi dădu seama că erau interpreţi şi că liderul lor încerca să afle ce limbă aveau în comun. Nereuşind, adultul reveni în mulţime. Urmă o discuţie care dură minute bune. Apoi un individ tânăr, ma scund decât oricare dintre cei care vorbiseră înainte, ieşi în faţă însoţit de un alt adult, care-i vorbi cu blândeţe înainte de a-l îndemna să se apropie singur de Emilio.

Era o copilă fragilă, subţire şi fără ceva promiţător. Văzând-o cum înaintează, înfricoşată dar hotărâtă,

Emilio se lăsă uşor în genunchi, ca să nu o domine cu înălţimea cum îl dominase pe el adultul. Erau, în momentul acela, doar ei singuri, ceilalţi din specia lor erau uitaţi, atenţia li se concentra doar unul spre celălalt. Când fetiţa se apropie, Emilio ridică o palmă în sus şi zise „salut“. Ea tresări aproape imperceptibil, apoi îşi lăsă mâna cu degete lungi într-a lui, repetând „salut“. Apoi rosti, cu voce la fel de blândă şi de clară ca a lui Emilio, *challala khaeri*. Şi se aplecă să-şi apropie capul de gâtul lui. Auzi cum trage aer în piept, scurt, înainte s-o facă.

— *Challala khaeri*, repetă Emilio şi reproduse întocmai salutul său.

Printre săteni se stârni rumoare. Temători, oamenii dădură un pic înapoi, însă Emilio, care îşi păstra privirea aţintită asupra copilului, văzu că fata nu era speriată şi nu se trăgea înapoi. Mâna îi rămăsese într-a ei; i-o duse cu blândeţe către piept şi zise „Emilio“. Copilul repetă iarăşi cuvântul, dar de data asta vocalele nu-i ieşiră şi rosti „Meelo“.

El zâmbi, fără s-o corecteze, gândind: „Destul de bine, *chiquitita*“. Ajunsese cumva la concluzia că era vorba despre o fetiţă şi era deja îndrăgostit pe deplin, cu întregul suflet deschis către ea. Se mulţumi să aştepte, ştiind că şi ea avea să-i tragă mâna către ea. Şi asta şi făcu, doar că mâna i-o trase spre frunte, şi nu spre piept.

— Askama, îi spuse şi apoi repetă, cu accent pe prima silabă, în vreme ce a doua şi a treia, prea puţin marcate, se rostogoliră legate una de alta, pe un ton uşor descendent.

Emilio se ridică atunci din genunchi şi se aşeză cu picioarele încrucişate în pulberea de ocru de pe cărare. Askama se mişcă şi ea un pic, ca să-l privească în faţă; Sandoz ştia că ambele grupuri îl vedeau, nativii şi străinii din altă lume. Înainte să mai facă vreo mişcare, întoarse capul şi stabili contact vizual cu adultul ce-l scosese în faţă pe copil, care stătea acum în apropiere, la marginea grupului de săteni, urmărind-o continuu pe Askama. „Bună, mămico“, gândi. Apoi îşi redirecţionă atenţia spre

Askama. Trăgându-se uşor în spate, ca şi cum ar fi fost un pic surprins, scoase un oftat uşor şi întrebă, făcând ochii mari: „Askama, ce-i aici?“ Întinzând mâna pe după urechea ei, Emilio scoase la iveală, deodată, o floare.

— *Si zhao*! exclamă Askama, uitând, de surpriză, să mai respecte protocolul repetării cuvintelor.

— *Si zhao*, repetă Emilio. O floare.

Aruncă o privire către adult, care stătea cu gura deschisă, în formă de oval. Nu mişcă nimeni, aşa că mai scoase două flori de nicăieri.

— *Sa zhay!* făcu Askama, dându-i o indicaţie, poate, despre formarea pluralului.

— *Sa zhay* într-adevăr, *chiquitita*, murmură el zâmbind.

Curând, către el veniră şi alţi copii, iar părinţii lor se apropiară şi ei, până ce grupurile de nativi şi de vizitatori se amestecară şi se întrepătrunseră, înconjurându-i pe Askama şi pe Emilio, care făcea să se înmulţească, să dispară şi să reapară pietricele, frunze şi flori, adunând totodată denumiri pentru cifre şi, mai important, expresii de surpriză, uimire şi încântare, urmărind figura Askamei, aruncând priviri iuţi către adulţi şi copii pentru a le sesiza reacţiile, absorbind deja limbajul corporal şi imitându-l, într-un dans al descoperirilor.

Zâmbind, îndrăgostit de Dumnezeu şi de lucrarea lui, Emilio întinse în cele din urmă braţele, iar Askama i se aşeză bucuroasă în poală, cu coada musculoasă, mai subţire spre capăt, curbându-i-se confortabil când se cuibări la piept; îl urmări cum îi întâmpină pe ceilalţi copii şi începe să le înveţe numele, în lumina celor trei sori, ce se iţea printre nori. Emilio se simţea ca o prismă, ca şi cum ar fi adunat iubirea albă a lui Dumnezeu şi ar fi împrăştiat-o în toate direcţiile, iar senzaţia era aproape fizică. Încerca să reţină şi să repete cât mai mult din ce i se spunea, absorbind muzicalitatea şi cadenţa, modelul fonemelor, acceptând şi repetând cu gravitate corecţiile liniştite ale Askamei atunci când greşea.

Când conversaţia deveni un pic mai haotică, profită de ocazie şi începu să le răspundă copiilor cu vorbe fără sens, imitând cu multă seriozitate melodicitatea şi rezonanţa generală a frazelor, dar fără să mai ţintească acurateţea. Tactica funcţionase bine cu Gikuyu, dar insularii Chuuk se simţiseră ofensaţi. I se părea, aici, că adulţii par amuzaţi; era clar că nu apăruseră strigăte şi gesturi ameninţătoare, iar copiii, gălăgioşi, se înghesuiau să-l audă „vorbind“ în felul acela amuzant şi prostuţ.

Nu simţea curgerea timpului, dar, într-un târziu, Emilio îşi dădu seama că spatele îi e amorţit şi picioarele paralizate de greutatea Askamei. Ridicând copilul din poală, se ridică şi el în picioare clătinându-se, dar îi păstră mâna într-a lui şi privi împrejur de parcă ar fi văzut totul pentru prima oară. Îi zări pe Jimmy şi Sofia, care îi strigă „Magie! Şi mie nu mi-ai spus nimic despre asta, Sandoz“, fiindcă în programul ei IA aşa ceva nu exista defel. Alături îl văzu pe Marc Robichaux, cufundat în mulţime, cu un micuţ căţărat pe umeri ca să se uite peste capetele adulţilor. Mai era şi D.W., ai cărui ochi, în mod uimitor, lăcrimau. Îi căută cu privirea pe George şi Anne Edwards şi îi zări în cele din urmă, braţ la braţ. Anne plângea şi ea, însă George îl privi radios şi exclamă, ridicând vocea ca să acopere gălăgia copiilor:

— Dacă întreabă cineva, să ştii că am o sută şaisprezece ani!

Emilio Sandoz îşi dădu capul pe spate şi râse.

— Doamne! chiui în lumină, apoi se aplecă şi o sărută pe Askama pe creştet, ridicând-o în braţe într-o îmbrăţişare menită întregii creaţii.

— Doamne! zise, de data asta în şoaptă, cu ochii închişi şi copilul lipit de şold, pentru asta am fost născut!

Era purul adevăr. Nimic altceva nu i-ar fi explicat viaţa.

22. NAPOLI

iunie 2060

— Aşadar copilul a primit sarcina să înveţe limba dumitale şi să te înveţe limba lui, corect? întrebă Johannes Voelker.

— În principiu. Runa sunt un popor de comercianţi care au nevoie de multe limbi ca să facă afaceri. Ca şi la noi, copiii lor învaţă repede şi uşor limbi străine, aşa că se folosesc de asta, da? Ori de câte ori se stabileşte un nou acord comercial, există câte un copil care e crescut împreună de familie şi de delegaţia străină, care include şi ea un copil. E nevoie de doar câţiva ani ca să pună la punct un sistem destul de sofisticat de comunicare. Limba este transmisă apoi în familia Runa. Există relaţii stabile, de generaţii, cu anumiţi parteneri comerciali.

Era o zi cenuşie, vântoasă. Lăsaseră ferestrele deschise spre căldura de iunie, iar ropotul continuu al ploii se potrivea cu relatarea cumpănită a lui Emilio Sandoz. Vincenzo Giuliani schimbase programul audierilor, care se ţineau acum după-amiezile, dându-i voie astfel lui Sandoz să doarmă până mai târziu dacă noaptea se dovedea dificilă. Părea să ajute.

— Şi ei şi-au imaginat că eşti un copil cu sarcina asta? întrebă Johannes Voelker.

— Da.

— Posibil fiindcă erai ceva mai scund decât restul celor din echipaj, presupuse Felipe Reyes.

— Da. Şi fiindcă am iniţiat primele încercări de comunicare, cum ar face un interpret. De fapt, o perioadă lungă, doar domnul Quinn a fost acceptat ca adult. Era cam de înălţimea medie a unui Runao.

— Şi nu s-au speriat la început? Că doar nu mai văzuseră nimic ca voi, zise Giuliani. Mi se pare remarcabil.

— Runa sunt foarte toleranţi cu noutatea. Şi, evident, nu eram pentru ei o ameninţare fizică. Şi-au închipuit că oricine am fi fost veniserăm ca să facem comerţ. Ne-au introdus, astfel, în perspectiva lor asupra lumii.

— Ce vârstă avea, estimativ, Askama la momentul contactului? întrebă Voelker, revenind la chestiunea copilului.

Sandoz nu se blochează, observă Giuliani. Vocea îi rămăsese liniştită şi egală.

— Doamna doctor Edwards s-a gândit mai întâi că Askama era echivalentul unui copil uman de şapte sau opt ani. Mai târziu am decis că avea cam cinci. Este greu să comparăm speciile, dar impresia noastră a fost că Runa se maturizează destul de rapid.

Voelker îşi notă răspunsul, în vreme ce Giuliani comentă:

— Aveam impresia că inteligenţa e invers corelată cu rata de maturizare.

— Da. Părintele Robichaux şi doamna Edwards au adus asta în discuţie. Au ajuns la concluzia că nu ar fi vorba de o corelaţie strânsă, nici între specii şi nici în interiorul lor. Poate nu-mi mai amintesc eu bine. Oricum, generalizarea asta s-ar putea să nu ţină în alte sisteme biologice.

— Ce impresie ai avut despre inteligenţa, în general, a populaţiei Runa? întrebă Felipe. Ai spune că ne sunt egali, mai dotaţi sau mai puţin dotaţi?

Pentru prima dată în întâlnirea aceea, Emilio ezită.

— Sunt diferiţi, zise într-un târziu, punându-şi mâinile în poală. E greu de spus.

Tăcu, încercând în mod evident să evalueze problema.

— Nu, îmi pare rău. Nu pot răspunde definitiv la întrebarea asta. Există o variaţie mare pe scara inteligenţei. Ca şi la noi.

— Doctore Sandoz, întrebă Johannes Voelker, ce fel de relaţie ai avut dumneata, mai precis, cu Askama?

— Una exasperantă, spuse cu promptitudine Sandoz.

Îi făcuse să râdă, iar Felipe îşi dădu seama că era primul semn de simţ al umorului în manieră proprie pe care-l dădea Emilio de când sosise în Napoli.

Zâmbind şi el, chiar dacă în ciuda voinţei sale, Voelker zise:

— N-ai putea să dezvolţi un pic, totuşi?

— Era profesoara mea, elevul meu şi o colaboratoare fără tragere de inimă la cercetările mele. Era energică şi vioaie. Insistentă, băgăcioasă şi sursă de dureri de cap. Am iubit-o fără rezerve.

— Şi copilul te iubea? zise Voelker în tăcerea lăsată după declaraţia lui Sandoz.

Omul admisese totuşi că o omorâse pe Askama. John Candotti îşi ţinu respiraţia.

— O altă întrebare dificilă, zise Sandoz pe un ton neutru. Mă iubea? Nu într-un mod matur. Cel puţin nu la început. Era un copil, da? Îi plăceau numerele de magie. Eram cea mai bună jucărie cu putinţă. Era mulţumită că-i dădeam atenţie, o măgulea poziţia de prietenă a unui străin şi îi plăcea să-mi dea comenzi, să mă corecteze şi să-mi corijeze manierele. Marc Robichaux credea că e vorba de un element înnăscut — un factor biologic care o împingea să tânjească mereu să fie cu mine — dar era vorba şi de alegerea ei conştientă. Se putea supăra pe mine, putea să se îmbufneze când refuzam să-i satisfac cererile, şi asta agasa pe toată lumea. Însă da, cred că mă iubea.

— „Un colaborator fără tragere de inimă“ în cercetările dumitale. Ce vrei să spui cu asta? întrebă Voelker. Aţi pedepsit-o vreodată?

— Nu, voiam să spun că o plictisea şi că îşi pierdea răbarea dacă insistam. Şi eu o înnebuneam pe ea, admise Sandoz. Înţelegeţi diferenţa dintre a fi poliglot şi a fi lingvist?

Se auzi rumoare. Recunoşteau cu toţii cuvintele, dar nimeni nu ajunsese vreodată să definească distincţia dintre ele.

— Abilitatea de a vorbi perfect o limbă nu conferă neapărat şi o înţelegere lingvistică a ei, zise Sandoz, după cum cineva bun la biliard se descurcă şi fără să înţeleagă formal mecanica newtoniană, da?

Specialitatea mea este lingvistica antropologică, aşa că scopul lucrului cu Askama era nu doar de a reuşi să cer cuiva sarea la masă, ca să zic aşa, ci şi să percep structurile culturale ale poporului ei şi matricea cognitivă.

Se suci în scaun şi îşi mişcă iarăşi braţele, nefiind în stare să-şi găsească o poziţie confortabilă cu protezele pe mâini.

— Un exemplu. Într-o zi, Askama mi-a arătat un şip foarte frumos de sticlă şi a folosit cuvântul *azhawasi*. M-am gândit mai întâi că *azhawasi* era echivalentul, mai mult sau mai puţin, al lui *borcan, recipient* sau *sticlă.* Dar nu poţi fi sigur, aşa că testezi. Am arătat către pereţii şipului şi am întrebat dacă aceea era *azhawasi*. Nu, partea aceea nu avea nume. Am arătat spre gura vasului şi, din nou, nu era *azhawasi* şi nici n-avea nume. Am arătat atunci spre fund, cu aceeaşi întrebare. Din nou greşit. Şi Askama a început să se înfurie că puneam atâtea întrebări prosteşti. Eram iritat şi eu, da? Nu ştiam dacă mă tachinează ori dacă nu pricepeam eu şi *azhawasi* era poate forma şipului ori stilul în care era făcut, sau poate chiar preţul lui. A reieşit că *azhawasi* se referea la spaţiul dinăuntru. Capacitatea sa era elementul important, nu obiectul fizic.

— Fascinant, comentă Guliani, referindu-se nu doar la conceptul lingvistic.

Pe domeniul lui, măcar, Sandoz era neaşteptat de fluent, ba chiar expansiv ca vorbitor. Şi reuşise, curat, să deturneze conversaţia de la Askama, cum zisese şi Voelker că o să facă. Era interesant că Voelker, dintre toţi, părea să aibă cel mai bun instinct în a prezice reacţiile lui Emilio.

Se lăsă un moment de tăcere, în care Sandoz, cu grijă, lent, îşi potrivi mâna protezată împrejurul ceştii de cafea şi o duse la buze. Îi dădu drumul puţin cam brusc, pierzând aproape controlul asupra degetelor, iar vasul de ceramică scoase un clinchet puternic în liniştea din sală. Mişcările acestea mărunte şi precise erau încă dificile pentru el. Nu se holbă nimeni.

— În mod similar, este un cuvânt pentru spaţiul pe care l-am numi cameră, dar nu sunt cuvinte pentru perete, tavan sau podea, continuă sprijinindu-şi braţele de masă, atent să nu zgârie suprafaţa lăcuită cu cablurile. Funcţia obiectului e cea numită. Te poţi referi la tavan, de pildă, observând că ploaia este împiedicată să intre în spaţiul respectiv din cauza sa. Mai mult, nu au nici conceptul de graniţă, cum sunt cele ce separă naţiunile noastre. Vorbesc despre ce conţine o regiune geografică — o floare pentru un distilat, o iarbă care e bună pentru vopseaua cutare. Am înţeles în cele din urmă că Runa nu au vocabular pentru a desemna marginile pe care noi le percepem ca separând un element de altul. Asta le reflectă structura socială, percepţia asupra lumii fizice, ba chiar şi statutul politic.

Vocea începea să-i tremure. Se opri ca să-i arunce o privire lui Ed Behr, care înclină din cap şi se mută într-un ungher de unde doar Părintele General putu să-l vadă cum îşi trece un deget peste gâtlej.

— Asta deci, în esenţă, implică o asemenea analiză lingvistică, urmă Emilio readucându-şi braţele în poală. Găsirea structurii cognitive, scoase în evidenţă de gramatică şi vocabular, şi legătura sa cu cultura vorbitorului.

— Iar Askama nu înţelegea de ce ţi-e atât de greu cu concepte atât de simple, speculă Felipe Reyes pe un ton sec.

— Exact. Întocmai cum eram şi eu frustrat de inabilitatea ei de a înţelege că am nevoie de spaţiu privat în anumite perioade din zi şi din noapte. Runa socializează intens. Părintele Robichaux şi doamna doctor Edwards credeau că structura lor socială aduce mai mult cu cea a unei turme şi mai puţin cu o societate de primate bazată pe rudenie şi alianţe sociale. Runa reuşeau cu greu să accepte că voiam să fim singuri. Era extenuant.

Voia să plece de-acolo. Îşi simţea mâinile ca opărite şi îi venea tot mai greu să-şi scoată din minte cele întâmplate de dimineaţă. Ajutase mersului anchetei să aibă de discutat despre ceva impersonal,

să ţină o prelegere, dar dura deja de trei ore şi-i venea tot mai greu să se concentreze…

Problema cu iluziile, îşi spuse, e că nu ştii că le ai decât în momentul când ţi se răpesc. Avusese de-a face cu un doctor nou, câteva ore de testări. Mâinile, i se spusese, puteau fi îmbunătăţite ca aspect, dar nu şi funcţional; nervii fuseseră retezaţi cu prea mult timp în urmă ca să mai poată fi reparaţi, distrugerea musculară era prea extinsă şi completă. Senzaţia de arsură pe care o avea acum şi care venea şi se ducea pe nepregătite era probabil similară cu cea a amputaţilor, un soi de sindrom al membrului-fantomă. Putea să-şi ţină degetele drepte şi să apuce cu câte două degete de la fiecare mână. Asta era tot. Şi aşa avea să fie…

Îşi dădu seama, în acel moment, că Johannes Voelker spusese ceva, iar în încăpere se lăsase o tăcere şi mai densă. De când stau pe scaunul ăsta? se întrebă. Emilio întinse iarăşi mâna după ceaşca de cafea, trăgând de timp.

— Scuze, zise privindu-l câteva clipe pe Voelker, aţi spus ceva?

— Da. Ziceam că e interesant cât de des schimbi subiectul când vine vorba despre copilul pe care l-ai ucis. Şi mă întrebam dacă nu te-a apucat iarăşi o durere de cap foarte convenabilă.

Ceaşca se făcu bucăţi în mâna lui Emilio. Se iscă o uşoară tulburare, timp în care Edward Behr aduse o cârpă şi curăţă cafeaua vărsată, iar John Candotti adună cioburile de porţelan. Voelker rămase aşezat, cu privirea aţintită asupra lui Sandoz, a cărui figură arăta de parcă era cioplită în piatră.

Sunt aşa de diferiţi, cugetă Vincenzo Giuliani privind către cei doi bărbaţi aşezaţi de-o parte şi de cealaltă a mesei. Se întreba dacă Emilio bănuia cât de mult îl invidiază Voelker. Se întreba dacă Voelker ştie asta.

— … încărcătură electrică, tocmai spunea Felipe Reyes explicându-le reacţia lui Emilio, acoperind stânjeneala. Poţi avea parte de impulsuri electrice

necontrolate când muşchii sunt obosiţi. Mi se întâmpla şi mie tot timpul…

— Dacă eu mă ţin pe picioare, zise Sandoz cu voce muşcătoare, cine eşti tu să te târăşti pentru mine?

— Emilio, eu doar…

Urmă un schimb scurt şi violent în spaniolă dialectală.

— Cred că e destul pentru astăzi, domnilor, interveni cu delicateţe Părintele General. Emilio, am să-ţi spun ceva. Ceilalţi sunteţi liberi să plecaţi.

Sandoz rămase în scaun şi aşteptă cu nerăbdare să plece Voelker, Candotti şi Felipe Reyes, alb la faţă. Edward Behr ezită, ajuns la uşă, şi-i aruncă Părintelui General o privire scurtă de avertizare, care trecu neobservată.

Când rămaseră singuri, Giuliani vorbi din nou.

— Pare să te doară. E o migrenă?

— Nu, domnule.

Ochii negri se întoarseră spre el, reci ca gheaţa.

— Mi-ai spune dacă ar fi aşa?

Întrebare fără rost. Giuliani ştia şi fără s-o audă că Sandoz n-ar fi admis-o niciodată, nu după acele remarci ale lui Voelker.

— Covoarele nu vă sunt în pericol, îl asigură Emilio, cu insolenţă deloc mascată.

— Mă bucur, spuse Giuliani, prietenos. Masa a avut de suferit. Eşti dur cu mobilierul. Şi ai fost dur cu Reyes.

— Nu avea niciun drept să vorbească în locul meu, izbucni Sandoz, a cărui furie începea, vizibil, să revină.

— Încearcă să te ajute, Emilio.

— Când o să vreau ajutor, o să-l cer.

— O s-o faci? Sau o să continui aşa noapte după noapte, măcinându-te?

Sandoz clipi.

— Am vorbit cu doctorul Kaufmann în dimineaţa asta. Cred că te-a supărat prognosticul ei. Nu înţelege de ce ai tolerat protezele acelea atât de multă vreme. Sunt prea grele şi prost concepute, îmi zice ea. De ce

n-ai cerut îmbunătăţiri? N-ai vrut să-l superi, din delicateţe, pe părintele Singh, sugeră Giuliani, ori e din cauza vreunei forme prosteşti de mândrie latino?

Era subtil, dar uneori îţi dai seama când loveşti la ţintă. Respiraţia sa îşi schimbă ritmul. Efortul de a se controla deveni ceva mai vizibil. Giuliani îşi dădu seama, dintr-odată, că îşi pierduse pur şi simplu răbdarea cu afurisitul de machism al lui Sandoz, şi întrebă:

— Te doare? Da sau nu?

— E neapărat nevoie să spun, domnule?

— Da, fir-ar să fie, e neapărat nevoie. Spune!

— Mă dor palmele, zise şi se opri o clipă. Iar protezele îmi rănesc braţele.

Giuliani îi observă mişcarea iute, abia vizibilă a pieptului şi gândi: „Doamne, cât îl costă pe omul ăsta să admită că suferă!“

Părintele General se ridică brusc şi se depărtă de masă, ca să-şi dea timp de gândire. Sudoarea şi voma lui Emilio îi erau familiare acum, iar fragilitatea trupului său i se expusese fără cruţare. Giuliani avusese grijă de el în episoadele de teroare nocturnă şi, înfiorat, îl văzuse pe Sandoz încercând să se adune, să se ţină laolaltă cu cine ştie ce adeziv emoţional. Nu se putea uita aşa ceva nici în momentele cele mai neplăcute ale lui Sandoz, când ajungeai să simţi că omul ăsta percepe orice efort de a-l ajuta ca pe un abuz şi o insultă.

Îi veni în minte, pentru prima oară, cum era să fii atât de fragil în puterea vârstei. Vincenzo Giuliani nu avusese niciodată boli mai serioase decât o răceală şi nici răni mai grave decât un deget rupt. Poate dacă aş fi Sandoz, îşi spuse, mi-aş ascunde şi eu durerea şi aş mârâi la ofertele de ajutor…

— Uite ce e, spuse revenind către masă. Emilio, eşti, pe cuvânt, cel mai dur ticălos pe care l-am cunoscut vreodată. Îţi admir tăria.

Sandoz îi aruncă o uitătură furioasă.

— Nu sunt sarcastic! exclamă Giuliani. Eu personal am cerut anestezie când m-am tăiat la deget cu muchia unei foi de hârtie.

Râs. Un râs autentic. Încurajat de micul său triumf, Guliani încercă o abordare directă.

— Ai trecut prin chinurile iadului şi ne-ai arătat cu prisosinţă că nu-ţi stă în fire să te vaieţi. Dar cum să te ajutăm, Emilio, dacă nu ne spui ce nu merge?

Când Sandoz vorbi iar, glasul îi era aproape de neauzit.

— I-am spus lui John. Despre mâinile mele.

Giuliani oftă.

— Bun, o poţi lua ca dovadă că John Candotti poate fi discret cu o mărturisire.

Idiotul! Nu era genul de revelaţie căreia să i se aplice secretul spovedaniei. Deşi îşi dădea seama că lui Sandoz i se păruse, poate, astfel.

Giuliani se ridică în picioare şi se duse până la toaleta aflată într-o dependinţă a biroului. Reveni cu un pahar cu apă şi nişte pilule, pe care le aşeză înaintea lui Sandoz.

— Mă număr, e clar, printre aceia care nu cred că suferinţa fără rost e un lucru nobil, îi spuse cu voce scăzută lui Emilio. De acum înainte, dacă te dor palmele, ia ceva.

Se uită cum Emilio se străduieşte să apuce pilulele, una câte una, şi să le înghită cu apă.

— Dacă nu funcţionează, să-mi spui *mie*, ai priceput? O să-ţi aducem ceva mai puternic. Am trimis deja după Singh. Mă aştept să-l informezi cu exactitate despre ce nu merge bine cu protezele. Iar dacă n-o scoate la capăt cu ele, aducem pe altcineva.

Luă paharul de pe masă şi-l duse înapoi la toaletă, unde zăbovi câteva minute. Când reveni, Sandoz se afla încă la masă, absent şi palid. Profitând de ocazie, Părintele General se duse la biroul lui şi veni de acolo cu o agendă, bătu un cod care deschise un fişier de care ştia doar el şi încă doi oameni, morţi acum.

— Emilio, am parcurs transcrierile rapoartelor părintelui Yarbrough. Le-am citit anul trecut, când am aflat despre tine de la Ohbayashi, dar acum, evident, le cercetez cu mai multă atenţie, îi zise Vincenzo Giuliani. Părintele Yarbrough a descris

interacţiunea iniţială dintre tine, copilul Askama şi sătenii Runa, în linii mari, cam ca tine. Trebuie să spun că relatarea lui a fost cu mult mai poetică decât a ta. A fost, de fapt, foarte mişcat de experienţa aceea. Şi eu la fel, citind.

Sandoz nu reacţionă, făcându-l pe Giuliani să se întrebe dacă asculta.

— Emilio?

Sandoz ridică privirea spre el, iar Giuliani se grăbi să continue.

— La sfârşitul descrierii primului contact, într-o fişă securizată, părintele Yarbrough a adăugat un comentariu destinat exclusiv Părintelui General în funcţie. A scris despre tine „cred că a fost inspirat de Duhul Sfânt. Astăzi am privit, poate, faţa unui sfânt“.

— Opreşte-te.

— Pardon?

Giuliani ridică privirea, clipind, neobişnuit ca cineva să i se adreseze în acest fel, nici chiar un om ale cărui nopţi erau acum, într-o măsură, şi ale sale, ale cărui vise îi întrerupeau somnul.

— Opreşte-te. Lasă-mi şi mie ceva.

Sandoz tremura.

— Nu mai răscoli, Vince.

Urmă o lungă tăcere, în care Giuliani privi în ochii aceia teribili şi conştientiză implicaţiile.

— Îmi pare rău, Emilio. Iartă-mă.

Sandoz îl mai privi un timp, apoi îşi întoarse capul, dar tot tremurând.

— Nu poţi să ştii cum e. Nu ai cum să înţelegi.

Era un fel de cerere de iertare, îşi dădu seama Giuliani.

— Poate că dacă ai încerca să-mi explici…, sugeră cu blândeţe Părintele General.

— Cum să explic ceva ce nici eu nu înţeleg? făcu Emilio, începând să plângă.

Se ridică deodată, făcu câţiva paşi şi reveni. Momentele în care Sandoz izbucnea erau întotdeauna pline de tensiune, dar faţa îi rămânea aproape încremenită.

— De unde am fost atunci până la unde sunt acum… nu ştiu ce să desluşesc din tot ce mi s-a întâmplat, Vince.

Îşi înălţă braţele, apoi le lăsă să cadă, înfrânte. Vincenzo Giuliani, care auzise multe confesiuni la viaţa lui, rămase tăcut, aşteptând.

— Ştii ce-i mai rău? Că îl iubeam pe Dumnezeu, zise Emilio cu o voce în care se simţea nedumerirea.

Plânsul se oprise la fel de brusc cum începuse. Zăbovi un timp, uitându-se către ceva ce Giuliani nu putea zări, apoi se apropie de fereastră şi începu să privească ploaia.

— Totul e praf şi pulbere acum. Praf şi pulbere.

Şi apoi, incredibil, începu să râdă. Putea fi la fel de zguduitor ca şi lacrimile din senin.

— Cred, zise Părintele General, că ţi-aş putea fi de mai mult ajutor dacă aş şti cum ţi se pare ţie totul: mai degrabă comedie, ori tragedie?

Emilio nu răspunse pe loc. Gata, îşi zise, cu păstratul tăcerii despre cele ce nu pot fi schimbate. Gata cu mândria latino. Se simţea uneori ca un pufuleţ de păpădie, desprins, ridicat de o pală de vânt. Umilinţa era aproape de nesuportat. Se gândea, ba uneori chiar spera, că avea să-l ucidă, că avea să i se oprească inima. Poate face parte din farsă, cugetă el întunecat. Întoarse spatele ferestrei şi-şi roti privirea către bărbatul mai în vârstă, care-l urmărea tăcut din spatele mesei vechi, frumoase.

— Dacă aş şti asta, zise Emilio Sandoz apropiindu-se cât de tare putea de miezul sufletului său şi de o acceptare ce-l ruşina, cred că nu mi-ar trebui ajutorul.

○ ○ ○

Vincenzo Giuliani socotea, într-un fel, că încercarea de a-l înţelege pe Emilio reprezenta un mare şi înfricoşător privilegiu, acum, în această fază haotică şi bizară a vieţilor lor. Să ai de-a face cu Sandoz era la fel de fascinant ca navigaţia pe vreme proastă. Trebuia să faci ajustări continue ca să răspunzi schimbărilor nenumărate de forţă şi direcţie şi exista întotdeauna pericolul să iei apă la bord şi să

te scufunzi. Era o provocare de care ai parte doar o dată în viaţă.

Nu luase în serios, la început, afirmaţiile lui Yarbrough despre starea spirituală a lui Emilio. O lăsase deoparte, crezând-o lipsită de acurateţe sau exagerată. Nu avea încredere în misticism, cu toate că ordinul său fusese fondat pe baza acestuia. Dar era, cu toate astea, dispus să preia ipoteza că Emilio Sandoz se vedea pe el însuşi drept un om autentic religios, un suflet în căutarea lui Dumnezeu, cum formulase Ed Behr. Iar Sandoz trebuie să fi simţit, la un moment dat, că-l aflase pe Dumnezeu şi că-l trădase. Cel mai rău, spusese Sandoz, era că îl iubea pe Dumnezeu. Giuliani vedea tragicul din asta: să cazi atât de departe de starea de graţie, să te aprinzi întru Domnul şi apoi să te faci cenuşă. Să primeşti o asemenea binecuvântare şi s-o răsplăteşti prăvălindu-te în curvie şi crimă.

Dar trebuia să mai fie şi altă cale! De ce se apucase Sandoz de prostituţie? Trebuie să fi existat şi o altă cale, chiar şi dacă nu-şi putea folosi mâinile. Să cerşească, să fure de mâncare, orice.

Unele piese din imaginea de ansamblu îi erau clare. Emilio se simţea condamnat pe nedrept de oameni care nu avuseseră parte de asemenea condiţii neomeneşti de izolare şi singurătate. Giuliani recunoştea că şi eşuarea la un asemenea test îi conferea lui Emilio o anume autoritate morală. Şi, din acest motiv, i se părea uşor să-i ceară iertare lui Emilio şi să-i ofere un anume respect. Tactica părea să funcţioneze. Erau, ici şi colo, momente de comunicare reală, perioade când Sandoz era dornic să facă dezvăluiri mărunte, în speranţa de a fi înţeles şi de a înţelege el însuşi ceva. Însă Giuliani ştia că era ţinut la o distanţă respectabilă, de parcă ar fi existat ceva la care Sandoz însuşi n-ar fi suportat să privească, darmite să mai şi vorbească despre asta. Ceva ce putea fi visat, dar nu rostit, chiar şi în întunecimea nopţii. Ceva ce ar fi trebuit scos la lumină.

Trebuia să se gândească la posibilitatea ca Ed Behr să se înşele şi Johannes Voelker să aibă dreptate. Poate că, în izolare, Sandoz se apucase de prostituţie fiindcă îi făcuse plăcere. Îl iubise pe Dumnezeu, dar sexul brutal i se păruse… satisfăcător. Un asemenea adevăr, în chiar centrul identităţii sale, n-ar fi ajuns uşor înaintea celorlalţi, dar i-ar fi putut bântui visele şi l-ar fi putut îmbolnăvi. Uneori, cum îi plăcea lui John Candotti să spună, cea mai simplă soluţie e şi cea mai bună. Isus spusese şi el: „Largă este poarta şi lată este calea ce duce spre pieire, şi mulţi sunt cei care o află“.

Răbdare, îşi spuse Giuliani. O veche virtute de marinar. Cârmeşti o dată, apoi încă o dată.

Personalul său de la Roma, strâns şi pregătit în aceşti ultimi zece ani, era competent. Era de-acum timpul să delege mai multe dintre deciziile sale, să-i lase pe cei tineri să se întărească, dar să-şi păstreze, uşor, mâna pe cârmă. Era vremea pentru preotul acesta bătrân, Vince Giuliani, să vină cu experienţa şi cunoaşterea sa de-o viaţă pentru a rezolva o problemă umană, să-şi adune toată înţelepciunea câştigată de-a lungul anilor pentru a ajuta un suflet de om, un om ce se numea pe el însuşi, cu amărăciune, curva lui Dumnezeu. Răbdare. O să dureze cât o să dureze.

Vincenzo Giuliani se ridică în cele din urmă în picioare şi înaintă spre fereastră, unde Sandoz rămăsese în tot acest timp, închis ca şi vremea de afară, holbându-se la ploaie. Giuliani păşi înaintea lui, în plină vedere, aşteptând până ce Sandoz îl observă, fiindcă învăţase să nu sperie niciodată pe cineva venind pe la spatele lui.

— Haide, Emilio, zise cu voce domoală Giuliani. Fac cinste cu o bere.

23. ORAŞUL GAYJUR: A DOUA NA'ALPA

satul Kashan: şapte săptămâni de la contact

Supaari VaGayjur avea să profite de pe urma prezenţei misiunii iezuite pe Rakhat încă înainte să ştie de existenţa sa. Era, totodată, ceva caracteristic lui, dar şi neobişnuit, Caracteristic, pentru că recunoscuse o potenţială modă Runa înaintea tuturor celorlalţi şi făcuse paşii pentru a captura piaţa chiar înainte ca moda să prindă în Gayjur. Neobişnuit, fiindcă nu avea sub stăpânire faptele ce influenţaseră piaţa înainte ca el să facă mişcarea. Nu-i prea stătea în fire să rişte atât fără să facă mai întâi o investigaţie. Jocul acesta îl răsplătise din plin, dar chiar şi la socotirea profitului ceva îl făcea să nu se simtă în largul lui, ca şi cum abia ar fi scăpat cu viaţă dintr-un duel *ha'aran* desfăşurat la beţie.

Mergând prin depozit cu Awijan, secretara sa Runa, care-i transcria ordinele şi-i nota solicitările, Supaari observase o săteancă din Kashan, o femeie pe nume Chaypas, care stătea în cadrul uşii aşteptând permisiunea de a-i vorbi. Purta o cascadă de panglici ce formau o coroniţă în jurul capului: o cascadă de culori lăsată cu graţie în josul cefei. Încântător, gândi Supaari, şi avea să sporească de cinci ori numărul de panglici cu dimensiune dublă dorite de cei care îmbrăţişau moda. Se întoarse către Awijan.

— Cheamă agenţii. Cumpără panglici şi preia posesiunea. Obţine contracte pentru toate transporturile la dispoziţie…

Supaari ezită.

— Cât o să dureze?

— Cineva presupune că nu va ţine mai mult de a Opta Na'alpa.

Supaari VaGayjur ştia că, la asemenea decizii, opinia lui Awijan nu trebuia pusă la îndoială.

— Da. Când te întorci, pune-o pe Sapalla să mai vândă nişte mărfuri ca să facă loc pentru transporturile astea, chiar dacă ar trebui să pierdem la *berinje*. Le primim după lumina roşie, s-a înţeles?

Printre multele avantaje de a lucra cu Runa, descoperise Supaari de-a lungul anilor, se număra şi acela că, spre deosebire de Jana'ata, Runa puteau să vadă bine în lumina roşie. Implica manevre secrete pe care competitorii săi, care dormeau pe timpul luminii roşii şi în orele negre, nici nu le bănuiau măcar.

O urmări pe Awijan cum intră în curte şi adună agenţii. Tranzacţia începea să se desfăşoare; Supaari se apropie uşurel de femeia VaKashani Chaypas şi o salută în limba ei, întinzând către ea amândouă braţele.

— *Challalla khaeri,* Chaypas.

Se aplecă şi-i respiră aroma, amestecată cu cea a fundelor parfumate.

Altfel decât ceilalţi din sat, dispusă să călătorească singură şi să trateze direct cu Supaari VaGayjur la reşedinţa acestuia, Chaypas VaKashan îi întoarse fără teamă salutul. Dacă nu puneai la socoteală obiectele vestimentare, păreau destul de asemănători ca să pară surori ori veri apropiaţi. Dacă aruncai o privire întâmplătoare, de departe, Supaari era mai musculos şi ceva mai masiv, lucru întărit de roba căptuşită, matlasată şi ţeapănă de broderii; acoperământul pentru cap, care-i sporea şi el statura, îl identifica drept negustor şi, implicit, drept un al treilea născut. Hainele pe care le purta accentuau diferenţele dintre vieţile lor, dar, când dorea, Supaari putea trece drept Runa, purtând mănuşi de cârpă şi cizme de Runao urban. Nu era ilegal. Pur şi simplu, aşa ceva nu se făcea. Cei mai mulţi Jana'ata, ba chiar şi mulţi dintre cei al treilea născuţi, ar fi preferat mai degrabă să moară decât să fie luaţi drept Runa. Cei mai mulţi Jana'ata, ba chiar şi mulţi dintre cei al treilea născuţi,

nu erau nici pe departe la fel de bogaţi ca Supaari VaGayjur. Era, averea aceea, stigma şi consolarea sa.

Supaari o trase pe Chaypas înăuntru, departe de zarvă, astfel ca fundele ei să nu fie observate de cei de felul ei înainte să aibă el ocazia să domine piaţa. O însoţi, vorbind, prin depozit, arătându-i calea spre biroul lui de parcă n-ar fi fost deja familiarizată cu locul, dându-i voie să aşeze pernuţele cât mai confortabil în vreme ce el prepara un ceai *yasapa*, exact cum îi plăcea ei. O servi el însuşi, ba chiar îi turnă în ceaşcă, în semn de respect: Supaari VaGayjur cunoştea calea spre o afacere profitabilă.

Aşezat faţă în faţă cu Chaypas, se sprijini confortabil în perne, atent să imite, cât mai bine, postura ei. Vorbiră prieteneşte despre viitoarea recoltă de *sinonja*, despre sănătatea soţului ei, Manuzhai, şi despre şansele de rezolvare a unei dispute dintre Kashan şi Lanjeri, legată de un nou câmp de *k'jip.* Supaari se oferi să medieze, în caz că bătrânii nu se puneau de acord. N-avea niciun chef să se impună în faţa lor şi nici nu-şi dorea lunga şi plictisitoarea călătorie până în Kashan, dar merita, dacă voia să-şi păstreze proaspăt mirosul în nările tuturor.

— *Sipaj*, Supaari, zise Chaypas ajungând, abia acum, la motivul vizitei sale. Cineva are o curiozitate pentru tine.

Băgă mâna într-o gentuţă împletită şi scoase un pacheţel făcut din frunze împăturite complicat. I-o întinse, însă el coborî urechile a regret: mâinile sale erau incapabile să desfacă cu atenţie obiectul. Urechile femeii se pleoştiră şi ele de jenă, însă Supaari îi luă gestul ca pe un compliment. Sătenii VaKashani uitau, uneori, că e un Jana'ata, deşi fratele său cel mai mare ar fi ucis-o pentru asta, iar cel mijlociu ar fi aruncat-o în închisoare.

O urmări pe Chaypas cum dă deoparte învelişul, graţioasă, cu îndemânarea de care doar degetele lungi ale unui Runa erau în stare. Îi arătă apoi şapte bucăţele din ceva despre care crezu, mai întâi, că

sunt cărăbuşi ori nişte *kintai* neobişnuit de mici. Apoi, aplecându-se, Supaari inhală.

Era cel mai neobişnuit lucru pe care-l întâlnise vreodată. Ştia că simte esteri şi aldehide, şi cu siguranţă iz de zaharuri arse, însă mireasma era incredibil de complexă. Şi toate acestea de la câteva obiecte mici, ovale şi cafenii, incizate cu o linie longitudinală. Supaari îşi mască încântarea cu uşurinţa cuiva învăţat să ducă o viaţă ascunsă. Dar chiar şi aşa îşi spuse, cu o tresărire, că avea în sfârşit ceva ce l-ar fi putut interesa pe Hlavin Kitheri, Reshtarul din Galatna.

— Inima cuiva se bucură, îi spuse lui Chaypas ridicând coada pentru a semnala o plăcere potolită, nevrând să o alarmeze. Un miros remarcabil, plin, cum spui, de curiozitate.

— *Sipaj,* Supaari! Aceste *kafay* au fost oferite cuiva de străini.

Folosise un cuvânt Ruanja ce însemna „oameni de pe următoarea vale de râu“, însă cu ochii larg deschişi şi dând din coadă. Era aici o glumă delicioasă, îşi dădu Supaari seama, dar o lăsă să se amuze pe seama lui.

— Askama e interpretă! îi spuse femeia.

— Askama! exclamă el aruncându-şi mâinile în sus încântat, cu un clinchet elegant al ghearelor. Un copil bun, care învaţă repede.

Şi urâtă precum spuma albicioasă dintr-o bulboană, dar nu conta. În cazul în care casa lui Chaypas interpreta pentru corporaţia Kashan, Supaari ar fi putut avea o relaţie exclusivă de comerţ cu noua delegaţie, asta după obiceiul Runa dacă nu după legea Jana'ata, şi, în asemenea cazuri, doar obiceiurile Runa contau. Îşi bazase viaţa pe înţelegerea acestui fapt care, chiar dacă nu-i aducea prea multă onoare, îi oferea totuşi multe de savurat: riscuri, provocare intelectuală şi o anume deferenţă încruntată printre ai lui.

Mai stătură de vorbă o vreme. Află că acele *kafay* micuţe erau doar o mostră dintr-un depozit mult mai mare de bunuri aduse de străini, care locuiau în

Kashan chiar în gospodăria lui Chaypas. Şi Supaari auzi, cu sporit interes, că străinii aceştia nu păreau să aibă vreo noţiune despre profit, oferindu-şi bunurile în schimbul hranei şi adăpostului la care, ca musafiri temporari, ar fi avut oricum dreptul. Viclenie, îşi spuse, ori vreo rămăşiţă de grup nomad care făcea troc în felul curat din vechime?

Supaari lăsă deoparte pacheţelul şi, controlat, nu-şi permise să vâneze şi să captureze ideea pe care o adulmecase la depărtare: posteritate şi o cale de ieşire din moartea vie în care se născuse. Se ridică iute şi umplu iarăşi ceaşca lui Chaypas, întrebând-o ce planuri are. Ea îi spuse că avea să-şi viziteze nişte parteneri de afaceri din districtul Ezao. Nu se grăbea defel să se întoarcă acasă. Ceilalţi VaKashani aveau să plece curând din sat ca să culeagă rădăcini *pik*.

— Şi străinii? întrebă el.

Îşi plănuia deja călătoria în minte, poate în Partanul Central, după ploi. Dar Kitheri avea prioritate. Toate ţineau de Hlavin Kitheri.

— Uneori vin cu noi, alteori rămân în Kashan, îi spuse Chaypas, ce părea un pic nedumerită ea însăşi. Sunt ca nişte copii. Prea mici ca să călătorească precum adulţii, dar numai cu unul singur care să-i poarte. Şi acela îi lasă să meargă pe jos!

Dacă Supaari fusese curios înainte, acum era de-a dreptul mut de uimire, însă Chaypas dădea semne de nervozitate, agitându-se într-o parte şi într-alta, cum făcea adesea când petrecea prea mult timp în casele-fantomă.

— *Sipaj*, Chaypas, rosti el ridicându-se lent de pe perne, calculând că trecuse destul timp pentru ca Awijan să fi ajuns la o înţelegere cu furnizorii de funde. Ai făcut o călătorie atât de lungă! Inima cuiva s-ar bucura dacă te-ar trimite într-un jilţ până la Ezao.

Coada ei se înălţă de plăcere, ba chiar trupul lui Chaypas fremătă scurt, cu ochii alunecând într-o parte şi închizându-se. Era la limita flirtului, şi lui îi trecu prin minte că femeia era deosebit de atrăgătoare. Dar avea să ude tăciunii înainte să ia foc.

Era al treilea născut, dar cu standardele lui, considerabil mai ridicate decât ale multora mai bine poziţionaţi social. Urban şi sofisticat în multe feluri, Supaari VaGayjur era cât se poate de burghez în altele.

Trimise un comisionar după un jilţ şi, înăbuşindu-şi căscatul, aşteptă cu Chaypas în curte până ce acesta apăru, la puţin timp după al doilea apus. Abia dacă o mai vedea când urcă în jilţ, dar mireasma fundelor sale era nemaipomenită; avea gusturi minunate la parfumuri şi o eleganţă naturală pe care Supaari o admira.

— *Sipaj*, Chaypas, rosti cu voce domoală, drum bun până la Ezao şi înapoi către casă.

Ea îi răspunse la rămas-bun şi râse scurt când cărătorii ridicară jilţul, făcându-l să se clatine.

Să fii dus pe străzile înguste ale oraşului ca un lord era un tratament luxos de care prea puţini Runa aveau parte. Supaari se simţea cu adevărat mulţumit să-i ofere o seară de neuitat, o plimbare la înălţime prin mulţimile de Runa ale oraşului, libere să-şi vadă de treburi în lumina abia înmugurită a serii, în vreme ce Jana'ata dormeau. Briza ce sufla pe deasupra golfului avea să-i înalţe împrejur fundele, ca pe nişte norişori, iar mireasma lor avea să se ridice precum ceaţa dintr-o căldare înspumată de râu. Mâine, negustorii din tot oraşul Gayjur aveau să caute funde la orice preţ, iar Supaari VaGayjur avea să le aibă pe toate, până la ultimul crâmpei.

○ ○ ○

Ţinea de destinul Sofiei Mendes să îmbogăţească investitori ce-i erau necunoscuţi. Părul des şi negru, care-o inspirase pe Chaypas să inventeze o modă nouă, era în momentul acela dat cu neglijenţă pe spate, iar fundele legate de Askama alunecaseră în dezordine. Iritabilă cum era, le-ar fi tăiat de acolo fără să stea pe gânduri, dacă ar fi avut o foarfecă la îndemână. Îşi făcuse cafea, din obişnuinţă, dar astăzi era prea cald ca s-o bea şi cafeaua se răcea lângă cotul ei; nu peste mult timp, o asemenea risipă nebunească avea să devină şocantă. Totuşi, pe

moment, frumuseţea, podoabele şi bogăţia îi erau mai străine minţii sale decât de obicei, când nu o preocupau, oricum, mai deloc. Intelectul său era pe deplin ocupat cu sarcina de a găsi un răspuns pe măsură la insinuarea lui Emilio Sandoz că ar fi fost proastă.

— Pot să-ţi explic iarăşi, dar nu pot să şi înţeleg pentru tine.

— Eşti insuportabil, şopti ea.

— Nu insuportabil, ci corect, îi răspunse el, tot în şoaptă. Dacă preferi să memorezi separat fiecare declinare, n-ai decât, din partea mea. Dar structura e absolut clară.

— E o generalizare falsă. Nu are niciun sens.

— O, şi presupun că atribuirea de genuri meselor şi scaunelor şi pălăriilor şi declinarea substantivelor pe baza asta *are* sens? Limbajul e arbitrar prin natura lui, o informă el. Dacă vrei sens, apucă-te de analiză matematică.

— Sarcasmul nu este un argument, Sandoz.

Emilio luă o gură bună de aer şi începu iarăşi, fără să-şi ascundă nerăbdarea.

— În regulă. Încă o dată. Nu e abstract contra concret. Dacă aplici regula asta forţat pe Ruanja, o să faci continuu greşeli. Este spaţial contra nevăzut ori nonvizual.

Întinse mâna spre tableta ce se afla pe masa dintre ei şi împunse cu degetul o porţiune a ecranului, atent să n-o tulbure pe Askama, care-i adormise în braţe.

— Gândeşte-te la un grup anume. Animal, vegetal sau mineral: toate cuvintele astea denotă ceva ce ocupă spaţiu într-un fel sau altul şi sunt declinate conform acestui model. Mă urmăreşti? zise arătând spre altă secţiune a ecranului. În contrast, substantivele astea sunt nonspaţiale: gând, speranţă, afecţiune, învăţare. Şi acest grup preia al doilea model de declinare. E clar până aici?

Concret şi abstract, la naiba, gândi ea, încăpăţânată.

— Mda, bine. Ce nu înţeleg eu este…

— Ştiu ce nu înţelegi! Nu te mai certa cu mine şi ascultă! zise el, ignorându-i privirea tăioasă. Regula principală este că orice poate fi văzut intră întotdeauna în categoria celor care ocupă spaţiu, fiindcă prin văz îţi dai seama că sunt spaţiale, aşa că foloseşti prima declinare. Şmecheria e că orice lucru care nu se vede, inclusiv, dar fără a se limita la lucruri ce sunt inerent nonvizuale, primeşte a doua declinare.

Se lăsă brusc pe spate, aruncând o privire către Askama şi băgând de seamă, cu uşurare, că nu se trezise.

— Acum te invit să îţi arăţi dezacordul. Te rog, încearcă numai.

Îi găsise punctul nevralgic. Cu faţa luminoasă precum fildeşul în razele de soare, se aplecă spre el, gata să-i aplice lovitura de graţie.

— Acum nici zece minute Askama a zis *Chaypas-ru zhari i washan* şi a folosit declinarea nonvizuală, cum îi spui tu. Dar Chaypas e foarte voluminos. Chaypas, mai mult ca sigur, ocupă suficient spaţiu…

— Da. Bravo, perfect. Acum gândeşte!

O lua de sus. Sofia se holbă la el, cu gura căscată, gata să explodeze, când, brusc, se lămuri. Lăsându-şi capul să-i cadă în mâini, bolborosi:

— Dar Chaypas nu-i aici. Deci nu-l poţi vedea. Aşa că nu foloseşti declinarea spaţială. O foloseşti pe cea nonvizuală, chiar dacă Chaypas e concret, şi nu abstract.

Ea ridică privirea şi-l văzu rânjind.

— *Nu suport* când eşti infatuat.

Ochii negri sclipeau triumfător. Emilio Sandoz nu făcuse niciun legământ de falsă modestie. Analiza era o reuşită şi era teribil de mulţumit de el însuşi; nu-i scăpase nici faptul că ar fi izbutit să câştige pariul făcut de Sofia cu Alan Pace. Luaseră contact cu Runa de doar şapte săptămâni, însă reuşise deja să înţeleagă mare parte din gramatică. Fir-ar, chiar că sunt bun, îşi spuse lăţindu-şi şi mai mult zâmbetul, în vreme ce Sofia îl măsura cu ochii mijiţi, încercând să

se gândească la un caz în care modelul nu se potrivea.

— Bine, bine, zise repezită, luându-şi tableta de pe masă, mă dau bătută. Dă-mi câteva minute să transcriu totul.

Erau o echipă bună. Sandoz era un maestru al disciplinei sale, însă ea scria cu mult mai bine, repede şi clar. Deja trei lucrări, avându-i ca autori pe „E.J. Sandoz şi S.R. Mendes“, fuseseră trimise acasă prin radio, pentru a fi publicate în reviste ştiinţifice.

După ce termină cu notiţele, Sofia ridică zâmbitoare privirea. Văzuse adesea, la studenţii de la şcoala talmudică pe care părinţii ei îi invitau adeseori la cină pe când era fetiţă, amestecul de inteligenţă incisivă şi visare, stilul intelectual jovial şi combativ şi tendinţa de retragere într-o lume interioară şi îndepărtată. În picioarele goale, Sandoz era bronzat ca scorţişoara şi purta un şort kaki şi un tricou larg, negru cu care-şi înlocuise sutana, imposibil de purtat pe o vreme atât de fierbinte. Şi Sofia era la fel de cafenie, la fel de brunetă şi subţire, îmbrăcată la fel de simplu, şi putea înţelege de ce Manuzhai crezuse, la început, că erau „tovarăşi de progenitură“. Noţiunea fusese amuzantă şi stânjenitoare, fiindcă Manuzhai le explicase prin pantomimă ce înţeles avea cuvântul, însă înţelegea cum ar fi putut un Runao să ajungă la o asemenea concluzie.

Askama oftă şi se întinse un pic. Emilio reveni la viaţă şi se uită la Sofia cu ochi rotunjiţi, alarmaţi. Îi era dragă Askama, dar trăncănea necontenit; aţipeli ca aceasta erau o uşurare bine-venită.

— Mă întreb, zise Sofia abia auzit, când fu clar că Askama nu se trezise, dacă un Runao orb ar folosi întotdeauna declinarea nonvizuală.

— *Asta* e o întrebare interesantă, rosti Emilio înclinând cu respect capul, făcând-o să se simtă invadată de mulţumirea de a-şi fi recăpătat recunoaşterea intelectuală.

El stătu pe gânduri un timp, legănându-se uşor în scaunul-hamac, cu piciorul subţire sprijinit pe o tulpină de *hampiy* şi degetele mângâind blăniţa

moale de după urechile Askamei. Apoi surâsul, luminos precum soarele, reapăru.

— Dacă poţi simţi un lucru, atunci ştii şi că ocupă spaţiu! Te uiţi la ceva cu contur, formă sau textură. Punem pariu?

— *Lejano,* poate, sau *tinguen*, sugeră ea. Fără pariuri.

— N-ai tupeu! Aş putea să mă înşel, zise el cu glas voios, dar mă îndoiesc.

Zâmbi pe deasupra creştetului Askamei, apoi privirea i se întoarse asupra micii turme de *piyanot* ce păştea pe câmpie, dincolo de coronamentul adăpostului *hampiy*.

○ ○ ○

— Le stă bine împreună, nu? zise Anne în vreme ce se plimba cu D.W. pe malul înălţat al bulboanei.

— Da, domniţă, se arătă de acord D.W. Chiar aşa.

Toţi ceilalţi erau ocupaţi ori dormeau, iar ei doi nu-şi găseau liniştea. Anne propusese o plimbare, iar D.W. o însoţise cu bucurie. Manuzhai îi avertizase, în repetate rânduri, să nu iasă la plimbare singuri. Un *djanada*, orice ar fi fost acela, putea să-i înhaţe; aşadar, se deplasau câte doi, mai degrabă ca să-i liniştească pe Manuzhai şi pe ceilalţi Runa decât dintr-o frică serioasă de prădători şi bau-bau.

— Eşti gelos? întrebă Anne. Doar sunt amândoi ai tăi, într-un fel.

— Drace, nu-s sigur că gelozie e cuvântul potrivit, făcu D.W., aruncându-şi privirea şuie, un moment, asupra lui Emilio şi a Sofiei, care se bucurau de tihna din *hampiy*, alături de Askama. Se întoarse apoi spre Anne, îi aruncă un rânjet strâmb şi scurt, apoi cătă spre vest, dincolo de râu.

— E ca şi cum ai vedea Notre Dame într-un meci de fotbal cu Universitatea Texas. Nu prea ştii la ce să te-aştepţi.

Anne râse aprobator şi-şi lăsă capul pe umărul lui.

— Oh, D.W., te iubesc. Pe bune. Ei, de fapt mereu am avut o slăbiciune pentru tipii în uniformă.

Era o ocazie pentru deschidere, iar el intră în joc, zâmbind.

— Şi tu?

— Infanteria marină caută oameni de onoare, intonă Anne, citând vechiul slogan de recrutare în vreme ce păşeau către sud.

— Mda, păi, şi eu la fel căutam.

Ochii săi rămaseră fixaţi spre ce se vedea drept înainte; începu să îngâne încetişor un cântecel: „Dar asta a fost demult şi foarte departe“.

— Exact, zâmbi Anne. Dragule, cel mai apropiat dulap în care să ţii ascuns lucrul ăsta e la patru ani şi ceva lumină de aici. Sofia ştie. Eu ştiu. Marc…

— E duhovnicul meu.

— Jimmy şi George habar n-au, dar oricum nu le-ar păsa defel, zise Anne. Aşa că mai rămâne Emilio.

D.W. se lăsă încet în genunchi şi-i făcu Annei semn să stea în spate. Întinse mâna, cu grijă, peste un smoc de frunze ca de lavandă şi rămase aşa câteva clipe. Apoi mâna îi ţâşni înainte, acoperind atentă, apoi ridicând de jos un gât-de-şarpe, mic, cu două picioare, care fusese aproape indetectabil în încercarea de a se insinua în vizuina altcuiva, căutând de mâncare. Se ridică şi i-l întinse Annei.

— Ce drăguţ e! Uite, la ăsta se văd şi nişte urme de membre atavice în faţă, exclamă ea ţinându-l ridicat pentru ca el să vadă. Nu găsesc niciodată chestii aşa. Eşti nemaipomenit.

— Dacă creşti cum am crescut io, domniţă, înveţi un lucru sau două despre camuflaj.

— Sunt sigură de asta, zise ea şi puse înapoi gâtul-de-şarpe lângă vizuină, apoi îşi continuară drumul. Emilio te ridică în slăvi, D.W. OK, sigur. Probabil că mai are în el nişte aberaţii macho la care mai trebuie să se gândească, dar e capabil să-şi ajusteze atitudinea.

— Drăcie, pricep asta, zise D.W., şi nu mi-e ruşine de ce sunt. Dar dacă ar fi ştiut când era puşti, nu s-ar fi apropiat nici la un kilometru de mine. Şi după atâţia ani în care n-a ştiut, ce rost mai are să zic ceva?

— Ca să te uşurezi de o greutate. Ca să fii acceptat cu totul pentru ceea ce eşti.

El zâmbi fără s-o privească şi-şi întinse un braţ peste umerii ei.

— Doar nu-ţi închipui că o să te dispreţuiască.

— Păi, vezi, exact asta e problema, Anne. Mi-e teamă că o să se preocupe mai mult de mine. Vreau să spun că, adică, mi-e teamă ca toată chestia să nu-i ocupe prea mult mintea şi n-aş vrea să-l distrag cu chestii nesemnificative tocmai acum. Sigur, şi-ar da seama că am jucat de-a dreptu' cu el tot timpu' ăsta…

— Ca să spunem aşa.

— Nu mi-am ales vorbele bine, zise el râzând şi scoţând din pământ un bolovan, cu piciorul. Nu e ca şi cum l-aş fi minţit vreodată, doar că tema n-a fost niciodată atinsă. Nu l-am întrebat niciodată dacă era hetero şi nici el nu m-a întrebat dacă nu cumva eram. Cel mai aproape de subiect am ajuns odată când m-a întrebat despre altcineva, cu ani în urmă. I-am spus că, fir-ar să fie, nu ne-abţinem toţi de la acelaşi lucru.

— Şi ce a înţeles din asta? întrebă zâmbitoare Anne.

— A luat-o cum a picat.

D.W. aruncă o privire către munţii dinspre sud. Undeva, de cealaltă parte a piscurilor, era mormântul lui Alan Pace.

— Anne, uite, lucrurile stau bine cum stau. Nu vreau nimic de la Emilio. Ce mi-a umblat mie prin cap cu ani în urmă e treaba mea. Şi e istorie.

La asta Anne nu putea obiecta. Ar fi putut spune acelaşi lucru dacă s-ar fi aflat în poziţia lui.

— Bine, bine, mesaj recepţionat.

— Mulţumesc că te-ai gândit, Anne, pe cuvânt. Şi în alte circumstanţe ai avea, probabil dreptate. Dar aici, şi acum…

D.W. se aplecă să ridice piatra pe care o scosese din pământ şi o azvârli peste bulboană, cu iuţeală şi precizie. Piatra căzu şi se rostogoli, cu zgomot, în râul de dedesubt.

— Ce mă preocupă e imaginea de ansamblu. Ştii, ca şi mine, că în misiunea asta totul a fost aşa, al naibii de miraculos. Şi Emilio e cheia. Nu vreau să

tulbur apele! Nu vreau să se gândească la *mine*. Şi nici la Mendes, de fapt. N-o să fac o mare chestie din faptu' că lucrează împreună, fiindcă se descurcă de minune. Şi fac cercetare ca lumea. Dar, sincer să fiu, mă abţin.

Se lăsă tăcerea. Anne se aşeză, cu picioarele atârnând peste muchia pietroasă. D.W. mai rămase un timp în picioare, neîncrezător în rezistenţa formaţiunii, apoi însă i se alătură şi îşi făcu de lucru aruncând pietre în abis.

— D.W., nu mă cert cu tine. Întrebam şi eu, bine?

El încuviinţă, lăsând-o să continue.

— Să spunem că Era Miracolelor nu s-a terminat încă, OK? De dragul discuţiei. Şi suntem de acord că Emilio e special. Dar şi Sofia, nu?

— Nici pe departe.

— Ei bine, mie mi se pare că există o teologie destul de puternică ce ia partea dragostei, sexului şi familiei. Mi se pare că un Personaj destul de autoritar a comentat cândva că nu este bine ca omul să fie singur. Roma, cu ascunzişurile ei, e tare departe, sublinie ea cu asprime. Lipsim de aproape două decenii. Poate acum preoţii se pot căsători! Şi, în orice caz, nu pricep cum l-ar înşela Emilio pe Dumnezeu dacă ar iubi-o pe Sofia.

— Anne, înaintezi pe o cale abruptă, zise D.W. scoţând la iveală şi aruncând încă o mână de pietricele. Un spasm de durere îi străbătu faţa, dar Anne îl puse pe seama subiectului discuţiei.

— Of, la dracu', nu ştiu. Poate n-o să conteze nici cât negru sub unghie. Poate o să fie fericiţi şi-o să aibă o gaşcă de copii frumoşi, iar Dumnezeu o să-i iubească pe toţi…

Mai rămaseră să asculte vuietul râului şi să se uite la cerul dinspre vest, care era împodobit acum în culorile primului apus. D.W. părea să cugete la ceva, aşa că Anne aşteptă să vorbească iar.

— Zi-mi şi tu ce crezi, fiindcă-mi tot învârt asta-n cap. Dar, Anne, zise cu glas stins, mi se pare că sfinţenia, ca şi geniul, e înrădăcinată într-un fel de persistenţă inspirată. O dorinţă continuă pentru un

singur lucru. Eu genul ăsta de constanţă şi concentrare îl văd în Emilio.

— D.W., vorbeşti serios? zise Anne încremenind, cu ochii mari. Crezi că Emilio e un sf…

— N-am zis asta! Discut aşa, în general. Dar am stat la sfat cu Marc şi da, văd potenţialu', şi e treaba mea să protejez asta, Anne.

Ezită o clipă, apoi mărturisi:

— Poate n-ar fi trebuit, dar am folosit cuvântu' cu „s" într-un raport pe care l-am trimis la Roma. Le-am zis că avem printre noi un mistic autentic, de prima mână. Dăruit lui Dumnezeu şi, în anumite momente, în comuniune deplină cu iubirea divină, aşa am formulat io.

Aruncă şi ultimele pietre, îşi curăţă praful de pe mâini şi se aplecă să privească prăbuşirea huruitoare a pietricelelor, cu coatele pe genunchi şi mâinile osoase atârnându-i între gambe.

— Afurisită problemă de gestionat, zise după o vreme. Nu se învaţă despre asta acasă, la Celebra Şcoală pentru Părinţi Superiori.

Anne simţi că nu mai are nimic de spus. Îşi aţinti privirea spre vest, unde cerul aducea cu o frişcă prin care se iţeau boabe de căpşuni şi zmeură, afine şi bucăţi de mango. Nu se mai sătura de culorile de aici.

— Şi, Anne, continuă îngândurat D.W., mă-ngrijorează şi cum stă Mendes în toată povestea. Sunt teribil de ataşat de fata asta şi nu vreau s-o văd suferind. E numai îndrăzneală şi minte brici pe dinafară, Domnul s-o aibă în grijă, dar înăuntru' copilului ăstuia e numa' ciob de sticlă. Dacă e să aleagă, Milio o să-l aleagă pe Dumnezeu, şi mi-e frică să mă gândesc cum o să se împace Sofia cu asta. Să nu cumva s-o încurajezi să preia iniţiativa, pricepi?

D.W. se ridică în picioare. Annei i se păru că preotul e cam palid, dar următoarea lui remarcă o făcu să tresară şi să nu se mai preocupe de asta.

— Păcat că Sofia n-a căpătat o slăbiciune pentru Quinn sau Robichaux.

Anne se ridică şi ea în picioare şi se încruntă, nedumerită.

— Jimmy, da! Însă Marc? Eu credeam că e… ştii tu. Credeam că…

— Credeai că Robichaux-i *gay*? mugi D.W., făcând o duzină de coronariene să se ridice în aer ca nişte săgeţi.

Îşi petrecu braţul slăbănog pe după umerii Annei, distrat în mod evident de concept.

— Măi, măi, nu-nu-nu. Nici la distanţă de-o poştă. Marc Robichaux, o informă în vreme ce continuau să meargă, e îndrăgostit de natura cu N mare, iar femeile sunt cel mai bun exemplu de natură pentru Marc! Îi plac doamnele. Marc, în felu' lui, e şi el mistic. Realitatea lui Dumnezeu e, pentru el, peste tot. E aproape ca-n teologia islamică. Robichaux nu face diferenţă între natural şi supranatural. Toate-s pentru el una şi le adoră pe toate. Mai ales dacă-i de sex femeiesc.

O privi pe Anne, care se holba mai departe la el, şi râse.

— Acuma să vezi problemă de gestionare! Provincia a trebuit să-l pună să lucreze la o şcoală de băieţi, ca să nu intre în belele. Nu s-a dat la nimeni niciodată, da-i un ticălos fercheş, şi de la una se ajunge la alta. Nu putea spune nu dacă o femeie îi făcea avansuri. Şi i-au făcut, cum să nu. Cel mai bun la tăvăleală în scop terapeutic din Quebec, asta am auzit io.

— O să ţin minte, zise Anne, care nu mai putea respira de râs, însă asta n-o opri să adauge: deci celibatul e opţional.

— Ei bine, cumva aşa trebuie să fi fost pentru Marc, demult. A venit o vreme când a ştiut să-şi schimbe calea. Dar na, fii atentă! Asta ilustrează ce-am zis despre Emilio, rosti cu emfază D.W. Pentru Emilio, separarea dintre natural şi supranatural e de fond. Dumnezeu nu-i peste tot, Dumnezeu nu-i imanent. Dumnezeu e pe-acolo pe undeva, unde poate fi atins ori se poate tânji după el. Şi, crede-mă pe cuvânt, celibatul e pentru Emilio parte din

înţelegere. E-o cale de concentrare a vieţii pe un singur lucru. Şi, întâmplător, ştiu că pentru el a mers. Nu ştiu dacă l-o fi găsit pe Dumnezeu sau dacă Dumnezeu a venit după el…

Vedeau din nou adăpostul *hampiy*, scăldat în lumina ca de aramă topită ce se prelingea dinspre vest. Askama era tot în braţele lui Emilio, părând să doarmă. Capul Sofiei era aplecat peste tableta-computer. Emilio îi observă şi ridică o mână. Îi răspunseră la fel.

— OK, OK, văd unde baţi, spuse Anne. O să mă ţin departe de asta. Poate o să se rezolve toate până la urmă.

— Aşa sper. Sunt multe în joc, pentru amândoi.

Îşi apăsă stomacul cu palma şi se strâmbă.

— Fir-ar.

— Eşti bine?

— Da, sigur. E de la nervi. Reacţionez cu stomacul la toate astea. Ştiam că ştii, dar când o spui în gura mare e altceva.

— Cum sună teologia ta, D.W.? întrebă Anne oprindu-se la capătul cărării ce ducea către povârniş.

— Of, drăcie. În zilele mele bune? Încerc să-mi ţin mintea ocupată cu amândouă experienţele lui Dumnezeu: cea transcendentă şi cea intimă. Şi-apoi, continuă el cu un zâmbet scurt, sunt zile când mă gândesc că, dincolo de toate astea, Dumnezeu trebuie să fie un comediant cosmic.

Anne îl privi ridicând din sprâncene.

— Anne, bunul Dumnezeu a decis să-l facă pe D.W. catolic, liberal, urât, gay şi poet de ocazie, apoi a făcut să se nască în Waco, Texas. Zi şi tu, o divinitate serioasă ar face aşa ceva?

Şi râzând aşa, o apucară spre treptele ce duceau la apartamentul cioplit în stâncă unde le era acum căminul.

○ ○ ○

Obiectul acestei conversaţii nu cunoştea cât de multă atenţie atrăsese exaltarea sa sufletească. Emilio Sandoz transpira de zor cu Askama în braţe, iradiind căldură ca un al patrulea soare în după-amiaza târzie.

Dacă, în loc să presupună că medita asupra slavei lui Dumnezeu ori că sintetiza vreun model nou şi bine chibzuit de gramatică Ruanja, cineva l-ar fi întrebat ce mai face, ar fi zis, fără ezitare: „Mă gândeam ce bună ar fi o bere acum“.

O bere şi un meci de baseball la radio, pe care să-l asculte cu jumătate de ureche cât lucra, asta ar fi însemnat perfecţiunea. Însă, chiar şi fără cele două momente de nespusă încântare, era pe deplin fericit şi o ştia.

Ultimele săptămâni se dovediseră pline de revelaţii. Acasă, ori în Sudan sau Arctica, asistase la acte de imensă generozitate, de altruism şi de trăire sufletească, şi se simţise, în acele momente, aproape de a-l cunoaşte pe Dumnezeu. De ce, se întrebase odată, ar fi creat un Dumnezeu perfect Universul? Ca să fie generos cu el, asta credea acum. Din plăcerea de a vedea cum sunt apreciate darurile pure. Poate asta însemna să-l găseşti pe Dumnezeu: să vezi ce ţi s-a dat, să pricepi generozitatea divină, să apreciezi lucrurile mari şi mici…

Sentimentul că era cuprins cu totul — saturat şi pătruns — trecuse inevitabil. Nimeni nu poate exista astfel pentru mult timp. Memoria stării aceleia încă îl străfulgera şi uneori simţea cum se ridică valul la un nivel profund al sufletului său. Existaseră şi ocazii când nu fusese în stare să termine nici rugăciunea — abia o putea începe, cuvintele erau prea mult pentru el. Dar, cu trecerea zilelor, totul devenise mai obişnuit, şi până şi asta părea un dar. Avea de toate aici. Muncă, prieteni, bucurie adevărată. Uneori îl izbea cunoaşterea acestui fapt şi pieptul i se strângea de intensitatea recunoştinţei.

Momentele simple erau pline de mulţumire. Ca acum: sub coronamentul unui arbore *hampiy,* cu Sofia şi Askama, aici pe platou, unde puteau lucra după-amiezile câtă vreme ceilalţi dormeau, fără prea multe întreruperi şi chibiţări. Chaypas le arătase cum să-şi facă un adăpost simplu şi aerisit prin deschiderea unui coridor către luminişul natural din mijlocul copacilor. Arborii mai bătrâni aveau cam

cinci până la şapte metri în diametru şi treizeci sau patruzeci de tulpini drepte, ce creşteau ca nişte tufe formând o umbrelă de frunze. Perdeaua foioasă era atât de deasă, încât oprea orice ploaie, cu excepţia celor mai abundente, să ajungă în regiunea centrală a copacului, iar tulpinile din interior se uscau natural, lăsând un inel exterior format din cele vii. Nu trebuia decât să faci loc în centru şi să aduci pernele şi hamacurile, pe care să le atârni de crengile de deasupra.

Amorţită de căldura toridă a după-amiezii, de discuţiile plicticoase şi de tonul ciudat de monoton al străinilor, Askama se relaxa, iar el îi simţea respiraţia încetinind şi dulcea ei greutate lăsându-se la pieptul lui. Sofia zâmbea, arătând cu bărbia spre copil, iar vocile le scădeau şi mai mult. Uneori nu făceau decât să se uite la Askama cum doarme, bucurându-se de liniştea atât de preţioasă.

Ceilalţi se plângeau de sporovăiala neîncetată şi de apropierea fizică continuă care le plăcea sătenilor Runa, de felul cum se adunau unii lângă alţii şi împrejurul străinilor, cu cozile încolăcite peste picioare, într-un amestec de căldură şi moliciune, în cavernele răcoroase săpate în versantul stâncos. Lui Emilio i se părea frumos. Nu-şi dăduse seama ce înfometat era după atingere, cât de izolat fusese vreme de un sfert de veac, ca acoperit de un scut invizibil, înconjurat de un strat de aer. Runa nu aveau pudori fizice şi erau afectuoşi. Ca Anne, gândi el, dar şi mai mult încă.

Emilio îşi dădu deoparte cu o mână părul ce-i cădea pe frunte şi coborî privirea spre Askama, sucindu-se în hamacul conceput de George pentru el. Manuzhai îl făcuse după schiţa lui George, depăşind planul pe care-l furnizase el, cu mâinile ei uimitoare împletind la iuţeală modele complicate din nuieluşele de coşuri. Manuzhai stătea adeseori cu el, Sofia şi Askama în *hampiy*, iar lui îi plăcea vocea acestei Runao, joasă şi aspră. La fel ca a Sofiei, dacă stătea să se gândească, dar neobişnuită la poporul lui Manuzhai. Şi îi plăcea melodicitatea limbii Ruanja.

Ritmul şi sunetul îi aminteau de portugheză, domoală şi lirică. Era o plăcere să lucrezi cu limba asta, plină de surprize structurale şi încântări conceptuale…

Sofia pufni, şi el ştiu că avusese dreptate când femeia se lăsă cu spinarea în scaun şi-i aruncă o privire răutăcioasă.

— *Lejano'nta banalja*, citi ea. *Tinguen'ta sinoa da.* Ambele spaţiale.

— Notează, dacă eşti bună, zise Sandoz cu faţă gravă, dar cu luminiţe în ochi, cu câtă măreaţă lipsă de infatuare primesc vestea ta.

Sofia Mendes îi zâmbi cu drăgălăşenie bărbatului pe care aproape că se mulţumea să-l numească prieten şi coleg.

— Mănâncă rahat, îi zise, şi mori.

— Doamna doctor Edwards are o influenţă lamentabilă asupra vocabularului tău, zise cu dezaprobare în glas Emilio, apoi continuă pe nerăsuflate.

— Acum că ai adus vorba, rahatul s-ar potrivi, desigur, în regulile pentru declinarea spaţială versus cea nonvizuală, dar ce părere ai de o băşină? Băşina ar fi declinată la nonvizual, sau ar considera Runao o asemenea mireasmă ca aparţinând unei categorii ce implică existenţa a ceva solid? Frivolitatea ta nu este bine-venită, Mendes. Asta-i o cercetare lingvistică serioasă. Putem să mai scriem un articol pe tema asta, îţi promit.

Sofia îşi ştergea lacrimile de râs.

— Şi s-o publicăm unde? În *Jurnalul Interplanetar al Gazelor Intestinale şi Sunetelor Neplăcute?*

— Stai! Uite, altă categorie. Zgomot. Uşor, e nonvizual. Aşa ar trebui. Sau poate nu. Încearcă *enroa*.

— Gata, mă dau bătută. M-am săturat, declară Sofia. E prea cald şi am ajuns să ne prostim prea tare.

— Măcar nu-i infatuat, sublinie el.

Askama, trezită de râsete, căscă şi-şi întinse gâtul ca să se uite la Emilio.

— *Sipaj,* Meelo. Ce-i aceea „infatuat“?

— Ia să căutăm, sugeră Sofia cu un aer voios, făcându-se că se uită în dicţionarul de pe tabletă şi vorbind intenţionat peste capul Askamei. Aici e! Infatuat. Zice Sandoz virgulă Emilio; vezi şi nesuferit.

Ignorând-o pe Sofia, Emilio îşi coborî privirea către Askama şi, cu aplomb perfect, o asigură:

— E un termen de alint.

○ ○ ○

Adunară jucăriile Askamei, tabletele-computer şi ceaşca de cafea a Sofiei, pe care ea o dădu pe gât, şi o porniră spre adăposturile de pe versant în lumina piezişă, cu un soare deja apus, altul coborând iute, şi doar cu al treilea, cel mai roşiatic şi mai puţin arzător, rămas în înaltul cerului. Cu toată zăpuşeala acelor zile, Jimmy Quinn era de părere că vremea avea, în curând, să se schimbe. Ploaia nu mai era torenţială, ci doar abundentă, iar căldura din ultima perioadă fusese mai uscată, mai puţin enervantă. Runa nu comentau asemenea lucruri. Vremea era pur şi simplu şi nu se discuta mare lucru despre ea, cu excepţia descărcărilor electrice, care îi speriau şi păreau să provoace multă vorbă.

Sofia ajunse la apartament cu mult înaintea lui Emilio şi a Askamei, fără să fie întârziată de colcăiala copiilor ce se foiau în jurul lui Sandoz, trăgând de el şi necăjindu-l, sperând ca vreun deliciu nou sau vreun alt lucru uimitor să apară ca prin minune din mâinile sale. Cea mai mare parte dintre VaKashani dormeau pe căldură, iar acum satul se trezea pentru a doua serie de activităţi ale zilei. Emilio se opri să vorbească cu diferite persoane pe aleile înguste, zăbovind pe terase, admirând ce mai învăţase să facă vreun bebeluş şi măgulind vreun tânăr cu câte o întrebare ce-i permitea să-şi arate o nouă competenţă, acceptând bucăţele de hrană sau câte o sorbitură de ceva dulce în drum spre casă. Se înserase când ajunse, iar Anne aprinsese deja torţele, sursă de interes mut printre Runa, care erau poate surprinşi de ochii minusculi ai musafirilor lor cu un

singur iris, dar care măsurau compensaţiile tehnice ale acestui handicap cu priviri cercetătoare şi timide.

— Cea mică a lui Aycha se ţine deja pe picioruşe, anunţă Emilio intrând dinspre terasă, acompaniat de Askama şi de alţi trei prieteni de-ai ei, prinşi de diferite membre ale lui şi vorbind cu toţii.

Anne ridică ochii.

— Şi al lui Suway la fel. Nu-i drăguţ? Când un copil uman n-ar face decât să cadă în poponeţ, puştii ăştia înalţă cozile în sus şi se menţin în picioare. Puţine lucruri sunt mai încântătoare decât funcţionarea imprecisă a unui sistem nervos imatur.

— A mai văzut cineva copii mici? întrebă Marc dintr-un ungher al încăperii mari, cu formă neregulată.

Realizase o numărătoare aproximativă a populaţiei în dimineaţa aceea; avea, de fapt, greutăţi în a deosebi indivizii unii de alţii.

— Structura populaţiei e destul de bizară, asta dacă nu există un sezon de împerechere distinct — sunt grupe de vârstă cu pauze mari de timp între ele. Şi mi se pare că ar trebui să fie mai mulţi copii, dat fiind numărul adulţilor.

— Mie mi se pare că-s o groază de copii, zise cu osteneală în voce Emilio, ridicând vocea peste gălăgia de necrezut pe care o pot produce patru copii mici. Legiuni. Hoarde. Armate.

Anne şi Marc se lansară într-o discuţie despre mortalitatea infantilă, pe care Emilio încercă să o urmărească, fără a reuşi însă, din cauză că Askama îl trăgea de o mână, iar Kinsa încerca să i se caţere în spate.

— Dar par toţi aşa de sănătoşi, zicea Anne.

— Sănătoşi şi zgomotoşi, zise Emilio. *Sipaj, Askama! Asukar hawas Djordj*. *Kinsa, tupa sinchiz k'jna, je?* George, se poate zece minute? Jimmy?

George o luă în braţe pe Askama, iar Jimmy le distrase celorlalţi copii atenţia suficient timp pentru ca Emilio să coboare până la râu şi să se spele într-o oarecare intimitate, înainte de cină. Când reveni în apartament, descoperi că numărul celor prezenţi mai

scăzuse. Askama plecase să se joace cu prietenii ei, cum făcea adesea dacă Emilio dispărea din raza ei vizuală. Manuzhai plecase în vizită. Putea să nu se mai întoarcă deloc; sau exista o probabilitate la fel de puternică să se întoarcă cu şase sau şapte musafiri care să-şi petreacă acolo noaptea. Chaypas era plecat cu treburi, pentru o perioadă nespecificată de timp. Pentru Runa, timpul nu părea important. Nu existau calendare sau ceasuri. Cel mai apropiat cuvânt găsit de Emilio care să reflecte ideea era unul ce se referea la coacerea recoltei.

— Domniţa Mendes zice că ţi-ai petrecut ziua fiind extrem de deştept, rosti tărăgănat D.W. în vreme ce Emilio se aşeza la masă.

— N-am zis aşa ceva, ripostă Sofia. Am zis că şi-a petrecut după-amiaza ridicând sentimentul de superioritate la rang de artă. Analiza a fost extrem de deşteaptă.

— O distincţie foarte fină, sublinie Anne.

Lăsă un castron pe masa de lemn şi se afundă într-o pernă alături de George, apoi adăugă:

— Nu-i *îngrozitor* când are dreptate?

— Sunt un om simplu, încerc doar să-mi fac treaba, zise Emilio pe un ton lezat, şi pentru asta se aruncă în capul meu ranchiună şi sarcasm.

— Bun, deci care-i deşteptăciunea analizei? rosti morocănos D.W. Fiule, am rapoarte de completat.

Îşi lăsase farfuria deoparte aproape imediat. Emilio făcu la fel, fiindcă îşi potolise foamea cu gustările care i se tot băgaseră pe gât pe drumul prin sat. Ca şi Jimmy Quinn, observase la un moment dat D.W., Runa mâncau de toate, neîntrerupt, şi nici vorbă să te duci în vizită la cineva fără să fii hrănit; nu exista să „nu-ţi fie foame“. Ceea ce însemna că proviziile aduse de pe Pământ aveau să dureze mai mult decât se aşteptaseră. Asta nu făcea chestiile Runa mai bune la gust, deşi păreau să fie îndeajuns de nutritive pentru ei.

Emilio petrecu următoarele zece minute explicând regulile de declinare descoperite în dimineaţa aceea. Spre intensa satisfacţie a Sofiei, toţi o confundară la

început cu ideea de substantive concrete şi abstracte, cum făcuse şi ea. După ce sesizară logica, li se păru absolut rezonabil, iar Anne declară că Emilio căpăta dreptul de a se simţi superior pentru exact jumătate de oră, pe care se oferi să o cronometreze pentru el. Emilio refuză onoarea, admiţând voios că se înfruptase deja din plin din autoadmiraţie.

— N-aş fi ajuns aşa departe fără Askama. Şi, în orice caz, spuse cu gravitate, există arii întregi ale limbii care rămân închise pentru mine. Sunt, de pildă, complet confuz în privinţa genurilor.

Jimmy pufni în râs şi D.W. mormăi: „Nu m-aş băga în chestia asta nici c-o prăjină de-un stânjen“, replică ce o făcu pe Anne să se înece cu mâncarea, în râsul tuturor. Emilio roşi şi-i invită să se maturizeze.

— Mă întreb ce-ar face cu un ecran AV. Sau cu echipamente pentru realitate virtuală, zise George, bătând-o pe spinare pe Anne, care se îneca de râs şi chicotea fără să se poată opri.

Erau foarte atenţi cu obiectele pe care le foloseau în prezenţa localnicilor Runa. Erau cu toţii implicaţi în studii care necesitau computere, dar, pe cât posibil, trăiau la fel ca şi sătenii.

— Marc, ce declinare folosesc pentru desene? întrebă Emilio. Creezi iluzia spaţiului. Ar folosi-o pe cea spaţială pentru hârtia în sine, dar ce se întâmplă cu imaginile?

— Nu mai ţin minte. O să fiu atent data viitoare când o să vină vorba, promise Marc. A văzut cineva ce face Kanchay? M-a urmărit când lucram la un portret, acum câteva săptămâni, şi a cerut materiale. Cred că n-a mai văzut nicăieri reprezentări bidimensionale ale volumelor, dar a produs deja nişte lucrări frumoase.

— Deci aşa a început! exclamă George.

Păruse o combustie spontană. Dintr-odată, cerneala, hârtia şi pigmenţii începuseră să apară în bărcile de comerţ şi toată lumea desena. Prin sat se împrăştiau necontenit asemenea tendinţe. Putea fi enervant. Ezitai până şi să-ţi sufli nasul de teamă ca nu cumva tot satul să se apuce de asta ca hobby.

— Ştiţi, încep să cred că Dumnezeu îi place mai mult pe tipii ăştia, zise Anne adoptând intenţionat un ton de copil gelos. Mai întâi, au o planetă mult mai mişto decât a noastră. Plante drăguţe, culori mai simpatice. Şi sunt mai arătoşi decât noi. Şi au mâini mai bune.

Runa aveau cinci degete, însă cele de la extremităţile palmelor erau opozabile pe deplin celorlalte trei; era aproape ca şi cum ar fi lucrat cu patru mâini umane simultan. Pe Anne o fascina felul în care stătea Askama în poala lui Emilio, cu degetele băgate în fundiţe, închipuind din ele model după model. Fundele erau parfumate diferit, iar combinaţia de culoare, miros şi împletitură constituia o mare parte a modei Runa. Restul consta în obiectele cu care-i înzestrai, din câte observase Anne.

— Şi noi care credeam că degetele noastre mari sunt destul de agile… dar părem aproape schilozi în comparaţie cu Runa.

— Nu, nu cred, zise Sofia. L-am întrebat odată pe Warsoa dacă mâinile noastre i se par ciudate şi a zis: „Dacă puteţi să adunaţi mâncare cu ele, atunci mâinile voastre sunt suficient de bune“. Perspectivă foarte practică.

— Artizanatul e superb, recunoscu Marc.

— E clar, zise George dispreţuitor, că se descurcă bine cu mâinile, dar nu ei sunt cei care au inventat radioul. Sau orice lucru mai avansat decât o daltă.

— Au sticlă, metal şi veselă, arătă Marc.

— Din comerţ, spuse George pe acelaşi ton. Nu le fac în sat. Îmi pare rău s-o spun, băieţi şi fete, dar nu mi se pare, una peste alta, că ar fi aşa de isteţi.

Emilio vru să protesteze, să spună că Askama învăţa foarte rapid, însă era ceva în observaţia lui George. Runa puteau fi perceptivi, însă uneori descoperise că unii dintre ei erau… nu tocmai grei de cap, însă cumva limitaţi.

— Baza tehnologică a acestei societăţi este culesul, zicea dezgustat George. Adună mâncare. Şi flori, fir-ar să fie. Naiba să mă ia dacă ştiu ce-or face cu ele.

— E pentru comerţul cu parfum, zise Sofia. Am impresia că se manufacturează mult în oraş. Sandoz, ţi-am spus că am aflat numele oraşului? E Gaiger sau Gaidjur, ceva de genul ăsta. Oricum, fiecare sat e specializat într-o anumită marfă pentru comerţ.

I se dăduse voie să asiste la ceva ce aducea cu un consiliu al satului şi aflase astfel o mulţime de informaţii.

— În Kashan e dezvoltată industria parfumului. Cred că Runa sunt mult mai interesaţi de mirosuri decât noi. De aceea cafeaua este atât de valoroasă.

Anne îşi drese vocea şi mişcă uşor din cap către D.W., rânjind.

Yarbrough mârâi, refuzând să se lase întărâtat. Spre continua sa iritare, cafeaua devenise cea mai căutată marfă a lor pentru comerţ. Şi mai rău încă, nici măcar nu era vorba despre cafea, ci despre aroma acesteia. Sofia îşi făcea câte o ceaşcă de noroi de-al ei turcesc, iar Manuzhai lua în mâini ceaşca, adulmeca mirosul şi-o trecea şi celorlalţi musafiri. Când se răcea, cafeaua ajungea înapoi la Sofia, care bea afurisenia. Echipajul iezuit putea plăti pentru aproape orice cu adulmecatul unei ceşti de cafea.

— Dar George are dreptate, zise Jimmy, care, ca şi George, era periculos de aproape să se lase plictisit de Runa.

Cei doi lucrau, în ultima perioadă, mai ales cu date astronomice şi meteorologice, însă tânjeau după oraş şi semnalele sale radio.

— Aproape că nu există tehnologie avansată pe aici. N-am văzut niciun semn că ar asculta măcar radio. Nu pot fi ei Cântăreţii. Nici măcar nu le place muzica.

D.W. mârâi aprobator. Nu se mai cântase la liturghii de când cu prima, la care asistaseră şi Runa, care deveniseră agitaţi şi neliniştiţi. La început crezuseră că aspectele rituale îi deranjau; Runa nu aveau castă religioasă sau ceremonii. Însă reieşise că dacă liturghia era doar rostită, Runa nu aveau nicio problemă. Nu erau, aşadar, de vină ritualurile, ci cântatul în sine.

— Cineva face bărcile, sticla şi restul, zise Marc. Gândiţi-vă la situaţia de acasă. Dacă nimeriţi prin podişurile Boliviei e ca şi cum aţi păşi în Evul Mediu. Mergeţi în schimb până în La Paz şi vedeţi că acolo se concep componente pentru sateliţi şi medicamente de sinteză. Satul e, pur şi simplu, la marginea unei culturi mai avansate.

— Şi, sincer să fiu, nu prea e nevoie de industrie pe aici, zise Anne. Lumina zilei e mai tot timpul, deci cui îi trebuie lumină electrică? Râuri peste tot, deci cine are nevoie de străzi asfaltate şi transport terestru? Mănâncă lucruri atât de diverse, încât nu fac decât să aştepte ca unele să se coacă. De ce să ari când poţi doar să culegi?

— Dacă oameni ca tine ar fi însărcinaţi cu viaţa, zise George, am trăi încă în peşteri.

— Q.E.D., ceea ce era de demonstrat, zise Jimmy arătând cu o rotire a braţului către pereţii de stâncă din jur; urmă un ropot de aplauze, la care doar Anne nu se alătură.

Emilio, deşi se amuza şi el, pierdu în momentul acela firul discuţiei, cum făcea adesea când îl înconjurau persoane cu opinii puternice şi bine exprimate; urâse dintotdeauna seminariile. Unde-i Askama? se întrebă, simţindu-i deja lipsa. Era cu el atât de mult, încât se simţea de parcă ar fi luat-o cumva de la părinţi, iar unele aspecte ale acestei pseudopaternităţi între specii erau profund satisfăcătoare. Dar, în vreme ce VaKashani i se adresau de obicei pe nume, mai foloseau şi un apelativ ce părea să facă din el fratele mai vârstnic al Askamei. Iar Manuzhai îl corecta uneori destul de aspru pentru greşeli fără voie, ca şi cum ar fi fost şi el copilul ei. Mai exista şi un aspect comercial în relaţia lor, având de-a face cu schimbul de mărfuri, şi nu-i era deloc clar ce anume se aştepta de la el.

Statusul printre colegii umani îi era, uneori, la fel de dificil de circumscris. Prima dată când se prăbuşise în timpul slujbei fusese înfricoşător, însă nici Marc şi nici D.W. nu păruseră surprinşi ori supăraţi, ci mai degrabă ciudat de atenţi cu el, ca şi

cum ar fi fost o femeie însărcinată — asta era singura paralelă care-i trecuse prin minte. Dar Sofia pusese în cuvinte ce simţea. „Eşti beat de Dumnezeu, Sandoz“, i-o trântise într-o după-amiază, iar el îşi dăduse seama, atunci, că ceea ce crezuse el că se petrece cu totul în interior fusese mai vizibil decât şi-ar fi putut imagina. Îşi dorea să aibă mai mult timp să cugete la toate acestea, însă se petreceau prea multe şi, chiar şi când cursul lucrurilor se mai potolise, îşi păstrase tendinţa de a visa la bere şi baseball.

O pietricică îl lovi în piept.

— Sandoz, zise Sofia, fii atent.

Ridică ochii, sprijinit în cot.

— Ce-i?

— Întrebarea este: Ruanja e înrudită cu limba cântecelor?

— Mă îndoiesc. Mi se pare că nu-s nici măcar apropiate.

— Uite, vedeţi? ţipă George. Eu zic să încercăm la oraş…

Atras în disputa care urmă, Emilio îşi dădu seama că ideea de a merge în oraş îl neliniştea. Aici lucrurile păreau atât de normale. Era poate un simplu ataşament emoţional faţă de Askama şi ai ei, dar ideea de a începe atât de curând cu o altă limbă îi dădea fiori. Se mai apucase şi altădată de două, ba chiar trei limbi simultan, dar existase mereu cineva care vorbea latină sau engleză. Fără Askama ori cineva ca ea, ar fi fost handicapat grav dacă încerca limba Cântăreţilor. Aşteptă o pauză în conversaţie şi zise:

— Cred că e prea devreme să mergem în oraş.

— De ce zici asta, fiule? întrebă D.W.

— Au trecut şapte săptămâni! Pur şi simplu, nu mă simt pregătit, deocamdată, pentru o altă limbă şi altă cultură. Aş putea s-o fac dacă trebuie, dar aş vrea să fiu mai fluent în Ruanja mai întâi. Scuze, îşi ceru subit iertare, se pare că îi ţin pe alţii pe loc. E OK, o să mă descurc. Dacă toată lumea vrea să ne mişcăm, atunci ar trebui să mergem.

Ochii lui Marc se deplasară lent de pe figura lui Emilio pe cea a lui D.W.

— Instinctele lui Emilio s-au dovedit de încredere până acum. Am parcurs totul pas cu pas şi a funcţionat bine. Încă avem multe de învăţat în locul ăsta. Decât să-l grăbim să înveţe o altă limbă, mai bine ne-am stabili aici pentru un timp.

— Am venit datorită cântecelor, insistă cu încăpăţânare Jimmy. Am venit să aflăm cine sunt Cântăreţii.

— E drept, îi zise Emilio lui Marc, ridicând din umeri.

Era dispus atât să meargă, cât şi să rămână.

— OK, OK, zise D.W. ridicând o mână. N-o să luăm în seara asta decizia, da-i timpu' să ne-ntrebăm ce urmează.

— George, admit că gândirea Runa are un soi de simplicitate, dar abia dacă le vorbim limba şi abia dacă-i cunoaştem, arătă Emilio. Ce ni se pare nouă sărăcie cu duhul ar putea fi, de fapt, ignorarea de către noi a subtilităţii lor. Şi uneori e dificil să faci diferenţa dintre ignoranţă şi lipsă de inteligenţă. Şi noi am putea să părem cam înceţi la minte unor Runa, zise şi se lăsă cu spatele pe perne.

— Chiar aşa, confirmă Anne. Înghiţiţi asta, fascişti tehnologici!

— Mai bine aş înghiţi aia decât asta, zise George arătând cu degetul către un castron încă pe jumătate plin cu o chestie ce nu putea trece decât drept nutreţ, lăsat de grijulia Manuzhai, care ar fi fost jignită dacă mai rămânea ceva în vas. Asta nu se cheamă mâncat. E doar rumegat.

— Ajută dacă te gândeşti la ea ca la o salată, sfătui Emilio, cu privirea către tavan. Dar nu prea mult.

— Mi-ar prinde bine nişte Roquefort, mormăi Marc.

Ridică o frunză şi o examină cu ochi critic. Simţindu-se nu îndeajuns de recunoscător, încercă să spună ceva plăcut.

— Bucătăria Runa are, poate, un anume *je ne sais quoi*.

— Cam prea mult *quoi* pentru gustul meu, făcu D.W. cu acreală.

Emilio zâmbi, gata să comenteze, când observă că ochii lui D.W. erau închişi, lucru ciudat.

— Emilio, zise Marc întrerupându-i gândurile, ai întrebat pe cineva despre planul nostru de a planta o grădină experimentală? Mi-ar plăcea să mă apuc de asta.

— Dacă ne-am cultiva mâncarea, poate că n-ar mai crede că trebuie să ne îndoape cu chestiile astea, zise George.

Ştia că, dacă se apucau de grădină, asta însemna că trebuia să mai stea pe acolo o vreme, însă în Cleveland George Edwards fusese un grădinar dedicat, iar ideea de a încerca o cultură de plante aici avea un fel de atractivitate compensatorie.

— Poate nu-s decât politicoşi.

Anne încuviinţă din cap.

— Nu-s pretenţioasă la mâncare, dar nici iepure de câmp. Sunt prea multe afurisite de rămurele în ea.

— Rămurelele-s partea bună! exclamă Jimmy, făcând-o pe Anne să-l privească siderată. Nu, serios! Seamănă la gust cu tăiţeii chow mein.

— Ei bine, mie îmi place mâncarea, declară Sofia.

Se auziră proteste aprinse, însă Jimmy părea să se simtă un pic satisfăcut.

— Serios, chiar îmi place. Îmi aduce aminte de mâncarea din Kyoto. Şi din Osaka.

— *De gustibus non est disputandum*, hârâi D.W., adăugând, întunecat: dar unora le place căcatul. Chestia aia e, pur şi simplu, înfiorătoare.

Emilio se ridică în fund şi se uită direct la Yarbrough, promiţând că o să vorbească cu Manuzhai despre ideea grădinii. Conversaţia curse mai departe; după un timp, Jimmy începu să strângă vasele, acum căzând în sarcina lui de când astronomii fuseseră înlocuiţi la foc continuu de lingvişti. Emilio aşteptă până ce camera se mai goli şi plecară cu toţii să-şi vadă de activităţile de după cină şi se apropie de D.W., care stătea ghemuit şi tăcut, cu mâncarea neatinsă înainte.

— *Padre?* zise lăsându-se lângă Yarbrough şi privindu-i faţa strâmbă şi ridată, ascunsă acum de degetele osoase. *Estás enfermo?*[16]

Anne auzi întrebarea şi se apropie. Respiraţia lui D.W. era slabă, dar când întinse mâna şi-l atinse pe umăr, şeful expediţiei tresări de parcă ar fi fost lovit cu o rangă de fier şi ţipă „Nu!“ Anne se aşeză între cei doi şi-i vorbi încet lui D.W., care răspunse monosilabic la întrebări şi rămase nemişcat, apoi se săltă deodată în sus, gemând, apucându-se în ciuda voinţei sale de braţele lui Emilio.

16 Părinte, eşti bolnav? — în spaniolă în orig.

24. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR

între a treia şi a cincea Na'alpa

Într-o oră, lucrurile aveau să fie clarificate: era evident că D.W. Yarbrough era foarte bolnav. Emilio, sperând că Manuzhai ar fi putut fi de ajutor, se duse să o caute şi o găsi într-una dintre încăperile mai mari, înconjurată de alţii şi foarte prinsă într-o discuţie despre un anume *„pik"*. Urechile tuturor se ciuliră spre el când intră, aşa că încercă să explice ce părea să nu fie în regulă cu D.W. şi întrebă dacă recunoştea cineva boala, dacă îi ştiau cauza ori ce-ar fi putut fi de ajutor.

— E ca toate bolile, îi spuse Manuzhai. Inima lui doreşte ceva ce nu poate avea.

— Nu există niciun animal a cărui muşcătură sau înţepătură produce asta? insistă Emilio. Stomacul lui… burta dă durere: aşa.

Încleştă mâinile ca şi cum ar fi apucat ceva, arătându-le.

— E vreo mâncare de la care se întâmplă asta uneori?

Întrebarea lui declanşă o discuţie interminabilă despre regulile ezoterice ale mâncatului cuşer, unde fiecare veni cu poveşti despre cutare şi cutare care se îmbolnăvise amestecând mâncare lungă cu mâncare rotundă, care porniră comentarii sceptice despre cât de adevărate erau asemenea întâmplări, ori dacă nu cumva erau doar pretexte ale unora ca să nu iasă la muncă; câţiva spuseră, apoi, că amestecaseră alimentele lungi cu cele rotunde şi nu se îmbolnăviseră niciodată. În cele din urmă începu să se legene dintr-o parte într-alta, indicându-le astfel că începea să devină neliniştit. Nu ajungea nicăieri aşa.

Manuzhai păru să-i înţeleagă nevoia de a se întoarce în apartament, aşa că se ridică să-l însoţească până acasă, temându-se să nu cadă de pe aleile înguste ce legau apartamentele şi terasele; indiferent ce i-ar fi spus, rămânea convinsă că străinii nu pot vedea în lumina roşie şi pâcloasă a celui mai mic soare al Rakhatului. Askama veni şi ea, de data asta agăţându-se de mama ei, dar îl privi pe Emilio şi îl întrebă, cu acea francheţe a copiilor:

— *Sipaj*, Meelo, Dee n-o să mai fie până dimineaţă?

Emilio rămase fără grai. Strategia sa invariabilă era să spună mereu adevărul; după moartea lui Alan Pace părea cu totul posibil ca Yarbrough să nu supravieţuiască acelei nopţi, însă nu găsi cuvinte pentru a-şi exprima cu voce tare gândurile.

— Poate, răspunse Manuzhai în locul lui, ridicând coada şi lăsând-o brusc să cadă, un gest despre care Emilio credea că e echivalentul unui ridicat din umeri. Asta dacă nu capătă ce-i doreşte inima.

Recăpătându-şi glasul, Emilio spuse:

— Cineva crede că pe Dee l-a îmbolnăvit ceva ce-a mâncat sau a băut.

— Uneori mâncarea îţi face rău, dar mulţi au mâncat la fel ca Dee şi doar Dee e bolnav, zise Manuzhai cu o logică de neclintit. Ar trebui să afli ce-şi doreşte şi să-i dai.

○ ○ ○

În lumea Runa nu exista cu adevărat intimitate. Apartamentele aveau, cel mult, alcovuri sau neregularităţi ce puteau separa unele spaţii de altele, mai folosite. Nimeni nu părea să deţină vreun apartament, în afara faptului de a-l fi ocupat. Uneori familiile plecau în vizită în alte sate, lăsând camerele goale pentru puţin timp, însă dacă altei familii îi plăcea apartamentul se putea muta în el; când se întorceau călătorii, nu făceau decât să-şi aleagă un alt loc din sat unde să stea. Anne şi George considerau teribil de stânjenitoare lipsa unui dormitor şi-şi însuşiseră cea mai depărtată zonă a apartamentului lui Manuzhai şi Chaypas, ajungând să-şi pună şi

cortul înăuntrul clădirii. Ceilalţi îşi amplasau paturile de campanie în fiecare noapte în alt loc ori, dacă apartamentul era plin de musafiri, se întindeau, pur şi simplu, pe pernele Runa, oriunde găseau un colţişor.

Patul lui D.W. se afla de obicei mai în fundul apartamentului, dar Anne i-l mutase lângă intrare, ca să poată ieşi afară cât mai iute. Avusese deja câteva episoade de probleme intestinale şi acum stătea întins, cu burta lipită de o piatră încălzită, învelită în pânză, cu ochii închişi şi faţa rigidă. Aşezată pe podea lângă el, Anne îi puse o mână pe cap, dându-i deoparte de pe frunte părul umezit, şi zise:

— Strigă-mă dacă ai nevoie de mine, în regulă?

El nu dădu niciun semn că ar fi auzit, dar ea se ridică totuşi şi se duse la Emilio, care tocmai se întorsese cu Manuzhai şi Askama.

— Ai aflat ceva? întrebă ea făcându-i semn să se depărteze de patul lui D.W. şi să iasă pe terasă, unde puteau sta de vorbă.

— Nimic de folos medical.

Însă îi zise ce spusese Manuzhai.

— Dorinţe ascunse, ha? Cât de freudian, zise Anne cu voce moale.

Era o noţiune Runa cu care se mai întâlnise şi despre care credea că ar putea fi o paradigmă fundamentală a vieţii sociale Runa. Avea să se gândească la asta mai târziu, când ar fi putut să analizeze totul din perspectivă antropologică.

Sofia li se alătură pe terasă.

— OK, zise Anne cu voce seacă, evoluează rapid, diareea e foarte gravă şi sunt îngrijorată. E aproape ca holera bengaleză. Dacă începe şi să vomite şi să se deshidrateze serios, o să avem probleme mari.

— Anne, am avut cu toţii diaree şi dureri de intestine, zise Emilio. Poate o să aibă doar o noapte proastă şi o să-şi revină până dimineaţă.

— Şi totuşi, zise Anne şi îl privi cu gravitate.

— Da, fu de acord Emilio în cele din urmă. Şi totuşi…

— Ce facem, deci, acum? întrebă Sofia.

— Fierbem nişte apă şi fluierăm pe-ntuneric, zise Anne.

Păşi pe marginea terasei şi privi peste valea adâncă a râului. Era o noapte rară pe Rakhat, fără nori şi înstelată, cu o singură lună, aproape plină. Râul se zbătea înspumat printre stâncile de jos. Se mai auzea scrâşnetul metalic, ca de poartă ruginită zguduită de vânt — chemarea bizară a unui *moranor* de lumină roşie.

— Dacă eram acasă îl băgam pe perfuzii şi-l umflam cu medicamente. Pot obţine aproximativ un fluid de rehidratare, dar lucrurile care-i trebuie cu adevărat sunt pe navetă.

Rahat, gândi Anne şi se întoarse spre Sofia.

— Dacă George ar asambla aparatul Ultra-Light, ai putea…

— Nu se-ntoarce nimeni la navetă! strigă D.W.

Se simţea groaznic, dar nu era nici în comă şi nici surd şi auzise o parte din discuţia lor. Nu ne-am mai dus pe-acolo de luni întregi şi pista-i mai mult ca sigur plină de buruieni. Nu vreau să moară cineva doar fiindcă am eu o afurisită de pântecăraie.

Sofia intră în încăpere şi se lăsă în genunchi lângă patul lui.

— Pot să aterizez pe teren accidentat. Oricum ar trebui să ne întoarcem acolo cândva. Cu cât aşteptăm mai mult, cu atât mai mult o să se strice pista. Dacă ai nevoie de soluţie salină şi antibiotice, o să plec în seara asta.

Situaţia devenise acum publică şi aveau cu toţii câte o opinie. D.W. se strădui să se ridice şi să-i demonstreze Sofiei că nu era bolnav. Jimmy şi George se implicară în discuţie, la fel şi Marc. Ar fi trebuit să se gândească dinainte la asta, dar timpul trecuse iute şi, în plus, ezitaseră să introducă noţiunea de zbor cu pilot printre Runa. Rezolvau problemele pe măsură ce apăreau; nu aveau din ce să se inspire, cu excepţia exemplelor negative ale predecesorilor, care interacţionaseră dezastruos cu anumite culturi arhaice de pe Pământ. Nu aveau nicio dorinţă să fie luaţi drept zei ori să declanşeze vreo

veneraţie fără rost din motive tehnologice. Dar trebuia totuşi să se întoarcă pentru provizii, în cele din urmă, şi să refacă pista, aşa că de ce nu în seara asta?

Manuzhai, deranjată de dispute şi de foială, o luă pe Askama de mână şi ieşi pe terasă. Emilio îi ceru scuze în treacăt, cu glas scăzut, şi intră în locuinţă.

— Destul, zise cu voce slabă, şi se lăsă tăcerea. D.W., întinde-te şi taci din gură. Restul, încetaţi cu cearta. Le ofensaţi pe gazdele noastre şi discuţia e fără rost. Ultra-Light n-o să zboare, oricum, pe întuneric, aşa-i?

Izbucni un şir de hohote, haz de necaz. Presaţi de criză, nu se gândiseră la asta. Emilio îşi trecu mâna prin păr.

— În regulă. Mâine e destul de devreme pentru un zbor de recunoaştere şi o să-l executăm chiar dacă D.W. se simte mai bine. O să explic eu cumva prezenţa planorului. Anne, preiau tura de noapte. Restul, la culcare.

La început nu se mişcă nimeni. Ordine directe, din gura lui Emilio Sandoz, gândi, stupefiată, Sofia. Acelaşi lucru se pare că trecea şi prin mintea lui D.W. Yarbrough, care se lăsă pe spate hohotind încetişor şi zise:

— Şi io care credeam că nu eşti bun de coordonator…

Emilio trânti ceva grosolan în spaniolă şi micul grup de oameni neliniştiţi ce se adunase în jurul patului lui D.W. se dispersă, lăsându-i în cele din urmă singuri pe Emilio şi pe D.W., cu instrucţiunile repetate ale lui Anne — hidratare continuă şi să fie chemată dacă pe lângă diaree apărea şi voma — răsunându-le în urechi.

○ ○ ○

În noaptea aceea fură cu toţii treziţi, de mai multe ori, de zgomotul inevitabil făcut de D.W., silit să se ridice brusc din pat şi tot mai bolnav de la o oră la alta. Apoi, chiar înainte de răsărit, se treziră iarăşi, de data asta din cauza mirosului de neconfundat şi geamătului lui D.W., care scosese un jalnic „Of,

Doamne“, şi rămaseră treji, prefăcându-se că nu observă nimic, ascultând cuvintele blânde în spaniolă ale lui Emilio şi suspinele umilitului Yarbrough.

Askama rămase să doarmă, însă Manuzhai se ridică în grabă şi ieşi din apartament. Anne rămase întinsă lângă George, ascultând atentă şi cântărind alegerile, în vreme ce Emilio curăţa mizeria, eficient ca o soră medicală de noapte şi la fel de imperturbabil. D.W. era deja covârşit de ruşine. Un tabu de treizeci de ani ce interzicea atingerea fusese încălcat. Implicarea unei femei ar fi înrăutăţit şi mai mult lucrurile, decise ea. Anne îl auzi pe Emilio cum insistă ca D.W. să mai bea nişte apă, fiartă şi dreasă cu zahăr şi sare. Avea un gust oribil şi pe D.W. îl apucară spasme de greaţă, însă Emilio îi reaminti că deshidratarea putea să ucidă; cu obişnuinţa dată de multele ore de gardă, Anne se întoarse la somn, încrezătoare, dacă nu în judecata lui Dumnezeu, măcar în cea a lui Emilio.

Câteva clipe mai târziu, Manuzhai se întoarse cu un teanc de rogojini împletite, folosite ca saltele pentru paturile copiilor mici. Emilio îl ajută pe D.W. să se înalţe din şolduri şi-i strecură dedesubt una, apoi îl înveli iarăşi. Manuzhai, care se sculase în repetate rânduri ca să-i escorteze pe cei doi străini pe cărarea stâncoasă ce ducea spre râu, îl bătu pe Yarbrough pe braţ cu un gest liniştitor ce era surprinzător de uman şi ieşi să-şi petreacă altundeva restul nopţii.

○ ○ ○

Cu multă vreme în urmă, Marc Robichaux observase că tendinţa naturală de a se trezi dis-de-dimineaţă e o condiţie necesară, dar nu şi suficientă pentru cineva care vrea să reziste perioadei de formare şi, mai apoi, până la hirotonire. Cunoscuse câţiva bărbaţi ce ar fi putut deveni preoţi dacă trezitul în zori nu le-ar fi afectat atât de violent intervalele de somn normale.

În cadrul misiunii iezuite de pe Rakhat, Marc era de obicei întâiul şi Jimmy Quinn ultimul, aşa că apartamentul, ca de obicei, era cufundat în tăcere

când se ridică el şi începu să arunce priviri în jur. În scurta năuceală matinală care-i afectează până şi pe cei care se trezesc devreme, întâmplările serii trecute se estompaseră; apoi Marc îl văzu pe Sandoz într-un sac de dormit, lângă patul Părintelui Superior, şi-şi aduse aminte totul. Ochii îi căzură pe Yarbrough, care, văzu cu uşurare, dormea de asemenea.

Marc îşi trase pe el nişte pantaloni scurţi kaki şi, în picioarele goale, lipăi fără zgomot până pe terasă, unde Anne stătea cu Askama, ce încerca să o înveţe versiunea incredibil de complicată de „aţa“ pe care o jucau Runa. O privi întrebător pe Anne, iar ea zâmbi şi-şi roti în sus ochii, clătinând din cap ca pentru a-şi alunga temerile cele mai negre.

— Şi uneori se însănătoşesc pur şi simplu, zise Marc cu voce joasă.

— *Deus vult*, replică ea ironic.

El îi răspuse cu un zâmbet şi porni să coboare spre râu.

○ ○ ○

Precaritatea existenţei lor pe această planetă le stăruia din nou în minte, iar probabila însănătoşire a lui D.W. nu-i eliberă de senzaţia că dansau pe sârmă. Când Emilio ieşi pe terasă, frecându-şi somnoros faţa în lumina dimineţii, George şi Sofia încercau să decidă dacă puteau înjgheba un soi de scară de frânghie, astfel ca un om să se poată da jos din Ultra-Light, la cea mai mică viteză cu putinţă, şi să încerce să cureţe buruienile înainte de aterizare. Anne furniza descrieri grăitoare ale variatelor fracturi multiple ce ar fi rezultat din acest plan, în vreme ce Marc susţinea că ar fi putut să spună din zbor dacă plantele ce începuseră fără îndoială să crească de-a lungul pistei au consistenţă moale sau lemnoasă. Emilio, stupefiat, se holbă câteva momente la ei, apoi le întoarse spatele şi, după ce trecu pe la râu, se întoarse în pat.

Mai dormi vreo două ore şi, când ieşi din nou pe terasă, descoperi că până şi D.W. era în picioare, palid şi cu faţa boţită, dar simţindu-se ceva mai bine şi făcând glume despre Răzbunarea Runa. Jimmy se

întorsese de pe unde umblase şi se părea că cel puţin una dintre probleme urma să se rezolve singură. În dimineaţa aceea, Jimmy aflase că sătenii erau pe punctul de a pleca pentru a strânge un soi de recoltă.

— Rădăcină *pik*, zise căscând Emilio. I-am auzit şi eu aseară.

— Vor să ştie dacă mergem şi noi, le spuse Jimmy.

— Ei vor să mergem? întrebă George.

— Nu cred. Unul a zis că e mult de mers şi m-a întrebat dacă o să vă car pe voi toţi, zise Jimmy. Era clar că-i ditamai gluma. Mult dat din coadă şi aroganţă. Nu cred că s-ar supăra dacă am rămâne acasă.

De fapt, el avea impresia că Runa nu s-ar supăra defel dacă străinii nu i-ar fi însoţit. Grupul se deplasa cu viteza celui mai lent membru al său, şi adesea acesta fusese Anne sau Sofia. Nu se plânsese nimeni, dar odată ajunşi devenise clar că unele dintre flori se cam trecuseră.

— Dacă pleacă toţi, atunci n-o să mai avem explicaţii de dat despre avion, zise Emilio aşezându-se. Cerul era tulbure şi vremea părea să promită o căldură caniculară. Sofia îi întinse o ceaşcă de cafea. Askama îl ochi de la două terase distanţă şi veni în fuga mare, plină de întrebări despre D.W., prea timidă să i se adreseze direct acestuia, şi de ce dormise Meelo aşa de mult, şi aveau toţi să vină la cules de rădăcină *pik*?

— *Sipaj,* Askama, zise Emilio. Dee a fost foarte bolnav. Cineva crede că vom sta aici cu el, să se odihnească.

Copilul părea pleoştit, cu urechile iţite pe jumătate şi coada atârnând, însă nu se lăsă şi încercă vreme de încă jumătate de oră, cu tot soiul de complimente şi vorbe măgulitoare, să-i înduplece să vină şi ei. Când se convinse că nu avea să izbutească, se declară „*porai*“ şi ameninţă că se îmbolnăveşte, ca Dee, fiindcă inima ei era tristă. Anne văzu o ocazie de a explora aşa-numita „tristeţe a inimii“ şi chestiile „*porai*“ şi o luă pe Askama deoparte, pe altă terasă.

— OK, ascultaţi, zise D.W. când Anne şi Askama ieşiră din raza auditivă.

Încă mai era slăbit, dar restabilirea ierarhiei de comandă era necesară.

— Planul A: imediat ce s-a eliberat locu', George montează Ultra-Lightul, iar Mendes îl ia pe Robichaux pentru o evaluare a terenului. Ne bazăm pe frica de moarte prematură a lui Marc ca să contrabalansăm încrederea prea mare a Sofiei în calităţile ei de pilot. Dacă el crede că se poate coborî la pământ în siguranţă, ea face o încercare. Răsplata, dacă nu se prăbuşesc, e că pot să cureţe pista. Dacă Marc decide că aterizatu' i-o nebunie, te întorci, Mendes. Fără alte discuţii.

— Şi după aceea? întrebă Sofia.

— După aceea încercăm planul B.

— Adică?

— La ăsta încă nu m-am gândit. Rahat, făcu Dalton Wesley Yarbrough, Părinte Superior al misiunii iezuite în satul Kashan de pe Rakhat, printre vocile care-l muştruluiau. Mai slăbiţi-mă! Drăcie, sunt om bolnav.

○ ○ ○

Discuţiile aveau, printre Runa, tendinţa să se lungească zile şi zile, dar odată ce decizia era luată, satul se mobiliza cu o eficienţă impresionantă. Nici nu dispăruse în zare ultima coadă, că George şi Sofia o şi apucară în direcţie opusă, spre ascunzătoarea aparatului de zbor. Micul avion fu asamblat într-o oră, iar Sofia îl luă la un scurt zbor de testare. Jimmy, legat la sistemele de pe *Stella Maris*, stabili că vremea era bună de amândouă părţile masivului muntos. Le rămâneau şapte ore de lumină utilă.

Marc şi Sofia urcară la bord grăbiţi şi febrili, îşi legară centurile şi se pregătiră de decolare, în vreme ce restul echipei îl privea pe Yarbrough, care, proţăpit lângă micuţa carlingă, mima, cu amândouă mâinile în aer, manevre de urgenţă. Când Sofia porni motorul, D.W. se dădu înapoi şi răcni, cu asprime prefăcută în glas:

— Şi să nu te prăbuşeşti, auzi? E un ordin. Avem un singur Ultra-Light. Să vă întoarceţi cu bine!

Sofia râse şi ţipă la rându-i:

— Să fii sănătos când ne întoarcem!

Şi dispărură: micul avion se înălţă iute spre cer şi mişcă de două ori din aripi, în semn de rămas-bun.

— Nu suport asta, zise Anne când motorul nu se mai auzi.

— Tu te-ngrijorezi din orice, zise George şi o luă pe Anne de după talie şi o sărută pe creştet.

Jimmy nu scoase o vorbă, dar îşi dorea ca George să fi aruncat o privire la frontul atmosferic ce venea dinspre sud-vest înainte să fi dat undă verde zborului.

— Cred că o să se descurce, zise Emilio.

Iar D.W. adăugă:

— E-a naibii de bună ca pilot.

— N-are a face, rosti încăpăţânată Anne, mie tot nu-mi place deloc.

○ ○ ○

La şapte zile de drum înspre nord de ei, în dependinţele sale din marginea portului, ce dădeau către faleza înaltă ce-i mărginea domeniul, Supaari VaGayjur îşi începuse ziua cu un sentiment similar al precarităţii existenţei. Era pe cale să-şi rişte nu viaţa ori membrele, ci statutul şi demnitatea. Dacă eşua, asta ar fi pus capăt visurilor pe care abia dacă îndrăznea să le viseze. În acest sens miza era extrem de mare.

Îşi întrerupse postul alimentar cu o masă bogată, de care se bucură cu atenţie: destul cât să nu se mai gândească la carne în ziua aceea, dar nu atât cât să-i încetinească gândurile. Îşi petrecu dinineaţa ocupându-se de afaceri, cu concentrarea intensă a unui prim-născut din rândul militarilor şi cu meticulozitatea monotonă a unui al doilea născut din rândul castei administrative. Concentrarea îi scăzu doar când traversă curtea, în drum spre un depozit. Nu se putu abţine să nu arunce o privire către Palatul Galatna, izolat, ca şi locuitorul său: splendid şi nefolositor.

În jurul său oraşul răsuna şi vibra de zgomotele manufacturii şi comerţului; scrâşnetele şi zăngănelile lucrătorilor în metal erau acoperite uneori de tonurile joase ale roţilor de lemn ce treceau huruind peste pietricelele drumului ce se întindea pe lângă depozit; rumoarea meşteşugurilor şi comerţului se îmbina cu vuietul de la docuri, unde şase sute de vase, încărcate cu mărfuri de pe toată coasta sudică a celui mai mare continent de pe Rakhat, se aliniau spre cheiurile din Gayjur, piaţa lor cea mai însemnată.

Trimis de tânăr din localitatea natală, Supaari se simţise atras de Gayjur aşa cum mareea stârnită de cele două luni e atrasă de ţărm. Pornise pe râu cu o barjă Runa încărcată cu coşuri imense de carmin şi de *datisa* violet destinat negustoriei. Mândria era un lux pe care nu şi-l putea permite: îi ajutase pe Runa să prepare masa echipajului ca să-şi plătească costul călătoriei. Se aşteptase la umiliri şi respingere; numai de acestea avusese, până atunci, parte. Însă în cele patru zile petrecute pe vas, care străbătea drumul ca un filigran săpat de mare în coasta Masna'a Tafa'i, Supaari avusese parte de mai multă bunătate şi prietenie decât în toată copilăria sa. Runa erau dispreţuiţi, dar şi el era; deja, când începuse să simtă vaporii aspri şi metalici şi izul uleios al Gayjurului, pe când intrau în Golful Radina, bucătarul îl numea frate, iar Supaari se simţea nu atât un tinerel condamnat la exil, cât un bărbat gata să descopere o comoară, asta dacă avea înţelepciunea să o recunoască.

Într-un singur anotimp, îmbătat de provocările şi riscurile negoţului în cel mai mare oraş comercial din lume, Supaari deveni sigur că îşi găsise locul şi îşi luă, oficial, numele de VaGayjur. Începu pe post de comisionar, lucrând pentru un altul, care venise în Gayjur cu doar cinci ani înaintea sa şi prosperase dincolo de posibilităţile tinerei imaginaţii a lui Supaari de a-şi închipui bogăţia. Învăţă regulile universale ale schimbului comercial: cumpără ieftin şi vinde scump; redu pierderile şi creşte profitul; adulmecă emoţiile de pe piaţă, dar nu te lăsa pradă

lor. Şi îşi descoperi domeniul propriu: dorinţa aprinsă de a învăţa de la Runa, de a le vorbi limba şi de a trata direct cu ei.

Averea i se edificase pe o remarcă întâmplătoare a unei Runao din ţinuturile centrale, care vizita Gayjurul în căutarea unei pieţe de desfacere mai bune pentru împletiturile făcute în sat. Plouase neobişnuit de mult pe vastul platou al Sintaronului, zisese ea, apoi adăugase: „*Rakari* ar trebui să iasă bine anul ăsta.“ În aceeaşi zi, mai târziu, Supaari intră în legătură cu căpitanii unor ambarcaţiuni ce străbăteau calea râului Pon. Urma să plece în mai puţin de cinci zile. Râul era mare, îi spuseră, cu un curent bun, iute. Folosind tot ce economisise şi închiriindu-şi doi ani de muncă viitoare în caz de eşec, Supaari reuşi un contract prin care avea să aducă *rakari* la trei *bhali* balotul, la sfârşit de sezon. Renunţă la slujba de comisionar, călători în centrul continentului către câmpurile de *rakar*, unde se strângea o recoltă neobişnuit de bogată, şi reuşi să cumpere marfa la jumătate de *bhal* balotul. Culegătorii se bucurară că obţin atât de mult, procesatorii de *rakar* fură obligaţi să plătească preţul stipulat în contract, iar Supaari VaGayjur îşi cumpără, din profit, primul său vas.

Îşi făcuse reputaţia de a şti ce se întâmpla printre Runa, însă, în vreme ce cunoştinţele sale erau profitabile şi averea-i era invidiată, sursa acesteia era dispreţuită, iar el rămânea un paria printre Jana’ata respectabili din Gayjur. Lumea sa era alcătuită din alţi născuţi de-al treilea, care-i erau competitori, şi din Runa, care nu erau, cu toate că se bucura de compania lor, decât prada.

Excluderea din societate îl măcina, dar exista şi o sursă mai adâncă de nemulţumire — ceva ce absorbea savoarea din viaţa lui Supaari, ceva ce-l făcea să se întrebe care era, până la urmă, sensul eforturilor sale. Fraţii săi, a căror moştenire îi ţinea legaţi de oraşele mici şi înapoiate unde se născuseră, nu i se mai păreau atât de demni de invidie acum, când îşi cuprindea cu privirea domeniul vast şi bine

condus, cu servitori şi lucrători la depozite, cu comisionari şi angajaţi la birouri, cu toată această zarvă plină de rost. Şi totuşi, fraţii săi aveau ceva ce era interzis mezinilor: descendenţă, urmaşi, posteritate.

Existau căi de ieşire din această capcană. Moartea fără urmaşi a unui frate mai mare ar fi putut deschide calea unui al treilea născut, cu condiţia să se poată dovedi că acesta nu-şi asasinase fratele născut înaintea lui. Sterilitatea, dacă fratele mai mare era dispus să declare public permanenţa acestei stări şi să renunţe la statut în favoarea celui mai tânăr, putea, de asemenea, să facă posibilă o familie. Şi, în cazuri extrem de rare, un al treilea născut putea fi desemnat Fondator şi să stabilească o nouă descendenţă.

Pe această ultimă posibilitate — şi pe şapte sâmburi cafenii cu miros extraordinar, ca şi pe splendida plictiseală a lui Hlavin Kitheri — îşi baza speranţele Supaari.

La amiază, după ce isprăvi cu treburile obişnuite, Supaari angajă un vâslaş care îl duse peste golf pe insula Fatzna, în cartierul sticlarilor. În vreme ce luntrea cu fund plat aluneca în nisipul alb, fin, îi trecu prin minte, într-un târziu, că ar fi fost poate mai bine s-o fi adus cu el pe Chaypas, ca să-l ajute în alegerea unui şip. Prea târziu, cugetă plătind luntraşul şi cerându-i să se întoarcă după el după primul apus. Apoi începu o vânătoare sistematică prin prăvălii. Cumpără, în cele din urmă, nu una, ci trei sticluţe de prezentare, fiecare dintre ele, după părerea lui, cea mai de calitate în felul său, mergând de la ornamentaţia clasică până la simplitatea pură a cristalului.

Când luntraşul reveni, ceru să fie lăsat lângă Ezao. Observând cu satisfacţie mulţimea care purta deja funde în cascadă, Supaari dădu peste Chaypas într-una din dughenele cu mâncare şi, după ce-i explică pe scurt, îi ceru opinia despre şipuri.

Chaypas se ridică în picioare. Lăsându-şi masa şi pe Supaari în urma ei, ieşi afară şi urcă pe un deluşor de unde se vedea bine Palatul Galatna, cu coloanele

sale răsucite de marmură, cu porţile lucrate fin şi argintate, cu copertinele de mătase şi zidurile de faianţă ce sclipeau şi licăreau reflectând cele două fântâni gemene, cu câte trei guri, ce aruncau picături de ulei parfumat, strălucitoare ca nişte scântei în lumina soarelui.

— La vreme de potop, inima tânjeşte după secetă, spuse Chaypas când se întoarse, punându-i înainte cel mai simplu dintre şipuri. Apoi întinse spre el amândouă mâinile şi-i zise, cu o căldură ce-l pătrunse până în suflet:

— *Sipaj,* Supaari. Fie să ai copii!

○ ○ ○

Hlavin Kitheri era poet şi i se păruse mereu nespus de supărător că titlul său, Reshtar, avea o rezonanţă atât de magnifică.

Reshtar. Rostit, ieşea la iveală în două părţi, lent, cu demnitate. Nu putea fi spus la repezeală sau în bătaie de joc. Avea o anume maiestuozitate pe care poziţia însăşi n-o putea egala. Însemna, pur şi simplu, înlocuitor sau suplinitor. Fiindcă, la fel ca şi negustorul Supaari VaGayjur, Hlavin Kitheri era un al treilea născut.

Cei doi mai aveau şi altele în comun. Se născuseră în acelaşi anotimp, la o diferenţă de treizeci de ani. Poziţia lor îi situa într-o sterilitate statutară — niciunuia nu i se permitea să se căsătorească şi să aibă copii. Amândoi, ţinând seama de poziţia dobândită la naştere, izbutiseră să facă cu vieţile lor lucruri la care nu s-ar fi aşteptat nimeni. Şi totuşi, de vreme ce onoarea lor rezulta nu din moştenire, ci din realizări personale, existenţa li se desfăşura, în mare parte, în afara graniţelor societăţii.

Aici asemănările se opreau. În contrast cu ascendenţa modestă a lui Supaari, Hlavin Kitheri era urmaşul celei mai vechi şi nobile familii de pe Rakhat şi fusese cândva al treilea pe linia de succesiune ca stăpân al Inbrokarului. Exista tradiţia ca nobilii să fie născuţi în număr mare, fiindcă în rândul lor morţile erau numeroase. Părinţii lui Supaari nu avuseseră o asemenea justificare pentru

neglijenţa lor. Şi, în vreme ce bărbaţi precum Supaari se întrebau adesea de ce fuseseră născuţi, scopul unui reshtar era evident: să existe, ca înlocuitor, gata să ia locul unui frate mai mare dacă acesta era ucis sau schilodit înainte să aibă vreun moştenitor. Reshtarii erau pregătiţi, aşadar, întru versatilitate, gata totodată pentru război şi pentru guvernare; oricare dintre acestea, sau niciuna, le putea fi soarta.

Pe vremuri, probabilitatea de succesiune a unui reshtar era mare. Acum, pe timpul păcii prelungite a Triplei Alianţe, mezinii celor mai aristocratice familii îşi duceau viaţa fără vreun scop anume: răsfăţaţi de servitori, sătui de confort, plictisiţi de plăcere sterilă.

Dar mai exista o cale deschisă pentru reshtari, numită, potrivit, A Treia Cale: cea a cunoaşterii. Istorie şi literatură, chimie, fizică şi genetică, atât pure, cât şi aplicate, arhitectură formală şi design, poezie şi muzică, toate acestea erau produse de mezini aristocraţi. Lăsaţi deoparte — sau eliberaţi — de la obligaţiile dinastice, aceşti reshtari de pe Rakhat erau liberi — sau dornici — să-şi dea sens vieţilor în alte feluri. Dacă un reshtar avea grijă să nu atragă vreo facţiune periculoasă în timpul exilului şi să nu stârnească suspiciunile paranoice ale vreunui frate mai mare, putea uneori să creeze un fel de posteritate intelectuală prin contribuţii durabile şi semnificative în domeniile ştiinţei şi artei.

Astfel că născuţii târzii din familiile princiare de pe Rakhat erau elemente volatile, radicalii liberi ai elitei culturale din societatea Jana'ata, la fel cum cei burghezi, precum Supaari VaGayjur, formau elementul competitiv al prosperei structuri comerciale din societatea Jana'ata. Presiunea strivitoare pusă pe existenţele lor era precum cea care transformă cărbunele în diamant. Mulţi nu-i rezistau şi se făceau pulbere; alţii ieşeau la lumină, strălucitori şi de o mare valoare.

Reshtarul din Palatul Galatna, Hlavin Kitheri, se număra printre acei pentru care constrângerea dusese la transformare. Îşi reconstruise viaţa şi-i dăduse sens într-un fel nemaivăzut până atunci. Fiindcă-i lipsea

viitorul, devenise un degustător al efemerului. Unic de fel, se dedicase aprecierii celor unice. Învăţase să capteze fiecare moment viu, îmbrăţişându-i trecerea pasageră şi, paradoxal, imortalizându-l în cântece. Adusese frumuseţe celor fără savoare, dăduse greutate celor găunoase şi elocvenţă goliciunii. Viaţa lui Hlavin Kitheri era un triumf al artei asupra sorţii.

Poeziile sale timpurii te lăsau încremenit prin originalitatea lor. Într-o cultură marcată, din vremuri vechi, de arome şi parfumuri, Hlavin Kitheri îşi îndreptase atenţia, la început, asupra mirosurilor celor mai dispreţuite. Trebuind să se confrunte cu oraşul urât, puturos şi agitat al exilului său, compuse cântece care surprindeau şi exaltau vaporii metalici ai carierelor de marmură, duhoarea alcalină şi muşcătoare a mlaştinilor roşii, fumul sulfuros, fermentaţiile bizare şi fantasmele pestilenţiale ce emanau din mine şi fabrici, amestecul bolborositor de compuşi salini şi uleioşi al cărui iz se insinua dinspre docurile din Gayjur. Mirosul: capricios şi persistent, avangardă a gustului, instrument al vigilenţei, esenţă a intimităţii şi aducerii aminte — mirosul era spiritul lumii, cânta Hlavin Kitheri. Poemele sale cele mai bune erau lucrări apăsătoare despre furtuni, cântece care vorbeau despre întinderea, rarefierea şi elasticitatea unor asemenea arome, transformate de fulgere şi de ploaie în dansul palelor de vânt. Cântecele acestea se dovediseră atât de cuceritoare, încât ajunseseră să fie transmise în eter; era pentru prima oară în istorie când radioul se folosea în scopuri ce nu erau militare.

Laudele nu-i diluaseră acuitatea versurilor. Le acceptase ca validare şi, întărit de aceasta, îşi îndreptase mintea şi arta către o necruţătoare examinare a vieţii de mort viu a unui reshtar. Supravieţui propriei sale analize necruţătoare. Poezia ce rezultă, scrisă când Kitheri avea doar douăzeci şi şase de ani, avusese asupra culturii sale o influenţă pe care mulţi o crezuseră covârşitoare.

Lipsit de orice posibilitate de reproducere, golit de viitor, sexul nu era, pentru un reshtar, nimic altceva

decât iremediabilă carnalitate, cu nimic mai satisfăcătoare pentru suflet decât un strănut ori golirea vezicii. În tinereţe Hlavin Kitheri căzuse în capcana ce-i prinsese pe mulţi alţii de seama lui, compensând această lipsă cruntă de rost cu abuzuri uimitoare ca număr, în speranţa că simpla repetare a experienţei ar fi putut să compenseze sensul şi profunzimea. La maturitate ajunsese să dispreţuiască haremul de curtezane sterile şi de parteneri din altă specie pe care i-l furnizau fraţii săi; Hlavin vedea acum adevărata stare de fapt: o firimitură care i se arunca pentru a-i abate invidia pentru fecunditatea fraţilor mai mari.

Aşa că-şi îndreptase sensibilitatea estetică spre experienţa orgasmului şi-şi găsise curajul de a cânta despre momentul acela evanescent care, pentru cel fertil, aduce laolaltă greutatea trecutului şi promisiunea viitorului, care ţine laolaltă toate clipele, care leagă strămoşi şi urmaşi cu lanţul existenţei, de la care el era oprit şi exilat. Cu poezia sa, el rupsese acest moment din fluxul istoriei genetice, îl purtase dincolo de nevoia de reproducere a trupului şi de nevoia dinastică de continuitate şi, aţintindu-şi mintea şi sufletul asupra sa, descoperise în climax un rezervor de frumuseţe erotică de o acuitate cum nu mai ştiuse nimeni altcineva în istoria rasei sale.

Într-o cultură ce se nutrea din tradiţie şi de o greoaie stabilitate, Hlavin Kitheri crease o subtilitate nouă, o delicatesă, o nouă abordare a experienţei pure. Ceea ce fusese cândva agasant sau ignorat devenise acum teatru şi cântec: opera ascunsă, acoperită de văluri a aromelor. Ceea ce fusese cândva datorie dinastică ori carnalitate fără rost se umpluse de sens şi se purificase, ridicându-se la o voluptate estetică cum nu se mai pomenise pe Rakhat. Şi, scandalos, Reshtarul din Galatna îi momea chiar şi pe cei care s-ar fi putut înmulţi către o viaţă întru artă, peste măsură de strălucitoare, chiar dacă sterilă şi dedicată clipei; cântecele sale schimbaseră pentru totdeauna lumea celor care le auziseră. Se ridicase astfel o generaţie de poeţi, copii ai sufletului său, iar

cântecele lor — corale alteori, uneori interpretate solo, adesea răspunsuri poetice la incantaţii mai vechi — se propagaseră prin spaţiu în valuri nevăzute şi ajunseseră la o lume cum nu-şi puteau imagina, schimbând şi acolo vieţi.

Acestuia, Hlavin Kitheri, Reshtarul din Palatul Galatna, îi trimitea Supaari acum, într-un şip de cristal de o izbitoare simplitate, şapte seminţe mici cu un parfum extraordinar.

Deschizându-l şi rupându-i sigiliul, Kitheri fu izbit de un iz dulce de enzime camforice, cu note de busuioc şi tarhon, de miresme precum ale ciocolatei, de compuşi zaharaţi şi pirazină ce lăsau impresia unei arome de vanilie, de urme de nucşoară şi seminţe de ţelină şi chimion, rezultate în urma prăjirii. Şi, cuprinzându-le pe toate, izul abia simţit de carbonaţi cu catene scurte, amintirea salină a unui ocean din altă lume: sudoare de pe degetele lui Emilio Sandoz.

Poet, dar fără vorbe care să poată descrie frumuseţea organică a cărei origine n-o putea bănui, Hlavin Kitheri ştiu, atunci, că trebuie să afle mai multe. Şi asta avea să schimbe, din nou, vieţi.

25. NAPOLI

iulie 2060

Aflaţi în hol, John Candotti şi Edward Behr auziră cu suficientă claritate jumătate din conversaţia care se ducea în biroul Părintelui General. Nu era nevoie să tragă cu urechea, ci doar să nu fie surzi.

— Nu s-a publicat nimic? Adică niciun articol pe care l-am trimis nu a fost la…

— Poate că n-ar fi trebuit să-i spun, şopti John frecându-şi montul de pe nasul său rupt.

— N-avea cum să nu afle în cele din urmă, zise cu placiditate fratele Edward.

Furia, credea el, era mai sănătoasă decât depresia.

— Aţi făcut bine. Se descurcă binişor cu asta, după părerea mea.

De ce, îl întrebase la prânz Sandoz pe John, era întrebat lucruri ce se găseau în înregistrările trimise acasă? De ce nu citeau rapoartele zilnice şi lucrările ştiinţifice? John îi spusese că doar Părintele General avea acces la acele rapoarte.

— Păi, şi lucrările publicate? întrebase Sandoz şi, când căpătase răspunsul, se ridicase de la masă, cu faţa împietrită şi fierbând pe dinăuntru, şi o apucase glonţ spre biroul Părintelui General.

Candotti şi Behr, auzind paşii lui Johannes Voelker, se întoarseră spre el. Acesta li se alătură la uşă şi ascultă cu interes sincer cum Sandoz tocmai zicea, sarcastic:

— A, bine! Deci astronomia şi botanica au scăpat prin plasă. Mă bucur să aud asta, dar tot rămân nouăzeci de procente din ce-am făcut…

Încă o pauză.

— Vince, au murit oameni pentru informaţiile astea!

Voelker, auzind, ridică o sprânceană. Probabil îl călca pe nervi să-l audă pe Sandoz că-i spune lui Giuliani pe numele mic, gândi John. Voelker insista să îmbibe biroul Părintelui General cu cât de multă glorie imperială putea, numai bună ca s-o facă pe Marele Vizir, socoti John, gata să admită că era cam subiectiv.

— Pentru informaţii? întrebă Voelker cu falsă surpriză. Nu pentru Hristos?

— Ce justificare posibilă ar fi…

Din nou o pauză, apoi vocea Părintelui General se auzi domoală, dar vorbele nu se desluşeau decât dacă ţi-ai fi lipit urechea de uşă, un act extrem pe care, cu martori, nimeni nu dorea să şi-l asume.

Sosi şi Felipe Reyes, cu sprâncenele înălţate întrebător, şi se opri brusc auzind strigătele furioase ale lui Sandoz:

— Nici vorbă. Sub nicio formă nu mă poţi face pe mine răspunzător de asta. Dintre toate scăpările de logică şi lucrurile necugetate… Nu, lasă-mă să termin! Nu dau doi bani pe ce crezi tu despre mine. Nu există nicio justificare pentru ascunderea muncii ştiinţifice făcute de noi. A fost o muncă absolut de prima mână!

— Omul tău pare supărat, Candotti, zise încetişor Voelker, zâmbind.

— E om de ştiinţă şi munca i-a fost îngropată, Voelker. Are tot dreptul să fie supărat, îi răspunse la fel de încetişor John, cu un zâmbet la fel de blând. Cum mai e munca de secretar zilele astea? Ai aranjat ceva întâlniri importante în ultima vreme?

Situaţia s-ar fi agravat dacă Felipe Reyes nu i-ar fi oprit cu o privire. E aproape hormonal pe-aici zilele astea, cugetă Reyes. Dacă-i puneai într-o cameră pe Candotti şi pe Voelker, aproape că puteai să le vezi coarnele metafizice cum le cresc pe cap.

Îşi dădură apoi seama că ţipetele încetaseră şi, un timp, nu apăru niciun semn al celor ce se petreceau în birou. În cele din urmă, Voelker se uită la ceasul de pe agenda lui electronică şi, întinzând mâna pe lângă John, ciocăni în uşă.

Spre marea satisfacţie a lui John, vocea Părintelui General fu cea care ţipă:

— Nu acum, fir-ar să fie!

○ ○ ○

În birou, Emilio Sandoz se holba la Vincenzo Giuliani, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Deci, vezi tu, dacă stăm să ne gândim, a fost, până la urmă, o decizie înţeleaptă, spunea Giuliani, cu braţele desfăcute împăciuitor. Dacă am fi publicat totul când au sosit datele, ar fi fost şi mai rău mai târziu, când ieşea la iveală totul.

Sandoz rămăsese în picioare, rigid, aproape incapabil să accepte ce auzise. Voia să creadă că nu conta oricum, dar nu era aşa. Făcea totul diferit şi încerca să-şi amintească toate conversaţiile pe care le avuseseră, aproape sugrumat de frica de a-şi aminti vreun lucru spus de el, fără să vrea, care ar fi putut-o răni.

Giuliani îi trase un scaun.

— Stai jos, Emilio. Evident, e un şoc.

Om de ştiinţă el însuşi, Giuliani nu era deloc bucuros de această ascundere a muncii de cercetare, dar erau chestiuni mai de anvergură implicate aici, lucruri care nu i se puteau spune lui Sandoz. Nu era mândru că o băgase în asta pe Mendes, dar se dovedise o diversiune folositoare şi ar fi putut obţine ceva relevant dacă îl convingea pe Sandoz să se deschidă.

— N-ai ştiut?

Emilio, încă năucit, scutură din cap.

— A spus ceva la un moment dat. Că prefera să lucreze sub contract cu un agent decât să se prostitueze. Am crezut că vorbea aşa, teoretic. Habar n-am avut… Cred că era *copil* pe atunci, şopti el, îngrozit.

Cum putuse supravieţui când fusese folosită în felul ăsta? Pe el, cu toate resursele unui adult, îl distrusese.

Îi salvase viaţa, fiindcă sistemul ei IA de pilotare adusese *Stella Maris* înapoi în sistemul solar la aproape un an de la moartea ei pe Rakhat. El era

sfârşit de puteri, singur, incapabil să facă faţă sarcinilor de navigaţie. Programele Sofiei făcuseră totul: eficiente, logice şi competente ca şi creatoarea lor. Uneori deschidea ecranul iniţial, care punea sistemul în mişcare, şi se uita îndelung la mesajul pe care-l lăsase acolo în ebraică. „Trăieşte şi aminteşte-ţi.“ Era mai mult decât putea suporta să gândească şi se sili să-şi alunge gândul, luptându-se cu migrena ce începea să se instaleze. E moartă, şi eu puteam să fiu la fel, gândi el. Toată munca asta nu merită să fie şi ea înmormântată.

— Nu schimbă nimic, în niciun fel, insistă, iar Giuliani îşi dădu seama că diversiunea nu funcţionase. Vreau ca lucrările noastre să fie publicate. Indignarea morală în privinţa vieţii sexuale a autorilor este irelevantă. Şi chestiile Annei, şi ale lui D.W.! Vreau să se publice tot. Am trimis cam două sute de articole în trei ani. E tot ce-a rămas din ce-am fost odată, Vince…

— Bine, bine. Linişteşte-te. Ne putem ocupa mai târziu de asta. Sunt mai multe la mijloc decât îţi dai tu seama. Şi acum taci, rosti peremptoriu Giuliani când Sandoz deschise gura. Vorbim despre ştiinţă serioasă, nu despre piersici coapte. Informaţia n-o să se deterioreze. Deja am întârziat publicarea mai bine de douăzeci de ani, din motive pe care trei generali le-au considerat îndeajuns de bune şi întemeiate, Emilio.

Nu se sfia să ceară serviciu contra serviciu.

— Cu cât se termină mai repede audierile astea şi ne lămurim ce s-a întâmplat pe Rakhat şi de ce, cu atât mai repede o să poată lua Societatea o decizie în privinţa oportunităţii publicării. Şi îţi promit că o să fii consultat.

— Consultat! aproape că ţipă Sandoz. Uite, vreau să se publice tot, şi dacă…

— Părinte Sandoz, îi reaminti Părintele General al Societăţii lui Isus, cu mâinile încrucişate pe tăblia mesei, nu eşti proprietarul acelor informaţii.

Urmă un moment de tăcere încremenită, apoi Sandoz se cufundă în scaun şi se întoarse într-o parte,

cu ochii închişi şi gura strânsă, doborât. Peste un minut, o mână înmănuşată se ridică involuntar către frunte. Giuliani se ridică şi se duse la toaletă, de unde luă un pahar cu apă şi flaconul de Prograine pe care îl ţinea acum la îndemână.

— Una sau două? întrebă după ce reveni.

O singură tabletă nu rezolva cu totul problema; două, în schimb, îl pleoşteau pe Sandoz cu orele.

— Una, afurisit să fii.

Giuliani aşeză tableta în mănuşa lui Sandoz şi se uită cum acesta şi-o aruncă în gură şi ia paharul între încheieturile mâinilor. Unele lucruri, de-acum, le putea manipula destul de bine cu mănuşile lui Candotti. Mănuşile îi aminteau lui Giuliani de cele purtate cândva de ciclişti; impresia asta sportivă îl făcea pe Sandoz să pară mai puţin afectat fără proteze, dacă nu te uitai atent. I se făceau proteze noi.

Giuliani duse înapoi la spălător paharul şi, când se întoarse, îl găsi pe Sandoz cu capul sprijinit pe dosul mâinilor şi cu coatele pe masă. Auzind paşii lui Giuliani, rosti aproape şoptit:

— Stinge lumina.

Giuliani făcu asta, apoi trase draperiile grele de la ferestre. Era o altă zi mohorâtă, dar chiar şi lumina slabă părea să-l supere pe Emilio când avea o migrenă.

— Vrei să te întinzi? îl întrebă.

— Nu. Rahat. Lasă-mă un pic.

Giuliani se duse la birou. Decât să deschidă uşa şi să le vorbească el însuşi celorlalţi, o făcu pe ocolite, cerându-i portarului de la uşa din faţă să le transmită un mesaj bărbaţilor care aşteptau în anticameră: întâlnirea de după-amiază se anula. Fratele Edward trebuia să-l aştepte în hol pe părintele Sandoz.

Ca să-i mai treacă timpul, Giuliani se apucă de ceea ce încă mai numea hârţogărie, recitind câteva scrisori înainte de a se deconecta de la reţea. În liniştea ce se lăsase acum în clădire, îl auzea pe bătrânul grădinar, părintele Crosby, fluierând fără cap şi coadă pe-afară, în vreme ce plivea buruienile şi

curăţa tulpinile de crizantemă. După vreo douăzeci de minute, creştetul lui Emilio se înălţă şi acesta se ridică cu grijă în scaun, cu dosul unei mâini încă apăsat cu putere pe frunte. Giuliani închise fişierul la care lucra şi se întoarse la masă, aşezându-se faţă în faţă cu Emilio.

Ochii lui Sandoz rămâneau închişi, însă, auzind scârţâitul scaunului, rosti foarte încet:

— Nu trebuie să stau aici.

— Nu, nu trebuie, se arătă de acord Giuliani, pe un ton neutru.

— Vreau să se publice lucrurile alea. Aş putea să scriu iarăşi articolele.

— Da, ai putea s-o faci.

— Trebuie să existe cineva care să mă plătească pentru ele. John spune că sunt oameni care ar plăti pentru un interviu cu mine. Aş avea din ce să trăiesc afară.

— Sunt sigur că aşa ar fi.

Sandoz, cu ochii mijiţi în lumina care i se părea dureros de puternică, îl privi direct pe Giuliani.

— Deci dă-mi un singur motiv întemeiat pentru care aş continua să suport mizeria asta, Vince. De ce-aş rămâne?

— De ce-ai plecat? îl întrebă, simplu, Giuliani.

Sandoz arăta nedumerit; nu părea să priceapă.

— De ce te-ai dus pe Rakhat, Emilio? întrebă iarăşi, cu blândeţe, Giuliani. A fost doar o expediţie ştiinţifică? Te-ai dus, pur şi simplu, fiindcă erai lingvist şi proiectul suna interesant? Erai şi tu un cercetător de universitate dornic să publice? Chiar au murit prietenii tăi pentru datele astea?

Ochii se închiseră; se lăsă o tăcere lungă înainte ca buzele sale să contureze răspunsul.

— Nu.

— Nu. Aşa credeam şi eu.

Giuliani trase aer adânc în piept şi-l dădu afară cu putere.

— Emilio, tot ce am aflat despre misiunea asta mă face să cred că ai plecat pentru slava lui Dumnezeu. Credeai că tu şi tovarăşii tăi aţi fost puşi împreună de

voia Domnului şi că aţi ajuns la destinaţie prin graţia lui Dumnezeu. Am mărturiile a doi superiori de-ai tăi, care credeau sincer că ceva extraordinar s-a întâmplat pe Rakhat, că tu…

Ezită, neştiind cât de departe putea merge.

— Emilio, amândoi credeau că ai văzut, într-un anume sens, faţa lui Dumnezeu…

Sandoz se ridică şi se întoarse să plece. Giuliani întinse o mână şi-l apucă de umăr, să-l împiedice să fugă, dar şi-o retrase îndată, speriat de ţipătul sugrumat pe care-l scoase Sandoz, smucindu-se violent.

— Emilio, te rog să nu pleci. Îmi pare rău. Nu pleca.

Mai văzuse expresia asta de panică pură, teroarea care-l cuprindea uneori, când te aşteptai mai puţin. Asta *trebuie* să fie parte din ceva, gândi.

— Emilio, ce ţi s-a întâmplat acolo? Ce a schimbat totul?

— Nu mă întreba pe mine, Vince, rosti cu amărăciune Sandoz. Întreabă-l pe Dumnezeu.

○ ○ ○

Ştia că Edward Behr avea să-l urmeze. Gâfâitul era de neconfundat. Coborâse mai mult pe pipăite scările de piatră, orbit de lacrimi şi de durerea stăruitoare, iar când îşi dădu seama că fusese urmărit se apucă să blesteme crunt şi-i spuse lui Ed să plece şi să-l lase naibii singur.

— Vă e dor de asteroid? întrebă curios fratele Edward. Aţi fost singur acolo.

Emilio nu se putu abţine să nu râdă.

— Nu, nu mi-e dor de asteroid, zise pe cât de sec putea un om care plângea.

Se aşeză pe o treaptă, simţindu-se moale şi golit de orice rost, şi-şi lăsă capul pe ce-i mai rămăsese din mâini.

— Nu se mai termină odată.

— Vă simţiţi mai bine, ştiţi, zise Edward aşezându-se lângă el.

Emilio privi către Mediterana, care licărea într-un albastru metalic şi uleios sub cerul gri, ca de tinichea.

— Sigur, sunt zile bune şi zile rele, dar sunteţi mult mai vânjos decât eraţi cu câteva luni în urmă. N-aţi fi putut, înainte, să faceţi faţă unei asemenea dispute. Fizic ori mental.

Ştergându-şi ochii cu dosul mănuşilor, Emilio rosti furios:

— Nu mă simt mai puternic. Simt că toate astea n-or să se mai termine. Simt că n-o să pot niciodată trece peste asta.

— Ei bine, eu la jale mă refer. Aţi pierdut atâta şi pe atâţia acolo.

Edward văzu plânsul, mai degrabă decât să-l audă, şi rezistă impulsului de a întinde braţul spre el; Sandoz nu suporta să fie atins.

— În mod normal ar dura cam un an, când pierzi pe cineva la care ţii cu adevărat. Adică până se duce ce-i mai rău. Aniversările mi se par cel mai dificil lucru. Nu doar lucrurile formale precum aniversarea nunţii, înţelegeţi. Îţi vezi de-ale tale, funcţionezi relativ normal, şi brusc îţi dai seama: azi s-ar face zece ani de când ne-am cunoscut, ori şase ani de când ne-am mutat la Londra, sau doi ani de când cu excursia în Franţa. Mă dădeau peste cap bine de tot aniversările astea.

— Cum a murit nevasta ta, Ed? întrebă Sandoz.

Îşi mai revenise la realitate. Fratele Edward şi-ar fi dorit să se lase în voia sentimentelor, dar exista o nevoie imperioasă de control, ceva ce nu putea fi dat deoparte.

— Nu trebuie să-mi spui, zise apoi Sandoz. Îmi pare rău, n-am vrut să te zgândăr.

— A, nu mă supăr. De fapt mă ajută dacă vorbesc despre ea.

Edward se aplecă, cu coatele groase pe genunchi, apropiindu-şi capul de al lui Emilio.

— A fost o prostie, de fapt. Scormoneam prin torpedou, căutam o batistă să-mi suflu nasul. Vă închipuiţi? Eram răcit. Curat ghinion. Genul de chestie pe care-o faci de o sută de ori şi nu contează, şi după aceea, într-o dimineaţă senină de iarnă, contează cel mai mult pe lume. Am intrat cu roata

într-o gaură din asfalt şi am pierdut controlul asupra maşinii. Ea a murit, eu abia dacă am avut nişte zgârieturi.

— Îmi pare rău.

Se lăsă o tăcere lungă.

— Era o căsătorie reuşită?

— A, cu suişuri şi coborâşuri. Eram de fapt într-o pasă mai proastă când s-a întâmplat accidentul, dar cred că am fi scos-o la capăt. Nici eu şi nici ea nu eram genul să o lăsăm baltă. Ne descurcam noi, aşa cred.

— Şi te învinuieşti, Ed? Sau dai vina pe Dumnezeu?

— E ciudat, zise fratele Edward, căzut pe gânduri, că era o mulţime de vinovăţie peste tot, dar nu mi-a trecut prin minte să-l învinovăţesc pe Dumnezeu. Am dat, evident, vina pe mine. Şi pe consiliul local, fiindcă nu a reparat drumul. Şi pe afurisitul de puşti de la etajul de deasupra care mi-a dat răceala. Şi pe Laura, că m-a lăsat să conduc bolnav.

Ascultară un timp ţipetele tânguitoare ale pescăruşilor ce se li roteau pe deasupra capetelor. Apa era prea departe ca să se audă valurile, dar pentru Emilio era aproape la fel de liniştitor să le vadă cum se ridică şi se sparg de ţărm.

— Şi cum ai ajuns să duci viaţa asta, Ed?

— Păi, de copil eram destul de religios. Apoi am fost ateu o vreme. Cred că perioada asta de dezvoltare spirituală se numeşte „adolescenţă“, rosti cu voce seacă Edward. Apoi, la vreo doi ani după ce a murit Laura, un prieten m-a convins să intru într-un refugiu iezuit. Şi când am ajuns la partea cu respectarea standardelor lui Hristos, m-am gândit că bine, de ce nu? O să încerc. Nu mai aveam încotro s-o apuc. N-a fost tocmai o convertire pauliană. N-am auzit nicio voce din înalt. Dar dumneavoastră, domnule?

— Nicio voce, zise Sandoz pe ton normal, un pic apăsat. N-aud voci niciodată şi migrenele nu le simt ca pe nişte cercuri de metal în jurul capului. NU sunt psihotic, Ed.

— Nu cred că a insinuat cineva că aţi fi, domnule, zise fratele Edward. Voiam să zic, cum aţi ajuns la preoţie?

Sandoz răspunse abia după o vreme, cu voce neutră şi plată:

— Părea, pe atunci, o idee bună.

Fratele Edward crezu că acesta era sfârşitul conversaţiei, dar după câteva minute Sandoz spuse:

— Ai fost de ambele părţi. Care viaţă e mai bună?

— N-aş renunţa niciodată la anii petrecuţi cu Laura, dar pentru mine, acum, locul unde mă aflu e cel mai potrivit.

Edward şovăi, apoi se gândi că poate era un moment bun să abordeze subiectul.

— Spuneţi-mi despre domnişoara Mendes. Am văzut poze. Era foarte frumoasă.

— Frumoasă, deşteaptă şi extrem de curajoasă, zise Sandoz cu voce înfundată şi ştearsă.

Îşi drese grasul şi-şi trecu un braţ peste ochi.

— Un bărbat ar fi prost să nu iubească aşa ceva, zise cu blândeţe Edward Behr.

Unii preoţi erau prea duri cu ei înşişi.

— Da, prost, se arătă de acord Sandoz, apoi adăugă: dar pe atunci nu gândeam aşa.

Spusese ceva neaşteptat şi continuă cu ceva la fel:

— Te-ai gândit vreodată la povestea lui Cain, Ed? El a făcut sacrificiul cu bună credinţă. De ce i l-a refuzat Dumnezeu?

Sandoz se ridică în picioare şi, fără să privească înapoi, se îndreptă spre lungul şir de trepte ce ducea către mare. Se micşorase deja în zare, ajuns pe plajă, la jumătatea drumului până la lespedea uriaşă pe care se retrăgea adesea, când Edward Behr îşi dădu seama ce i se spusese.

26. SATUL KASHAN ŞI MAREA PĂDURE SUDICĂ

opt săptămâni de la contact

Anne se trezi, în noaptea aceea, fără să ştie ce o tulburase. Primul ei gând, acompaniat de un val de adrenalină ce-i deschise brusc ochii în întuneric, fu că D.W. se simţea rău iarăşi ori că altcineva căzuse pradă Răzbunării Runa. Ascultă, atentă la orice sunet revelator, dar îl auzi doar pe George cum sforăie încetişor, cufundat într-un somn adânc, fără vise. Ştiind prea bine că nu avea să se relaxeze până nu verifica pe toată lumea, Anna oftă, gândind: „Am devenit un soi de mamă-surogat cu o gloată de copii ciudaţi“. Aşa că îmbrăcă unul dintre tricourile gigantice ale lui Jimmy şi ieşi din cort.

Se duse mai întâi la D.W., apoi, liniştită, continuă cu vizita la silueta adormită a lui Jimmy. Se uită, simţind o strângere de inimă, la paturile goale ale lui Marc şi Sofiei, dorindu-şi să fi fost o persoană cu obiceiul de a se ruga, astfel ca absenţa lor să n-o umple de atâta nelinişte neajutorată. Apoi văzu că şi un al treilea pat era gol dar, înainte ca inima să-i sară din piept, auzi ţăcănitul slab al unei tastaturi. Făcându-şi loc pe bâjbâite pe o cărăruie pietroasă pe care doar o capră ar fi putut-o aprecia, pătrunse în casa Aychei, de alături, şi dădu peste semifiul ei favorit, îngenuncheat ca o gheişă ucenică la o masă joasă, scriind iute la tastatură.

— Emilio! exclamă ea cu voce scăzută. Ce dracu’ faci tu a…

El clătină din cap fără să se uite spre ea şi continuă să scrie. Se afundă într-o pernă de lângă el şi ascultă vocile nopţii. I se părea că miroase a ploaie, însă pietrele erau uscate. Ei bine, îşi spuse observând

monitorul radio aşezat lângă Emilio, nu-s singura cu inima cât un purice.

Marc şi Sofia raportaseră că au de gând să încerce o aterizare. De atunci se lăsase o linişte de rău augur. Jimmy spunea că asta s-ar fi putut datora intensităţii furtunii de pe cealaltă parte a masivului muntos, însă George susţinea că aşa ceva ar fi întrerupt doar semnalul, nu l-ar fi făcut să dispară cu totul. Nimeni nu aducea vorba despre o eventuală prăbuşire.

Emilio mai ţăcăni un timp, apoi închise fila virtuală, satisfăcut că scrisese suficient cât să poată reconstrui dimineaţă logica celor gândite.

— Scuze, Anne. Aveam patru limbi care-mi umblau în acelaşi timp prin cap şi dacă mai adăugam încă una…

Desfăcu iute degetele, scoţând un sunet ca de explozie.

— Cum le poţi ţine pe toate laolaltă? îl întrebă ea.

El căscă şi îşi frecă faţa cu palma.

— Nu reuşesc mereu. Foarte ciudat. Dacă înţeleg o conversaţie întreagă, perfect, în arabă sau amharică, Ruanja sau altceva, fără cuvinte lipsă sau idei confuze, îmi amintesc uneori că discuţia aceea a avut loc în spaniolă. Şi pierd poloneza şi inupiaq.

— Sunt cele învăţate în Alaska, între Chuuk şi Sudan, aşa-i?

El încuviinţă şi se lăsă pe spate pe o pernă, lipindu-şi degetele peste pleoape.

— Poate cu ele nu m-am descurcat bine fiindcă nu mi-a convenit să le învăţ. Nu m-am putut obişnui cu frigul şi întunericul şi aveam senzaţia că-i pierdere de vreme. Nimic nu mi se părea că are rost.

Îşi luă mâinile de pe faţă şi o privi pieziş.

— Nu-i uşor să fii ascultător dacă bănuieşti că superiorii tăi sunt nişte tâmpiţi.

Anne pufni. Nu-i chiar o remarcă de sfânt, gândi ea.

— Măcar în Sudan era cald.

— Nu cald, fierbinte. Fierbinte chiar şi pentru mine. Şi, când am ajuns în Africa, devenisem mai bun la învăţat limbi străine la faţa locului. Şi apoi…

ei bine, iritarea profesională mi s-a părut destul de trivială.

Se ridică într-o rână şi privi ţintă în întuneric.

— A fost groaznic, Anne. Nu era timp pentru nimic decât pentru hrănit oamenii. Încercam să ţinem copilaşii în viaţă.

Clătină din cap, alungând gândul.

— Încă mă minunez că am învăţat trei limbi în anul acela. S-a întâmplat pur şi simplu. Nu m-am mai gândit la mine ca la un lingvist.

— Dar ca la ce?

— Ca la un preot, zise el cu simplitate. Atunci am început să cred ce se spune la hiritonire: *Tu es sacerdos in aeternum*.

Preot pentru totdeauna, gândi Anne. Mereu şi la nesfârşit. Cercetă faţa proteică de lângă ea: hispanic, Taino, lingvist, preot, fiu, persoană iubită, prieten, sfânt.

— Şi acum? întrebă ea cu glas plăpând. Ce eşti acum, Emilio?

— Somnoros.

O luă afectuos de după gât şi o trase spre el, atingându-i cu buzele părul răvăşit în somn, argintat de lumina slabă a felinarului electric.

Anne arătă spre monitor.

— Ai auzit ceva?

— Ţi-aş fi spus, Anne. Cu voce tare şi răsunătoare.

— D.W. n-o să-şi ierte niciodată dacă au păţit ceva.

— Se întorc ei.

— De unde ştii tu aşa sigur, şmechere?

El răspunse din toată inima şi din cartea Deuteronomului: „Aţi văzut cu ochii voştri ce a făcut Domnul, Dumnezeul vostru“.

— Am văzut ce pot face fiinţele umane…

— Ai văzut *ce*, recunoscu Emilio, dar nu şi *de ce*! Acolo stă Dumnezeu, Anne. În acest *de ce* — în semnificaţie.

O privi pe Anne, înţelegându-i scepticismul şi îndoiala. În el sălăşluise atâta bucurie, o asemenea înflorire a sufletului…

— Bun, zise, încearcă aşa: poezia stă în *de ce*.

— Şi dacă Marc şi Sofia zac acum într-un morman de fiare? întrebă Anne. Unde-i în asta poezia lui Dumnezeu? Ce poezie a fost în moartea lui Alan, Emilio?

— Dumnezeu ştie, spuse el cu un ton în care se ghiceau atât recunoaşterea înfrângerii, cât şi declaraţia de credinţă.

— Vezi, aici pierd eu şirul! se văietă Anne. Ce mă roade pe mine e că Dumnezeu îşi asumă meritele, dar nu şi vina. Nu pot să-nghit şi basta acadeaua asta teologică. Ori e la cârmă Dumnezeu, ori nu. Ce-ai făcut când ai văzut copilaşi murind, Emilio?

— Am plâns, recunoscu el. Cred că uneori Dumnezeu are nevoie să plângem cu lacrimile lui.

Urmă o lungă tăcere.

— Şi am încercat să înţeleg.

— Şi acum? Înţelegi?

În vocea ei era ceva aproape rugător. Dacă i-ar fi spus că da, înţelege, l-ar fi crezut. Anne îşi dori să primească explicaţii la toate acestea; dacă era ca vreunul dintre cei cunoscuţi ei să ştie, acela era Emilio Sandoz.

— Poţi găsi ceva poetic, *orice*, în moartea unor copilaşi?

— Nu, rosti el într-un târziu. Nu încă. Unele poeme sunt tragice. Poate că e mai greu să le apreciem.

Anne se ridică, obosită, fiindcă era miezul nopţii, când aruncă o privire înapoi şi văzu pe figura lui o expresie familiară.

— Ce? vru ea să ştie. Ce-i?

— Nimic, ridică el din umeri, cunoscându-şi prea bine interlocutoarea. Doar atât: dacă numai asta te ţine de la credinţă, poate că ar trebui să-i dai drumul şi să-l învinuieşti pe Dumnezeu ori de câte ori crezi că e cazul.

Faţa lui Anne fu cuprinsă, încet, de un surâs; se aşeză la loc pe perne, lângă el, cu o expresie întrebătoare.

— Ce? îi veni lui rândul să întrebe, văzând-o cum rânjeşte viclean. La ce te gândeşti, Anne?

— A, mă gândeam la câteva sentimente pe care aş vrea să i le prezint lui Dumnezeu, zise cu voce dulce, apoi îşi acoperi gura cu amândouă mâinile, ca să nu izbucnească în hohote de râs.

— O, Emilio, dragul meu copil, zise de după degete, cu o voce ce suna amăgitor, cred că ai dat peste o teologie cu care pot să mă-mpac! Am permisiunea ta pentru asta, părinte? Eşti dispus să fii implicat în calitate de complice?

— Cât de grosolan ai de gând să te porţi? începu Emilio să râdă încetişor, cu figura înviorată de-a binelea. Eu sunt un simplu preot! Poate ar trebui să întrebăm vreun episcop sau ceva…

— Răhăţel fricos! exclamă ea, acum să nu-mi dai înapoi!

Şi, punându-se în genunchi şi împungându-l de mai multe ori în piept cu degetul, începu să emită o serie de opinii din ce în ce mai nepoliticoase, cu totul profane şi viguros exprimate, despre suferinţele şi moartea lipsită de sens a inocenţilor, despre soarta Clevelandului în campionatul din 2018 şi despre persistenţa răului şi a republicanilor din Texas într-un univers condus de o zeitate care avea tupeul să se pretindă omnipotentă şi justiţiară, pe care Emilio le „traduse“ prompt, cu pompoşenie şi cu fraze înţesate de latină, transformându-le în platitudini standard pline de umilinţă. Nu peste mult timp ajunseră să râdă ca nebunii, agăţaţi unul de celălalt, şi toată povestea deveni tot mai gălăgioasă şi turbulentă, până ce George Edwards fu trezit de chiţăielile zgomotoase ale Annei, care striga:

— Emilio, opreşte-te! Femeile bătrâne au vezica slabă!

— Sandoz, ţipă George, ce mama naibii faci acolo cu nevastă-mea?

— Discutăm teologie, dragă, îi răspunse Anne, rămasă fără suflu şi trăgând cu lăcomie, spasmodic, aer în piept.

— Of, pentru numele lui Hristos!

— Încă lucrăm la teodicee! răcni şi Emilio. Încă n-am ajuns la întruparea divină.

Asta le stârni noi hohote.

— Omoară-i, George, sugeră D.W. cu voce bubuitoare. Omucidere în legitimă apărare.

— Da' n-aţi vrea voi toţi să mai tăceţi dracului? urlă Jimmy, făcându-i, nu se ştie de ce, să râdă şi mai tare pe Anne şi Emilio.

— Un ecou de New York! chiţăi Anne. Saluuut!

— Mai taci în mama mă-sii! îi ţinu Emilio hangul.

— Ei, ce naiba, poate o să-i mai dau religiei o şansă, spuse Anne cu glas molcom, ştergându-se la ochi, în vreme ce hohotele purificatoare se domoleau şi ei îşi răcăpătau suflul. Crezi că Dumnezeu o să se descurce cu mizeriile pe care am de gând să i le arunc în spinare?

Emilio se întinse pe pernă, extenuat şi fericit.

— Anne, spuse punându-şi mâinile după cap, cred că Dumnezeu ar fi bucuros să te reîntorci la el.

○ ○ ○

Ultimul lucru la care se gândi Marc Robichaux înainte de prăbuşire fu „*merde,* Părintele Superior o să fie furios".

I se păruse rezonabil. Pista încă se distingea, iar vegetaţia părea moale, numai frunze. Credea că păienjenişul de rădăcini putea de fapt să fie de folos în stabilizarea solului, astfel ca trenul de aterizare al planorului să nu se scufunde. Sofia aterizase pe multe tipuri de teren în timpul antrenamentelor şi părea încrezătoare că avea să se descurce. Aşa că deciseseră să coboare.

Însă nici Marc şi nici Sofia nu se gândiseră la lujeri. Poate că erau lemnoşi, precum via, altfel plantele ar fi fost zdrobite de roţi la contactul cu solul. Însă, în loc de asta, viţele apucaseră cu putere trenul de aterizare fragil al aparatului de zbor, iar oprirea bruscă îi aruncase cu brutalitate în chingile de siguranţă. Din scaunul din faţă, Marc avu parte de o înspăimântătoare privelişte a solului ce se apropia vertiginos, însă leşină înainte ca aparatul Ultra-Light să se facă bucăţi, cu centurile de siguranţă tăind prin

scheletul şubred al planorului, în vreme ce trupurile le erau azvârlite înainte.

Rămăsese inconştient pentru o perioadă nedeterminată. Când se prăbuşiseră era ziuă. Acum se vedeau pe cer amândouă lunile. Rămase nemişcat un timp, concentrându-se asupra fiecărui membru în parte, încercând să-şi dea seama dacă rănile erau serioase. Îşi simţea picioarele amorţite, lucru care-l îngrozi, fiindcă se gândea că-şi rupsese coloana. Dar, când îşi mişcă grijuliu capul, văzu că Sofia fusese aruncată peste el şi că amorţeala era pricinuită, de fapt, de circulaţia proastă.

Faţa ei era plină de sânge, dar respira încă. Marc se trase binişor de sub ea, încercând să n-o zdruncine, în minte cu fracturile apocaliptice descrise de Anne. Reuşi să se răsucească şi să-i susţină capul în vreme ce-şi elibera picioarele şi, îngrijorat pentru ea, uită să-şi mai facă griji pentru propriul corp. Abia când se ridică în genunchi îşi dădu seama că nu putea fi rănit grav, fiindcă atunci durerea ar fi fost cu mult mai puternică.

Îşi trase cămaşa ca să vadă de ce-l durea atât de tare pieptul şi distinse, în lumina lunii, urmele centurii de siguranţă întipărite pe piele sub forma unor julituri şi vânătăi; aproape că leşină iarăşi, dar lăsă capul jos vreme de câteva minute şi-şi mai reveni. Apoi se uită la Sofia şi începu să dea deoparte ţevăraie, fire şi peliculă de polimer, tot ce se mai putea recunoaşte din fostul Ultra-Light. Când o eliberă de sub rămăşiţe, Marc se ridică şi îşi croi drum până la navetă, deschizând aria de depozitare şi aprinzând lampa pe baterii dinăuntru. Când privirea i se obişnui cu întunericul, căută trusa de prim ajutor, un felinar portabil şi un vraf de pături termoizolante, pe care le aduse înapoi lângă Sofia.

În lunile petrecute împreună, Marc se ţinuse departe de Sofia Mendes. O găsea mai degrabă rece, deranjant de autosuficientă, aproape nefeminină, însă frumuseţea ei fizică îi tăia uneori respiraţia; nu-şi permisese nicicând să o deseneze, să-i simtă formele cu mâinile nici măcar pe hârtie, de la o distanţă castă.

Acum îngenunche alături de ea. Cer scuze, mademoiselle, îşi zise, şi, cu toată detaşarea de care era capabil, încă zgâlţâit zdravăn el însuşi, îi pipăi braţele şi picioarele în căutare de fracturi şi răni. Trunchiul îi era fără îndoială la fel de plin de vânătăi ca şi al lui, dar nu avu curajul să caute coaste rupte sau leziuni abdominale. Nu ar fi putut, oricum, să facă nimic într-o asemenea eventualitate. Aşa că întinse o pătură, o trase acolo pe Sofia şi o înfăşură bine cu cealaltă pătură, apoi se duse la pârâu după apă.

Se întoarse, umezi un bandaj curat din trusa de prim ajutor şi-i curăţă sângele uscat şi pe cel proaspăt, de pe faţă. Descoperi de unde se prelingea: avea o tăietură în scalp. Marc se strădui să pipăie marginile tăieturii. Nu era sigur, dar i se păru că nu simte nicio denivelare în osul propriu-zis. Concentrat pe ce avea de făcut, nu-şi dădu seama că ochii ei se deschiseseră până ce n-o auzi spunând:

— Dacă m-ai botezat cumva, ai încurcat-o, Robichaux.

— *Mon Dieu!* ţipă el sărind în spate şi împiedicându-se de găleata cu apă, atât de şocat, încât bandajul de pânză îi scăpă din mână.

Vreme de câteva minute Sofia fu tratată cu o desfăşurare impresionantă de emoţie galică. Franceza ei era literară, iar dialectul lui Robichaux era aproape de neînţeles pentru ea chiar şi înainte să-şi fi pierdut simţirea. Îşi dădu seama totuşi, cât se poate de clar, că oscila puternic între uşurare şi mânie.

— Îmi pare rău că te-am speriat, zise ea după ce debitul lui verbal mai scăzu.

El întinse un braţ, înghiţind în sec, şi clătină din cap, încă respirând precipitat.

— *De rien*.

Mai dură o clipă până ce capacitatea de a se exprima în engleză îi reveni.

— Te rog, mademoiselle, să nu-mi mai faci *niciodată* una ca asta.

— O să încerc, dar mă cam îndoiesc că o să mai fim vreodată în aceeaşi situaţie, zise ea cu voce

seacă. Sunt lovită? Tu eşti?

— Din câte mi-am putut da seama, avem vânătăi şi tăieturi, dar nu ne-am rupt nimic. Cum te simţi, mademoiselle?

Marc îşi ridică o clipă cămaşa, lăsând-o să vadă urmele chingilor imprimate pe piele.

— Am fost aruncaţi spre înainte cu foarte multă forţă. Se poate să ai vreo coastă ruptă?

Ea se foi sub pătură, cu o expresie absorbită.

— Mă cam ustură, recunoscu ea. Şi mă doare capul. Dar cred că asta e tot.

Marc făcu un gest fără vlagă către epavă.

— Ori ne iubeşte Domnul pe amândoi, ori suntem foarte norocoşi.

Ea se înălţă un pic şi aruncă o privire la ce mai rămăsese din Ultra-Light.

— Se pare că lui Dumnezeu nu-i plac aeroplanele mici. Pe de altă parte, lui D.W. Yarbrough îi plac. O să fie foarte supărat din cauza asta.

Marc îşi dădu ochii peste cap, arătându-se de acord. Sofia se uită bine la resturi şi-şi dădu seama că distrugerea avionului le salvase vieţile; structura lui era concepută să se facă bucăţi şi să absoarbă forţa impactului în cazul unei prăbuşiri. Se lăsă pe spate, puţin ameţită, şi începu să calculeze numărul minim de ore trecute de când căzuseră.

— Marc, radioul mai merge? Ceilalţi trebuie să fie îngrijoraţi.

El îşi dădu o palmă peste frunte şi, bolborosind în franceză, începu să scormonească stângaci printre rămăşiţele aparatului. Vântul începuse să bată, iar aşchiile de polimer se rupeau şi plesneau suflate de briza tot mai puternică.

— Robichaux, las-o baltă! îi strigă Sofia. Există un transmiţător în navetă.

Se ridică în fund cu multă grijă, ascultând ce-i comunica trupul. Scârţâiau toate, dar nu ţipa nimic. Dădu pătura deoparte, trase de gulerul cămăşii şi se uită în josul pieptului.

— Foarte colorat, zise, avem piepturi asortate.

— Topografia diferă considerabil, zise preotul, cu o urmă de umor.

Reveni şi se trânti lângă ea, lipindu-şi iarăşi capul de sol. După câteva momente, Marc ridică ochii.

— Vorbesc, evident, făcând o inferenţă, nu din observaţie directă.

— Marc, îi zise ea pe un ton răutăcios, dacă se mai întâmplă să ne prăbuşim vreodată cu avionul, te rog să te asiguri că n-am osul pieptului rupt. Pudoarea nu e tocmai o virtute de căpătâi în timpul unei urgenţe medicale.

El păru să roşească. Era greu de spus în lucirea portocalie a felinarului. Se auzi vuietul unui tunet, iar Sofia îşi roti privirea către copacii ce se legănau în bătaia vântului.

— Ar trebui să intrăm în navetă.

Luară păturile şi trusa de prim ajutor şi, la lumina lanternei, urcară gemând de durere prin trapa ce dădea către spaţiul de depozitare. Vântul bătea dinspre tribord, aşa că lăsară trapa deschisă şi se uitară la jocul fulgerelor. Furtuna se arătă violentă la început, dar conteni, nu peste mult, şi se transformă într-o aversă, ce răpăia pe metalul navetei, însă cumva liniştitor.

— Deci, zise Sofia când se mai potoli zgomotul, ai făcut-o?

— Pardon? zise el, luat pe nepregătite.

— M-ai *botezat*?

— A, zise el cam indignat, nu, sigur că nu.

— Mă bucur, spuse Sofia, însă era nedumerită.

Dacă ar fi fost cu Sandoz, ar fi vrut să glumească cu el. „Ce mai misionar eşti şi tu“, i-ar fi spus, încrezându-se în înclinaţia sa către ironie. Era mai puţin sigură cum să-l trateze pe Marc, care, oricum, părea destul de afectat de accident. Ea, în schimb, se simţea remarcabil de voioasă.

— Dar n-ar fi trebuit?

— Sub nicio formă. Ar fi fost complet lipsit de etică.

Părea să se simtă mai bine, să fie mai concentrat când vorbea, aşa că Sofia decise să continue discuţia.

— Dar dacă aş fi fost pe moarte, nu era de datoria ta să-mi salvezi sufletul?

— Nu mai suntem în secolul al şaptesprezecelea, mademoiselle. Nu mai înşfăcăm sufletele păgânilor muribunzi ca să-i ferim de damnare, zise îmbufnat, dar continuă pe un ton mai moderat: dacă ai fi indicat cu ceva vreme înainte că doreşti cu sinceritate botezul, fără însă a fi instruită încă întru credinţă, te-aş fi botezat, da, din respect pentru intenţia ta. Sau, dacă ţi-ai fi recăpătat cunoştinţa şi ai fi cerut-o, m-aş fi supus dorinţei tale. Dar fără permisiune? Fără o declaraţie de intenţie prealabilă? Niciodată.

Era încă un pic necăjit, dar îşi mai venise în fire; se ridică lent în picioare, scoţând gemete uşoare. Solicită, de la consolă, o hartă fotografică a regiunii dintre tabăra din pădure şi satul Kashan.

— O să fie un drum lung spre casă.

Auzind râsul răguşit al Sofiei, se întoarse spre ea. Cu coji de sânge pe jumătate spălate şi cu vânătăile căpătând, cu fiecare oră, culori tot mai vii, frumoasa faţă sefardă rămânea rece şi detaşată, însă, privind în jur, ochii Sofiei zâmbeau.

— De ce să mergem, întrebă arcuindu-şi sprâncenele, când putem să zburăm?

○ ○ ○

Apoi se culcară şi se treziră târziu, cu muşchii înţepeniţi şi dureroşi, dar încurajaţi de soarele de după furtună şi de faptul că supravieţuiseră. Îşi făcură un mic dejun simplu din proviziile de pe navetă, iar Sofia se reobişnui cu avionul, făcând pe simulator exerciţii de aterizare şi decolare. Marc îşi făcu de lucru cu o scurtă cercetare a formelor de viaţă forestiere pe care le studiase în primele lor săptămâni pe Rakhat, luând notiţe despre eventuale modificări sezoniere. Se duse şi la mormântul lui Alan Pace, îl îngriji şi se rugă acolo o vreme.

Înainte de amiază, Sofia ieşi cu greutate din navetă şi veni la el.

— Ar trebui să fim gata de plecare în două ore.

Marc se îndreptă brusc de şale. Făcuse o greşeală şi gemu, apoi întrebă:

— I-ai contactat deja pe ceilalţi?

— O, Doamne! Să vezi că deja cred că suntem morţi, exclamă înfiorată Sofia. Am vrut să-i trezesc astă-noapte, dar mi-a ieşit cu totul din minte. Marc, cred că au turbat de îngrijorare!

Marc n-o mai văzuse, până atunci, febrilă şi fâstâcită. O umaniza şi, pentru prima dată, îşi dădu seama că o plăcea foarte mult.

— Sofia, zise imitându-i tonul răutăcios din noaptea trecută, data viitoare când ne mai prăbuşim cu avionul o să-ţi aminteşti, sunt sigur, să transmiţi prin radio că am supravieţuit. Fiincă suntem, până la urmă, amatori în asemenea treburi. Câteva greşeli sunt de înţeles.

— Cred că am fost mai zdruncinată decât mi-am dat seama, zise ea clătinând din cap. Haide. Mai bine mai târziu decât niciodată.

Intrară în navetă şi încercară să contacteze Kashanul, dar fără niciun rezultat.

— Timp mort, zise dezgustată Sofia.

Era una dintre acele perioade în care sateliţii nu se aflau în poziţia potrivită pentru transmiterea semnalelor.

— Or să treacă patru ore până să avem din nou semnal.

— Ei bine, o să ajungem acasă iute, ca ridicaţi din morţi, zise cu voioşie Marc, apoi adăugă pe un ton conspiraţionist: poate că, surprins fiind, Părintele Superior n-o să bage de seamă că i-am făcut fărâme micuţul aeroplan.

După ce-l trimise pe Marc înapoi la plantele lui, Sofia începu o verificare riguroasă a navetei, pregătind-o pentru zbor. Erau sute de pericole potenţiale: verzişori care-şi puteau face cuibul în motoare, Richarzi Nixoni care se puteau prinde de şasiu, roiuri de scârboşei ce puteau să-şi fi găsit sălaş în cutiile aparatelor electronice. După ce se asigură, cât putu, că naveta era sigură pentru zbor, se duse glonţ la trapa spaţiului de depozitare şi-l strigă pe Robichaux.

— Fac o pornire de probă, apoi o să decolez pentru câteva manevre de exerciţiu. Vrei să participi sau ai avut destule emoţii săptămâna asta?

— Cred că aş prefera să culeg mostre în timpul ăsta.

Dacă ar fi fost Sandoz, i-ar fi replicat cu un „n-ai tupeu“. Însă lui Marc îi zâmbi.

— Mă întorc în jumătate de oră.

O ajută să sigileze trapa, apoi se depărtă către marginea pădurii, la o distanţă bună de flama motoarelor. Când întoarse capul, o văzu prin geamul carlingii, strâmbându-se în încercarea de a trage centura de siguranţă peste un trup la fel de învineţit ca al lui. Atunci îl privi şi ea, iar Marc îşi împreună mâinile şi le ridică deasupra capului, într-un gest dureros care spunea „noroc“. Ea îi răspunse înclinând capul şi porni numărătoarea inversă pentru decolare.

○ ○ ○

Pentru un fost pilot de luptă precum D.W. Yarbrough, cuvintele „dispărut în acţiune“ invocau întotdeauna un înfiorător gol în stomac. Avioanele cădeau şi nu ştiai unde sau de ce. Ştiai ce şanse sunt, dar nu ştiai adevărul. Şi următoarea mişcare era întotdeauna îngrozitor de atent plănuită. Trimiteai şi pe alţii să înfrunte pericolul, în speranţa unei prea puţin probabile salvări, ori acceptai realitatea ca atare? Era un preţ de plătit pentru oricare dintre variante.

D.W. nu era omul care să se autoflageleze cu bice împletite din regrete şi remuşcări. Îşi dorea totuşi, din toată inima, să nu fi fost motivul presiunii puse pe Sofia şi Marc. Ar fi trebuit să aştepte şi să zboare el însuşi când s-ar fi simţit mai bine.

Orele treceau fără vreo veste, iar D.W. avea doar o vagă alinare: păruse o idee bună la vremea ei. Presupunea că se prăbuşiseră pe lângă navetă. Ar fi putut supravieţui, dar să fie prea răniţi ca să se poată deplasa. Ar fi durat mai mult de o săptămână, în marş printr-o zonă necunoscută, ca să-i găsească, vii sau morţi. Nu exista o soluţie ideală la problemă. Ştia că nu-i suficient de în formă ca să facă el însuşi

călătoria pe jos. Ar fi fost probabil nevoie şi de Anne, dar ezita să o trimită pe teren accidentat. Emilio era un asistent medical bun şi suficient de rezistent, însă prea mărunt. Era mai bine să-l trimită pe Jimmy, care era mare, şi pe George, care avea rezistenţă fizică şi pilotase cu succes naveta în ultima călătorie spre asteroid. L-ar fi pus pe George să-i ducă pe supravieţuitori direct pe *Stella Maris*, să-l lase pe Jimmy cu ei şi să realimenteze. Apoi George se putea întoarce la Kashan să o ducă sus şi pe Anne. Le-ar fi afectat libertatea de mişcare. Rămâneau cu trei zboruri mai puţin, dar altă cale nu era.

Rahat, cugetă. Dacă supravieţuiseră şi erau grav răniţi, le-ar fi fost poate şi mai rău la gravitaţie zero, dacă îl apuca pe vreunul răul de spaţiu. D.W. oftă şi era cât pe ce s-o consulte pe Anne în privinţa detaliilor mai puţin ştiute ale chestiunii, când auzi, surprins, un bubuit ca de tunet. De obicei, în faza asta a furtunilor, nu se auzeau decât ropotul continuu al ploii pe lespezile teraselor şi vuietul înfundat al râului din josul lor, umflat şi plin de aluviuni.

— E naveta, zise Emilio.

Auzi ce ai vrea să auzi, se gândi mai întâi D.W. Apoi, cu inima cât un purice, îşi dădu seama că Emilio ar fi putut să aibă dreptate. Se ridică şi ieşi, simţindu-se înfrigurat până în măduva oaselor.

— Doamne, se rugă, cu ochii către cer, nu naveta. Te rog, nu naveta.

Ascultă atent şi, într-o agonie ambivalentă, recunoscu sunetul scos de motoare.

Ceilalţi îl înconjurau acum pe D.W., ţipând de încântare şi bucurie. Îi urmări pe treptele alunecoase, pe care Jimmy le luă în piept urcând mai multe deodată, în vreme ce George alerga în spatele lui. Simţind că i se rupe inima, D.W. ascultă strigătele pline de jubilaţie ale lui Emilio, „v-am spus eu“ şi „o, voi cei cu credinţă puţină!“, auzi râsetele de uşurare ale lui Anne, care zicea „hai, hai, fie, *Deus vult*“, urcând pe treptele din faţa lui. Privind prin ploaia torenţială cu ochii mijiţi, o apucă şi el alene în urma paradei saturate de exuberanţă, încă nu cu totul

înzdrăvenit şi simţind nevoia să se obişnuiască puţin cu ideea dezastrului înainte de a le spune şi celorlalţi veştile.

Când ajunse să vadă avionul, Jimmy trăsese deja trapa din zona de încărcare şi o lua în braţe pe Sofia. Marc coborî prin propriile puteri. Chiar şi de la distanţă, D.W. văzu ochii înnegriţi, feţele umflate şi înţepeneala dureroasă cu care se mişcau Sofia şi Marc. De ce nu aşteptaseră? De ce nu comunicaseră radio, să ceară instrucţiuni? I-ar fi putut avertiza! Apoi, nesuportând să dea vina pe alţii, D.W. se întrebă de ce nu anticipase una ca asta. Se gândise că ori aveau să se întoarcă, dacă pista era prea periculoasă, ori să aterizeze cu bine. Cu mintea încă tulbure, bolnav, nu se gândise că Sofia ar fi putut, pur şi simplu, să se întoarcă cu naveta dacă aparatul Ultra-Light era distrus.

Sofia îl văzu şi, lăsându-i pe ceilalţi în urmă, păşi spre el, cu faţa strălucitoare, udă şi pătată de răni; reuşise să depăşească o prăbuşire care trebuie să fi fost teribilă. E aşa de frumoasă, gândi D.W. Şi-i trebuise mult curaj să facă ce făcuse. O fată cu logică, Sofia, şi curajoasă: numai minte şi îndrăzneală. Şi George la fel. Se bucurase, atât de lipsit de frică, de viraje şi rotiri, fără să-şi dea seama cât de atent trebuiau drămuite lucrurile. Nu slăbiciunile, ci punctele noastre tari ne pun în primejdie, cugetă D.W. şi încercă să găsească o cale de a diminua impactul pentru Sofia, pentru George, pentru toată lumea.

— Aşa deci, zise Sofia zâmbind cu gura până la urechi şi apropiindu-se, ne-am întors precum Ilie, într-un car de foc!

El desfăcu braţele şi ea veni să fie îmbrăţişată, însă, strâmbându-se din cauza apăsării pe trupul beteag, se trase înapoi şi începu să descrie prăbuşirea, ca de la un pilot la altul, vorbind cu febrilitatea maniacală a cuiva care păcălise moartea. Ceilalţi se strânseră în jurul lor şi ascultară, la rândul lor, povestea. În cele din urmă, când ploaia se mai rări şi nevoia ei de a-şi povesti aventura se potoli,

D.W. văzu că Sofia începe să priceapă că ceva nu era în regulă.

— Ce este? întrebă. Ce s-a întâmplat?

Preotul se uită la George, apoi la fiica pe care nu şi-ar fi imaginat vreodată că ar putea-o avea. Ar fi existat o şansă, una mică. Dacă ar fi menţinut viteza moderată. Dacă ar fi zburat direct spre Kashan. Dacă vântul din spate ar fi fost destul de puternic. Dacă Dumnezeu ar fi fost de partea lor.

— Sofia, eu sunt de vină! E răspunderea mea, cu totul. Trebuia să te previn…

— Ce? întrebă ea, de data asta alarmată. Să mă previi despre ce?

— Sofia, drăguţă, zise el blând, fiindcă nu mai putea să amâne nicicum, cât combustibil a mai rămas?

Dură puţin. Apoi mâinile ei se duseră către gură şi, pe sub vânătăi, faţa i se albi. O ţinu în braţe cât plânse în hohote, iubind-o la fel de mult pe cât iubise vreodată o fiinţă umană. Şi înţeleseră, atunci, cu toţii. Nu mai era cale de ieşire de pe Rakhat.

Jimmy îşi reveni primul din şoc.

— Sofia, zise încet, cu gura aproape de urechea ei, Sofia, uită-te la mine.

Ea răspunse la vocea lui calmă şi ridică ochii, umflaţi, acum, şi de plâns. Suspinând şi cutremurându-se, cuibărită încă în braţele lui D.W., privi către ochii de un albastru intens, aşezaţi pe o faţă ce se ştia a fi nu tocmai atractivă, înconjurată acum de spirale comice de păr roşcat şi ud.

— Sofia, zise Jimmy cu voce sigură şi privire neabătută, avem tot ce ne trebuie chiar aici. Îi avem pe toţi cei care ne sunt dragi chiar aici. Bine ai venit acasă, Sofia.

D.W. i-o puse atunci lui Jimmy în braţe şi se aşeză trudit în noroi, în vreme ce Sofia, plângând acum din alte motive, era cuprinsă de braţele lungi. Şi ceilalţi îşi reveneau din şoc: George îi reamintea Sofiei că şi el avusese un rol de jucat în toate acestea, Anne şi Emilio erau puşi deja pe glume despre cum sunt ei rezidenţi din altă lume şi trebuie să aplice pentru

permise de şedere, iar Marc asigura pe toată lumea că aşa trebuie să fi vrut Dumnezeu.

Doamne, se rugă D.W. Yarbrough, avem aici cel mai de soi grup de primate fără coadă din univers. Sper că eşti mândru de ele. Eu, la naiba, chiar că sunt.

Înconjuraţi de plante albăstrii şi violete, ascultându-şi oamenii cum îşi revin şi se adună laolaltă, D.W. îşi înfipse mâinile în noroiul de dedesubt şi-şi ridică faţa, oferindu-şi-o ropotului ploii. Poate Marc are dreptate, îşi zise. Poate că aşa a fost menit să fie.

27. SATUL KASHAN

a şaptea Na’alpa — al cincilea Partan

După ce se adăpostiră de ploaie, Anne intră vijelios în acţiune, examinându-i pe Marc şi pe Sofia şi confirmând presupunerile de nespecialist ale lui Marc, apoi îl informă pe D.W. că arată groaznic. George, Emilio şi Jimmy o ajutară să-i aşeze la loc uscat şi călduros pe cei trei semiinvalizi, apoi să-i hrănească şi să-i pună în pat când lumina scăzu. Când deveni clar că nu-i mai putea fi de folos Annei, George Edwards îşi luă tableta-computer cu el alături, în apartamentul gol al Aychei. Anne îl văzu plecând. După ce termină de îngrijit pe toată lumea, se duse la soţul ei şi se lăsă în genunchi pe perna din spatele lui şi începu să-i maseze ceafa, apoi să-şi treacă braţele peste umerii lui. George îi zâmbi când Anne se lăsă într-o parte şi se aplecă să o sărute, dar se întoarse la lucru apoi, fără să spună o vorbă.

Patru decenii şi jumătate petrecute împreună le oferiseră un miez de încredere unul în altul, dacă nu şi în viaţa însăşi. Mariajul lor era unul tovărăşesc, între egali autonomi, şi apelau arareori unul la celălalt pentru ajutor ori îmbărbătare. Anne era obişnuită cu reacţia lui George la criză: nu intra în panică; ia-o uşor; scoate tot ce poţi din situaţie. Dar mai ştia şi că el avusese, ani de-a rândul, un desen cu Dilbert[17] atârnat deasupra biroului, care spunea aşa: „Scopul oricărui inginer e să iasă la pensie fără să fie învinuit pentru vreo catastrofă majoră.“ Nu se putea trece cu vederea. Vina era în mare parte a lui pentru ce se întâmplase.

George avusese grijă, de la început, să se asigure că Sofia nu se învinovăţeşte pentru că rezerva de combustibil fusese consumată dincolo de punctul la care întoarcerea era posibilă. Sofia folosise cu

moderaţie combustibilul. Însă George se lăsase dus de o autoindulgenţă prostească: îşi făcuse de cap, se dăduse mare în faţa lui D.W. cu manevre pe care le exersase pe simulator şi voia să le facă şi în realitate, lăsând, fără să se gândească, loc pentru o marjă de eroare extrem de mică. Aşa că George se asigurase că toată lumea pricepe că el, George, îi adusese în situaţa asta, şi nu Sofia. Cât despre faptul că D.W. nu anticipase cele petrecute şi că n-o avertizase pe Sofia, George arătase că nimeni nu se gândise la asta.

— Avem un IQ colectiv care se ridică la un număr cu patru cifre, îi zisese lui Yarbrough în timp ce se întorceau la apartament, şi totuşi nici unul, nici singuri şi nici împreună, n-a anticipat asta. Nu te mai zbate atâta.

Inginerii, când o dau în bară, nu se duc la spovedanie; găsesc o soluţie. Anne îl văzu pe George înfruntându-şi frica şi vinovăţia cu o penitenţă inginerească: o serie de calcule ce aveau de-a face cu greutatea navetei, cu impulsul, inerţia, direcţia vântului, altitudinea lor deasupra nivelului mării, sporul de rotaţie pe care l-ar fi obţinut la latitudinea lor pe Rakhat, distanţa până la *Stella Maris* la cel mai apropiat punct al acesteia de poziţia lor prezentă. Ştia că e felul lui de a-şi cere iertare celorlalţi, de a cere absolvire pentru păcatele lui.

Jimmy rămase cu Sofia până ce fu sigur că adormise, apoi, după câteva minute, li se alătură Annei şi lui George. Emilio le aduse cafea tuturor şi se aşeză un pic mai încolo, opac şi retras, în vreme ce Jimmy şi George se gândeau la variantele aflate la dispoziţie. Câtă greutate ar fi eliminat dacă scăpau de absolut toate echipamentele neesenţiale de pe navetă? Dacă foloseau un singur pilot? Dar care? D.W. era mult mai experimentat, însă cântărea aproape de două ori cât Sofia. Dar dacă mutau *Stella Maris* pe o orbită mai favorabilă? Cât de greu ar fi fost dacă foloseau controlul de la distanţă? Putea fi motorul navetei reprogramat să obţină mai multă putere din combustibilul ce rămăsese?

Câteva ore mai târziu, rezultatul se înfăţişă aşa cum fusese prevăzut: pe Rakhat domnea legea lui Murphy. Cele mai optimiste estimări ale lor cădeau într-o zonă ambiguă. Dacă vântul bătea cum trebuie, dacă una dintre estimările cele mai scăzute ale greutăţii vehiculului era corectă, dacă Sofia pilota avionul, tot ar fi trebuit să deplaseze *Stella Maris* pe o orbită mai joasă.

— Putem să vorbim cu D.W. despre asta când se trezeşte, dar nu cred că-i o idee bună, zise Jimmy lăsându-se pe spate, cu capul sprijinit de zid, şi întinzându-şi picioarele lungi. Asteroidul, când îl conduci, e ca un cal nărăvaş. N-ar trebui cine ştie ce eroare ca să-l scapi în câmpul gravitaţional.

— Şi după aia, Rakhat o să intre-n jocul dinozaurilor? întrebă Anne sprijinindu-şi bărbia pe braţele încrucişate şi puse pe genunchii traşi spre piept. Nu-i bine. Nu merită riscul.

— Jocul dinozaurilor? întrebă Emilio, care deschidea pentru prima dată gura.

— Una dintre cele mai populare teorii despre motivul extincţiei dinozaurilor e că un asteroid măricel s-ar fi izbit de Pământ, îi spuse Anne. A schimbat clima, a ras părţi mari din lanţul trofic.

Emilio ridică o mână.

— Sigur, ştiam asta. N-am fost eu destul de atent. Deci, dacă *Stella Maris* s-ar prăbuşi pe Rakhat, ar distruge toată planeta.

— Nu, nu-i chiar aşa de rău, zise George. Am pierdut multă viteză intrând pe orbită. Dacă nava ar coborî în ocean n-ar face atâtea pagube. Nişte valuri uriaşe, poate, dar n-ar distruge întregul ecosistem.

— Nu cred că ar fi etic să riscăm nici măcar nişte valuri, zise Emilio cu voce calmă. Noi suntem şapte. Iar pe coastă sunt populaţii întregi.

— Nu-s sigur că am găsi o orbită prea bună, dacă ne trebuie o cădere în ocean, zise Jimmy. Ar fi posibilă, dar ne-ar restrânge la o bandă orbitală foarte îngustă.

— Aşadar, băieţi şi fete, îmi pare tare rău, dar există riscul de unu la opt să rămânem blocaţi aici.

George îşi trecu palmele peste faţă şi strânse din umeri, salvând în memoria tabletei calculele pe care urma să i le arate, mai târziu, şi lui D.W.

— Putem emite un semnal radio către casă, dar ar dura ceva mai bine de patru ani până să ajungă, încă doi-trei ca să se echipeze o navă şi apoi alţi şaptesprezece ca să ajungă aici.

Cei mai tineri puteau să-şi mai vadă locurile natale. Tot era ceva.

— Mai avem totuşi ceva spaţiu de manevră, iar lucrurile puteau să stea mult mai rău, zise Jimmy pe un ton pragmatic.

Afişă lista de provizii făcută pentru George şi D.W. cu ocazia ultimei călătorii pe asteroid.

— Ne-am gândit la provizii pentru un an şi am adus jos toate echipamentele care ni s-au părut de folos. Marc are seminţe pe listă. Putem supravieţui cu alimente locale, dar, dacă putem să ne aranjăm o grădină care să nu se facă una cu pământul în ploaia asta fără sfârşit, o să avem şi plante de-ale noastre. Cred că o s-o scoatem la capăt.

George se îndreptă brusc de spate.

— Ştiţi ce, avem o şansă să putem produce mai mult combustibil pentru navetă. Ştim destul de sigur că localnicii au cunoştinţe de chimie, nu? zise privind împrejur. Poate, după ce luăm contact cu ei, o să putem face ceva în sensul ăsta.

Aveau parte, în sfârşit, de speranţă reală. Jimmy şi Anne se holbară unul la celălalt şi apoi la George, care arăta precum cineva ce tocmai fusese graţiat. Se şi întorsese la lucru, căutând fişiere despre componenţa combustibililor.

— Cât o să poată funcţiona tubul Wolverton fără întreţinere? îl întrebă Anne pe George.

El ridică privirea.

— E făcut să fie autosuficient, dar o să pierdem, poate, cam douăzeci la sută din plante pe an, socotit în mare. Marc ştie mai bine. Suntem acum doar şapte, deci cererea de oxigen o să fie mai mică. Dacă reuşim să obţinem destul combustibil cât să ajungem acolo măcar o dată, atunci Marc sau eu am putea să

optimizăm lucrurile înainte să ajungeţi la bord voi, ceilalţi. Şi am putea folosi plante Rakhati ca înlocuitori, dacă stau să mă gândesc.

Deja se simţea mai bine. Nu erau neapărat condamnaţi.

— Şi, între timp, zise Jimmy cu voioşie reţinută, putem şi mai departe să folosim *Stella Maris* ca resursă. Avem sistemele computerizate de la bord şi releele radio.

Îi aruncă o ocheadă lui Sandoz, care nu zisese aproape nimic pe parcursul discuţiei.

Emilio era preocupat, dar urmărise totuşi majoritatea schimburilor de replici, dacă nu şi calculele pe care se bazau. Îl străbătu brusc un fior, dar apoi păru să-şi fi recăpătat pe deplin atenţia.

— Mi se pare că misiunea e neschimbată. Am venit aici să învăţăm şi încă putem trimite date acasă.

Figura sa greu de pătruns zâmbi, însă ochii, de data asta, nu.

— Cum ziceai, tot ce ne trebuie şi toţi cei la care ţinem sunt chiar aici.

— Rămurelele nu-s aşa de rele, zise Anne cu hotărâre. S-ar putea ca, în cele din urmă, să-mi placă rămurelele.

— Şi, zise George, ar fi posibil ca, până la urmă, să scot un iepure din pălărie.

○ ○ ○

Sofia Mendes se trezi vreo douăsprezece ore mai târziu, complet dezorientată. Visase, nu ştia de ce, că era în Puerto Rico, pe care îl recunoştea mai mult după aerul mângâietor decât după vreun reper geografic. În vis era muzică şi întrebase: „N-o să păţim nimic fiindcă se cântă?“ Iar Alan Pace replicase: „Nu şi dacă aduci flori“, ceea ce nu avea sens, nici măcar în vis.

Când deschise ochii, îi luă câteva clipe să-şi dea seama unde se află, apoi durerea chinuitoare din fiecare muşchi şi articulaţie îi aduse în amintire povestea ultimelor zile. Rămase întinsă, simţind că durerea e mai intensă decât fusese în dimineaţa aceea din pădure, şi începu să-şi dea seama de ce visase

despre Puerto Rico. Cineva fierbea sos *sofrito* şi simţi în nări mirosul pământean de fasole. Muzica era şi ea reală; provenea din înregistrările de pe *Stella Maris*. Runa erau plecaţi, îşi aminti, aşa că erau liberi să asculte din nou muzică. Se ridică în fund cu infinită grijă şi tresări când Jimmy Quinn, care se afla alături, anunţă:

— S-a trezit Frumoasa Adormită!

D.W. intră primul în apartament şi începu s-o măsoare din priviri, cu gura căscată.

— N-am crezut în veci s-apuc ziua, da', Mendes, arăţi ca cincizeci de mile de drum prost. Cum îţi e?

— Mai rău, zise ea. Marc cum se simte?

— Însângerat, dar neîngenuncheat, exclamă de pe terasă Marc. Şi prea înţepenit ca să intre şi să-ţi spună bună dimineaţa, mademoiselle.

— Doamne, puştoaico, ce vezică ai, zise Anne intrând. Dă-mi voie să te însoţesc până la cel mai apropiat mal de râu. Poţi să mergi sau mai bine chem serviciul Quinn de taximetrie ca să te ducă?

Cu şovăială, Sofia îşi trase picioarele către marginea patului jos de campanie şi aşteptă, câteva clipe, să nu i se mai învârtă capul. Jimmy se ridică şi se aplecă oferindu-i un braţ de care se apucă, reuşind să se ridice parţial.

— Mă simt de parcă am căzut cu avionul, zise, minunându-se de cât de zob se putea simţi chiar şi fără să-şi fi rupt nimic. Făcu vreo câţiva paşi împleticiţi, gemu şi râse, regretând-o apoi, fiindcă pieptul o durea teribil.

— E groaznic.

Intră şi George. Veteran al multor dispute pierdute cu obiecte nemişcate şi dure precum planetele, îi cântări din ochi mişcările nesigure şi o informă:

— A treia zi e întotdeauna cea mai proastă.

Ea se opri, cocârjată ca o babă, şi-l privi pieziş.

— Azi se pune ca a doua sau ca a treia zi?

El râse milos.

— O să afli mâine.

Sofia îşi dădu ochii peste cap, singura parte a corpului care n-o ustura, şi ieşi încet pe terasă,

ţinându-se ca de o cârjă de braţul lui Jimmy. Întâlni privirea lui Marc, care altminteri era complet imobil, cu faţa prea învineţită până şi ca să poată zâmbi fără să se chinuie.

— Robichaux, arăţi înspăimântător, zise, îngrozită de-a binelea.

— Mulţumesc, la fel şi tu.

— George are o nouă idee de afaceri, zise Emilio, cu o expresie impenetrabilă. O să construim nişte catedrale şi am reuşit să vă angajăm pe tine şi pe Marc pe post de gargui.

Îi întinse ceaşca de cafea.

— Uite, Mendes: un motiv ca să trăieşti.

— Nu-s sigură că-i un motiv suficient, zise ea privind plină de îndoială către cărarea lungă ce ducea la râu.

Jimmy, a cărui privire albastră nu se mutase de pe chipul ei în acest timp, îi văzu ocheada. Îi era destul să o ţină în braţe o dată, pe ziua ce trecuse. Prietenia, îşi spuse, era singurul lucru la care spera.

— L-am cărat până jos şi pe Marc, zise pe un ton firesc.

— E adevărat, Mendes, o asigură Emilio, cu faţă zâmbitoare însă cu privire de nepătruns.

Sofiei îi veni să ridice din umeri, dar, având în vedere durerile resimţite doar stând nemişcată, un asemenea gest ar fi fost prea chinuitor.

— Prea bine. Ai o clientă, domnule Quinn.

Iar el o săltă în braţe la fel de uşor cum ai ridica un copil.

○ ○ ○

Pe parcursul zilelor următoare nu făcură decât să se odihnească, fiecare încercând, în felul său, să se adapteze la situaţie, învăţând să-şi liniştească zvâcnirile de speranţă, încercând să echilibreze optimismul obişnuit cu o resemnare raţională. Trebuiau să fie în putere pentru începutul unei noi faze a vieţii lor pe Rakhat. Covârşitoarea muncă pe care o făcuseră în ultimii ani, ca şi schimbările necontenite, îşi cereau obolul; erau cu toţii pe marginea extenuării mentale şi emoţionale şi doar

Emilio îşi dăduse seama de dimensiunile acestui fapt. Ceilalţi, era drept, îşi lăsaseră în urmă limbile materne şi locurile de baştină cândva pe parcursul vieţii şi se adaptaseră cu toţii unor culturi diferite de a lor, însă activaseră în comunitatea internaţională a ştiinţei şi tehnologiei. Doar Emilio fusese azvârlit, în repetate rânduri, în locuri şi feluri de viaţă nefamiliare, aproape fără alte resurse în afara rezistenţei şi inteligenţei sale; ştia prea bine cum te putea asta secătui de puteri.

Aşa că se bucură de intervalul de respiro, pe care îl simţea ca pe un dar, şi-i mulţumi pentru el lui Dumnezeu. Marc şi Sofia dormiră din plin. La fel şi D.W. Anne era îngrijorată că Yarbrough se alesese cu vreun parazit intestinal. Suferea de episoade ciclice de diaree, de slăbiciune şi de o îngrijorătoare lipsă a apetitului. Avea acum acces la o varietate mare de medicamente antiparazitare din farmacia navetei şi începuse să-l doftoricească, sperând că ceva care ucidea viermii de acasă avea să omoare şi organismul ce-i submina vitalitatea. Căutase simptomele şi la ceilalţi, dar până acum doar D.W. părea să fi fost afectat.

George îşi vedea în linişte de ale lui. Leacul său era munca la o reprezentare grafică a combustibilului pentru navetă, în aşteptarea cuiva dornic şi capabil să-i ajute, după ce luau legătura cu populaţia de la oraş. Se simţea mai prost decât lăsa să se vadă, însă o avea pe Anne, care îl ţinea adesea sub observaţie, fără să facă totuşi mare caz. George, îşi zise Emilio, avea s-o scoată la capăt.

Dintre ei toţi, Jimmy părea cel mai împăcat cu situaţia, şi era clar de ce. Arăta o grijă neabătută, era atent la nevoile Sofiei, care se refăcea, dar şi la cele ale lui Marc, observă Emilio. În felul în care o curta sălăşluiau un cavalerism şi o bunăvoinţă atrăgătoare, fiindcă, era clar, spre asta se îndreptau acum lucrurile. Ce făcuse şi spusese Jimmy de la întoarcerea Sofiei era atât de controlat, de generos şi de respectuos, încât Emilio era sigur că avea să fie recunoscut şi apreciat. Iar dragostea ce se afla la baza

acestor fapte, cugetă Emilio, urma să primească, într-o zi, şi răspuns.

Îi venise în minte că ar fi putut apărea un copil, un copil uman pe Rakhat. Şi asta, îşi spunea Emilio, ar fi fost un lucru bun. Pentru Sofia şi Jimmy. Pentru ei toţi.

Şi astfel, în zilele calme care urmară prăbuşirii şi revenirii, Emilio Sandoz se întoarse spre sine însuşi pentru o vreme şi-şi cercetă durerea ce-l cuprinsese, încercând să înţeleagă de ce se simţea ca şi cum ceva murea în el.

Fusese, ca ei toţi, zguduit zdravăn de ideea că n-avea să mai vadă niciodată Pământul. Dar, după ce şocul trecu, la fel se întâmplă şi cu senzaţia aiuritoare de pierdere. Jimmy avea dreptate, ar fi putut să fie mult mai rău; aici aveau tot ce le trebuia. Şi ar fi putut încă să se întoarcă pe *Stella Maris*, iar dacă nu se întorceau aveau totuşi posibilitatea de a supravieţui aici pe termen lung. Şi nu doar să supravieţuiască, ci şi să ducă o viaţă bună, plină de lucruri noi, de dragoste, îşi spuse Emilio şi făcu un pas mai aproape de moartea pe care o simţea în sinea lui.

În lunile scurse de la venirea pe Rakhat, fusese inundat de un ocean vast de iubire în care se mulţumise să plutească, fără să facă distincţie între intensităţile şi adâncimile emoţiilor sale. Nu putea să nege că-i făcea plăcere compania Sofiei, dar asta nu era ceva tocmai nou. Fusese, dintotdeauna, scrupulos în comportament, ba chiar şi în gânduri. Îşi mascase sentimentele şi ajunsese să le stăpânească, şi le stăpânise din nou mai apoi, când îşi dăduse seama că Sofia se îndrăgostise de el. Lucraseră împreună, împărtăşiseră umor şi camaraderie, dar şi autolimitări. Şi asta îi sporise respectul pentru Sofia şi îi îngreunase încercarea de a nu o iubi aşa cum George o iubea pe Anne.

Gândul îi veni spontan. Rabinii se însoară. Pastorii se însoară. Îşi spuse că da, să fi fost rabin sau pastor, ar fi iubit-o ca un bărbat întreg şi i-ar fi mulţumit Domnului pentru fiecare zi. Ori dacă ar fi fost aztec,

îşi spuse necruţător, ar fi smuls inimi din pieptul viu al duşmanilor săi şi ar fi oferit sângele lor soarelui. Iar dacă ar fi fost tibetan, ar fi învârtit roţi de rugăciune. Însă nu era aşa. Era iezuit, iar drumul său era altul.

Ceea ce murea, ajunse el să recunoască în orele acelea tăcute, era posibilitatea lui de a fi soţ şi tată. Mai mult: soţ al Sofiei şi tată al copiilor ei. Nu-şi dăduse seama că o parte a lui rămăsese deschisă acelei posibilităţi până ce n-o văzuze pe Sofia atunci, în ploaie, în braţele lui Jimmy Quinn, şi simţise un val rece de gelozie violentă.

Era, îşi spuse, pentru întâia oară când celibatul îi răpea ceva. Fusese, înainte, conştient de claritate, de unicitatea scopului său, de concentrarea de energie, daruri obţinute cu ajutorul disciplinei. Acum însă era conştient, în feluri mult mai profunde, nu de nevoia sexuală stringentă, care-i era familiară, cât de absenţa intimităţii, de faptul că-şi sacrifica nevoia de apropiere umană. Simţea, îndurerat aproape fizic, ce însemna să renunţe la ultima sa şansă de a o iubi pe Sofia, ce însemna să-i ofere libertatea de a-l iubi pe Jimmy, care ar fi preţuit-o, cu siguranţă, la fel ca Emilio însuşi. Fiindcă era onest cu el însuşi: înainte de a se îndrepta spre celălalt, Sofia avea să aştepte un semn de la el. Dacă făcea vreo mişcare care s-o încurajeze să-l iubească pe el, trebuia să fie gata să o primească cu totul. Ştia că D.W. şi Marc ar fi acceptat asta şi că George şi Anne s-ar fi bucurat mult. Ba chiar şi Jimmy, îşi zise, ar fi trecut peste asta cu graţie…

Se afla deci aici. Într-un moment în care trebuia să întărească sau să repudieze un legământ făcut în tinereţe şi din ignoranţă, dar care urma a fi trăit în maturitate şi deplină înţelegere. Un moment în care avea de cântărit extraordinara, spirituala şi necuprinsa frumuseţe pe care i-o arătase Domnul şi s-o pună în balanţă cu dulceaţa lumească incalculabilă a iubirii şi familiei umane. Un moment în care avea să decidă dacă cele pe care le sperase şi

cărora li se dedicase ca preot aveau să fie date pentru lucrurile pe care le râvnise ca bărbat.

Şi nu şovăi, oricât de dureros ar fi fost. Reteză din rădăcină totul, preot pentru totdeauna. Dumnezeu fusese generos cu el. Nu putea, în schimb, să-i întoarcă spatele. Nu-i trecu prin minte să se întrebe dacă nu cumva Sofia nu era şi ea un dar al Domnului, la fel ca şi restul iubirii care i se oferise, şi nici dacă nu cumva el era darul lui Dumnezeu pentru ea. Vorbeau în el două mii de ani de teologie, cinci sute de ani de tradiţie iezuită şi întreaga lui viaţă de până atunci.

În privinţa asta Dumnezeu tăcea.

În acea zi, mai târziu, Sofia îi surprinse privirea tocmai când se uita la ea cum acceptă o cafea şi un sandvici de la Jimmy, care o făcea, amuzant, pe cavalerul. Emilio îşi dădu seama că privirea Sofiei îl pătrundea, înţelegând, apoi văzu şi cum îl priveşte pe Jim: deja un prieten drag, bun şi de nădejde, puternic şi răbdător. O văzu cum şovăie şi cum se gândeşte şi se simţi în momentul acela ca o femeie ce-şi dă copilul unor părinţi adoptivi — sigur că era decizia corectă, cea mai bună pentru copilul preaiubit, cea mai bună pentru toată lumea. Însă jalea era reală.

○ ○ ○

După ce luă decizia ce-i revenea de luat, aşteptă răbdător momentul pentru următoarea sa mişcare. Momentul veni cam peste o săptămână, după răsăritul primului soare, când Marc şi Sofia, ale căror vânătăi virau acum către culorile verde şi galben, se mişcau cu semnificativ mai puţine vaiete, D.W. era mai roşu în obraji, iar George îşi mai lăsase deoparte posomoreala. Păreau cu toţii odihniţi.

— Mi-am analizat situaţia prezentă, anunţă Emilio Sandoz.

Îl priviră curioşi cu toţii, miraţi că făcuse o declaraţie atât de personală. Doar Anne îi surprinse tonul şi zâmbea deja, aşteptând poanta de la final.

— Am decis că nicicând n-am fost mai fericit decât acum. Şi totuşi, îi asigură cu solemnă

sinceritate, m-aş sui pe cadavrele voastre arse dacă asta ar însemna să obţin ceva prăjit la tigaie.

— *Bacalaitos fritos*, zise Jimmy.

Emilio se arătă de acord cu un geamăt.

— Legume coapte în unt, cu zahăr pudră, făcu Marc cu melancolie.

— Cartofi prăjiţi, oftă George.

— Pufuleţi cu brânză, zise Anne cu convingere. Chiar îmi lipseşte colorantul portocaliu.

— Friptură de pui, zise D.W., completând apoi: la naiba. Friptură, de care-o fi.

Sofia se ridică, gemând un pic, şi o apucă spre terasă.

— Mendes, unde te duci? o strigă D.W.

— La alimentară.

D.W. o privi de parcă tocmai i-ar fi crescut un al doilea cap, dar Anne îi ţinu isonul.

— Către cea mai avansată tehnologic cămară de pe planetă, explică Ana, inexplicabil, înainte de a clarifica: către *navetă*, D.W! Să ne pregătim de petrecere.

Sandoz bătu din palme o dată, bucuros că ceilalţi îi înţeleseseră dorinţa, iar restul bărbaţilor săriră să li se alăture Sofiei şi Annei, cu excepţia lui Marc, care se mulţumi doar să se ridice, dar entuziast. Era, de fapt, exact ce ar fi recomandat doctorul, doar că Emilio se gândise primul la asta. Îi trebuia, tuturor le trebuia, decise el, o stare de expansivitate, un zvâcnet de libertate care să se pună contra senzaţiei că erau închişi într-o cutie, fără opţiuni.

Trecură peste povârniş şi mărşăluiră către navetă, care era plină cu mâncare de acasă, şi îşi disputară aprins componenţa meniului, căzând în final de acord ca toată lumea să scormonească după mâncarea inimii lui. Era evident că în mintea tuturor, şi nu doar a lui D.W., stătea în primul rând carnea. Fiindcă Runa erau plecaţi, puteau să dea tare muzica, să danseze şi să mănânce carne, pentru numele lui Dumnezeu, şi erau cu toţii gata pentru asta. Runa erau vegetarieni şi fusese mare agitaţie când, pentru prima şi ultima oară, oamenii deschiseseră un

recipient sigilat ce conţinea carne de vită; apartamentul pe care-l foloseau fusese izolat, într-un fel pe care nu-l înţelegeau, şi abandonat, nu ştiau dacă permanent ori temporar. Aşa că misiunea iezuită fusese şi ea vegetariană în aceste săptămâni scurse, după ce, pe *Stella Maris,* mâncaseră mai ales peşte.

Înaintând cu paşi mari spre navetă, bucurându-se că-l vede şi pe D.W. mişcându-se cu ceva din energia de altădată, Emilio îşi aminti că văzuse o puşcă pe undeva şi sugeră deodată ca D.W. să încerce să doboare un *piyanot*, idee care fu întâmpinată cu urale, în afară de Sofia, care îi surprinse pe toţi menţionând că evreii nu mănâncă vânat, dar că putea găsi ceva în depozitul navetei.

— Vânatul nu-i cuşer, le spuse.

Nimeni nu mai auzise de asta până atunci. Dar Sofia renunţă la obiecţia iniţală, alungând-o cu un gest al mâinii.

— Eu nu mănânc cuşer, după cum ştiţi, le spuse un pic stânjenită. Încă mi se pare imposibil să mănânc carne de porc sau scoici şi n-am pus niciodată gura pe vânat. Dar dacă puteţi omorî animalul curat, presupun că n-are a face.

— Drăguţă, dacă de asta ai nevoie, să fie ucis curat, îţi fac pe plac cu multă plăcere, zise D.W. în vreme ce ajungeau la navetă. Deschise trapa, simţindu-se plin de importanţă, şi scoase puşca, o carabină Winchester veche cu care-l învăţase să tragă bunicul lui şi pe care, în parte, de asta o şi adusese cu el. D.W. o verifică atent, o încărcă, apoi mai merse puţin către una din turmele de *piyanot* ce păşteau pe platoul de deasupra râului. Luă poziţie, folosind ca tripod propriul său genunchi noduros. Anne îl urmări cum ţinteşte, încă întrebându-se cum de nu-l încurcă imaginile alandala pe care i le transmiteau probabil ochii, însă D.W. doborî de la aproape trei sute de metri, dintr-un foc, un tânăr *piyanot* de toată frumuseţea, iar ecoul focului de armă răsună peste dealurile dinspre nord.

— Oau, zise George.

— E destul de curat pentru mine, zise Sofia, impresionată.

D.W., care avu de îndurat titlul de Mare Vânător pentru vreo câteva ore, îndeplini şi misiunea de a măcelări carcasa împreună cu Anne, care declară mai târziu că activitatea fusese un exerciţiu interesant de anatomie practică, în vreme ce restul pregăteau grătarul. Şi aşa, până după-amiază, se treziră că sunt relaxaţi şi mulţumiţi precum o hoardă de oameni preistorici, plini de proteine neobişnuite şi de cărnuri de care fuseseră atât de dornici, simţindu-se bine şi cu adevărat bine hrăniţi după atâtea luni. Erau, în adâncul genelor lor, creaturi de savană, iar peisajul plat, marcat de arbori cu coroane largi, părea, într-un fel, să se potrivească. Coronarienii îi făceau acum să râdă, muşcăturile de gât-de-şarpe erau acum ştiute a nu fi decât dureroase, şi nu otrăvitoare, deşi un venin exista fără îndoială, care ucidea prada micuţelor animale. Locurile din jur începeau să le simtă ca acasă, atât emoţional, cât şi practic, şi nu-i mai neliniştea faptul că erau expuşi.

Rakhat, aşadar, începea să li se pară lucru ştiut; când, unul câte unul, observară un străin înaintând hotărât spre ei, fură surprinşi doar un pic, crezând că o barjă comercială oprise în căutare de flori, fără să ştie că VaKashani erau cu toţii plecaţi să scormonească după rădăcini *pik* pe undeva. Şi nici vorbă să fie îngrijoraţi, fiindcă ştiau că Runa sunt la fel de nevătămători ca nişte căprioare.

Mai târziu, D.W. Yarbrough avea să-şi amintească felul în care se preocupase Alan Pace de muzica pe care aveau s-o prezinte întâi Cântăreţilor, ca reprezentativă pentru cultura umană. Subtilele bucurii matematice ale cantatelor lui Bach, armoniile mişcătoare ale sextetului din *Lucia di Lammermoor*, frumuseţea calmă şi evocatoare a lui Saint-Saëns, maiestuozitatea unei simfonii de Beethoven, perfecţiunea inspirată a unui cvartet de Mozart — toate acestea fuseseră luate în considerare. Muzica pe care o ascultau reprezenta şi o comemorare, involuntară, a lui Alan Pace. George, care

împărtăşise şi el multe dintre preferinţele eclectice ale lui Alan, fusese cel care alesese fondul sonor ce se auzea acum din sistemul audio al navetei, în vreme ce Supaari VaGayjur se apropia. Şi, cu toate că Alan n-ar fi ales chiar piesa aceea ca să prezinte muzica umană pe Rakhat, Supaari auzi ceva ce l-ar fi bucurat mult pe Alan Pace: putere dinamică, voce care-ţi dădea fiori şi virtuozitate instrumentală, dar nu *Simfonia a noua* de Beethoven, ci una dintre capodoperele rock ale trupei Van Halen, albumul *5150*. Selecţia fusese potrivită, avea să-şi amintească după aceea Anne. Piesa ce se auzea era „Best of Both Worlds“[18].

Emilio se afla cu spatele la noul venit şi, absorbit de răcnetul refrenului, fu ultimul care-şi dădu seama, din privirile acum înfricoşate ale celorlalţi, că ceva mare şi ameninţător se năpustea asupra lui. Se răsuci pe jumătate şi se întoarse, chiar la timp ca să vadă atacul venind.

Lovitura, dacă ar fi fost menită altcuiva, ar fi fost ori mutilantă, ori letală, însă Emilio Sandoz ştia din copilărie să-i recunoască pe cei care-i vor distrugerea, care vor să-l oprească din a exista. Fără să stea pe gânduri, se lăsă la pământ, pe sub traiectoria braţului greu, care-i trecu nevătămător pe deasupra capului, şi, folosindu-şi toată puterea din picioare, se aruncă cu umărul în abdomenul atacatorului, dându-şi seama, după gâfâitul exploziv, că acesta îşi golise plămânii de aer. Urmări poziţia trupului ce se prăbuşea şi-i blocă braţele cu genunchii, apoi îşi trecu braţul, ca un drug de fier, peste gâtlejul nou-venitului. Ochii lui Emilio lăsau să se vadă ameninţarea, evidentă şi pentru cineva care nu mai văzuse asemenea ochi: putea, dacă îşi schimba câtuşi de puţin poziţia, să-şi folosească greutatea pentru a-i zdrobi traheea fragilă şi a face lipsa de aer permanentă.

O tăcere bruscă se lăsă printre ei — Anne dăduse fuga până la navetă şi oprise muzica, ca să mai reducă din zgomotul şi nebunia situaţiei — apoi

Emilio auzi clicul metalic al Winchesterului, dar îşi menţinu privirea asupra persoanei pe care o sufoca.

— N-am mai suportat rahaturi din astea de când aveam paisprezece ani, zise cu voce scăzută în spaniolă, ca pentru el.

Continuă apoi, pe ritmul molcom al limbii Ruanja:

— Cineva regretă disconfortul pe care ţi-l produce. Dar, chiar şi aşa, nu este permis să se facă rău. Dacă Cineva te lasă să te ridici, îţi va fi inima liniştită?

Străinul mişcă uşor din bărbie spre înainte, gest ce indica renunţarea sau acordul. Emilio să dădu uşor în spate, urmărind orice semn că străinul ar fi avut de gând să se folosească de gabaritul şi forţa sa şi să-l atace iarăşi. Odată ce cineva de asemenea dimensiuni reuşea să pună mâna pe el, Emilio o ştia din experienţele personale dureroase, i-ar fi tăbăcit pe loc pielea; strategia sa, din adolescenţă încă, fusese să lupte iute şi murdar, să-l doboare pe celălalt înainte ca acesta să ştie ce-l lovise. Nu mai exersase asta în ultima vreme, dar reflexele se păstraseră.

În ceea ce-l privea, Supaari VaGayjur, amuţit de şoc, cu ochii apoşi şi răsuflarea întretăiată, se holba, pur şi simplu, la… *lucrul* acela aplecat peste el. În cele din urmă, când îi reveni îndeajuns suflul şi căpătă curajul de a vorbi, Supaari întrebă:

— *Ce* sunteţi voi?

— Străini, zise cu voce împăciuitoare monstrul, ridicându-se de pe pieptul lui Supaari.

— Asta, zise Supaari frecându-şi conştiincios gâtul, trebuie că este cea mai moderată afirmaţie a tuturor timpurilor.

Spre uluirea lui, monstrul izbucni în râs.

— E drept, zise cu buzele dezvelindu-i dinţii albi şi bizar de egali. Îţi pot oferi nişte cafea?

— *Kafay!* Chiar lucrul despre care a venit să întrebe acesta, zise Supaari aproape la fel de amiabil, recăpătându-şi o dâră de urbanitate din cioburile în care o transformaseră surpriza şi oroarea.

Fiinţa cea imposibilă se ridică şi-i oferi o mână bizară, cu intenţia clară de a-l ajuta să se ridice. Supaari întinse propria-i mână. Urmă un moment de

încremenire, iar faţa pe jumătate golaşă a străinului îşi schimbă culoarea brusc, într-un fel pentru care Supaari nu avea cuvinte, dar, până să analizeze asta, atenţia îi fu absorbită de conştiinţa faptului că monstrul nu avea coadă. Tresări atât de tare la precaritatea alarmantă a acestei poziţii în două picioare, atât de lipsită de sprijin, că abia dacă-şi dădu seama când încheietura îi fu apucată cu amândouă mâinile şi când, cu suficientă forţă, fu săltat în picioare. Apoi se minună din nou, de data asta de dimensiunea monstrului, care făcea ca abilitatea sa demonstrată de a pune la pământ un mascul Jana'ata ajuns la maturitate să pară cu atât mai incredibilă.

N-avea de unde şti că monstrul, cu gâtul lungit înainte, rămăsese şi el fără grai înaintea aceleiaşi realizări. De fapt Emilio Sandoz fusese cât pe ce să leşine, a doua oară în viaţă, la vederea ghearelor lungi de zece centimetri, care i-ar fi retezat cât ai clipi gâtul dacă ar fi ezitat fie şi o clipă să se ferească.

Între timp, Supaari încerca să-şi vină în fire dintr-un şoc mult mai profund decât cel al lui Emilio. Sandoz, măcar, venise pe Rakhat aşteptându-se la extratereştri. Supaari VaGayjur călătorise până la Kashan doar pentru a întâlni o nouă delegaţie comercială şi presupusese că străinii şi a lor *kafay* erau din vreo zonă neexplorată de prin codrii ce se întindeau la sud de Kashan.

Debarcând la docul Kashan, Supaari nu fusese surprins să găsească satul pustiu, fiindcă aflase de la Chaypas de recolta pik. Detectă pe loc mirosul de friptură amestecat cu o mireasmă incertă de hidrocarburi arse şi una mai puternică de acizi graşi cu lanţ scurt şi amine; după carne îşi dădea seama că negustorii erau Jana'ata, dar celelalte mirosuri erau foarte ciudate.

Nu era el persoana să tolereze vânatul fără permisiune, deşi era pregătit să se lase îmbunat dacă străinii ofereau compensaţie. Apoi ajunsese în fugă în susul canionului şi se împiedică la vederea unei

maşinării uriaşe întinse pe platou, cu totul inexplicabilă, aflată la jumătate de *cha'ar* de la gura canionului şi, adulmecând mai atent vântul, îşi dăduse seama că de aici venea duhoarea de hidrocarburi. Izul nefamiliar de sudoare provenea de la un cerc de indivizi poposiţi lângă maşinărie. În momentul acela, înaintând către ei, îl invadaseră multe emoţii: furie stăruitoare la ideea de vânătoare nepermisă, dezgust din cauza mirosului urât şi a zgomotului abominabil al maşinăriei, osteneală datorată îndelungatei călătorii, iritarea la vederea scenei stranii care i se întindea înainte, o dorinţă de a se controla, în vederea câştigului uriaş pe care l-ar fi obţinut dacă se transforma în furnizor pentru Reshtarul din Galatna, şi în cele din urmă o fascinaţie uluită, când se apropie suficient cât să vadă că aceştia nu erau Jana'ata, nici Runa şi nimic altceva din ce-ar fi putut identifica.

Impulsul copleşitor de a ataca al lui Supaari era fundamental. La fel cum un om ar fi reacţionat la brusca apariţie lângă focul de tabără a unui scorpion sau şarpe cu clopoţei, nu voia doar să ucidă ce-l ameninţa, ci să distrugă, să facă fărâme. În această stare de spirit încercase Supaari, fără succes, să-l decapiteze pe Emilio Sandoz.

Sofia Mendes puse capăt impasului. Luând imobilitatea uluită a lui Emilio drept model de calm, îi aduse vizitatorului ceaşca de cafea pe care i-o promisese Emilio.

— Cei mai mulţi Runa preferă să inhaleze doar, rosti întinzând ceaşca. Poate vei vrea să încerci să şi bei, cum facem noi, sugeră ea ţinând seama de diferenţele, incontestabile, dintre vizitator şi Runa.

Supaari se uită de sus la acest nou prichindel, la mogâldeaţa care n-avea cum să fie reală, dar care tocmai îi vorbise într-o Ruanja foarte decentă. Faţa şi gâtul îi erau golaşe, însă avea o coamă de păr negru. Fundele! gândi, amintindu-şi de noul stil al lui Chaypas.

— Cineva îţi mulţumeşte, zise în cele din urmă.

Îşi curăţă praful şi resturile vegetale de pe robă, apoi acceptă ceaşca, apucând-o de margine şi de fund cu prima şi a treia gheară, în vreme ce gheara centrală alcătuia un graţios punct de sprijin, şi încercă să ignore faptul că era invitat să înghită o infuzie de *kafay* ce valora patruzeci de mii de *bahli*.

— E fierbinte, îl avertiză piticania. Şi amară.

Supaari sorbi. Nasul i se încreţi, însă spuse:

— Aroma este foarte plăcută.

Are tact, gândi Anne măsurându-i din ochi colţii şi ghearele de carnasier. Isuse Hristoase, un carnivor cu tact! Însă gestul Sofiei o scosese din propria stare de şoc.

— Te rog, inimile noastre se vor bucura dacă împarţi mâncarea cu noi, zise Anne folosind formula cu care erau atât de familiari.

Nu-mi vine a crede că se întâmplă aşa ceva, îşi spuse. O fac pe manierata cu un extraterestru carnivor şi politicos care tocmai a încercat să-l taie în două pe Emilio.

Supaari se întoarse spre această nouă apariţie şi văzu o altă fiinţă cu adevărat minunată, a cărei coamă albă era împletită cu funde. Nerăspunzând invitaţiei Annei, se uită pentru prima dată împrejur şi, descoperindu-l pe Jimmy Quinn, întrebă neîncrezător:

— Sunt cu toţii copiii tăi?

— Nu, zise Jimmy. Acesta este cel mai tânăr.

Runa luaseră acest adevăr, de la început, ca pe o dovadă a unui nemaipomenit simţ al umorului. Supaari îl acceptă. Asta, împreună cu ghearele şi dinţii înspăimântători, le spuse că aveau de-a face cu o specie cu totul nouă.

Supaari îi privi pe ceilalţi.

— Atunci cine este Bătrânul?

Emilio îşi drese vocea, ca să-i atragă atenţia lui Supaari, dar şi pentru a se asigura că poate scoate sunete. Se întoarse şi-l indică pe D.W. Yarbrough.

D.W., cu inima bubuindu-i în piept, nu se mişcase şi nici nu vorbise de când sărise să înşface Winchesterul; era pregătit, preot sau nu, să-l

găurească pe ticălosul de extraterestru de dinaintea lui. Crezuse că avea să vadă capul retezat al lui Emilio la picioarele lui şi se îndoia că avea să uite vreodată momentul sau furia oarbă care ar fi dus la sfârşitul lui Supaari dacă Emilio nu s-ar fi ocupat de situaţie cu atâta promptitudine.

— El este Bătrânul, îl auzi D.W. spunând pe Emilio, deşi nu e cel mai în vârstă. Hotărăşte pentru noi toţi.

Supaari văzu doar un monstru de mărime mijlocie, în mână cu o ţeavă ce mirosea a oţel, sulf şi plumb. Fără intermediari care să le rostească numele, Supaari luă iniţiativa şi-şi duse scurt mâna la frunte.

— Acesta este numit Supaari, al treilea născut, din descendenţa Gaha'ana, şi al cărui nume pe pământ este VaGayjur.

Aşteptă, ciulind urechile spre Sandoz.

Emilio îşi dădu seama că, în calitate de interpret, trebuia să-l prezinte pe Yarbrough. Porni să improvizeze, zicând:

— Bătrânul se numeşte Dee, întâi născut, din descendenţa Yarbrough, şi numele său pe pământ este VaWaco.

Un războinic, presupuse Supaari, şi avea dreptate, însă din alte motive decât credea. De vreme ce limba comună era Ruanja, întinse amândouă braţele înainte, neştiind ce altceva să facă.

— *Challalla khaeri,* Dee.

Yarbrough îi pasă puşca lui Geroge, cu o privire care zicea „foloseşte-o dacă trebuie". Apoi făcu un pas înainte şi îşi lăsă degetele în spaţiul gol format de ghearele lungi şi încovoiate ale lui Supaari.

— *Challalla khaeri*, Supaari, zise mijind ochii, cu un pronunţat accent texan şi cu o atitudine din care, fără vorbe, se înţelegea ceva gen „ticălos afurisit".

Anne se simţi tentată să râdă în hohote, dar se abţinu; avea experienţa a patruzeci şi cinci de ani de petreceri date acasă. Înaintă în schimb către oaspetele lor şi-l salută în maniera Runa, fără alte gânduri. Când mâinile li se desprinseră, rosti:

— *Sipaj*, Supaari! Sigur eşti înfometat după călătorie. Nu ai vrea să mănânci cu noi?

Iar el făcu întocmai. Fusese, una peste alta, o zi pe cinste.

17 Personaj popular al unor caricaturi de ziar, creat de americanul Scott Adams.

18 „Ce-i mai bun din amândouă lumile.“

28. NAPOLI

august 2060

Bazându-se pe indicaţiile vagi ale portarului şi pe simţul său de orientare, John Candotti îşi croi drum prin pântecele căminului iezuit, până ajunse într-o pivniţă slab luminată ce fusese transformată într-o spălătorie modernă prin anii 1930, renovată după aproape o sută de ani şi apoi niciodată după aceea. Societatea lui Isus, observă John în sinea sa, era dispusă să se dedice călătoriilor interstelare în nici două săptămâni, dar nu se grăbea deloc cu echipamentul pentru spălătorie. Pe vreme frumoasă, rufele erau încă puse la uscat pe sârmă. Întregul angrenaj îi amintea lui John de pivniţa bunicii sale, cu excepţia faptului că ea, desigur, folosea un uscător cu microunde, fie vreme frumoasă sau urâtă.

Era pe punctul să treacă mai departe când, ascultând mai cu atenţie, i se păru că-l auzise pe Emilio Sandoz fredonând. Nu era de fapt sigur că despre Sandoz era vorba, fiindcă nu-l mai auzise niciodată pe Emilio să scoată un asemenea sunet. Dar era acolo, nebărbierit şi părând a se simţi confortabil în hainele vechi ale altcuiva, scoţând cearşafuri umede dintr-o maşină de spălat şi aşezându-le unul peste altul într-un coş de răchită mai vechi, probabil, decât Vaticanul însuşi.

John îşi drese vocea. Emilio se întoarse spre el, cu expresie consternată.

— Sper că nu te aştepţi, tinere, să intri aşa în biroul meu fără programare.

John rânji şi aruncă o privire în jur.

— Fratele Edward zicea că o să te pună să lucrezi aici. Foarte drăguţ, cât se poate de funcţional.

— Forma urmează funcţiei. Lenjeria murdară are nevoie de tipul ăsta de ambianţă, zise Emilio ridicând

din cuvă o faţă de pernă. Pregăteşte-te să fii uimit.

Reuşi s-o împăturească remarcabil de bine, înainte de a o arunca peste teancul din coş.

— Deci astea-s protezele cele noi! exclamă John.

Audierile fuseseră suspendate pe o perioadă de câteva săptămâni, câtă vreme Sandoz lucrase cu Paola Marino, bioinginerul milanez adus de Părintele General după ce părintele Singh nu reuşise să corecteze defectele protezelor originale. Sandoz nu avea nicio tragere de inimă să fie consultat de cineva necunoscut, dar Giuliani insistase, iar lucrurile ieşiseră bine, era clar.

— Sunt uimit. E fantastic.

— Da, şi-s foarte iute de mână şi cu prosoapele, dar sunt şi limite, zise Emilio întorcându-se iarăşi cu faţa spre maşini. Şosetele, de pildă. Le trimiteţi întoarse pe dos la spălat, se întorc sus curate, dar în aceeaşi stare.

— Hei, tata avea aceeaşi regulă acasă.

John îl urmări cum lucrează. Nu apuca perfect şi trebuia să fie extrem de atent cu mişcările, însă îmbunătăţirile erau remarcabile.

— Sunt chiar bune, nu?

— Mult mai uşor de controlat. Mai puţin grele. Uite: vânătăile dispar, zise Emilio întinzând braţele către John, pentru inspecţie. Noile proteze arătau cu totul altfel, aducând mai puţin cu o cuşcă şi mai mult cu un mănunchi de segmente, cu puncte de contact electronice. Degetele erau sprijinite de jos cu benzi plate, articulate dar apropiate de palme. Erau şi benzi mai fine care depăşeau vârful falangelor şi trei fâşii mai late ce prindeau segmentele de metacarpiene, încheieturi şi antebraţe. John încercă să nu vadă cât de atrofiaţi erau muşchii şi se concentră pe partea mecanică, în vreme ce Sandoz îi explica modul de funcţionare.

— Palmele şi braţele mă dor, dar cred că e din cauză că le folosesc mai mult, zise Emilio, îndreptându-se de spate. Dar uite cea mai ca lumea fază. Fii atent!

Sandoz se duse la o masă mare, destinată împăturirii lenjeriei, şi se înclină până ce unul dintre braţe ajunse să i se odihnească cu totul pe tăblie. Răsuci puţin spre în afară braţul, activând un mic declanşator, iar proteza se desfăcu şi rămase să atârne de muchia palmei. Îşi potrivi mâna şi reuşi să pună proteza în poziţia adecvată fără asistenţă, deşi îl costă ceva efort şi concentrare încruntată până să izbutească să apese din nou declanşatorul şi să-şi închidă iarăşi proteza peste braţ.

— Pot face asta eu singul, zise Emilio peltic, ca un copil de trei ani, apoi adăugă, cu vocea lui: nu-ţi dai seama ce mult înseamnă.

Pe John îl bucură faptul că Emilio părea atât de fericit. Subestimaseră cu toţii depresia datorată procedurii *hasta'akala*, ghici el, poate chiar şi Sandoz însuşi. Pentru întâia oară de când fusese schilodit, Emilio descoperea noi lucruri pe care le putea face, şi nu lucruri noi care nu-i stăteau în puteri. De parcă i-ar fi citit gândurile lui John, Sandoz se întoarse spre el şi, cu un rânjet plin de sine, se aplecă, săltă coşul şi rămase aşa, în picioare, aşteptând comentarii.

— Foarte impresionant, zise John.

Sandoz porni cu coşul către uşa cu plasă, pe care o deschise împingând cu spatele. John îl urmă la frânghiile de rufe.

— Cam cât are? Şapte sau opt kilograme, nu?

— Microtransmisie mai bună, îi zise Emilio, începând să atârne rufele pe sârmă.

Mergea încet. Se descurca bine, însă cârligele de rufe îi tot alunecau printre degete.

— Domnişoara Marino ar putea să adauge nişte benzi de fricţiune pe degetul mare şi arătător, zise puţin iritat după ce i se întâmplă a patra oară.

Era acelaşi om care purtase timp de luni întregi vechile proteze, fără să se plângă! Era plăcut să-l vezi mai puţin încrâncenat. Nu-i nimic rău cu tipul ăsta care să fie vindecat cu un pic de bârfă cinstită, gândi John. Era o simplificare voioasă, şi ştia asta,

dar se bucura mult să-l vadă pe Sandoz că se descurcă.

— O să ţi se pară o prostie, dar astea chiar arată foarte bine.

— Concepţie italienească, zise Emilio pe un ton admirativ.

Întinse o mână în faţă, ca o mireasă ce-şi admiră inelul cel nou, şi rosti cu un accent englezesc pretenţios:

— „La anul le va purta toată lumea.“

— *File de poveste!* făcu John identificând pe dată citatul.

— „Ah, văd că foloseşti cu mine apărarea Bonetti“, zise Emilio, de data asta cu accent spaniol stricat.

— „Niciodată să nu te ridici împotriva unui sicilian când e vorba de viaţă şi moarte!“ declară John, aşezându-se pe un bolovan scund ce mărginea curtea.

Schimbară replici din filme o vreme, apoi se lăsă cu palmele pe un genunchi şi zise:

— E grozav, omule. Nu mi-am imaginat că o să te văd simţindu-te atât de bine.

Emilio rămase imobil, cu cearşaful în mână, descoperind, cu o anume zguduire interioară, că se distra. Îl luase pe nepregătite. Nu prea ştia ce să facă cu senzaţia asta. Exista un răspuns automat: impulsul de a se întoarce, recunoscător, către Dumnezeu. Se luptă cu acest impuls, agăţându-se cu încăpăţânare de fapte: spăla rufe, arunca citate din *File de poveste* şi se simţea bine. Atâta tot. Paola Marino era responsabilă pentru asta, nu Dumnezeu. Şi se ajutase singur. Când descoperise cât de mult îi uşurau viaţa protezele, ceruse să fie repartizat la spălătorie. Trebuia să lucreze ceva, iar munca asta ar fi fost un exerciţiu bun şi nu prea greu, argumentase, o terapie naturală pentru palmele lui. De atunci mânca şi dormea mai bine şi trecea mai uşor peste noapte. Şi se înzdrăvenea. Mai trebuia, era drept, să se oprească din când în când, obosit de aplecatul şi ridicatul

repetitiv al rufelor deasupra capului, dar avea de câştigat din asta…

John îşi lăsă toiagul să cadă pe pietre, tulburat, ca întotdeauna, de aceste transe bruşte, lipsite de mişcare.

— Hai că te ajut eu cu astea, zise amabil, ca să rupă liniştea, şi apucă unul dintre cearşafuri.

— *Nu!*

John scăpă cearşaful şi dădu înapoi.

Sandoz rămase aşa câteva clipe, în picioare, respirând greu.

— Uite, îmi pare rău, zise. M-am speriat, OK? Nu mă aşteptam să fii aşa de aproape de mine. Şi nu vreau ajutor! Lumea mă tot ajută! Scuze, dar *nu suport*. Dacă aţi avea bunăvoinţa să mă lăsaţi pe mine să stabilesc dacă…

Îi întoarse spatele, exasperat, pe punctul să izbucnească în lacrimi. Apoi repetă, cu voce mai potolită:

— Îmi pare rău. Suporţi multe rahaturi din cauza mea. Mi se încurcă minţile, John. O mulţime de lucruri se amestecă aici.

Stânjenit şi ruşinat de izbucnirea sa, Emilio se aplecă peste coşul cu rufărie şi se apucă din nou de muncă. Dar zise peste umăr, după câteva minute:

— Nu mai sta acolo ca un par. Ajută-mă cu astea, dacă eşti bun.

Cu ochii mari, John clătină din cap şi pufni, dar luă din grămadă o faţă de pernă şi o atârnă pe frânghie.

Terminară în linişte cu rufele din coş şi coborâră în penumbra pivniţei pentru încă unul. Emilio lăsă jos coşul, îl aşteptă pe John să i se alăture şi slobozi un suspin, privindu-şi din nou protezele.

— Da, mare îmbunătăţire, dar tot nu pot cânta la vioară…

John se pregătea să mormăie ceva în semn de compasiune, când un zâmbet lăţit pe faţa lui Emilio îl opri.

— Căcat, râse John şi tensiunea dintre ei se evaporă. Nu pot să cred că am pus botul la asta. N-ai

cântat niciodată la vioară, este?

— Baseball, John. Atâta am făcut, am jucat baseball.

Emilio deschise o cuvă nouă şi începu să arunce prosoape în coş, simţind că-şi recăpătase din nou controlul.

— Probabil că-s prea bătrân şi uzat acum ca să mai pot face o tură de teren. Dar cândva aveam mâini bune.

— Pe ce post jucai?

— A doua bază, de obicei. N-aveam braţul destul de bun să joc ca aruncător. Dar cu bâta mă descurcam binişor. Nu eram cine ştie ce grozav, dar îmi plăcea mult.

— Părintele General susţine că încă mai are o vânătaie, de când l-ai apucat de gleznă odată, când încerca să ajungă la a treia bază. Erai sălbatic, zicea.

— Asta-i defăimare! exclamă Emilio. Cu indignare, împinse din nou uşa cu spatele şi ieşi cu coşul la frânghii. Serios, da. Barbar, se prea poate. Dar sălbatic? Doar dacă diferenţa de scor era mică.

Îşi făcură de lucru cu coşul, împreună, ascultând sunetele de dimineaţă, oale şi cratiţe ce zăngăneau în bucătărie, aproape, unde fratele Cosimo pregătea prânzul; tăcerea era, acum, plăcută.

— Urmăreşti meciuri de baseball, John? întrebă după un timp Emilio, prin şirurile de ţesături întinse la uscat.

— Ţin cu Cubs, bolborosi John. Blestemul locuitorului din Chicago.

Sandoz trase deoparte un prosop, făcând ochii mari.

— Cât e de grav?

— Oricine poate avea vreo două veacuri mizerabile.

— Aşa cred. Oau!

Sandoz lăsă prosopul la loc. Urmă o tăcere meditativă.

— Păi, asta explică, atunci, de ce te-a adus Giuliani *pe tine* aici.

Lui John i se păru, deodată, că aude vocea Părintelui General: „Voelker, am nevoie de cineva care să aibă grijă de o epavă fără speranţă ce s-a întors de pe Rakhat. Adu-mi un fan Cubs!“

— Nu eşti fără speranţă, Emilio.

— John, ţi-aş putea spune despre lipsa de speranţă nişte chestii pe care niciun admirator al celor de la Cubs nu le-ar putea înţelege.

— Încearcă-mă.

Când vorbi iarăşi, din cealaltă parte a şiragului de rufe, Sandoz o făcu pentru a schimba subiectul.

— Deci, cum se descurcă anul ăsta San Juan?

— Trei jocuri câştigate. Au învins în finala din ’58, zise John, mulţumit că transmite veşti bune.

Emilio reapăru, cu un zâmbet de beatitudine întipărit pe chip, dădu din cap de câteva ori şi se întoarse la muncă, plin de satisfacţie. John se opri din întins rufe şi-l privi pe Sandoz printr-un spaţiu dintre cearşafuri.

— Ştii că e prima dată când ai întrebat ceva despre evenimente curente? Auzi, chestia asta m-a făcut să înnebunesc! Că doar, adică, ai fost plecat de când m-am născut eu! Nu vrei să ştii cum au mai mers lucrurile după aceea? Ce războaie s-au sfârşit, cine a câştigat şi chestii din astea? Revoluţii tehnologice, descoperiri medicale? Nici măcar nu eşti *curios*?

Sandoz se holbă la el, cu gura deschisă. Lăsă, în cele din urmă, să cadă un prosop în coş şi se dădu înapoi câţiva paşi, către peretele de piatră, unde se aşeză, epuizat. Râse un pic, ca pentru el, şi scutură de câteva ori din cap, apoi îl privi pe John prin vălul de păr negru şi argintiu care-i cădea pe ochi.

— Dragă părinte Candotti, rosti cu osteneală în glas, dă-mi voie să-ţi explic ceva. În ultimii cincisprezece ani, sau cam pe-acolo, am stat în… treizeci de locuri diferite.Patru continente, două insule. Două planete! Un asteroid! Şapte sau opt ecosisteme, de la deşert până la tundră. Cămine de internat, colibe, peşteri, corturi, bordeie, *hampyis*… mi s-a cerut să mă exprim în peste o duzină de limbi străine, adesea în câte trei deodată. Am avut de-a

face cu mii de străini, din culturi implicând trei specii raţionale şi cam douăzeci de naţionalităţi. Îmi pare rău să te dezamăgesc, dar capacitatea mea pentru curiozitate s-a cam erodat.

Emilio oftă şi-şi lăsă capul în mâini, atent să nu-şi încurce prin păr mecanismele protezelor.

— John, dacă ar fi după mine, nimic nou sau interesant n-ar trebui să mi se mai întâmple pe tot restul vieţii. Spălătoria e pe viteza care mi se potriveşte. Fără mişcări bruşte, fără zgomote neaşteptate, fără solicitări intelectuale.

— Şi fără afurisitele de întrebări, sugeră cu tristeţe John, aşezându-se la zid lângă Sandoz.

— Fără afurisitele de întrebări, confirmă Emilio.

Privi în sus, către dealurile stâncoase dinspre est.

— Şi cu un potenţial foarte scăzut pentru moarte, distrugere şi degradare, prietene. Am avut nişte ani mai grei.

Pe John Candotti nu-l mai surprindea uşurinţa cu care ajungeau oamenii să i se confeseze. Era tolerant cu greşelile omeneşti şi arareori îi era greu să spună: „Ei bine, ai făcut-o latã. Oricine mai greşeşte, e în regulă“. Cea mai mare satisfacţie a sa, ca preot, era să acorde iertare, să-i ajute pe ceilalţi să se ierte că nu sunt perfecţi, să-i facă să se îndrepte şi să-şi vadă mai departe de viaţă. Ar putea fi o ocazie acum, îşi zise.

— Vrei să-mi povesteşti despre asta?

Sandoz se ridică şi luă iar în primire coşul. După ce îl goli se întoarse şi văzu că John Candotti încă mai stătea acolo.

— Cu restul mă descurc şi singur, spuse răstit şi dispăru înapoi în pivniţă.

○ ○ ○

Vincenzo Giuliani nu se lăsase pe tânjală în tot acest timp şi nici ancheta despre Rakhat nu se oprise. Părintele General folosise pauza pentru a-şi regândi strategiile. Ajunsese la concluzia că situaţia necesita mai multă „parâmă şi mai multe pânze pe catarg“ şi convocase o întrunire cu Candotti, Behr, Reyes şi Voelker. Pe parcursul acestor audieri li se încredinţau două sarcini, le spuse. Una era instituţională: să

adune informaţii despre misiunea însăşi, despre Rakhat şi locuitorii săi. Însă cea de-a doua era pastorală. Un tovarăş preot trecuse printr-o experienţă extraordinară şi avea nevoie de ajutor, fie că era dispus să accepte sau nu asta.

— După o atentă chibzuinţă, le spuse Părintele General, am decis să vă pun la dispoziţie transcrierile rapoartelor primite de la Yarbrough şi Robichaux, ca şi anumite mesaje private venite din partea lor.

Le dădu parolele necesare pentru deblocarea fişierelor.

— Nu mai este nevoie să vă spun, sunt sigur, că aceste informaţii sunt confidenţiale. Veţi afla, citind, că Emilio a fost absolut deschis în privinţa evenimentelor misiunii. Cred că, în ceea ce priveşte prima sarcină, intenţionează să colaboreze pe deplin. Ne va spune ce s-a întâmplat pe Rakhat atâta timp cât asta nu-i afectează starea mentală, trecută sau prezentă. Lucru care ne duce la a doua sarcină.

Giuliani se ridică.

— Acum îmi este limpede că există unele aspecte teologice private în problemele emoţionale ale lui Emilio. Eu, personal, sunt convins de implicarea sa spirituală de la începutul misiunii.

Giuliani se opri din plimbatul încoace şi-ncolo şi se aşeză la masă, faţă în faţă cu Voelker.

— Nu vă cer să fiţi creduli, citind rapoartele misiunii, ci să acceptaţi ca ipoteză de lucru acurateţea afirmaţiilor superiorilor săi în această privinţă.

Voelker dădu din cap vag, iar Giuliani începu să se învârtă iarăşi prin încăpere, oprindu-se, de data asta, în faţa ferestrelor.

— Ceva i s-a întâmplat. Şi a schimbat totul. Până nu ştim ce anume, navigăm pe întuneric.

Pe măsură ce zilele treceau, Giuliani observase şi răspunsese la schimbările petrecute cu Emilio. Starea generală a acestuia se îmbunătăţise iarăşi, datorită unor perioade în care depresia contenea, dar şi a unor implanturi semipermeabile care eliberau în organismul lui doze mari de vitamina C şi D,

derivate de calciu şi inhibitori de osteoclaste. Extenuarea se mai diminuă, gradual, deşi nu se ştia clar dacă asta era fiindcă se simţea mai bine şi făcea mai multă mişcare ori fiindcă starea sa fiziologică se apropia de normal. Nu se mai învineţea atât de uşor, iar probabilitatea unor fracturi spontane începea să scadă.

La sfatul fratelui Edward, lui Sandoz i se oferi acces direct la medicamentele pe care le folosea de obicei: Prograine şi compuşi dHE pentru dureri musculare, care acum apăreau mai des din cauza mişcării făcute în exces, susţinea el, decât ca efecte de lungă durată ale scorbutului. Edward simţea că Sandoz avea să folosească responsabil medicamentele şi că avea să se simtă mai liber să-şi afle uşurare dacă nu cerea permisiunea nimănui.

Apoi Sandoz ceruse somnifere. Părintele General decisese să răspundă oricărei cereri rezonabile, însă Emilio adusese cu câteva ocazii vorba despre sinucidere, iar Giuliani n-ar fi riscat să facă o eroare în această privinţă. Propus, aşadar, un compromis, pe care Sandoz îl refuză: să fie lăsat să folosească substanţele, cu condiţia să fie însoţit de cineva când înghiţea tabletele. Era greu de ştiut dacă Emilio considera asta o umilinţă insuportabilă sau doar ceva inacceptabil, fiindcă plănuise să adune o provizie de medicamente în ideea unei viitoare decizii de a-şi lua viaţa.

În orice caz, Sandoz nu mai permisese nimănui să-l vegheze în cameră. Găsi şi dezactivă monitorul de lângă pat. Visele şi sechelele lor erau acum ale lui, să se descurce în intimitate cu ele. Poate că boala trecuse ori poate învăţase să controleze până şi asta, cum îşi controla mâinile, faţa şi vocea, şi vomita în linişte, trecând singur peste chinurile nopţii. Unica indicaţie că visele continuau era ora la care se trezea dimineaţa. Dacă lucrurile merseseră bine, se trezea în zori. Dacă nu, putea să se facă şi ora zece până să apară în sala de mese, la un mic dejun frugal, pe care insista acum să şi-l prepare singur. Fratele Cosimo nu

se mai oferi să-l ajute după o primă astfel de dimineaţă.

Felipe Reyes îl întrebă despre simptomul membrului fantomă, iar Sandoz admise, ţepos, că suferea de asta, şi-l întrebă la rândul lui pe Reyes cum se descurca el însuşi cu felul acesta de nevralgie. Felipe avea norocul de a nu suferi de aşa ceva, dar cunoştea alţi amputaţi care sufereau şi ştia cât de rău putea să fie. În cazul unora, îi spuse lui Sandoz, durerea era neîncetată. Informaţiile îl îngroziră în mod evident pe Emilio, lucru care-l ajută pe Felipe să înţeleagă gravitatea acestei probleme pentru Sandoz. Reyes sugeră ca Emilio să oprească, pur şi simplu, audierile când nu se simţea în apele lui. Câteva zile după aceea, Sandoz ceru şi obţinu de la Părintele General asigurarea că putea opri în orice moment întâlnirile, fără să prezinte vreun motiv. Era, decisese Emilio, preferabil aşa, decât să continue când nu se mai putea concentra şi să rişte o criză, ca în ziua aceea când spărsese ceaşca.

În particular, Părintele General îl făcu pe Johannes Voelker să înţeleagă că Sandoz nu mai trebuia acuzat niciodată că simulează suferinţa. Voelker se arătă de acord şi recunoscu că nu era o atitudine productivă. Li se spuse şi celorlalţi la fel: când Sandoz dădea semne de slăbiciune nu trebuia presat. Chiar şi îndemnuri blânde, precum ale lui John Candotti, puteau să-i adâncească starea.

○ ○ ○

Când audierile se reluară potrivit noilor reguli, schimbarea deveni, fără doar şi poate, evidentă. Primul semn era vizibil pe loc. Sandoz putea acum să controleze mai bine un aparat de ras. Barba aranjată cu grijă revenise, încă neagră în ansamblu, dar cu fâşii nefamiliare, cărunte, mărginind linia lungă a gurii, la fel cum şi ochii săi întunecaţi, care nu mai lăsau nicio emoţie să scape, se iţeau printre şuviţele argintii ale părului.

Vedeau acum, în cea mai mare parte, personaje pe care îi lăsa Sandoz să le vadă. Uneori aveau de-a face cu un Spaniol invulnerabil şi aristocratic, un bărbat

care-şi reconstruise zidurile castelului şi găsise un parapet de după care să-şi apere integritatea, a cărui morgă nu putea fi deranjată de întrebări ţintite despre copii mult iubiţi şi morţi acum. Alteori era Mefistofel, cu ochi uscaţi şi atitudine reţinută, căruia genunile iadului îi erau familiare, iar emoţiile şi patosul, străine. Mai adesea îl aveau în faţă pe doctorul Sandoz, lingvist, om de ştiinţă, un om cu experienţă vastă ce susţinea un colocviu istovitor în legătură cu specialitatea sa, la finalul căruia lucrările sale şi ale colegilor săi ar fi putut, în cele din urmă, fi publicate.

Audierile acestea noi începură cu o întrebare din partea profesorului Reyes, specialist în teologie comparată, despre şansele ca Runa să aibă o idee oarecare despre suflet. Doctorul Sandoz, lingvist, se afla pe terenul lui şi-i cită categoriile gramaticale Runa ce se refereau la lucruri nevăzute şi nonvizuale. Reyes consideră că acestea puteau indica, măcar, capacitatea de a înţelege conceptul de suflet, chiar dacă nu ajunseseră ei înşişi la el.

— Se prea poate, se arătă de acord Sandoz. În comparaţie cu Jana'ata sau cu specia noastră, Runa nu sunt neapărat nişte gânditori creativi. Ori poate e mai bine să spun aşa: nu sunt originali. Odată ce o idee de bază a fost furnizată, sunt adesea foarte creativi în a broda pe marginea ei.

— Mi se pare că ideea de „inimă", care apare atât de des, ar putea fi analoagă cu sufletul, zise Felipe.

— Înţelegeţi că „inimă" reprezintă, de fapt, traducerea mea, da? Ar putea fi apropiată de conceptul de suflet aflat într-o persoană vie, dar nu ştiu dacă Runa cred că esenţa unui individ persistă dincolo de moarte…

Se opri. Corpul i se încordă, de parcă ar fi fost gata să se ridice, apoi însă vorbi Spaniolul:

— Când s-au produs decese nu mă aflam în situaţia de a pune întrebări despre sistemul de credinţe Runa.

Apoi doctorul Sandoz reluă, întorcându-se către Giuliani:

— Anne Edwards a trimis câteva articole pe subiectul „inimii“. Pot să-i rezum observaţiile, domnule? Ori asta ar reprezenta o formă de publicare prematură?

— Nimic din ce se spune aici nu este destinat publicării. Vă rog.

Sandoz se întoarse iarăşi către Felipe.

— Doamna doctor Edwards credea că ideea de „inimă“ şi teoria Runa despre îmbolnăvire sunt foarte apropiate şi folosesc, ambele, ca măsuri benigne de control social. Runa nu sunt niciodată agresivi în mod deschis şi susţin că nu se înfurie niciodată. Dacă, spre exemplu, cuiva i se refuză o solicitare legitimă, dacă e nedreptăţit sau dezamăgit în vreun fel, persoana îndurerată cade în starea de *porai*. Când eşti *porai*, inima ta e tristă şi te poţi îmbolnăvi ori poţi fi predispus la accidente. Să întristezi pe cineva e o formă foarte gravă, da? Dacă faci pe altcineva *porai*, asupra ta se exercită o presiune socială considerabilă pentru a ceda solicitării ori pentru a oferi compensaţii presupusei victime: se cere iertare sau se dăruieşte ceva care redă fericirea inimii.

— Ar fi mult loc pentru o folosire abuzivă a unui asemenea concept, comentă Voelker. Ce-i împiedică să susţină că ar fi *porai* doar pentru a obţine, pur şi simplu, cadouri?

— Runa nu sunt aproape niciodată singuri. Interacţiunile sociale fără martori sunt rar întâlnite, astfel că e greu ca cineva să mintă într-o asemenea pricină. Totuşi existau adesea neînţelegeri în privinţa gravităţii stării de *porai* a victimei şi în cea a modalităţii de compensare. Dacă se încingeau spiritele, participanţilor li se spunea că fac *fierno* — gălăgie, da? Dacă faci *fierno*, asta se presupune că ar atrage furtunile, care pot fi violente şi înspăimântătoare.

Se opri ca să soarbă din paharul cu apă, ţinându-l cu remarcabilă dexteritate, deşi trebui să se oprească din vorbit pentru a se concentra asupra acţiunii. Ridică paharul spre John, ca şi cum ar fi toastat.

— Noi benzi de fricţiune, îi arătă.

John dădu din cap a apreciere şi Emilio continuă.

— Părinţii folosesc furtunile ca pe ameninţări uşoare, ca să-şi înveţe copiii să nu facă nazuri şi să fie ascultători. „Linişteşte-ţi inima, sau o să avem o furtună curând.“ Furtunile sunt frecvente. Copiilor le vine uşor să creadă că există vreo legătură între purtarea lor gălăgioasă şi vremea urâtă.

— Dar dacă vine o furtună când nu se ceartă nimeni? întrebă John.

Emilio ridică din umeri, cu o expresie care spunea „dar e evident“.

— Cineva din satul vecin a făcut *fierno*.

Şi felul armonios în care se aranjau lucrurile îi făcu să zâmbească.

— Înainte de apariţia lui Supaari VaGayjur, aveaţi vreo idee că ar exista o a doua specie raţională pe Rakhat? întrebă Johannes Voelker.

Schimbarea de subiect păru abruptă, şi Spaniolul se ivi iar, întorcându-se spre el, gata să pareze atacul.

— Nu, zise, însă apoi admise: erau indicii pe care nu le-am recunoscut ca atare. Runa au zece degete, dar sistemul de calcul era bazat pe cifra şase, de pildă. Lucru care a căpătat sens după ce am aflat că Jana'ata au doar câte trei degete la o mână. Şi, chiar de la început, domnul Edwards şi domnul Quinn au observat o discrepanţă între cultura Runa pe care o observam în Kashan şi cultura ce emitea semnalele radio care ne aduseseră pe Rakhat.

Austriacul se dovedi surprinzător de conciliant.

— Da. Din câte îmi amintesc, părintele Robichaux a atribuit anomalia diferenţelor culturale de dezvoltare economică şi tehnologică, zise Voelker. Îmi dau seama că… ciudăţenia asta a limbii Runa, în care lucrurile nevăzute în momentul vorbirii au acelaşi statut gramatical cu cele care sunt mereu nonvizuale, trebuie să fi contribuit la surpriza voastră, nu? Chiar dacă Runa v-ar fi spus despre Jana'ata, n-aţi fi avut de unde şti că sunt reali, şi nu mitologici.

Sandoz îl privi îndelung, de parcă ar fi vrut să decidă cum să ia această schimbare de ton.

— Da, fu el de acord în cele din urmă. Ni s-a spus, de fapt, să ne păzim de *djanada*. Un cuvânt înrudit, evident. Noi am crezut că *djanada* era un soi de baubau, utilizat ca să-i oprească pe copii din hoinărit. Am privit asta ca pe o dovadă suplimentară a faptului că o perioadă destul de lungă, cu excepţia domnului Quinn, nu am fost consideraţi adulţi de către Runa.

— Părintele Yarbrough a relatat că, atunci când l-aţi văzut prima oară pe Supaari VaGayjur, aţi presupus că era un Runao. Sunt cele două specii atât de similare? Sau, pur şi simplu, nu vă aşteptaţi la o a doua specie?

— Iniţial a fost din cauză că nu eram pregătiţi să ne imaginăm că Jana'ata există. Erau multe diferenţe de nuanţă, odată ce am ştiut unde să ne uităm. Dar cu toate acestea, masculii Jana'ata seamănă cu femelele Runa în dimensiuni şi la aspectul general.

— Ce ciudat! Doar masculii? întrebă Felipe.

— Jana'ata de sex feminin sunt ţinute în spaţii închise şi păzite. N-aş putea spune cât de mult seamănă cu Runa, fie ei masculi sau femele. Exemplarele speciei Runa, le reaminti Sandoz, seamănă bine, însă în medie masculii sunt semnificativ mai scunzi. Mult timp genurile lor ne-au încurcat, din acest motiv, dar şi fiindcă rolurile lor nu se potriveau cu aşteptările noastre. *Madona şi pruncul* al lui Robichaux ar trebui poate redenumit *Sfântul Iosif şi pruncul*. Manuzhai era mascul.

Printre cei prezenţi se auzi o izbucnire scurtă de hilaritate şi rumoare; ceilalţi recunoşteau astfel cât de surprinşi fuseseră citind asta în rapoartele misiunii.

— Manuzhai o creştea pe Askama şi era mai mărunt decât soţia lui, continuă Sandoz, aşa că l-am crezut femelă. Chaypas călătorea mult şi se ocupa cu întregul negoţ, lucru care ne-a făcut să considerăm că era mascul. Runa erau şi ei la fel de încurcaţi în privinţa noastră.

— Dar dacă Runa nu prea poartă altceva decât funde, zise John dregându-şi vocea, nu puteaţi… ăăă… să…?

— Organele sexuale ale Runa nu se arată privirii decât atunci când copularea este iminentă, zise Sandoz. Împreună cu dentiţia şi ghearele, asta este o diferenţă ce nu poate trece observată între masculii Jana'ata şi Runa de ambele sexe. Dar nu am sesizat imediat asta, fiindcă de obicei Jana'ata poartă haine.

Edward Behr, aşezat ca de obicei faţă în faţă cu Sandoz, de cealaltă parte a încăperii, porni brusc să tuşească. Era de parcă, îşi spuse Părintele General, Emilio şi-ar fi testat forţele, încercând să vadă cât de adânc putea să coboare în hău.

— Nu ne rămâne decât să deducem că organele masculilor Jana'ata sunt vizibile. Încercaţi să ne şocaţi, părinte Sandoz? întrebă Vincenzo Giuliani cu voce scăzută şi plictisită, sperând să fie convingător.

— Nu pot să ştiu ce anume v-ar putea şoca, domnule. Explicam doar limitele similitudinilor dintre specii.

— Acest Supaari VaGayjur, spuse Johannes Voelker, era proprietarul satului Kashan?

Giuliani ridică privirea. „Acum cine schimbă subiectul?" îşi spuse.

— Nu. Sau poate că da, într-un anume fel. Nu deţinea proprietăţi şi nici pe sătenii Runa, zise Sandoz scuturând din cap, mai sigur acum, după ce se gândise la asta. Nu. Din câte ştiu eu deţinea drepturile pentru a face comerţ cu ei. Dacă erau nemulţumiţi, VaKashani puteau să solicite un alt negustor care să cumpere drepturile de la Supaari, cu toate că i s-ar fi oferit o ocazie să-şi ajusteze înţelegerile cu VaKashani, pentru a le rezolva eventualele cereri. Era, în multe feluri, o relaţie contractuală echitabilă.

— Cum erau plătiţi Runa? întrebă deodată Felipe. Din descrierea satului pare să rezulte că nu erau teribil de materialişti.

— Obţineau bunuri fabricate industrial în schimbul recoltelor de flori. Parfumuri, bărci, ceramică, funde şi aşa mai departe. Şi exista şi un sistem bancar în care se acumulau profiturile. Venitul fiecărui sat era adunat acolo. Nu ştiu cum se

descurcau când o familie se muta dintr-un sat într-altul, se opri Sandoz, care părea izbit pentru prima oară de această dificultate. Presupun că dacă un sat anume era cunoscut că are un cont gras şi alţii se mutau ca să beneficieze de situaţie, multe inimi ar fi devenit *porai* şi plimbăreţii ar fi ajuns să se simtă stânjeniţi.

— Cine veghea la respectarea contractelor dintre Runa şi comercianţi ca Supaari? întrebă Giuliani.

— Guvernul Jana'ata. Există o birocraţie ereditară alcătuită din cei născuţi de-al doilea, care se ocupă de aspectele legale ale comerţului, şi mai sunt şi tribunale speciale pentru disputele interspecii. Sentinţele sunt puse în aplicare de poliţia militară, formată din întâi născuţi Jana'ata.

— Iar Runa fac toată munca productivă, presupuse cu dezgust John.

— Da. Negustori ca Supaari VaGayjur fac comerţ între specii. Negustorii, ca şi organizaţiile săteşti Runa, sunt taxaţi pentru a întreţine populaţia Jana'ata.

— Şi au parte Runa de dreptate la curţile Jana'ata?

— Am avut prea puţine ocazii să asist la aşa ceva. Mi s-a spus că Jana'ata pun mare preţ pe justiţie şi onoare. Se consideră păstori şi păzitori ai populaţiei Runa. Se mândresc cu faptul că îşi fac datoria faţă de inferiorii şi dependenţii lor.

Tăcu o vreme, apoi continuă:

— În cea mai mare parte. În plus, trebuie notat că Jana'ata constituie doar trei sau patru procente din populaţia VaRakhati. Dacă domnia lor ar deveni odioasă, e de presupus că Runa s-ar ridica împotriva lor.

— Dar Runa sunt nonviolenţi, zise Felipe Reyes.

Îşi formase în minte o imagine a poporului Runa în care aceştia erau inocenţi paşnici ce locuiau în Eden, în contradicţie cu rapoartele de la Consorţiul de Contact. Pentru Felipe lucrul acesta constituia una dintre enigmele de căpătâi ale misiunii.

— I-am văzut pe Runa apărându-şi copiii.

Urmă un răstimp de tăcere; Giuliani observă tensiunea, dar Sandoz continuă:

— Din câte am citit în raportul lui Wu şi Isley, există Runa care şi-au atins limita de toleranţă. Singura lor armă ar fi numărul. Poliţia militară Jana'ata este nemiloasă. Trebuie să fie. Sunt copleşiţi numeric.

Intrau pe un teritoriu virgin, îşi dădu seama Giuliani.

— Emilio, îţi aminteşti poate că Supaari, din câte se spune în raport, le-a declarat lui Wu şi Isley că nu existaseră niciodată probleme între Jana'ata şi Runa înainte de sosirea misiunii.

— Poate că lui Supaari îi făcea plăcere să gândească astfel. Runa nu au cronici.

Sandoz se opri şi sorbi iarăşi din pahar, apoi ridică ochii, cu sprâncenele arcuite şi căutătură rece.

— Vorbesc doar prin analogie, domnilor. Nu au existat istorici Taino, Arawak sau Carib, însă au existat cu siguranţă conflicte în Caraibe. Şi înainte, şi după sosirea lui Columb.

Voelker rupse tăcerea lăsată după aceste cuvinte, revenind la o temă anterioară.

— E cu siguranţă neobişnuit ca două specii să semene atât de mult una cu alta. Sunt înrudiţi şi biologic, aşa cum sunt cultural?

— Doamna doctor Edwards a reuşit să obţină mostre de sânge pentru analize genetice. Cele două specii nu sunt, aproape sigur, înrudite, poate doar de departe, cum sunt înrudite, de pildă, mamifere ca leul şi zebra. Ea şi părintele Robichaux credeau că aceste similitudini se datorau convergenţei: selecţia naturală în evoluţia către raţiune a dus cele două specii către trăsături morfologice şi comportamentale similare. Eu cred că nu este aşa.

Se opri din vorbit şi-l căută cu privirea pe Giuliani, om de ştiinţă şi el, de la care se aştepta să priceapă ce anume îl stânjenea.

— Înţelegeţi ce speculez, da? Nu e domeniul meu, dar…

— Sigur.

Sandoz se ridică şi se apropie de ferestre.

— Jana'ata sunt carnivori, cu dentiţie şi membre superioare adaptate pentru ucis. Inteligenţa şi capacitatea pentru relaţii sociale complexe au evoluat, probabil, în contextul vânatului cooperativ. Runa sunt vegetarieni, cu o dietă ce cuprinde numeroase tipuri de alimente. Controlul lor motrice atât de bine pus la punct derivă dintr-o abilitate asociată cu extragerea seminţelor mici, culegerea florilor şi aşa mai departe. Memoria lor tridimensională este excelentă; au hărţi mentale foarte precise ale mediului lor şi ale schimbărilor în aria resurselor sezoniere. Asta ar putea explica evoluţia inteligenţei lor, dar numai parţial.

Sandoz se opri şi-şi aruncă, vreme de câteva clipe, privirea pe fereastră. Începe să obosească, îşi spuse Edward Behr, dar se descurcă bine.

— Paleontologia propriei noastre planete are multe exemple de prădători şi prăzi prinse în competiţie, care progresează în inteligenţă şi în adaptări sofisticate. O bătălie a biologicului s-ar putea spune. Pe Rakhat, în opinia mea, competiţia aceasta a avut ca rezultat evoluţia a două specii cugetătoare.

— Vrei să spui că Runa erau *prada*? întrebă oripilat John.

Sandoz se întoarse spre el, cu figură calmă.

— Desigur. Cred că morfologia Jana'ata e o formă de imitaţie şi a fost căpătată în perioada în care se hrăneau din turmele de Runa. Chiar şi acum Runa preferă să călătorească în grupuri mari, cu masculii mai scunzi şi tineretul în centru, în vreme ce femelele adulte, mai mari, ocupă marginile. Cu o sută sau două sute de mii de ani în urmă, poate, asemănarea dintre cele două specii nu era atât de izbitoare. Însă Jana'ata care reuşeau să se amestece cel mai bine printre femelele Runa din marginea turmei erau cei mai de succes prădători. Piciorul Jana'ata e apucător, zise Sandoz şi se opri, iar Giuliani văzu, din nou, ce efort depunea ca să continue. Îmi închipui că vânătorii intrau, pur şi simplu, în acelaşi ritm cu femela aflată mai în spatele turmei, întindeau

piciorul, o apucau de gleznă şi o trânteau la pământ. Cu cât semăna mai bine vânătorul cu prada, la aspect şi miros, cu atât avea şanse mai mari să o surprindă şi să o ucidă.

— Dar acum cooperează, zise Felipe. Jana'ata conduc, dar fac comerţ cu Runa, lucrează împreună…

Nu ştia dacă să fie dezamăgit de preistorie sau să se lase îmbunat de starea de coexistenţă prezentă.

— O, da, acceptă Sandoz. Relaţia dintre ei a evoluat din vremurile acelea, cum să nu, la fel ca şi speciile însele. Şi tot ce spun sunt speculaţii, deşi concordante cu faptele observate de mine.

Sandoz se duse iarăşi la masă şi se aşeză.

— Domnilor, Runa îndeplinesc multe funcţii în cultura Jana'ata. Sunt meşteşugari abili, comercianţi şi servitori, muncitori, bibliotecari. Chiar şi asistenţi în cercetare. Ba chiar şi concubine.

Se aştepta la reacţia indignată a celorlalţi preoţi, era pregătit pentru ea, repetase înainte prezentarea subiectului în cauză, aşa că urmă, cu rigoare didactică şi lipsită de emoţie:

— Este o formă de control a populaţiei. Supaari VaGayjur mi-a explicat. Ca păzitori ai lumii lor, Jana'ata impun un control strict al populaţiei. Cuplurile pot avea mai mult de doi copii, însă doar primii se pot căsători şi-şi pot forma familii; restul rămân fără progenitură. Dacă indivizii născuţi mai târziu au totuşi urmaşi, sunt sterilizaţi conform legii, la fel ca şi progenitura.

Rămăseseră fără grai. Dar pentru Supaari acestea erau, desigur, lucruri absolut rezonabile.

— Jana'ata a căror sterilitate e dovedită, adesea mezini castraţi, folosesc uneori ca prostituate. Însă relaţiiile sexuale între specii sunt, prin definiţie, sterile, le explică cu răceală Sandoz. Sexul cu parteneri Runa nu prezintă risc de sarcină ori, din câte se ştie, chiar de boli. Din acest motiv concubinele Runa sunt folosite adesea ca parteneri sexuali de către indivizi ale căror familii sunt

complete sau cărora nu li se dă voie să se înmulţească.

Felipe, zguduit, întrebă:

— Şi Runa consimt la asta?

Râsul lui Mefistofel răsună ca răspuns.

— Consimţământul nu se pune în discuţie. Concubinele sunt crescute special pentru asta.

Se uită pe rând la toţi, lăsându-i să asimileze implicaţiile celor spuse, apoi lovi iarăşi.

— Runa nu sunt lipsiţi de inteligenţă, iar unii sunt nespus de talentaţi, dar sunt, în esenţă, animale domestice. Jana'ata îi cresc în acelaşi fel în care creştem noi câini.

29. SATUL KASHAN

anul doi

Supaari VaGayjur, descoperiră ei, era informatorul ideal, un individ care se mişca cu uşurinţă, abil, între Runa şi Jana'ata, capabil să vadă ambele stiluri de viaţă dintr-o perspectivă împărtăşită de prea puţini din ambele societăţi. Ironia şi obiectivitatea erau liniile de convergenţă ale perspectivei sale. Acid, plin de umor, observa cum se purta lumea şi nu doar ce spunea că ar face, şi era numai bun pentru sarcina de a-şi interpreta cultura întru înţelegerea unor străini.

Anne, la fel de acidă şi plină de umor, îşi datora afecţiunea pentru el momentului în care reuşise să-i spună Sofiei că mireasma cafelei era „agreabilă", cu toate că, mai mult ca sigur, în sinea lui credea că gustul e revoltător. Eleganţă extraterestră, gândise cu admiraţie Anne, urmărindu-l cum îşi revine din ceea ce trebuie să fi fost un şoc năucitor. Lăudabil aplomb. Ce mai tip!

Anne Edwards se bucura enorm că oamenii şi VaRakhati din amândouă speciile împărtăşeau emoţii primare, fiindcă, deşi era o femeie deosebit de inteligentă şi educată, îşi filtra experienţele prin inimă. Iubise, ca antropolog, fosilele de Neanderthal, pe care le studiase cu o ferocitate care-o stânjenea, considerând că această specie apusă fusese demonizată şi neînţeleasă din cauza urâţeniei sale. Pentru ea, arcadele proeminente şi oasele grele erau nesemnificative în comparaţie cu grija lor pentru infirmi şi cu felul plin de iubire în care îşi înmormântau copiii, mulţi, care mureau în jurul vârstei de patru ani. Anne aproape că plânsese, într-un muzeu belgian, când îşi dăduse seama că acei copii muriseră probabil primăvara, înlocuiţi la sânul matern de fraţi mai mici, când încă erau prea fragezi

ca să suporte duritatea celui mai sărac anotimp fără laptele mamei. Ce mai contau diferenţele fizice atunci când ştiai că asemenea copii erau înmormântaţi cu flori şi întinşi pe ramuri de brad?

Aşa că Anne privea dincolo de ghearele şi colţii lui Supaari, abia dacă-i mai băga de seamă coada şi se arătă interesată anatomic doar de piciorul apucător, pe care el i-l expuse numai după ce se simţi destul de confortabil ca să-şi scoată încălţările din picioare, după cina din acea primă seară. Capacitatea lui de a râde, de a fi uimit, de a se arăta sceptic şi stânjenit, mândru, mânios şi binevoitor o făcuse să-l iubească.

Supaari nu-i putea pronunţa numele, aşa simplu cum era. Deveni, aşadar, Ha'an şi petrecură amândoi nenumărate ore, în acele prime săptămâni, întrebându-se şi răspunzându-şi, cât de bine puteau, la mii de întrebări. Era istovitor şi înălţător, un soi de vârtej amoros care-l indispunea pe George şi-l făcea puţin gelos. Uneori, şi ea, şi Supaari se simţeau copleşiţi de stranietatea situaţiei lor, dar şi îmbărbătaţi atunci când, în asemenea momente, începeau să râdă.

În ciuda bunăvoinţei lor, intrau adesea în impas. Uneori Ruanja nu avea cuvinte care să acopere concepte Jana'ata pe care Supaari încerca să le descrie, ori vocabularul lui Anne era prea limitat ca să-l poată urmări. Emilio stătea alături, traducând atunci când stăpânirea sa a limbii Ruanja era mai bună decât a lui Anne, îmbunătăţindu-şi cunoaşterea acestei limbi, începând să se obişnuiască şi cu K'san, limba maternă a lui Supaari, despre care deja Emilio bănuia că are o gramatică monstruos de dificilă. Participa şi Sofia, fiindcă vocabularul ei includea mulţi termeni comerciali şi înţelegea deja unele aspecte comerciale ale relaţiei Runa–Jana'ata, cu toate că, iniţial, considerase că diferenţele dintre cele două grupuri erau, pur şi simplu, cele dintre ţărani şi orăşeni.

Marc era chemat adesea să schiţeze vreun obiect sau situaţie din viaţa Runa pentru care nu aveau cuvinte şi pe care Supaari ar fi putut să o lămurească,

asta după ce trecuse peste surprinderea iniţială, încercată când îl văzuse pe Marc desenând. Odată ce hopul acesta trecu, Jimmy şi George începură să-i prezinte imagini video pe tabletele lor. Uneori, pe Supaari îl izbea vreo paralelă sau descria diferenţele. „Aici se face într-o manieră similară“, le spunea, sau: „Un asemenea obiect noi nu avem“, ori: „Când se petrece aşa ceva, procedăm astfel“.

În momentul în care Anne crezu că Supaari e gata, George modifică o cască RV pentru el şi începu să-i prezinte realităţile virtuale de pe Pământ. Supaari se sperie mai tare decât anticipase Anne şi-şi smulse de mai multe ori casca, însă continuă să revină şi să privească imaginile cu un fel de fascinaţie îngrozită.

D.W., în ce-l privea, nu ajunse să-l placă pe Supaari, însă puşca se întoarse, în cele din urmă, în depozit. Yarbrough nu vorbea prea mult pe parcursul discuţiilor cu băştinaşul Jana'ata, însă sugera adesea direcţii pentru întrebări viitoare după ce Supaari, căscând de să-şi rupă fălcile, se retrăgea după al doilea apus. Ei erau şapte şi Supaari unul singur, aşa că se abţinură, nevrând ca totul să aducă a interogatoriu. El, până la urmă, încă încerca să accepte ideea că ei existau, că planeta lor putea exista, că parcurseseră o distanţă de neimaginat cu ajutorul unor mijloace de propulsie pe care nu era pregătit să le înţeleagă, şi asta doar pentru a învăţa despre el şi planeta lui. O asemenea noţiune nu-i intra în cap şi pace.

Păruse probabil, de la începutul relaţiei lor cu Supaari, că Jana'ata erau specia dominantă pe Rakhat. Erau obişnuiţi cu ideea ca o specie carnivoră să fie în vârful lanţului trofic şi li se părea firesc ca o specie de ucigaşi să fie stăpâna planetei. Şi, sincer vorbind, Runa îi cam dezamăgiseră. Aerul lor solemn, deliberările şi placiditatea vieţii Runa îi făceau pe oameni să se simtă aproape ca şi cum ar fi fost sedaţi; mâncatul neîntrerupt, flecăreala continuă, atingerile permanente îi secau de energie. „Sunt foarte drăguţi“, zisese într-o seară Anne. „Sunt foarte plicticoşi“, replicase George. Şi Anne admise, în

intimitatea cortului lor, că era tentată adesea, pe parcursul interminabilelor discuţii ale Runa, să strige la ei: „Of, dar cui dracu' îi pasă? Terminaţi odată!"

Aşa că, în ciuda unei întâlniri cu Supaari ce nu avusese loc în cele mai fericite condiţii, se bucurau să aibă de-a face cu cineva care putea lua singur o decizie, chiar dacă decizia era de a zbura capul cuiva de pe umeri. Se bucurau să vadă că exista pe Rakhat cineva cu reacţii rapide, care se prindea la glume şi le şi făcea, care înţelegea implicaţiile. Se mişca mai rapid decât un Runao, îi ieşeau mai multe lucruri într-o zi fără să facă atâta caz. Nivelul lui de energie era mai apropiat de al lor. Ba chiar putea să-i extenueze. Apoi însă se prăvălea, la al doilea apus, şi dormea câte cincisprezece ore, ca un gigantic bebeluş carnivor.

Faptul că relaţia dintre Jana'ata şi Runa era asimetrică se dovedi de necontestat atunci când sătenii VaKashani se întoarseră în localitate, cărând coşuri uriaşe pline cu *pik*, la câteva zile după sosirea lui Supaari. Jana'ata avu parte de multă atenţie şi respect din partea tuturor, ca un naş mafiot sau un baron medieval; primi la el familii Runa, le binecuvântă copiii. Dar exista şi afecţiune. Conducerea sa, dacă acesta era cuvântul, se arăta benignă. Îi ascultă cu atenţie şi răbdare pe toţi vizitatorii, rezolvă disputele cu soluţii care le părură corecte tuturor, călăuzind participanţii către concluzii ce păreau logice. VaKashani nu se temeau de el.

Însă străinii nu aveau cum să ştie cât erau toate acestea de amăgitoare, cât de neobişnuit era Supaari. Înălţat prin forţe proprii, Supaari nu era reticent în privinţa primei părţi a vieţii sale şi nu-şi ridica în slăvi statutul prezent; şi de vreme ce supravieţuitorii misiunii iezuite veneau din culturi terestre care valorizau asemenea persoane şi dispreţuiau privilegiul ereditar, erau pregătiţi să-l vadă într-o lumină cumva eroică — un brav băiat care o scosese la capăt cu bine.

Alan Pace ar fi fost, poate, mai bine pregătit să abordeze aspectele de clasă ale societăţii Rakhati, de

vreme ce Marea Britanie mai păstra încă rudimente ale unei culturi ce lua în serios originea corespunzătoare. Alan ar fi înţeles, cine ştie, cât de marginal era cu adevărat Supaari, cât de puţin acces avea la surse reale de putere şi influenţă şi cât îşi dorea un asemenea acces. Însă Alan murise.

○ ○ ○

Când, spre sfârşitul Partanului, se făcu vremea ca Jana'ata să plece, după acele câteva extraordinare săptămâni, întreaga populaţie din Kashan, nativă şi străini, îl însoţi pe Supaari la docuri sau ieşi la ferestre să-şi ia rămas-bun, să arunce flori în apă şi să fluture în vânt panglici lungi, parfumate.

— *Sipaj*, Supaari! zise cu voce molcomă Anne când el se pregătea să se depărteze de ţărm, înconjurat de larma şi de trupurile localnicilor. Ar putea cineva să-ţi arate cum îşi iau rămas-bun ai noştri de la cei de care se simt apropiaţi?

El se simţi mişcat de dorinţa ei.

— Fără ezitare, Ha'an, rosti cu vocea joasă, uşor hârâită, cu care era acum obişnuită.

Anne îi făcu semn să-şi apropie mai mult capul, iar el şi-l înclină, neştiind la ce să se aştepte. Ea se ridică pe vârfuri, îşi trecu braţele pe după gâtul lui şi Supaari simţi cum presiunea sporeşte un pic înainte ca Anne să-i dea drumul. Când se dădu în spate, observă că ochii ei albaştri, aproape normali la culoare, licăreau.

— Cineva speră că o să te întorci înapoi repede şi în siguranţă, Supaari, zise ea.

— Inima cuiva se va bucura să te vadă iarăşi, Ha'an.

Şovăia să o lase în urmă, îşi dădu seama cu surprindere Supaari. Se sui în barca electrică şi le aruncă o privire celorlalţi din stirpea ei, fiecare dintre ei o enigmă în felul său. Deodată, fiindcă o dorea Ha'an, Supaari se simţi înclinat să-i bucure pe ceilalţi şi luă, în cele din urmă, o decizie care i se păruse complicată. Se uită împrejur şi dădu cu ochii de Bătrânul lor.

— Cineva are să facă aranjamente pentru ca voi să vizitaţi Gayjurul, îi spuse lui D.W. Sunt multe lucruri de care să ţinem seamă, dar Cineva se va gândi la cum se poate face asta.

○ ○ ○

— Ei bine, dragii mei copilaşi, anunţă voioasă Anne lepădându-se de tristeţea plecării lui Supaari în vreme ce barca dispărea după cotul nordic al râului şi Runa începeau să intre la loc în apartamentele lor, s-a făcut vremea ca voi şi cu mine să avem o discuţie despre sex.

— Mă lasă memoria, zise Emilio cu figură imobilă, făcându-l pe Marc să râdă.

— Ce-ar fi să facem o prezentare? zise grijuliu Jimmy.

Sofia zâmbi clătinând din cap, iar Jimmy simţi că îi creşte inima, care apoi reveni însă, ascultătoare, la locul ei.

— Ce-i cu povestea asta cu sexul? întrebă George sâsâind-o pe Askama să tacă şi întorcându-se spre Anne.

— Doamne, da' numai la asta ţi-e gândul, femeie? întrebă D.W.

Anne rânji precum pisica de Cheshire, în vreme ce urcau împreună panta.

— Staţi numai să vedeţi ce mi-a spus ieri Supaari!

În acel punct cărarea se îngusta; se întinseră în şir indian. Askama trăncănea cu George despre o poveste lungă şi complicată pe care o născoceau împreună, dar dădu cu ochii de Kinsa şi Fayer şi plecă la joacă.

— Se pare, dragilor, că am fost prinşi într-o plasă de sexism, dar la fel şi gazdele noastre, le zise Anne după ce ajunseră la apartament.

Era plin cu Runa, însă discuţiile nesfârşite peste capul celorlalţi erau normale acum pentru ei, aşa că nu ţinu seama de celelalte conversaţii.

— Jimmy: Runa te cred o doamnă şi mama tuturor celorlalţi. Sofia, despre tine cred că eşti un mascul imatur. Emilio: o femelă imatură. Nu ştiu ce să

creadă despre D.W., Marc şi cu mine, dar sunt destul de siguri că George e mascul. Nu-i simpatic, dragă?

— Nu-s sigur, zise bănuitor George, afundându-se într-o pernă. Cum decid cine ce este?

— Păi, există o anumită logică. Emilio, se pare că ai ghicit corect că Askama e fetiţă. Şanse juma-juma şi ai luat potul. Şmecheria e că Chaypas e mama Askamei, nu Manuzhai. Da, chiar aşa, dragilor! zise Anne făcându-i să se holbeze la ea şocaţi. O să revin imediat la asta. Oricum, Supaari spune că femelele Runa fac toate afacerile în sat. Ascultă, Sofia, e foarte fain. Sarcina durează foarte puţin şi nu le deranjează prea tare. Când se naşte copilul, mămica îi înmânează lui tăticu' micul odor şi se întoarce la treabă fără să piardă o clipă.

— Nu-i de *mirare* că nu pricepeam referirile legate de gen! zise Emilio. Askama se pregăteşte deci să devină comerciantă şi de aceea ei cred că şi eu sunt femelă. Fiindcă sunt interpretul oficial al grupului nostru, da?

— Bingo, făcu Anne. Iar Jimmy, cred ei, este mămica noastră fiindcă e singurul destul de mare cât să aducă cu o femelă adultă. Poate de aceea îi cer mereu să ia decizii pentru noi. Poate ei cred că îi cere părerea lui D.W. doar din politeţe.

Yarbrough pufni, iar Anne zâmbi larg.

— Bun, acum urmează partea cea mai bună. Manuzhai e soţul lui Chaypas, corect? Dar nu este tatăl genetic al Askamei. Doamnele Runa se mărită cu domni despre care cred că vor fi buni părinţi sociali, cum e Manuzhai. Dar Supaari spune că partenerii lor sunt aleşi prin folosirea — îşi drese glasul — unui set de criterii cu totul diferite.

— Îşi aleg un armăsar pe cinste, zise D.W.

— Nu fi crud, dragă, zise Anne.

Chaypas şi musafirii săi deciseră să se mute la Aycha ca să mănânce şi brusc apartamentul se goli. Când rămaseră singuri, Anne se aplecă în faţă şi continuă pe un ton conspirativ.

— Dar da, asta era cu siguranţă implicaţia. Obiceiul are ceva atractiv în brutalitatea lui. Teoretic

vorbind, desigur, adăugă ea văzând că George strânge din buze.

— Atunci de ce-s doar „destul de siguri“ că sunt mascul? întrebă cu irascibilitate George, care-şi simţea bărbăţia ameninţată.

— Păi, în afară de aspectul tău impunător, viril, dragul meu, au băgat de seamă şi cât de minunat te porţi cu copiii, zise Anne. Pe de altă parte, nu pari prea interesat de culesul de flori, aşa că-i cam nedumereşti, de fapt. La fel cu Marc, D.W. şi cu mine. Se gândesc că aş putea fi mascul fiindcă de obicei eu gătesc. Oi fi vreun tătic, cine ştie? A, Jimmy, poate ei cred că tu şi cu mine suntem căsătoriţi! Se vede treaba că nu înţeleg cum e cu diferenţa relativă de vârstă.

Emilio, între timp, devenise din ce în ce mai meditativ, iar D.W., privindu-l începu să chicotească. La început Emilio nu râse, dar în cele din urmă nu mai putu rezista.

— Ce? întrebă Anne. Ce-i aşa de distractiv?

Emilio strânse din umeri.

— Nimic. Doar că noţiunea asta, de separare a rolurilor de tată biologic şi tată social mi-ar fi prins bine în familia mea.

— Ţi-ar fi salvat fundu’ de la atâta tăbăceală, se arătă de acord D.W.

Emilio râse fără veselie şi-şi trecu mâna prin păr. Acum îl priveau cu toţii, plini de curiozitate. Ezită, îşi măsură adâncimea rănilor vechi şi le găsi cicatrizate.

— Mama era o femeie foarte caldă şi vie, le spuse alegându-şi cu grijă vorbele. Soţul ei era arătos, înalt, puternic. Brunet, dar cu piele foarte albă, da? Şi mama avea tenul foarte deschis.

Se opri, lăsându-i să asimileze cele spuse; nu era nevoie să fii genetician ca să-ţi dai seama de implicaţii.

— Soţul mamei a fost plecat din oraş timp de câţiva ani…

— La închisoare pentru trafic de droguri, completă D.W.

— … şi când s-a întors a descoperit că mai are un fiu, de aproape un an. Şi foarte negricios.

Emilio rămase nemişcat, iar în cameră se lăsă liniştea.

— N-au divorţat. Cred că o iubea foarte mult pe mama.

Asta nu-i trecuse prin cap înainte şi nu ştia cum ar fi trebuit să se simtă.

— Era încântătoare, da? Uşor de iubit, cum ar spune Anne.

— Deci ai luat vina ei asupra ta, zise Anne enervată, urând-o pe femeie pentru că nu făcuse nimic să împiedice asta şi certându-l în minte pe Dumnezeu că dăduse un asemenea fiu unei mame nepotrivite.

— Sigur că da. Era de foarte mult prost-gust că m-am născut aşa.

Emilio îşi opri o clipă privirea asupra lui Anne, dar şi-o mută mai departe. Fusese o greşeală, îşi dădu sema, să vorbească despre asta. Încercase din răsputeri să înţeleagă, dar de unde să ştie toate acestea un copil? Ridică iarăşi din umeri şi schimbă vorba de la Elena Sandoz.

— Soţul mamei şi cu mine obişnuiam să jucăm un joc pe nume „Bate-l pe Nenorocit de să-i Sune Apa în Cap“. Aveam cam unsprezece ani când i-am pus numele, da?

Se ridică pe pernă şi-şi dădu părul din ochi cu o zvâcnire a capului.

— Am schimbat regulile jocului la paisprezece ani, le spuse savurând amintirea, chiar şi după atâţia ani.

D.W., care ştia ce urma, zâmbi fără să se poată stăpâni. Regretase profund violenţa omniprezentă în La Perla şi se străduise din greu să găsească soluţii pentru ca puşti precum Emilio să nu-şi rezolve disputele recurgând la cuţit. Era o bătălie disproporţionată ca forţe, într-un loc unde taţii le spuneau fiilor: „Dacă se ia cineva de tine, taie-i faţa“. Şi era un sfat dat copiilor de opt ani în prima lor zi în clasa a treia.

— Stimatul nostru Părinte Superior, îl auzi pe Emilio spunându-le cu mult amuzament celorlalţi, era în acele vremuri un preot de parohie în La Perla. Nu aproba, desigur, altercaţiile între membrii aceleiaşi familii, oricât de vagi ar fi fost legăturile de rudenie dintre ei. Însă acelaşi părinte Yarbrough le împărtăşea o anume înţelepciune tinerilor acoliţi. Asta includea şi ideea că, atunci când între adversari este o diferenţă semnificativă de dimensiuni, cel mai masiv luptă murdar prin simplul fapt că vrea să doboare un adversar mult mai slab…

— Aşa că trosniţi-l pe nemernic înainte să pună mâna pe voi, sfârşi D.W., pe un ton ce sugera că isteţimea celor spuse se înţelegea de la sine.

Dar de fapt, în sala de sport, îl învăţase pe puşti vreo câteva chestii. Fiindcă Emilio era mic de statură, luarea prin surprindere era o condiţie necesară pentru asemenea manevre. Subtilitatea constase în a-l face pe băiat să priceapă că era în regulă să lupte, apărându-se, când venea Miguel acasă beat, dar că nu era nevoie să-i doboare pe toţi copiii din vecini care-i aruncau vorbe urâte.

— … şi cu toate că există o anumită satisfacţie primitivă în a pune la pământ un nemernic, le spunea Emilio arătând un respect senin faţă de mentorul său, asta nu este permis fără stăpânire şi răbdare.

— Chiar mă întrebam unde ai învăţat să faci ce-ai făcut cu Supaari. M-a cam lăsat mască, zise Jimmy.

Conversaţia alunecă apoi către povestea unui preot pe care Jimmy îl cunoscuse în South Boston şi care boxase la Jocurile Olimpice, iar apoi D.W. porni şi el să vorbească despre nişte sergenţi pe care-i cunoscuse în infanteria marină. Anne şi Sofia se apucară de pregătit prânzul şi ascultară, clătinând din cap, povestea unor deplasări foarte eficiente şi cu siguranţă ilegale pe care le executau portarii de hochei din liga Quebec. Însă discuţia reveni la Strângerea de Mână Jana'ata, cum ajunsese să fie cunoscut printre ei atacul lui Supaari; când se întoarse iarăşi spre copilăria lui Emilio, acesta se ridică în picioare.

— Nu ştii niciodată când ţi-e de folos un talent vechi, zise el uşor înţepat, punând capăt discuţiei şi păşind spre terasă. Însă apoi se opri, râse şi adăugă cu pioşenie: Căile Domnului sunt neştiute.

Şi era imposibil de spus dacă vorbea serios sau glumea.

○ ○ ○

Drumul în aval, de la Kashan, îi păru mai scurt lui Supaari decât cel de la venire, din Gayjur. În prima zi îşi lăsă, pur şi simplu, mintea să hoinărească, cu atenţia absorbită de curenţi şi trunchiuri plutitoare, de limbi de nisip şi stânci. Însă a doua zi fu una dedicată reflecţiei, plină de întrebări şi nedumeriri.

Fusese inundat de un potop de realităţi noi, idei noi, posibilităţi noi, dar era mereu gata să se agaţe de oportunităţi şi să-şi facă prieteni pe oriunde putea. Străinii, la fel ca Runa, erau uneori şocant de diferiţi de propriul lui neam şi adesea de neînţeles, dar Ha'an îi plăcea foarte mult — mintea ei i se părea vioaie şi plină de provocări. În privinţa celorlalţi avea o imagine mai puţin clară, asistenţi, doar, ai discuţiilor sale cu Ha'an, traducând, ilustrând, aducând mâncare şi apă la intervale bizare şi iritante. Şi, ca să fie sincer, miroseau cu toţii cam la fel.

Îndată ce se întorcea, avea să cumpere barca electrică închiriată, decise Supaari urmărind un *kivnest* de râu, măricel, cum saltă în apele din apropiere. Preţul de achiziţie fusese trivial; examinase mărfurile străine şi ştia acum la ce nivel ar fi putut să facă comerţul. Bogăţia fără margini era garantată. Numai acest drum avea să-i aducă o avere din mărfuri exotice. Le explicase străinilor cu ce se ocupa, iar aceştia îi furnizaseră cu bucurie o sumedenie de pacheţele cu mirodenii, cu nume la fel de minunate ca şi mirosurile. Cuişoare, vanilie, drojdie de bere, salvie, chimion, cumin, tămâie. Batoane de scorţişoară arămie, cilindri albi numiţi lumânări de ceară care puteau fi aprinşi pentru a da o lumină înmiresmată ce i se părea încântătoare lui Supaari. Şi îi mai oferiseră câteva „peisaje", pe care le făcuse pe hârtie unul dintre străini. Lucruri

frumoase, cu adevărat remarcabile. Supaari aproape că spera ca Reshtarul să le refuze; i-ar fi plăcut, mai degrabă, să le păstreze el.

Era evident că străinii nu aveau idee de valoarea bunurilor lor, însă Supaari VaGayjur era un bărbat de onoare şi-i oferise interpretului un preţ rezonabil, adică a douăsprezecea parte din ce avea să obţină el însuşi de la Kitheri, o sumă, cu alte cuvinte, substanţială. Propunerea sa provocase multă stânjeneală şi confuzie. Ha'an încercase să insiste că mărfurile erau daruri: o noţiune dezastruoasă care ar fi împiedicat revânzarea lor. Interpretul cel mic şi negricios împreună cu sora sa cu coamă întunecată lămuriseră situaţia, însă apoi… cum îl chema? Suhn? Suhndos? Încercase să-i înmâneze pacheţelele direct lui Supaari! Oare ce părinţi aveau străinii ăştia? Dacă Askama n-ar fi călăuzit mâinile partenerilor de comerţ către Chaypas pentru transfer, VaKashani ar fi fost daţi deoparte cu totul din tranzacţie. Şocante maniere, deşi interpretul reuşise să-l liniştească cu destulă iscusinţă după ce-şi dăduse seama de greşeală.

Fiindcă VaKashani găzduiau delegaţia străină, ceea ce le dădea dreptul la un procent din profitul lui Supaari, satul avea să se apropie, cu un an, de perioada desemnată pentru reproducere. Supaari se bucura pentru ei, ba era chiar şi un pic invidios. Dacă viaţa unui Jana'ata al treilea născut ar fi fost atât de simplă şi de lipsită de complicaţii ca a unei cooperative Runa, problema lui ar fi fost rezolvată deja. Ar fi putut să-şi cumpere, pur şi simplu, drepturi de reproducere şi să treacă la fapte, după ce dovedea responsabilitate fiscală şi obedienţă faţă de guvern. Însă viaţa unui Jana'ata nu era niciodată simplă şi arareori era lipsită de complicaţii. Adânc în sufletul speciei sale era implantată convingerea, aproape de nezdruncinat, că lucrurile trebuiau controlate, bine chibzuite, făcute corect, că în viaţă nu exista decât o foarte mică marjă de eroare. Tradiţia însemna siguranţă; schimbarea era

primejdioasă. Chiar şi Supaari simţea asta, deşi îşi sfida adesea, întru profitul său, acest instinct.

Povestitorii susţineau că primii cinci vânători Jana'ata şi primele cinci turme de Runa fuseseră create de Ingwy pe o insulă, unde echilibrul se putea pierde uşor, iar anihilarea era preţul proastei stăpâniri. De cinci ori eşuaseră vânătorii: lăsaseră lucrurile la voia întâmplării, uciseseră fără cuget, îşi permiseseră să se înmulţească şi totul fusese pierdut. În a şasea încercare, Tikat, Părintele Nostru al Tuturor, învăţase să crească Runa; Sa'arhi, Mama Noastră, îi fusese dată drept consoartă şi fuseseră aduşi pe continent şi făcuţi stăpâni. Mai erau poveşti şi despre Pa'au, Tiha'ai şi primii fraţi şi aşa mai departe. Dar cine ştia, de fapt? Poate era ceva adevăr acolo, Supaari însă era sceptic din fire. Ciclul lui Ingwy era prea simplist ca explicaţie pentru familiile cu doi copii, care le convenea de minune primilor născuţi spre a-şi justifica locul în lume.

Nu conta. Fie că legendele porneau din adevăruri vechi, fie că apăruseră gata făcute ca să susţină interesele cârmuitorilor, gândi Supaari, lucrurile sunt aşa cum sunt. Era un al treilea născut; cum să-l convingă deci pe Reshtarul din Galatna că Supaari VaGayjur era demn de a fi socotit Fondator? Era o afacere delicată ce implica subtilitate şi viclenie, fiindcă arareori reshtarii erau generoşi în a le acorda altora prerogative care li se refuzau lor înşile. Hlavin Kitheri trebuia făcut cumva să creadă că era în interesul său să confere privilegiul. O enigmă palpitantă pentru Supaari VaGayjur.

Lăsă problema să se depărteze din mintea lui, fiindcă urmărirea prea îndelungă poate alunga prada departe. Era mai bine să se lase dus de curent, alert la ocazii, fără să se ostenească cu zvâcneli nebuneşti ori pânde lipsite de demnitate. Dacă ai destulă răbdare, întotdeauna ţi se iveşte ceva la îndemână.

○ ○ ○

După prima vizită a lui Supaari, misiunea iezuită intră într-o rutină ce le făcu al doilea an petrecut pe

Rakhat productiv şi satisfăcător, întocmai cum îşi doriseră.

Primiră apartamente proprii, două, mulţumită lui Supaari, care aranjă asta după ce Anne îi mărturisi că li se părea obositor să fie mereu în compania Runa. Îi mai spuse, în particular, că D.W. nu se simţea tocmai bine şi că uneori distanţa până la râu i se părea greu de parcurs. Supaari, deşi nu ştia cauza sau leacul bolii Bătrânului lor, ceru totuşi, atent, ca spaţiul de locuit să fie mai în josul pantei decât casa lui Manuzhai.

Sofia se mută cu Anne şi George. Apartamentul de alături deveni cămin pentru bărbaţii necăsătoriţi şi birou pentru toată lumea. Locuinţa Annei era acasă. Această separare, descoperiră, se dovedi o îmbunătăţire însemnată faţă de aranjamentele nesfârşite de pe o zi pe alta pe care le făceau când locuiau la Manuzhai şi Chaypas.

Ştiau acum, de la Supaari, că nu erau doar toleraţi de VaKashani, ci bineveniţi. Îşi găsiseră locul în structura economică a comunităţii furnizându-i lui Supaari mărfuri de pe urma cărora satul avea de câştigat; acest lucru îi făcu mai direcţi în a cere mici favoruri, precum limitarea rămasului peste noapte şi perioade de intimitate pe parcursul zilei. Dar încă făceau o mulţime de vizite şi aveau şi musafiri care rămâneau peste noapte, mai ales Manuzhai şi Askama, însă exista acum, conturat clar, un spaţiu privat. Îi uimi cât de uşuraţi se simţiră.

În acest al doilea an Sofia, Anne şi D.W. îşi dedicară cea mai mare parte a timpului transcrierii interviurilor cu Supaari, cu accent pe biologia, structura socială şi economia Runa, dar şi pe cooperarea Runa–Jana'ata. Fiecare paragraf scris dădea naştere altor sute de întrebări, dar o luară cu binişorul, trimiţând un şuvoi de studii şi articole la Roma, săptămână după săptămână, lună după lună. Ca recunoaştere a colaborării lui Supaari, Anne propuse ca acesta să fie trecut ca autor secund pe toate articolele. Sofia, călăuzită de generozitatea lui Emilio în această privinţă, se apucă imediat s-o facă.

Până şi D.W. îşi însuşi, în cele din urmă, această practică.

Emilio Sandoz, ca un păianjen mulţumit aşezat în mijlocul pânzei sale intelectuale, colecta lexeme, câmpuri semantice, prozodie şi idiomuri, semantică şi morfologie. Răspundea la întrebări, traducea şi colabora la cercetările tuturor; făcea, cu Sofia, un program educativ în Ruanja, iar cu Manuzhai şi Askama lucra la un dicţionar Ruanja. Marc se apucase de desenat şi pictat Runa şi scene din viaţa lor la doar câteva zile de la sosire, şi continuă s-o facă în vreme ce anotimpurile curgeau unul după altul. Spre încântarea lui Emilio, Runa se refereau la imaginile lui Marc folosind, cel mai adesea, declinarea spaţială. Iar acum, când femeile plecau în expediţii comerciale, îi comandau lui Marc sau ucenicilor săi portrete, pentru a fi cu familiile lor şi în timpul călătoriilor, după cum explică Chaypas. Mamele absente erau plecate, însă nu şi invizibile.

George şi Jimmy improvizară un sistem de canalizare şi de scripeţi cu care să ridice şi să coboare lucruri de pe povârniş. Runa îşi înzestrară curând apartamentele cu aceleaşi utilităţi. Şi mai era şi toboganul cu apă conceput de George, pe marginea râului, pe care copiii îl adorau şi pe care se dădeau cu toţii sporadic, atât nativii, cât şi cei din altă lume.

Runa asimilau totul cu rapiditate. Nimic nu părea să-i surprindă vreodată şi parcă erau incapabili de uimire. Însă, către sfârşitul şederii lui Supaari, Marc întrebase dacă negustorul ştia vreun motiv care i-ar fi putut opri pe străini să-şi înjghebe o grădină. Limba Ruanja, descoperi Emilio, nu avea niciun cuvânt pentru plante crescute în ecosisteme artificiale, aşa că lui Supaari i se arătară imagini cu grădini. Familiarizat cu noţiunea, Supaari aduse subiectul în discuţie înaintea Bătrânilor din Kashan şi obţinu permisiunea ca Marc să planteze.

Aşa că, fără ca VaKashani să poată desluşi scopul acestei acţiuni, Marc Robichaux, George Edwards şi Jimmy Quinn se apucară să scormonească pământul pe unde nu creşteau niciun fel de rădăcini folositoare.

Foloseau linguri gigantice ca să ridice bucăţi de pământ, apoi lăsau pământul la loc unde fusese, doar că invers. Runa se arătară uimiţi până peste poate.

Totul era şi mai amuzant fiindcă, din câte se vedea, activitatea însemna muncă fizică serioasă pentru străini. George se oprea să-şi şteargă fruntea, făcându-i pe Runa să pufnească în râs. Marc se aşeza să se mai odihnească, iar Runa se distrau de minune. Jimmy lucra încordat, cu picături de sudoare prelingându-i-se de pe firele roşcovane şi creţe de păr, iar observatorii Runa comentau, îndatoritori: „A, noroiul e mult mai bun aşa. Mare îmbunătăţire!“ şi se înecau de râs, cuprinşi de amuzament. Runa erau capabili de sarcasm.

Dar nu peste mult timp veniră să-i privească pe grădinari şi Runa din alte sate, în vreme ce copiii se jucau la tobogan; George începu să simtă, retroactiv, că-i înţelege pe fermierii Amish din Ohio, deveniţi fără să vrea subiect de atracţie turistică, pentru holbat şi arătat cu degetul. Însă hilaritatea iniţială se potoli când grădina începu să capete formă, iar Runa, să înţeleagă planul geometric aflat în spatele muncii de neînţeles a străinilor. Grădina era un experiment ştiinţific serios, urmând a fi înregistrate cu atenţie perioadele de germinaţie şi cantităţile produse, însă tot ce făcuse Marc Robichaux era frumos; aşezase o succesiune de straturi circulare şi în formă de diamant, mărginite de ierburi aromatice. George şi Jimmy construiseră bolţi, implântară araci şi adaptară parasolarele de pe terasele Runa pentru a umbri lăptucile şi mazărea şi pentru a controla aversele. Manuzhai, intrigat acum, li se alătură şi, cu ajutorul lui, obţinură nişte structuri încântătoare.

Sezonul „uscat“ de pe Rakhat se dovedi suficient de bun pentru creşterea plantelor terestre. Pe măsură ce anotimpul se scurgea, era tot mai clar că şirurile şi straturile de legume fuseseră plantate cu multă chibzuială. De sub culoarea de smarald a spanacului ieşeau la iveală frunzele încondeiate cu vineţiu ale sfeclei. Dovlecei, porumb şi cartofi, roşii, varză şi ridichi, castraveţi şi morcovi frunzoşi, sfeclă roşie şi

napi vineţii — erau cu toate aranjate ca nişte straturi de plante ornamentale, pline de inflorescenţe, între care fuseseră semănate flori comestibile: panseluţe şi floarea-soarelui, muşeţel şi năsturel. Era o privelişte maiestuoasă.

Supaari revenea periodic în Kashan şi se grăbi să admire, la a treia sa vizită, straturile pline de flori.

— Avem şi noi, Jana'ata, asemenea grădini. Mirosurile sunt diferite de ale voastre, zise plin de tact, fiindcă unele din izurile străine îi erau teribil de neplăcute, însă aceasta e mai plăcută ochiului.

Rezultatul final al grădinăritului nu-l interesa, considerându-l o excentricitate neprimejdioasă.

Supaari, observară cu toţii, îşi aducea mâncare cu el, din oraş, şi mânca de unul singur în cabina bărcii. Uneori aducea cu el din oraş şi Runa, specialişti în memorat, care păreau să fie un fel de manuale vii şi care puteau răspunde unor întrebări mai tehnice ale străinilor. Existau şi materiale scrise, în limba K'san, aşadar, cu totul de neînţeles, cu excepţia desenelor tehnice. George şi Jimmy erau interesaţi în mod special de radio: voiau să ştie cum se obţinea energia de alimentare, cum se transmitea şi recepţiona semnalul şi aşa mai departe. Supaari găsea toate acestea foarte de înţeles, fiindcă ştia, într-un fel, că străinii veniseră pe Rakhat fiindcă auziseră concertele de la Galatna cumva, însă nu le putea da prea multe informaţii. Cunoştinţele sale despre radio erau cele ale unui simplu ascultător. Ignoranţa aceasta îi frustra teribil pe împătimiţii de tehnică.

— E negustor, nu inginer, zise Anne în apărarea lui Supaari. Plus că ultimul om care să înţeleagă pe deplin toată tehnologia pe care o folosea a fost probabil Leonardo da Vinci.

Apoi îl invită pe George, care se încrunta nemulţumit, să-i explice lui Supaari cum funcţionează aspirina.

Supaari însă fusese, cel puţin, în stare să explice de ce populaţiei Runa îi displăcea muzica.

— Jana'ata se folosesc de cântece ca să-şi organizeze activităţile, le spuse Annei şi lui Emilio în

vreme ce stăteau într-un *hampiy* echipat cu perne, afară, fără să le pese de burniţa uşoară.

Părea să-şi găsească greu cuvintele Ruanja pentru a-şi formula explicaţia.

— Este ceva ce facem doar între noi. Runa găsesc asta înfricoşător.

— Cântecele, sau activităţile organizate prin ele? întrebă Anne.

— Cineva crede că amândouă. Şi mai avem — nu există nimic în Ruanja — *ba'ardali basnu charpi* — sunt două grupuri, unul aici şi unul aici, zise indicând cu un gest că grupurile s-ar afla faţă în faţă. Acestea cântă, mai întâi unul, apoi celălalt. Şi se face o judecată, pentru un premiu. Runa nu suportă asemenea lucruri.

— Concursuri de cântece! exclamă în engleză Anne. Ce părere ai, Emilio? Ţi se pare că are vreun sens? Pare să semene cu o întrecere, nu? Aveau astfel de întreceri în Wales. Nişte coruri fabuloase.

— Da. Aş crede că Runa evită competiţiile. Situaţia implică *porai*. Toţi concurenţii ar vrea să câştige premiul.

Emilio trecu pe Ruanja.

— Cineva crede că poate inimile Runa devin *porai* dacă un grup e răsplătit, iar celălalt nu, se aventură să-i explice lui Supaari, pentru a-şi verifica ipoteza.

— Da, Ha'an, răspunse negustorul Jana'ata, crezând că Emilio nu făcea decât să traducă.

Să lăsă pe perne într-un cot, confortabil, şi adăugă pe un ton care Annei i se păru răutăcios:

— Noi, Jana'ata, nu avem asemenea inimi.

Însă cu el nu mai venise niciun alt Jana'ata şi şovăi când George şi Jimmy îi repetară dorinţa lor de a vedea oraşul şi de a întâlni şi pe alţii din poporul său.

— Jana'ata nu vorbesc decât K'san, le spuse când îi cerură un motiv pentru această amânare.

Era neobişnuit, îi lăsă el să înţeleagă, faptul că învăţase Ruanja; de obicei, populaţiei Runa i se cerea să înveţe limbile Jana'ata. Era o scuză destul de slabă, pe care o acceptară ca pe o minciună politicoasă; D.W. presupunea că Supaari le ţinea,

probabil, secretă existenţa, pentru a-şi păstra monopolul asupra comerţului. Echipajul iezuit era familiarizat cu capitalismul şi nu-i refuzau comerciantului locul său privilegiat pe piaţa de cafea şi mirodenii. Aşa că, în vreme ce Yarbrough era nerăbdător să intre în contact cu cineva de la guvern, ceilalţi încercau să fie răbdători. *Cunctando regitur mundus*, până la urmă. Între timp, Emilio începuse să înveţe K'san.

Şi în sfârşit veni şi ziua, la un an şi jumătate de la sosirea lor pe Rakhat, când Supaari le spuse că găsise o cale prin care îi putea aduce să viziteze Gayjurul. Avea să mai dureze un timp; erau multe aranjamente de făcut, iar vizita trebuia să aştepte până după următorul sezon ploios. Pe parcursul acestuia nu avea cum să-i viziteze, dar la începutul perioadei Partan avea să se întoarcă şi să-i ia în oraş. Planul său se baza oarecum pe capacitatea lor de a vedea în lumina roşie, dar nu explicase direct de ce anume.

Erau, oricum, destul de mulţumiţi de situaţie. Erau cu toţii dedicaţi unor ocupaţii productive. Supaari fusese un ajutor minunat în multe feluri şi nu voiau să abuzeze de bunăvoinţa lui. „Pas cu pas", zicea Emilio, iar Marc îl completa: „Este aşa cum ar trebui să fie".

Sănătatea, în tot acest timp, le rămase bună per ansamblu. Nu erau ameninţaţi de infecţii virale, fiindcă nu existau focare de la care să se molipsească. Jimmy îşi rupse un deget. Pe Marc îl muşcă serios un animal peste care dăduse ridicând nişte pietre şi care scăpase apoi fără a fi identificat, însă îşi reveni. George confirmă într-o seară temerile lui Manuzhai, căzând de pe cărare, dar nu se răni serios. Avură parte de doza obişnuită de tăieturi, vânătăi, băşici şi întinderi musculare. Sofia se plânse, o vreme, de dureri de cap în încercarea de a renunţa la cafea, fiindcă VaKashani nu-i priveau cu ochi buni dacă încercau să bea marfa destinată comerţului. După o lună pe analgezice, Anne sugeră ca Sofia să-şi bea cafeaua în particular. Sofia adoptă cu uşurare soluţia.

Anne Edwards, doctoriţa, avu în general parte de prea puţină practică. O îngrijora însă soarta unuia dintre pacienţi. Spiritul şi mintea îi rămâneau puternice, însă trupul lui D.W. Yarbrough ceda şi nu se putea face nimic pentru a împiedica asta, din câte îşi putea da ea seama.

○ ○ ○

Era de aşteptat, îşi spuseră mai târziu când se gândiră la asta, ca Runa să se apuce de grădinărit. Odată ce Runa pricepură ce rezulta din acea muncă ridicolă, când înţeleseră că mâncarea putea fi crescută aproape de casă, se apucară de grădinărit cu entuziasmul şi creativitatea lor obişnuite. Obiceiul se răspândi de la Kashan pe văile râurilor şi se întinse pe coastă până spre Gayjur. Anne, punându-le întrebări vizitatorilor Runa şi cu ajutorul datelor obţinute prin satelit, delimită răspândirea, declară că e un caz de difuziune ca la carte şi se apucă să scrie un studiu despre asta.

Marc şi George îi însoţiră pe primii gărdinari Runa în expediţii pe câmpurile cu *pik* şi *k'jip* şi-i ajutară să le transplanteze. Se colectară seminţe, se aduseră şi se plantară mlădiţe tinere. Unele culturi nu ieşiră, altele însă prosperau. Se adăugară şi alte plante. Străinii se bucurară să poată furniza cartofi, care îi plăceau foarte mult populaţiei Runa, ba le oferiră şi sfeclă şi chiar porumb pentru floricele, care se bucurară de un succes imens, atât ca distracţie, cât şi ca aliment. Când Sofia se întrebă dacă nu cumva această răspândire a unor plante de pe Pământ n-avea să antreneze vreun dezastru ecologic, Marc îi zise:

— Toate varietăţile pe care le-am adus au o rată de germinaţie voluntară foarte scăzută. Dacă noi sau ei am înceta să ne mai ocupăm de grădini, plantele astea s-ar usca într-un an.

Eliberaţi de nesfârşitele marşuri până la sursele naturale de hrană, cu dieta completată de roadele grădinilor, VaKashani şi vecinii lor luară vizibil în greutate. Nivelul de grăsime creştea. Producţia de hormoni crescu, declanşând dorinţa de reproducere, iar viaţa deveni cu mult mai interesantă în Kashan şi

în satele din jur. Chiar şi dacă n-ar fi informat-o Supaari, în mare, despre moravurile sexuale ale populaţiei Runa, Anne şi-ar fi putut da seama şi singură cum stau lucrurile, în acel an, prin simplă observaţie: în viaţa Runa nu exista cu adevărat intimitate.

Cât despre Runa, aceştia erau şi ei, de fapt, destul de curioşi de unde proveneau, ca să spunem aşa, micuţii străini. „De pe Pământ“ nu era răspunsul pe care-l aşteptau. Aşa că, de vreme ce sexul, sarcinile şi constituirea de familii noi deveniseră brusc de interes general, Anne explică anumite aspecte ale comportamentului, anatomiei şi fiziologiei umane. Asta duse, curând, la o acurateţe sporită a felului în care Runa ajunseră să utilizeze pronumele personale cu referire la străini.

Şi, cu toate că ochii cu un singur iris îşi mai fereau privirile, iar comentariile erau circumspecte în atmosfera încărcată sexual din Kashan, curtea pe care Jimmy Quinn i-o făcea Sofiei Mendes nu avea cum să treacă neobservată. VaKashani erau încântaţi de cuplu. Arătau asta purtându-se indecent şi făcând remarci grosolane care depăşeau frecvent domeniul sugestiei şi pătrundeau pe tărâmul explicitului. Jimmy şi Sofia suportară totul cu bunăvoinţă. Pudoarea era un lux de care nu aveau parte. Şi, la drept vorbind, odată ce prietenia lor devenea tot mai strânsă şi dragostea, în sfârşit, înflorea, exista o singură persoană faţă de care nu se simţeau tocmai în largul lor. Nu discutaseră nimic despre asta în trei; vorbitul n-ar fi făcut decât să dea greutate unor adevăruri care, cu anumite costuri pentru toţi, fuseseră ţinute în umbră. Emilio nu se amuza pe seama lor şi nici nu glumea cu ei în felul în care ar fi făcut-o cu vreun alt cuplu. Însă, uneori, când se întorceau împreună de la câte o plimbare ori ridicau ochii şi-l vedeau în celălalt capăt al încăperii, îşi dădeau seama că privirea lui îi urmărise şi descopereau în faţa neclintită şi privirea sa blândă o binecuvântare.

Când se petrecu în sfârşit, la mai bine de două luni de când Sofia începuse să se aştepte la asta, cererea în căsătorie a lui Jimmy se dovedi de un comic tipic pentru el, iar răspunsul ei de o hotărâre tipică pentru ea.

— Sofia, zise el, conştientizez cu durere că sunt, practic vorbind, ultimul bărbat de pe Pământ…

— Da, spuse ea.

Astfel că în a cincea zi de Stan'ja, aproximativ pe 26 noiembrie 2041, în satul Kashan, Provincia Sudică a Inbrokarului, în culorile de lavandă, în verdele şi albastrul pe pe Rakhat, James Connor Quinn şi Sofia Rachel Mendes se căsătoriră sub o *chuppah*, umbrarul tradiţional evreiesc de nuntă deschis în părţi, decorat pe la colţuri cu fâşii galbene şi de ametist, verzi şi acvamarin, în nuanţe de calcedoniu şi liliachiu şi parfumate cu ceva ce aducea a gardenia şi a crin.

Mireasa purtă o rochie simplă făcută dintr-un material Runa ce semăna cu mătasea, furnizat de Supaari. Manuzhai confecţionă coroniţa de funde şi flori pe care Sofia şi-o puse pe cap, cu panglici multicolore, împletite, căzând până la pământ în juru-i. D.W., acum aproape de aceeaşi greutate ca Sofia şi extrem de slăbit, o conduse pe Sofia la altar. George fu cavaler de onoare. Anne, care ar fi trebuit să fie doamnă de onoare, se apucă de bocit. Askama fu însărcinată cu presăratul florilor, desigur, iar sătenilor VaKashani le plăcu mult acest element ritual, atât de apropiat de propria lor estetică. Marc Robichaux oficie această ceremonie ecumenică introducând câteva pasaje de poezie Ruanja, foarte frumoase, în slujba nupţială. Anne ştia că bărbatul trebuia să spargă un pahar cu piciorul la sfârşitul unei ceremonii evreieşti, dar nu-i trecu prin cap altceva decât propunerea ca Jimmy să spargă un flacon Runa pentru parfum. Apoi D.W. zise că, în lumina ataşamentului Sofiei pentru licoarea în cauză, o cană pentru cafea ar fi fost un simbol numai bun, aşa că folosiră o ceaşcă de ceramică. Iar Marc încheie slujba cu Shehecheyanu, rugăciunea evreiască pentru

primele roade şi începuturi noi. Sofia făcu ochii mari recunoscând cuvintele cu accent franţuzesc, apoi îl văzu pe Marc cum încearcă să desluşească vorbele de pe buzele profesorului său de limbă. Când se întoarse către Emilio Sandoz, aflat ceva mai încolo, acesta îi zâmbi, oferindu-i astfel cadoul de nuntă.

Urmă apoi ospăţul, cu belşug de rămurele şi floricele de porumb. Se ţinură jocuri şi întreceri, cu învingători şi învinşi, dar fără ca să devină cineva *porai*, fiindcă nu se dădeau premii. Era un amalgam voios de Runa, de obiceiuri şi de bucătărie pământeană. Anne, care-şi dăduse silinţa la fel de mult ca orice mamă de mireasă de pe Pământ, semnală cât se poate de clar că Jimmy şi Sofia trebuiau lăsaţi absolut singuri în prima lor noapte. Însuşindu-şi spiritul acestui obicei, sătenii construiră o uşă pentru apartamentul ce i se repartizase noului cuplu: o plasă împletită din viţe, decorată cu flori şi panglici. Escortaţi acasă, Jimmy şi Sofia le mulţumiră tuturor, râzând, pentru instrucţiunile extrem de folositoare, şi se găsiră singuri în sfârşit, în vreme ce zgomotele bucuriei comune scădeau şi se transformau în celebrări mai private, pe măsură ce al treilea soare scăpăta.

Adevărurile fuseseră spuse cu mult înainte. În delicioasele zile de aşteptare pe care şi le oferiseră, în vreme ce în jurul lor se croiau planuri de nuntă, stătuseră ore întregi în penumbra adăpostului *hampiy,* plin de perne. Aveau să-şi spună multe: legende de familie, povestioare amuzante, detalii biografice. Într-o după-amiază, Jimmy se lungise lângă Sofia, minunându-se de perfecţiunea trupului ei micuţ şi de norocul său. Nu presupusese nicio clipă că ea era inocentă într-ale amorului, aşa că, trecându-şi degetul peste linia pură a feţei ei, o privi zâmbitor, cu ochii inundaţi de insinuări erotice, şi o întrebă cu o voce joasă, care nu lăsa niciun dubiu asupra semnificaţiei:

— Ce-ţi face plăcere, Sofia?

Ea izbucni în lacrimi şi zise „nu ştiu“, fiindcă nu-i trecuse prin minte vreodată că cineva ar putea să o

întrebe un asemenea lucru. Tresărind, Jimmy îi sărută ochii săraţi de lacrimi, zicând:

— Atunci o să trebuiască să aflăm asta împreună.

Însă, uimit de violenţa reacţiei, îşi dădu seama că ascunde ceva şi o privi, încercând să înţeleagă.

Sofia avusese de gând să păstreze această parte a trecutului ei în spatele vechilor ziduri de apărare, însă şi această barieră ultimă dintre ei căzu. Când auzi totul, Jimmy simţi că i se rupe inima de milă, dar o ţinu doar în braţe, cuprinzând-o cu braţele sale lungi şi cu picioarele nesfârşite, şi aşteptă să se liniştească. Apoi îi zâmbi şi întrebă, pe tonul academic al unui astronom care discută cu un coleg o chestiune teoretică:

— Cât crezi că o să pot continua aşa, să te iubesc tot mai mult în fiecare zi?

Şi-i înjghebă o ecuaţie a iubirii, care se apropia de infinit ca limită, făcând-o să surâdă din nou.

Nu mai erau deci ziduri de escaladat, nici fortăreţe de apărat în acea a cincea zi de Stan'ja, lună care marchează pe Rakhat începutul verii, când nopţile sunt foarte scurte, pline de stele, de nori călători şi de luni pline. Însă acea primă noapte fusese destul de lungă pentru a o conduce într-un dans marital, căutând-i ritmul inimii. Şi lumina lunii, strecurându-se printre flori, lujeri şi fâşii colorate şi parfumate de pânză, era demnă de aflarea împreună a căii către clipe demne de cântecul unui poet Rakhati.

În aceeaşi vară, mai târziu, în vreme ce ploaia cădea, o asemenea clipă licări şi rămase suspendată, apoi începu străvechiul dans al numerelor: doi, patru, opt, şaisprezece, treizeci şi doi, şi o viaţă nouă prinse rădăcini şi începu să crească. Şi astfel generaţiilor trecute li se alătură viitorul de neştiut.

30. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR

anul trei

— Şi spune, ce părere ai? Cred că s-a terminat cu ploaia pe azi. Te simţi destul de în formă pentru o plimbare? îl întrebă Anne pe D.W.

— Ei, nu pot să spun c-aş fi înclinat spre o aşa decizie.

D.W. sorbi din supa de carne pe care i-o adusese Anne, apoi îşi lăsă iarăşi capul pe hamac. Privirea i se concentră asupra ei, în lungul osului nazal lung şi curbat, şi o măsură cu o expresie de profundă chibzuinţă.

— Mă gândeam să-mi păstrez puterile pentru mai târziu, să mă uit cum se usucă noroiu'.

Ea zâmbi, bucurându-se că el încă mai putea să-i facă pe alţii să zâmbească.

D.W. ţinu în palme bolul, un timp, ca să şi le încălzească, apoi însă începu să-şi facă griji că i-ar fi putut aluneca printre degete şi îl puse alături, pe o măsuţă pe care Sofia şi Emilio o folosiseră cândva pe post de birou în *hampiy.* Adăpostul era acum al lui şi devenise aproape o locuinţă permanentă, în stare să reziste la mai toate capriciile vremii. Îi plăcea să stea afară, de unde se vedeau munţii din sud, ori să se uite către nord-est, către linia orizontului, unde câmpia se contopea cu cerul. Manuzhai sau Jimmy îl duceau în apartament dacă vremea sta să se înrăutăţească, apoi îl purtau înapoi până la *hampiy* după ce se liniştea; nu mai reuşea să urce de unul singur povârnişul. Emilio stătea cu el nopţile, ca să nu fie singur. D.W. îşi făcuse griji să nu le stea celorlalţi ca un ghimpe în coastă, dar se mai liniştise după ce Sofia îi spusese: „E de datoria ta să ne laşi să te ajutăm. Până şi Isus al

vostru ştia asta: să ai grijă de cei bolnavi e o poruncă. Pentru noi, e mitzvah“.

— Termină supa aia, spuse Anne, trezindu-se din reverie. Aşa îţi cere doctorul.

— Termină supa aia! Mă cam iei la trei-păzeşte, o informă el pe un ton indignat, dar apucă recipientul cu amândouă mâinile sale slăbănoage şi se sili să înghită până o sfârşi. Se strâmbă, lucru inutil dacă ţineai seama de felul în care arăta atunci când nu se strâmba.

— Totul are gust de metal, îi spuse.

— Ştiu, dar proteinele îţi fac bine.

Anne întinse mâna şi-l strânse de încheietură.

Încercase tot ce-i trecuse prin minte. Aproape-l omorâse cu antiparazitare. Îl pusese la o dietă cu alimente exclusiv terestre. Îi fiersese apa de ploaie pe care o bea, după ce o trecuse prin felurite filtre şi tratamente chimice. Oprise tratamentele chimice, gândindu-se că poate înrăutăţesc situaţia. De două sau de trei ori crezuse că izbutea, că pusese afurisita de chestie pe fugă, orice ar fi fost. D.W. mai câştigase în greutate, se mai îmbujorase şi prinsese puteri, apoi însă se moleşise iarăşi.

Era singurul afectat. Aşa că, evident, se întrebau dacă nu avusese ceva în el, ceva adus de acasă. Însă toţi membrii echipajului trecuseră printr-un control medical amănunţit înainte de plecare, iar pe vremuri D.W. fusese sănătos tun, tare ca piatra. Poate ceva i se alterase subtil în fiziologie: reţinea ceva ce era de obicei excretat, ori vreun proces enzimatic o luase razna.

— Nu-i aşa de grav, Anne, îi spusese odată. Cea mai mare parte din timp mă simt doar obosit.

— Dacă mă iubeşti, o să te faci bine, la naiba. Nu suport pacienţii care nu-şi lasă doctorii să pară omnipotenţi. E foarte nepoliticos.

El însă îşi dăduse seama că-s doar vorbe.

— Oamenii sunt muritori, îi zisese. Ştim amândoi că-s pe lume feluri mult mai rele de a o părăsi.

Anne întorsese capul, clipind iute, dar trăsese o gură bună de aer şi-şi recăpătase controlul. Când

vorbise, o făcuse cu glas ferm şi răspicat:

— Nu-i vorba de lucrul în sine sau de felul în care se produce, doar momentul mă calcă pe nervi.

D.W. reveni în prezent cu o tresărire, întrebându-se dacă aţipise cumva.

— Haide, zise mişcându-se pe scaunul-hamac şi oprindu-se pe marginea lui, să se odihnească, înainte de a se ridica. Să ne plimbăm. O să iau noroiul în picioare azi.

— Bun.

Anne îşi pocni palmele de genunchi şi se ridică, alungând grijile deoparte.

— Trage cât de tare poţi, asta zic eu. Trăieşte clipa.

Se deplasară agale, fără să-şi mai spună prea multe, de-a lungul canionului, către munţii din sud. D.W. dădea ritmul. Anne nu-l scăpa din ochi, ştiind că nu se puteau depărta prea mult, fiindcă D.W. trebuia să se şi întoarcă. De obicei se găsea cine să-l ducă în braţe până acasă dacă era prea epuizat, însă erau singuri în Kashan pentru prima dată de când cu dezastrul navetei. Runa erau plecaţi la culesul unei flori pe nume *anukar*. George, Marc şi Jimmy plecaseră cu Supaari, în cele din urmă, să vadă oraşul Gayjur. Nu era deci nimeni prin preajmă care s-o ajute, în afară de Sofia, care avea greţuri matinale de la sarcină, şi Emilio, care dormea. Stătuse mare parte din noapte la căpătâiul lui D.W., care avusese un alt episod de boală.

Spre surprinderea Annei şi a lui însuşi, D.W. se descurca. Ajunseră până sus, la vechiul lor apartament, care avea un spaţiu plat, confortabil, şi o privelişte către valea erodată de ape şi cerul dinspre vest.

— Dacă mă aşez, crezi că-mi mai poţi sălta curu' bătrân de aici? o întrebă D.W.

— Legea echilibrului, dragule. Dacă tu-ţi poţi înfige călcâiele în pământ, şi eu te pot pune pe picioare.

Îl lăsă s-o ia de braţ şi se aplecă, ajutându-l să se lase uşor la pământ, apoi se aşeză şi ea alături. Un

timp, cât îşi recăpătă el suflul, rămaseră tăcuţi.

— Când n-o să mai fiu… începu el.

Anne deschise gura, dar D.W. o opri cu o privire.

— Când n-o să mai fiu, şi mă aştept la asta în vreo trei ori patru zile, Părinte Superior o să rămână, de facto, Marc Robichaux. Eu nu pot să numesc pe nimeni, dar o să dureze aproape nouă ani până ce primim vreo indicaţie de la Roma.

Se opri şi, din obişnuinţă, îşi răşchiră mâinile pe pământ căutând pietricele, dar le isprăvise de mult pe cele de acolo, aşa că se lăsă păgubaş şi-şi puse mâinile în poală.

— Ascultă aici. Marc e om bun, da' nu-i lider, Anne. Emilio mă mai surprinde uneori, numai că el e-n lumea lui o groază de vreme. Niciunul nu se descurcă la caz de criză…

— Păi, te-au avut mereu pe tine sau alt superior ierarhic pe care să se bazeze. Poate o să se ridice la înălţimea aşteptărilor.

— Mda, m-am gândit şi io. Dar îmi fac griji. George e om de echipă, dar, iertat să-mi fie, nu-l văd ca şef de escadron. Dacă nu vă-ntoarceţi, dacă nu-i iese defel ideea asta cu combustibilu' lui George? Dacă e să rămâneţi aici, o să aveţi nevoie de un soi de structură, ca să nu înnebuniţi cu totu'. Trebuie o voce care să dea ordinele. Ţin la sfaturi şi consultări, da' prea sunteţi izolaţi şi vulnerabili ca să n-aveţi o ierarhie clară. O voce. Doar că nu trebuie să fie o voce iezuită, ok? Uite ce cred eu: tu şi cu Sofia o să fiţi creierele. Nu mă contrazice, n-am nici timp şi nici energie. Băiatul Quinn e tare ca piatra. Vreau să faci în aşa fel ca Jimmy să fie recunoscut drept cel care decide.

Ea începu să protesteze, dar îşi aminti, apoi, de orele de după moartea lui Alan şi de felul în care depăşise Jimmy situaţia când aflase că erau condamnaţi la izolare. Încuviinţă din cap.

— Le-am mai spus io lucrurile astea şi lui Marc şi Emilio. Nu cu aceleaşi vorbe, da' au înţeles. Problema de căpătâi o să fie să-l faceţi pe Jim să

accepte că el e cel mai bun pentru postu' ăsta. O să vrea ca tu sau Sofia să preluaţi controlul.

Yarbrough se opri. Ridică braţul, vrând să-l petreacă pe după umărul Annei, dar pentru că asta era mai presus de puterile lui, se mulţumi să-şi lase mâinile peste ale ei.

— Anne, tu simţi prea mult, iar Sofia gândeşte prea al naibii de repede pentru binele ei. Jim e puternic şi echilibrat. O să-i oferiţi cu toţii beneficiile intuiţiei, inteligenţei şi cunoştinţelor voastre. Dar să-l lăsaţi pe el să decidă.

— Deci, până la urmă, Jimmy o să ajungă Bătrânul, zise ea, încercând să mai lumineze un pic atmosfera. Dar momentul nu era unul vesel, aşa că-i spuse:

— E un plan bun, D.W. O să-l susţin cât o să pot.

D.W. zâmbi, iar ea simţi cum palma i se strânge peste a ei, însă cu privirea aţintită către cer, secătuit de cuvinte.

Voia să-i povestească despre bunica lui, care trăise până la nouăzeci şi patru de ani şi nu recomandase asta. Voia să-i spună să aibă grijă cu individul acela, Supaari, că era ceva în neregulă cu el şi că Anne n-ar fi trebuit să se lase orbită de sentimente. Voia să-i spună cât de fericit se simţise aici, chiar şi în aceste ultime luni. Credea că îi mai rămâneau câteva zile de trăit. Însă moartea are programul şi logica ei. Îi prinse pe amândoi nepregătiţi, cu mai puţine semne prevestitoare decât s-ar fi aşteptat.

○ ○ ○

— Dumnezeule! gâfâi George. Uite-l.

— Isuse, Marie şi Iosif, şopti Jimmy. A meritat să aşteptăm.

Marc Robichaux îşi desprinse ochii de panorama grandioasă şi se uită înspre Supaari VaGayjur, care pilota cu seninătate barca motorizată prin canalele marcate ce duceau către oraş.

— *Sipaj,* Supaari. Îţi mulţumim pentru asta.

Negustorul Jana'ata ridică uşor bărbia în semn că accepta mulţumirile. Le plănuise cu grijă sosirea, aducându-i către promontoriu şi înspre Golful Radina

cu puţin timp înainte de al doilea apus. Aflat între trei masive montane, cu zidurile albe şi ornamentele roşii din argilă scânteind în lumina bogată, licoroasă, Gayjur cuprindea portul întins în formă de semilună dinspre sud-est către nord-vest; întunericul tot mai adânc ascundea vălmăşagul de vase, scripeţi şi depozite de lângă docuri, iar ochii lor fură atraşi spre Palatul Galatna, aşezat ca un giuvaier în vegetaţia de un albastru închis a piscului montan central. Era cea mai bună perioadă a zilei ca să vezi oraşul — când cerul căpăta culori ce-i aminteau mereu lui Supaari de marmura de Gardhan. Era, totodată, şi cel mai sigur moment pentru a-i aduce în port pe străini.

Marc le zâmbi lui Jimmy şi George, transfigurat de privelişte şi bucurându-se pentru ei. De aproape şase ani, în timp subiectiv, oamenii aceştia doi visau să vadă Oraşul Cântecelor, pe care-l cunoşteau acum sub numele de Gayjur. Ori de câte ori Supaari venise în Kashan bătuseră apropouri, se târguiseră, mai că ceruseră şi aproape imploraseră să-i aducă aici. Voiau să vadă un oraş adevărat, îi spuseseră. Şi nu reuşeau nici să-i explice de ce erau atât de nerăbdători. Nu aveau cuvinte în Ruanja pentru multe din cele care-i interesau, adică totul. Voiau să afle cum arată clădirile, de unde venea mâncarea, cum era făcută canalizarea, cum erau conduse universităţile, administraţia şi spitalele, ce fel de transport exista, cum se genera, stoca şi folosea electricitatea. Voiau să stea de vorbă cu chimişti, fizicieni, astronomi, matematicieni. Să vadă în ce chip principiile roţii, pârghiei şi planului înclinat funcţionau pe această planetă. Totul. Voiau să ştie totul.

Cât despre Marc, el nu se arătase atât de nerăbdător să ajungă în Kashan, însă tânjea şi el să zărească arhitectura şi arta, să audă muzica şi să vadă locurile demne de văzut. Unde erau parcurile? Muzeele? Grădinile zoologice? Şi Supaari spusese că existau grădini. Formale sau lipsite de structură, utilitare ori pur decorative? Existau lăcaşuri de cult? Cine se ducea acolo? Existau specialişti în religie — preoţi sau preotese, călugări, practicanţi? Credeau în

magie, într-un Dumnezeu sau în mai mulţi, în soartă, în destin, în răsplătirea binelui şi pedepsirea răului? Cum erau marcate evenimentele esenţiale din viaţă? Cu ceremonii pline de pompă sau cu scurte întâlniri informale? Iar mâncarea, era oare mai bună în oraş? Cu ce se îmbrăca lumea? Erau politicoşi ori ţâfnoşi, riguroşi sau relaxaţi? Ce era infracţiune? În ce consta pedeapsa? Ce era virtute şi ce era viciu? Ce era amuzant? Totul. Marc voia şi el să ştie totul.

În sfârşit, după ce-i dusese cu vorba un întreg an Rakhati, Supaari VaGayjur socotise că toate lucrurile demne de chibzuit fuseseră chibzuite, toate aranjamentele făcute, iar timpul, în sfârşit, potrivit pentru vizita lor în oraşul său adoptiv. În cele trei zile de coborât pe râu dinspre Kashan, trecând pe lângă barje lente de comerţ şi bărci mici cu pânze, le răspunsese la cât de multe întrebări putu. Îi interesau bateriile cu sulf-aluminiu care puneau în mişcare mica sa ambarcaţiune, materialul din care era făcută carena, substanţele care o făceau impermeabilă, echipamentul de navigaţie. Când îi convinse, în cele din urmă, că nu făcea decât să folosească barca, şi nu o făcuse el însuşi, trecură la întrebări despre oraşul însuşi, şi când, nemaisuportând, le spuse „Opriţi-vă! Veţi vedea cu ochii voştri în curând“, continuară să vorbească între ei în H’inglish, cu neostoită curiozitate.

Opriră peste noapte în două sate din drum, primul ceva mai sus de delta Pon, iar al doilea pe coasta Masna’a Tafa’i, la aproximativ douăsprezece ore de Gayjur. Ca şi în Kashan, străinii fură acceptaţi de Runa fără mare zarvă. Supaari îi prezentă pur şi simplu drept negustori veniţi de foarte departe. Conta pe aceeaşi primire şi în cazul populaţiei Runa din Gayjur şi se simţi îmbărbătat, în satele acelea îndepărate, să vadă realitatea, după ce-şi făcuse atâtea griji. Începu să spere că lucrurile aveau să se desfăşoare bine. Dar îi făcu din nou pe străini să promită că nu aveau să iasă decât la lumina roşie, şi chiar şi atunci acompaniaţi întotdeauna de secretara

sa Runa, Awijan. Era important să nu fie văzuţi de alţi Jana'ata.

Restricţia aceasta se afla în opoziţie directă cu dorinţa lui D.W. Yarbrough de a lua contact cu guvernul Jana'ata. Se făcuse timpul, cu vârf şi îndesat, credea el. Dacă echipa iezuită mai zăbovea prea mult fără a se face cunoscută, autorităţile ar fi putut crede că era ceva dubios cu ei, s-ar fi putut întreba de ce nu se făcuseră cunoscuţi atâta vreme. Dar îi datora lui Supaari multă recunoştinţă pentru sprijinul său şi, în cele din urmă, D.W. decisese că trebuiau să-i respecte regula. „De data asta să luaţi pulsu' locului», le ceruse lui Marc, George şi Jimmy înainte de plecare. „Când vă-ntoarceţi o să vorbim şi decidem care-i următoarea mişcare." Ştia că n-o să ia parte la discuţie. Ştia că e pe moarte şi o ştiau şi ceilalţi.

Acum, aflaţi înaintea Gayjurului însuşi, cei trei oameni înţeleseră că avea să fie treabă grea să-şi facă o impresie superficială despre oraş în cele şase zile destinate vizitei. Marc Robichaux începu să simtă că era vorba de încă o acţiune pas cu pas, care avea să mai dureze ceva vreme.

Ajungând în raza reşedinţei sale, Supaari îi transmise prin radio lui Awijan că se apropiau şi cârmi barca printre vasele uriaşe ancorate la docuri. Ajunse la ţărm cu uşurinţa dată de practică şi arătă cu degetul către poarta reşedinţei sale, cu ceva mândrie, încrezător că mărimea impresionantă a acesteia şi semnele vizibile de prosperitate or să le spună vizitatorilor că aveau de-a face cu cineva cu greutate.

— Vreţi să vă odihniţi acum sau doriţi să vedeţi oraşul? îi întrebă ştiind prea bine ce aveau să răspundă. Când o spuseră, îi încredinţă secretarei şi le spuse să aibă încredere că Awijan îi va escorta cum se cade şi le va răspunde la întrebări. El, Supaari, avea de gând să doarmă acum şi să-i vadă iarăşi în următoarea zi, în dimineaţa celui de-al doilea răsărit.

○ ○ ○

Şi astfel, pregătiţi pe cât era posibil, Marc Robichaux, Jimmy Quinn şi George Edwards

pătrunseră pentru prima oară într-un oraş extraterestru. Era de aşteptat să fie surprinşi şi nedumeriţi, dar experienţa reală îi lăsă cu gurile căscate. Mirosurile şi zgomotele Gayjurului îi asaltară: depozite pline cu ingredientele dulci, aromate şi florale ale parfumurilor; docurile şi radele portuare mirosind a pânze ude, algele putrede, dizolvanţii şi vopselele, strigătele matrozilor şi hamalilor; dughene-restaurant, tarabe şi fabrici aruncau pe rând în aer izuri parfumate şi puturoase de supe, amoniac, legume coapte şi solvenţi. Se făcea negoţ mult, vânzare şi cumpărare, afaceri încheiate în cabine temporare dar trainice, cu mobilier arătos lipit de zidurile bine construite. Vânzătorii vânzoleau roabe conţinând obiecte necunoscute, însă concepute cu simplitate şi armonie. Umblând pe aleile înţesate de lume, putură arunca priviri, prin uşile deschise pe jumătate, la lucrători Runa ce munceau, cu urechile strânse, într-o hărmălaie asurzitoare de bubuituri de ciocane, pocnete de dălţi, burghie şi fierăstraie electrice.

Ritmul era mult mai alert decât în Kashan şi existau mult mai multe varietăţi de tipologie fizică, observă Marc. Docherii erau mai laţi în spate, masivi şi cu urechile lăsate; alţii, îmbrăcaţi în tunici ca şi Supaari când îl întâlniseră, erau mai mărunţi şi cumva diferiţi ca figură, alerţi şi cu oase fine, cu o privire directă şi neliniştitoare, şi printre aceştia se număra şi Awijan. Şi blana era diferită: culorile şi texturile variau, unii o aveau aspră şi încreţită, alţii mătăsoasă şi mai lungă decât era normal în Kashan. Variaţii regionale, gândi Marc. Imigranţi poate, a căror prezenţă era firească într-un oraş-port.

Era o senzaţie bizară pentru ei să se preumble la loc deschis, incontestabil străini, fără ca totuşi vreo mulţime să se adune, fără ca vreun copil să ţipe, să-i arate cu degetul ori să se ascundă. Erau observaţi şi comentaţi cu voci domoale în vreme ce treceau, însă când Awijan se oferi să le cumpere beţe ca de kebab cu legume coapte, vânzătorul le dădu pur şi simplu

mâncarea cu politeţe firească. Parcă ar fi cumpărat covrigi în Philadelphia.

După căderea nopţii, Awijan îi conduse înapoi la reşedinţa lui Supaari şi-i trecu printr-o curte deschisă, pe lângă multe spaţii de stocare, prin apropierea unui depozit impresionant şi apoi în zona de locuit, deloc mobilată şi pretenţioasă, însă cu pereţii împodobiţi cu tapiserii strălucitoare şi duşumele acoperite de covoare moi. După anii de dormit la grămadă cu Runa, se minunară când li se repartizară încăperi de dormit mici, dar separate, şi găsiră platformele înălţate, circulare, numai bune de cuibărit pe ele. Dormiră adânc, mult, până după primul răsărit.

Se făcuse amiază când Supaari apăru iarăşi, la prima masă a zilei pentru ei şi la unica masă pentru el. Cât timp se aşezară comod pe perne şi banchete, fu adusă o masă lungă şi acoperită apoi cu un şir de platouri, boluri şi farfurii aduse din bucătărie. Găsiră cărnuri fripte, lucruri extraordinare ce păreau a fi fructe de mare cu umplutură de ceva savuros, făcute apoi boţuri şi tăiate felii, fructe cum nu mai văzuseră şi multe soiuri de legume, servite ca atare, cu sosuri, tăiate cu îndemânare ori întregi. Aromele erau puternice, dar şi delicate, picante ori dulcege. La masă se servea cu discreţie, în linişte, iar dineul dură ore întregi. Awijan supraveghea totul de la o oarecare distanţă, ronţăind şi ea. Marc băgă de seamă că în următoarea zi felurile care nu plăcuseră nimănui dispăruseră, în vreme ce acelea apreciate de musafiri le erau oferite iarăşi din plin, însoţite de mâncăruri noi.

În cea de-a doua seară Awijan îi însoţi pe străini mai departe, în inima metropolei, şi acum începură să simtă cu adevărat stranietatea labirintului hibrid al oraşului. Acesta avea, îşi dădură seama, o alcătuire geometrică, un sistem rectiliniu de bulevarde pavate cu piatră dură şi un sistem de canale ce împărţea oraşul în segmente ce legau transporturile de marfă de pe continent sau venite pe ocean cu centrele de distribuţie şi procesare din localitate.

În oraş nu era acea îmbulzeală din porturile aglomerate de pe Pământ. Nu existau cerşetori, nici schilozi şi amputaţi ori copii cu burţi umflate agăţaţi de părinţi, extenuaţi, disperaţi. Pe măsură ce urcau dealul, contrastul dintre bogaţi şi săraci devenea observabil şi clădirile, eliberate de îmbulzeală, se făceau tot mai impozante, însă asta nu-i deranjă pe mesagerii umani în felul în care i-ar fi deranjat în Rio, Calcutta, Lima sau New York. Aici stăruia impresia că bogăţia era accesibilă, că populaţia era capabilă şi încrezătoare şi aflată ori în ascensiune, ori mulţumită de locul ocupat. Forfota pieţelor şi îmbulzeala păreau a se datora unei dorinţe de a-şi vedea de afaceri fără a-şi mai bate capul cu altceva.

Nu văzură şcoli, ci multe dughene, ateliere şi făbricuţe în care ucenicii învăţau meserii trudind cu răbdare. Cu toată forfota şi gălăgia de pe străzi, se vedeau porţi ce dădeau spre curţi mici în care se zăreau familii odihnindu-se, stând la masă sub copertine largi, apăraţi de ploaie, dar expuşi brizei de seară. Uneori se lăsa o linişte nefirească, când zgomotele cizmelor moi ale lucrătorilor Runa, vocile lor muzicale şi plescăitul continuu al ploii erau singurele sunete pe care le auzeau; treceau atunci prin districte unde ocupaţiile meşterilor, precum croitoria şi broderia, nu implicau folosirea a nimic de metal.

În a treia seară, Awijan îi duse peste golf în cartierul sticlarilor, să vadă cum sunt făcute extraordinarele servicii de vase ce împodobeau masa lui Supaari: sticlă transparentă, groasă, lustruită, cu vinişoare lucitoare de culoarea bronzului şerpuind înăuntrul materialului. Marc rămase cu impresia că existau două tradiţii estetice principale: una bazată pe încrustaţii şi pe ornamente abundente, cealaltă sobră şi simplă. Obiecte făcute separat pentru Jana'ata şi Runa, ghici el, privind ţintă Palatul Galatna de peste golf şi reşedinţele ce-l înconjurau, cu mozaicurile şi fântânile lor, cu ziduri înalte, crenelate, sprijinite de parapeţi, şi faţadele cu ornamentaţie greoaie. Mai mulţi bani decât gust, gândi necruţător Marc. Galatna

avea un aspect excesiv, precum arhitectura chineză clasică, de parcă ar fi fost prea lucrat, prea decorat şi adăugit mai mult decât ar fi fost cazul.

O întrebă despre asta pe Awijan, pe când se apropiau de următoarea dugheană.

— Cei mai mulţi Jana'ata preferă asemenea lucruri, îi zise Awijan indicând construcţiile ce gemeau de decoraţiuni, adăugând apoi cu voce joasă, ca pe o confidenţă: Ochii cuiva obosesc uitându-se la ele.

Lucrul acesta confirmă admiraţia lui Marc pentru bun-gustul poporului Runa.

Şi totuşi, în ultima lor zi în oraş, Marc fu silit să-şi lase deoparte dispreţul pentru arta Jana'ata. George şi Jimmy reuşiseră în sfârşit să arate clar că trebuiau negreşit să stea de vorbă cu un chimist în privinţa combustibilului pentru navetă. Explicaţiile duraseră ceva, dar Supaari pricepu în cele din urmă ce voia să zică şi Awijan trimise un curier la o distilerie locală, care se întoarse cu un chimist îngust la faţă şi cumva neliniştit. Cu grafice ale tabloului elementelor pentru iniţierea unui limbaj comun şi imagini 3D ale componentelor combustibilului, chimistul pricepu iute care era problema. Spre adânca uşurare a străinilor, formula chimică nu i se păru acestuia deloc complicată.

Însă Marc îşi pierdu interesul pe parcursul discuţiei tehnice care urmă, şi Supaari, la fel de plictisit, întrebă dacă nu cumva Robichaux ar vrea să vadă ceva din arta Jana'ata. Sugestia venise ca din întâmplare, însă Marc, care începuse să-l cunoască pe Supaari, presupuse imediat că acesta plănuise dinainte totul. Un jilţ pentru două persoane fu cerut imediat, iar Marc căpătă o tunică cu glugă, mult prea mare pentru el, care-l ajută să se ţină ascuns de priviri nedorite. Supaari declară că el însuşi avea să-l însoţească pe Străinul Marc în această excursie, şi-o lăsă pe Awijan să-i asiste pe George şi Jimmy la întâlnirea cu chimistul.

Era în plină zi. Marc, trăgând cu ochiul printre draperii, în vreme ce erau duşi către oraş, surprinse

imagini cu zone noi ale acestuia şi căpătă o impresie cu totul diferită asupra metropolei. Se vedeau Jana'ata peste tot.

— Cu robe, murmură Supaari cu ceva sarcasm, la fel de grele ca şi responsabilităţile şi la fel de impozante ca şi idealurile lor.

Figurile aduceau mult cu cele Runa, însă pometii obrajilor şi atitudinea de animal de pradă aveau ceva neliniştitor. Spre deosebire de Supaari, păreau să nu fie voioşi, ci înfricoşător de controlaţi, neprietenoşi, dar de o curtenie rece, lipsiţi de umor, dar observatori atenţi şi, mai ales, inabordabili. Runa se dădeau la o parte din calea lor, se înclinau, salutau din cap sau se retrăgeau în spate. Marc se ghemui la adăpost, simţind acum pe pielea lui unele dintre motivele pentru care Supaari îi avertizase în repetate rânduri în privinţa Jana'ata, şi-i mulţumi lui Dumnezeu că dăduseră peste Runa mai întâi.

Zarva oraşului conteni când urcară mai sus şi o apucară spre muntele aflat la sud de Gayjur. Ajunseră la o clădire solitară de piatră, joasă şi orizontală, cu galerii şi cornişe proeminente. Supaari îi spuse lui Marc să aştepte fără a se lăsa văzut, apoi dispăru o vreme. Când se întoarse, se aplecă spre draperii şi şopti:

— Eşti o doamnă Jana'ata mai în vârstă, venită să asiste la ceremonie pentru pacea sa sufletească. Din acest motiv trebuie să fii singură. Înţelegi?

Marc ridică bărbia, înţelegând foarte bine. Jana'ata erau capabili să mintă, observă cu un anume amuzament. Supaari continuă, cu voce scăzută:

— Cineva a achiziţionat drepturi exclusive de vizionare. Vor evacua curtea ca să poţi ajunge la balcon. Nu este permis să vorbeşti Ruanja aici. Nu spune nimic.

Când rămaseră singuri, cu excepţia cărătorilor Runa, Supaari îl ajută pe Marc să coboare din jilţ şi-l conduse, cu capul plecat sub glugă şi cu drapajele veşmântului prea mare atârnându-i ca unui copil îmbrăcat în joacă cu hainele părinţilor, către intrarea clădirii şi peste o arie centrală cu fântâni parfumate.

Ridicându-şi poalele, cu mâinile ascunse sub mânecile lungi, Marc urcă o rampă spre al doilea nivel al galeriei. Se străduia atât de mult să nu se împiedice în veşmânt şi să-şi mascheze anatomia nefirească, încât abia dacă reuşi să arunce în jur câteva priviri înainte de a ajunge într-o încăpere mică, cu draperii, ca o lojă la operă. Supaari intră primul şi se poziţionă, apoi apropie draperiile din faţă. După care îi făcu semn lui Marc să intre şi trase şi draperiile din spate, lăsând loja în semiîntuneric. Îi indică străinului, cu un gest, că putea acum să-şi lase jos gluga.

— Să stai un pic în spate, dar să priveşti cu atenţie, şopti Supaari. E foarte frumos. Ca „peisajele“ tale.

Pe Marc îl încântă complimentul, dar tot era îngrijorat că îşi asumau un risc teribil. Până să mai zică ceva ceremonia începu, şi de vreme ce erau deja băgaţi până la gât în asta, decise să se încreadă în judecata lui Supaari şi în planul lui Dumnezeu.

Se deplasă puţin, ca să poată vedea prin micul spaţiu dintre draperii, şi văzu, în josul lui, o încăpere de o perfecţiune tăcută, cu ziduri cenuşii aproape lipsite de mortar, lucind precum granitul lustruit, şi pardoseală mozaicată, cu vinişoare, aducând cu marmura roz. Acolo se afla un vas larg, jos şi încăpător din piatră, umplut cu un lichid incolor, în jurul căruia erau îngenuncheaţi şase Jana’ata, învăluiţi cu totul în straiele lor. La genunchii fiecăruia se afla un şir de cupe de ceramică ce conţineau pigment, iar în spatele lor câte un vas micuţ din metal în care se puseseră să ardă substanţe aromatice. Mirosul ajunse la Marc chiar când începu incantaţia şi, cu toate că i se spusese că era vorba despre artişti, totul îi aduse aminte de atmosfera şi smerenia rugăciunii.

Apoi, în vreme ce se recita vreun poem epic, adepţii, aplecându-se către bolul central cu o mişcare a trupului ce amintea de balet, îşi înmuiară în cupele cu pigmenţi câte una dintre gheare, aducând cu o pană pentru scris, şi atinseră suprafaţa conţinutului din vasul negru. O clipă, o clipă superbă, se iviră

culori: amestecându-se, împrăştiindu-se, dispersându-se în mandale strălucitoare. Din nou şi din nou, artiştii, recitând, afundându-şi ghearele şi amestecând sincron, atinseră suprafaţa lichidă cu magie şi culoare, făcând modelele unduioase să se transforme cu fiecare vers hipnotic, în vreme ce mirosul aromat devenea tot mai persistent.

Marc nu avea să ţină minte, apoi, cum părăsise loja şi ajunsese din nou în jilţ. Legănatul ritmic al cărătorilor i se amesteca în minte cu poezia pe care o ascultase, iar călătoria înapoi până la reşedinţa din port a lui Supaari VaGayjur fu o combinaţie de viziuni pe jumătate onirice şi momente în care se arăta, plutitoare, realitatea. Spate în spate cu Supaari şi holbându-se cu ochi mari dinăuntrul adăpostului său de pânză, Marc băgă de seamă la un moment dat, cu interes vag şi distant, că treceau printr-un soi de piaţă publică. Văzu, printr-o deschizătură a draperiilor, trei Runa condamnaţi la moarte, puşi să îngenuncheze, cu spatele la călăii Jana'ata; văzu cum gâturile le sunt retezate de gheare trecute peste beregată, o procedură la fel de umană ca şi măcelăria cuşer.

Scena i se impregnă în memorie undeva, dar Marc nu putea fi sigur dacă e realitate sau halucinaţie datorată drogurilor. Până să-şi dea seama, imaginile se spulberară, pierdute în izbucnirile de culoare şi în incantaţiile ritmate.

○ ○ ○

Nu era, evident, o zi dedicată sobrietăţii.

Siguri acum că exista posibilitatea producerii de combustibil pentru navetă, George şi Jimmy pendulau între uşurare şi jubilaţie. Awijan nu pricepu cu totul motivul tranzacţiei abia încheiate, dar văzu că străinii simţeau nevoia să sărbătorească şi simţi înclinaţia să facă asta posibil pentru ei.

O vreme, Awijan nu răspunse acestei emoţii, fiindcă era o Runao neobişnuit de controlată şi de lipsită de spontaneitate, rezultatul câtorva sute de generaţii de încrucişări selective şi educaţie temeinică. Mai întâi supraveghetoare peste curtea lui

Supaari, ajunsese iute secretară, iar el o tratase întotdeauna ca pe o egală, subordonată ca poziţie, dar nu inferioară. E drept că descendenţa lui Awijan era mai veche şi în unele privinţe mai ilustră decât a lui Supaari însuşi, un fapt pe care el îl trata cu amuzamentul şi ironia caracteristice. Şi cu toate că ceilalţi negustori Jana'ata dezaprobau relaţiile aproape egalitare ale lui Supaari cu Runa în general şi deşi existau zvonuri nefondate despre o relaţie a sa cu Awijan, ea se bucurase pe deplin de capacităţile proprii şi ducea o existenţă confortabilă. Preţul plătit de Awijan pentru poziţia sa era singurătatea. Nu avea egali şi nici n-avea la cine se duce pentru a fi sfătuită. Se aventura arareori în afara reşedinţei lui Supaari dacă nu era vorba despre afaceri, purtând semne de identificare şi având grijă să le apară diferită atât locuitorilor Runa, cât şi celor Jana'ata. Nu voia să stârnească indignare ori invidie. Ducea o viaţă tensionată, restrânsă. Trebuia să mai şi iasă din asta.

— Mâine vă veţi întoarce la Kashan, le spuse străinilor, care o trataseră cu respect şi bunătate. Cineva ar vrea să vă invite să împărţim o masă. Ar fi asta acceptabil?

Era. Era cât se poate de acceptabil. Şi astfel, în vreme ce Marc Robichaux era dus, picotind, pe străzile din Gayjur către golful Radina, Jimmy Quinn şi George Edwards o urmară pe Awijan afară din reşedinţa lui Supaari, până la cartierul Runa, aflat la mică distanţă de rada portului. Apropiindu-se împreună cu ea de o poartă, se treziră că privesc la ceva ce aducea cu un restaurant, ori poate un club privat, înţesat cu Runa de toate felurile, mai exuberanţi şi mai gălăgioşi decât erau obişnuiţi oamenii.

— Măi, măi, e ca la nuntă, zise Jimmy cu faţa numai zâmbet.

Intrară, iar Awijan îi conduse spre un colţ unde ceilalţi le făcură loc pe duşumeaua capitonată. Platouri uriaşe cu mâncare circulau din mână în mână prin mulţime, împreună cu farfurii frumoase pe care se aflau acadele de jeleu, pe care George şi

Jimmy le găsiră delicioase. Nu se auzea muzică şi nu se dansa, însă exista un povestitor şi, prin toată încăperea, se ţineau concursuri de forţă şi jocuri de noroc în care banii, se vedea bine, îşi schimbau deţinătorii. Înghiontindu-l pe Jimmy, în vreme ce se aşezau pe perne, George murmură:

— Cred că Runa de la oraş nu ajung *porai* aşa de uşor ca semenii lor de la ţară.

În curând, până şi rezervata şi sobra Awijan se deschise şi se alătură comentariilor maliţioase pe seama celor istorisite de povestitor, iar cei doi străini descoperiră cu încântare că Ruanja lor era destul de bună pentru a înţelege poantele. George, Jimmy şi Awijan mâncară, priviră, ascultară şi vorbiră, şi cândva, pe parcursul serii, unul dintre Runa îl provocă pe Jimmy la un soi de skandenberg. Jimmy încercă să se sustragă, zicând: „Cineva s-ar întrista să-ţi facă inima *porai*“, intenţionând să fie politicos, dar reuşind, de fapt, să obţină acel gen de insultă pe ocolite care plăcea la nebunie mulţimii. Cei doi competitori atât de nepotriviţi se ghemuiră la o masă scundă; Awijan îi oferi lui Jimmy sfaturi uimitor de inutile, iar George ovaţionă din toate puterile când Jimmy izbândi la două din cinci încercări, cu toate că era handicapat de absenţa unei cozi care să-l echilibreze. Şi mai mâncară apoi, ca să sărbătorească, din chestiile de jeleu, dulci, acrişoare şi răcoroase pe limbă.

Atenţia mulţimii se îndreptă apoi spre o altă fericită pereche de combatanţi, iar Jimmy se lungi pe spate, cu picioarele întinse şi mâinile sub cap, zâmbind senin către Awijan şi George, care stătea alături nemişcat şi cu picioarele încrucişate. E un bărbat care arată splendid, îi trecu brusc prin minte lui Jimmy. Cu păr alb alunecând în bucle mătăsoase pe figura bronzată, brăzdată de vârstă, George Edwards era întruchiparea demnităţii venerabile: Seneca într-o adunare de oameni de stat romani întinşi pe paturi, asta dacă treceai cu vederea toate cozile acelea.

Ca şi cum ar fi simţit privirea lui Jimmy, George se întoarse spre bărbatul mai tânăr. Urmă o tăcere plină de suspans.

— Nu-mi mai simt buzele, anunţă George şi apoi chicoti.

— Nici eu. Dar ceva tot simt, zise Jimmy încercând să se concentreze pentru identificarea senzaţiei. Mă simt copleşit de o nevoie surprinzătoare de a cânta „Danny Boy“.

George râse ţinându-se cu mâinile de burtă şi bătu cu pumnii în duşumea în semn de apreciere. Jimmy se ridică în fund şi întinse braţul lung după încă o chestie de jeleu aflată pe o tavă ce circula. O privi încruntat, mimând un încordat efort ştiinţific:

— Isuse, Marie şi Iosif! Da’ ce mama naibii îi cu năzbâtia asta?

— Dropsuri extraterestre, îngână George.

Se aplecă spre Jimmy să-i şoptească ceva, dar îşi pierdu echilibrul şi căzu peste el.

— Bill Cosby ar fi aşa de mândru! zise privind dintr-o rână.

— Da’ cine mama naibii ar fi şi ăst Bill Cosby? întrebă Jimmy.

Fără să mai aştepte răspunsul, clipi către George, cu privire fixă ca de bufniţă, şi-i mărturisi cu accentul propriu, de Boston:

— Sunt ciucănit rău.

George Edwards vorbea binişor Ruanja, bine spaniola şi excelent engleza. Compară sunetul cu modelele sale mentale. Găsi o potrivire.

— Ciocănit! ţipă triumfător, tot întins într-o rână. Făcut zob. Distrus. Terminat. Terci. Varză. Criţă. Mangă.

Jimmy îşi aţinti privirea asupra micii bombe cu explozie întârziată ce lucea inocentă în mâna sa înmuiată.

— E grozavă chestia asta, declară el ca pentru toată lumea, în vreme ce George îşi continua litania de sinonime, fără a fi deranjat de lipsa unui public atent. Nici măcar nu trebuie să ieşi de la petrecere ca să faci pipi.

Iar Awijan, care nu pricepuse niciun cuvânt din răcnetele musafirilor săi, îi privi totuşi cu plăcere binevoitoare. Era relaxată cu totul, nepăsătoare acum în privinţa vieţii sale bizare şi a tensiunii necontenite; plutea tăcută într-o beţie magnifică, voită, printre prieteni.

○ ○ ○

Supaari era conştient de nevoia ocazională a secretarei sale de a înlătura neliniştea căreia i se simţea pradă şi cu toate că îl surprinse faptul că-i luase cu ea la club pe străini, nu se înfurie. Ba chiar se bucură, de fapt, de tăcerea aproape completă care stărui în prima zi a întoarcerii spre Kashan.

A doua zi se dovedi ceva mai animată, dar străinii stăteau mai mult pe gânduri acum. Supaari bănuia că aveau să-şi spună multe unii altora după ce urmau să ajungă în intimitatea căminelor proprii şi să se alăture din nou tovarăşilor lor din Kashan. Ştia, de la mesele luate împreună, din întrebările şi comentariile lor, că Gayjur nu-i dezamăgise şi că ospitalitatea sa fusese apreciată. Asta îl mulţumea. Acum aştepta să facă acelaşi lucru pentru Ha'an şi ceilalţi, mai încrezător, de astă dată, că putea controla situaţia în oraş.

Supaari îşi dădu seama, în a treia zi de drum, că tăcerea căpătase un aspect nou, deşi n-ar fi putut spune de ce. De fapt, odată intraţi pe ultima cotitură a râului, în vreme ce Supaari se pregătea să ancoreze barca la docuri, George Edwards şi Jimmy Quinn se pregăteau să se întâlnească cu oameni în doliu.

Ştiind că D.W. se apropia de sfârşitul vieţii, se oferiseră să amâne călătoria la Gayjur, însă el îi îndemnase să se ducă, neavând încredere că Supaari avea să le mai facă şi a doua oară aceeaşi ofertă, după ce îi amânase un an întreg. Îşi luaseră deci rămas-bun înainte să plece. O zăreau acum pe Sofia cum le observă prezenţa de pe terasă şi cum, împreună cu Sandoz, îşi croieşte cale în josul povârnişului, către docuri. Feţele descompuse ale lui Emilio şi Sofiei le spuseră, credeau ei, tot ce era de ştiut. Coborând din barcă, Jimmy se duse la soţia lui

şi se aplecă s-o cuprindă. Ea plângea. Marc Robichaux, recunoscând evidenţa, zise cu voce înceată:

— Părintele Superior.

Mut, Emilio făcu din cap că da, dar continuă să-l privească pe George, cum făcuse din clipa în care ieşise din apartamentul familiei Quinn şi dăduse cu ochii de călătorii ce se întorceau.

— Şi Anne, zise George fără să înţeleagă, dar sigur, simţind că îi moare inima în piept.

Emilio încuviinţă iarăşi.

○ ○ ○

Runa erau încă plecaţi la cules de *anukar*, aşa că erau singuri. Supaari îi însoţi la apartamentul Sofiei şi al lui Jimmy; i se spusese doar că Bătrânul şi Ha'an fuseseră ucişi. Era zguduit şi vedea suferinţa din jurul lui. Se iubesc unii pe alţii, îşi spuse, neştiind dacă să-i invidieze sau să-i compătimească.

Fia, cea micuţă, cu coamă neagră, spuse povestea. Ştiind că Supaari fusese ataşat de Ha'an, repetă o parte şi în Ruanja. Dee şi Ha'an fuseseră ucişi de un animal, îi spuse.

— Manuzhai şi alţii ne-au spus să avem grijă la *djanada*. Cineva crede că un *djanada* i-a atacat.

— N-a fost un animal. *Djanada* sunt Jana'ata, înţelegeţi? Dar sunt persoane lipsite de onoare. Ucigaşul este VaHaptaa, rosti Supaari pe un ton cât se poate de dispreţuitor. Înţelegeţi cuvântul acesta? Haptaa? În Ruanja este *brai noa*.

Interpretul mic şi închis la culoare vorbi pentru prima dată, mai întâi în Ruanja, apoi în H'inglish, pentru ceilalţi.

— *Brai noa*. Fără casă. VaHaptaa înseamnă „de nicăieri". Ori poate „fără glie".

Sandoz, îşi aminti Supaari. Învăţase încet-încet numele tovarăşilor lui Ha'an, însă avea o problemă cu al interpretului. Runa îi spuneau Meelo. Iar Ha'an îi zicea Emilio. Bătrânul îi zicea Fiule, ceilalţi îl numeau Sandoz. Atâtea nume. Îl încurcaseră la început pe Supaari.

— VaHaptaa sunt infractori, explică Supaari. Nu au un loc al lor. Sunt marginali: *n'jorni.*

Căută în minte o comparaţie simplă.

— Mai ţineţi minte prima zi când ne-am întâlnit? Cineva era furios fiindcă e o infracţiune să iei carne fără permisiune. Asemenea încălcare se numeşte *khukurik*.

— Braconaj, zise Sandoz şi ridică bărbia, arătând că pricepuse.

— VaHaptaa iau fără permisiune. *Khukurik* nu este permis. Ar trebui să-l ucideţi pe acela dacă îl mai vedeţi, le zise Supaari. Cineva vă va mulţumi pentru acest serviciu. Şi VaKashani vor fi recunoscători. VaHaptaa sunt un pericol pentru ei: *djanada,* înţelegeţi?

Acum, în fine, li se părea că înţeleg. Prea târziu, dar înţelegeau.

Supaari îşi luă rămas-bun după aceea, simţind că se făcea vremea să-i lase pe străini cu ritualurile lor de înmormântare. Sandoz îl însoţi până la mal, mereu curtenitor dacă înţelegea cum să-şi exprime respectul. Supaari îi cunoştea acum destul de bine pe străini ca să-şi dea seama că insulta apărea întotdeauna din ignoranţă, şi nu din răutate.

— *Sipaj*, Sandoz. Cuiva îi pare rău pentru pierderea ta, spuse şi se sui în barcă.

Sandoz îl privi. Acum, pe Supaari, ochii aceia căprui şi stranii nu-l mai tulburau atât de mult; se obişnuise cu irisul mic şi rotund şi ştia că în privinţa lui Sandoz şi a celorlalţi nu era vorba de vreo magie neagră.

— Eşti prea bun, zise în cele din urmă Sandoz.

— Cineva se va întoarce înainte de sfârşitul lunii Partan.

— Inimile noastre se vor bucura.

Supaari se depărtă de ţărm şi coti pe lângă docuri, întorcând barca spre canalul sudic ce ducea în satul Lanjeri, unde avea treburi. Se mai uită o dată înapoi, pe când ambarcaţiunea se apropia de cotul râului, şi-l văzu pe străin tot pe podeţ, o siluetă mică şi neagră profilată pe povârnişul Kashanului.

○ ○ ○

În lunga după-amiază ce urmă, George alternă statul pe jos cu umblatul, reprizele de plâns în hohote cu râsetele printre lacrimi, povestitul de întâmplări din mariajul cu Anne cu perioadele de tăcere. Era aproape imposibil să se ducă acasă, unde nu mai era Anne, dar în cele din urmă George dădu să plece. Sofia izbucni iarăşi în lacrimi, pornite din amintirea durerii simţite de tatăl său rămas văduv, dar şi din tristeţea ei şi din gândul că ar fi putut să-l piardă pe Jimmy cum o pierduse George pe Anne. Apăsând mâna lui George pe burta ei, îi spuse pe un ton plin de îndârjire:

— Eşti bunicul copilului ăstuia. O să stai cu noi.

Apoi îl ţinu în braţe până ce plânsul se opri şi-l duse spre patul pe care-l făcuse Jimmy. Rămaseră apoi să-l vegheze pe George până ce adormi.

— Mie mi-e bine, îi şopti atunci Sofia lui Jimmy. Vezi ce face Emilio. A fost rău, Jimmy. Nici nu-ţi poţi imagina. A fost îngrozitor.

Jimmy încuviinţă cu o înclinare a capului, o sărută şi plecă să vadă ce fac preoţii, care nu mai fuseseră văzuţi de mai multe ore. Aplecându-se ca să pătrundă în apartament, văzu cum se prezentau lucrurile şi-i făcu semn lui Marc să iasă.

— D.W. ţi-ar spune să scrii afurisenia aia de raport, zise cu voce blândă Jimmy, păşind, alături de Marc, spre cea mai ferită parte a terasei. Cred că mai poate aştepta până mâine, dacă nu te simţi în stare.

Un zâmbet fugar apăru pe faţa lui Marc, care se vedea palidă în lumina lunii. Înţelegea că i se oferă o scuză bună ca să-şi lase deoparte adevărata datorie, aceea de a-l alina cumva pe Emilio. Regreta că-i lipseşte experienţa pastorală. Ce se putea spune? Sandoz, o ştia, fusese pregătit pentru moartea Părintelui Superior, însă mai era şi Anne — fusese oribil să-i piardă pe amândoi dintr-o singură lovitură năucitoare, într-un asemenea chip.

— Mulţumesc, o să scriu raportul diseară. O să fie bine să am ceva de făcut.

Marc se aplecă de şale, intrând în apartament ca să-şi ia tableta, apoi o luă pe a Părintelui Superior, care conţinea codurile de transmisie preprogramate. Yarbrough îi arătase cum să o folosească, ştiind că sfârşitul i se apropia. Se uită înspre Sandoz, gândind că această reamintire practică a plecării lui D.W. ar putea să-l supere, dar Emilio părea să nu fie conştient că Marc era în încăpere. Revenind pe terasă, Marc îi spuse încetişor lui Jimmy:

— O să fiu în apartamentul Aychei.

Întoarse capul spre Sandoz, apoi reveni către Jimmy, ridicând vag din umeri.

Jimmy lăsă o mână pe umărul lui Marc şi privi în direcţia lui Emilio, care stătea în penumbră.

— E OK. O să văd ce pot face.

Jimmy intră. Se simţi, un timp, la fel de neajutorat ca şi Marc, nereuşind să-şi imagineze ce l-ar fi putut opri pe Emilio din prăbuşire. Irlandezii bocesc, cântă, beau şi vorbesc la priveghiuri, aşa că reacţiile lui George i se păruseră normale şi previzibile, asta însă… Amărât macho ce eşti, gândi deodată Jimmy, dându-şi seama că Sandoz nu voia de fapt decât un pic de spaţiu privat, ca să poată în sfârşit plânge fără martori şi ruşine. Jimmy se ridică în picioare, apoi însă se lăsă pe vine ca să-i vadă faţa lui Emilio.

— *Quieres compañeros o estar solo?*[19] întrebă cu blândeţe, ca să se asigure că făcea bine să-l lase singur.

— *Soy solo*.[20]

Jimmy era cât pe ce să iasă din apartament, dar prinse schimbarea din forma verbală şi se opri.

— *Mírame, 'mano.* Uită-te la mine! zise şi se lăsă iarăşi la nivelul lui Emilio.

Îi puse palmele pe umeri şi-l zgâlţâi puţin. Ca de la o distanţă uriaşă, ochii lui Emilio se îndreptară spre el.

— *Nu* eşti singur, Emilio. Sofia i-a iubit, şi i-am iubit şi eu. Mă auzi? Poate nu atât de mult, poate nu atât de profund, dar i-am iubit cu adevărat, din suflet. I-am iubit şi noi.

Abia atunci, spunând vorbele acestea, se simţi Jimmy izbit de realitatea morţilor lor şi, oricât s-ar fi străduit, nu-şi putu opri lacrimile. Ochii lui Emilio se închiseră; îşi întoarse capul într-o parte. În cele din urmă, Jimmy pricepu şi restul.

— Of, Doamne. Nu eşti *singur*, Emilio. Eu te iubesc. Sofia te iubeşte. Şi copilul nostru o să aibă nevoie de-un unchi, omule. Nu eşti singur. Ai rămas cu noi, bine? Of, Doamne, zise luându-l în braţe pe Sandoz. E mai bine aşa. Mulţumesc, Doamne! E mai bine…

Totul se termină mai iute decât ar fi dorit Jimmy, dar se produsese o uşurare. Jimmy aşteptă până i se păru că momentul e oportun şi, ştergându-şi lacrimile cu mâneca, îl ridică în picioare pe Sandoz.

— Haide. Nimeni nu doarme singur în seara asta. Vii cu mine.

Îl călăuzi pe Emilio afară din apartament şi, cu vocea aspră de lacrimi, strigă către Robichaux:

— Marc, vii şi tu la noi. Nimeni nu doarme singur în noaptea asta.

○ ○ ○

Când Jimmy îi aduse în casă pe Emilio şi Marc, Sofia era trează încă, cu ochii deschişi, uriaşi şi negri pe faţa ei mică, cu buzele şi pleoapele umflate. Auzise cum soţul ei îl strigase pe Marc şi ghicise ce se întâmplase. Potopită de iubire, îşi spuse: „Am ales bine“. Se uită, prea trudită ca să-l ajute, cum Jimmy adună perne ca să le încropească culcuşuri celor doi preoţi. Marc era covârşit de cele petrecute, dar în regulă. Emilio nu era în regulă, o ştia, dar era epuizat şi adormi de îndată ce Jimmy îl înveli cu o cuvertură.

După ce se îngriji de toată lumea, Jimmy veni şi-i luă mâna, ridicând-o grijuliu în picioare. Ieşiră pe terasă şi se aşezară în balansoarul de două persoane pe care-l construiseră George şi Manuzhai; Sofia se cuibări sub braţul lui Jimmy, cu mânuţa pe coapsa lui. Jimmy puse balansoarul în mişcare şi, pentru un timp, se legănară aşa în tăcere, simţindu-se alături unul de altul. Se întuneca. Lunile, care străluciseră cu doar jumătate de ceas în urmă, se diminuaseră,

ajungând nişte discuri ce licăreau vag pe cer. Sofia simţi copilul mişcând şi trase palma lui Jimmy peste burta ei; văzu cum faţa i se luminează şi cum ochii înroşiţi se înceţoşează, în vreme ce asculta, cu degetele, dansul dinăuntrul ei.

Apoi stătură de vorbă, cu dragostea şi intimitatea celor căsătoriţi din iubire şi aflaţi în epicentrul furtunii. George se descurca cât de cât. Marc îşi revenea în fire. Emilio părea lovit de trăsnet, dar reuşise să plângă un pic.

— Şi tu, Sofia? Pari aşa de obosită, zise Jimmy, îngrijorat pentru ea şi copil. Dumnezeule, îi veni deodată în minte. Ce o să ne facem fără Anne? Dacă sunt probleme la naştere? Doamne, te rog, fă să fie fată, o fetiţă care să semene cu Sofia şi cu mama. O naştere uşoară, Doamne, te rog! Şi se mai gândi la şansa de a se întoarce înapoi acasă înainte de termen, dacă se putea obţine în timp util combustibilul. Spuse însă cu voce tare:

— Vrei să-mi povesteşti în seara asta cum a fost sau altădată?

Ea jurase că n-avea să-i mai ascundă nimic vreodată. Un legământ făcut faţă de ei amândoi: nu voia să mai care singură poveri. Aşa că începu, cu voce înceată, să-i istorisească cele petrecute în ultimele două zile.

○ ○ ○

— Sandoz? Îmi pare rău.

Îl urmărise cum se străduieşte să se trezească, simţindu-se prost din cauza gestului ei.

— Îmi pare rău, a repetat ea în timp ce el se ridica clipind din pat.

Emilio s-a uitat în jur cu o privire încă năucă. Apoi ochii i s-au deschis larg şi, neliniştit, a întrebat:

— D.W.?

Sofia a clătinat din cap şi a ridicat din umeri.

— Nu, doar că am auzit nişte sunete acum ceva timp. Poate că exagerez eu, dar Anne şi D.W. au ieşit de mult timp afară. Cred că ar trebui să-i căutăm.

El, cu capul încă greu, a încuviinţat: sigur, cum să nu, dacă aşa spui tu. Şi a aruncat o ocheadă după

haine, cu mâna căzându-i pe cămaşa lepădată; se uitase aşa o clipă, de parcă n-ar fi ştiut ce să facă cu ea. A părut în cele din urmă să se trezească cu totul şi Sofia a zis:

— Te aştept afară.

În vreme ce el se îmbrăca, ea se mustra pentru timiditate.

— Trebuia să mă duc singură, i-a strigat de afară. Nu trebuia să te trezesc.

Emilio simţea efectele nopţilor pierdute îngrijindu-l pe D.W. şi încerca să-şi completeze somnul ziua, ori de câte ori putea. Se simţea ca o caricatură de femeie însărcinată, temătoare de zgomote şi gata să izbucnească în plâns fără vreun motiv întemeiat. Primele săptămâni de sarcină se dovediseră un stânjenitor carusel emoţional.

— Nu, e-n regulă. Ai făcut bine.

Sandoz a apărut pe terasă un minut mai târziu, rezonabil de alert. Dormise cam patru sau cinci ore.

Au mers la *hampiy* mai întâi şi au văzut ceaşca, în care mai erau rămăşiţe de supă. Ieşind afară din nou, Sandoz aruncă o privire împrejur.

— E linişte pe-aici, a rostit el tărăgănat, cu ochii mijiţi, ca un cowboy din vechile filme. Prea linişte.

O zisese ca s-o amuze, iar ea zâmbi, însă dorindu-şi să-i vadă pe undeva pe Anne şi D.W.

— De obicei o iau pe acolo, a zis el făcând un gest vag către sud. Tu stai aici, mă descurc.

D.W. ajunsese atât de slab, încât Emilio aproape că-l putea duce singur pe braţe. Putea să facă un fel de scaun cu Anne, din mâinile împreunate, şi să-l ducă aşa.

— Nu, s-a împotrivit Sofia, practică până şi în culmea izbucnirilor emoţionale. Aş sta aici şi mi-aş face griji. Mai bine vin şi eu.

El a privit-o cu îndoială, adăugând:

— Nicio problemă, mă simt bine. Serios.

Erau încă la nord de navetă când începuseră să-şi dea seama că era ceva în neregulă. Vântul îşi schimbase direcţia, fiindcă primul semn a ceea ce se întâmplase a fost sângele, mirosul de neconfundat al

sângelui. Emilio s-a dus la navetă şi a deschis trapa un pic, cât să apuce Winchesterul lui D.W.

— Du-te înăuntru, încuie uşa şi rămâi acolo, i-a spus Sofiei.

A verificat dacă arma era încărcată şi dacă avea cartuş pe ţeavă, apoi a pornit-o fără să se uite în urmă.

Ea nu-i ascultase ordinul, fără să ştie de ce. Poate că se temea să nu rămână singură, neştiind ce se petrece, ori se hotărâse să nu evite ce-i aştepta, orice ar fi fost, dar a pornit pe urmele lui şi a văzut, ca şi el, masacrul, neclar de la distanţă. Dar chiar şi de unde se aflau unele lucruri erau clare. Orice ar fi avut Sandoz de gând cu puşca, era prea târziu. Emilio s-a întors, alb la faţă, şi a văzut-o.

— Stai aici, i-a spus, şi de data asta l-a ascultat, încremenită de amintirea cadavrului mamei sale.

L-a văzut pe Emilio înaintând spre trupuri, a văzut cum puşca îi cade din mâini, i-a văzut capul mişcându-se în jos şi într-o parte. Dar şi-a aţintit iarăşi privirea asupra corpurilor sfârtecate, şi-a dus mâinile la cap şi s-a ridicat, cuprinzând toate detaliile. Sofia a ştiut, deodată, că îi era insuportabil să fie singur, acolo. Sunt Mendes, şi-a zis şi s-a silit să se apropie, însă, când a dat cu ochii de privelişte, s-a împiedicat, izbită de un val de greaţă. Nimrod, a gândit cu umilinţă. Vânătorul din Geneză, a cărui pradă era omul.

Emilio a întors capul şi a văzut-o cum se apropie iar. Voia să-l ia de acolo, ori să-l strângă în braţe, dar înainte să se apropie destul el, i-a spus, cu voce cumpănită:

— Sunt prelate şi o lopată în navetă.

A ţintuit-o cu privirea, cu ochi neclintiţi şi uscaţi, până ce ea şi-a dat seama de ce voia Emilio s-o vadă plecată. S-a întors la navetă împleticindu-se. Când a revenit, l-a găsit, pătat, mânjit şi îmbibat cu sânge; întinsese cele două corpuri şi le aşezase membrele la locurile lor. Şi-a şters mâna însângerată de cămaşă, apoi a întins-o ca să închidă ochii şi să netezească părul.

Lacrimile aproape o orbeau acum, dar a rămas la fel de tăcută ca şi Emilio. Voia să-l ajute să desfacă prelatele, însă braţele nu i se mişcau, aşa că el singur a acoperit trupul măcelărit al tatălui său spiritual şi pe cel al mamei inimii sale. Nemaisuportând, Sofia s-a dus pe muchia stâncii şi a vomitat peste margine. Nu se gândea decât că cei doi trebuie să fi fost o masă insuficientă.

Săpatul mormintelor a durat mult, fiindcă pământul era pietros şi încăpăţânat. Emilio le-a săpat în apropiere; era de neînchipuit să deplaseze trupurile pe bucăţi. Fusese prea ocupat cu studiile lingvistice ca să ajute la grădină, aşa că mâinile nu-i erau învăţate cu lopata. După un timp, Sofia şi-a dat seama că-i trebuie mănuşi şi s-a dus să le aducă, cu sentimentul că măcar făcea ceva ca să-l ajute. După care s-a apucat să strângă o grămăjoară de pietre, ca să le pună peste morminte când venea vremea. Apoi a stat şi a privit, dar a plecat iarăşi, după o oră, ca să umple cu apă, pentru el, o gamelă de metal. Pe parcursul lungii seri de pe Rakhat, Emilio s-a mai oprit din săpat când şi când, rămânând cu ochii aţintiţi în gol şi acceptând fără cuvinte apa pe care i-o oferea Sofia. Când s-a întunecat, Sofia a adus un felinar de pe navetă şi a rămas cu el până ce a terminat, cândva după miezul nopţii.

Emilio a coborât de pe moviliţa celui de-al doilea mormânt şi a rămas o vreme ghemuit la pământ, cu capul în palme. Apoi s-a ridicat brusc în picioare. Sofia, dezorientată, nu mai ştia ce să facă. Au depus rămăşiţele lui D.W. Yarbrough şi ale Annei Edwards, apoi lucrul cu lopata s-a reluat.

Când mormintele au fost acoperite cu pietre, scurta şi nesfârşita noapte s-a încheiat şi ea. Au rămas aşa, nemişcaţi, holbându-se la cele două locuri de veci, prea epuizaţi ca să mai gândească sau să vorbească. Sofia s-a aplecat şi a stins felinarul, a cărui licărire portocalie se pierdea în lumina dimineţii. Când s-a îndreptat de spate, şi-a dat seama că-l priveşte drept în ochi pe Emilio Sandoz şi că e îngrozită de ce vede.

De când se ştiau oare? se întrebă. Să fi fost zece ani? Şi nu-i spusese niciodată, în tot acel timp, pe numele de botez… A încercat să rostească ceva, să spună ceva din care el să priceapă că înţelegea ce pierduse, că ştia cât de grea, de adâncă şi de profundă îi e durerea.

— Emilio, a rostit în cele din urmă, sunt sora ta şi am rămas orfani.

Era, şi-a spus ea, prea ostenit ca să plângă, prea zdruncinat, însă a privit-o şi a dat din cap, acceptând; a lăsat-o să vină către el şi să-l strângă în braţe. Acum, când se îmbrăţişau în sfârşit, ea era căsătorită, însărcinată cu copilul prietenului său, iar el era preot pentru totdeauna, sfâşiat de durere, şi se agăţau unul de celălalt copleşiţi, nedumeriţi de atâta nefericire.

Ea l-a luat de mână şi l-a condus în jos pe cărare; s-au oprit la râu, să-şi cureţe hainele. Au îndepărtat sângele, noroiul şi sudoarea, s-au îmbrăcat cu haine curate şi ea l-a adus în casa ei, ce se găsea cufundată într-o tăcere nefirească, la fel ca în prima zi în care intraseră în satul acesta straniu şi frumos. A făcut ceva de mâncare pentru amândoi; el a refuzat mai întâi, însă Sofia a insistat.

— E legea evreiască, i-a zis. Trebuie să mănânci. Viaţa merge mai departe.

Odată ce a luat prima înghiţitură, a început să înfulece cu lăcomie şi a terminat tot ce i s-a pus înainte.

Ştia la fel de clar ca şi soţul ei că în următoarea seară nimeni n-avea să doarmă singur, nu acum, nu după toate acestea, aşa că l-a aşezat în pat, în locul lui Jimmy, şi şi-a mai făcut un pic de lucru înainte să se întindă lângă el. Atunci, pentru prima oară, copilul a mişcat în pântece. A stat o clipă aşa, minunându-se, absorbită. Apoi a căutat mâna lui Emilio, i-a luat-o şi i-a apăsat-o pe burtă. A urmat un moment de pauză încordată şi apoi, din nou, zvâcnirea, răsucirea. Viaţa merge mai departe, voia să-i transmită. Moartea e compensată.

— Nu voiam să fiu crudă, avea să-i spună în următoarea noapte lui Jimmy, deznădăjduită,

strângând pumnii mici. Voiam doar să simtă din nou o parte a vieţii.

Emilio s-a ridicat brusc şi s-a smucit; îşi pierduse cumpătul. Ea a realizat, atunci, cum trebuie să se fi simţit şi l-a implorat s-o ierte, încercând să-i explice. Emilio a înţeles, dar totul fusese prea viu, iar izolarea sa părea acum completă şi nu putea vorbi. Sofia s-a aşezat în genunchi alături de el şi l-a strâns în braţe cu toată puterea, încercând parcă să-i împiedice trupul să se fărâme. Era epuizat, însă plânsul a durat vreme lungă. Apoi s-a întins iarăşi pe pat, cu spatele la ea şi mâinile pe faţă.

— Doamne, l-a auzit şoptind iarăşi şi iarăşi, Doamne-Dumnezeule.

S-a întins şi ea lângă el şi i-a legănat trupul zguduit de plâns până ce spasmele s-au rărit, respiraţia i-a încetinit şi suspinele au încetat. Au dormit aşa: cuprinşi de tristeţe, epuizaţi, având jalea ca tovarăşă.

19 Doreşti companie sau vrei să fii singur? — în spaniolă în orig.

20 Sunt singur — în spaniolă în orig.

31. NAPOLI:

august 2060

Versiunea pe care Părintele General şi colegii săi o auziră de la Emilio era mai scurtă decât a Sofiei, însă aveau raportul lui Marc Robichaux despre acea noapte şi cele care urmaseră.

— VaKashani au fost buni, le zise Sandoz. Când s-au întors şi au aflat ce se întâmplase s-au asigurat că nimeni nu rămâne singur. Era, cred, parţial din dorinţa de a ne alina, dar cred că erau şi îngrijoraţi ca nu cumva vânătorul VaHaptaa care-i ucisese pe Anne şi pe D.W. să mai fie încă în regiune, căutând şi alte prăzi uşoare. Se temeau pentru copiii lor, desigur, dar şi fiindcă, era evident, nu ştiam să avem grijă de noi. Şi adusesem necazuri.

Migrenele fuseseră foarte dureroase şi veneau în roiuri, la câteva ore distanţă una de alta, zdrobind cuget şi rugăciune, scoţând chiar şi durerea din mintea sa. Runa se aşteptau ca suferinţa emoţională să provoace boala, însă îi îngrijora faptul că nu găseau nicio cale pentru a o compensa. Askama se lungea lângă el pe întuneric şi aştepta; când se trezea o găsea acolo, privindu-l, căutând semne că se simţea mai bine. Se maturizase, între timp, mult.

— Meelo, zise într-o dimineaţă, în engleză, ai putea să fii din nou bucuros? Mă tem foarte tare că ai putea să mori.

Fusese un moment de schimbare, un colac de salvare pe care-l putuse apuca, şi-i mulţumise lui Dumnezeu pentru asta. Nu voia să o sperie.

— Părintele Robichaux a raportat că apăruseră o mulţime de bebeluşi în perioada aceea, zise John.

I se păruse, citind rapoartele, că aceste naşteri ar fi putut iniţia o atmosferă de reînnoire. Şi Robichaux simţise asta, şi se întrebase cum de putuse uita „ce

bucurie poate fi un copil nou-născut, ce plăcere simplă e să ai pe umăr creştetul umed al unui bebeluş“. În ultimul raport completat de Robichaux, la aproximativ două săptămâni de la moartea Annei Edwards şi a lui D.W. Yarbrough, Marc scria că George Edwards se simţise îmbărbătat de copilaşii ce i se puseseră în braţe, de viaţa proaspătă din jur. Familia Quinn aştepta, de asemenea, o naştere.

Dar, la cuvintele lui John, figura lui Emilio căpătă acea expresie de neutralitate grijulie care le transmitea, acum, că se străduieşte din greu.

— Da. Au fost mulţi copii.

Nu se mişca, dar se uita ţintă la Johannes Voelker.

— Din pricina grădinilor.

Dându-şi seama că Emilio i se adresase direct lui, dar fără a şti motivul, Voelker clătină din cap.

— Îmi pare rău, nu înţeleg.

— Greşeala pe care o aşteptai. Eroarea fatală.

Voelker se schimbă la faţă şi privi iute către Părintele General, care rămânea impasibil, apoi îşi întoarse ochii înapoi către Sandoz.

— Am meritat asta, presupun, făcu Sandoz.

— Am meritat asta, repetă şi Voelker, fără reţinere.

— Serios, am avut toate informaţiile, zise Emilio. Totul era acolo. Doar că n-am priceput noi.

Ascultară ticăitul ceasului, privindu-l, neştiind dacă avea de gând să plece ori să rămână. Însă Sandoz îşi reveni şi începu din nou să vorbească.

○ ○ ○

Auziseră, mai întâi, cântecele. Marţiale şi puternic ritmate. Doar zvonuri aduse de vânt, de departe. VaKashani, agitaţi, se adunaseră şi urcaseră pe platou ca să urmărească apropierea patrulei. De ce nu rămăseseră în apartamente? De ce nu fugiseră? Ar fi putut ascunde copiii, îi venise mai târziu în minte. Însă astfel ar fi lăsat o urmă pe care ar fi putut-o adulmeca orice prădător cât de cât iscusit. Ce sens ar fi avut? Aşa că se adunaseră — cu bebeluşi, copii şi taţi în mijloc — şi aşteptaseră pe platou sosirea patrulei.

Mai târziu, după ce locuise pentru o vreme în Gayjur, înţelesese mai bine limitările satului Runa; atunci i se păruseră de nepătruns. Îşi dădeau copiii. Trebuia să fi ştiut, cumva, că n-o să fie lăsaţi să-i păstreze, însă seva vieţii crescuse în ei, îşi aleseseră partenerii, iar natura, sprjinită nenatural de grădinăritul străinilor, care produsese mâncare mai consistentă şi mai la îndemână, îşi urmase cursul.

— Se înmulţesc în funcţie de resursele de hrană, le spuse Sandoz celorlalţi. Mi-am dat seama mai târziu de asta, iar Supaari mi-a confirmat. Sistemul e conceput în aşa fel încât Runa, de obicei, nu sunt deranjaţi de dorinţa sexuală. Au viaţă de familie, dar nu se reproduc decât dacă Jana'ata doresc asta. În mod normal nivelul de grăsime le rămâne scăzut. Călătoresc departe pentru a culege, pentru hrană, plante ce cresc natural. Şi asta consumă energie, da? Grădinile au dezechilibrat balanţa.

Îi privi pe toţi, pe rând, ca să vadă dacă au înţeles.

— E greu de acceptat, ştiu. Vedeţi, Runa muncesc, în cadrul culturii Jana'ata, fiindcă doresc asta. Pentru asta sunt crescuţi şi pentru ei e normal. Când o cooperativă sătească atinge un anumit nivel, li se furnizează hrană în plus, extra calorii, şi asta face femelele să intre în călduri.

Brusc, lui Giuliani îi veni în minte o frază dintr-un raport.

— Voce pasivă, zise. M-am întrebat ce-i cu asta când am citit. Doamna doctor Edwards zicea că îşi aleg partenerii de sex folosind alte criterii decât cele pentru alegerea partenerilor de viaţă.

— Da. Subtil, aşa-i. Partenerii de împerechere erau aleşi *pentru* ei: de geneticienii Jana'ata.

Râse, dar deloc cu veselie.

— Este, dacă te gândeşti un pic, un sistem foarte umanist, comparat cu felul în care creştem *noi* animale pentru carne.

Felipe Reyes, alb la faţă, bâigui:

— Doamne-Dumnezeule!

— Da. Acum înţelegeţi, aşa-i?

Sandoz îl privi pe Voelker, care încă nu-şi dăduse seama. Apoi Voelker închise ochii.

— Acum înţelegeţi, repetă Sandoz urmărind reacţia lui Voelker. Standardele din oraş, pentru specialişti, sunt extrem de ridicate. Dar nu se pierde nimic. Dacă rezultatul unei împerecheri nu se ridică la înălţimea standardului, progenitura este eliminată cât mai devreme cu putinţă, înainte să se formeze ataşamentul. Cam cum facem noi cu viţeii.

Johannes Voelker arăta ca şi cum i s-ar fi făcut rău.

— Satele Runa sunt, în anumite privinţe, cele mai norocoase. Adună mâncare, fibre şi alte produse din plante, cum ar fi făcut şi fără interferenţa Jana'ata în vieţile lor. Înmulţirea le este strict controlată, însă nu sunt pradă ca în preistorie, cu excepţia câte unui hoţ de carne VaHaptaa, care exploatează încă Runa în felul de altădată, ca vânat. Supaari ne-a spus asta. Când a fost? Cam la două zile după ce Anne şi D.W. fuseseră ucişi. Am folosit şi eu cuvântul ăsta, *hoţ*. Nu mi-am închipuit, pur şi simplu, că implica şi existenţa uzului legal al cărnii.

— N-ar fi schimbat nimic, Emilio, zise John.

Sandoz se ridică repezit şi începu să umble prin încăpere.

— Nu, n-ar fi schimbat, John. Era deja prea târziu. Grădinile fuseseră plantate. Bebeluşii fuseseră concepuţi. Peste tot. În întregul Inbrokar. Chiar şi dacă aş fi priceput în ziua în care ne-a spus Supaari, n-ar fi schimbat nimic.

Se opri înaintea lui Voelker.

— Am cerut permisiunea. Am luat în calcul impactul ecologic. Voiam doar să avem cu ce ne hrăni, ca să nu fim o povară asupra satului.

Se opri, cât se poate de onest, şi adăugă apoi:

— Şi voiam să mâncăm ceva familiar. Nimeni n-a văzut în asta vreun rău. Nici măcar Supaari. Dar el era carnivor! Crezuse că grădinile sunt ornamentale. Nu i-a trecut prin minte că aveam să cultivăm hrană.

Părintele General se lăsă pe speteaza scaunului.

— Spune-ne ce s-a întâmplat.

Emilio rămase ţeapăn şi-l fixă îndelung pe Giuliani cu privirea, ca şi cum ar fi fost nedumerit. Apoi le spuse.

○ ○ ○

Ofiţerul Jana'ata era cât se poate de conştient de reproducerile neautorizate. Ordonase sătenilor Runa să aducă în faţă copiii. Lucrul fusese făcut în tăcere aproape deplină şi numai unii dintre copiii mai mari, precum Askama, îşi dădură seama despre ce e vorba. Oamenii erau ascunşi în mijlocul mulţimii. Ar fi scăpat neobservaţi dacă Sofia nu ar fi ieşit în faţă, credea Sandoz. Sau poate că nu. Ar fi fost, poate, adulmecaţi în câteva clipe, chiar şi fără să atragă atenţia asupra lor.

— Nu ne închipuiam ce avea să se întâmple. Ne dusesem pe platou fiindcă aşa făcuse toată lumea, zise Sandoz. Marc fusese singurul care văzuse şi alţi Jana'ata în afară de Supaari, şi patrula îl neliniştea mult. VaKashani ne-au cerut să stăm în mijloc şi să ne ţinem gura, iar lui Marc asta i s-a părut corect. Era foarte agitat, da? Mi-a spus că văzuse ceva în oraş, dar nu era sigur că înţelesese. Manuzhai ne-a zis să tăcem, aşa că n-am mai aflat la ce se referea. Ştiam doar că Marc era înspăimântat, însă Runa păreau să trateze cu destul de mult calm situaţia. Apoi patrula a început să ucidă copiii.

Emilio se aşeză pe scaun şi-şi luă capul în mâini. Fratele Edward porni spre baie, unde se aflau tabletele de Prograine, dar când se întoarse, Sandoz vorbea din nou şi ignoră flaconul pe care Ed i-l puse alături.

— E o expresie în ebraică, le zicea. *Eshet chayil:* femeie de preţ. Sofia şi-a dat seama ce se întâmpla înaintea noastră, a celorlalţi.

— Şi s-a opus, zise Giuliani dându-şi seama acum în ce fel se făcuse legătura dintre violenţă şi misiunea iezuită.

— Da. Mai întâi am auzit-o pe ea zicând-o, apoi vorbele au fost preluate de VaKashani şi au devenit un soi de scandare: „Noi suntem mulţi, ei sunt puţini". A zis asta şi a înaintat.

O vedea în vise, nopţile: capul sus, postură princiară.

— A ridicat de jos unul dintre bebeluşi. Cred că liderul Jana'ata a fost atât de uimit de existenţa ei, încât, la început, a rămas înlemnit. Apoi însă întregul sat a păşit înainte ca să-şi recupereze copiii, şi când au început să se mişte Runa, patrula a reacţionat cu multă rapiditate.

Se aşeză pe scaun respirând precipitat, cu ochi mari, aţintiţi spre tăblia mesei.

— A fost măcel, rosti în cele din urmă.

Voelker se aplecă în faţă.

— Aţi vrea, poate, să vă opriţi acum?

— Nu. Nu. Mai întâi trebuie să termin cu asta.

Emilio săltă capul şi privi către flaconul de Prograine, dar nu-l atinse.

— Patrula, cred, a scăpat un timp de sub control. Cred că din cauza combinaţiei dintre şocul prezenţei noastre şi furia datorată faptului că Runa le opuneau rezistenţă. Şi ce spusese Sofia îi îngrozea, da? Trebuie să înţelegeţi că Jana'ata îşi limitează şi ei cu stricteţe populaţia, reducând-o la atâţia indivizi cât pot fi susţinuţi cu succes de acest sistem de reproducere. Structura populaţiei lor este aproape la fel cu cea a unei specii de prădători în sălbăticie, cam patru procente din populaţia prăzii. Supaari mi-a explicat asta. Deci să-i audă pe Runa scandând „noi suntem mulţi, ei sunt puţini"… asta trebuie să fi fost de coşmar pentru ei.

— Nu pot să cred că îi aperi, zise Felipe siderat.

Printre cei prezenţi se stârni rumoare, începură comentarii despre sindromul Stockholm. În tot acest timp Emilio îşi acoperi capul cu mâinile. Apoi îşi lăsă brusc pumnii pe masă, controlându-i atent, şi zise cu precizie calmă:

— Dacă o ţineţi aşa cu gălăgia, o să trebuiască să renunţ.

Tăcură cu toţii, iar el trase cu grijă aer în piept.

— Nu-i apăr. Încerc să vă explic ce s-a întâmplat şi de ce. Dar este societatea lor şi au un preţ de plătit pentru felul lor de viaţă.

Îi aruncă o uitătură crâncenă lui Reyes şi întrebă:

— Cât e acum populaţia Pământului, Felipe? Paisprezece, cincisprezece milioane?

— Aproape şaisprezece, rosti domol Felipe.

— Pe Rakhat nu sunt cerşetori. Nu există şomaj. Nu există îmbulzeală. Nici foamete. Mediul nu este degradat. Nu au boli genetice. Vârstnicii nu se confruntă cu declinul fizic. Cei cu boli în stadiu terminal nu continuă să vieţuiască. Plătesc un preţ teribil pentru acest sistem, dar şi noi plătim, Felipe, iar moneda noastră de schimb este suferinţa copiilor. Câţi au murit de foame numai în după-amiaza asta, de când suntem aici? Doar întrucât cadavrele lor nu sunt mâncate nu înseamnă că specia noastră e mai morală!

Giuliani îl lăsă să îşi consume izbucnirea. Când Sandoz îşi recăpătă stăpânirea, Părintele General repetă:

— Spune-ne ce s-a întâmplat.

Emilio îl cercetă cu o privire pierdută, dar îşi dădu seama, în cele din urmă, că se depărtase de subiect.

— Cred că patrula intenţionase să ucidă doar copiii mici. Supaari mi-a spus mai târziu că dacă sătenii se înmulţeau şi a doua oară fără permisiune, asta ar fi însemnat o infracţiune capitală pentru femelele născătoare. Dar fiindcă Runa au opus rezistenţă, patrula a reacţionat prea dur. Intenţia lor clară era să înăbuşe revolta.

— Câţi au fost ucişi? întrebă Giuliani cu voce seacă.

— Nu ştiu, poate o treime din VaKashani. Ori poate mai mult.

Îşi feri privirea.

— Şi Sofia. Şi Jimmy. Şi George.

Emilio cedă în cele din urmă şi întinse mâna după Prograine. Prea târziu, foarte probabil, ca să mai fie de vreun folos. Îl urmăriră cum înghite două tablete, cu ajutorul unui pahar de apă dat pe gât.

— Şi tu unde erai? întrebă Giuliani.

— Către mijlocul mulţimii. Askama era foarte înspăimântată. Când au început omorurile, Manuzhai

şi cu mine am încercat s-o apărăm cu trupurile noastre. Chaypas a fost omorâtă în timp ce ne apăra.

— Şi părintele Robichaux?

— A fugit, zise cu voce înmuiată Sandoz, privindu-l pe Felipe. Nu-l apăr nici pe el, dar altceva n-ar fi putut face. Eram de dimensiunea unor copii crescuţi pe jumătate şi în jur se dezlănţuise haosul. Nu exista nobleţe acolo. Oricine se nimerea prin preajmă era retezat.

Aproape că-i ruga să înţeleagă.

— Eram absolut nepregătiţi pentru aşa ceva! Supaari era atât de diferit. Încercaţi să vă imaginaţi numai!

— Armata Jana'ata este braţul marţial al unei specii raţionale de prădători, zise cu voce joasă Voelker. Şi apărau civilizaţia aşa cum o ştiau ei. Trebuie să fi fost îngrozitor.

— Da.

Îi venea tot mai greu.

— Am nevoie să aprind luminile.

Voelker se ridică şi le aprinse pentru el. Apoi auzi iarăşi vocea Părintelui General:

— Spune-ne.

— Am fost luat imediat prizonier.

O auzea pe Askama strigându-l pe nume.

— Marc a fost capturat fără dificultate. Am fost luaţi de patrula Jana'ata. Din sat în sat. Nu cred că îşi dădeau seama neapărat că noi eram responsabili de apariţia grădinilor. Nu pricepeau ce-i cu noi. Aveau o treabă de făcut şi ne-au luat şi pe noi. Cred că, iniţial, voiau să ne ducă la Inbrokar, în capitală. În toate satele de pe drum grădinile au fost arse şi nevinovaţii măcelăriţi. Trebuie să termin cu asta.

Se opri, încercând să-şi domolească răsuflarea.

— Marc — înţelegeţi că ale lui Marc erau grădinile, da?… pentru el, să fie martor al unui asemenea carnagiu…

Altă pauză, de câteva minute.

— Jana'ata mănâncă doar o dată pe zi. Ni se oferea mâncare în fiecare dimineaţă şi apoi eram puşi la marş forţat, vreme de multe ore. Marc a refuzat să

mănânce. Am încercat să-l conving, dar nu făcea decât să zică ceva în franceză. Câteva cuvinte.

Îşi luă palma de pe creştet şi încercă să-i privească.

— În multe limbi nu ştiu să scriu, le spuse. Am învăţat să vorbesc arabă, amharică şi K'san, dar nu şi să citesc în ele. Franceza e singura limbă în care citesc, dar pe care n-o vorbesc. E foarte diferită în varianta vorbită, da?

Lumina era prea puternică pentru el. Închise din nou ochii.

— Când încercam să-l conving să mănânce, zicea *„Ill son, less and sawn"*. Ceva de genul ăsta. Ar fi trebuit să-mi dau seama ce-i…

— *Ils sont les innocents*.

Era vocea lui Giuliani.

— E greu să gândeşti ce-i de negândit. Vă ofereau carnea inocenţilor.

Acum, Emilio tremura din toate încheieturile.

— Da. Mai târziu am văzut chiar eu ce… Nu se risipea nimic. Ed?

Izbuti să reziste până ce Fratele Edward îl ajută să ajungă la spălător şi, după ce greaţa trecu, Ed înlocui tabletele pe care le vomitase cu o doză injectabilă. Ajunse în camera lui fără să ştie cine-l adusese acolo, dar înainte de a adormi spuse:

— Uneori visez despre asta.

Johannes Voelker, învârtind între degete mărgelele unui rozariu, era alături de el când se trezi.

— Îmi pare rău, zise.

○ ○ ○

Abia după două zile reuşi Sandoz să continue.

— Ne-aţi spus că atunci aţi crezut că armata vă ducea în capitală, începu Giuliani. Înţeleg că nu aţi ajuns la… Inbrokar, zise consultându-şi însemnările.

— Nu. Supaari mi-a spus mai târziu că a ajuns la Kashan la două zile după masacru. S-a ocupat de treburile de acolo, apoi a venit după mine şi Marc. A trebuit să ghicească traseul, cred. Cred că mărşăluiam de vreo două săptămâni când ne-a ajuns din urmă. Perioada asta a fost foarte confuză. Şi noi nu ne veneam în fire. Am încercat să-l fac pe Marc să

mănânce. Am… n-a putut să facă asta. După o vreme am renunţat.

— Dar tu ai mâncat carnea, zise John. După ce ai aflat.

— Da.

Emilio se opri, căutând o cale de a explica.

— Era o vreme, în armata engleză, când puteai pedepsi un om cu până la opt sute de bice. Aţi citit despre aşa ceva? Unii chiar reuşeau să supravieţuiască şi susţineau că, după un timp, nu mai simţeau nicio durere. Doar un fel de zguduitură. Aşa era şi în sufletul meu. Înţelegeţi? Să văd copiii ucişi, să mănânc din carnea lor. Era, după un timp, doar ca o zguduitură.

Ridică din umeri. Încercau cu toţi să-şi imagineze, dar nu reuşeau.

— Oricum, Supaari a ajuns din urmă patrula. Marc era deja foarte slăbit. Probabil comandantul avea de gând să-l omoare curând. Îi încetinea din drum.

Nu simţiseră nicio emoţie când îl văzuseră pe Supaari. Se aşezaseră pur şi simplu pe jos, el şi Marc, prea osteniţi ca să mai spere ori să se mai roage. Era extenuat, chiar dacă mâncase carne. Ştia că n-o să-l mai poată susţine mult pe Marc, că era el însuşi pe cale să se prăbuşească.

— Cred că Supaari l-a mituit pe comandant. A fost o discuţie lungă, într-o limbă pe care n-o ştiam.

— Şi Supaari v-a adus înapoi în Kashan? interveni John când tăcerea se făcu prea lungă.

Sandoz ridică privirea.

— Nu. Nu ştiu dacă am fi fost bine-veniţi acolo. Ne-a dus la Gayjur. La reşedinţa lui. N-am mai văzut niciodată Kashanul.

— Potrivit descrierii părintelui Robichaux a perioadei petrecute în acel oraş, aţi fi fost relativ în siguranţă dacă nu vă lăsaţi văzuţi, zise Părintele General. Ori mă înşel?

— Cred că iniţial Supaari a vrut să ne adăpostească într-un loc sigur. Motivele lui nu erau foarte clare. Simţea, poate, o anumită datorie faţă de noi. Şi era cu adevărat ataşat de Anne. Iar noi îl

îmbogăţisem. Pentru un Jana'ata era cu adevărat empatic. Cred că îşi putea imagina, până la un punct, cum e să fii singur şi lipsit de orice sprijin.

Vincenzo Giuliani încremeni deodată, însă Sandoz nu observă. Meritam asta, cugetă Giuliani, ca un ecou la remarca lui Johannes Voelker, chiar dacă nu fusese intenţionat.

— În orice caz, zicea Sandoz, e sigur că a decis să ne răscumpere, să ne aducă la el acasă şi să-şi asume responsabilitatea pentru noi

— Atunci te-a dus să vezi iedera, *sta'aka?* întrebă John.

— Da.

De data asta nu trebui să mai explice. Aşezat pe scaun, impasibil, îşi lăsă mintea să rătăcească în vreme ce John Candotti le povestea celorlalţi despre *hasta'akala*. Despre chipul în care palmele sale fuseseră făcute să arate ca tulpinile agăţătoare ale iederii, care creşte sprijinită pe plante mai puternice, pentru a simboliza şi accentua dependenţa. John îşi dădea seama, acum, de ce murise Marc. „Dar dacă Marc a făcut scorbut?" îl întrebase pe Sandoz. „Dacă a fost ceva ce ai mâncat tu şi Marc, nu?" Doar că nu scorbutul îl ucisese pe Marc Robichaux, ci înfometarea şi anemia. Şi, foarte posibil, deznădejdea.

○ ○ ○

Îşi dăduse seama abia mai târziu că intrase în şoc cam pe la jumătatea procesului de distrugere a mâinii drepte. În următoarele zile îşi revenise doar când şi când în simţiri, asudat, înfrigurat şi suferind de o sete cum nu mai încercase nicicând. Părea imposibil să poată respira suficient când dormea şi avea vise cu sufocări sau înecuri. Uneori, în vis, întindea mâna după ceva, încercând să se ridice în sus, în aer, iar mâinile îi tremurau cum se zbat în vis picioarele câinelui, în mijlocul unui vis despre alergat, şi se trezea urlând, fiindcă mişcarea involuntară trimitea ace de durere fosforescentă de-a lungul nervilor lungi ai braţului.

Pentru o vreme, imobilitatea greoaie a secătuirii de sânge îl opri să se uite la ce i se făcuse. Îşi simţea palmele zdrobite, umflate şi pulsânde, însă nu putea înălţa capul să le privească. Cineva apărea periodic şi-i mişca degetele, întinzându-le să stea drepte. Nu ştia de ce. Ştia doar că această întindere era o adevărată agonie şi, printre vaiete, implora ca ea să se oprească. Rugăminţile erau făcute în spaniolă şi prin urmare ininteligibile, dar n-ar fi contat nici dacă ar fi vorbit o K'san pură şi perfectă. Credeau că este necesar să prevină contracţiile trăgându-i degetele cât mai departe de încheietură. Aşa că îl lăsau să urle.

Pe măsură ce organismul său înlocuia, treptat, sângele pe care-l pierduse, reuşi să se mişte, dar fără să obţină ceva din asta. Rănile i se cicatrizau, iar mâncărimea ce anunţa vindecarea îl înnebunea. Îl legară burduf ca să-l împiedice să-şi sfâşie bandajele cu dinţii, zbuciumându-se şi copleşit de nefericire. Poate că zbaterile lui preveniseră formarea de cheaguri de sânge în picioare, ce ar fi putut să-i provoace vreun atac cerebral sau infarct. Şi, Dumnezeu să aibă milă, mâncase carne în timpul lungului marş din Kashan, aşa că întâmpinase *hasta'akala* relativ bine hrănit. Lucrurile acestea, bune sau rele, îi salvaseră probabil viaţa.

Rosti primele vorbe în Ruanja ca să întrebe de starea lui Marc. „Acela nu este puternic", i se spuse, dar efortul de a întreba îl epuizase prea tare ca să mai audă şi răspunsul, şi, de acea dată, dormi adânc, fără vise.

Când se trezi din nou, mintea îi era limpede şi se afla singur, fără legături, într-o încăpere scăldată în soare. Cu un efort teribil, se propti în poziţia aşezat şi-şi privi pentru prima oară mâinile. Nu mai avea forţă să reacţioneze, era prea slăbit şi ca să mai ştie de ce îi făcuseră asta.

Încă stătea aşa, gheboşat, palid, cu ochii căutând în gol, când intră unul dintre servitorii Runa.

— Inima cuiva se va îmbolnăvi dacă nu-l vede pe Marc, rosti cât de hotărât fu în stare.

Ca doi gemeni puşi în încăperi diferite ca să nu se trezească unul pe celălalt, cei doi străini fuseseră separaţi. Runa ştiau că simpla rezistenţă fizică dovedită prin ţipete însemna că cel mai mărunt din cei doi avea şanse mari să supravieţuiască. Aveau speranţe şi pentru cel tăcut, dar nu prea multe, şi-l duseseră altundeva ca să nu fie sleit de trezirile continue ale celuilalt.

— Acela doarme, îi spuse Awijan lui Sandoz. Cineva te va duce la el când se trezeşte.

Două zile mai târziu se puse iar s-o aştepte, hotărât de data asta să ajungă cu orice preţ la Marc.

— Inima cuiva se va opri dacă nu-l vede pe Marc, insistă şi dădu să se ridice către uşă pe picioarele sale slăbănoage. Femeia Runa îl prinse în cădere şi, bombănind, îl purtă către camera unde dormea Marc.

Duhoarea de sânge se simţea pretutindeni, iar faţa lui Marc avea culoarea ploii. Emilio se aşeză pe marginea culcuşului său, cu mâinile distruse în poală, şi-l chemă pe Robichaux pe nume. Ochii lui Marc se deschiseră, cu un licăr de recunoaştere.

Nu ştia ce spusese Marc în acele ultime ore. Îl întrebase, în latineşte, dacă doreşte să se spovedească, şi i se răspunsese cu alte şoapte în franceză. Când vocea se opri, Emilio rosti formula de iertare. Apoi Marc dormi şi la fel făcu şi el, întins pe duşumeaua de lângă pat, cu capul lângă mâna dreaptă a lui Marc, din care încă mai picura sânge. Pe parcursul nopţii simţi că ceva îi trece prin păr şi auzi o voce spunând „*Deus vult*“. Dar poate că visase.

De dimineaţă, când razele soarelui îi înţepară pleoapele, se trezi înţepenit şi chinuit. Se ridică, ieşi din încăpere şi încercă să convingă un Runao să cheme un vindecător sau să pună presiune pe rănile picurânde dintre degetele lui Marc. Awijan îi aruncase o privire absentă. Se întrebase, mai târziu, dacă îşi amintise să vorbească Ruanja. Poate folosise iarăşi spaniola. N-avea cum să fie sigur.

Marc Robichaux muri după alte două ore, fără să-şi mai recapete cunoştinţa.

○ ○ ○

— Părintele Robichaux era într-o stare fizică proastă când a fost executată procedura, zicea John, şi nu a supravieţuit.

Emilio ridică ochii şi văzu că cineva îi priveşte ţintă mâinile. Le lăsă în poală.

— Trebuie să fi fost foarte greu, spuse Părintele General.

— Da.

— Şi după aceea ai rămas singur.

— O, nu, zise cu voce domoală Emilio. O, nu. Credeam că Domnul e cu mine.

O spuse cu multă sinceritate şi, din cauza asta, era imposibil să-ţi dai seama dacă vorbise serios sau în batjocură. Luă loc şi se uită în ochii lui Vincenzo Giuliani.

— Credeţi asta? Era Domnul cu mine?

Îşi mută privirea spre fiecare dintre ei: John Candotti, Felipe Reyes, Johannes Voelker, Edward Behr, apoi ochii i se opriră iarăşi asupra lui Giuliani, care simţea că îi este imposibil să vorbească.

Sandoz se ridică, ajunse la uşă şi o deschise. Apoi se opri, fulgerat de un gând:

— Comedie, nu. Nici tragedie.

Râse apoi, un sunet sălbatic, lipsit de umor.

— Farsă, poate? sugeră.

Şi părăsi încăperea.

32. NAPOLI

august 2060

— Mă gândesc că am fost, poate, o dezamăgire pentru Supaari, le spuse Sandoz în următoarea zi. Cu Anne era o încântare să lucrezi şi se bucuraseră mult unul de prezenţa celuilalt. Eu nu eram nici pe departe atât de amuzant.

— Sufereai, erai îngrozit şi pe jumătate mort, îi zise Voelker cu voce lipsită de intonaţie.

Şi John încuviinţă, în sfârşit de acord cu ceva spus de Johannes Voelker.

— Da! Nu eram un mesean prea agreabil.

Vocea lui Sandoz suna, în dimineaţa aceea, voioasă şi fragilă. Giuliani dezaproba pe faţă dispoziţia asta jovială, dar Sandoz îl ignoră.

— Nu sunt sigur că Supaari a cumpănit bine ideea de a mă transforma într-un dependent. E posibil să fi fost un gest spontan de bunăvoinţă interplanetară. Poate că voia să mă lase în seama guvernului, până la urmă.

Sandoz strânse din umeri.

— Oricum, părea interesat în special de aspectele comerciale ale situaţiei, iar eu nu-i eram de mare folos pe post de consilier economic. M-a întrebat dacă credeam că vor mai veni şi alte misiuni de pe Pământ. I-am spus că transmisesem veşti despre situaţia noastră pe planeta de provenienţă şi că nu era exclus să vină şi alţii. Nu aveam cum să ştim când anume. A decis să înveţe engleză de la mine, pentru că este a noastră *lingua franca*. Începuse deja să prindă un pic de la Anne.

— Ai avut deci treabă ca lingvist, zise Giuliani. Măcar pentru un timp.

— Da. Supaari profita cât putea de situaţie, am impresia. Am avut multe conversaţii, odată ce m-am

simţit destul de bine ca să-mi dau seama ce limbă trebuia să folosesc. Pentru el era o ocazie să-şi folosească engleza şi mi-a explicat multe lucruri. Ar trebui să-i fiţi recunoscători. Mare parte din ce am înţeles din cele întâmplate am aflat de la el. A fost de mare ajutor.

— Cât a durat asta? întrebă Giuliani.

— Nu sunt foarte sigur. Între şase şi opt luni, poate. Am învăţat K'san în intervalul ăsta. Îngrozitoare limbă. Cea mai grea din câte cunosc. E parte din farsă, presupun, rosti el inexplicabil.

Se ridică în picioare şi începu să umble prin încăpere, agitat şi tulburat.

— Ai auzit ceva despre violenţele raportate de Wu şi Isley? întrebă Giuliani urmărindu-l cum se foieşte de colo-colo.

— Nu, eram cam izolat, vă asigur. Îmi imaginez, totuşi, că Runa, cu a lor creativitate caracteristică, au început să pună în practică sugestia Sofiei că erau mulţi şi că Jana'ata erau puţini.

— Wu şi Isley au întrebat de tine de îndată ce Askama i-a adus la reşedinţa lui Supaari, zise Giuliani, oprindu-se când îl văzu pe Sandoz tresărind. Supaari le-a spus că făcuse alte aranjamente pentru tine. Cum a formulat? Aha, aici e: „Mai potrivite cu natura sa". Ne poţi spune de ce ai fost îndepărtat din casa lui?

Un râs urât răsună.

— Ştiţi ce i-am spus, cândva, Annei Edwards? Dumnezeu e în „de ce?".

Nu mai privea către nimeni acum. Se întoarse cu spatele la ei se uită pe fereastră, ţinând deoparte draperia subţire, atent ca maşinăria de pe mână să nu străpungă ţesătura. Îl auziră, într-un târziu, rostind:

— Nu. Nu ştiu ce a vrut cu asta, cu excepţia faptului că se considera îndrituit s-o facă.

— S-o facă… repetă încetişor Giuliani. Nu ai făcut nimic ca să provoci această îndepărtare?

— Of, *Hristoase*! exclamă Sandoz şi se răsuci cu faţa spre el. Chiar şi acum? După toate astea?

Îşi reluă locul la masă, tremurând de furie. Când vorbi din nou vocea îi era liniştită, dar se vedea clar că se luptă cu mânia; mâinile îi stăteau rigide în poală, iar privirea şi-o aţintise asupra mesei.

— Poziţia mea în casa lui Supaari VaGayjur era cea a unui dependent schilod. Supaari nu era genul de persoană schimbătoare, dar trebuie să se fi plictisit de mine. Ori poate că a simţit că-mi îndeplinisem rolul de profesor de limbă după ce a învăţat engleză şi că se făcuse vremea, ca să spunem aşa, să-mi asum o altă poziţie.

Îl privi ţintă pe Giuliani.

— Nu mi s-a solicitat nicicând să-mi prezint preferinţele rezidenţiale şi ocupaţionale. Cât de explicit mi se cere să fiu?

○ ○ ○

Când veniseră după el, chiar după răsărit, dormea. Prins în plasa unui vis, nu fusese sigur de la început dacă mâinile erau reale sau imaginare, şi când îşi dăduse seama era deja imposibil să mai scape din strânsoare. Mai târziu, când se întrebă dacă ar fi putut să scape cumva, îşi dădu seama că ar fi fost un lucru nebunesc. Unde să se ducă? Ce adăpost ar fi găsit? La fel de lipsite de rost: lupta, cererile pentru o explicaţie. Prima lovitură îi scoase aerul din plămâni, a doua îl doborî, aproape inconştient. Eficienţi, nu pierdură mai mult timp lovindu-l. Pe jumătate târât şi pe jumătate cărat, încercă să memoreze străzile şi rămase cu impresia că drumul mergea în sus. Când ajunseră la Palatul Galatna, mintea îi era clară şi reuşea să respire fără dureri.

Cu braţele ţinute strâns, fusese escortat dincolo de fântânile pe care le văzuse de la Supaari şi dus în palat printr-o intrare laterală, pe holuri strălucind de mozaicuri colorate şi cu podele de marmură şi cuarţ roşu, prin curţi interioare, pe sub tavane cu arcade. Şi cele mai neînsemnate părţi ale interiorului erau pline de decoraţiuni, iar zidurile erau acoperite cu filigrane argintii, întreţesute, cu fiecare diagonală subliniată şi împodobită cu un giuvaier: smarald, rubin, ametist sau diamant. Văzu, în treacăt, o sală de ceremonii cât

o biserică de mare, căptuşită pe dinăuntru cu o ţesătură mătăsoasă, galbenă, cu figuri şi împletituri turcoaz, carmin şi verde-crud, cu ciucuri şi franjuri făcuţi din fir de aur, a căror bogăţie răspundea mormanelor de perne şi banchete, albe ca fildeşul, roşii şi albastre, acoperite de broderii scumpe.

Încăpere după încăpere: nu exista nimic drept când putea fi curbat, nimic lipsit de model dacă putea căpăta unul, nimic alb care să nu strălucească. Până şi aerul însuşi era înfrumuseţat! Se simţea, omniprezentă, o mireasmă: o sută de parfumuri şi mirosuri pe care nu le-ar fi putut numi ori recunoaşte.

Era, cugetă el nebuneşte, cel mai spectaculos loc vulgar în care intrase vreodată. Arăta şi mirosea ca un bordel ieftin, doar că pietrele scumpe erau adevărate şi fiecare dram de parfum costa, probabil, venitul pe un an al unei cooperative săteşti.

Încercă atât Ruanja, cât şi K'san de fiecare dată când întâlnea o persoană nouă, însă nu răspundea nimeni; crezu, mai întâi, că servitorii sunt muţi. Pe parcursul zilei începu să primească ordine scurte într-o formă de K'san care-i suna nefamiliar, cum i-ar suna germana nordică cuiva care vorbeşte dialectul sudic. Du-te acolo. Stai aici. Aşteaptă. Încercă să se supună; dacă greşea cu ceva, era lovit. El fu cel care ajunse să amuţească.

În următoarele zile i se aplică o reţetă bizară de libertate şi constrângere. Erau şi alţii ca el, ţinuţi în cuşti aparent firave, dar eficiente. Puteau să se deplaseze de la o cuşcă la alta, dar nu şi prin restul palatului. Ca la zoo, gândi, încercând să dea un sens celor ce i se întâmplau. Sunt într-un fel de grădină zoologică particulară.

Ceilalţi erau un grup neobişnuit, format din Runa frumoşi şi din câţiva Jana'ata, plus alţi câţiva indivizi de a căror specie nu putea fi sigur. Runa care împărtăşeau cu el captivitatea îi săreau în ajutor când avea nevoie, pentru că nu se descurca cu mâinile. Erau extraordinar de afectuoşi şi prietenoşi şi încercară să-l facă să se simtă membru al ciudatei societăţi ce exista în interiorul zidurilor decorate şi

costisitoare ale Palatului Galatna. Erau buni în felul lor, dar păreau aproape stupizi, crescuţi parcă doar pentru aspect, cu blana în culori neobişnuite, bicolori sau tărcaţi; unul era chiar dungat ca o zebră. Cei mai mulţi aveau oase fine şi figuri prelungi, câţiva aveau coame, ba chiar unora le lipsea aproape cu totul coada. Niciunul nu vorbea dialectul Ruanja pe care-l învăţase în Kashan.

Captivii Jana'ata erau ţinuţi într-o îngrăditură separată şi nu-i băgau deloc în seamă, deşi nu detectă nicio diferenţă de statut a acestora în cadrul grădinii zoologice. Purtau robe grele, cu glugi care le acopereau capetele, şi erau mai scunzi decât Supaari. Mai târziu avea să afle că erau femele, şi după aceea să-şi dea seama că erau acel gen de parteneri sterili despre care-i povestise Supaari. Le vorbise în limba lor, ceruse să i se explice ce-i cu locul ăsta, dar se ţineau deoparte. Nu reuşi să le facă să-i vorbească, în nicio limbă.

În casa lui Supaari fusese hrănit la intervale neregulate, însă bine, precum animalul de companie al unui băieţel care-şi dorise un căţeluş, dar apoi îşi pierduse interesul. Aici mâncarea era din belşg, pentru că, presupuse, majoritatea celorlalţi erau Runa şi aveau nevoie să mănânce des. În teorie era o îmbunătăţire, însă nu se simţea deloc înfometat. Runa păreau mereu încântaţi când accepta mâncare de la ei. Aşa că mâncă, pentru a le răsplăti bunătatea.

Începea să-şi dea seama că era complet nefolositor acum, ţinut probabil ca o curiozitate, la fel de unic şi de straniu ca şi tinichelele ţipătoare pe care le văzuse prin alcovurile şi ungherele din Galatna în prima sa zi. Când i se puse şi lui un colier împodobit cu nestemate, umilirea păru completă. Era, credea, corespondentul exact al unei maimuţe capucin ţinute în lanţ de aur de vreun aristocrat european de secol şaisprezece.

Supaari, chiar şi aşa rece şi de neînţeles, îi fusese, cel puţin, o companie intelectuală. Acum încerca să se oţelească înaintea efectelor previzibile ale singurătăţii, să aibă răbdare cu irealitatea găunoasă

pe care o simţea. Se apucă de făcut calcule aritmetice şi de cântat în sinea lui, ba încercă să se şi roage, dar se opri când îşi dădu seama că amestecă limbile. Nu mai era sigur de diferenţele dintre spaniolă şi Ruanja, şi asta-l speria la fel de mult ca şi cele ce i se întâmplaseră până atunci. Momentul cel mai neplăcut apăru când îşi dădu seama că nu mai ţinea minte numele cartierului său de baştină din Puerto Rico. Îmi pierd minţile, gândi atunci, cuvânt după cuvânt.

În tot acest timp se simţi confuz şi cumva speriat, dar se sili să-şi facă un program, să facă exerciţii fizice. Asta îi amuza pe colegii Runa, dar o făcu oricum. Existau bazine cu apă mirositoare, la fel de complexe şi de oribile ca şi restul lucrurilor de acolo. Fiindcă nu i se spusese nimic despre asta, alese apa cu parfumul cel mai puţin supărător şi se strădui să se păstreze curat.

○ ○ ○

— Spune-ne, îl auzi pe Părintele General.

— Am crezut că mă vânduse pe post de specimen zoologic, spuse Emilio Sandoz tremurând violent acum şi holbându-se la tăblia mesei, rostind cu străduinţă fiecare cuvânt. Am crezut, pentru o vreme, că eram într-o menajerie deţinută de Reshtarul din Galatna. Un aristocrat. Mare poet. Autorul multor cântece, da? Un gentleman cu gusturi fine. Era, de fapt, un soi de harem. Iar eu eram, precum Clitemnestra, obligat să învăţ supunerea.

○ ○ ○

Cam după trei săptămâni, ori poate o lună, unul dintre paznici venise la cuşti şi vorbise cu ceilalţi, care se posomorâră, începură să se agite şi se strânseră în jurul lui. Habar nu avea ce tot vorbesc, fiindcă nu făcuse niciun efort să înveţe nimic dincolo de cele mai rudimentare fraze ale limbii ce se vorbea aici. Era o formă de negare, presupunea. Dacă nu învăţa limba, atunci nu trebuia să mai rămână acolo. Lucru prostesc, desigur. Din motive neştiute i se făcu deodată frică, dar se linişti cu gânduri ce aveau, foarte curând, să-i facă ţăndări sufletul. Îşi spuse:

sunt în mâinile lui Dumnezeu. Orice mi s-ar întâmpla, e din voia lui.

I se dădu o robă, făcută special pentru el, pe măsură. Era copleşitor de grea şi se încingea în stofă, dar era preferabil decât să se preumble gol-puşcă. Fu luat, cu braţele ţinute bine, şi dus într-o încăpere goală, albă, fără mirosuri şi mobilier. Era uimitor. Se simţea atât de uşurat că scăpase de tumultul acela, de confuzia vizuală, olfactivă şi auditivă, că aproape căzu în genunchi. Apoi auzi vocea lui Supaari şi, cu inima bătându-i tare, simţi un fior de speranţă la gândul că avea să fie eliberat cu siguranţă. Supaari o să mă ia acasă acum, gândi. A fost o greşeală probabil, îşi spuse, şi îl iertă pe Supaari pentru că nu venise mai demult.

Încercă să vorbească atunci când Supaari pătrunse în încăpere, însă paznicul îl izbi în ceafă făcându-l să se prăbuşească cu faţa înainte, tras de greutatea nefamiliară a robei. Nu mai simţea de mult furie pentru că era abuzat; se simţi doar ruşinat fiindcă picase pe jos. Ridicându-se, îl căută din nou cu privirea pe Supaari şi-l descoperi, dar văzu totodată un Jana'ata de statură medie, de o mare demnitate, cu ochi violet de o covârşitoare frumuseţe, care îi întâlni şi-i susţinu privirea uitându-se atât de direct şi cercetător în ochii săi, încât trebui să-şi abată privirea. Reshtarul, îşi dădu el seama. Un tip educat, un artist, ştia asta. Supaari îi povestise despre reshtar: un mare poet. Autorul sublimelor cântece care-i aduseseră pe Emilio Sandoz şi pe tovarăşii săi pe Rakhat…

Şi, deodată, totul căpătă sens pentru el, iar bucuria clipei îi tăie respiraţia. Fusese adus aici, pas cu pas, ca să-l întâlnească: Hlavin Kitheri, poet — poate chiar profet — care, dintre toţi ai săi, putea avea ştiinţă despre Dumnezeul pe care îl slujea Emilio Sandoz. Era un moment profund, mântuitor, care aproape că-l făcu să plângă, ruşinat că-şi lăsase credinţa atât de grav afectată de frica animalică şi de izolare. Încercă să-şi vină în fire, dorindu-şi să fie mai puternic, mai rezistent, un instrument mai bun

pentru planul lui Dumnezeu. Şi totuşi se simţea cumva purificat, golit de orice alt sens.

Sunt clipe, avea să-i spună reshtarului, când ne aflăm în focul vieţii — momente în care ne confruntăm cu naşterea şi moartea ori momente de frumuseţe în care natura iubirii este dezvăluită cu totul, sau momente de teribilă singurătate — clipe când o înţelegere sfântă, minunată se pogoară asupra noastră. Poate lua forma unei nemişcări adânci, interioare, ori a unei izbucniri de emoţie cotropitoare. Poate părea că vine de dincolo de noi, fără a fi provocată, ori dinlăuntrul nostru, evocată de muzică ori de un copil adormit. Dacă ne deschidem inimile în asemenea momente, creaţia ni se arată în toată plinătatea şi unitatea sa. Şi când redevenim noi înşine după asemenea momente de înţelegere deplină, inimile noastre tânjesc să o cuprindă pentru totdeauna în cuvinte, ca să rămânem fideli adevărului său revelat.

Avea să-i spună reshtarului: când poporul meu caută un nume pentru a-l da adevărului pe care-l simţim în momentele acelea, îi spunem Dumnezeu, iar atunci când surprindem acea înţelegere într-o poezie fără început şi sfârşit, numim asta rugăciune. Şi când am auzit cântecele tale am ştiut că ai găsit şi tu o cale de a numi şi păstra asemenea momente de adevăr. Când ţi-am auzit cântecele am ştiut că erau o chemare a lui Dumnezeu, care voia să ne aducă aici, să te cunoaştem…

Avea să-i spună reshtarului: sunt aici să învăţ poezia ta şi poate să te învăţ poezia noastră.

De aceea sunt viu, îşi spuse şi-i mulţumi Domnului din suflet pentru că-i permisese să fie aici, acum, şi să înţeleagă într-un târziu toate acestea…

Concentrat pe năvala de gânduri ce-l năpădeau, şi pe siguranţa şi dreptatea a ceea ce simţea, nu făcu eforturi prea mari ca să urmărească conversaţia dintre cei doi, cu toate că avea loc în dialectul K'san al lui Supaari. Nu-l surprinse când roba îi fu înlăturată. Nuditatea era acum normală pentru el. Ştia că-i din altă lume, că trupul său prezenta la fel de

mult interes, pentru cineva învăţat, ca şi mintea sa. Ce persoană educată n-ar fi fost curioasă dacă ar fi văzut pentru prima oară o nouă specie raţională? Cine s-ar fi abţinut să comenteze ciudăţenia lipsei aproape complete de păr, ori nasul nedezvoltat? Sau ochii negri, atât de bizari… uimitoarea lipsă a cozii…

○ ○ ○

— … dar plăcut proporţionat, musculatură elegantă, zicea reshtarul.

Admirându-i trupul compact, neted şi graţios, îşi mişcă peste trupul exotic una dintre ghearele sale ascuţite, lăsând linii subţiri pe pieptul lipsit de păr, din care îndată începură să picure mărgele roşii. Îşi trecu mâna peste umărul fiinţei, îi cercetă curbura gâtului, îi cuprinse gâtul cu mâinile observându-i delicateţea: cu o singură smucitură cineva îi putea rupe şira spinării. Mâinile i se mişcară iar, mângâind uşor spatele lipsit de păr, şi coborâră şi mai mult, către golul acela bizar, nemişcarea fascinantă şi vulnerabilitatea dată de lipsa cozii.

Se dădu înapoi şi văzu că străinul începuse să tremure. Surprins de rapiditatea răspunsului, reshtarul îi testă atunci supunerea, ridicând bărbia străinului şi privindu-l fix în ochii întunecaţi, în care nu se citea nimic. Reacţia îl făcu să mijească el ochii: capul străinului se întoarse iute, supus, ochii i se închiseră şi corpul începu să-i freamăte. Demn, într-un fel, de dispreţ, şi lipsit de învăţătură, dar extrem de apetisant.

— Stăpâne? se auzi vocea negustorului. Este acceptabil? Eşti mulţumit?

— Da, zise reshtarul, distrat.

Îl privi pe Supaari şi vorbi apoi, nerăbdător.

— Da. Secretarul meu are documentele legale. Poţi stabili legătura cu sora mea la orice dată ţi se pare potrivit. Frate, fie să ai copii.

Privirea i se întoarse asupra străinului.

— Acum lăsaţi-mă, zise.

Şi Supaari VaGayjur, numit Fondator al unei noi familii pentru serviciile aduse Reshtarului din

Galatna, împreună cu paznicul care-l escortase pe Sandoz din serai, ieşiră din încăpere mergând cu spatele.

Rămas singur, reshtarul mai dădu o dată ocol încăperii, apoi se opri lângă străin. Îşi lepădă şi el roba şi stătu aşa, concentrat, cu ochii închişi, în mirosul proaspăt, mai intens, mai complex decât înainte. O aromă puternică, îmbătătoare, de neegalat şi irezistibilă. Un iz de mosc, de amine nefamiliare, de lanţuri bizare carbon-butirice şi caprilice, amestecat cu dioxizii simpli ai respiraţiei întretăiate şi întărit de mirosul de fier al sângelui.

Hlavin Kitheri, Reshtarul din Galatna, cel mai mare poet al vremii sale, care înnobilase cele dispreţuite, exaltase vulgarul, imortalizase trecătorul, o singularitate ce fusese mai întâi concentrată şi apoi eliberată, incomparabilă şi fără precedent, inspiră adânc. Se va cânta despre asta timp de generaţii, îşi spuse.

○ ○ ○

Limbajul — munca şi bucuria vieţii sale —, care-l părăsise cuvânt cu cuvânt pe Sandoz, dispăru acum cu totul. Cutremurat de spasme violente, prosteşti, îşi simţea acum mirosul glandular al terorii proprii. Mut, nu reuşi să se gândească la numele ritualului de nenumit care avea să urmeze nici măcar când braţele îi fură prinse din spate. Dar când puternicele picioare prehensile îi cuprinseră gleznele, stomacul se propti în el şi străpungerea începu, înţepeni de panică şi de necuprinsă groază, înţelegând în cele din urmă ce avea să se întâmple. Penetrarea, când începu, îl făcu să urle. Lucrurile se înrăutăţiră cu mult mai mult după aceea.

Cam după zece minute fu tras într-o încăpere nefamiliară, însângerat şi bocind. Fu lăsat singur şi vomită până la epuizare. Vreme îndelungată nu se gândi la nimic, ci se odihni doar, cu ochii deschişi în întunericul tot mai adânc. În cele din urmă, un slujitor veni să-l ducă la băi. Viaţa îi era deja divizată irevocabil, în înainte şi după.

○ ○ ○

În tăcerea ce se lăsase în biroul Părintelui General, se auzi doar vocea lui Johannes Voelker.

— Nu înţeleg. Ce voia de la tine reshtarul?

Dumnezeule, cugetă Giuliani, poate că geniul are limite, însă prostia nu cunoaşte o asemenea măsură. Oare cum am putut crede că…

Auzi vocea lui Emilio, molatică, muzicală şi goală, rostind:

— Ce voia cu mine? Păi, acelaşi lucru pe care-l vrea un pederast de la un băieţel, îmi închipui. Ceva strâmt în care să şi-o bage.

În tăcerea cutremurată din încăpere, capul lui Giuliani se ridică. *Romanità,* gândi el. Înţelege situaţia şi mişcă-te nemilos la momentul potrivit.

— Eşti multe lucruri, dar nu şi laş, îi zise Părintele General lui Emilio Sandoz. Înfruntă. Spune-ne.

— V-am spus.

— Fă-ne să înţelegem.

— Nu-mi pasă ce înţelegeţi voi. Nu schimb o iotă. Credeţi ce poftiţi.

Giuliani se strădui să-şi amintească numele unui tablou de El Greco: un studiu cu un nobil spaniol pe moarte. *Romanità* exclude emoţiile, îndoiala. Trebuie să fie acum, aici.

— Pentru sufletul tău, spune-o.

— Nu m-am vândut eu singur, şopti încrâncenat Sandoz, fără să se uite la nimeni. Am fost vândut.

— Încă nu-i bine. Spune-o!

Sandoz stătea nemişcat, cu ochii privind în gol şi fiecare răsuflare regulată, mecanică, de parcă ar fi fost plănuită şi realizată cu grijă. Apoi, într-o clipă, se depărtă de masă, puse un picior pe muchie şi o împinse, prăvălind-o, într-o explozie vulcanică de furie, făcându-i pe ceilalţi să se retragă la iuţeală în ungherele încăperii. Doar Părintele General rămase pe loc şi toate zgomotele de pe lume se reduseră la ticăitul unui pendul străvechi şi la respiraţia aspră, întretăiată a bărbatului rămas singur în centrul camerei, ce îngâna cuvinte abia auzite:

— Nu mi-am dat consimţământul.

— Spune-o, repetă necruţător Giuliani. Fă-ne să auzim.

— Nu m-am prostituat.

— Nu. Nu te-ai prostituat. Atunci? *Spune-o*, Emilio.

Articulând fiecare cuvânt separat, abia şoptit, vocea i se auzi în cele din urmă:

— Am fost violat.

Vedeau cât îl costă, ce preţ are pentru el recunoaşterea. Stătea în picioare, clătinându-se un pic, cu figura schimonosită de contracţiile muşchilor fini ai feţei.

John Candotti şopti un „Doamne-Dumnezeule“ şi Emilio Sandoz găsi, undeva înlăuntrul său, suficientă ironie muşcătoare cât să ridice privirea şi să îndure, fără să clipească, mila din ochii lui John.

— Aşa crezi, John? Că a fost Dumnezeul tău? întrebă cu blândeţe înfricoşătoare. Vezi tu, asta e dilema mea. Fiindcă, dacă am fost călăuzit de Dumnezeu spre iubirea de Dumnezeu, pas cu pas, dacă accept că frumuseţea şi contopirea au fost reale şi adevărate, atunci şi restul a fost voinţa lui Dumnezeu, iar asta, domnilor, e un motiv de amărăciune. Dar dacă nu sunt decât o maimuţă indusă în eroare care a luat prea în serios nişte istorii de demult, atunci mi-am provocat singur toate acestea şi le-am provocat şi tovarăşilor mei, iar toată afacerea asta se transformă în farsă. Problema cu ateismul, în asemenea circumstanţe, continuă el cu exactitate academică, lansând în aer, acid, cuvânt după cuvânt, e că nu am pe cine să dispreţuiesc în afară de mine însumi. Dacă, în schimb, aleg să cred că Dumnezeu este capabil de *răutate*, atunci am măcar consolarea de a-l urî.

Cercetându-i pe toţi cu privirea, văzu cum înţelegerea îi cuprinde încet-încet. Ce-ar fi putut spune oricare dintre ei? Aproape că-l pufni râsul.

— Puteţi să ghiciţi la ce m-am gândit chiar înainte să fiu folosit pentru prima oară? îi întrebă începând să păşească prin încăpere. E de milioane. Foarte amuzant! Vedeţi, eram speriat, dar nu pricepeam ce

se întâmplă. Nu-mi închipuisem… cum să-ţi închipui aşa ceva? Sunt în mâinile lui Dumnezeu, mi-am spus. Îl iubeam şi aveam încredere în dragostea lui. Amuzant, nu? Mi-am coborât toate barierele. Nu aveam nimic între mine şi ce s-a întâmplat în afara iubirii lui Dumnezeu. Şi am fost violat. Am stat gol înaintea lui Dumnezeu şi am fost violat.

Se opri din umbletul agitat auzindu-şi cuvintele; vocea îi sună normal până aproape de sfârşit, când i se stinse în bolboroseli dureroase, fiindcă îşi înţelegea, în cele din urmă, pe deplin, distrugerea interioară. Dar nu muri din asta, şi când izbuti să se mişte din nou şi să respire iarăşi, se uită către Vincenzo Giuliani, care nu zicea nimic, ci îl fixa cu privirea, fără să şovăie.

— Spune-ne.

Două cuvinte. Era, îşi zise Giuliani, cel mai greu lucru pe care-l făcuse vreodată.

— Vreţi *mai mult*? întrebă Sandoz, neîncrezător.

Apoi începu iar să se plimbe prin încăpere, neizbutind să tacă sau să rămână pe loc.

— Vă pot da detalii la nesfârşit, se oferi el, histrionic, necruţător acum. A continuat cam… nu mai ştiu cât. Luni. A părut o eternitate. M-a împărţit cu prietenii. Am devenit ceva la modă. O serie întreagă de indivizi deosebiţi au venit să mă folosească. Era, cred, o formă de rafinament. Uneori, zise şi se opri, privindu-i şi urându-i pentru că erau martori, uneori exista şi public.

John Candotti închise ochii şi-şi întoarse într-o parte capul, în vreme ce Edward Behr suspina încetişor.

— Supărător, nu? Dar se face şi mai rău, îi asigură cu voioşie sălbatică, umblând ca orb încoace şi-ncolo. S-au recitat improvizaţii poetice. S-au scris cântece care descriau experienţa. Iar concertele au fost transmise, desigur, exact ca şi cântecele pe care le-am auzit noi — le mai colecţionează la Arecibo? Trebuie să fi auzit deja şi unele despre mine.

Nu erau rugăciuni, Hristoase! Nu erau rugăciuni, ci pornografie.

— Erau foarte frumoase, admise el cu scrupuloasă acurateţe. Mi se cerea să ascult, deşi probabil că nu apreciam într-un mod adecvat prestaţia artistică.

Îi privi, unul câte unul, şi-i văzu palizi, rămaşi muţi.

— Aţi auzit destule? Ce ziceţi de asta: mirosul fricii şi al sângelui meu îi excita. Mai spun? Aţi vrea să ştiţi exact cam cât de întunecată poate ajunge noaptea sufletului? îi întrebă, biciuindu-i cu vorbele. La un moment dat am ajuns să mă întreb dacă bestialitatea e un păcat pentru bestie, fiindcă acesta era, cu siguranţă, rolul meu în cadrul festivităţilor.

Voelker făcu brusc o mişcare spre uşă.

— Îţi vine să vomiţi? zise Sandoz îndatoritor, urmărindu-l cum iese din sală. Nu-ţi fie ruşine, strigă după el, mie mi se întâmplă tot timpul.

Sandoz se răsuci din nou spre ceilalţi.

— Voia să fie vina mea cumva, rosti pe un ton informativ, privindu-i pe toţi şi stăruind asupra lui Candotti. Nu-i om rău, John. Aşa e natura umană. Voia să existe vreo greşeală pe care am făcut-o eu şi n-ar fi făcut-o el, vreo slăbiciune de-a mea care să nu fie şi a lui, ca să poată crede că lui nu i s-ar fi întâmplat asta. Dar n-a fost vina mea. A fost ori ghinion prostesc, de la început până la sfârşit, caz în care ne ocupăm cu toţii de ceva eronat, ori totul s-a petrecut din cauza unui Dumnezeu pe care nu-l pot adora.

Aşteptă, tremurând, provocându-i să vorbească.

— Gata cu întrebările? Cu disputele? Nicio alinare pentru cel în nevoie? îi întrebă cu un soi de veselie acră. V-am prevenit. V-am zis că nu vreţi să ştiţi. Acum e în minţile voastre. Acum trebuie să trăiţi mai departe ştiind. Dar a fost corpul meu. A fost sângele meu, zise, înecat de furie. Şi a fost dragostea mea.

Se opri brusc şi se întoarse cu spatele la ei. Nu mişcă nimeni; îi ascultară răsuflarea întretăiată cum se opreşte şi apoi cum, sfidătoare, porneşte iarăşi.

— John rămâne, zise într-un târziu. Ceilalţi, afară.

Se întoarse, tremurând, cu faţa spre John Candotti, aşteptând să se golească încăperea. Giuliani păşi

graţios peste lucrurile azvârlite pe jos; fratele Edward ezită lângă uşă, aşteptându-l pe Felipe Reyes, cu buzele albite, să treacă, dar ieşi apoi şi el şi trase uşa, cu un pocnet uşor. John voia, mai mult decât orice, să-şi ferească privirea, să plece şi el cu ceilalţi, însă ştia de ce se află aici, aşa că rămase şi încercă să se pregătească pentru ceea ce ştia că urmează.

Când rămaseră singuri, Sandoz începu iar să se plimbe prin sală şi să vorbească. Vorbe molcome şi îngrozitoare îi veniră la gură în vreme ce continua să se mişte orbeşte dintr-o parte într-alta.

— După o vreme noutatea s-a tocit şi nu mai veneau, adesea, decât paznicii. Mă ţineau într-o încăpere mică, cu ziduri de piatră, fără lumină. Eram singur şi totul era foarte tăcut; nu-mi auzeam decât răsuflarea şi pulsaţia sângelui în urechi. Apoi se deschidea uşa şi vedeam, dincolo, o geană de lumină.

Se opri, văzând-o parcă, nefiind în stare să mai spună cât era realitate şi cât era vis devenit coşmar.

— Nu ştiam niciodată dacă aduc de mâncare sau… sau… Mă ţineau izolat fiindcă ţipetele îi deranjau pe ceilalţi. Pe colegi. Cei din desenul pe care l-ai văzut la Roma, ţii minte? Probabil că l-a desenat cineva din harem. L-am găsit lângă mine într-o zi. Nu-ţi dai seama ce a însemnat pentru mine. Dumnezeu mă părăsise, dar cineva îşi amintea unde eram.

Se opri şi-l ţintui cu privirea pe John Candotti, care rămase paralizat, ca o pasăre fascinată de uitătura cobrei.

— În cele din urmă m-am hotărât să ucid pe oricine intra următoarea dată pe uşă, pe următorul care… mă atingea.

Iarăşi începu să umble, gesticulând, în încercarea de a explica, de a-l face pe John să priceapă.

— Eu… nu era cale de scăpare. Dar m-am gândit că dacă-s periculos o să mă lase în pace. O să mă omoare. M-am gândit aşa: următoarea dată când intră cineva, unul dintre noi o să moară, nu-mi pasă cine. Dar era o minciună. Fiindcă mi-a păsat. M-au folosit fără milă, John. Fără milă. Voiam să mor.

Se opri iarăşi şi-l privi neajutorat pe Candotti.

— Am vrut să mor, dar Dumnezeu a luat-o pe ea în schimb. *De ce*, John?

John nu se gândise la asta. Însă întrebarea era una la care trebuise să răspundă şi altădată, una pusă adesea de supravieţuitori, aşa că izbuti să zică:

— Fiindcă, din câte presupun, sufletele nu se pot schimba unul cu celălalt. Nu-i poţi spune lui Dumnezeu „ia-mă pe mine în loc“.

Însă Sandoz nu-l asculta.

— N-am dormit, mult timp. Am aşteptat să se deschidă uşa şi în timpul ăsta m-am gândit cum să ucid pe cineva cu mâinile goale…

Tot în picioare era, dar nu-l mai vedea pe John Candotti.

— Aşa că am aşteptat. Mai adormeam din când în când, preţ de câteva minute, aşa cred. Dar era întuneric. Era greu să-mi dau seama când aveam ochii deschişi. Şi apoi am auzit sunet de paşi în afara celulei mele, m-am ridicat şi m-am proptit în ungherul cel mai îndepărtat, ca să folosesc greutatea corpului, uşa s-a deschis, am văzut o siluetă, şi a fost nespus de straniu. Ochii mei ştiau deja, însă trupul mi-era teribil de încordat. A fost ca şi cum… nervii s-au declanşat fără să le dau eu comanda. Am izbit-o tare… i-am auzit oasele pieptului plesnind, John.

○ ○ ○

Încercase cu disperare să abată forţa impactului cu mâinile sale distruse, să amortizeze şocul, însă, înainte ca braţele să i se ridice, se izbiseră amândoi cu putere de pereţii stâncoşi, iar Askama fusese strivită de impact.

Se trezise pe podea, menţinându-şi greutatea pe coate şi genunchi, cu Askama contorsionată sub el, cu faţa atât de aproape de a lui, încât îi auzi şoaptele. Îi zâmbi, cu sângele bolborosind într-un colţ al gurii şi curgându-i pe o nară.

— Vezi, Meelo? Familia ta a venit după tine. Te-am găsit pentru ei.

Atunci auzi vocile, glasuri omeneşti, şi ridică ochii de la cadavrul Askamei, pe jumătate orbit de lumina strălucitoare a celui de-al doilea răsărit, care

pătrundea prin deschizătura uşii. Le văzu ochii cu un singur iris, acum la fel de înfricoşători pentru el cât trebuie să fi fost pentru Askama la prima lor întâlnire. Recunoscu expresia şocului nedumerit şi apoi a dezgustului.

— Dumnezeule, ai omorât-o, zise cel mai în vârstă.

Apoi tăcu şi cântări din priviri lanţul cu giuvaieruri, trupul gol împodobit cu panglici parfumate, dovada uscată şi însângerată a activităţii celei mai recente a preotului.

— Dumnezeule, repetă.

Cel mai tânăr tuşea, cu mâneca hainei la nas, încercând să filtreze duhoarea de sânge, sudoare şi parfumuri.

— Sunt Wu Xing-Ren, iar el este colegul meu Trevor Isley. Naţiunile Unite, Comisia de Afaceri Externe, zise în cele din urmă.

Aproape că reuşi să-şi stăpânească dispreţul când adăugă:

— Dumneata trebuie să fii părintele Sandoz.

Apoi se auzi un sunet, început mai întâi ca un hohot de râs, la fel de zguduitor şi de revoltător ca şi ce vedeau sau miroseau, care sfârşi în ceva mai greu de ascultat. Criza dură ceva timp. Chiar şi după ce episodul isteric se sfârşi, nu reuşiră să scoată nimic de la el care să aibă sens.

○ ○ ○

— De ce, John? De ce s-a întâmplat totul aşa, dacă nu fiindcă aşa a vrut Dumnezeu? Credeam că am înţeles…

Vocea îi pieri, iar Candotti rămase în aşteptare, neştiind ce să facă sau să spună.

— Pentru tine cât a trecut, John?

John, luat prin surprindere de schimbarea bruscă, se încruntă şi scutură din cap, dorind să înţeleagă, dar fără să-i poată urmări cursul gândurilor.

— Am calculat o dată. Douăzeci şi nouă de ani. Mă cam încurc în timp, dar aveam cincisprezece ani şi acum ar trebui să am patruzeci şi cinci.

Nervii fragili îi cedară brusc şi se lăsă pe duşumea. John se apropie de el, îngenunche şi ascultă. Emilio plângea şi şoptea, iar cuvintele îi erau subţiri precum firele de argint.

— Vezi, ştiu că mulţi bărbaţi îşi fac aranjamente. Găsesc pe cineva… cineva care să-i ajute. Dar eu nu, n-am făcut-o. Şi… credeam că am înţeles. Era o cale spre Dumnezeu şi eu credeam că am înţeles. Sunt momente, John, când sufletul ţi-e ca o minge de foc şi ajunge la toţi şi la toate cu aceeaşi măsură. Credeam că am înţeles.

Emilio îşi şterse deodată ochii, slobozi un suspin prelung şi, când vorbi iarăşi, vocea îi era normală, obişnuită, ostenită şi, din acest motiv, mai tristă decât orice auzise vreodată John Candotti.

— Aveam, deci, cam patruzeci şi patru, cred, când… s-a întâmplat, deci trebuie să fi fost în urmă cu treizeci şi nouă.

Buzele i se schimonosiră într-un zâmbet teribil şi începu să râdă, cu ochi negri, lucitori, de nepătruns.

— John, dacă Dumnezeu a făcut asta, e ditamai farsa pentru un celibatar. Iar dacă nu Dumnezeu a făcut-o, asta ce mă face pe mine? zise, ridicând neajutorat din umeri. Un lingvist şomer cu o grămadă de prieteni morţi.

Faţa îi rămase aproape neschimbată, dar lacrimile izvorau iarăşi.

— Atâţia morţi, fiindcă am crezut. John, sunt morţi cu toţii. Am încercat din răsputeri să înţeleg, şopti el. Cine să mă ierte? Atâţia morţi…

John Candotti îl trase spre el pe bărbatul firav, îl luă în braţe şi-l legănă şi plânseră amândoi. După un timp, John şopti „te iert“ şi începu vechea formulă de absolvire: „*Absolvo te… absolvo te*“, şi asta fu tot, fiindcă restul nu-l putu spune.

○ ○ ○

— A fost un abuz de putere, se stropşi Felipe Reyes. N-aveaţi niciun drept… Doamne, cum aţi putut să-i *faceţi* una ca asta?

— A fost necesar.

Părintele General ieşise din clădire, parcursese iute culoarul lung, răsunând de ecouri, dăduse de perete uşile transparente de sticlă şi ieşise în grădină, sperând să-şi poată aduna gândurile în linişte, sub razele de soare. Însă Reyes se luase după el, furios, scos din minţi de faptul că Emilio Sandoz fusese făcut să vorbească de faţă cu atâţia martori.

— Cum aţi putut să-i faceţi aşa ceva? insistă implacabil Reyes. Vă face plăcere într-un fel pervers să ascultaţi ce…

Giuliani se roti spre el şi-l făcu să tacă cu o privire ce-i îngheţă cuvintele pe buze.

— Era necesar. Dacă ar fi fost artist, i-aş fi cerut să picteze. Dacă era poet, i-aş fi ordonat să scrie. Dar pentru că este ce este l-am făcut să vorbească. A fost necesar. Şi a fost necesar şi ca noi să auzim.

Felipe Reyes îşi măsură o clipă superiorul cu privirea, apoi se lăsă dintr-odată pe piatra rece a băncii din grădină, înconjurat de boboci văratici, în lumina orbitoare, zguduit, scârbit şi deloc convins că toate acestea fuseseră necesare. Împrejur erau crini galbeni şi radianţi, plante de floarea-soarelui, albăstrele, steluţe de prerie şi gladiole; de undeva din preajmă se ridica miros de trandafiri. Rândunelele plecaseră, acum că se lăsa seara, iar insectele îşi schimbaseră trilul. Părintele General se aşeză alături de el.

— Ai fost vreodată la Florenţa, Reyes?

Felipe se dădu înapoi, cu gura căscată, plin de nedumerire şi dezgust.

— Nu, zise batjocoritor, n-am avut prea multă poftă de turism, domnule.

— Ar trebui să te duci. Sunt nişte sculpturi acolo, de Michelangelo. Le spune *Captivii*. Dintr-o masă informă de piatră ies la iveală contururi omeneşti: capete, umeri, piepturi, căutând să-şi găsească eliberarea, dar prinse totuşi în stâncă. Există şi suflete aşa, Reyes. Există suflete care încearcă să se cioplească singure, să-şi dea formă. Îngenuncheat şi distrus cum e, Emilio Sandoz încă încearcă să

găsească un sens în ceea ce i s-a întâmplat. Încă încearcă să-l găsească pe Dumnezeu în toate astea.

Felipe Reyes începu să clipească; avu nevoie de câteva momente ca să audă ce i se spusese şi, cu toate că era prea încăpăţânat ca să se uite chiar atunci la Giuliani, reuşi cel puţin să admită că înţelegea.

— Şi, ascultând, îl ajutăm.

— Da, îl ajutăm. O să trebuiască să-şi spună iar şi iar povestea, până îi găseşte sensul.

În acel moment, Vincenzo Giuliani, după o viaţă de raţiune, moderaţie, bun-simţ şi echilibru, se simţea la fel de lipsit de greutate şi de substanţă ca o mână de cenuşă purtată de vânt.

— Este articolul autentic, Reyes. Mereu a fost. E încă ţinut prizonier de masa informă de piatră, dar e mai aproape de Dumnezeu acum decât am fost eu vreodată în viaţă. Şi n-am nici măcar curajul să-l invidiez.

○ ○ ○

Zăboviră acolo mult, în după-amiaza târzie de august, în lumina aurită şi briza blândă, înconjuraţi de sunetele mărunte ale grădinii, punctate de lătratul depărtat al unui câine. Li se alătură, după un timp, şi John Candotti. Se aşeză greoi pe pământ, de cealaltă parte a potecii ce trecea pe lângă băncuţă, şi-şi lăsă capul în palme.

— A fost greu, zise Părintele General.

— Da. A fost greu.

— Copilul?

— Termenul cel mai apropiat, legal vorbind, ar fi omor involuntar.

John se lăsă pe spate, peste un strat, fiindcă nu mai putea să se ţină pe picioare.

— Nu, se corectă el după un timp. N-a fost un accident. Voia să ucidă, dar în autoapărare. Că Askama a murit… asta a fost un accident.

— Acum unde-i?

Candotti îi privi, sleit.

— L-am dus până în cameră la el, a adormit ca un mort. Ce urât sună. În fine, a adormit. Stă Ed cu el. Cred că i-a făcut bine. Mie, la naiba, nu mi-a făcut

deloc bine să aud totul, dar chiar cred că el se simte mai bine acum.

John îşi acoperi ochii cu palma.

— Să visezi aşa ceva. Şi copiii… acum ştim.

— Acum ştim, îl aprobă Giuliani. Stau aici încercând să înţeleg de ce mi se părea mai puţin îngrozitor când credeam că-i vorba de prostituţie. E acelaşi act fizic.

Nu mai era Părintele General, ci doar Vince Giuliani şi atât, fără răspunsuri. Fără să ştie, gândul îi lua aceeaşi cale pe care călătorise şi Sofia Mendes, cu atâţia ani în urmă.

— Presupun că o prostituată are măcar iluzia controlului. E o tranzacţie. Există elemente de consimţământ.

— Este, sugeră Felipe Reyes, palid la faţă, mai multă demnitate în prostituţie decât într-un viol în grup. Fie el făcut şi de poeţi.

Giuliani, cu un gest brusc, îşi duse mâna la gură.

— Ce sălbatic, să crezi că ai fost sedus şi violat de Dumnezeu.

Şi apoi să te întorci acasă, la mila noastră, cugetă el întunecat.

John se ridică şi-l privi chiorâş pe Părintele General cu ochii săi înroşiţi.

— Să vă zic ceva. Dacă am de ales între a-l dispreţui pe Emilio şi a-l urî pe Dumnezeu…

Felipe Reyes interveni, spre surprinderea celorlalţi, înainte ca John să apuce să spună ceva ce-ar fi regretat.

— Emilio nu e demn de dispreţ. Dar nu Dumnezeu l-a violat, chiar dacă aşa vede el lucrurile acum.

Se lăsă iar pe bancă şi îşi aţinti privirea spre măslinul bătrân din marginea grădinii.

— O veche poveste evreiască spune că la început Dumnezeu era totul şi era pretutindeni, o totalitate. Dar, ca să creeze, Dumnezeu a trebuit să se retragă pe el însuşi dintr-o parte a universului, ca să poată exista şi altceva în afara lui. Aşa că s-a retras în sine şi în locul lăsat liber s-a înfiripat creaţia.

— Deci Dumnezeu pleacă şi gata? făcu John, care nu era dezolat ca Emilio, ci furios. Abandonează creaţia? Sunteţi de capul vostru, maimuţelor. Sănătate şi noroc!

— Nu. Observă. Se bucură. Se întristează. E martor la drama morală a vieţii umane şi îi dă sens iubindu-ne profund şi amintindu-şi.

— Matei, capitolul zece, versetul douăzeci şi nouă, zise abia şoptit Giuliani. „Nicio pasăre nu cade pe pământ fără voia Tatălui vostru.“

— Dar totuşi pasărea cade, zise Felipe.

Rămaseră o vreme tăcuţi, cufundaţi în reflecţie.

— Ştiţi, a fost mereu un preot bun, le spuse Felipe amintindu-şi, dar, cam în vremea când plănuiau misiunea, s-a schimbat ceva în el. Era ca şi cum, nu ştiu… se *aprinsese*.

Felipe ridică mâna, închipuind o explozie de artificii.

— Avea ceva în expresie, ceva tare frumos. Şi m-am gândit că, dacă aşa e când eşti preot… era ca şi cum se îndrăgostise de Dumnezeu.

— Una peste alta, zise trudit Părintele General, cu vocea uscată precum iarba de august, aş zice că luna de miere s-a sfârşit.

○ ○ ○

Soarele era deja destul de sus când se trezi Edward Behr, în sunetul unei ceşti de cafea atinse de farfurioară. Se îndreptă, clipind, în fotoliul de lemn în care-şi petrecuse noaptea şi gemu. Îl văzu pe Emilio Sandoz lângă noptieră, aşezând cu grijă ceaşca jos, cu servomotoarele dând drumul porţelanului aproape la fel de rapid ca într-o mişcare naturală.

— Cât e ceasul? întrebă Ed frecându-şi gâtul.

— Un pic trecut de opt, îi răspunse Sandoz.

Îmbrăcat cu un tricou şi cu o pereche de pantaloni largi, se aşeză pe marginea patului şi-l urmări pe fratele Edward cum se întinde şi cum se freacă la ochi cu palmele grăsulii.

— Mulţumesc. Pentru că ai stat cu mine.

Fratele Edward îl privi, încercând să-şi dea seama cum stau lucrurile.

— Cum vă simţiţi?

— Bine, spuse simplu Emilio. Mă simt bine.

După aceea se ridică şi trecu la fereastră, dând la o parte draperia, dar nu se vedea mare lucru: doar garajul şi o bucăţică din coasta dealului.

— Eram pe vremuri un alergător de cros destul de bun, zise pe ton de conversaţie. În dimineaţa asta am făcut cam o jumătate de kilometru. În mare parte la pas, zise, ridicând din umeri. Dar e un început.

— E un început, aprobă Ed Behr. V-aţi descurcat bine şi cu cafeaua.

— Mda, n-am zdrobit ceaşca. Doar am vărsat un pic din cafea.

Lăsă la loc draperia.

— Mă duc să fac o baie.

— Aveţi nevoie de ajutor?

— Nu, mersi, mă descurc.

Fără furie, băgă de seamă fratele Edward. Îl văzu pe Emilio deschizând sertarul şi scoţând haine curate. Dură ceva, dar se descurcă. Când Sandoz se îndreptă spre uşă, fratele Edward vorbi din nou:

— Nu s-a terminat, să ştiţi, îl avertiză. Nu treci dintr-odată peste aşa ceva.

Emilio îşi aţinti un timp privirile în podea, apoi ridică ochii.

— Da, ştiu.

Rămase nemişcat câteva clipe, după care întrebă:

— Ce erai înainte? Infirmier? Terapeut?

Edward Behr pufni şi întinse mâna după cafea.

— Nici pe departe. Eram agent de bursă, specializat pe companii subevaluate.

Nu se aştepta ca Sandoz să înţeleagă. Majoritatea covârşitoare a preoţilor, cu legăminte de sărăcie, erau nespus de ignoranţi întru cele financiare.

— Presupune recunoaşterea valorii unor lucruri pe care alţii le consideră nevaloroase.

Sandoz nu văzu legătura.

— Şi erai bun?

— Da, eram foarte bun.

Fratele Edward ridică ceaşca şi zise:

— Mulţumesc pentru cafea.

Aşteptă ca Sandoz să iasă şi apoi, nemişcat şi tăcut, Edward Behr îşi începu rugăciunile de dimineaţă.

○ ○ ○

La ora zece un răpăit metalic răsună în uşa Părintelui General şi când strigă „intră“, nu fu surprins să-l vadă pe Emilio pătrunzând în birou, descurcându-se cu clanţa fără dificultate şi închizând uşa după el.

Giuliani dădu să se ridice, dar Emilio îl opri.

— Nu, te rog. Stai jos. Voiam doar… voiam să-ţi mulţumesc. Nu cred că ţi-a fost tocmai uşor.

— A fost oribil, admise Vince Giuliani. Şi n-a trebuit decât să ascult.

— Nu, ai făcut mai mult de-atât.

Sandoz îşi aruncă privirea prin birou, care părea bizar de gol. Hohoti scurt, pe neaşteptate, şi îşi ridică mâinile către păr, ca şi cum ar fi vrut să-şi treacă degetele prin el, un vechi tic care risca acum să declanşeze mecanismul protezelor. Îşi lăsă mâinile să cadă.

— Scuze pentru masă. Era valoroasă?

— Nepreţuită.

— Cum altfel…

— Las-o baltă, zise Guliani şi se sprijini cu spinarea de spătar. Deci aşa. Pari să te simţi mai bine.

— Mda. Am dormit bine. Aş jura că bietul John Candotti nu, dar eu asta am făcut.

Emilio zâmbi şi adăugă:

— John a fost extraordinar. Îţi mulţumesc că l-ai adus aici. Şi Felipe. Ba chiar şi Voelker. N-aş fi…

Se strâmbă şi-şi întoarse faţa o clipă, dar îşi reveni aproape instantaneu.

— A fost ca o… ca şi cum aş fi vomitat otrava, presupun.

Giuliani nu spuse nimic, iar Emilio continuă, de data asta doar cu un dram de ironie.

— Mi se pare că am auzit pe undeva că mărturisirea e bună pentru suflet.

Colţurile gurii lui Giuliani se zbătură scurt.

— Ăsta, desigur, a fost principiul conform căruia am acţionat.

Emilio se duse la fereastră. Priveliştea era mai plăcută decât cea din dormitorul lui. Rangul aducea după sine privilegii.

— Am visat ceva astă-noapte, zise cu voce moale. Eram pe un drum, singur. Şi în vis am spus: „Nu înţeleg, dar pot învăţa dacă vei vrea să-mi arăţi“. Crezi că asculta cineva?

Rămase cu faţa la fereastră.

Fără să răspundă, Giuliani se ridică şi se duse la un raft cu cărţi. Alese un volum îmbrăcat în piele crăpată, îl răsfoi la pagina căutată şi i-l întinse celuilalt.

Sandoz se întoarse şi luă cartea, citind ce scria pe cotor.

— Eschil?

Giuliani îi indică pe muteşte pasajul, iar Emilio îl studie un timp, traducându-şi cu lentoare cuvintele greceşti. În cele din urmă rosti:

— „În somnul nostru, durerea ce nu uită se abate picătură cu picătură spre inimă, până ce, din deznădejde, fără s-o vrem, înţelepciunea vine prin glorioasa bunăvoinţă a Zeului.“

— Te dai mare.

Sandoz râse, însă se întoarse iarăşi spre fereastră şi citi din nou pasajul. Giuliani reveni la birou şi se aşeză, aşteptând ca Sandoz să vorbească iarăşi.

— Mă întrebam dacă aş putea să mai stau o vreme aici, zise Emilio.

Nu ştiuse că avea să ceară asta. Intenţionase să plece.

— Ai fost foarte răbdător. N-aş vrea să forţez lucrurile.

— Absolut deloc.

Sandoz nu se întoarse să-l privească, însă Guliani simţi o schimbare în tonul său.

— Nu ştiu dacă sunt preot, nu ştiu dacă… nu ştiu… nimic cu certitudine. Nu ştiu nici măcar dacă ar trebui să vreau certitudine.

— Poţi să stai cât doreşti.

— Mulţumesc. Ai fost foarte răbdător, repetă Emilio.

Porni spre uşă, iar degetele protezate cuprinseră fără şovăială clanţa.

— Emilio, îl strigă Părintele General, şi vocea îi răsună în încăperea tăcută. O să mai trimit un grup. Pe Rakhat. Mă gândeam că ai vrea să ştii asta. Ne-ar prinde bine ajutorul tău. Cu limbile.

Sandoz încremeni.

— E prea devreme, Vince. Nu mă pot gândi la asta. E prea devreme.

— Sigur. M-am gândit doar că ar trebui să ştii.

Îl privi pe Sandoz plecând. Fără să-şi dea seama, în virtutea unei vechi obişnuinţe, Vincenzo Giuliani se ridică, se apropie de fereastră şi rămase aşa, privind, fără să-şi dea seama cât timp, înspre curtea plină de iarbă, către panorama complexă de ziduri vechi şi aglomerări stâncoase, către straturile geometrice ale grădinii şi copacii contorsionaţi. Era o scenă de o încântătoare şi grandioasă vechime.

MULŢUMIRI

Ca fost profesor universitar, nu mă simt în largul meu fără note de subsol şi o ditamai bibliografia; chiar şi în calitate de romancieră cred că ar trebui să numesc vreo câteva dintre sutele de surse pe care le-am folosit. *Hunger of Memory* a lui Richard Rodriguez mi-a arătat cum se simt băieţii la internat. Minunata proză a lui Alain Corbin din cartea sa *The Foul and the Fragrant* a fost sursa de inspiraţie pentru primele poezii ale reshtarului. Şi *Molly Ivins Can't Say That, Can She? (Molly Ivins nu poate spune asta, nu?),* dar D.W. putea, aşa că îi mulţumesc doamnei Ivins pentru informaţiile despre texani, ţestoase şi armadillo. Noţiunea de prădător mimetic provine din lucrarea *The New Dinosaurs* a lui Dougal Dixon, la fel şi gâtul-de-şarpe, idee care mi s-a părut prea încântătoare ca să n-o propag. Momentul de iluminare al lui Emilio din ultimul capitol derivă din teologia lui Arthur Green aşa cum apare în *Seek My face, Speak My Name.* Şi, în final, Dorothy Dunnett poate considera *Pasărea Domnului* drept un lung bilet de mulţumire pentru splendida ei serie Lymond.

Îi mulţumesc şi mamei mele, Louise Dewing Doria, a cărei atitudine de genul „Just do it" (Apucă-te şi fă) precedă cu mult reclama la pantofi de sport, ca şi tatălui meu, Richard Doria, care m-a luat întotdeauna în serios. Maura Kirby a crezut în această carte cu mult înaintea mea. Don Russell m-a scos din impasurile narative, a conceput *Stella Maris* şi este sursa umorului lui Emilio. Mary Dewing m-a învăţat să scriu; corespondenţa noastră de cincisprezece ani mi-a fost ucenicia. Mary a citit, totodată, şi toate versiunile cărţii, reuşind întotdeauna să îmbunătăţească la ele câte ceva. Mulţi prieteni m-au ajutat să dau o formă mai bună manuscrisului; îi mulţumesc lui Tomasz şi Mariei Rybak, lui Vivian

Singer şi Jennifer Tucker pentru lecturi critice în perioade de criză. Charles Nelson şi Helene Fiore au fost legături de o importanţă covârşitoare cu lumea editorială. Stanley Schmidt m-a încurajat şi mi-a oferit sfaturi nepreţuite; Mary Fiore a făcut acelaşi lucru şi a deschis uşi spre Jennifer McGlashan, Miriam Goderich şi invincibila mea agentă, Jane Dystel. Îi voi fi mereu recunoscătoare lui David Rosenthal de la Villard şi Leonei Nevler de la Ivy-Fawcett pentru sprijinul şi credinţa lor în cartea de faţă. Mă prosternez şi le sărut tivul veşmintelor celor de la Villard, care au muncit din greu la această carte şi au tolerat cu bunăvoinţă anxietăţile mele de debutantă. Iezuitul Ray Bucko a parcurs versiunea finală a *Păsării Domnului* şi dovedeşte prin simpla sa prezenţă că există iezuiţi reali la fel de amuzanţi în extravaganţa lor şi de buni la suflet precum cei pe care i-am inventat. Nu e responsabil pentru vreo eventuală greşeală în descrierea vieţii de iezuit — până la urmă eu sunt autoarea şi am întâietate. Le mulţumesc, de asemenea, şi doamnelor de la secţia Noble din biblioteca Cleveland Heights, care mi-au facilitat accesul la o sumedenie de lucrări de referinţă.

O menţiune finală pentru Don şi fiul nostru, Daniel, care nu s-au plâns de atenţia, timpul şi dragostea pe care le-am revărsat asupra unor personaje de ficţiune când cei dragi mie se aflau la doi paşi. Mulţumesc, băieţi. Sunteţi cei mai buni.

M.D.R.

Table of Contents

PROLOG
1. ROMA
2. RADIOTELESCOPUL ARECIBO, PUERTO RICO
3. ROMA
4. ARECIBO, PUERTO RICO
5. CLEVELAND, OHIO
6. ROMA ŞI NAPOLI
7. CLEVELAND ŞI SAN JUAN
8. ARECIBO
9. NAPOLI
10. SAN JUAN, PUERTO RICO
11. ARECIBO, PUERTO RICO
12. PĂMÂNT
13. PĂMÂNT
14. NAPOLI
15. SISTEMUL SOLAR: 2021
16. STELLA MARIS
17. NAPOLI
18. STELLA MARIS
19. ATERIZARE, RAKHAT
20. NAPOLI
21. RAKHAT
22. NAPOLI
23. ORAŞUL GAYJUR: A DOUA NA'ALPA
24. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR
25. NAPOLI
26. SATUL KASHAN ŞI MAREA PĂDURE SUDICĂ
27. SATUL KASHAN
28. NAPOLI
29. SATUL KASHAN
30. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR
31. NAPOLI:
32. NAPOLI
MULŢUMIRI

Table of Contents

PROLOG 5
1. ROMA 7
2. RADIOTELESCOPUL ARECIBO, PUERTO RICO 17
3. ROMA 29
4. ARECIBO, PUERTO RICO 36
5. CLEVELAND, OHIO 42
6. ROMA ŞI NAPOLI 56
7. CLEVELAND ŞI SAN JUAN 67
8. ARECIBO 80
9. NAPOLI 96
10. SAN JUAN, PUERTO RICO 104
11. ARECIBO, PUERTO RICO 114
12. PĂMÂNT 130
13. PĂMÂNT 140
14. NAPOLI 164
15. SISTEMUL SOLAR: 2021 177
16. STELLA MARIS 197
17. NAPOLI 207
18. STELLA MARIS 220
19. ATERIZARE, RAKHAT 239
20. NAPOLI 260
21. RAKHAT 278
22. NAPOLI 296
23. ORAŞUL GAYJUR: A DOUA NA'ALPA 309
24. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR 339
25. NAPOLI 357
26. SATUL KASHAN ŞI MAREA PĂDURE SUDICĂ 367

27. SATUL KASHAN 384
28. NAPOLI 405
29. SATUL KASHAN 426
30. SATUL KASHAN ŞI ORAŞUL GAYJUR 450
31. NAPOLI: 480
32. NAPOLI 494
MULŢUMIRI 520